Translated from English to Swahili - www.onlinedoctranslator.com

Summarized Bible

Randolph Dunn

Biblia ya Muhtasari

Biblia ya Muhtasari haijapuliziwa. Si badala ya Biblia yako binafsi bali ni msaada unaokusudiwa kutumiwa katika funzo la Biblia. Unaweza kutaka kusoma tafsiri tofauti za Biblia na kutumia Kamusi ya Strong's Greek and Hebrew, Thayer's Greek-English Lexicon, na Vines Expository Dictionary kwa maana ya maneno au vifungu vya maneno usivyovijua. Kuwa mwangalifu na fasili zao kwani kamusi hutoa maana kutoka kwa maana za zamani hadi za hivi majuzi kadri zinavyobadilika kadiri muda unavyopita. Pia, maneno mengi ya Kigiriki yanaweza kutafsiriwa katika neno moja la Kiingereza, ambalo linaweza kupotosha maana ya asili.

Maelezo yanayotolewa katika Biblia ya Muhtasari ni tafsiri na maoni ya kibinafsi na yanaweza kubadilika kwa ujuzi unaoongezeka.

Hoja Muhimu zilizowasilishwa hazijumuishi zote na zinatokana na uelewa wa kibinafsi. Mambo mengine muhimu yanaweza kuonekana wazi kwako wakati wa funzo lako la kibinafsi la Biblia.

Maswali yaliyo mwishoni mwa kila kitabu cha Agano Jipya yamekusudiwa kukupa changamoto ya kurasimisha uelewa wako wa ujumbe wa kila kitabu. Unapaswa kuthibitisha kila mara maoni, maoni, na mafundisho yote ya haya kwani ni jukumu LAKO kutafuta, kujua, na kufanya mapenzi ya Mungu.

Na umruhusu Mungu akuongoze katika kujifunza Neno Lake Takatifu, Biblia.

Ruhusa imetolewa ili kupakua na kuzalisha tena kwa madhumuni yasiyo ya kibiashara kwa ujumla wake. Jisikie huru kushiriki lakini usibadilishe, au uuze vitabu au masomo.

MWANZO

Hapo mwanzo Mungu aliumba:

- Mbingu na dunia - bila umbo, tupu, tupu na giza
- Nuru - giza liliisha sasa mchana na usiku
- Anga - anga - ya nchi kavu na ya pembeni
- Mgawanyiko wa maji na ardhi, tena usio na fomu - sasa ardhi kavu na maji inahitajika kwa viumbe hai
- Mboga - kila aina ya chakula cha wanyama na ndege
- Anga kutengwa - nchi kavu kutoka sidereal. Nyota, jua, mwezi na angahewa la dunia.
- Viumbe hai - ndege wa angani, samaki wa baharini na wanyama wanaoishi nchi kavu
- Mwanadamu - kiumbe katika sura au mfano wa Mungu. Mungu ni upendo, mwenye haki, mwenye rehema, mwenye amani - mema yote yanatoka kwa Mungu.

Maoni: Mwanzoni mwa uumbaji hapakuwa na wakati. Kama Mungu ni wa milele. Inaonekana kwamba wakati ulianza wakati mwanadamu alipofanya dhambi na kuondolewa kutoka Edeni.

Maoni: Giza lilitawala kwani nuru haikuhitajika kwani hapakuwa na wanyama au mimea, Mungu pekee, ambaye ni nuru.

Maoni: Mbingu ni wingi - mbinguni, makao ya Mungu na viumbe wa roho; upande wa pembeni, mfumo wa jua unaojumuisha jua, mwezi, nyota, na sayari; na ya nchi, anga ambapo ndege wa angani wanakaa.

Imetolewa kutoka kwa bereanbiblesociety.org.

Adamu

Mungu alisema tumfanye mtu kwa mfano WETU wa upendo, haki, wema, rehema, amani, SI asili au asili yetu halisi. Pia walimuumba mwenza, mwanamke, kwa mwanamume. Adamu akampa jina Hawa. Mungu aliwaweka mahali maalum duniani, Edeni, aliowaumbia. Adamu na Hawa walipewa maagizo matatu; kwa mfano,

a) Usile matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya usije ukafa - nitii Mimi.
b) Lima ardhi katika Edeni - fanya kazi.
c) Zaeni na mkaongezeke - wazaeni wanadamu wengine.

Mwanadamu aliweza kusababu na kutambua kama inavyothibitishwa na amri ya Mungu kwamba hawakupaswa kula matunda ya mti wa mema na mabaya na kama wangekula wangekufa. Biblia haituambii ni muda gani waliishi katika hali yao ya uadilifu pamoja na Muumba wao. Lakini wakati fulani, Shetani, kiumbe mwasi wa kimbingu, aliwajaribu kwa uwongo unaosema "Mungu anajua mkila matunda ya mti uliokatazwa, utakuwa na hekima kama Mungu."

Kufuatia uamuzi wao wa kutotii walipata madhara ya matendo yao ikiwa ni pamoja na kuondolewa peponi, kazi chungu kwa mwanamume na kuzaa kwa uchungu kwa mwanamke. Lakini Mungu hakuwaacha. Alitoa tumaini la ukombozi, urejesho na upatanisho akisema kwamba uzao wa mwanamke utamponda Shetani, Ibilisi. Uzao wa mwanamke ungekuwa Yesu - Mwokozi, mkombozi na dhabihu ya upatanisho inayohitajika kwa msamaha wa dhambi.

Baada ya kuondolewa kutoka Edeni, Kaini na Abeli walizaliwa. Walipokua, wote wawili walimletea Mungu matoleo. Ni jambo la busara kudhani walijua kile ambacho Mungu alitamani, ama kuunda maagizo ya wazazi au kitendo au moja kwa moja kutoka kwa Mungu. Sadaka ya Abeli ilikubaliwa lakini ya Kaini haikukubaliwa. Wa Kaini walimkasirikia Mungu kwa kukataa sadaka yake na kumwua ndugu yake. Sadaka isiyokubalika, hasira, na mauaji si mfano wa Mungu, ni wa Ibilisi, mdanganyifu na mwongo. Matokeo ya Kaini yalikuwa kwamba kilimo chake hakingetoa mazao na angekuwa mtu wa kutanga-tanga asiyetulia. Kwa hiyo, Kaini akatoka katika uwepo wa Mungu. (Mwanzo 1-5)

Hoja muhimu kutoka kwa Adamu

- Adamu na Hawa walifanya dhambi, wakawa wa kufa, waliteseka sana, wakasababisha kifo cha kimwili na kiroho kuingia ulimwenguni.
- Dhambi ina matokeo yasiyofurahisha.
- Kifo huleta wakati duniani. Umilele hauna vizuizi vya wakati.
- Mungu alitoa tumaini la msamaha, ukombozi na upatanisho.
- Kaini hakuchukua jukumu kwa matendo yake, lakini alimlaumu Mungu.

Nuhu

Nuhu alizaliwa miaka 1056 kufuatia kuumbwa kwa Adamu na miaka 126 baada ya Adamu kufa. Mwanzo inasema kwamba wana wa Mungu walioa binti za wanadamu. Mungu alichukizwa sana na uovu, jeuri na uovu wa wanadamu hata mawazo yao yalikuwa mabaya, lakini sio Nuhu. Mungu alimpa Nuhu maagizo hususa na kamili kwa yeye kujenga safina. Nuhu aliijenga kulingana na mpango wa Mungu huku akiwatangazia wale waliokuwa karibu naye ujumbe wa Mungu ili wabadili njia yao mbaya ya maisha. Wanyama na familia ya Nuhu waliingia kwenye safina yao ya usalama, Mungu akafunga mlango pekee, tumaini pekee la waovu kuokolewa. Kisha aliwaangamiza kwa gharika wote walio hai ambao walichagua kutokubali ujumbe wa Mungu uliotangazwa na Noa. Kufuatia utakaso wa dunia, Nuhu aliondoa kifuniko, akatoka kwenye safina na kujenga madhabahu na kumwabudu Mungu. (Mwanzo 6-10)
Maoni: "Wana wa Mungu" ni wenye haki ilhali binti za wanadamu hawakuwa wenye haki.

Mambo Muhimu kutoka kwa Nuhu

- Noa alipewa amri hususa kuhusu jambo ambalo alipaswa kufanya ili kujiokoa yeye na familia yake.
- Alipokuwa akijenga safina Nuhu alitangaza ujumbe wa Mungu kwa watu waovu kubadili maisha yao maovu.
- Tofauti na Adamu, Nuhu alitii hivyo yeye na familia yake waliokolewa kwa neema ya Mungu, baada ya kutii.

- Kufuatia ukombozi wake Nuhu alimwabudu Mungu.
- Kristo ndiye mlango pekee, njia, kwa mwanadamu mwenye dhambi kusamehewa na kuokolewa.

Mungu anamwita Abramu

Inaonekana Abramu alizaliwa chini ya miaka 900 baada ya kuzaliwa kwa Nuhu na chini ya miaka 352 baada ya gharika. Tera, baba ya Abramu, pamoja na Abramu na Sarai, waliondoka nyumbani kwao katika Uru ya Wakaldayo, eneo la ujumla ambapo mnara wa Babeli ulikuwa na kuhamia Harani. Hapa Mungu alimwambia Abramu atoke nyumbani kwa baba yake, aende nchi ya mbali na Mungu atafanya uzao wake kuwa taifa kubwa na kulikuza jina lake. Abramu alimwamini Mungu na kutii bila kujua ni wapi Mungu atampeleka. Alipofika Kanaani Mungu alimwambia Abramu kwamba nchi hii itatolewa kwa uzao wake.

Kutokana na njaa kali kule Kanaani alienda Misri lakini akarudi Kanaani na kubarikiwa sana kimwili. Yeye na mpwa wake, Loti, walitengana na Abrahamu na kumruhusu Loti kuchukua ardhi yenye rutuba zaidi. (Mwanzo 12-13)

Jambo Muhimu kutoka kwa Mungu Anamwita Abramu

- Mungu alimwita Abramu aende zake. Abramu aliamini, akatii na akaenda.
- Mungu aliahidi kumfanya mkuu na kupitia yeye watu wote wa dunia wangebarikiwa. Hatimaye kwa njia ya Kristo.
- Abramu hakuwa mkweli siku zote bali alimwamini na kumtii Mungu kila mara.
- Lutu akijifikiria mwenyewe alichagua nchi iliyo bora zaidi huku Abramu akichukua ile isiyopendeza sana, iliyobaki.

<u>Rejea ya Agano Jipya kwa Abramu</u>

> "Kwa imani Ibrahimu alitii alipoitwa atoke aende mahali pale atakapopapokea kuwa urithi. Akatoka, asijue aendako. Kwa imani alikaa katika nchi ya ahadi, kama katika nchi ya ugeni, akakaa katika hema pamoja na Isaka na Yakobo, warithi pamoja naye wa ahadi iyo hiyo. Kwa maana alikuwa akiutazamia mji wenye misingi, ambao mbuni na mjenzi wake ni Mungu. Kwa imani hata Sara mwenyewe alipokea uwezo wa kuwa na mimba, alipokuwa amepita wakati wake, kwa kuwa alimhesabu yeye aliyeahidi kuwa mwaminifu. Kwa hiyo, kutoka kwa mtu mmoja, naye akiwa kama mfu, walizaliwa wazao wengi kama nyota za mbinguni na wengi kama chembe zisizohesabika za mchanga ulio karibu na ufuo wa bahari." (Waebrania 11:8-12)

Abramu Atoa Heshima kwa Melkizedeki

Abrahamu alikuwa amemtii Mungu na sasa alikuwa akiishi Kanaani, eneo tunalojua kuwa Palestina. Nchi hii ilikuwa kati ya Bahari ya Mediterania na kutengwa na jangwa na bonde la Shinari au Uru ya Wakaldayo.

Loti alikuwa amechagua bila ubinafsi ardhi yenye rutuba zaidi na polepole akavutwa hadi katika jiji la Sodoma. Wafalme wa eneo hilo walimwasi mfalme wa Sodoma, wakashinda jeshi lake, na kumchukua Lutu kama mfungwa. Abramu alichukua watu wachache na kwenda kumwokoa Loti. Aliyashinda majeshi ya wafalme wa eneo hilo na kumrudisha Loti, pamoja na mali yake na wanawake na watoto.

Melkizedeki, mfalme wa Salemu, na kuhani wa Mungu, akatoka kwa Abramu aliporudi nyumbani, akambariki akisema, "Abramu na abarikiwe na Mungu Aliye Juu Sana, Mumiliki wa mbingu na nchi; na ahimidiwe Mungu Aliye juu, aliyewatia adui zako mkononi mwako! (Mwanzo 14:19-20) Abramu alimpa Melkizedeki sehemu ya kumi au sehemu ya kumi, akawaachilia wale waliotekwa, akarudisha mali zao kwa Mfalme wa Sodoma na kumpa Mungu utukufu kwa ajili ya ushindi huo. (Mwanzo 14**na Waebrania 7)**

Mambo Muhimu kutoka kwa Heshima kwa Melkizedeki

- Melkizedeki, kuhani wa Mungu, alimpa Abramu baraka za Mungu.
- Abramu akampa Melkizedeki sehemu ya kumi ya vitu alivyokuwa navyo vitani.
- Abramu alikataa kuhifadhi mali na watu wa Sodoma.
- Abramu alimpa Mungu utukufu kwa ushindi wake.

- Kulikuwa na makuhani wa Mungu kabla ya Agano na Israeli.

Ishmaeli, Mwana wa Asili

Mungu alimwahidi Abramu kwamba yeye na Sarai wangepata mwana na kusababisha mataifa mengi kubarikiwa. Walikuwa wazee na Sarai alikuwa amepita umri wa kuzaa. Alikosa subira kumngojea Mungu atimize ahadi yake. Yeye na Abramu walikubali kumsaidia Mungu kutimiza ahadi yake kwa kupata mwana kupitia njia ya asili ya uzazi kupitia mjakazi wa Sarai, Hajiri. Kupitia uhusiano wa Abramu na Hajiri Ishmaeli alizaliwa. Lakini ahadi ya Mungu haikuwa kwa Hajiri bali kwa Sarai, kwa hiyo Ishmaeli hakuwa mwana wa ahadi. Miaka kumi na tatu baadaye Mungu alizungumza na Abramu akiahidi ikiwa atatembea bila lawama, atafanya agano naye na uzao wake na kumfanya kuwa baba wa wingi wa mataifa. Mungu alibadilisha jina lake kutoka Abramu, likimaanisha baba wa juu, hadi Ibrahimu, kumaanisha baba wa umati, na la Sarai, linalomaanisha mgomvi, na kuwa Sara, kumaanisha binti wa kifalme. Mungu alirudia ahadi yake kwamba Sara na Ibrahimu watapata mwana - angekuwa mwana wa ahadi. (Mwanzo 15-17) Umuhimu wa mwana wa ahadi na mwana wa asili unajadiliwa katika Wagalatia 1:1-7.
Maoni: Agano ni makubaliano ya lazima.

Hoja muhimu kutoka kwa Ishmaeli

- Mungu ndiye anayetawala. Jaribio la mwanadamu la kudhibiti husababisha madhara.
- Abrahamu alionyesha kwamba alimwamini Mungu na akaitenda ile imani ambayo alihesabiwa kuwa mwadilifu.
- Baraka ya Mungu kwa mwanadamu inaweza tu kuja kupitia mwana wa ahadi.

Agano na Ibrahimu

Ishmaeli alikuwa karibu miaka 12 au 13 na Isaka alikuwa bado ni ahadi tu. Akiwa na umri wa miaka 99 na Sara akiwa amepita umri wa kuzaa Mungu alisema na Ibrahimu akisema “Nitalithibitisha agano langu kati ya mimi na wewe na uzao wako baada yako katika vizazi vyao vyote, kuwa agano la milele, kwamba nitakuwa Mungu kwako na kwa uzao wako baada yako. … Kila mwanamume miongoni mwenu atatahiriwa. Mtatahiriwa katika nyama ya govi zenu, na itakuwa ishara ya agano kati yangu na ninyi. (Mwanzo 17:7; 10-11)

Kisha Mungu akasema kwamba Sara atapata mwana. Ibrahimu alifikiri kwamba Sara katika uzee wake atazaa mtoto? Kisha akasema, “Laiti Ishmaeli apate kibali chako” na Mungu akajibu “hapana, lakini Sara mkeo atakuzalia mwana wa kiume.” Hivyo, ahadi ya mwana ingewekwa na agano kuanzishwa.

Jambo Muhimu kutoka kwa Agano na Ibrahimu

- Ibrahimu aliishi maisha mbele ya Mungu yenye msingi wa uadilifu, uadilifu, mkweli, asiye na hatia na bila kuathiriwa - na sisi tunapaswa kufanya hivyo.

Sodoma na Gomora

Muda mfupi baada ya agano la tohara Mungu alimtokea tena Ibrahimu kumwambia kwamba Sara atapata mtoto aliyeahidiwa zamani sana. Mungu alimwambia Ibrahimu kuhusu ghadhabu yake dhidi ya raia wa Sodoma na miji ya jirani kwa sababu ya uovu wao. Alikuwa anaenda kuharibu watu na mali zao. Sasa Loti aliishi Sodoma. Ibrahimu alimsihi Mungu kuuokoa mji huo lakini hakufanikiwa. Hata hivyo, Alituma malaika wenye umbo la kibinadamu ili kumwondoa Loti na familia yake. Wanaume wa Sodoma walitaka kufanya ngono na wanaume wanaotembelea jiji hilo. Matendo ya ngono kati ya wanaume, mashoga, si ya asili ambayo Mungu anaona uovu na uovu. Mwanamume akilala na mwanamume kama vile mtu alalavyo na mwanamke, wote wawili wamefanya machukizo. Ni lazima wauawe; damu yao itakuwa juu ya vichwa vyao wenyewe. Hii inajadiliwa katika
thebiblewayonline.com/HTML/Liberated.
html#EN.GM.17.05.Ushoga uliokombolewa.html

Jambo kuu kutoka Sodoma na Gomora

- Mungu anachukia uovu.

Isaka, Mwana wa Ahadi

Kabla ya kuzaliwa kwa Isaka, Abrahamu alihamia karibu na Gerari katika nchi ya Abimeleki. Bila kumtegemea Mungu na kuhofia maisha yake alimdanganya Abimeleki kuhusu Sara kuwa mke wake jambo lililopelekea Abimeleki kumchukua kuwa mke wake. Mungu akaingilia kati "Tazama, wewe u mfu kwa sababu ya mwanamke uliyemtwaa, maana ni mke wa mtu." Alimrudisha Sara kwa Ibrahimu ambaye alimwomba Mungu kwa niaba ya Abimeleki.

Wakati fulani baadaye, Bwana alimtembelea Sara, naye akapata mimba na kumzaa Isaka, mwana wa ahadi. Hajiri, mjakazi wa Sara, alilazimika kuondoka. Lakini Mungu alisikia kilio cha Hajiri na alikuwa pamoja na Ishmaeli.

Ni kwa njia ya Isaka, mwana wa ahadi, si Ishmaeli, mwana wa asili ya mwanadamu, kwamba ahadi nyingine ingewekwa; kwa mfano, mataifa yote yangebarikiwa. Baraka hiyo ingekuja kupitia Yesu wa Nazareti ambaye angejitoa Mwenyewe kama dhabihu ya upatanisho ili kuwaokoa watu wote wanaoamini na watiifu kutoka kwa dhambi zao. (Mwanzo 20-21)

Mambo Muhimu kutoka kwa Isaka

- Mungu ni mwaminifu siku zote. Ahadi zake hutimizwa siku zote.
- Udanganyifu ni uongo.
- Wanadamu hupoteza kumwamini Mungu wanapotosheleza tamaa zao za kimwili.

Kuijaribu Imani ya Ibrahimu

Bila shaka Isaka alipendwa sana na Abrahamu kwa kuwa alikuwa mtoto pekee wa Sara na mtoto ambaye Mungu alikuwa amewaahidi. Haki na uaminifu wa Ibrahimu haukulegea katika uhusiano wake na Mungu. Alikuwa tayari, kwa kweli, alizuiwa na Mungu asimtoe mwanawe wa pekee kuwa dhabihu ili kumpendeza Mungu ambaye alimpenda na kumwamini. Ona kufanana na Yesu. "Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu anayemwamini awe na uzima wa milele, badala ya kuangamizwa." (Yohana 3:16-17)]

Imani yetu inapojaribiwa, je, tunamtumaini Mungu na kuonyesha upendo wetu kwa matendo? Je, tunawasaidia majirani zetu wakati wa shida? Je, muda wetu mwingi wa bure tunautumia kujifurahisha? Je, tunamlaumu Mungu kwa kupata saratani, kupoteza kazi au kifo cha mzazi au mtoto? (Mwanzo 22)

Jambo Muhimu kutokana na Kuijaribu Imani ya Ibrahimu

- Mungu anajua upendo wetu kwake kwa matendo yetu, kile tunachompa au kile tunachomnyima.
- Ibrahimu hakumnyima Isaka.
- Mungu alimtoa Yesu kuwa dhabihu yetu ya upatanisho.
- Ibrahimu alijua Mungu alikuwa na uwezo wa kumfufua Isaka.

Siku za Mwisho za Ibrahimu

Katika wakati wake Ibrahimu alitamani kumchagulia Isaka mke - katika baadhi ya nchi hii bado ni desturi. Kwa hiyo, Abrahamu alimtuma mtumishi wake katika nchi ya Wakaldayo ambako Abrahamu aliishi kabla ya Mungu kumwita. Hakutaka Isaka awe na mke kutoka miongoni mwa waabudu sanamu katika Kanaani. Hapa mtumishi aliyetumainiwa wa Abrahamu kwa mwongozo wa Mungu alimchagua Rebeka, binti ya mpwa wake, Bethueli (mwana wa Nahori, ndugu ya Abrahamu) awe mke wa Isaka. (Mwanzo 24-25:18)

Mambo Muhimu kutoka Siku za Mwisho za Abrahams

- Isaka anaoa mtu anayemwamini Mungu na si mwabudu masanamu fulani.
- Mahusiano, ikiwa ni pamoja na ndoa, yatasaidia au kuumiza uhusiano wetu na Mungu katika safari yetu ya umilele.

Maisha ya Isaka na Udanganyifu wa Yakobo

Abrahamu alikufa akiwa na umri wa miaka 175 na akazikwa Kanaani. Isaka na Rebeka walikuwa na wana mapacha. Kila mmoja wao alionyesha upendeleo kwa Isaka kumpendelea Esau kwa vile alikuwa mtu wa nje huku Rebeka akimpendelea Yakobo. Upendeleo daima husababisha ugomvi. Esau alionekana kuwa na mtazamo wa kutosheleza tamaa zake za sasa bila kujali matokeo yao au wakati ujao. Yakobo kwa mwongozo wa mama yake, Rebeka, alipanga njama ya kupata mafungu mawili ya haki ya mzaliwa wa kwanza na baraka kutoka kwa Isaka. Waliweza kumdanganya Isaka kwa sababu alikuwa kipofu. Yakobo alikimbilia kwa familia ya Rebeka akihofia maisha yake. Wakiwa njiani Mungu alimwambia Yakobo, “Mimi ni Mwenyezi-Mungu, Mungu wa Abrahamu baba yako na Mungu wa Isaka. Nchi unayolala nitakupa wewe na uzao wako. Uzao wako utakuwa kama mavumbi ya nchi, nawe utaenea upande wa magharibi na mashariki na kaskazini na kusini, na katika wewe na uzao wako jamaa zote za dunia zitabarikiwa. Tazama, mimi nipo pamoja nawe, nitakulinda kila uendako, na kukurudisha mpaka nchi hii. Kwa maana sitakuacha mpaka nitakapofanya kile nilichokuahidi.”

Baadaye baba mkwe wa Yakobo wa baadaye alimdanganya. Dhambi siku zote ina matokeo ingawa Mungu huwasamehe wale wanaomtumaini na kumtii kwa sababu ya upendo wao kwake. (Mwanzo 25:20-28)

Jambo Muhimu kutoka kwa Udanganyifu wa Yakobo

- Mungu alimwambia Abrahamu na kurudia kwa Yakobo kwamba angefanya wazao wake kuwa wengi kama nyota za mbinguni na kuwapa Kanaani, “Nchi ya Ahadi” yao.
- Kupitia uzao wa Yakobo (Yesu) mataifa yote duniani yatabarikiwa kwa sababu Abrahamu alinitii.

Jacob Awasili Nchi ya Mashariki

Yakobo alikuwa amemdanganya Isaka, akajinufaisha na kumkasirisha nduguye Esau, hivyo akakimbilia nyumbani kwa mama yake iliyokuwa nyuma katika nchi ya Wakaldayo. Alipofika alimwuliza Labani, kaka ya mama yake, mwana wa Nahori, kaka ya Ibrahimu. Kwenye kisima cha maji alimwona Raheli, mchungaji na binti ya Labani. Yakobo alikubali kumfanyia kazi Labani kwa miaka 7 ili Raheli awe mke wake. Baada ya miaka 7 Labani alimdanganya Yakobo na kumpa Lea awe mke wake. Kisha Yakobo akakubali kumtumikia Raheli kwa miaka 7. Wakati wa kukaa kwake na Labani Mungu alimfanikisha sana. (Mwanzo 29-30)

Hoja Muhimu kutoka kwa Jacob Kuwasili katika Nchi ya Mashariki

- Rebeka na Yakobo walimdanganya Isaka na sasa Yakobo anadanganywa. Loo, matokeo ya dhambi.

Yakobo Anamkimbia Labani

Wake wanne wa Yakobo ambao walimzalia watoto kadhaa walipokuwa wakiishi na Labani. Angalau miaka 14 ilikuwa imepita. Labani alianza kutomjali Yakobo na wana wa Labani wakawa na wivu juu ya ustawi wa Yakobo. Wakati ulikuwa umefika wa Yakobo kurudi nyumbani ambako Isaka aliishi na mahali ambapo Abrahamu alizikwa. Kwa hiyo, Yakobo na familia yake na mifugo yake waliondoka bila kumwambia Labani. Labani alipojua kuondoka kwa Yakobo, akawafuata. Akiwa njiani Mungu alimwonya Labani asimfanyie lolote Yakobo. Labani na Yakobo walikutana, wakafanya mapatano ya kutokufanyiana ubaya. Labani kisha arudi nyumbani.

Yakobo alipokaribia nchi ambako Esau alikaa, aliogopa kile ambacho Esau angefanya kwa sababu ya udanganyifu wake wa awali wa kupata baraka za Esau kutoka kwa Isaka. Yakobo alitubu maovu yake ya zamani, alitoa shukrani kwa ajili ya mafanikio ambayo Mungu alikuwa ametoa na kusihi kukombolewa kutoka kwa Esau. Esau alipomwona Yakobo, alikimbia na kumkumbatia. (Mwanzo 31-33)

Mambo Muhimu kutoka kwa Jacob Amkimbia Labani

- Yakobo kwa msaada wa mama yake alimdanganya baba yake ili apate baraka ya mwana mzaliwa wa kwanza. Dhambi ina matokeo.

- Kutubu na kumshukuru Mungu kwa baraka zake, kulimpendeza Mungu.

Yakobo Anarudi Betheli

Yakobo amerudi nyumbani na kurekebisha mambo na Esau. Kisha akarudi mahali ambapo Mungu alimtokea alipokimbia kuokoa maisha yake. Kwa maagizo ya Mungu alikwenda Betheli, ambapo hapo awali Mungu alimpa ahadi ile ile aliyowapa Ibrahimu na Isaka. Yakobo anamkaribia Mungu zaidi kwa kutaka sanamu zote ziondolewe. Huko Betheli alijenga madhabahu na kumwabudu Mungu. Hapa Mungu alionekana tena akabadilisha jina lake kutoka kwa Yakobo, likimaanisha lililopandikizwa, hadi Israeli, na kusema "Mimi ni Mungu Mwenyezi: zaeni, mkaongezeke. Taifa na kundi la mataifa watatoka kwako, na wafalme watatoka katika mwili wako mwenyewe. Nchi niliyowapa Ibrahimu na Isaka nitakupa wewe, nami nitawapa uzao wako baada yako." (Mwanzo 35:11-13)

Jambo Muhimu Yakobo Anarudi Betheli

- Matendo ya mtu yanaonyesha ikiwa mtu ametubu (amebadilika).
- Kwa kumgeukia Mungu, kuondoa miungu ya uongo, kutoa shukrani na kumwabudu Mungu inaonyesha wazi kwamba Yakobo alikuwa amebadilika kweli - alitubu.
- Shukrani, sifa na kuabudu humpendeza Mungu na huleta furaha.

Shida ya Yakobo

Baada ya Yakobo kurudi Kanaani na kufanya amani na Esau, baba yao Isaka alikufa. Yakobo, ambaye sasa ni Israeli, alikuwa na wana 12 na binti mmoja. Dina, binti yake, alibakwa na Mhivi katika nchi ya Kanaani. Rebeka alikufa akimzaa Benyamini. Israeli alionyesha upendeleo kwa Yosefu kwa sababu alikuwa mwana mzaliwa wa kwanza wa Raheli, ambaye alimfanyia kazi miaka 14. Hii husababisha wivu mwingi miongoni mwa wanawe wengine. Sasa Yosefu aliota ndoto zisizo za kawaida ambazo aliwasimulia ndugu zake na baba yake. Ndoto hizi zilionyesha wote watamsujudia. Hii inabadilisha wivu kuwa chuki ambayo ilionyeshwa wakati ndugu zake walipomuuza utumwani kwa msafara wa Waishmaeli waliokuwa wakienda Misri. Wakachinja mbuzi aliyechovya kwenye vazi la Yusufu katika damu yake, wakampeleka kwa baba yao wakimdanganya kuwa Yusufu ameuawa na mnyama fulani wa mwituni. (Mwanzo 36:16-38)

Jambo Muhimu kutoka kwa Shida ya Yakobo

- Matokeo ya dhambi za upendeleo, hasira, chuki, na udanganyifu na husababisha maumivu. Mungu alitumia hali ya kutisha kwa utukufu Wake na kwa wokovu wa Yakobo na familia yake na hatimaye wokovu kwa dhabihu ya maisha na upatanisho ya Yesu wa Nazareti, Kristo.

Joseph, Mtumwa

Ndugu za Yosefu wenye wivu walimuuza kwa msafara wa Waishmaeli. Alipofika Misri, aliuzwa kwa mmoja wa maofisa wa Farao. Alitimiza wajibu wake akiwa mtumishi mwenye kutumainiwa kwa njia ambayo mmiliki wake alimpa madaraka makubwa zaidi. Kwa sababu hakukubali majaribu ya mke wa Potifa, alifungwa gerezani. Hata gerezani alipata kibali kwa mlinzi wa gereza. Katika dhiki zake zote aliendelea kumwamini na kumtumikia Mungu. Akiwa huko, alifanya urafiki na mnyweshaji wa Farao, ambaye baadaye anakumbuka yale ambayo Yosefu alikuwa amemfanyia. (Mwanzo 39 - 41:40)

Mambo Muhimu kutoka kwa Joseph, Mtumwa

- Katika nyakati ngumu sana watumishi wa Mungu wanapaswa kuwa wacha Mungu siku zote.
- Mungu huijaribu imani ya wale wanaompenda.
- Nyakati za taabu mtu anaweza kumlaumu Mungu na kumwacha.
- Ufanisi unaweza kumtia moyo mtu kujiamini.
- Daima jiepushe na dhambi hata katika nyakati ngumu na zisizo za haki.

Joseph, Mtawala

Akiteseka na matokeo ya kuishi kwa uadilifu, Yusufu alifungwa gerezani. Akiwa gerezani aliachwa na wale aliowasaidia lakini si Mungu. Akiishi akiwa mtumishi mwaminifu wa Mungu, alimruhusu Mungu amtumie katika mpango Wake wa kuleta ukombozi kwa wanadamu wote ikiwa wangemtumaini na kumtii. Hatimaye mnyweshaji wa Farao alimkumbuka Yusufu na kumwambia Farao kuhusu Yusufu kutafsiri ndoto zake alipokuwa gerezani. Farao alimwita Yusufu kutoka gerezani ili kutafsiri ndoto yake. Yusufu alimwambia Farao hawezi kutafsiri lakini Mungu angeweza.

Farao aliamini tafsiri ya Mungu kupitia Yusufu na kumweka Yusufu kuwa msimamizi wa kutayarisha maafa ya njaa. Yusufu sasa alikuwa mkuu wa pili wa Misri yote na alijitayarisha kwa ajili ya njaa.

Njaa iliifikia familia ya Yusufu katika Kanaani. Aliposikia kwamba chakula kiko Misri, Yakobo aliwatuma wanawe huko mara mbili kununua chakula. Yusufu hakulipiza kisasi kwa ndugu zake badala yake alitambua mkono wa Mungu ukifanya kazi ndani yake kwa wema. (Mwanzo 41:41-44)

Hoja Muhimu kutoka kwa Joseph, Mtawala

- Yusufu alimruhusu Mungu amtumie kwa makusudi yake hata kupitia kulikuwa na maumivu na magumu mengi.
- Mungu ni mwaminifu kila wakati lakini mwanadamu hawezi kuelewa kila wakati.
- Uzima wa milele pamoja na Mungu Mbinguni daima unastahili maumivu yoyote au maumivu yoyote ya moyo hapa duniani.

Yakobo anaenda Misri

Ndugu za Yosefu walitumwa Misri kutafuta chakula kwa sababu ya njaa. Kwa kuhofia maisha yao kwa sababu walishtakiwa kuiba fomu ya pili kwa nguvu ya Misri, walimsujudia, wakitoa heshima, ndoto ya Yusufu aliyokuwa ameota alipokuwa kijana ilikuwa imetabiri. Yuda anakiri hatia yake ya kumuuza utumwani. Kisha Yusufu anajifunua kwa ndugu zake jinsi tendo lao la hila lilivyotumiwa na Mungu kuwaokoa wao na Yakobo. Yusufu anatuma watu waitwe Yakobo na familia yake yote na mali. Baada ya kufika Yosefu na Yakobo wanaunganishwa tena. Farao alimpa Yakobo nchi bora ya Gosheni. Huenda Yakobo alikusudia kubaki mpaka njaa itakapoisha, lakini wazao wake walibaki Misri kwa miaka 400. (Mwanzo 45-47)

Mambo Muhimu kutoka kwa Yakobo Anaenda Misri

- Mungu alitumia wana wa Yakobo kutimiza mapenzi yake.
- Yosefu alitambua mkono wa Mungu maishani mwake kwa kusema, “Alinituma mbele yenu ili kuwahifadhia mabaki duniani na kuokoa maisha yenu kwa wokovu mkuu.”

Yakobo na Yusufu Wanakufa Misri

Baada ya miaka 17 huko Misri, Yakobo anakufa. Asubuhi ya Yosefu na ndugu zake wakati wa siku 40 walizohitaji kuweka dawa ya kuipaka dawa. Kisha Yakobo akarudishwa Kanaani na kuzikwa pamoja na Abrahamu, Sara, Isaka, Raheli na Lea, mke wake wa kwanza na mama wa Yuda. “Yosefu akapanda kwenda kumzika baba yake. Watumwa wote wa Farao wakaenda pamoja naye, wazee wa nyumba yake, na wazee wote wa nchi ya Misri, na jamaa yote ya Yusufu, na ndugu zake, na nyumba ya baba yake. Watoto wao, kondoo zao na ng’ombe pekee ndio waliosalia katika nchi ya Gosheni. Wakapanda pamoja naye magari na wapanda farasi. Ilikuwa kampuni kubwa sana." (Mwanzo 50)

Baadaye sana “Yosefu akawaambia ndugu zake, Mimi ninakaribia kufa, lakini Mungu atawajia na kuwapandisha kutoka katika nchi hii mpaka nchi aliyowaapia Abrahamu, Isaka na Yakobo. Ndipo Yosefu akawaapisha wana wa Israeli, akisema, ‘Hakika Mungu atawajia ninyi, nanyi mtaipandisha mifupa yangu kutoka hapa.’” Yosefu alikufa huko Misri, na dawa ilipakwa dawa, hakuzikwa bali kuwekwa ndani ya jeneza ili kurudishwa Kanaani Mungu alipowakomboa kutoka Misri. (Mwanzo 50)

Mambo Muhimu kutoka kwa Yakobo na Yusufu Waliokufa Misri

- Kuanzia mtumwa hadi mtu wa pili mwenye nguvu katika Misri, Yusufu mwadilifu bado alimruhusu Mungu amtumie kutimiza mipango yake.
- Yuda ambaye alipendekeza kumuuza Yusufu utumwani sasa anajitoa kama mtumwa ili kumzuia Yakobo asiteseke. Watu wanaweza kubadilika.
- Inafurahisha kwamba Yesu wa Nazareti anatoka kabila la Yuda.

KUTOKA

Musa - Mmisri

Mungu aliahidi kwa Ibrahimu kwamba atakuwa baba wa mataifa mengi kupitia Isaka, mwana wake wa ahadi. Miaka mia nne imepita tangu Yakobo, mwana wa Isaka, aende Misri kwa sababu ya njaa. Familia yake imekua na kuwa mamilioni lakini wanaishi utumwani. Wakati huo Misri ilichukuliwa na nasaba mpya ambayo haikuwa mpya juu ya siku za nyuma za Misri na haikusikia habari za Yusufu. Farao aliamuru kila mtoto wa kiume aliyezaliwa na Waebrania atupwe ndani ya Nile. Mama yake Musa alimficha mpaka alipopatikana na binti Farao. Kwa miaka arobaini alifunzwa katika njia za kifalme cha Misri. Kwa kuogopa ghadhabu ya Farao, alikimbia Misri baada ya kumuua Mmisri kwa kumtendea vibaya mtumwa Mwebrania. Kwa miaka arobaini iliyofuata alichunga kondoo kwa Reueli, kuhani wa Midiani, ambaye pia alijulikana kama Yethro. Kisha Mungu akamwita Musa aende Misri kuwakomboa Ibrahimu, Isaka na mzao wa Yakobo kutoka utumwani. (Kutoka 1-2)

Jambo Muhimu kutoka kwa Musa - Mmisri

- Mungu ni mwaminifu. Aliona hali ya Waisraeli na akakumbuka ahadi yake kwa Ibrahimu, Isaka na Yakobo.
- Mungu alimchagua Musa kuwakomboa watu wake kutoka katika utumwa wao.
- Karne nyingi baadaye Mungu alimtuma Yesu wa Nazareti kuwakomboa watu wake kutoka katika utumwa wao wa dhambi.

Musa - Aliyeitwa na Mungu

Baada ya kumuua Mmisri Musa alikimbia Misri na kuishi katika Umedi kwa miaka arobaini akichunga kondoo. Wana wa Israili walikuwa wameongezeka idadi kiasi kwamba Firauni mpya aliogopa wasije wakajipanga na mtawala mwingine. “Kwa hiyo wakaweka wasimamizi juu yao ili wawatese kwa mizigo mizito. Wakamjengea Farao miji ya akiba, Pithomu na Ramesesi. Lakini kadiri walivyoonewa ndivyo walivyozidi kuongezeka. Na Wamisri wakawaogopa wana wa Israeli.” (Kutoka 1:11-13)

Siku moja Musa alipokuwa akichunga kundi la kondoo Mungu alisema naye akisema, “Mimi ni Mungu wa baba yako, Mungu wa Ibrahimu, Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo. … “Hakika nimeyaona mateso ya watu wangu walioko Misri, nami nimesikia kilio chao kwa sababu ya wasimamizi wao wa kazi. Najua mateso yao na nimeshuka ili kuwakomboa kutoka katika mikono ya Wamisri na kuwapandisha kutoka katika nchi hiyo mpaka nchi nzuri na pana, nchi inayotiririka maziwa na asali.” "Njoo, nitakutuma kwa Farao, ili uwatoe watu wangu, wana wa Israeli, kutoka Misri." (Kut 3:6; 7-8;10) Musa alijiona hafai lakini alisitasita baada ya Mungu kumwonyesha uwezo wa miujiza yake ili kuwasadikisha Wamisri na Waisraeli kwamba Mungu ndiye anayetawala. (Kutoka 3 - 4:17)

Mambo Muhimu kutoka kwa Musa - Aliyeitwa na Mungu

- Mungu alimwambia Musa NENDA lakini Musa akasema tuma mtu mwingine jambo ambalo lilimkasirisha Mungu. Je, tunamkasirisha Mungu kwa kutofanya mapenzi yake ambayo ametupa katika neno lililoongozwa na roho, Biblia?
- Wana wa Israili waliongezeka sana huku wakiteswa. Ndivyo walivyofanya Wakristo wa karne ya 1.

Musa, Mwokozi

Musa alikuwa ametumia miaka 40 huko Misri akizoezwa katika njia zote za Wamisri na miaka mingine 40 kama mchungaji akizoezwa na Mungu kuwaongoza watu wake kutoka Misri hadi nchi iliyoahidiwa kwa Ibrahimu, Isaka na Yakobo. Miaka arobaini iliyofuata aliwaongoza Watoto wa Mungu kutoka katika utumwa wa kimwili.

Kwanza pamoja na Haruni alimwendea Farao, labda babake mlezi au kaka yake, akimwomba awaruhusu Waisraeli waende nyikani kufanya karamu na kumwabudu Mungu. Farao alikataa kusema “BWANA ni nani, hata niisikilize sauti yake, na kuwapa Israeli ruhusa waende zao? Mimi simjui Bwana, na zaidi ya hayo, sitawapa Israeli ruhusa waende zao.” (Kutoka 5:2) Zaidi ya hayo, “Usiwape tena watu majani ya kutengeneza matofali, kama hapo awali; waende wakajikusanyie majani. Lakini hesabu ya matofali waliyotengeneza hapo awali utawawekea, usipunguze hata kidogo, kwa kuwa ni wavivu. (Kutoka 5:7-8)

Watu wakanung’unika wakisema, Umetufanya tunuke machoni pa Farao na mbele ya watumishi wake, nawe umeweka upanga mkononi mwao ili kutuua. (Kutoka 5:21) Hii haitakuwa mara ya mwisho kwao kunung’unika na kulalamika.

Hoja Muhimu kutoka kwa Musa, Mkombozi

- Mungu anatamani watu wake wamwabudu na sio kulalamika kila mara.

Mapigo

Musa anaanza kutoa ujumbe wa Mungu kwa Farao ambaye Mungu alimruhusu aingie madarakani ili kuonyesha uwezo wake. Awali hakuna mtu anayevutiwa. Ndipo waganga wa Farao na wengine wakaanza kusamehe lakini sio Farao. Kila mara alipokataa ombi la Mungu kupitia Musa, ikawa rahisi kwa kumkataa Mungu tena - alijifanya kuwa mgumu ni moyo wake mwenyewe. Kwa kila pigo jipya la uharibifu huongezeka sana hivi kwamba “watumishi wa Farao wakamwambia, Mtu huyu atakuwa mtego kwetu hata lini? Waache watu hao waende zao, ili wamtumikie Bwana, Mungu wao. Je! hamjaelewa bado ya kuwa Misri imeharibika?’” (Kutoka 9:32)

Hatimaye, Farao ametosheka aliposema, “Ondoka kwangu; jihadhari usije ukauona uso wangu tena, maana siku utakapouona uso wangu utakufa." Musa akasema, “Kama mnavyosema! sitauona uso wako tena.” (Kutoka 10:28-29) Musa aanza kuwatayarisha Waisraeli kwa ajili ya kuondoka katika utumwa wa Misri. (Kutoka 7-11)

Mambo Muhimu kutoka kwa Mapigo

- “Wamisri watajua ya kuwa mimi ndimi BWANA.” Je, tunamjua Mungu kama mwokozi mwenye upendo au tunajua tu kuhusu Mungu? Je, Mungu anatujua?
- Kukataa ombi la Mungu mara kwa mara hufanya moyo kuwa mgumu na kuifanya iwe rahisi kukataa tena hadi inapochelewa.

Kuvuka Juu

Wazaliwa wa kwanza wa Wamisri walikufa, Farao akamwambia Musa awachukue Waisraeli na kutoka nje! Pasaka ilikuwa imeadhimishwa na Waisraeli walipotoka Misri walielekea Bahari Nyekundu. Mungu aliwatangulia katika nguzo ya wingu mchana na nguzo ya moto usiku.

Farao alibadili mawazo yake na kutuma jeshi lake kuwafuatilia. Bahari ya Shamu ikiwa mbele na jeshi la Farao likiwa nyuma, hofu ilijaa mioyoni mwa Waisraeli. Musa aliwahimiza “Msiogope, simameni imara, mkauone wokovu wa Bwana atakaowafanyia leo. Kwa maana hao Wamisri unaowaona leo, hamtawaona tena kamwe. Bwana atawapigania, nanyi mnapaswa kunyamaza tu.” (Kutoka 14:13-14) “Kisha ... Bwana akairudisha bahari nyuma kwa upepo wa nguvu wa mashariki usiku kucha, akaifanya bahari kuwa nchi kavu, maji yakagawanyika. Na wana wa Israeli wakaingia katikati ya bahari katika nchi kavu; maji hayo yakiwa ukuta kwao mkono wa kuume na wa kushoto.” (Kutoka 14:21-22)

Jeshi la Farao likawafuatia Waisraeli katikati ya bahari na Bwana akawatia nguvu majeshi ya Wamisri baharini iliporudi katika njia yake ya kawaida iliyofunika magari na wapanda farasi; katika jeshi lote la Farao lililowafuata baharini, hakusalia hata mmoja wao. (Kutoka 14:23-29)

Jambo Muhimu kutoka kwa Kuvuka

- Waisraeli waliokolewa kutoka katika utumwa wa kimwili na hatimaye nchi yao ya kidunia ya ahadi.
- Ikiwa wale walio katika Kristo watasimama imara katika imani yao, watakombolewa kutoka katika utumwa wa milele wa kwenda Mbinguni nchi yao ya ahadi pamoja na Mungu.
- Hofu na kutomtumaini Mungu husababisha maamuzi mabaya.

Kulisha na Kutunza Taifa Jipya

BILA MALIPO mwishowe! Walisafiri siku tatu nyikani na kuanza kunung'unika kwa kukosa maji na chakula. Mungu alitoa maji na chakula kizuri kutoka mbinguni kinachoitwa mana ambacho kiliendelea kwa miaka arobaini. Tena, walilalamika na kunung'unika juu ya maji. Kwa kweli, walionekana kutokumbuka yote ambayo Mungu alifanya na anayowafanyia.

Pamoja na umati huo wa watu, migogoro ya mara kwa mara miongoni mwao inahitaji kutatuliwa ambayo Musa alilemewa alipojaribu kufanya peke yake. Kwa pendekezo la Yethro Musa aliweka watu wa kuongeza makundi makubwa zaidi ya watu kusaidia na watu wakaacha kuchoka. (Kutoka 15-17)

Hoja Muhimu kutoka kwa Kulisha na Kutunza Taifa Jipya

- Mungu daima ni mwaminifu na wa haki na hapendezwi na manung'uniko yetu.

Mlima Sinai

Miezi mitatu ilikuwa imepita tangu Waisraeli watoke Misri na kuvuka Bahari Nyekundu kwenye nchi kavu. Mungu alikuwa amewatoa utumwani, aliharibu jeshi la Wamisri, akawapa chakula na maji, hata baada ya manung'uniko yao mengi. Sasa wamepiga kambi nyikani mbele ya Mlima Sinai.

Mwenyezi-Mungu akamwambia Mose, “Hivi ndivyo utakavyowaambia watu wa nyumba ya Yakobo, uwaambie Waisraeli, ‘Ninyi wenyewe mmeona niliyowatendea Wamisri, jinsi nilivyowachukua ninyi juu ya mbawa za tai na kuwaleta kwangu. Basi sasa ikiwa mtaitii sauti yangu kweli kweli, na kulishika agano langu, mtakuwa tunu kwangu kati ya mataifa yote. … Watu wote wakajibu pamoja, wakasema, Hayo yote aliyoyanena Bwana tutayatenda.” (Kutoka 19:3-5; 8)

Walijiweka wakfu ili kukutana na Mungu. Mungu alimwagiza Musa kuwawekea mipaka wasife. “Kukawa na ngurumo na umeme na wingu zito juu ya mlima na sauti kubwa ya tarumbeta, hivi kwamba watu wote kambini wakatetemeka watu waliposimama mbele ya mlima. Mungu alimwita Musa aje juu ya mlima. Hapa Mungu alimpa Musa Amri Kumi.

1. “Usiwe na miungu mingine ila mimi.
2. “Usijifanyie sanamu ya kuchonga, wala mfano wa kitu cho chote kilicho juu mbinguni, wala kilicho chini duniani, wala kilicho majini chini ya dunia. Usivisujudie wala kuvitumikia, kwa kuwa mimi, Bwana, Mungu wako, ni Mungu mwenye wivu, nawapatiliza wana maovu ya baba zao, hata kizazi cha tatu na cha nne cha wanichukiao na kunipenda, na kushika amri zangu.
3. “Usilitaje bure jina la BWANA, Mungu wako, maana BWANA hatamhesabia kuwa hana hatia mtu alitajaye jina lake bure.
4. "Ikumbuke siku ya Sabato uitakase. Siku sita fanya kazi, utende mambo yako yote, 10 lakini siku ya saba ni Sabato ya Bwana, Mungu wako. Siku hiyo usifanye kazi yo yote, wewe, wala mwana wako, wala binti yako, wala mtumwa wako, wala mjakazi wako, wala ng'ombe wako, wala mgeni aliye ndani ya malango yako yote ya mbinguni na ya nchi sita, kwa maana Bwana atafanya mambo yote mbinguni na duniani. akastarehe siku ya saba kwa hiyo, Bwana akaibarikia siku ya Sabato akaitakasa.

5. “Waheshimu baba yako na mama yako, siku zako zipate kuwa nyingi katika nchi upewayo na Yehova Mungu wako.
6. "Usiue.
7. “Usizini.
8. “Usiibe.
9. “Usimshuhudie jirani yako uongo.
10. "Usiitamani nyumba ya jirani yako; usimtamani mke wa jirani yako, wala mtumwa wake, wala mjakazi wake, wala ng'ombe wake, wala punda wake, wala kitu cho chote alicho nacho jirani yako." (Kutoka 20:3-17)

Hoja Muhimu kutoka Mlima Sinai

- Ukimtii Mungu kikamilifu na kushika agano lake, basi utakuwa watu Watakatifu wa Mungu. Hii inatumika leo kama ilivyokuwa wakati huo.

Kanuni za Taifa Jipya Kuishi kwazo

Amri Kumi zilikuwa zimetolewa kwa Waisraeli. Sasa sheria, kanuni na kanuni za kutawala taifa jipya waliokuwa watumwa muda mfupi uliopita.

Kuabudu Mungu:

1. Usifanye sanamu
2. Tengeneza madhabahu ya udongo au mawe ili kutoa sadaka za kuteketezwa

Kushughulika na watu:

1. mtumwa wa Kiebrania
2. Uza binti
3. Pambana kwa kupigana
4. Kuiba
5. Kulaani wazazi

Haki

1. Kutongoza
2. Mchawi
3. Ngono na wanyama
4. Pesa za kukopesha
5. Heshima ya Mungu na watawala

Hoja Muhimu kutoka kwa Kanuni za Taifa Jipya Kuishi kwazo

- Watu wa Mungu wanapaswa kushughulika kwa uadilifu kwa haki na rehema na wengine kwa msingi wa ufahamu wazi wa sheria, kanuni na kanuni.

Agano na Maskani

Musa aliwaambia watu Neno la Bwana na sheria zake zote. Kisha akaandika, akajenga madhabahu, akamtolea Mungu sadaka za kuteketezwa na za amani, akanyunyiza damu juu ya madhabahu na juu ya watu akisema "kisha akakitwaa Kitabu cha Agano na kukisoma masikioni mwa watu. Wakasema, Hayo yote aliyosema Bwana tutayafanya, nasi tutatii. Musa akaitwaa ile damu, akawarushia watu, akasema, Tazama, ni damu ya agano alilolifanya Bwana pamoja nanyi, sawasawa na maneno haya yote.” (Kutoka 24:7-8)

Mungu alisema, “Waambie Waisraeli waniletee sadaka. Mtapokea sadaka kwa ajili yangu kutoka kwa kila mtu ambaye moyo wake unamhimiza kutoa - sadaka ya hiari." (Kutoka 25:2) Kutoka kwa vitu hivi vilivyotolewa bure Mungu alimpa Musa maagizo ya kina ya kujenga hema ambayo ingejumuisha ndani kama mahali Angeweza kukaa nao:

1. Sanduku lililofunikwa na kiti cha Rehema kushikilia ushuhuda Wake
2. Jedwali la mkate
3. Kinara cha taa cha dhahabu
4. Madhabahu ya shaba

Mambo Muhimu kutoka kwa Agano na Maskani

- Mungu aliingia nao agano ambalo Musa aliwasomea, akalihifadhi salama ndani ya sanduku ambamo uwepo wa Mungu ulikaa. Wakajibu – "Tutafanya yote aliyosema BWANA; tutatii."
- Wale waliokuwa kwenye agano waligusana na damu ya dhabihu.
- Kristo amefanya Agano Jipya na wote wanaoweka tumaini lao ndani yake na kumtii kwa kugusa damu kwa njia ya ubatizo unaomruhusu Mungu kuwaweka katika Ufalme wa Kristo. Hatupaswi kurudi nyuma bali tubaki waaminifu, tufanye mapenzi yake, tujifunze neno lake kwa bidii tukilihifadhi mioyoni mwetu, ndipo atatupa uzima wa milele.

Ibada na Vitu vya Kuhani

Mungu aendelee kutoa mafundisho juu ya ibada, sura na matendo ya kuhani wakati wa kutimiza wajibu wao. Mavazi ya rangi ya rangi yalionyesha watu ambao walikuwa makuhani wa Mungu. Vitu vingine vilikuwa kwa ajili yao kutekeleza majukumu yao;

1. Bamba la kifuani la hukumu
2. Efodi
3. Vazi
4. Kanzu ya checkered
5. kilemba
6. Sash

Njia maalum zilitolewa kwa ajili ya kutengeneza mafuta ya upako na uvumba. Hazipaswi kutumiwa kama vitu vya kibinafsi kwenye mwili. "Watie mafuta Aroni na wanawe na kuwaweka wakfu ili wanitumikie kama makuhani. Waambie Waisraeli, 'Haya yatakuwa mafuta yangu matakatifu ya kutiwa kwa vizazi vijavyo. Usiimimine kwenye miili ya wanaume na usifanye mafuta yoyote kwa formula sawa. Ni takatifu, na unapaswa kuiona kuwa takatifu. Mtu ye yote atengenezaye manukato kama hayo, na mtu ye yote atakayempaka mtu ye yote isipokuwa kuhani, ni lazima akatiliwe mbali na watu wake.' (Kutoka 30:30-33)

Siku yao ya dhabihu na ibada ilianzishwa - "Kisha Bwana akamwambia Musa, Waambie wana wa Israeli, Mtazishika Sabato zangu. Hii itakuwa ishara kati yangu na ninyi kwa vizazi vijavyo, ili mpate kujua ya kuwa mimi ndimi BWANA niwafanyaye kuwa watakatifu. Ishike Sabato, kwa sababu ni takatifu kwenu. Mtu ye yote atakayeinajisi ni lazima auawe; mtu ye yote atakayefanya kazi yo yote siku hiyo atakatiliwa mbali na watu wake.' (Kutoka 31:12-15)

Jambo Muhimu kutoka kwa Ibada na Vitu vya Kuhani

- Ili kuja mbele za Mungu, mtu lazima awekwe wakfu na kuvikwa mavazi yanayotakiwa na Mungu. Kwa Mkristo lazima wawekwe katika Mwili wa Kristo na Mungu na kuvikwa haki.

Ibada ya Sanamu na Matokeo

Watu walisikia Mungu akimwita Musa juu ya mlima, waliogopa na kumwogopa Mungu akiwa mbele zake lakini mara wakamsahau. Dhabihu za uwongo na mazoea ya kuabudu yalianzishwa ambayo yalileta matokeo ya kutisha kwa sababu ya kushindwa kwao kufuata agano la Mungu pamoja nao.

Muda gani walisahau!! Musa alipokuwa mlimani, walijenga sanamu ya dhahabu na kuiabudu kama mungu aliyewakomboa kutoka katika utumwa wa Misri. Musa alikasirika sana na akasema "Umefanya dhambi kubwa. Lakini sasa nitakwea kwenda kwa Bwana; labda naweza kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi yako." Mungu alimwambia Musa "Yeyote aliyenitenda dhambi nitamfuta katika kitabu changu. Sasa enenda, ukawaongoze watu mpaka mahali niliposema, na malaika wangu atakutangulia. Hata hivyo, wakati utakapofika wa Mimi kuwaadhibu, nitawaadhibu kwa ajili ya dhambi zao." Na Mungu akawaletea watu pigo kwa sababu ya ndama waliyoitengeneza. (Kutoka 32:30; 33-35)

Wanatoka katika jangwa la Sanai kwenda kwenye nchi waliyoahidiwa Ibrahimu, Isaka na Yakobo inayoongozwa na nguzo ya wingu mchana na moto usiku.

Hoja Muhimu kutoka kwa Ibada ya Sanamu na Matokeo

- Yeyote aliyemkosea Mungu wakati huo na sasa bila msamaha atafutwa kutoka katika Kitabu cha Uzima.
- Msamaha uko ndani ya Kristo kwa wote wanaotii na kuishi sawasawa na mapenzi yake.

WALAWI

Sadaka na Sadaka

Watumwa hawa walioachiliwa kutoka katika utumwa wa Misri walikuwa bado katika Arabia ya kusini karibu na Mlima Sinai wakifundishwa njia za Mungu, wakijifunza kumtegemea huku wakipangwa kuwa taifa. Wakati huo maagizo hususa yalitolewa kuhusu dhabihu na matoleo kama ibada yao kwa Mungu. Kulikuwa na sadaka za kuteketezwa, dhabihu za wanyama kwa ajili ya dhambi na sadaka za amani za shukrani na sifa.

Maagizo yalikuwa mahususi sana na yalihusisha ushiriki hai wa yule anayetoa sadaka; kwa mfano:

a) dhabihu yake ya mnyama ilipaswa kuwa bila dosari;
b) anaileta kwenye mlango wa mkutano;
c) ataweka mikono yake juu ya kichwa juu ya sadaka ili ikubalike kuwa sadaka ya upatanisho na
d) anaiua.

wana wa Haruni watakuwa; a) tupa damu kwenye pande za madhabahu, b) toa sadaka, c) kuiweka juu ya madhabahu na d) panga kuni kwa ajili ya moto. Pia kuna matoleo maalum na dhabihu kwa ajili ya upatanisho wa dhambi zisizokusudiwa za makuhani, mkutano kwa ujumla na mtu wa kawaida. Matendo mengine, kushindwa kutenda, au kushindwa kuendeleza haki kwa kutotoa ushahidi, huhitaji dhabihu maalum kwa ajili ya upatanisho.

Mkengeuko wowote kutoka kwa kile kilichobainishwa haukukubalika. Hata hivyo, yule aliyetoa toleo alikuwa na chaguo kuhusu mnyama aliyechaguliwa; mfano, mifugo, kondoo, mbuzi au ndege. Lakini ilipaswa kuwa bila dosari, si dhaifu au mgonjwa. (Mambo ya Walawi 1-7)

Mambo Muhimu kutoka kwa Dhabihu na Sadaka

- Sadaka kwa Mungu chini ya Agano lililofanywa na Mungu kupitia Musa zilikuwa za kibinafsi kwa mtoaji na familia yake.
- Alishiriki kwa bidii katika ibada yake hadi kuhani alipomaliza kutoa.
- Kristo alipokuja na kutoa mwili wake bila doa la dhambi, alitoa pia maagizo maalum. Mwanadamu anapaswa kujitoa kwa Mungu ili aondolewe doa la dhambi kwa kuzikwa ndani ya damu ya Kristo inayosafisha - kuzamishwa pia kunajulikana kama ubatizo - na kufufuliwa na Mungu kutoka kwa kuzikwa kwao na kisha kuwekwa ndani ya Mwili wa Kristo. (Warumi 6)

Kuhani wa Agano la Kale

Baada ya kutoa maagizo hususa kwa ajili ya dhabihu na matoleo, Mungu atoa maagizo kuhusu utakaso wa makuhani, mavazi yao, naivera, kifuko cha kifuani, Urimu, Thumimu na kilemba. Mfumo wa kufukiza uvumba ulitolewa na Musa kwa ajili ya kufukiza juu ya madhabahu ya uvumba. Makaa ya moto ya madhabahu yaliwekwa ndani ya chetezo pamoja na uvumba na kuingizwa ndani ya pazia mbele ya uwepo wa Mungu.

“Basi Nadabu na Abihu, wana wa Haruni, wakatwaa kila mtu chetezo chake, na kutia moto ndani yake, na kuweka uvumba juu yake, wakatoa moto usio halali [moto wa madhabahu ya uvumba] mbele za BWANA, ambao yeye

hakuwaamuru. Kisha moto ukatoka mbele za Bwana, ukawateketeza, nao wakafa mbele za Bwana." (Mambo ya Walawi 10:1-2) Mungu alikuwa ametaja.

Katika Agano lililotolewa na Mungu kupitia Musa makuhani walihudumu kwa kutoa dhabihu kwa ajili ya upatanisho kwa ajili ya watu wake. Katika Agano lililotolewa na Kristo, alijitoa mwenyewe kama dhabihu na watu wake ni makuhani wa kumtumikia. (Mambo ya Walawi 10:8-10)

Mambo Muhimu kutoka kwa Kuhani wa Agano la Kale

- Dhambi ina matokeo na mwanadamu anahitaji msamaha.
- Chini ya Sheria ya Musa dhabihu za dhambi na dhabihu za kuteketezwa kulikuwa na wanyama walioletwa na watu, waliweka mikono yao juu yake, wakichinja na kumpa kuhani.
- Chini ya agano lililoletwa na Mwana wa Mungu, Kristo alikuwa na ndiye dhabihu ya pekee ya upatanisho, sadaka ya dhambi, kwa ajili ya watu.

Afya, Usafi na Utakaso

Usikivu wa Wana wa Israeli sasa unaelekezwa kuishi pamoja kama watoto wa Mungu. Tena, Mungu anatoa maagizo hususa kuhusu chakula ambacho wanaweza kula au wasichoweza kula, kutakasa baada ya kuzaliwa kwa mtoto, kutibu watu wenye magonjwa, hasa ukoma. Kanuni hizi zilikuwa kuweka taifa jipya la watu wenye afya nzuri huku wakijifunza kuwa huru kutoka kwa wasimamizi wa kazi na watawala wa kigeni.

Kwa kuwa Noa alijua kuhusu wanyama safi na wasio safi (Mwa 7:1-10), tofauti hiyo ilikuwa sehemu ya mapokeo ya kale yaliyopinga Sheria ya Musa. Ikiwa kiumbe kilikuwa "safi" au "najisi" haikuwa na uhusiano wowote na ubora wa mnyama; yote yalitegemea kile ambacho Mungu alisema kuhusu mnyama. Alipotoa sheria hizi, bila shaka Bwana alikuwa na afya ya watu wake akilini (Kumbukumbu la Torati 7:15; Kutoka 15:26), lakini kusudi kuu la kanuni ya chakula lilikuwa kuwakumbusha Waisraeli kwamba wao ni mali ya Mungu na walikuwa na wajibu wa kujitenga na kila kitu ambacho kingewatia unajisi. "Iweni watakatifu kwa kuwa mimi ni mtakatifu." (The Bible Exposition Commentary) Katika agano jipya la Kristo watu walio safi wameoshwa dhambi zao kwa damu ya Kristo. Wachafu ni watu ambao bado wametiwa madoa na dhambi.

Mambo Muhimu kutoka kwa Afya, Usafi na Utakaso

- Sheria za dhabihu, utakaso na kuishi kwa afya zimeainishwa.
- Kwa Waisraeli wengi huenda sheria hizi hazikuwa na akili. Lakini walikuwa wameamriwa na Mungu na kutowafuata kulisababisha kuwekwa nje ya kambi - kuacha kujumuishwa kuwa watu wake.
- Leo watu wengi huona amri zilizotolewa na Kristo kuwa zisizo na akili. Lakini ni amri za Kristo na kwa kutozifuata mtu anaachwa nje ya uwepo wa milele wa Mungu.

Siku ya Upatanisho

Mahitaji yalitolewa kwa Siku ya Upatanisho ya kila mwaka. Kukosa kutii kulisababisha kifo. Amri hizi zilikuwa kali ili kuvutia utakatifu mbele za Mungu. Yalitia ndani utakaso, uoshaji wa kiibada, mavazi ya ibada ya kuhani kabla ya kuingia mahali pa uwepo wa Mungu, Patakatifu pa Patakatifu pa Kiti Chake cha Huruma. Mungu lazima aheshimiwe sana, aheshimiwe na asifiwe na matendo ya mwanadamu.

Sadaka na dhabihu mahususi za kila mwaka zilitolewa kwa ajili ya kuhani na kwa ajili ya watu. Sadaka moja muhimu haikuwa dhabihu ya damu, kuhani aliweka mikono yake juu ya mbuzi akihamisha dhambi za watu kwa mbuzi ambaye alipelekwa mbali nje ya kambi na kuachiliwa akiwa amebeba dhambi zao nyikani. (Mambo ya Walawi 16) Dhambi hazikusamehewa bali zilihamishwa - zilicheleweshwa hadi Kristo alipotoa dhabihu kamilifu, mwili wake mwenyewe kwa Mungu.

Mambo Muhimu kutoka Siku ya Upatanisho

- Dhambi zao hazikusamehewa bali Ziliwekwa juu ya mbuzi ili kuchukuliwa.
- Mara moja kwa mwaka Kuhani Mkuu alipaswa kufanya dhabihu ya upatanisho kwa ajili yake na dhambi za watu na kuingia katika Patakatifu pa Patakatifu mbele za Mungu pamoja na damu ya dhabihu ya upatanisho.
- Msamaha ungetukia baadaye sana kwa dhabihu kamilifu ya Mwana wa Mungu asiye na dhambi, Yesu Kristo. Alichukua. Dhabihu yake ya damu iliwatakasa wale waaminifu chini ya Agano la Kale na itasafisha kila mtu anayesikia ujumbe wake wa upatanisho, kuuelewa, kuweka tumaini lake kwake na kutii.

NAMBA

Wazao wa Yakobo walikuwa wamekaa Misri kwa miaka mia nne. Wakawa watumwa wa nasaba mpya ya Farao. Kwa mwongozo wa Mungu Musa aliwaongoza kutoka Misri kupitia Bahari Nyekundu hadi Sanai. Wao

a. Walilindwa kutoka kwa jeshi la Wamisri waliokuwa wakiwafuatilia.
b. Walivuka Bahari ya Shamu kwenye nchi kavu pamoja na wanyama wao wote.
c. Alishuhudia Farao na jeshi lake wakiangamizwa baharini.
d. Alikuja Mlima Sanai akiwa ameziba sura na sauti ya Mungu.
e. Alipokea kutoka kwa Musa Amri, sheria na kanuni za Mungu.

Kwa muda wa mwaka mmoja walipiga kambi karibu na Mlima Sanai. Mungu alianza kuwapanga na kuwatayarisha kwenda katika nchi iliyoahidiwa kwa Ibrahimu, Isaka na Yakobo. Kwa hiyo, “BWANA akasema na Musa katika Hema la Kukutania katika Jangwa la Sinai, siku ya kwanza ya mwezi wa pili wa mwaka wa pili baada ya Waisraeli kutoka Misri. Akasema, Ifanyieni hesabu jumuiya yote ya Waisraeli kwa koo zao na jamaa zao, mkiorodhesha kila mwanamume kwa jina, mmoja baada ya mwingine. Wewe na Haruni mtawahesabu kwa vikundi vyao wanaume wote wa Israeli wenye umri wa miaka ishirini au zaidi wanaoweza kutumika katika jeshi. mwanamume mmoja kutoka katika kila kabila, kila kichwa cha jamaa yake, atakusaidia.’ (Hes 1:1-4)

Mose, Aroni na viongozi kumi na wawili wa Israeli, kila mmoja kutoka kwa jamaa yake walihesabu wanaume wote wa Israeli wenye umri wa miaka ishirini au zaidi ambao waliweza kutumika katika jeshi la Israeli walihesabiwa kulingana na jamaa zao. Jumla ya hesabu ilikuwa 603,550 bila kabila la Lawi. … Walawi walipaswa kuwa msimamizi wa maskani ya Ushuhuda na juu ya vyombo vyake vyote na kila kitu kilichokuwa nacho. (Hes 1:44-47, 50)
Maelezo: Tukichukulia kwamba wanaume waliohesabiwa walikuwa wameoa wastani wa watoto 3.5 kwa kila familia, basi kulikuwa na Waisraeli zaidi ya 3,000,000 waliopiga kambi kwenye Mlima Sanai.

Mwenyezi-Mungu akamwambia Mose, “Ilete kabila ya Lawi na uwaweke kwa kuhani Aroni ili wamsaidie. Watafanya kazi kwa ajili yake na kwa ajili ya jumuiya nzima katika Hema la Kukutania kwa kufanya kazi ya maskani.” (Hesabu 3:5-7)
Maoni: Mungu alitaja kazi na kazi ambazo kuhani alipaswa kufanya. Sasa wale walio katika Kristo ni makuhani wenye majukumu ya kufanya.

Mwenyezi-Mungu akamwambia Mose, “Waamuru Waisraeli wamtoe nje ya kambi mtu yeyote ambaye ana ugonjwa wa kuambukiza au anayetokwa na usaha wa aina yoyote, au ambaye ni najisi kwa sababu ya maiti. Mwambie mwanamume na mwanamke; watoe nje ya kambi ili wasitie unajisi kambi yao, ninapokaa kati yao.” (Hesabu 5:1-3)
Maoni: Mungu anajua umuhimu wa kuweka karantini kwa ajili ya magonjwa ya kuambukiza na ya kuambukiza katika maisha ya kimwili na umuhimu wa kuweka karantini dhambi kati ya wale walio katika Mwili wa Kristo.

Wakati mwanamume au mwanamke akimkosea mwingine kwa njia yoyote au kukosa uaminifu kwa Bwana, mtu huyo ana hatia na lazima aungame dhambi aliyoifanya. Ni lazima alipe kosa lake kamili, aongeze sehemu ya tano juu yake na kumpa mtu aliyemdhulumu yote. (Hesabu 5:6-7)

Fafanua hivi: “Ndugu yako akikukosa, enenda ukaseme kosa lake, wewe na yeye peke yenu. Akikusikiliza, umempata ndugu yako.” (Mathayo 18:15)
“BWANA akamwambia Mose, Mwanamume au mwanamke akitaka kuweka nadhiri maalum, nadhiri ya kujitenga kwa Bwana, kama Mnadhiri, ni lazima ajiepushe na divai na kinywaji kingine kilichochacha, wala asinywe siki iliyotengenezwa kwa divai, au kinywaji kingine kilichochacha. Hapaswi kunywa maji ya zabibu au kula zabibu au zabibu. Wakati yeye ni Mnadhiri, asile kitu chochote kitokacho katika mzabibu, hata mbegu au ngozi.’” (Hes 6:1-4)
Maoni: Nadhiri ya Mnadhiri inahitaji mtu kujiweka wakfu kwa nidhamu ya kujitolea kwa ajili ya utumishi fulani maalum. (Ensaiklopidia ya Biblia ya Kimataifa)

Musa alipomaliza kuisimamisha maskani, aliitia mafuta, akaiweka wakfu pamoja na vyombo vyake vyote. Pia alipaka mafuta na kuitakasa madhabahu na vyombo vyake vyote. Kisha viongozi wa Israeli, wakuu wa jamaa waliokuwa viongozi wa makabila waliosimamia wale waliohesabiwa, wakatoa dhabihu. (Hes 7:1-3) Kwa muda wa siku kumi na mbili, kiongozi mmoja kila siku alileta matoleo yake kwa ajili ya kuwekwa wakfu kwa madhabahu. Kwa hiyo, maskani iliwekwa wakfu. (Hesabu 7:11)

“BWANA akanena na Musa katika jangwa la Sinai, mwezi wa kwanza wa mwaka wa pili baada ya wao kutoka Misri. Akasema, Waambie Waisraeli waadhimishe Pasaka kwa wakati uliowekwa. … walifanya hivyo katika Jangwa la Sinai wakati wa machweo ya siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza. Waisraeli wakafanya yote kama vile Yehova alivyomwamuru Musa.’” (Hes 9:1-2; 5)

“Watu wengine wakawajia Musa na Haruni siku hiyohiyo, wakamwambia Musa, Sisi tumekuwa najisi kwa ajili ya maiti, lakini kwa nini tuzuiwe kutoa sadaka ya BWANA pamoja na Waisraeli wengine kwa wakati ulioamriwa? Musa akawajibu, Ngojeni hata nipate kujua Bwana atakaloamuru juu yenu.” (Hes 9:6-8)
Maoni: Matatizo mengi yangeepukwa ikiwa tungengoja hadi tujue kile ambacho Mungu anasema.

Wingu linalofunika Hema la Ushuhuda
“Siku hiyo maskani, Hema la Ushuhuda, iliposimamishwa, wingu likaifunika. Kuanzia jioni hadi asubuhi, lile wingu juu ya hema la ibada lilionekana kama moto. Hivyo ndivyo iliendelea kuwa; wingu likaifunika, na usiku ulionekana kama moto. Kila mara wingu lilipoinuliwa kutoka juu ya Hema, Waisraeli waliondoka; popote lile wingu lilipokaa, Waisraeli walipiga kambi.” (Hesabu 9:15-18)

“Siku ya ishirini ya mwezi wa pili wa mwaka wa pili, lile wingu likainuka kutoka juu ya hema ya ushuhuda. Kisha Waisraeli wakaondoka katika Jangwa la Sinai na kusafiri kutoka mahali hadi mahali mpaka lile wingu likatua katika Jangwa la Parani.” (Hesabu 10:11-12)

“Basi watu wakanung’unika juu ya taabu zao masikioni mwa Bwana, naye aliposikia hayo hasira yake ikawaka. Kisha moto kutoka kwa Mwenyezi-Mungu ukawaka kati yao na kuteketeza sehemu ya nje ya kambi. Watu walipomlilia Musa, alimwomba BWANA na moto ukazima.” (Hesabu 11:1-2)

Malalamiko ya Musa
“Watu waliokuwa pamoja nao wakaanza kutamani chakula kingine, na Waisraeli wakaanza kulia tena. … Musa akawasikia watu wa kila jamaa wakiomboleza, kila mtu mlangoni pa hema yake. Mwenyezi-Mungu akakasirika sana, naye Musa akafadhaika. Kwa nini umeniletea shida hii mtumishi wako? Nimefanya nini ili kukuchukiza hata ukaweka mzigo wa watu hawa wote juu yangu? Je, niliwapa mimba watu hawa wote? Niliwazaa? Kwa nini unaniambia niwabebe mikononi mwangu, kama vile mlezi hubeba mtoto mchanga, hadi kwenye nchi uliyowaahidi kwa kiapo kwa mababu zao? Ninaweza kupata wapi nyama kwa watu hawa wote? Wanaendelea kunililia, 'Tupe nyama tule!' Siwezi kuwabeba watu hawa wote peke yangu; mzigo ni mzito sana kwangu. Ikiwa ndivyo utakavyonitendea hivi, niue sasa hivi - ikiwa nimepata kibali machoni pako - wala usiniache nikabili uharibifu wangu mwenyewe." (Hes 11:4; 11-15)
Maoni: Hata wenye haki sana wanasisitizwa na kugombana na kulalamika mara kwa mara. Imani yao inajaribiwa na Shetani.

Mungu Hupanga Uongozi

“BWANA akamwambia Musa, Niletee wazee sabini wa Israeli, unaowajua kuwa viongozi na maofisa kati ya watu. Waambie waje kwenye Hema la Kukutania, ili wasimame hapo pamoja nawe. Nitashuka na kusema nawe huko, nami nitatwaa baadhi ya Roho iliyo juu yako, na kutia Roho huyo juu yao. Watakusaidia kubeba mzigo wa watu hawa ili usiuchukue peke yako.’” (Hes 11:16-17)

“Sasa Mwenyezi-Mungu atawapa nyama, nanyi mtakula. Msile kwa siku moja tu, au siku mbili, au tano, au kumi au ishirini, lakini kwa mwezi mzima, hata itakapotoka puani mwenu na kuchukia, kwa sababu mmemkataa Bwana. (Hesabu 11:18-20)

Familia Kwa Wivu

“Miriamu na Haruni wakaanza kumnung’unikia Musa kwa sababu ya yule Mkushi aliyemwoa. 'Je! Bwana amesema kupitia Musa peke yake?' waliuliza. 'Je, yeye pia hajasema kupitia kwetu?' … Hasira ya Bwana ikawaka juu yao, akawaacha. Wakati lile wingu lilipoinuliwa kutoka juu ya Hema, Miriamu alisimama mwenye ukoma. Mzuie nje ya kambi muda wa siku saba; baada ya hapo anaweza kurudishwa. Kwa hiyo, Miriamu akafungwa nje ya kambi kwa muda wa siku saba, na watu hawakusonga mbele mpaka aliporudishwa.” (Hes 12:1-2; 9-10; 14-15)

Kuchunguza Nchi ya Ahadi

“BWANA akamwambia Musa, Tuma watu wakaipeleleze nchi ya Kanaani, ninayowapa Waisraeli. Kutoka kwa kila kabila la babu mtume mmoja wa viongozi wake.' … Pandeni kupitia Negebu na kuendelea hadi nchi ya vilima. Tazama jinsi nchi ilivyo na kama watu wanaoishi humo ni wenye nguvu au dhaifu, wachache au wengi. Je, wanaishi katika ardhi ya aina gani? Je, ni nzuri au mbaya? Je, wanaishi katika miji ya aina gani? Je, hazina kuta au zimeimarishwa? Udongo ukoje? Je, ina rutuba au maskini? Kuna miti juu yake au la? Jitahidi uwezavyo kurudisha baadhi ya matunda ya nchi. … Mwishoni mwa siku arobaini walirudi kutoka kuipeleleza nchi. Wakarudi kwa Mose na Aroni na jumuiya yote ya Waisraeli huko Kadeshi katika Jangwa la Parani. Huko wakatoa taarifa kwao na kwa kusanyiko lote na kuwaonyesha matunda ya nchi. Watu waishio humo ni wenye nguvu, na miji ina ngome na ni mikubwa sana.” (Hesabu 13:1-2; 17-20; 25-28)

“Kalebu akawanyamazisha watu mbele ya Musa, akasema, Tupande na kuimiliki nchi, maana tunaweza kuifanya. Lakini wale watu waliopanda pamoja naye wakasema, Hatuwezi kuwashambulia watu hao; wana nguvu kuliko sisi.' Nao wakaeneza habari mbaya kati ya Waisraeli kuhusu nchi waliyoipeleleza. Wakasema, Nchi tuliyoipeleleza inakula wakaao ndani yake; watu wote tuliowaona huko ni wakubwa sana. Tuliwaona Wanefili huko (wazao wa Anaki kutoka kwa Wanefili). Tulionekana kama panzi machoni petu, nasi tukawaona vivyo hivyo. (Hesabu 13:30-33)

Ugomvi Zaidi na Kulalamika

“Waisraeli wote wakamnung’unikia Musa na Haruni, na kusanyiko lote likawaambia, Laiti tungalikufa katika Misri! ... Lakini kusanyiko lote likazungumza kuhusu kuwapiga kwa mawe.” (Hes 14:2; 6-10)

“BWANA akamwambia Musa, Watu hawa watanidharau hata lini? Watakataa mpaka lini kuniamini, licha ya ishara zote za miujiza nilizofanya kati yao? Nitawapiga kwa tauni na kuwaangamiza, lakini nitakufanya wewe kuwa taifa kubwa na lenye nguvu zaidi kuliko wao.’” (Hes 14:11-12) Na.

“Musa akamsihi Mungu asiwaangamize. Kwa kadiri ya upendo wako mkuu, uwasamehe watu hawa dhambi yao, kama ulivyowasamehe tangu siku zile walipotoka Misri hata sasa. Bwana akajibu, 'Nimewasamehe, kama ulivyoomba. Walakini, kama niishivyo, na kama utukufu wa Bwana ulivyoijaza dunia yote, hakuna hata mmoja wa watu waliouona utukufu wangu na ishara nilizozifanya huko Misri na jangwani, lakini hawakunitii na kunijaribu mara kumi, hakuna hata mmoja wao atakayeiona nchi niliyoahidi.’” (Hes 14:19-23)

“Mkutano huu mwovu utaninung’unikia hata lini?” “Hata hesabu yenu yote, walioandikishwa katika sensa, tangu umri wa miaka ishirini na zaidi, ambao mmenung’unika juu yangu, hakuna mtu atakayeingia katika nchi niliyoapa kwamba nitawakalisha, isipokuwa Kalebu mwana wa Yefune na Yoshua mwana wa Nuni. ... "Watu wale walioleta habari mbaya juu ya nchi - walikufa kwa tauni mbele za Bwana." (Hes 14:27; 29-31; 37-38)

Kutoa Sadaka

“Kama mgeni anakaa pamoja nanyi, au mtu ye yote anayekaa kwenu siku zote, naye anataka kutoa sadaka ya kuteketezwa kwa moto, yenye harufu ya kupendeza kwa BWANA, atafanya kama mnavyofanya. Kwa kusanyiko kutakuwa na amri moja kwenu na kwa mgeni akaaye pamoja nanyi, amri ya milele katika vizazi vyenu. Wewe na mgeni mtakuwa sawa mbele za Bwana. Sheria moja na kanuni moja zitakuwa kwenu na kwa mgeni akaaye pamoja nawe.” (Hesabu 15:14-16)

Lakini kama mkitenda dhambi pasipo kukusudia, pasipo kujumuika, mkutano wote utasongeza ng'ombe mmoja wa ng'ombe kuwa sadaka ya kuteketezwa, watasamehewa, kwa sababu ni kosa. “Lakini mtu ye yote atendaye dhambi kwa ukaidi, awe mzaliwa wa asili au mgeni, anamkufuru BWANA, na mtu huyo atakatiliwa mbali na watu wake. Kwa sababu amelidharau neno la BWANA na kuzivunja amri zake, mtu huyo lazima akatiliwe mbali; hatia yake inabaki juu yake.” (Hes 15:22, 24-25; 30-31)

Maoni: Dhambi bila kujali upendo na amri za Mungu haikuvumiliwa chini ya Agano la Kale wala haipaswi kuvumiliwa katika Agano Jipya. Paulo alisema mgeukie Shetani na usishirikiane na ndugu asiyetubu akitenda dhambi kimakusudi. (1 Wakorintho 5) ‘Kukatiliwa mbali na watu wake’ na ‘kumgeukia Shetani’ huondoa dhambi katika kutaniko la watu wa Mungu.

Uasi dhidi ya Musa

Kora, Dathani na Abiramu pamoja na viongozi 250 wa jumuiya walikuja kama kundi kumpinga Musa. Walipaswa kuja mbele za Bwana ili amchague kiongozi wake. Dathani na Abiramu walikataa kukaa kwenye hema zao. Kisha Mungu akafungua ardhi huku kaburi likiwateketeza wao na mali zao zote pamoja na familia. Kisha moto kutoka kwa Bwana ukateketeza wafuasi 250.

“Siku iliyofuata jumuiya yote ya Waisraeli ilinung’unika dhidi ya Mose na Haruni. “Mmewaua watu wa BWANA,” wakasema. Lakini kusanyiko lilipokusanyika dhidi ya Mose na Aroni na kugeuka kuelekea Hema la Kukutania, ghafla wingu likaifunika na utukufu wa BWANA ukatokea. Kisha Mose na Aroni wakaenda mbele ya Hema la Kukutania, na Mwenyezi-Mungu akamwambia Mose, “Ondokeni katika kusanyiko hili ili niwakomeshe mara moja. Nao wakaanguka kifudifudi. Kisha Mose akamwambia Haruni, “Chukua chetezo chako na utie uvumba ndani yake, pamoja na moto kutoka madhabahuni, kisha uende haraka kwenye kusanyiko ili kufanya upatanisho kwa ajili yao. Ghadhabu imetoka kwa Bwana; tauni imeanza.' Basi Haruni akafanya kama Musa alivyosema, akakimbia katikati ya mkutano. Tauni ilikuwa tayari imeanza kati ya watu, lakini Haruni akatoa uvumba na kufanya upatanisho kwa ajili yao. Akasimama kati ya walio hai na waliokufa, na tauni ikakoma. Lakini watu 14,700 walikufa kutokana na tauni hiyo, zaidi ya wale waliokufa kwa sababu ya Kora. Kisha Aroni akarudi kwa Mose kwenye lango la Hema la Kukutania, kwa maana tauni ilikuwa imekoma.” (Hesabu 16:41-50)

Aaron Staff Blooms na Mungu anapeana Majukumu

“BWANA akamwambia Mose, Nena na Waisraeli, upate fimbo kumi na mbili kutoka kwao, moja kutoka kwa kila kiongozi wa kabila la baba zao. Andika jina la kila mtu kwenye fimbo yake. Kwenye fimbo ya Lawi andika jina la Aroni, kwa maana ni lazima kuwe na fimbo moja kwa ajili ya kila kabila la baba. Waweke ndani ya Hema la Kukutania mbele ya Ushahidi, ambapo ninakutana nawe. Fimbo ya mtu nitakayemchagua itachipuka, nami nitaondoa manung'uniko haya ya daima ya Waisraeli dhidi yako.' … “Siku iliyofuata Musa akaingia ndani ya Hema la Ushuhuda na kuona kwamba fimbo ya Haruni, ambayo iliwakilisha nyumba ya Lawi, haikuwa tu imechipuka bali ilikuwa imechanua, imechanua na kutoa mlozi. Kisha Mose akazileta fimbo zote kutoka mbele ya Mwenyezi-Mungu na kuzipeleka kwa Waisraeli wote. Wakawatazama, na kila mtu akachukua fimbo yake. Bwana akamwambia Musa, Rudisha fimbo ya Haruni mbele ya Ushuhuda, ili iwekwe kama ishara kwa waasi; hilo litakomesha manung'uniko yao juu yangu, ili wasife. (Hesabu 17:1-5; 8-10)

Maoni: Mungu alimchagua Haruni kama kuhani wake chini ya Agano la Kale. Kristo ndiye Kuhani Mkuu katika Agano Jipya.

Mungu anagawa majukumu ya Walawi kuhusiana na Hema la Kukutania. Mwenyezi-Mungu akamwambia Aroni, “Wewe, wanao na jamaa ya baba yako mtawajibika kwa ajili ya dhambi dhidi ya mahali patakatifu, na ni wewe na wanao peke yako mtabeba jukumu la makosa dhidi ya ukuhani. Walete Walawi wenzako kutoka kabila la baba zako ili wajiunge nawe na kukusaidia wakati wewe na wanao mhudumu mbele ya Hema la Ushahidi. Watawajibika kwako na kufanya kazi zote za Hema, lakini hawapaswi kukaribia vyombo vya mahali patakatifu au madhabahu, la sivyo wao na ninyi mtakufa. Watajiunga nawe na kuwajibika kwa ajili ya ulinzi wa Hema la Kukutania – kazi zote za Hema – na mtu mwingine yeyote asikaribie hapo ulipo.” (Hesabu 18:1-4)

Haruni na Musa Walifanya Dhambi

“Jumuiya yote ya Waisraeli ilifika kwenye Jangwa la Zini, wakakaa Kadeshi. Huko Miriamu alikufa na akazikwa. Sasa hapakuwa na maji kwa ajili ya jumuiya, na watu wakakusanyika ili kuwapinga Musa na Haruni. Waligombana na Musa Bwana akamwambia Musa. … ‘Chukua ile fimbo, nawe na Haruni ndugu yako mkusanye kusanyiko pamoja. Sema na mwamba huo mbele ya macho yao, nao utamwaga maji yake.' … Musa akawaambia, Sikilizeni, enyi waasi, je! tukutoe maji katika mwamba huu? Kisha Musa akainua mkono wake na kuupiga ule mwamba mara mbili kwa fimbo yake. Maji yalibubujika, jumuiya na mifugo yao wakanywa. Lakini Bwana akawaambia Musa na Haruni, Kwa sababu hamkunitumaini mimi hata kuniheshimu kuwa mtakatifu machoni pa Waisraeli, hamtawaingiza jumuiya hii katika nchi nitakayowapa.’” (Hes 20:1-3; 7-8; 10-12) Lakini Yehova aliwaambia Mose na Aroni:

Kukaribia Nchi ya Ahadi

“Musa akatuma wajumbe kutoka Kadeshi kwa mfalme wa Edomu, kusema, Ndugu yako Israeli asema hivi: Wewe wajua taabu zote zilizotupata; … Tafadhali turuhusu tupite katika nchi yako. Hatutapita katika shamba lolote au shamba la mizabibu, wala hatutakunywa maji ya kisima chochote. Tutasafiri kwenye barabara kuu ya mfalme, wala hatutageuka kulia au kushoto mpaka tutakapopita katika eneo lako. Lakini Edomu akajibu: 'Huwezi kupita hapa.' … Ndipo Edomu akawatokea akiwa na jeshi kubwa na lenye nguvu. Kwa kuwa Edomu walikataa kuwaruhusu kupita katika eneo lao, Israeli wakawaacha. Jumuiya yote ya Waisraeli iliondoka Kadeshi na kufika kwenye Mlima Hori.” (Hes 20:14, 18, 21, 22)

Haruni Anakufa na Mungu Anamteua Eleazari

“Katika mlima wa Hori, karibu na mpaka wa Edomu, Mwenyezi-Mungu akawaambia Mose na Aroni, ‘Aroni atakusanywa kwa watu wake. Hataingia katika nchi ninayowapa Waisraeli, kwa sababu ninyi wawili mliasi amri yangu kwenye maji ya Meriba. Mchukue Haruni na Eleazari mwanawe na uwapande Mlima Hori. Vua mavazi ya Haruni na kumvika mwanawe Eleazari, kwa maana Haruni atakusanywa pamoja na watu wake; atafia huko.' Musa akafanya kama Bwana alivyomwagiza; wakapanda Mlima Hori machoni pa jumuiya yote. Musa akamvua Aroni mavazi yake na kumvika mwanawe Eleazari. Naye Haruni akafa pale juu ya mlima.” (Hesabu 20:23-28)

Kutekwa kwa Nchi ya Ahadi Kunaanza

“Mfalme Mkanaani wa Aradi, aliyeishi Negebu (kusini), akawashambulia Waisraeli na kuwateka baadhi yao. Ndipo Israeli wakaweka nadhiri hii kwa Bwana, wakisema, Ikiwa utawatia watu hawa mikononi mwetu, tutaiharibu miji yao kabisa. Mwenyezi-Mungu alisikiliza maombi ya Waisraeli, akawatia Wakanaani mikononi mwao. Wakawaangamiza kabisa wao na miji yao.” (Hesabu 21:1-3)

“Wakasafiri kutoka Mlima Hori kwa njia ya Bahari Nyekundu, ili kuizunguka Edomu. Lakini watu walikata tamaa njiani; wakamnung’unikia Mungu na Musa, wakasema, Mbona mmetupandisha kutoka Misri ili tufe jangwani? Hakuna mkate! Hakuna maji! Na tunachukia chakula hiki kibaya! Ndipo Bwana akatuma nyoka wenye sumu kati yao; waliwauma watu na Waisraeli wengi wakafa. Watu wakamwendea Musa na kumwambia, ‘Tumetenda dhambi tulipomnung’unikia Mwenyezi-Mungu na ninyi. Ombeni kwamba Bwana awaondolee nyoka hao kutoka kwetu. Kwa hiyo, Musa akawaombea watu. Bwana akamwambia Musa, Jifanyie nyoka, ukamtwike juu ya mti; yeyote aliyeumwa anaweza kuitazama na kuishi.' Kwa hiyo, Musa akatengeneza nyoka wa shaba na kumweka juu ya mti. Kisha mtu yeyote alipoumwa na nyoka na kumtazama yule nyoka wa shaba, aliishi.” (Hesabu 21:4-9)

Maelezo: Kumbuka Yesu alisema: “Nitakapoinuliwa kutoka katika dunia, nitawavuta watu wote kwangu.” Alisema hivyo ili kuonyesha ni kifo cha namna gani angekufa.’ (Yohana 12:32-34) Dhabihu yake ya upatanisho ambayo ingeponya nafsi za wote wanaomtumaini kufanya mapenzi Yake.

“'Turuhusu tupite katika nchi yako. Hatutageuka kando katika shamba lolote au shamba la mizabibu, wala hatutakunywa maji ya kisima chochote. Tutasafiri kwenye barabara kuu ya mfalme mpaka tutakapopita katika eneo lako. Lakini Sihoni hakuwaruhusu Israeli kupita katika eneo lake. Alikusanya jeshi lake lote na akaenda jangwani kupigana na Israeli. Alipofika Yahazi, alipigana na Israeli. Hata hivyo, Israeli walimuua kwa upanga na kuiteka nchi yake kutoka Arnoni hadi Yaboki, lakini mpaka Waamoni tu, kwa sababu mpaka wao ulikuwa wenye ngome. Israeli wakaiteka miji yote ya Waamori na kuikalia, kutia ndani Heshboni na makao yake yote yanayoizunguka. Heshboni ulikuwa mji wa Sihoni mfalme wa Waamori, ambaye alikuwa amepigana na mfalme wa kwanza wa Moabu na kumnyang’anya nchi yake yote mpaka Arnoni.” (Hesabu 21:22-26)

“Kisha Waisraeli wakasafiri hadi nchi tambarare za Moabu na kupiga kambi kando ya Yordani ng’ambo ya Yeriko. Sasa Balaki mwana wa Sipori aliona mambo yote ambayo Israeli walikuwa wamewatendea Waamori, na Moabu akaogopa kwa sababu kulikuwa na watu wengi. Kwa kweli, Moabu alijawa na woga kwa sababu ya Waisraeli. Wamoabu wakawaambia wazee wa Midiani, Je! … Wazee wa Moabu na Midiani wakaondoka, wakichukua ada ya uaguzi. Walipofika kwa Balaamu, wakamwambia Balaki alivyosema. … Mungu akamwambia Balaamu, ‘Usiende pamoja nao. Usiwalaani watu hao, kwa sababu wamebarikiwa.’” (Hes. 22:1-4, 7, 12) Wakati huo huo, watu hao walibarikiwa.

“Balaamu alienda hata baada ya Mungu kumwambia asiende. Mara nne Balaamu alijaribu kuwalaani na mara nne alitamka baraka. Hasira ya Balaki ikawaka juu ya Balaamu. Sasa ondoka mara moja na uende nyumbani! Nilisema nitakuthawabisha sana, lakini Mwenyezi-Mungu amekuzuia usipate thawabu yako.” (Hes 24:10-11; 25)

“Mwanamume Mwisraeli alimleta mwanamke Mmidiani kwa familia yake mbele ya macho ya Musa na kusanyiko lote la Israeli walipokuwa wakilia kwenye mwingilio wa Hema la Kukutania. Finehasi mwana wa Eleazari, mwana wa Haruni, kuhani, alipoona jambo hilo, akatoka nje ya mkutano, akashika mkuki mkononi mwake, akamfuata yule Mwisraeli mpaka hemani. Akawachoma mkuki wote wawili, kati ya Mwisraeli na ndani ya mwili wa mwanamke. … Bwana akamwambia Musa, Finehasi, mwana wa Eleazari, mwana wa Haruni, kuhani, amegeuza hasira yangu juu ya wana wa Israeli; kwa maana alikuwa na bidii kama mimi kwa ajili ya heshima yangu kati yao, ili katika bidii yangu sikuwaangamiza. Kwa hiyo, mwambie kwamba ninafanya agano langu la amani pamoja naye. Yeye na wazao wake watakuwa na agano la ukuhani wa kudumu, kwa sababu alikuwa na bidii kwa ajili ya utukufu wa Mungu wake na kufanya upatanisho kwa ajili ya Waisraeli.’” (Hes 25:6-8; 10-13) Je!

Wakati wa Kumiliki Nchi ya Ahadi

“Mwenyezi-Mungu akamwambia Mose na Eleazari mwana wa Aroni kuhani, “Hesabu jumuiya yote ya wana wa Israeli kwa jamaa zao, kuanzia umri wa miaka ishirini au zaidi, wanaoweza kutumika katika jeshi la Israeli. Basi, katika nchi tambarare za Moabu, karibu na Yordani, karibu na Yeriko, Musa na Eleazari kuhani wakasema nao, wakasema, Fanyeni hesabu ya watu wenye umri wa miaka ishirini na zaidi.” (Hes 26:1-4)

“Kisha Mwenyezi-Mungu akamwambia Mose, “Panda juu ya mlima huu kwenye safu ya Abarimu, uitazame nchi niliyowapa Waisraeli. Baada ya kuiona, wewe pia utakusanywa kwa watu wako, kama Haruni ndugu yako alivyokusanywa, kwa maana jumuiya ilipoasi kwenye maji katika Jangwa la Sini, ninyi wawili mliasi amri yangu ya kuniheshimu kuwa mtakatifu mbele ya macho yao. (Haya ndiyo yalikuwa maji ya Meriba Kadeshi, katika Jangwa la Sini.) Musa akamwambia Bwana, Bwana, Mungu wa roho za wanadamu wote, na aweke mtu juu ya jumuiya hii, atoke na kuingia mbele yao, atakayewaongoza kutoka na kuwaleta ndani, ili watu wa Bwana wasiwe kama kondoo wasio na mchungaji. Basi, Bwana akamwambia Musa, Mtwae Yoshua, mwana wa Nuni, mtu mwenye roho ndani yake, na uweke mkono wako juu yake. Mwambie asimame mbele ya kuhani Eleazari na kusanyiko lote na kumwagiza mbele yao. Mpe sehemu ya mamlaka yako ili jumuiya yote ya Waisraeli itamtii.’” (Hes 27:12-20)

“BWANA akamwambia Musa, Wape Waisraeli amri hii, uwaambie, Angalieni kwamba mkaniletea kwa wakati ulioamriwa, chakula cha sadaka zangu zisongezwazo kwa moto, kuwa harufu ya kunipendeza. ... Musa aliwaambia wana wa Israeli yote ambayo Bwana alimwamuru. (Hesabu 28:1-2: 29:40)

“Mwenyezi-Mungu anaamuru hivi: “Mtu atakapoweka nadhiri kwa Mwenyezi-Mungu, au akila kiapo ili kujiweka nadhiri, asilivunje neno lake, bali lazima afanye yote aliyosema. (Hesabu 30:2)
Maoni: Nadhiri na maagano ni muhimu sana, si ya kufanywa au kuchukuliwa kirahisi. Wao ni kujitolea na Bwana.

“BWANA akamwambia Musa, Lipize kisasi juu ya Wamidiani kwa ajili ya Waisraeli. Baada ya hayo, utakusanywa kwa watu wako.' Kwa hiyo, Musa akawaambia watu, ‘Wawekeni silaha baadhi ya watu wenu ili waende vitani dhidi ya Wamidiani na kutekeleza kisasi cha Yehova juu yao. … Walipigana na Midiani, kama Bwana alivyomwamuru Musa, wakamwua kila mwanamume.'… 'Je! mmewaacha wanawake wote waishi?' aliwauliza. “Hao ndio waliofuata ushauri wa Balaamu na wakawa njia ya kuwaepusha Waisraeli kutoka kwa Mwenyezi-Mungu katika yale yaliyotokea Peori, hata tauni ikawapiga watu wa Mwenyezi-Mungu. Sasa kuua wavulana wote. Na muue kila mwanamke ambaye amelala na mwanamume.’” (Hes 31:1-3; 7, 15-17) Je!
Maoni: Athari za uovu ikijumuisha ibada ya sanamu lazima ziondolewe. Kuhifadhi ushawishi wowote mbaya huleta majaribu na tamaa zinazoongoza kwenye dhambi.

“Katika nchi tambarare za Moabu, karibu na Yordani, karibu na Yeriko, Bwana akamwambia Musa, Nena na wana wa Israeli, uwaambie, Mtakapovuka Yordani kuingia Kanaani, wafukuzeni wenyeji wote wa nchi mbele yenu. Vunjeni sanamu zao zote za kuchonga na sanamu zao za kusubu, na kubomoa mahali pao pote pa juu. Imilikini nchi na kukaa ndani yake, kwa maana nimewapa ninyi nchi hiyo muimiliki. Igawieni nchi kwa kura, kulingana na koo zenu. Kwa kundi kubwa mpe urithi mkubwa, na kwa kundi dogo urithi mdogo. Chochote kitawaangukia kwa kura kitakuwa chao. Igawe kwa makabila ya babu zako. Lakini msipowafukuza wakaaji wa nchi hiyo, hao mtakaowaacha wabaki watakuwa mabuu machoni penu na miiba ubavuni mwenu. Watakupa taabu katika nchi mtakayoishi. ndipo nitakapowatendea ninyi yale ninayokusudia kuwatenda.’ (Hes 33:50-56)

KUMBUKUMBU LA TORATI

Kitabu cha tano cha Pentateuki ni Kumbukumbu la Torati, ambalo linamaanisha "Sheria Imerudiwa" au Tamko la Pili la Sheria. (Kutoka kwa Dickson Bible) Wasilisho hili kwa ujumla litabainisha bila undani kile ambacho kimefupishwa katika Hesabu.

“Haya ndiyo maneno ambayo Musa aliwaambia Israeli wote katika jangwa mashariki ya Yordani. ‘BWANA, Mungu wetu, alituambia huko Horebu, Mmekaa vyatosha katika mlima huu. Vunja kambi na kusonga mbele katika nchi ya vilima ya Waamori; nendeni kwa mataifa yote ya jirani katika Araba, katika milima, na chini ya vilima vya magharibi, Negebu na kando ya pwani, hata nchi ya Wakanaani, na Lebanoni, mpaka mto mkubwa, Eufrati.’” (Kum. 1:1; 6-7) Je!

Tazama, nimekupa nchi hii.

- “Ingieni mkaimiliki nchi ambayo Mwenyezi-Mungu aliapa kwamba atawapa baba zenu, Abrahamu, Isaka na Yakobo na wazawa wao baada yao. (Kum. 1:8)
- “Chagueni wanaume wenye hekima, wenye akili na wanaoheshimika kutoka katika kila kabila lenu, nami nitawaweka juu yenu.” (Kum. 1:13)
- “Na tutume watu watangulie watupeleleze nchi na kuleta ripoti kuhusu njia tutakayopitia na miji tutakayofika.” (Kum. 1:22)
- Ni nchi nzuri ambayo Yehova Mungu wetu anatupa. Lakini hamkutaka kwenda juu; mliasi amri ya Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu. Ulinung'unika kwenye hema zako. (Kum. 1:25-27)

- “BWANA aliposikia hayo uliyosema, alikasirika na kuapa: “Hakuna mtu wa kizazi hiki kiovu atakayeiona nchi nzuri niliyoapa kwamba nitawapa baba zenu.” (Kum. 1:34-35)
- “Tukageuka nyuma, tukaondoka kuelekea jangwani kwa njia ya Bahari ya Shamu, kama BWANA alivyoniagiza. Kwa muda mrefu, tulizunguka nchi ya vilima ya Seiri.” (Kum. 2:1)
- “Miaka thelathini na minane ilipita tangu tulipoondoka Kadesh-barnea hadi tulipovuka Bonde la Zeredi. Kufikia wakati huo, kizazi hicho chote cha wapiganaji kilikuwa kimeangamia kutoka kambini.” (Kum. 2:14)
- “Basi mtu wa mwisho wa hao watu wa vita alipokwisha kufa, Bwana akaniambia, Leo utapita katika nchi ya Moabu huko Ari.” (Kum. 2:16-18)
- “Ondoka sasa na uvuke Bonde la Arnoni. Tazama, nimemtia mkononi mwako Sihoni Mwamori, mfalme wa Heshboni, na nchi yake. (Kum. 2:24)
- Kisha tukageuka, tukapanda kwa njia ya kuelekea Bashani,… basi, Bwana, Mungu wetu, akamtia mikononi mwetu Ogu mfalme wa Bashani, na jeshi lake lote. (Kum. 3:1, 3)
- “Sikia sasa, Ee Israeli, amri na sheria ninazotaka kukufundisha. Wafuateni ili mpate kuishi na kuingia na kumiliki nchi ambayo Mwenyezi-Mungu, Mungu wa baba zenu, anawapa. Msiongeze chochote ninachowaamuru, wala msipunguze, bali zishikeni amri za BWANA, Mungu wenu, niwaamuruzo.” (Kum. 4:1-2)

“Tazama, nimewafundisha amri na sheria kama BWANA, Mungu wangu, alivyoniamuru, ili mpate kuzifuata katika nchi mnayoingia kuimiliki. Ziangalieni kwa uangalifu, kwa maana hili litaonyesha hekima yenu na ufahamu wenu kwa mataifa, ambao watasikia juu ya sheria hizi zote na kusema, "Hakika taifa hili kubwa ni watu wenye hekima na akili. Ni taifa gani lingine kubwa hata kuwa na miungu yao karibu nao jinsi Bwana, Mungu wetu, alivyo karibu nasi kila tunapomwomba?

“Ila jihadharini, na mjiangalieni sana, ili msije mkasahau mambo yale ambayo macho yenu yameona au kuyaacha yaondoke moyoni mwako muda wote mtakaoishi. Wafundishe watoto wako na watoto wao baada yao. Kumbuka siku ile uliyosimama mbele za Mwenyezi-Mungu, Mungu wako, kule Horebu, aliponiambia, “Wakusanye watu hawa mbele yangu ili wasikie maneno yangu, wapate kujifunza kuniheshimu siku zote watakazoishi katika nchi hii na kuwafundisha watoto wao. Mlikaribia na kusimama chini ya mlima huku ukiwaka moto hadi mbinguni, pamoja na mawingu meusi na giza kuu. Ndipo Bwana akasema nanyi kutoka katika moto. Mlisikia sauti ya maneno lakini hamkuona umbo lolote; kulikuwa na sauti tu. Akawatangazia agano lake, zile Amri Kumi, alizowaamuru kuzifuata, kisha akaziandika juu ya mbao mbili za mawe. Naye Mwenyezi-Mungu aliniagiza wakati huo niwafundishe amri na sheria mtakazozifuata katika nchi mtakayovuka Yordani kuimiliki.” (Kum. 4:9-14)

“…Basi, jiangalieni sana, msije mkaharibika, mkajifanyizia sanamu ya sanamu, ya sura yo yote, ikiwa imefanywa kama mwanamume au mwanamke, au kama mnyama wo wote wa juu ya nchi, au kama ndege yeyote arukaye angani, au kama kiumbe chochote kitambaacho juu ya ardhi, au kama samaki yeyote ndani ya maji. Nanyi mtakapotazama juu mbinguni, na kuliona jua, na mwezi na nyota, na safu zote za mbinguni, msishawishiwe kuvisujudia na kuabudu vitu ambavyo BWANA Mungu wenu amewagawia mataifa yote chini ya mbingu. Lakini ninyi, Bwana aliwatwaa, akawatoa katika tanuru ya kuyeyusha chuma, katika Misri, ili kuwa watu wa urithi wake, kama mlivyo sasa. (Kum. 4:15-20)

“Jihadharini msilisahau agano la Bwana, Mungu wenu, alilofanya nanyi; msijifanyie sanamu ya kuchonga, mfano wa kitu cho chote alichokataza Bwana, Mungu wenu. Kwa kuwa BWANA, Mungu wenu, ni moto ulao, ni Mungu mwenye wivu.” (Kum. 4:23-24)

“…Basi, mkiharibika na kutengeneza sanamu ya namna yo yote, na kutenda maovu machoni pa BWANA, Mungu wenu, na kumkasirisha, nazishuhudiza mbingu na nchi juu yenu hivi leo, ya kwamba mtaangamia upesi katika nchi mnayovuka Yordani kuimiliki. Hutaishi huko kwa muda mrefu lakini hakika utaangamizwa. Mwenyezi-Mungu atawatawanya kati ya mataifa, na ni wachache tu kati yenu watakaosalia.” (Kum. 4:25-27)

“Lakini huko mkimtafuta BWANA, Mungu wenu, mtamwona kama mkimtafuta kwa moyo wenu wote na kwa roho yenu yote. Unapokuwa katika dhiki na mambo haya yote yamekupata, ndipo siku za baadaye utamrudia BWANA Mungu

wako na kumtii. Kwa kuwa Bwana, Mungu wenu, ni Mungu wa rehema; hatawaacha wala hatawaangamiza, wala hatasahau agano alilolifanya na baba zenu, alilowathibitishia kwa kiapo. (Kum. 4:29-31)

Musa anarudia zile Amri Kumi akimalizia kwa kusema: “Jihadharini kufanya kama alivyowaamuru Bwana, Mungu wenu; usigeuke upande wa kuume wala wa kushoto. Enendeni katika njia yote aliyowaamuru BWANA, Mungu wenu, mpate kuwa hai, na kufanikiwa, na siku zenu ziwe nyingi katika nchi mtakayoimiliki.” (Kum. 5:32-33)

“Sikia, Ee Israeli: Bwana Mungu wetu, Bwana ndiye mmoja. Nawe mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote na kwa nguvu zako zote. Na maneno haya ninayokuamuru leo yatakuwa katika moyo wako. Nawe uwafundishe watoto wako kwa bidii, na kuyanena uketipo katika nyumba yako, na utembeapo njiani, na ulalapo, na uondokapo. Utazifunga kama ishara mkononi mwako, nazo zitakuwa kama utepe katikati ya macho yako. Utayaandika juu ya miimo ya nyumba yako na juu ya malango yako. ... "Usimjaribu Bwana Mungu wako." (Kum. 6:4-9; 16)

“Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, atakapowaleta katika nchi mnayoingia kuimiliki na kuyafukuza mbele yenu mataifa mengi, Mhiti, Mgirgashi, Mwamori, Mkanaani, Mperizi, Mhivi na Wayebusi, mataifa saba makubwa na yenye nguvu kuwapita ninyi, na hapo Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, atakapowatia mikononi mwako na kuwashinda, ndipo mtawaangamiza kabisa. Usifanye nao mapatano, wala usiwahurumie. Usiolewe nao. Msiwape wana wenu binti zenu, wala msiwatwalie wana wenu binti zao, kwa maana watawageuza wana wenu waache kunifuata mimi ili kutumikia miungu mingine, na hasira ya BWANA itawaka juu yenu na kuwaangamiza upesi.” (Kum. 7:1-4)

“Ikiwa mtazingatia sheria hizi na kuzifuata, ndipo Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, atashika agano lake la upendo nanyi, kama alivyowaapia baba zenu. Atakupenda na kukubariki.” … “Kuwa mwangalifu kufuata kila amri ninayokupa leo. kumbuka jinsi Bwana, Mungu wako, alivyokuongoza katika njia yote ya jangwani miaka hii arobaini, ili kukunyenyekeza, na kukujaribu, apate kujua yaliyo moyoni mwako, kwamba utashika amri zake au sivyo. Alikunyenyekeza, akakufanya uwe na njaa, kisha akakulisha kwa mana, ambayo wewe wala baba zako hamkuijua, ili kukufundisha ya kwamba mwanadamu haishi kwa mkate tu, bali kwa kila neno litokalo katika kinywa cha Bwana. Nguo zenu hazikuchakaa na miguu yenu haikuvimba katika miaka hiyo arobaini. Basi ujue moyoni mwako ya kuwa kama vile mwanadamu amrudivyo mwanawe, ndivyo Bwana, Mungu wako, akuadhibu wewe.” (Kum. 7:12-13; 8:2-5)

“Utakapojenga nyumba nzuri, na ng’ombe na kondoo zako zitakapoongezeka, na fedha yako na dhahabu yako itakapoongezeka, na vyote ulivyo navyo vitakapoongezeka, ndipo moyo wako utakapokuwa na kiburi, nawe utamsahau BWANA, Mungu wako.” ... "Kama mkimsahau BWANA, Mungu wenu, na kuifuata miungu mingine, na kuiabudu, na kuisujudia, nawashuhudia leo ya kwamba mtaangamizwa bila shaka." (Kum. 8:12-14; 19)

“Na sasa, Ee Israeli, Bwana, Mungu wako, anataka nini kwako, ila kumcha BWANA, Mungu wako, na kwenda katika njia zake zote, na kumpenda, na kumtumikia BWANA, Mungu wako, kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kushika maagizo na sheria za BWANA, ninazokuamuru leo kwa faida yako mwenyewe? Mbingu ni za Mwenyezi-Mungu, Mungu wako, hata mbingu za juu zaidi, dunia na vyote vilivyomo. Lakini Mwenyezi-Mungu aliwapenda baba zenu na kuwapenda, akawachagua ninyi wazawa wao, juu ya mataifa yote kama hivi leo. Basi, itahirini mioyo yenu, wala msiwe na shingo ngumu tena. Kwa maana Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, ni Mungu wa miungu na Bwana wa mabwana, Mungu mkuu, mwenye kuogofya, asiyebagua watu wala kupokea rushwa. Hutetea haki ya yatima na mjane, humpenda mgeni, humpa chakula na mavazi. Nanyi mnapaswa kuwapenda wageni, kwa maana ninyi wenyewe mlikuwa wageni huko Misri. Mche Bwana, Mungu wako, na umtumikie. Shikamaneni naye na kula viapo vyenu kwa jina lake.” (Kum. 10:12-21)

“Hizi ndizo amri na sheria mtakazozifuata kwa uangalifu katika nchi ambayo Mwenyezi-Mungu, Mungu wa baba zenu, amewapa muimiliki, muda wote mtakaoishi katika nchi hiyo. Vunjeni kabisa mahali pote juu ya milima mirefu na juu ya vilima na chini ya kila mti tambarare ambapo mataifa mnayowafukuza huabudu miungu yao. Vunjeni madhabahu zao, vunjeni vito vyao vitakatifu, na miungu yao ya Ashera chomeni motoni; kata sanamu za miungu yao na kufuta majina yao katika sehemu hizo. Usimwabudu BWANA Mungu wako katika njia zao. Lakini mtatafuta mahali ambapo Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, atachagua kutoka kati ya makabila yenu yote ili kuliweka Jina lake hapo kuwa makao

yake. Mahali hapo lazima uende; leteni huko sadaka zenu za kuteketezwa na dhabihu, zaka zenu na sadaka zenu za pekee, mlivyoweka nadhiri kutoa." (Kum. 12:1-6)

"Msifanye kama tufanyavyo hapa leo, kila mtu apendavyo yeye; kwa kuwa hamjafika mahali pa raha, na urithi ambao BWANA Mungu wenu anawapa. … "Jihadhari usitoe sadaka zako za kuteketezwa popote upendapo. Watoe vitu hivyo tu mahali ambapo Mwenyezi-Mungu atapachagua katika mojawapo ya makabila yenu, na huko mtashika kila kitu ninachowaamuru ninyi." ... "Jihadhari usiwaache Walawi muda wote mtakaoishi katika nchi yako." (Kum. 12:8-9, 13-14, 19)

"... Unaweza kula kama unavyotaka" ... "lakini hakikisha usile damu, kwa sababu damu ni uhai; imwage chini kama maji." (Kum. 12:20, 23-24)

"Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, atakatilia mbali mbele yenu mataifa ambayo mtavamia na kuwamiliki. Lakini mtakapokuwa mmewafukuza na kukaa katika nchi yao, na baada ya kuangamizwa mbele yenu, jihadharini msinaswe kwa kuuliza habari za miungu yao, mkisema, Mataifa haya yanaitumikiaje miungu yao? Tutafanya vivyo hivyo.' Usimwabudu Mwenyezi-Mungu, Mungu wako, kwa njia zao, kwa sababu katika kuabudu miungu yao, wanafanya kila aina ya machukizo ambayo Mwenyezi-Mungu anachukia. Hata wanawateketeza wana wao na binti zao katika moto kuwa dhabihu kwa miungu yao." (Kum. 12:29-31)

"Mwishoni mwa kila miaka saba lazima ufute deni." (Kum. 15:1)

"Ikiwa kuna mtu maskini kati ya ndugu zako katika jiji lolote la nchi ambayo Yehova Mungu wako anakupa, usifanye moyo mgumu wala usimfunge mkono ndugu yako maskini. Afadhali kuwa huru na umkopeshe kwa hiari chochote anachohitaji. Uwe mwangalifu usiwe na mawazo haya maovu." (Kum. 15:7-9)

"Ikiwa kuna mtu maskini kati ya ndugu zako katika jiji lolote la nchi ambayo Yehova Mungu wako anakupa, usifanye moyo mgumu wala usimfunge mkono ndugu yako maskini. Afadhali kuwa huru na umkopeshe kwa hiari chochote anachohitaji. Uwe mwangalifu usiwe na wazo hili mbovu: "Mwaka wa saba, mwaka wa kufuta deni, umekaribia," ili usije ukaonyesha nia mbaya kuelekea ndugu yako mhitaji wala kumpa chochote. Kisha anaweza kukata rufaa kwa BWANA dhidi yako, nawe utapatikana kuwa na hatia. Mpe kwa ukarimu na fanya hivyo bila moyo wa kinyongo; basi kwa sababu hiyo Bwana, Mungu wako, atakubariki katika kazi yako yote, na katika kila utakalotia mkono wako. Siku zote kutakuwa na watu maskini katika nchi. Kwa hiyo, nakuamuru uwe na mikono wazi kwa ndugu zako na kwa maskini na wahitaji katika nchi yako." (Kum. 15:7-11)

Sikukuu ya Kuadhimishwa

- Sherehekea Pasaka ya BWANA, Mungu wako, kwa sababu katika mwezi wa Abibu alikutoa Misri usiku. (Kum. 16:1-2)
- Sherehekea Sikukuu ya Majuma kwa Bwana, Mungu wako, kwa kutoa sadaka ya hiari sawasawa na baraka ambazo Bwana, Mungu wako, amekupa. (Kum. 16:10)
- Sherehekea Sikukuu ya Vibanda kwa muda wa siku saba baada ya kukusanya mazao ya sakafu yako ya nafaka na shinikizo lako la divai. (Kum. 16:13)
- Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu
- Sikukuu ya Wiki
- Sikukuu ya Vibanda. Mtu awaye yote asiende mbele za Bwana mikono mitupu. (Kum. 16:16)

"Usimtolee Mwenyezi-Mungu, Mungu wako, ng'ombe au kondoo aliye na dosari au dosari, kwa kuwa hilo ni chukizo kwake. (Kum. 17:1)

"Mtakapoingia katika nchi ambayo Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, anawapa, msijifunze kuiga machukizo ya mataifa ya huko. Asipatikane mtu miongoni mwenu amtoaye mwana wake au binti yake katika moto, mtu atazamaye bao, au mtu alogaye, wala mtu alogaye, wala mtu alogaye, wala mtu alogaye kwa pepo, wala mtu awaulizaye wafu. Yeyote anayefanya mambo haya ni chukizo kwa Mwenyezi-Mungu, na kwa sababu ya machukizo haya Mwenyezi-Mungu,

Mungu wenu, atayafukuza mataifa hayo mbele yenu. Unapaswa kuwa bila hatia mbele za BWANA Mungu wako.” (Kum. 18:9-13)

“Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, atawainulia nabii kutoka miongoni mwa ndugu zenu kama mimi. Ni lazima umsikilize yeye.” (Kum. 18:15)

“BWANA akaniambia, Wanachosema ni chema; Nitawaondokeshea nabii miongoni mwa ndugu zao mfano wako wewe; Nitatia maneno yangu kinywani mwake, naye atawaambia yote nitakayomwamuru. Ikiwa mtu yeyote hatasikiliza maneno yangu ambayo nabii anasema kwa jina langu, mimi mwenyewe nitamtaka atoe hesabu. Lakini nabii atakayenena kwa jina langu neno lo lote ambalo sijamwamuru kulisema, au nabii anenaye kwa jina la miungu mingine, lazima auawe. Unaweza kujiambia, 'Tunawezaje kujua wakati ujumbe haujasemwa na Bwana?' Ikiwa neno ambalo nabii atangaza kwa jina la Bwana halitafanyika au kutimia, huo ni ujumbe ambao Bwana hakusema. Nabii huyo amesema kwa kimbelembele. Usimwogope.” (Kum. 18:17-22)

“Ikiwa mtu anamchukia jirani yake na kumvizia, humshambulia na kumuua. Ni lazima uiondoe katika Israeli hatia ya kumwaga damu isiyo na hatia.” (Kum. 19:11-13)

“Usiondoe jiwe la mpaka la jirani yako.” (Kum. 19:14)

"Shahidi mmoja haitoshi kumtia hatiani mtu anayetuhumiwa kwa uhalifu au kosa lolote." (Kum. 19:15)

“Ikiwa mtu mwenye hatia ya kifo atauawa na mwili wake kutundikwa juu ya mti, usiuache mwili wake juu ya mti usiku kucha. Hakikisha unamzika siku hiyohiyo, kwa maana yeyote atakayetundikwa juu ya mti amelaaniwa na Mungu. (Kum. 21:22-23)
Maoni: Kristo alitukomboa katika laana ya torati kwa kufanyika laana kwa ajili yetu, maana imeandikwa: “Amelaaniwa kila mtu aangikwaye juu ya mti. (Wagalatia 3:13)

“Ukiona ng’ombe au kondoo wa ndugu yako amepotea, usipuuze bali hakikisha umrudishie. (Kum. 22:1)

“Mwanamke asivae mavazi yampasayo mwanamume, wala mwanamume asivae mavazi ya mwanamke, kwa maana BWANA, Mungu wako, ni chukizo kwa kila afanyaye hayo.” (Kum. 22:5)

“Ikiwa mwanamume atakutwa amelala na mke wa mtu mwingine, mwanamume aliyelala naye pamoja na mwanamke huyo lazima wafe.” (Kum. 22:22

“Mwanamume asioe mke wa baba yake; asidharau kitanda cha baba yake.” (Kum. 22:30)
Maoni: Imeripotiwa kwamba kuna zinaa kati yenu (kwa Kigiriki porneia - uasherati) na ya aina isiyokubalika hata miongoni mwa wapagani, kwa maana mtu ana mke wa baba yake. (1 Wakorintho 5:1-2)

“Mwanamume akimwoa mwanamke ambaye amechukizwa naye kwa sababu ameona jambo lisilofaa kwake, na akamuandikia hati ya talaka, akampa na kumtoa nyumbani kwake, na ikiwa baada ya kutoka nyumbani kwake akawa mke wa mwanamume mwingine, na mume wake wa pili akamchukia na kumwandikia cheti cha talaka, akampa na kumfukuza kutoka nyumbani kwake, ambaye amepewa talaka, basi mume wake huyo ameachana na mumewe, kisha ameachiwa kwanza. baada ya kutiwa unajisi.” (Kum. 24:1-4)
Maoni: Kumfukuza mke kwa cheti cha talaka (neno la Kiebrania kriythuwth) huruhusu kuoa tena bila kuchukuliwa kuwa mzinzi. Bila cheti cha talaka (Neno la Kiebrania Shalaki) mtu yeyote anayeoa mwingine anazini kwa kuwa bado ameolewa na hivyo anazini kwakuvunja agano la ndoa.

“Leo Mwenyezi-Mungu, Mungu wako, anawaamuru kuzishika sheria na kanuni hizi. Unapaswa kuzitii kwa uaminifu kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote. Leo mmetangaza kwamba Mwenyezi-Mungu ni Mungu wenu na kwamba mtafuata maagizo yake, na kutii sheria zake, maagizo yake na sheria zake, na kumsikiliza. Leo Bwana ametangaza kwamba ninyi ni watu wake, mali yake ya pekee, kama alivyowaambia. Lakini lazima uwe na hakika kutii amri zake.

Kisha atawaweka ninyi juu ya mataifa mengine yote aliyoyafanya. Atakupa sifa, sifa na heshima, nanyi mtakuwa taifa takatifu kwa Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, kama alivyoahidi." (Kum. 26:16-19)

"Ndipo Musa na makuhani Walawi wakawaambia Israeli wote, Nyamaza, usikie, Ee Israeli; Leo mmekuwa watu wa Bwana, Mungu wenu. Mtiini BWANA, Mungu wenu, mkafuate amri zake na sheria zake ninazowapa leo.' (Kum. 27:9-10) Kumtii Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, na kufuata maagizo na sheria zake ninazowapa leo.

"Mtakapokwisha kuvuka Yordani, makabila haya yatasimama juu ya Mlima Gerizimu ili kuwabariki watu: Simeoni, Lawi, Yuda, Isakari, Yosefu na Benyamini. Na makabila haya yatasimama juu ya Mlima Ebali ili kutamka laana: Reubeni, Gadi, Asheri, Zabuloni, Dani na Naftali. Walawi watawaambia watu wote wa Israeli kwa sauti kuu: Ndipo watu wote watasema!

- Na alaaniwe mtu achongaye sanamu, au atengenezaye sanamu, ni chukizo kwa Bwana, kazi ya mikono ya fundi, na kuisimamisha kwa siri. (15)
- Amelaaniwa mtu asiyemheshimu baba yake au mama yake. (16)
- Amelaaniwa mtu asogezaye jiwe la mpaka la jirani yake. (1)7
- Amelaaniwa mtu anayewapoteza vipofu njiani. (18)
- Amelaaniwa mtu ambaye huwanyima haki mgeni, yatima au mjane. (19)
- Amelaaniwa mtu alalaye na mke wa baba yake, kwa maana anadharau kitanda cha baba yake. (20)
- Amelaaniwa mtu anayefanya ngono na mnyama yeyote. (21)
- Amelaaniwa mtu alalaye na dada yake, binti ya baba yake au binti ya mama yake. Kumbuka Amnoni, mwana wa Daudi, alimbaka Tamari dadake wa kambo. (2 Samweli 13:12) (22)
- Amelaaniwa mtu anayelala na mama mkwe wake. (23)
- Amelaaniwa mtu amwuaye jirani yake kwa siri. (24)
- Amelaaniwa mtu ambaye anapokea rushwa ili kumuua mtu asiye na hatia. (25)
- Amelaaniwa mtu asiyeshika maneno ya sheria hii kwa kuyatekeleza. (26)

"Ikiwa utatii kwa utimilifu wa Mwenyezi-Mungu, Mungu wako, na kufuata kwa uangalifu maagizo yake yote ninayokupa leo, Mwenyezi-Mungu, Mungu wako, atakuweka juu zaidi ya mataifa yote duniani. Baraka hizi zote zitakujilia na kukufuata kama utamtii BWANA, Mungu wako." (Kum. 27:12-28:2)

"Lakini kama hamtamtii Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, na msipozifuata kwa makini maagizo na amri zake zote ninazowapa leo, laana hizi zote zitawajia na kuwapata: Mtalaaniwa mjini na kulaaniwa mashambani. Kikapu chako na chombo chako cha kukandia vitalaaniwa. Uzao wa tumbo lako utalaaniwa, na mazao ya nchi yako, na ndama wa ng'ombe wako, na wana-kondoo wa kondoo zako. Utalaaniwa unapoingia na kulaaniwa unapotoka. Bwana atakuletea laana, na machafuko, na karipio, katika yote utakayotia mkono wako, hata uangamizwe na kuangamia kwa ghafula, kwa sababu ya uovu ulioufanya kwa kumwacha." (Kum. 28:15-20)

"Ikiwa hutafuata kwa uangalifu maneno yote ya torati hii, yaliyoandikwa katika kitabu hiki, na usiliheshimu jina hili tukufu na la kuogofya, Bwana, Mungu wako. (Kum. 28:58, 64)

"Baraka hizi zote na laana hizi zote nilizoweka mbele yako zitakapokujia, nawe ukazitia moyoni kila mahali BWANA, Mungu wako, atakapowatawanya kati ya mataifa, wewe na watoto wako mtakaporudi kwa BWANA, Mungu wenu, na kumtii kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, kama kila jambo, nikuagizapo hivi leo, ndipo BWANA, Mungu wako, atawarejezea utumwani, na kukuhurumia, na kukukusanya tena kutoka mataifa yote alikokutawanya. Hata kama umefukuzwa mpaka nchi ya mbali sana chini ya mbingu, kutoka huko BWANA Mungu wako atakukusanya na kukurudisha. Atakuleta katika nchi iliyokuwa ya baba zako, nawe utaimiliki. Atakufanya ufanikiwe na kuwa wengi kuliko baba zako." (Kum. 30:1-5)

"Lakini kama hamtamtii Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, na msipozifuata kwa makini maagizo na amri zake zote ninazowapa leo, laana hizi zote zitawajia na kuwapata: Mtalaaniwa mjini na kulaaniwa mashambani. Kikapu chako na chombo chako cha kukandia vitalaaniwa. Uzao wa tumbo lako utalaaniwa, na mazao ya nchi yako, na ndama wa ng'ombe

wako, na wana-kondoo wa kondoo zako. Utalaaniwa unapoingia na kulaaniwa unapotoka. Bwana atakuletea laana, na machafuko, na karipio, katika yote utakayotia mkono wako, hata uangamizwe na kuangamia kwa ghafula, kwa sababu ya uovu ulioufanya kwa kumwacha." (Kum. 28:15-20)

"Ikiwa hutafuata kwa uangalifu maneno yote ya sheria hii, yaliyoandikwa katika kitabu hiki, na usiliheshimu jina hili tukufu na la kuogofya, Yehova Mungu wako. ... Ndipo Bwana atakutawanya kati ya mataifa yote, toka mwisho mmoja wa dunia hata mwisho huu." (Kum. 28:58, 64)

"Baraka hizi zote na laana hizi zote nilizoweka mbele yako zitakapokujia, nawe ukazitia moyoni kila mahali BWANA, Mungu wako, atakapowatawanya kati ya mataifa, wewe na watoto wako mtakaporudi kwa BWANA, Mungu wenu, na kumtii kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, kama kila jambo, nikuagizapo hivi leo, ndipo BWANA, Mungu wako, atawarejezea utumwani, na kukuhurumia, na kukukusanya tena kutoka mataifa yote alikokutawanya. Hata kama umefukuzwa mpaka nchi ya mbali sana chini ya mbingu, kutoka huko BWANA Mungu wako atakukusanya na kukurudisha. Atakuleta katika nchi iliyokuwa ya baba zako, nawe utaimiliki. Atakufanya ufanikiwe na kuwa wengi kuliko baba zako." (Kum. 30:1-5)

"Tazama, naweka mbele yako leo uzima na mafanikio, kifo na uharibifu. Kwa maana nakuagiza leo kumpenda Bwana, Mungu wako, kuenenda katika njia zake, na kushika maagizo yake, na amri zake, na sheria zake; ndipo utaishi na kuongezeka, na Bwana, Mungu wako, atakubariki katika nchi unayoingia kuimiliki. Lakini moyo wako ukikengeuka, nawe usiwe mtiifu, nawe ukivutwa kuisujudia miungu mingine na kuiabudu, ninakutangazia hivi leo ya kwamba hakika utaangamizwa. Hamtaishi muda mrefu katika nchi mnayovuka Yordani kuingia na kuimiliki. Leo ninaziita mbingu na ardhi kuwa mashahidi dhidi yenu ambao nimeweka mbele yenu, uzima na kifo, baraka na laana. Sasa chagua uzima, ili wewe na watoto wako mpate kuishi na kumpenda Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, kuisikiliza sauti yake na kushikamana naye. Kwa kuwa BWANA ndiye uzima wako, naye atakupa miaka mingi katika nchi aliyowaapia baba zako, Ibrahimu, na Isaka, na Yakobo." (Kum. 30:15-20)

"Kisha Musa akatoka na kuwaambia Israeli wote maneno haya: 'Sasa nina umri wa miaka mia moja na ishirini na siwezi tena kuwaongoza. Bwana ameniambia, hutavuka Yordani. Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, ndiye atakayevuka mbele yenu. Atayaangamiza mataifa haya mbele yenu, nanyi mtaimiliki nchi yao. Yoshua naye atavuka mbele yenu, kama Bwana alivyosema. (Kum. 31:1-3)

"Ndipo Musa akamwita Yoshua, akamwambia mbele ya Waisraeli wote, Uwe hodari na moyo wa ushujaa; kwa maana ni lazima uende pamoja na watu hawa mpaka nchi Bwana aliyowaapia baba zao kwamba atawapa, nawe utaigawanya kati yao iwe urithi wao; Bwana mwenyewe anakwenda mbele yako, naye atakuwa pamoja nawe; hatakuacha kamwe wala kukuacha; usifadhaike; usifadhaike. (Kum. 31:7-8)

"BWANA akamwambia Musa, Siku ya kufa kwako imekaribia; Mwite Yoshua, mkajihudhurie kwenye Hema la Kukutania, ambapo nitamagiza. Basi, Mose na Yoshua wakaja na kujihudhurisha kwenye Hema la Kukutania. Kisha Mwenyezi-Mungu akatokea kwenye Hema katika nguzo ya wingu, na hilo wingu likasimama juu ya lango la Hema. Bwana akamwambia Musa, Utalala pamoja na baba zako." (Kum. 31:14-16)

"BWANA alimpa Yoshua mwana wa Nuni amri hii, akisema, Uwe hodari na moyo mkuu, kwa maana wewe utawaleta Waisraeli katika nchi niliyowaahidi kwa kiapo, nami nitakuwa pamoja nawe.'" (Kum. 31:23) Yehova alimwambia Yoshua:

"Baada ya Mose kumaliza kuandika katika kitabu maneno ya sheria hii tangu mwanzo hadi mwisho, akawaamuru Walawi waliobeba sanduku la agano la Mwenyezi-Mungu: 'Chukueni Kitabu hiki cha Sheria na kukiweka karibu na sanduku la agano la Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu. Huko itabaki kuwa shahidi dhidi yenu.'" (Kum. 31:24-27) Kum.

"Baada ya Musa kumaliza kuyaandika katika kitabu maneno ya sheria hii tangu mwanzo hadi mwisho, akawaamuru Walawi waliolichukua sanduku la agano la BWANA, akisema, Twaeni kitabu hiki cha torati, na kukiweka karibu na sanduku la agano la BWANA, Mungu wenu, nacho kitabaki kuwa ushahidi juu yenu. (Kum. 31:24-27)

“Siku hiyohiyo Mwenyezi-Mungu akamwambia Mose, “Panda kwenye safu ya milima ya Abarimu mpaka mlima Nebo huko Moabu, ng’ambo ya Yeriko, uitazame Kanaani, nchi ambayo ninawapa Waisraeli kuwa milki yao wenyewe. Huko juu ya mlima uliopanda utakufa na kukusanywa kwa watu wako, kama vile Haruni ndugu yako alivyokufa kwenye Mlima Hori na kukusanywa kwa watu wake. Hii ni kwa sababu ninyi wawili mlivunja imani nami mbele ya Waisraeli kwenye maji ya Meriba Kadeshi katika Jangwa la Sini na kwa sababu hamkushikilia utakatifu wangu kati ya Waisraeli. Kwa hiyo, utaiona nchi kwa mbali tu; hutaingia katika nchi ninayowapa wana wa Israeli.’” (Kum. 32:48-52) Kumbe

“Kisha Mose akapanda Mlima Nebo kutoka nchi tambarare za Moabu mpaka kilele cha Pisga, mkabala na Yeriko. Hapo Mwenyezi-Mungu akamwonyesha nchi yote, kuanzia Gileadi mpaka Dani, Naftali yote, mpaka wa Efraimu na Manase, nchi yote ya Yuda mpaka Bahari ya Magharibi, Negebu na eneo lote kutoka Bonde la Yeriko, Jiji la Mitende, mpaka Soari. Kisha Mwenyezi-Mungu akamwambia, “Hii ndiyo nchi niliyoahidi kwa kiapo kwa Abrahamu, Isaka na Yakobo niliposema, ‘Nitawapa wazao wako. Nimekufanya uione kwa macho yako, lakini hutavuka kuingia humo." Musa, mtumishi wa Bwana, akafa huko katika Moabu, kama Bwana alivyosema. Alimzika huko Moabu, kwenye bonde linaloelekea Beth-peori, lakini mpaka leo hakuna ajuaye kaburi lake lilipo.” (Kum. 34:1-7)

“Tangu wakati huo, hakuna nabii yeyote ambaye ametokea katika Israeli kama Mose, ambaye Mwenyezi-Mungu alimjua uso kwa uso, ambaye alifanya miujiza na maajabu yote ambayo BWANA alimtuma kufanya huko Misri, kwa Farao na maafisa wake wote na nchi yake yote. Kwa maana hakuna mtu ye yote ambaye ameonyesha uwezo mkuu au kutenda mambo ya kutisha ambayo Mose alifanya mbele ya macho ya Israeli wote.” (Kum. 34:10-12)
Maoni: Yesu wa Nazareti alifanya kila aina ya ishara, miujiza na maajabu, kutia ndani kumfufua mtu aliyekufa kwa siku nne. Viongozi wa Wayahudi walikataa muujiza huu, hivyo wakafanya mioyo yao kuwa migumu. Viongozi wa Wayahudi kama vile Farao, kiongozi wa Misri, walikataa miujiza hii inayothibitisha kwamba walikuwa wajumbe wa Mungu.

YOSHUA

“Baada ya kufa kwake Musa, Bwana akamwambia Yoshua … kama nilivyokuwa pamoja na Musa, ndivyo nitakavyokuwa pamoja nawe. sitakuacha wala sitakuacha. Uwe hodari na moyo wa ushujaa, kwa maana wewe utawarithisha watu hawa nchi niliyowaapia baba zao. Uwe mwangalifu kufanya kulingana na sheria yote ambayo Musa mtumishi wangu alikuamuru. usiiache kwenda mkono wa kuume au wa kushoto, ili upate kufanikiwa kila uendako. Kitabu hiki cha torati kisiondoke kinywani mwako, bali yatafakari maneno yake mchana na usiku, upate kuangalia kutenda sawasawa na maneno yote yaliyoandikwa humo. Maana ndipo utakapoifanikisha njia yako, kisha ndipo utakapositawi sana. Yoshua akawaamuru maofisa wawaamuru watu ‘Tayarisheni vyakula vyenu, kwa maana ndani ya siku tatu mtavuka mto huu wa Yordani ili kuingia na kumiliki nchi ambayo Yehova Mungu wenu anawapa ninyi kuimiliki.’” (Yos. 1:1; 5-11) Wakati huo huo, Yoshua akawaamuru wale maofisa wawaamuru watu waandae vyakula vyenu.

“Yoshua akatuma watu wawili wapelelezi kwa siri, akisema, Enendeni mkaitazame nchi, hasa Yeriko. Wakaenda wakaingia katika nyumba ya kahaba, jina lake Rahabu, wakalala humo. ... Kwa maana tumesikia jinsi Mwenyezi-Mungu alivyoyakausha maji ya Bahari ya Shamu mbele yenu, mlipotoka Misri, na jinsi mlivyowatendea wafalme wawili wa Waamori. Mara tuliposikia, mioyo yetu ikayeyuka, na hakuna roho iliyosalia ndani ya mtu ye yote kwa ajili yenu, kwa ajili ya Yehova Mungu wenu. Sasa basi, nakusihi, niapieni kwa BWANA kwamba, kama nilivyowatendea ihsani, ninyi nanyi mtaitendea ihisani nyumba ya baba yangu, na kunipa ishara ya hakika ya kwamba mtamhifadhi hai baba yangu na mama yangu, ndugu zangu na dada zangu, na wote walio nao, na kuokoa maisha yetu na mauti. Wale watu wakamwambia, Na uhai wetu badala ya mali yenu hata kufa! Akawashusha kwa kamba dirishani, kwa maana nyumba yake ilikuwa imejengwa ndani ya ukuta wa mji, hata akakaa ukutani. Akasema, Enenda milimani, la sivyo wale wanaowafuatia watakutana nanyi, mkajifiche huko siku tatu, hata hao wanaowafuatia watakaporudi. kisha unaweza kwenda zako.” (Yos. 2:1-2; 8-16)

“Wakashuka kutoka milimani, wakavuka, wakaja na kumwambia Yoshua yote yaliyowapata, wakisema, Hakika BWANA ameitia nchi yote mikononi mwetu. Na pia, wakaaji wote wa nchi wanayeyuka kwa ajili yetu.’” Yos. 2:23-24

“BWANA akamwambia Yoshua, Leo nitaanza kukutukuza machoni pa Israeli wote, wapate kujua ya kuwa nitakuwa pamoja nawe, kama nilivyokuwa pamoja na Musa. Waagize makuhani walichukuao sanduku la agano, hapo mtakapofika ukingoni mwa maji ya Yordani, msimame katika Yordani. Yoshua akawaambia wana wa Israeli, ‘Njooni hapa msikilize maneno ya Yehova Mungu wenu.’ Ndipo mtajua kwamba Mungu aliye hai yu katikati yenu na kwamba hakika atawafukuza kutoka mbele yenu.’” (Yos. 3:7-10) Basi, Yoshua akawaambia Waisraeli:

“Watu walipotoka katika mahema yao ili kuvuka Yordani, makuhani waliolichukua sanduku la agano mbele ya watu, na mara wale waliolichukua sanduku walipofika Yordani, na miguu ya makuhani waliolichukua hilo sanduku ikatumbukizwa ukingoni mwa maji (sasa Yordani inafurika kingo zake zote wakati wa mavuno). Maji yaliyokuwa yakishuka kutoka juu yalisimama na kupanda juu sana kuwa rundo, na yale yaliyokuwa yakishuka kuelekea Bahari ya Araba, Bahari ya Chumvi, yakakatiliwa mbali kabisa. Na watu wakavuka kuelekea Yeriko, wakivuka katika nchi kavu, hata taifa lote likamaliza kuvuka Yordani. Watu wakapanda kutoka Yordani siku ya kumi ya mwezi wa kwanza, wakapanga Gilgali, mpaka wa mashariki wa Yeriko. (Yos. 3:14-17; 4:19)

Bwana alimwambia Yoshua kuwatahiri watu wote wasiotahiriwa kwani hakuna hata mmoja aliyetahiriwa baada ya kutoka Misri. Tohara ilikuwa ishara ya agano la Mungu na Ibrahimu kabla ya Musa kupewa Agano la Kale.

“Ikawa jioni ya siku ya kumi na nne ya mwezi, wakiwa wamepiga kambi huko Gilgali, katika nchi tambarare za Yeriko, Waisraeli wakaadhimisha Pasaka. (Yos. 5:10)

“Yoshua alipokuwa karibu na Yeriko, alitazama juu, akamwona mtu amesimama mbele yake, mwenye upanga wazi mkononi mwake; Yoshua akamwendea na kumwuliza, Je! wewe ni upande wetu au upande wa adui zetu? 'Wala,' akajibu, 'lakini kama jemadari wa jeshi la BWANA nimekuja sasa.' Kisha Yoshua akaanguka kifudifudi kwa kicho, akamuuliza, ‘Bwana wangu ana ujumbe gani kwa mtumishi wake?’” (Yos. 5:13-14) Basi, Yoshua akaanguka chini kifudifudi na kumwogopa.

“Basi Yeriko ulikuwa umefungwa kabisa kwa ajili ya Waisraeli. hakuna aliyetoka wala hakuna aliyeingia. Ndipo BWANA akamwambia Yoshua, Tazama, nimeutia Yeriko mikononi mwako, pamoja na mfalme wake, na watu wake wa vita. Zungukani mji mara moja pamoja na watu wote wenye silaha. Fanya hivi kwa siku sita. Uwe na makuhani saba kubeba tarumbeta za pembe za kondoo waume mbele ya sanduku. Siku ya saba, zungukani mji mara saba, makuhani wakipiga tarumbeta. … Siku ya saba waliamka alfajiri na kuzunguka jiji mara saba kwa namna ile ile, isipokuwa siku hiyo waliuzunguka mji mara saba. Makuhani walipopiga tarumbeta, Yoshua akawaamuru watu, “Pigeni kelele! Kwa maana Yehova amewapa ninyi jiji hili! Mji huo na vyote vilivyomo ndani yake vitawekwa wakfu kwa Yehova. Ni Rahabu tu kahaba na wote walio pamoja naye katika nyumba yake watakaosalia. . . . . kambi ya Israeli. (Yos. 6:1-4; 15-17; 23-24)

“Lakini Waisraeli hawakutenda kwa uaminifu kuhusiana na vitu vilivyowekwa wakfu. … Akani akajibu, 'Ni kweli! Nimemtenda dhambi Bwana, Mungu wa Israeli. Nilipoona katika nyara joho nzuri kutoka Babeli, shekeli mia mbili za fedha na kabari ya dhahabu uzani wake shekeli hamsini, nikazitamani, nikazichukua na kuficha chini ndani ya hema yangu, na ile fedha chini. … Ndipo Israeli wote wakampiga kwa mawe, na baada ya kuwapiga mawe waliosalia, wakawateketeza. Ndipo Bwana akaghairi hasira yake kali. Kisha Yoshua akauteka mji wa Ai na kuuteketeza.” (Yos. 7:1; 20-21, 25-26, 28)

“Kisha Yoshua akamjengea BWANA, Mungu wa Israeli, madhabahu katika Mlima Ebali, kama Musa mtumishi wa BWANA alivyowaamuru wana wa Israeli. Aliijenga kulingana na yale yaliyoandikwa katika Kitabu cha Sheria ya Mose, madhabahu ya mawe ambayo hayajachongwa, ambayo hakuna chombo cha chuma kilichotumiwa juu yake. Juu yake walimtolea BWANA sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani. Huko, mbele ya wana wa Israeli, Yoshua alinakili juu ya mawe sheria ya Musa, ambayo alikuwa ameiandika. Israeli wote, wageni na raia sawasawa, pamoja na wazee wao,

maofisa na waamuzi wao, walikuwa wamesimama pande zote za sanduku la agano la BWANA wakiwakabili makuhani waliowachukua.” (Yos. 8:30-33)

“Watu wa Gibeoni waliposikia kile Yoshua alichofanya Yeriko na Ai, walifanya hila (udanganyifu, hila). Na magunia yaliyochakaa na viriba kuukuu vya divai, vilivyopasuka na kurekebishwa. Wanaume hao walivaa viatu vilivyochakaa na vilivyotiwa viraka miguuni mwao na kuvaa nguo kuukuu. Mkate wote wa chakula chao ulikuwa mkavu na ukungu. Kisha wakamwendea Yoshua kambini huko Gilgali, wakamwambia yeye na watu wa Israeli, Sisi tumetoka nchi ya mbali; fanya mapatano nasi.' ... Wanaume wa Israeli waliiga vyakula vyao lakini hawakuuliza kwa Bwana. Kisha Yoshua akafanya mapatano ya amani pamoja nao ili kuwaacha hai, na viongozi wa kusanyiko wakaithibitisha kwa kiapo.” (Yos. 9:3-6, 14-15)

“Siku tatu baada ya kufanya mapatano na Wagibeoni, Waisraeli wakasikia kwamba wao ni majirani wanaoishi karibu nao. … Mkutano wote ulinong'ona dhidi ya viongozi, lakini viongozi wote walijibu, "Tumewapa kiapo chetu na Bwana, Mungu wa Israeli, na hatuwezi kuwagusa sasa.… Halafu Joshua aliwaita Wagibeoni na akasema," Kwanini ulitudanganya kwa kusema, 'Tunaishi mbali na wewe,' Wakati kweli unaishi karibu na sisi? Sasa mko chini ya laana: Hamtaacha kamwe kuwa wapasuaji na watekaji maji kwa ajili ya nyumba ya Mungu wangu.” (Yos. 9:18-19, 22-23)

“Wafalme watano wa Waamori—wafalme wa Yerusalemu, Hebroni, Yarmuthi, Lakishi na Egloni—walipoungana. Wakapanda pamoja na askari wao wote, wakajipanga kupigana na Gibeoni, wakaushambulia. Kisha Wagibeoni wakatuma ujumbe kwa Yoshua kambini huko Gilgali: ‘Usiwaache watumishi wako. Njoo uje kwetu upesi na utuokoe! Basi, Yoshua akapanda kutoka Gilgali pamoja na jeshi lake lote. BWANA akawatia Waamori mikononi mwa Israeli.” (Yos. 10:5-7)

"Yoshua alipokuwa mzee na miaka mingi, Bwana akamwambia, Wewe umekuwa mzee sana, na bado kuna maeneo makubwa sana ya nchi ya kutwaliwa. Lakini Waisraeli hawakuwafukuza watu (wote)." (Yos. 12:7; 13:1)

“Kalebu akamwambia Yoshua, Unajua Bwana alichomwambia Musa huko Kadesh-barnea, juu yangu na wewe; Nilikuwa na umri wa miaka arobaini wakati Mose mtumishi wa Mwenyezi-Mungu aliponituma kutoka Kadesh-barnea ili kuipeleleza nchi. Nilimletea ripoti kulingana na imani yangu, lakini ndugu zangu waliopanda pamoja nami waliifanya mioyo ya watu iyeyuke kwa hofu. Lakini mimi nilimfuata BWANA Mungu wangu kwa moyo wote. Basi, siku hiyo Mose aliniapia, akisema, Nchi ambayo umeikanyaga miguu yako itakuwa urithi wako na wa watoto wako milele, kwa sababu umemfuata BWANA, Mungu wangu, kwa moyo wote. … Yeye (Mungu) ameniweka hai kwa muda wa miaka arobaini na mitano tangu wakati alipomwambia Musa haya, wakati Israeli wakizunguka-zunguka jangwani. Kwa hivyo niko hapa leo, umri wa miaka themanini na mitano! Mimi bado nina nguvu leo kama siku ile Musa aliponituma; Nina nguvu tu ya kwenda vitani sasa kama nilivyokuwa wakati huo. Sasa nipe nchi hii ya vilima ambayo Bwana aliniahidi siku ile. Wewe mwenyewe ulisikia kwamba Waanaki walikuwa huko na miji yao ilikuwa mikubwa na yenye ngome, lakini Yehova akinisaidia, nitawafukuza kama vile alivyosema.”+ Kisha Yoshua akambariki Kalebu+ mwana wa Yefune na kumpa Hebroni kuwa urithi wake;+ kwa hiyo Hebroni imekuwa mali ya Kalebu+ kwa sababu alimfuata Yehova Mungu wa Israeli kwa moyo wake wote. (Yos. 14:6-9, 10-15)

“BWANA akawapa raha pande zote, kama alivyowaapia baba zao. Hakuna hata mmoja wa adui zao aliyewapinga; BWANA akawatia adui zao wote mikononi mwao. Hakuna hata moja ya ahadi nzuri za Bwana kwa nyumba ya Israeli iliyotimia; kila mtu alitimia.” (Yos. 21:44-45)

Kisha Yoshua akawaita Wareubeni, na Wagadi, na nusu ya kabila ya Manase, akawaambia, Mmefanya yote ambayo Musa, mtumishi wa Bwana, aliwaamuru, nanyi mmenitii katika yote niliyowaamuru; kwa muda mrefu sasa, hata leo hii, hamjawaacha ndugu zenu, bali mmetimiza utume ambao BWANA, Mungu wenu, aliwapa ninyi, kama Bwana, Mungu wenu, alivyowaahidi, katika nchi ile aliyowaahidia, kwa kuwa Bwana, Mungu wenu, amewapa nchi ya kupumzika. mtumishi wa BWANA aliwapa ninyi ng'ambo ya Yordani, lakini angalieni sana mpate kushika amri na sheria ambayo Musa, mtumishi wa BWANA, aliwapa: kumpenda BWANA, Mungu wenu, na kwenda katika njia zake zote, na kutii maagizo yake, na kumtumikia kwa moyo wenu wote, na kwa roho yenu yote. Kisha Yoshua akawabariki na kuwaruhusu waende zao, nao wakaenda nyumbani kwao.” (Yos. 22:1-6)

“Walipofika Gelilothi karibu na Yordani katika nchi ya Kanaani, Wareubeni, Wagadi na nusu ya kabila la Manase wakajenga madhabahu huko karibu na Yordani. Waisraeli waliposikia kwamba wamejenga madhabahu kwenye mpaka wa Kanaani huko Gelilothi karibu na Yordani upande wa Waisraeli, kusanyiko lote la Israeli likakusanyika huko Shilo ili kupigana nao. Basi Waisraeli wakamtuma Finehasi mwana wa kuhani Eleazari, aende katika nchi ya Gileadi, yaani, Reubeni, Gadi, na nusu ya kabila la Manase. Pamoja naye walituma wakuu kumi, mmoja kwa kila kabila la Israeli, kila mmoja akiwa mkuu wa zamu ya jamaa katika koo za Waisraeli. Walipokwenda Gileadi, kwa Reubeni, Gadi na nusu ya kabila la Manase, wakawaambia: “Kusanyiko lote la Yehova linasema hivi: ‘Mnawezaje kumwamini Mungu wa Israeli hivi? Mnawezaje kugeuka na kumwacha Mwenyezi-Mungu na kujijengea madhabahu kwa kumwasi sasa? Je! dhambi ya Peori haikutosha kwa ajili yetu? Nanyi sasa mnamwacha Bwana.” (Yos 22:10-18)

“Ndipo Reubeni, Gadi na nusu ya kabila ya Manase wakajibu, “Mwenye Nguvu, Mwenyezi-Mungu, Mwenyezi-Mungu! Mwenye Nguvu, Mungu, Bwana! Anajua! ... Hebu tujitayarishe na kujenga madhabahu - lakini si kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa au dhabihu.' Kinyume chake, inapaswa kuwa shahidi kati yetu na ninyi na vizazi vijavyo, kwamba tutamwabudu Mwenyezi-Mungu katika patakatifu pake pamoja na sadaka zetu za kuteketezwa, dhabihu na sadaka za amani. Ndipo wakati ujao wazao wako hawataweza kuwaambia watu wetu, ‘Ninyi hamna sehemu katika Bwana. Wakituambia sisi au wazao wetu hivi, tutawajibu, Tazama, mfano wa madhabahu ya BWANA, ambayo baba zetu waliijenga, si kwa ajili ya sadaka za kuteketezwa na dhabihu, bali iwe shahidi kati yetu na ninyi. … Wakati Finehasi kuhani na viongozi wa jumuiya - wakuu wa koo za Waisraeli - waliposikia maneno ya Reubeni, Gadi na Manase, walifurahi. Naye Finehasi, mwana wa Eleazari, kuhani, akawaambia Reubeni, Gadi na Manase, Leo tunajua ya kuwa BWANA yu pamoja nasi, kwa sababu hamkumkosa BWANA katika jambo hili; sasa mmewaokoa Waisraeli na mkono wa Bwana. (Yos. 22:21-22, 26-28, 30-31)

“Ikawa baada ya siku nyingi kupita, Yoshua alikuwa mzee, mwenye miaka mingi, akawaita Israeli wote, akawaambia, Mimi ni mzee, na miaka mingi sana; (Yos. 23:1-4)

“Uwe hodari sana; muwe waangalifu kutii yote yaliyoandikwa katika kitabu cha Sheria ya Mose, bila kugeuka kwenda kulia au kushoto. Msishirikiane na mataifa haya yaliyosalia kati yenu; msitake majina ya miungu yao wala msiape kwa hiyo. Usivitumikie wala kuvisujudia. Lakini shikamaneni na BWANA, Mungu wenu, kama mlivyoshikamana hata sasa.” (Yos. 23:6-8)

“Lakini mkigeuka na kushirikiana na mabaki ya mataifa haya yaliyosalia kati yenu, na mkiingia nao katika ndoa na kushirikiana nao, ndipo mtakapojua kwamba BWANA, Mungu wenu, hatawafukuza tena mataifa haya mbele yenu. Badala yake, watakuwa mitego na mitego kwenu, mijeledi migongoni mwenu, na miiba machoni penu, hata mtakapoangamia katika nchi hii nzuri, aliyowapa BWANA, Mungu wenu.” (Yos. 23:12-13)

“Sasa niko karibu kwenda njia ya dunia yote. Unajua kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote kwamba hakuna hata moja kati ya ahadi zote nzuri ambazo Bwana Mungu wako alikupa iliyotimia. Kila ahadi imetimizwa; hakuna hata mmoja aliyeshindwa. Lakini kama vile ahadi zote nzuri za Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, zilivyotimia, ndivyo Mwenyezi-Mungu atakavyowaletea ninyi mabaya yote ambayo amewatishia, mpaka atakapowaangamiza kutoka katika nchi hii nzuri aliyowapa. Iwapo mtavunja agano la BWANA, Mungu wenu, alilowaamuru, na kwenda kutumikia miungu mingine na kuisujudia, hasira ya BWANA itawaka juu yenu, nanyi mtaangamia upesi katika nchi nzuri aliyowapa. (Yos. 23:14-16)

“Kisha Yoshua akayakusanya makabila yote ya Israeli huko Shekemu. Akawaita wazee, viongozi, waamuzi na maofisa wa Israeli, nao wakajihudhurisha mbele za Mungu. Bwana, Mungu wa Israeli, asema hivi, Zamani baba zenu, Tera, baba ya Ibrahimu, na Nahori, waliishi ng'ambo ya Mto na kuabudu miungu mingine. Lakini nilimchukua baba yenu Abrahamu kutoka nchi ya ng'ambo ya Mto na kumpeleka katika nchi yote ya Kanaani.' …Niliwatuma Musa na Haruni, nami nikawatesa Wamisri kwa yale niliyoyatenda huko, nikawatoa ninyi kutoka Misri. … Kisha ukavuka Yordani. ... 'Niliwapa nchi ambayo hukuifanyia kazi na miji hamkuijenga; nanyi mnakaa ndani yake na kula mashamba ya mizabibu na mizeituni ambayo hamkuipanda. ‘Sasa mcheni Yehova na kumtumikia kwa uaminifu wote.’” (Yos. 24:1-3, 5, 11, 13-14) Je!

“Kama mkimwacha BWANA na kutumikia miungu ya kigeni, atageuka na kuwaletea maafa na kuwakomesha baada ya kuwatendea mema. Lakini watu wakamwambia Yoshua, La! Tutamtumikia Bwana.' Ndipo Yoshua akasema, Ninyi ni mashahidi juu yenu wenyewe kwamba mmejichagulia kumtumikia Bwana. ‘Ndiyo, sisi ni mashahidi.’” (Yos. 24:20-22)

“Yoshua alikufa akiwa na umri wa miaka mia moja na kumi. Wakamzika katika nchi ya urithi wake, huko Timnath-sera, katika nchi ya vilima ya Efraimu, kaskazini mwa Mlima Gaashi. Israeli walimtumikia Mwenyezi-Mungu siku zote za Yoshua na wazee walioishi baada yake na ambao walikuwa wamejionea mambo yote ambayo Yehova alikuwa amewafanyia Israeli. Na mifupa ya Yosefu, ambayo Waisraeli walileta kutoka Misri, ilizikwa huko Shekemu katika shamba ambalo Yakobo alinunua kwa vipande mia vya fedha kutoka kwa wana wa Hamori, babaye Shekemu. Huu ukawa urithi wa wazao wa Yusufu. Naye Eleazari mwana wa Haruni akafa, akazikwa katika Gibea, katika nchi ya vilima ya Efraimu, palikuwa pamewekwa kwa ajili ya mwanawe Finehasi. (Yos. 24:29-33)

Mambo Muhimu kutoka kwa Joshua

- Hakuna ahadi yoyote ya Mungu inayoshindwa kamwe.
- Bwana alizungumza na Waisraeli moja kwa moja kupitia mtumishi wake Yoshua lakini sasa anazungumza na watu wake kupitia mwanawe Yesu Kristo.
- Usiondoke katika Kitabu cha Sheria bali utafakari juu yake mchana na usiku. Kwetu sisi leo tunapaswa kujifunza kwa bidii na kutafakari neno la Mungu lililovuviwa ili kujua mapenzi yake na tusiyaache.
- Kutokuwa mwaminifu huleta maumivu na huzuni iwe kwa Mungu au kwa watu. Huenda isiwe katika maisha haya ya sasa bali katika uzima wa milele, ikiwa haijasamehewa.
- Waisraeli waliendelea kuwa waaminifu kwa Mungu wakati kulikuwa na viongozi wenye nguvu, waaminifu na waadilifu. Mungu alitoa mahitaji ya viongozi Wake wa kiroho katika ufalme ulioanzishwa na Kristo na dhabihu Yake ya upatanisho.

WAAMUZI

“Baada ya kifo cha Yoshua, wana wa Israeli walimwuliza Bwana, ‘Ni nani atakayekwea wa kwanza kutupigania juu ya Wakanaani? Bwana akajibu, Yuda atakwenda; nimeiweka nchi mikononi mwao.' Ndipo watu wa Yuda wakawaambia ndugu zao Wasimeoni, Pandeni pamoja nasi katika nchi tuliyopewa, ili kupigana na Wakanaani. Sisi nasi tutakwenda pamoja nawe mpaka kwako.' Kwa hiyo Wasimeoni wakaenda pamoja nao wakashambulia Yerusalemu pia na kuuteka.” (Waamuzi 1:1-3)

“Makabila kadhaa hayakuwafukuza waabudu masanamu. Kwa hiyo, malaika wa Bwana akauliza kwa nini umeniasi? Basi sasa nawaambia ya kwamba sitawafukuza mbele yenu; watakuwa [miiba] mbavuni mwenu na miungu yao itakuwa mtego kwenu.” (Waamuzi 2:3)

“Baada ya kizazi hicho chote kukusanywa kwa baba zao, kilikua kizazi kingine ambacho hakikumjua Mwenyezi-Mungu wala kile alichowafanyia Israeli. Kisha Waisraeli wakafanya maovu machoni pa Yehova na kuwatumikia Mabaali. Katika hasira yake dhidi ya Israeli, Mwenyezi-Mungu aliwatia mikononi mwa washambulizi waliowateka nyara. Aliwauza kwa adui zao pande zote, ambao hawakuweza tena kuwapinga. Kila Israeli walipotoka kwenda kupigana, mkono wa BWANA ulikuwa juu yao ili kuwashinda, kama alivyowaapia.” (Waamuzi 2:10-11, 13-15)
Maoni: “Kikakua kizazi kingine, ambacho hakikumjua Bwana” kinaonekana kurudiwa katika historia yote ya Israeli. Je, hii pia ilikuwa kweli tangu karne ya kwanza? Vipi kuhusu kizazi cha sasa?

“Kisha Mwenyezi-Mungu akawainulia waamuzi waliowaokoa kutoka mikononi mwa hao washambuliaji. Lakini hawakuwasikiliza waamuzi wao, bali walizini na miungu mingine na kuiabudu.” (Waamuzi 2:16-17)

“Lakini mwamuzi alipokufa, watu walirudi katika njia mbaya zaidi kuliko zile za baba zao kwa kufuata miungu mingine na kuitumikia na kuiabudu. Walikataa kuacha mazoea yao maovu na njia zao za ukaidi.” (Waamuzi 2:19)

“BWANA akasema, kwa sababu taifa hili limevunja agano nililoliweka kwa baba zao, wala halikunisikiliza, sitawafukuza tena taifa lo lote kati ya mataifa hayo, alipokufa Yoshua. nitazitumia kuwajaribu Israeli na kuona kama wataishika njia ya BWANA.” (Waamuzi 2:20-22)
Maoni: Je, tunafahamu uovu ambao Mungu anaruhusu kujaribiwa nao?

Othnieli
“Waisraeli waliishi kati ya Wakanaani, Wahiti, Waamori, Waperizi, Wahivi na Wayebusi. Wakaoa binti zao na kuwapa wana wao binti zao wenyewe, na kuitumikia miungu yao. Wana wa Israeli walifanya maovu machoni pa Bwana; wakamsahau Bwana, Mungu wao, wakatumikia Mabaali na Ashera. Hasira ya Bwana ikawaka juu ya Israeli, hata akawatia katika mikono ya Kushan-Rishathaimu mfalme wa Aramu kwa muda wa miaka minane, nao wakamlilia Bwana. … Roho ya Bwana ikamjilia Othnieli, hata akawa mwamuzi wa Israeli, akaenda vitani. BWANA akamtia Kushan-Rishathaimu mfalme wa Aramu mkononi mwake.” (Waamuzi 3:5-8, 10)

“Waisraeli walifanya maovu tena machoni pa BWANA. Kwa hiyo, Bwana akawauzia mikononi mwa Yabini, jemadari wa jeshi lake alikuwa Sisera ambaye aliwatesa kwa muda wa miaka ishirini. (Waamuzi 3:12; 4:1-3)

Debora
“Debora, nabii mke aliyekuwa akiongoza Israeli wakati huo alituma watu kumwita Baraka na kumwambia, ‘BWANA, Mungu wa Israeli, anakuamuru, akisema, Enenda, utwae pamoja nawe watu elfu kumi wa Naftali na Zabuloni, ukawaongoze katika mlima wa Tabori; Nitamvuta Sisera, jemadari wa jeshi la Yabini, na magari yake ya vita na askari wake mpaka Mto Kishoni, nami nitamtia mkononi mwako.’” (Waamuzi 4:4, 6-7) Wakati huohuo, watu wa kabila la Waajemi walimtia ndani Sisera, jemadari wa jeshi la Yabini.

“Watu elfu kumi wakamfuata, na Debora naye akaenda pamoja naye. Kwa upanga wa Baraka, Bwana akamshinda Sisera na magari yake yote ya vita na jeshi lake kwa upanga, na Sisera akaliacha gari lake na kukimbia kwa miguu. Baraka akafuata magari na jeshi mpaka Harosheth-hagoimu. Majeshi yote ya Sisera yakaanguka kwa upanga; hakusalia hata mtu mmoja. Hata hivyo, Sisera alikimbia kwa miguu hadi kwenye hema la Yaeli. … Akakichomeka kile kigingi kwenye hekalu lake mpaka ardhini, naye akafa. Ndipo nchi ikawa na amani miaka arobaini.” (Waamuzi 4:10, 15-17; 5:31)

Gideoni
“Waisraeli walifanya maovu tena machoni pa BWANA, naye akawatia mikononi mwa Wamidiani kwa muda wa miaka saba. … (Waamuzi 6:1, 6)

“Malaika wa BWANA akaja akaketi chini ya mwaloni, ambapo Gideoni alikuwa akipepeta ngano katika shinikizo la divai, ili kuizuia na Wamidiani. Malaika wa Bwana alipomtokea Gideoni, akasema, Bwana yu pamoja nawe, shujaa shujaa. “Lakini bwana, Gideoni akajibu, ‘ikiwa Bwana yu pamoja nasi, kwa nini haya yote yametupata? Yako wapi maajabu yake yote, ambayo baba zetu walituambia, waliposema, Je! si Bwana aliyetupandisha kutoka Misri? Lakini sasa Bwana ametuacha na kututia mkononi mwa Midiani. Bwana akamgeukia, akasema, Enenda kwa nguvu ulizo nazo, ukawaokoe Israeli na mkono wa Midiani. mimi sikutuma wewe?’” (Waamuzi 6:11-13, 14) Je!

Kwa hiyo Gideoni akamjengea BWANA madhabahu huko, akaiita, Bwana ni Amani. Usiku uo huo BWANA akamwambia, Mtwae fahali wa pili katika kundi la baba yako, mwenye umri wa miaka saba. Bomoa madhabahu ya Baali ya baba yako, ukakate nguzo ya Ashera iliyo karibu nayo. Kisha umjengee Mwenyezi-Mungu, Mungu wako, madhabahu ya aina yake juu ya kilele hiki. Kwa kuni za Ashera ulizozikata, mtoe huyo ng’ombe dume wa pili kuwa sadaka ya kuteketezwa.’” (Waamuzi 6:24-26) Wakati huo huo, dhabihu ya Ashera ya Ashera ya Ashera ilitolewa.

“Gideoni akatwaa kumi miongoni mwa watumishi wake, akafanya kama Bwana alivyomwambia. Lakini kwa sababu aliiogopa jamaa yake na watu wa mji, alifanya hivyo usiku kuliko mchana. Asubuhi watu wa mji walipoamka, tazama, madhabahu ya Baali ilikuwa imebomolewa, na nguzo ya Ashera kando yake imekatwa na yule fahali wa pili alitolewa

dhabihu kwenye madhabahu mpya iliyojengwa! Wakaulizana, Ni nani aliyefanya hivi? Walipochunguza kwa makini, wakaambiwa, Gideoni mwana wa Yoashi ndiye aliyefanya hivyo. Watu wa mji wakamwambia Yoashi, Mtoe mwanao. Ni lazima afe, kwa sababu ameibomoa madhabahu ya Baali na kukata nguzo ya Ashera kando yake.' Lakini Yoashi akajibu umati wa watu waliomzunguka, akasema, Je! Je, unajaribu kumwokoa? Atakayepigana kwa ajili yake atauawa asubuhi! Ikiwa Baali kweli ni mungu, anaweza kujitetea wakati mtu anapobomoa madhabahu yake.'" (Waamuzi 6:27-31) Je!

"Basi Wamidiani wote, Waamaleki na watu wengine wa mashariki wakaungana na kuvuka Yordani na kupiga kambi katika Bonde la Yezreeli. Ndipo roho ya BWANA ikamjilia Gideoni, naye akapiga tarumbeta, akawaita Waabiezeri wamfuate. Akatuma wajumbe kotekote katika Manase, akawaita wapigane vita, na katika Asheri, na Zabuloni, na Naftali, nao wakakwea kwenda kuwalaki. Gideoni akamwambia Mungu, "Ikiwa utawaokoa Israeli kwa mkono wangu kama ulivyoahidi, nitaweka manyoya ya manyoya kwenye uwanja wa kupuria. Ikiwa umande utakuwa juu ya ngozi tu, na nchi yote ikiwa kavu, basi nitajua ya kuwa utawaokoa Israeli kwa mkono wangu, kama ulivyosema. Na ndivyo ilivyotokea. Gideoni akaamka asubuhi na mapema siku iliyofuata; alifinya ngozi na kutoa umande - bakuli la maji. Ndipo Gideoni akamwambia Mungu, 'Usinikasirikie. Acha nikupe ombi moja zaidi. Niruhusu mtihani mmoja zaidi na ngozi. Wakati huu ifanye ngozi iwe kavu na ardhi iwe na umande.' Usiku ule Mungu alifanya hivyo. Ile tu ngozi ilikuwa kavu; ardhi yote ilikuwa imefunikwa na umande." (Waamuzi 6:33-40)

"Kulipopambazuka, Yerub-Baali (yaani Gideoni) na watu wake wote wakapiga kambi kwenye chemchemi ya Harodi. Kambi ya Midiani ilikuwa kaskazini mwao kwenye bonde karibu na kilima cha More. Bwana akamwambia Gideoni, Una watu wengi mno hata niwatie Wamidiani mikononi mwao. Ili Israeli asijisifu juu yangu kwamba nguvu zake mwenyewe zimemwokoa, tangazia watu sasa, 'Yeyote anayetetemeka kwa hofu na arudi na kuondoka kwenye Mlima Gileadi.' Kwa hiyo, watu ishirini na mbili elfu wakaondoka, na watu elfu kumi wakabaki. Lakini Bwana akamwambia Gideoni, Watu bado ni wengi sana, uwashushe majini, nami nitawapepeta wao huko; nikisema, Huyu atakwenda pamoja nawe, atakwenda; lakini nikisema, Huyu hatakwenda pamoja nawe, hatakwenda. Kwa hiyo, Gideoni akawashusha wale watu hadi kwenye maji. Acha watu wengine wote waende, kila mtu mahali pake.' Kwa hiyo, Gideoni akawapeleka Waisraeli wengine kwenye mahema yao, lakini akawaweka wale mia tatu, ambao walichukua vyakula na tarumbeta za wale wengine." (Waamuzi 7:1-8)
Maoni: Ushindi wa mwanadamu maishani unatoka kwa Mungu si mwanadamu.

"Gideoni na wale watu mia waliokuwa pamoja naye wakafika ukingo wa kambi mwanzoni mwa zamu ya kati, mara tu walipokwisha kubadilisha ulinzi. Wakapiga tarumbeta zao na kuvunja mitungi iliyokuwa mikononi mwao. Wakapiga kelele, "Upanga kwa Bwana na kwa Gideoni!" Kila mtu alipokuwa akisimama kando ya kambi, Wamidiani wote wakakimbia, wakipiga kelele huku wakikimbia. (Waamuzi 7:19-21)

"Jeshi na wafalme wake wawili wa Midiani wakakimbia, lakini yeye akawafuatia na kuwakamata, na kuwashinda jeshi lao lote." (Waamuzi 8:12)

"Waisraeli wakamwambia Gideoni, Tawala juu yetu, wewe, mwanao, na mjukuu wako, kwa sababu umetuokoa na mkono wa Midiani. Lakini Gideoni akawaambia, 'Mimi sitatawala juu yenu, wala mwanangu hatatawala juu yenu. Bwana atatawala juu yenu.' … Wakati wa uhai wa Gideoni, nchi ilifurahia amani miaka arobaini. Mara tu Gideoni alipokufa, Waisraeli walizini tena na Mabaali." (Waamuzi 8:22-23, 28, 33)

Abimeleki
"Abimeleki mwana wa Gideoni akawaua ndugu zake sabini. ... Watu wa Shekemu walimfanya mfalme na wakati wa utawala wake aliua wengi wakati akiharibu miji. Baada ya Abimeleki kutawala Israeli kwa muda wa miaka mitatu, Mungu alituma roho mbaya kati ya Abimeleki na wenyeji wa Shekemu, ambao walitenda kwa hiana dhidi ya Abimeleki." (Waamuzi 9:1, 5, 22-23)

"Gaali akawatoa watu wa Shekemu na kupigana na Abimeleki. Abimeleki akamkimbiza, na wengi wakaanguka wakiwa wamejeruhiwa katika kukimbia. … Siku iliyofuata watu wa Shekemu wakatoka kwenda mashambani ambako Abimeleki

alikuwa amevizia. Siku hiyo yote Abimeleki alizidisha mashambulizi yake dhidi ya jiji hilo mpaka alipoliteka na kuwaua watu wake. Kisha akauharibu mji na kupaka chumvi juu yake." (Waamuzi 9:39-40, 42-45)

"Abimeleki akaenda Thebesi na kuuzingira na kuuteka. Hata hivyo, ndani ya jiji hilo kulikuwa na mnara wenye nguvu, ambao wanaume na wanawake wote—watu wote wa jiji hilo—walikimbilia. Walijifungia ndani na kupanda juu ya paa la mnara. Abimeleki akaenda kwenye mnara na kuushambulia. Lakini alipokaribia lango la mnara ili kuuchoma moto, mwanamke mmoja alimwangushia jiwe la kusagia kichwani na kupasua fuvu la kichwa chake. Kwa hiyo, Mungu alilipa uovu ambao Abimeleki alikuwa amemtendea baba yake kwa kuwaua ndugu zake sabini." (Waamuzi 9:50-53, 56)

"Baada ya siku za Abimeleki, mtu wa Isakari, Tola aliinuka ili kuwaokoa Israeli. Aliishi Shamiri katika nchi ya vilima ya Efraimu. Akawaongoza Israeli muda wa miaka ishirini na mitatu; kisha akafa, akazikwa katika Shamiri. Akafuatwa na Yairi wa Gileadi, aliyewaongoza Israeli muda wa miaka ishirini na miwili. … Wakati Yairi alipokufa, alizikwa Kamoni." (Waamuzi 10:1-5)

"Waisraeli walifanya maovu tena machoni pa BWANA. Walitumikia Mabaali na Maashtorethi na miungu ya Aramu, Sidoni, Moabu, miungu ya Waamoni na Wafilisti. Kwa sababu Waisraeli walimwacha Bwana na hawakumtumikia tena, aliwakasirikia. Akawauza katika mikono ya Wafilisti na Waamoni, ambao mwaka huo waliwavunja na kuwaangamiza. Kwa muda wa miaka kumi na minane waliwakandamiza watu wote wa Israeli. Ndipo Israeli wakamlilia Bwana. Kwa hiyo, wakaiondoa miungu migeni kati yao, wakamtumikia Bwana; naye akakosa subira kwa ajili ya taabu ya Israeli." (Waamuzi 10:6-8, 10-11, 16)

Yeftha

"Basi Yeftha Mgileadi alikuwa shujaa hodari, lakini alikuwa mwana wa kahaba. … Kwa hiyo, ndugu zake wakamtoa nje. Kwa hiyo akawakimbia ndugu zake na kuishi katika nchi ya Tobu, na watu wasiofaa wakakusanyika kumzunguka Yeftha na kutoka pamoja naye." (Waamuzi 11:1, 3)

"Waamoni walipopigana na Israeli, wazee wa Gileadi wakaenda kumleta Yeftha, wakasema, Njoo uwe kiongozi wetu, ili tupigane na wana wa Amoni." (Waamuzi 11:5-6) Hata hivyo, Waamoni walipigana na Waamoni.

"Ndipo Yeftha akatuma wajumbe kwa mfalme wa Amoni na kumwuliza, Una nini juu yetu hata umeishambulia nchi yetu? Mfalme wa Waamoni akajibu, Waisraeli walipopanda kutoka Misri, waliichukua nchi yangu kutoka Arnoni mpaka Yaboki, mpaka Yordani. Sasa irudishe kwa amani.' Yeftha akatuma wajumbe kwa mfalme wa Amoni, akisema, Israeli hawakuiteka nchi ya Moabu, wala nchi ya Waamoni. Lakini walipokwea kutoka Misri, Israeli walipitia jangwa mpaka Bahari ya Shamu na kuvuka mpaka Kadeshi. Ndipo Israeli wakatuma wajumbe kwa mfalme wa Edomu, wakisema, Utupe ruhusa ya kupita katika nchi yako, lakini wafalme wa Edomu na wa Moabu hawakusikiliza, wakakataa. Kwa hiyo Israeli wakakaa Kadeshi." (Waamuzi 11:12-17)

"Ndipo BWANA, Mungu wa Israeli, akamtia Sihoni na watu wake wote mikononi mwa Israeli, nao wakawashinda. Israeli wakaitwaa nchi yote ya Waamori waliokaa katika nchi hiyo, wakaiteka yote kutoka Arnoni mpaka Yaboki na kutoka jangwani mpaka Yordani." (Waamuzi 11:21-22)

" 'Kwa muda wa miaka mia tatu Waisraeli waliikalia Heshboni, Aroeri, vitongoji vyake na miji yote ya kando ya Arnoni. Mimi sijakudhulumu, lakini unanifanyia ubaya kwa kunipiga vita. Mwenyezi-Mungu, Mwamuzi, na aamue mabishano haya leo kati ya Waisraeli na Waamoni. Mfalme wa Amoni, hata hivyo, hakujali ujumbe ambao Yeftha alimtumia. Kwa hiyo Yeftha akavuka Gileadi na Manase, akapitia Mispa ya Gileadi, na kutoka huko akaenda kupigana na Waamoni. Naye Yeftha akaweka nadhiri kwa BWANA, akisema, Ukiwatia Waamoni mikononi mwangu, kila kitu kitakachotoka mlangoni pa nyumba yangu kunilaki, nitakaporudi kwa shangwe kutoka kwa Waamoni, kitakuwa cha BWANA, nami nitakitolea dhabihu ya kuteketezwa. Kisha Yeftha akavuka ili kupigana na Waamoni, na Yehova akawatia mikononi mwake. Aliharibu miji ishirini kutoka Aroeri mpaka Minithi, mpaka Abel-keramimu. Hivyo, Israeli wakawashinda Waamoni. Yeftha aliporudi nyumbani kwake huko Mispa, ni nani angetoka kumlaki isipokuwa binti yake, akicheza kwa sauti ya matari! Alikuwa mtoto wa pekee. Isipokuwa yeye hakuwa na mwana wala binti. Alipomwona, alirarua nguo

zake na kulia, 'Lo! Binti yangu! Umenifanya kuwa mnyonge na mnyonge, kwa sababu nimeweka nadhiri kwa Bwana, nisiyoweza kuivunja. Yeftha akawaongoza Israeli muda wa miaka sita.” (Waamuzi 11:26-35)

Samsoni
“Waisraeli walifanya maovu tena machoni pa Mwenyezi-Mungu, naye Mwenyezi-Mungu akawatia mikononi mwa Wafilisti muda wa miaka arobaini. Mtu mmoja wa Sora, jina lake Manoa, wa ukoo wa Wadani, alikuwa na mke ambaye alikuwa tasa, asiye na mtoto. Malaika wa Bwana akamtokea, akamwambia, Wewe huzaa, nawe huna mtoto, lakini utachukua mimba nawe utamzaa mtoto mwanamume. Basi angalia usinywe divai wala kinywaji kilichochachuka, wala usile kitu kilicho najisi, kwa maana utachukua mimba na kuzaa mtoto mwanamume; wembe usitumike juu ya kichwa chake, kwa sababu huyo mvulana atakuwa Mnadhiri tangu kuzaliwa kwa Mungu, naye ataweka wazi tangu kuzaliwa kwa Israeli. Wafilisti.” (Waamuzi 13:1-5)

“Manoa akamwomba BWANA, akasema, Ee BWANA, nakuomba, yule mtu wa Mungu uliyemtuma kwetu na arudi tena kutufundisha jinsi ya kumlea mtoto atakayezaliwa. Mungu akamsikia Manoa, na malaika wa Mungu akaja tena malaika wa Bwana akamjibu, "Mkeo lazima afanye yote niliyomwambia. Hapaswi kula kitu chochote kitokacho katika mzabibu, wala kunywa divai yoyote au kinywaji chochote kilichochacha wala kula kitu chochote kilicho najisi. Ni lazima afanye yote niliyomwamuru.’ (Waamuzi 13:6, 9, 13-14) Alifanya hivyo.
Maoni: Nadhiri ya Mnadhiri - kipindi cha kujitenga kwa Bwana kwa kusudi fulani kwa mwanamume au mwanamke. Ni lazima wajiepushe na divai na vinywaji vingine vilivyochacha na wasinywe siki iliyotengenezwa kwa divai au kinywaji kingine kilichochacha. Asinywe maji ya zabibu wala asile zabibu au zabibu kavu na wembe usitumike juu ya kichwa chake. (Hesabu 6:2-5)

“Yule mwanamke akajifungua mtoto wa kiume, akamwita Samsoni. Akakua, na Bwana akambariki, na Roho wa Bwana akaanza kumtia moyo alipokuwa katika Mahane. Samsoni akashuka mpaka Timna na akaona huko msichana Mfilisti. Aliporudi akawaambia baba yake na mama yake, Nimemwona mwanamke Mfilisti huko Timna; sasa mchukulie awe mke wangu.' Lakini Samsoni akamwambia baba yake, Nipatie huyo kwa ajili yangu. Yeye ndiye anayenifaa.’ (Waamuzi 13:24-25; 14:1-3)
Maoni: Mtu anafaa kuchagua mwenzi wa kumsaidia kupata uzima wa milele.

“Basi baba yake alishuka kwenda kumwona yule mwanamke. Samsoni akafanya karamu huko, kama ilivyokuwa desturi kwa bwana-arusi. Alipotokea, alipewa masahaba thelathini. Samsoni akawaambia, Acha niwaambie kitendawili. Kama unaweza kunijibu katika siku saba za sikukuu, nitakupa mavazi thelathini ya kitani na seti thelathini za nguo. Ikiwa huwezi kuniambia jibu, lazima unipe nguo thelathini za kitani na seti thelathini za nguo.' 'Tuambie kitendawili chako,' wakasema. 'Hebu tusikie.' Akajibu, 'Katika mlaji, kitu cha kula; kutoka kwa wenye nguvu, kitu kitamu.” (Hawakuweza kutegua kitendawili hicho walimtishia mke wa Samsoni na familia yake. Baada ya kuomba sana, kusihi na kuhangaika Samsoni alifichua siri ya nguvu zake. Kisha wakampa jibu la kitendawili chake.) Ndipo Roho wa Bwana akaja juu yake kwa nguvu. Akashuka mpaka Ashkeloni, akawapiga watu thelathini kati yao, akawavua mali zao, akawapa nguo zao wale waliokifafanua kitendawili hicho. Akiwaka hasira, akaenda nyumbani kwa baba yake. (Waamuzi 14:4, 10-19)

“Baba yake Tamna akamwambia Samsoni, ‘Nilikuwa na hakika kwamba unamchukia sana,’ basi nikampa rafiki yako. Kwa hasira Samsoni akatoka na kuwashika mbweha mia tatu na kuwafunga wawili-wawili mkia mkiani. Kisha akafunga mienge kwenye kila mikia miwili, akawasha mienge na kuwaacha mbweha watoke kwenye nafaka ya Wafilisti. Aliteketeza miti ya miti shamba na nafaka, pamoja na mashamba ya mizabibu na mizeituni. Wakati Wafilisti walipoamua kuwa ni Samsoni, walimchoma moto yeye na baba yake hadi kufa. Samsoni akawaambia, Kwa kuwa mmefanya hivi, sitaacha hata niwalipizie kisasi. Aliwashambulia vikali na kuwachinja wengi wao. Kisha akashuka na kukaa katika pango katika mwamba wa Etamu.” (Waamuzi 15:1-8)

“Wakati fulani baadaye, alimpenda Delila. Wakuu wa Wafilisti wakamwendea na kumwambia, “Tazama kama waweza kumshawishi akuonyeshe siri ya nguvu zake nyingi na jinsi tunavyoweza kumshinda ili tuweze kumfunga na kumtiisha. Kila mmoja wetu atakupa shekeli za fedha mia moja. Kwa hiyo, mara nyingi Delila akamwambia Samsoni, Niambie siri ya nguvu zako nyingi.”— Waamuzi 16:4-6 .

"Mwishowe, kwa kumsumbua vile alimsukuma siku baada ya siku hadi akachoka hadi kufa. Kwa hiyo, alimwambia kila kitu. 'Hakuna wembe uliowahi kutumika juu ya kichwa changu,' akasema, 'kwa sababu nimekuwa Mnadhiri aliyetengwa kwa ajili ya Mungu tangu kuzaliwa. Ikiwa kichwa changu kingenyolewa, nguvu zangu zingeniacha, na ningekuwa dhaifu kama mtu mwingine yeyote.' Delila alipoona ya kuwa amemwambia yote, akatuma ujumbe kwa wakuu wa Wafilisti, akisema, Rudini mara moja tena; ameniambia kila kitu.' Kwa hiyo, watawala wa Wafilisti wakarudi wakiwa na fedha mikononi mwao. Akamlaza mapajani mwake, akamwita mtu anyoe zile kusuka saba za nywele zake, akaanza kumtiisha. Na nguvu zake zikamtoka. Ndipo akasema, Samsoni, Wafilisti wamekuja juu yako! Aliamka kutoka usingizini na kuwaza, 'Nitatoka kama zamani na kujitikisa.' Lakini hakujua kwamba Bwana alikuwa amemwacha. Ndipo Wafilisti wakamkamata, wakamng'oa macho, wakamshusha mpaka Gaza. Wakamfunga kwa pingu za shaba, wakamsimamisha kazi ya kusaga gerezani. Lakini nywele za kichwa chake zilianza kukua tena baada ya kunyolewa. Basi wakuu wa Wafilisti wakakusanyika ili kumtolea Dagoni mungu wao dhabihu kubwa, na kushangilia, wakisema, Mungu wetu amemtia Samsoni, adui yetu, mikononi mwetu. Watu walipomwona, wakamsifu mungu wao." (Waamuzi 16:7-24)

"Wakiwa na furaha tele, wakapiga kelele, wakisema, Mtoeni Samsoni ili atuburudishe. Kwa hiyo, wakamwita Samsoni kutoka gerezani, naye akawatumbuiza. Walipomsimamisha katikati ya nguzo, Samsoni akamwambia mtumishi aliyemshika mkono, Niweke mahali nipate kuzishika nguzo zinazoitegemeza hekalu, nipate kuziegemea. Hekalu lilikuwa limejaa wanaume na wanawake; wakuu wote wa Wafilisti walikuwapo, na juu ya paa walikuwa wapata elfu tatu wanaume kwa wanawake wakimtazama Samsoni akicheza. Ndipo Samsoni akamwomba Mwenyezi-Mungu, 'Ee Mwenyezi-Mungu, nikumbuke. Ee Mungu, tafadhali nitie nguvu mara moja tu tena, nami kwa pigo moja nilipize kisasi juu ya Wafilisti kwa ajili ya macho yangu mawili. Kisha Samsoni akanyoosha mkono kuelekea nguzo mbili za kati ambazo hekalu lilisimama juu yake. Akajiinua juu yao, na mkono wake wa kuume juu ya mmoja na mkono wake wa kushoto juu ya mwingine, Samsoni akasema, Nife pamoja na Wafilisti. Kisha akasukuma kwa nguvu zake zote, na hekalu likashuka juu ya watawala na watu wote ndani yake. Hivyo, aliua wengi zaidi alipokufa kuliko alipokuwa hai. Kisha ndugu zake na jamaa yote ya baba yake wakashuka ili kumchukua. Wakamrudisha na kumzika kati ya Sora na Eshtaoli katika kaburi la Manoa baba yake. Alikuwa amewaongoza Israeli muda wa miaka ishirini." (Waamuzi 16:25-31)

Mlawi na Suria wake

"Basi Mlawi mmoja aliyeishi katika eneo la mbali katika nchi ya vilima ya Efraimu akamchukua suria kutoka Bethlehemu ya Yuda. Lakini hakuwa mwaminifu kwake. Akamwacha, akarudi nyumbani kwa baba yake huko Bethlehemu, Yuda. Baada ya kukaa huko miezi minne, mumewe alimwendea ili kumshawishi arudi. … Yule mtu akaondoka akaenda Yebusi (yaani Yerusalemu), akiwa na punda zake wawili waliotandikwa na suria wake. Walipokuwa karibu na Yebusi na mchana ulikuwa unakaribia kuisha, yule mtumishi akamwambia bwana wake, 'Njoo, na tusimame kwenye mji huu wa Wayebusi, tukalale. Bwana wake akajibu, 'Hapana. Hatutaingia katika jiji la kigeni, ambalo watu wake si Waisraeli. Tutavuka mpaka Gibea. Akaongeza, Njoni, tujaribu kufika Gibea au Rama, tukalale katika mojawapo ya maeneo hayo. Basi wakaendelea mbele, na jua likatua walipokuwa wakikaribia Gibea katika Benyamini. Huko waliacha kulala. Wakaenda na kuketi katika uwanja wa jiji, lakini hakuna mtu aliyewakaribisha nyumbani kwake kwa usiku. Jioni ile, mzee mmoja kutoka nchi ya vilima ya Efraimu, aliyekuwa akiishi Gibea (watu wa mahali hapo walikuwa Wabenyamini), akaja kutoka kazini mwake shambani. Alipotazama na kumwona msafiri katika uwanja wa jiji, yule mzee akauliza, "Unakwenda wapi? Umetoka wapi?" (Waamuzi 19:1-3, 10-17)

"Unakaribishwa nyumbani kwangu," mzee alisema. 'Acha nikupe chochote unachohitaji. Ila usilale usiku kwenye uwanja.' Basi, akamchukua ndani ya nyumba yake, akawalisha punda wake, wakapata chakula na kinywaji, wakapata chakula na kinywaji, baadhi ya watu waovu wa mji huo wakaizunguka nyumba, wakapiga kelele wakimwambia yule mzee mwenye nyumba, 'Mtoe huyo mtu aliyekuja nyumbani kwako, tufanye naye ngono. Mwenye nyumba akatoka nje na kuwaambia, 'Hapana, marafiki zangu, msifanye jambo hili la aibu kwa kuwa mtu huyu ni bikira yangu, na suria wake ninyi. Lakini wanaume hao hawakumsikiliza, kwa hiyo mtu huyo akamchukua suria wake na kumpeleka nje kwao, nao wakamnyanyasa usiku kucha, na kulipopambazuka mwanamke huyo akarudi kwenye nyumba ambayo bwana wake alikuwa anakaa, akaanguka chini mlangoni na kulala humo mpaka mapambazuko. (Waamuzi 19:20-26)

“Akamwambia, Inuka; twende zetu.' Lakini hapakuwa na jibu. Kisha mwanamume huyo akamweka juu ya punda wake, akaenda zake nyumbani. Alipofika nyumbani, akatwaa kisu, akamkata suria wake, kiungo kwa kiungo, vipande kumi na viwili na kuvipeleka katika maeneo yote ya Israeli.” (Waamuzi 19:28-29)

“Kisha Waisraeli wote kutoka Dani mpaka Beer-sheba na kutoka nchi ya Gileadi wakatoka kama mtu mmoja na kukusanyika mbele za Yehova huko Mispa. Viongozi wa watu wote wa makabila ya Israeli wakasimama mahali pao katika kusanyiko la watu wa Mungu, askari mia nne elfu wenye panga. (Wabenyamini wakasikia kwamba Waisraeli wamepanda kwenda Mispa.) Ndipo Waisraeli wakasema, “Tuambie jinsi jambo hili la kuchukiza lilivyotukia. Kwa hiyo, yule Mlawi, mume wa yule mwanamke aliyeuawa, akasema, “Mimi na suria wangu tulifika Gibea ya Benyamini ili kulala. Wakati wa usiku watu wa Gibea walinifuata na kuizingira nyumba, wakitaka kuniua. Walimbaka suria wangu, naye akafa. Nikamchukua suria wangu, nikamkata vipande vipande, nikatuma kipande kimoja katika kila eneo la urithi wa Israeli, kwa sababu walifanya tendo hili chafu na la aibu katika Israeli. Sasa, enyi Waisraeli wote, semeni na kutoa uamuzi wenu. Watu wote wakainuka kama mtu mmoja, wakisema, Hakuna hata mmoja wetu atakayerudi nyumbani kwake.” (Waamuzi 20:1-8) Kumbe

“Ndipo kabila za Israeli wakatuma watu katika kabila yote ya Benyamini, wakisema, Je! Sasa wapeni hao watu waovu wa Gibea ili tuwaue na kuuondoa uovu katika Israeli. Lakini Wabenyamini hawakuwasikiliza Waisraeli wenzao. Kutoka katika miji yao wakakusanyika huko Gibea ili kupigana na Waisraeli. … Siku hiyo watu ishirini na tano elfu wa Wabenyamini wenye kutumia upanga wakaanguka, wote wakiwa wapiganaji hodari. Lakini watu mia sita wakageuka na kukimbilia jangwa kwenye mwamba wa Rimoni, ambako walikaa muda wa miezi minne. Wanaume wa Israeli wakarudi kwa Benyamini na kuipiga miji yote kwa upanga, kutia ndani wanyama na kila kitu walichopata. Miji yote waliyokutana nayo waliiteketeza kwa moto.” (Waamuzi 20:12-16, 46-48)

RUTH

“Siku za waamuzi walipotawala, palikuwa na njaa katika nchi, na Elimeleki, mkewe Naomi, na wanawe wawili Maloni na Kilioni wakaenda kukaa huko Moabu. Sasa Elimeleki alikufa na kumwacha yeye na wana wao wawili ambao walioa wanawake wa Moabu, Orpa na Ruthu. Baada ya kukaa huko kwa muda wa miaka kumi, wana wote wawili walikufa.”
Maoni: Katika misiba kuna chaguzi. Mtu anaweza kutoa shukrani kwa baraka zilizopita au kumlaumu Mungu kwa shida zao za sasa.

“Aliposikia huko Moabu kwamba BWANA amewasaidia watu wake kwa kuwapa chakula, Naomi na wakwe zake wakajitayarisha kurudi nyumbani. Alianza njia ambayo ingewarudisha katika nchi ya Yuda. Kisha Naomi akawaambia wakwe zake wawili, Rudini, kila mmoja wenu nyumbani kwa mama yake, mpate raha katika nyumba ya mume mwingine. Walikataa, lakini Naomi alisisitiza. Ndipo wakalia na Orpa akambusu mama mkwe wake, lakini Ruthu akaambatana naye.”
Maoni: Upendo wa Orpa haukuwa wa kina kama wa Ruthu. Matendo yao yanaonyesha wazi kiwango chao cha upendo. Matendo ya mtu kuelekea upendo wa Mungu kwao pia yanaonyesha kina cha kibinafsi cha upendo wao Kwake.

“Lakini Ruthu akajibu, ‘Usinisihi nikuache au nirudi nyuma kutoka kwako. Uendako nitakwenda, na unapokaa nitakaa. Watu wako watakuwa watu wangu na Mungu wako Mungu wangu. Mahali utakapofia, nitakufa, na hapo nitazikwa. Bwana na anitende kwa ukali sana, ikiwa chochote ila kifo kitakachotutenganisha wewe na mimi. Naomi alipotambua kwamba Ruthu ameazimia kwenda pamoja naye, aliacha kumsihi.”

“Kwa hiyo, wale wanawake wawili wakaenda mpaka wakafika Bethlehemu. Walipofika Bethlehemu wakati mavuno ya shayiri yalikuwa yanaanza. Ruthu akamwambia Naomi, Acha niende mashambani nikachume mabaki nyuma ya mtu ye yote ambaye nitapata kibali machoni pake. Naomi akamwambia, Njoo, binti yangu. Kwa hiyo, akatoka na kuanza kuokota masazo katika mashamba nyuma ya wavunaji.

“Boazi alifika kutoka Bethlehemu akawasalimu wavunaji, 'BWANA awe pamoja nanyi!' 'Bwana akubariki!' wakapiga simu tena. Boazi akamuuliza msimamizi wa wavunaji wake, 'Yule msichana ni wa nani?' Msimamizi akajibu, 'Yeye ni

Mmoabu aliyerudi kutoka Moabu pamoja na Naomi.' Akasema, Tafadhali niruhusu kuokota masazo na kukusanya kati ya miganda nyuma ya wavunaji. Alikwenda shambani na amefanya kazi kwa kasi kutoka asubuhi hadi sasa, isipokuwa kwa kupumzika kwa muda mfupi katika makazi.
Maelezo: Kulingana na sheria yao Ruthu, akiwa mjane wa Mwisraeli, alikuwa na haki ya kuokota masalio lakini alitenda kwa hekima na kuomba ruhusa akionyesha heshima yake kwa mwenye nyumba.

“Boazi akamwambia Ruthu, Binti yangu, nisikilize; Usiende kuokota masazo katika shamba lingine na usiondoke hapa. kaeni hapa pamoja na watumishi wangu wa kike. Tazama shamba ambalo wanaume wanavuna, na uwafuate wasichana. Nimewaambia wanaume wasikuguse. Na wakati wowote ukiwa na kiu, nenda ukanywe maji katika hiyo mitungi ya maji waliyoijaza watu. Akasema kwa mshangao, 'Kwa nini nimepata kibali machoni pako hivi kwamba unaniona mimi - mgeni?' Boazi akajibu, 'Nimeambiwa yote uliyomfanyia mama mkwe wako tangu kifo cha mumeo - jinsi ulivyoacha baba yako na mama yako na nchi yako ya asili na kuja kuishi na watu ambao hukuwajua hapo awali.' 'Naomba niendelee kupata kibali machoni pako, bwana wangu,' alisema. ‘Umenifariji na kusema na mtumishi wako kwa upole, ingawa sina mfano wa mtumishi wako mmoja wa kike.’”
Maoni: Upendo unaweza kuonyeshwa kwa maneno; kwa mfano, “nakupenda” lakini kiwango cha upendo wa mtu kinapimwa kwa urahisi zaidi kwa matendo kama vile matendo ya Ruthu kwa Naomi, ambayo yanaweza kuonwa na wengine.

“Ruthu aliokota masazo shambani mpaka jioni. Kisha akaipura shayiri aliyoiokota, akairudisha mjini. Naomi alipoona ni kiasi gani amekusanya akauliza, umeokota wapi leo? 'Ulifanya kazi wapi? Abarikiwe mtu yule aliyekujali! Ndipo Ruthu akasema, ‘Jina la mtu ambaye nimefanya kazi katika shamba lake leo ni Boazi. Hata aliniambia, ‘Kaa pamoja na wafanyakazi wangu mpaka wamalize kuvuna nafaka yangu yote.’”

“Naomi akasema Bwana ambariki na kuongeza yeye ni jamaa wa karibu; mmoja wa jamaa-wakombozi wetu. Itakuwa vyema kwako, binti yangu, kwenda pamoja na wasichana wake, kwa sababu katika shamba la mtu mwingine unaweza kudhurika.” Ruthu akakaa karibu na vijakazi wa Boazi ili kuokota masalio mpaka mavuno ya shayiri na ngano yalipomalizika.”

“Siku moja Naomi akasema, ‘Binti yangu, je, nisijaribu kukutafutia nyumba, ambapo utaandaliwa vizuri? Je! Boazi, ambaye ulikuwa pamoja na vijakazi wake, si jamaa yetu? Usiku wa leo, atakuwa akipepeta shayiri kwenye uwanja wa kupuria. Osha na ujitie manukato, na uvae nguo zako bora. Kisha shuka mpaka kwenye uwanja wa kupuria, lakini usimjulishe kuwa uko huko mpaka amalize kula na kunywa. Anapolala, angalia mahali alipolala. Kisha nenda ukafunue miguu yake na ulale. Atakuambia la kufanya.' Ruthu akafanya kama Naomi alivyosema. Katikati ya usiku kuna kitu kilimshtua mwanaume, akageuka na kugundua mwanamke amelala miguuni pake. 'Wewe ni nani?' Aliuliza. 'Mimi ni mtumishi wako Ruthu,' akasema. ‘Twaza upindo wa vazi lako juu yangu, kwa kuwa wewe ni jamaa ya mkombozi.’”

“Bwana akubariki, binti yangu, alijibu. ‘Fadhili hii ni kubwa zaidi kuliko ile uliyoonyesha hapo awali: Hukuwafuata vijana, wawe matajiri au maskini. Ijapokuwa ni kweli kwamba mimi ni jamaa wa karibu, kuna mkombozi wa jamaa aliye karibu zaidi kuliko mimi. Kaa hapa usiku kucha, na asubuhi ikiwa anataka kukomboa, vema; na ajikomboe. Lakini ikiwa hataki, hakika kama Bwana aishivyo, nitafanya."
Maoni: Moyo mwadilifu hutamani kufanya yaliyo sawa bila kujali tamaa za kibinafsi.

“Kesho yake asubuhi na mapema aliamka kabla ya mtu yeyote kutambulika. Boazi akasema, Isijulikane kwamba mwanamke alikuja kwenye uwanja wa kupuria. Wakati huo Boazi akapanda hadi kwenye lango la mji na kuketi hapo. Yule jamaa wa jamaa aliyemtaja alipokuja, Boazi akasema, Njoo huku, rafiki yangu, ukae. Boazi akawachukua wazee kumi wa mji na kuwaambia, “Keti hapa.” Kisha akamwambia yule jamaa wa ukoo, “Naomi, ambaye amerudi kutoka Moabu, anakiuza kipande cha shamba ambacho kilikuwa cha ndugu yetu Elimeleki. Nilifikiri nikuletee jambo hilo na kupendekeza kwamba ununue mbele ya hawa walioketi hapa na mbele ya wazee wa watu wangu. Ikiwa utaikomboa, fanya hivyo. Lakini kama hutaki, niambie, ili nijue. Kwa maana hakuna aliye na haki ya kufanya hivyo isipokuwa wewe, na mimi ndiye ninayefuata.’”

“Yule jamaa wa pili akasema, ‘Nitaikomboa.’ Ndipo Boazi akasema, Siku ile utakapoinunua shamba kutoka kwa Naomi na kutoka kwa Ruthu Mmoabu, unamnunua mjane wa maiti, ili kudumisha jina la marehemu pamoja na mali yake. Kwa hili, yule jamaa-mkombozi akasema, 'Basi siwezi kuikomboa kwa sababu ninaweza kuhatarisha mali yangu mwenyewe. Unaikomboa mwenyewe. Siwezi kufanya hivyo.' Basi yule jamaa aliye mkombozi akamwambia Boazi, Inunue mwenyewe. Ndipo Boazi akawatangazia wazee na watu wote, akisema, Leo ninyi ni mashahidi kwamba nimenunua kutoka kwa Naomi mali yote ya Elimeleki, na Kilioni, na Maloni. Tena nimemchukua Ruthu Mmoabu, mjane wa Maloni, awe mke wangu, ili kuweka jina la marehemu pamoja na mali yake, lisije likatoweka jina lake katika jamaa yake au katika kumbukumbu za mji. Leo ninyi ni mashahidi!’”

“Basi, Boazi akamtwaa Ruthu, akawa mke wake. Kisha akamwendea, na Bwana akamwezesha kupata mimba, naye akazaa mwana. Wanawake hao wakamwambia Naomi, “Atukuzwe Mwenyezi-Mungu, ambaye siku hii hakukuacha bila mkombozi wa jamaa yako. Na awe maarufu katika Israeli yote! Atakufanya upya na kukutegemeza katika uzee wako. Kwa maana binti-mkwe wako, ambaye anakupenda na ambaye ni bora kwako kuliko wana saba, amemzalia. Wanawake waliokuwa wakiishi huko walisema, 'Naomi ana mwana.' Wakamwita Obedi. Alikuwa baba yake Yese, baba yake Daudi.”
Maoni: Nasaba ya Yesu wa Nazareti inajumuisha Mmoabu - Ruthu na mumewe, Obedi, walikuwa babu na nyanya wa Daudi. Kwa ukoo wa Yesu rejea thebiblewayonline.com/Genealogy/genealogy.htm

1 SAMWELI

“Elkana, mwana wa Yerohamu, alikuwa na wake wawili; mmoja aliitwa Hana na wa pili aliitwa Penina. Penina alikuwa na watoto, lakini Hana hakuwa na watoto na Penina aliendelea kumuchokoza ili kumuudhi. Jambo hilo liliendelea mwaka baada ya mwaka mpaka akalia na kukataa kula. Elkana mumewe angemwambia, Hana, unalia nini? Kwa nini usile? Kwa nini umevunjika moyo? mimi si wa maana kwako kuliko wana kumi?’” (1Sam 1:2,7-8)

“Wakati mmoja walipokwisha kula na kunywa huko Shilo (ambapo dhabihu zilitolewa), Hana akasimama. Basi Eli kuhani alikuwa ameketi juu ya kiti karibu na mwimo wa mlango wa hekalu la BWANA. Kwa uchungu wa nafsi Hana alilia sana na kumwomba Bwana. Hana akaweka nadhiri, akasema, Ee Bwana Mwenye Nguvu Zote, ikiwa utalitazama tu taabu ya mjakazi wako, na kunikumbuka, wala usinisahau mimi mjakazi wako, na kumpa mtoto mwanamume, basi mimi nitampa Bwana huyo kwa siku zote za maisha yake, wala wembe hautatumiwa kamwe juu ya kichwa chake.”— 1 Sam. 1:9-11 .

“Ikawa alipozidi kumwomba BWANA, Eli akatazama kinywa chake. Hana alikuwa akiomba moyoni, na midomo yake ilikuwa ikitembea lakini sauti yake haikusikika. Eli alifikiri kwamba amelewa akamwambia, ‘Utaendelea kulewa mpaka lini? Ondoa divai yako.' Sivyo, bwana wangu, Hana akajibu, Mimi ni mwanamke mwenye taabu sana; sijakunywa divai wala bia; nilikuwa nammiminia Bwana nafsi yangu. Usimchukulie mjakazi wako kuwa mwanamke mwovu; nimekuwa nikiomba hapa kwa uchungu na huzuni yangu. Eli akajibu, Nenda kwa amani, na Mungu wa Israeli akupe ulichomwomba. Kisha akaenda na kula, na uso wake haukuwa na huzuni tena.” (1 Samweli 1:12-18)

“Kesho yake wakaamka asubuhi na mapema, wakaabudu mbele za BWANA, kisha wakarudi nyumbani kwao huko Rama. Elkana akalala na Hana mkewe, na Bwana akamkumbuka. Kwa hiyo, baada ya muda Hana akapata mimba na akazaa mwana. Akamwita jina lake Samweli.” (1 Samweli 1:19-20)

“Elkana alipokwea pamoja na jamaa yake yote ili kumtolea BWANA dhabihu ya kila mwaka na kutimiza nadhiri yake, Hana hakwenda. Akamwambia mumewe, Baada ya mtoto kuachishwa kunyonya, nitamchukua na kumleta mbele za

Bwana, naye atakaa huko siku zote. Elkana akamwambia, 'Fanya kile unachoona ni kizuri zaidi,'. Kaa hapa hata utakapomwachisha kunyonya; Bwana na alitimize neno lake.' (1Sam 1:21-23)

"Baada ya kuachishwa kunyonya, Hana akamchukua mvulana pamoja naye, akiwa mdogo, pamoja na fahali wa miaka mitatu, na efa ya unga na kiriba cha divai, akamleta nyumbani kwa BWANA huko Shilo. Na walipokwisha kumchinja yule ng'ombe, wakamleta mtoto kwa Eli, naye akamwambia, Bwana wangu, kama uishivyo, mimi ndimi yule mwanamke niliyesimama hapa karibu nawe, nikimwomba Bwana. Nilimwombea mtoto huyu, na Bwana amenipa nilichomwomba. Kwa hiyo sasa namtoa kwa Bwana. Kwa maisha yake yote atakabidhiwa kwa Bwana.' Naye akamwabudu Bwana huko. Ndipo Hana akaomba na kusema: "Moyo wangu wamshangilia Bwana, katika Bwana pembe yangu imeinuka. Kisha Elkana akaenda nyumbani kwao Rama, lakini mvulana akahudumu mbele za BWANA chini ya kuhani Eli. (1 Samweli 1:24-2:1-2)
Maoni: Nadhiri zinapaswa kuwekwa iwe kwa Mola wa mtu mwingine yeyote. Furaha ya Hanna ya kupata mtoto wa kiume ilikuwa kubwa zaidi ya kutokuwa naye karibu naye wa kumshika na kumpenda. Swali ni je, wana wa Mungu wa siku hizi wanatimiza nadhiri na ahadi zao? Au, kwa jambo hilo weka ahadi au nadhiri.

Eli, Kuhani
"Wana wa Eli walikuwa watu wabaya; hawakumjali Mwenyezi-Mungu, wakaidharau sadaka ya Mwenyezi-Mungu. Lakini Samweli alikuwa akihudumu mbele za Bwana - mvulana aliyevaa naivera ya kitani na Samweli akakua mbele za Bwana. ... Basi Eli, ambaye alikuwa mzee sana, alisikia kuhusu mambo yote ambayo wanawe walikuwa wakiwatendea Waisraeli wote, na jinsi walivyolala na wanawake waliokuwa wakitumikia kwenye mwingilio wa Hema la Kukutania. Kwa hiyo, akawaambia, 'Kwa nini mnafanya mambo hayo? Ninasikia kutoka kwa watu wote kuhusu matendo yako haya maovu. La, wanangu; si habari njema ninayosikia ikienezwa kati ya watu wa Bwana. Mtu akimkosea mtu mwingine, Mungu anaweza kumhukumu; lakini mtu akimkosa Bwana, ni nani atakayemtetea? Lakini wanawe hawakusikiliza karipio la baba yao, kwa kuwa ilikuwa ni mapenzi ya Bwana kuwaua." (1 Samweli 2:12, 18, 22-25)
Maoni: Samweli aliendelea kukua kwa kimo na kupendwa na Bwana na wanadamu. Ndivyo ilivyosemwa kuhusu Yesu katika Luka 2:52

"Basi mtu wa Mungu akamjia Eli, akamwambia, Wakati unakuja, nitakapokatilia mbali nguvu zako, na nguvu za nyumba ya baba yako, ili pasiwe na mzee katika ukoo wako, nawe utaona taabu katika makao yangu. Ijapokuwa mema yatatendewa Israeli, katika ukoo wako hakutakuwa na mzee. Kila mmoja wenu ambaye sitamtenga na madhabahu yangu ataachiliwa tu kwa kupofusha macho yako kwa machozi na kuhuzunisha moyo wako, na wazao wako wote watakufa katika ujana wa maisha. Wana wako wawili, Hofni na Finehasi, wote wawili watakufa siku moja. Nitajiinulia kuhani mwaminifu, ambaye atafanya kulingana na kile kilicho moyoni mwangu na akilini mwangu. Nitaifanya imara nyumba yake, naye atahudumu mbele ya masihi wangu sikuzote.'" (1 Sam. 2:27-35)

"Siku zile neno la Bwana lilikuwa adimu; hapakuwa na maono mengi. Usiku mmoja, Eli, ambaye macho yake yalikuwa yamedhoofika sana hivi kwamba hangeweza kuona vizuri, alikuwa amelala mahali pake pa kawaida. Taa ya Mungu ilikuwa bado haijazimika, na Samweli alikuwa amelala chini katika hekalu la Yehova, ambapo sanduku la Mungu lilikuwa. Bwana alimwita Samweli. Samweli akajibu, Mimi hapa. Akakimbia kwa Eli, akasema, Mimi hapa; uliniita.' Lakini Eli akasema, Sikuita; rudi ulale.' Bwana alimwita Samweli mara tatu zaidi. Baada ya simu ya nne, Samweli akamjibu Bwana akisema, 'Nena, Bwana, kwa maana mtumishi wako anasikia.' Basi Samweli akaenda akalala mahali pake." (1 Samweli 3:1-5)

"Mwenyezi-Mungu akasema, 'Tazama, nitafanya jambo fulani katika Israeli ambalo litawasha masikio ya kila mtu atakayelisikia. Wakati huo, nitatenda juu ya Eli yote niliyosema dhidi ya jamaa yake.' … Samweli akalala mpaka asubuhi na kuifungua milango ya nyumba ya Bwana. Aliogopa kumwambia Eli maono hayo, lakini Eli akamwita na kumwambia, 'Samweli, mwanangu.' 'Alikuambia nini?' 'Usinifiche.' Kwa hiyo, Samweli akamwambia kila kitu, hakumficha chochote. Ndipo Eli akasema, Yeye ni Bwana; na afanye lililo jema machoni pake.' (1 Sam. 3:11-12, 15-18)
Maoni: Moyo na mtazamo wa Eli ulikuwa mzuri lakini hakuwaadhibu watoto wake katika njia ya Bwana.

“Basi Waisraeli wakatoka kwenda kupigana na Wafilisti. Wana wa Israeli walipiga kambi Ebenezeri, na Wafilisti huko Afeki. Wafilisti wakapanga majeshi yao kukutana na Israeli, na vita vilipoenea, Waisraeli wakashindwa na Wafilisti, wakawaua wapata elfu nne kati yao kwenye uwanja wa vita. Askari waliporudi kambini, wazee wa Israeli wakauliza, ‘Kwa nini Mwenyezi-Mungu ametushinda leo mbele ya Wafilisti? Na tulilete sanduku la agano la Bwana kutoka Shilo, ili liende pamoja nasi na kutuokoa na mikono ya adui zetu. …. Sanduku la agano la Mwenyezi-Mungu lilipoingia kambini, Waisraeli wote wakapiga kelele kubwa hata nchi ikatetemeka. (1 Samweli 4:1-3, 5)

“Wafilisti waliposikia ghasia, wakauliza, Ni nini kelele hizi zote katika kambi ya Waebrania? Walipojua kwamba sanduku la Mwenyezi-Mungu limeingia kambini, Wafilisti wakaogopa. Wakasema, Mungu ameingia kambini, iweni hodari, enyi Wafilisti, msije mkawa chini ya Waebrania kama walivyokuwa chini yenu; Basi, Wafilisti wakapigana, na Waisraeli wakashindwa, na kila mtu akakimbia hemani mwake; (1 Samweli 4:6-11)

“Siku iyo hiyo Mbenyamini akakimbia kutoka kwenye mstari wa vita, akaenda Shilo, nguo zake zikiwa zimechanika na vumbi kichwani mwake. Alipofika, alimwona Eli ameketi kwenye kiti chake kando ya njia, akitazama, kwa maana moyo wake uliogopa kwa ajili ya sanduku la Mungu. Yule mtu alipoingia mjini na kueleza yaliyotokea, mji wote ukapiga kelele. Eli alisikia kilio na kuuliza, 'Ni nini maana ya ghasia hii?' Yule mtu akaenda haraka kwa Eli, ambaye alikuwa na umri wa miaka tisini na minane na ambaye macho yake yalikuwa yametulia, asiweze kuona. Alimwambia Eli, ‘Nimetoka sasa hivi kutoka kwenye safu ya vita; nimeikimbia siku hii hii.' Eli akauliza, 'Ni nini kimetokea, mwanangu?' Yule mtu aliyeleta habari akajibu, 'Waisraeli walikimbia mbele ya Wafilisti, na jeshi limepata hasara kubwa. Pia, wana wako wawili, Hofni na Finehasi, wamekufa, na sanduku la Mungu wa kweli limetekwa.’ Alipotaja sanduku la Mungu, Eli alianguka chali kutoka kwenye kiti chake kando ya lango. Shingo yake ilivunjika na akafa, kwa kuwa alikuwa mzee na mzito. Alikuwa amewaongoza Israeli muda wa miaka arobaini.” (1 Samweli 4:12-18)

Sanduku la Agano

“Baada ya Wafilisti kuliteka sanduku la Mungu, walilichukua kutoka Ebenezeri mpaka Ashdodi. Wakalichukua sanduku la agano ndani ya hekalu la Dagoni na kuliweka kando ya Dagoni. Siku iliyofuata Dagoni alikuwa ameanguka kifudifudi mbele ya sanduku la Bwana! Wakamchukua Dagoni na kumrudisha mahali pake. Lakini asubuhi iliyofuata walipoamka, tazama Dagoni, ameanguka kifudifudi mbele ya sanduku la Bwana! Kichwa chake na mikono yake ilikuwa imevunjwa na ilikuwa imelala kizingiti; mwili wake tu ulibaki. ... Na watu wa Ashdodi walipoona hayo, wakasema, Sanduku la mungu wa Israeli lisikae hapa kwetu, kwa sababu mkono wake ni mzito juu yetu na juu ya Dagoni, mungu wetu. … Kwa hiyo, wakalipeleka sanduku la Mungu wa Israeli hadi Gathi na Ekroni, lakini wakadai. Liondoeni sanduku la mungu wa Israeli; na irudi mahali pake.’ (1 Sam. 5:1-4, 7, 11)

“Wakatwaa ng’ombe wawili wa namna hiyo, wakawapandisha kwenye lile gari, wakaliweka sanduku la BWANA juu ya lile gari, na pamoja nalo sanduku lenye panya wa dhahabu, na mifano ya hayo majipu. Kisha wale ng’ombe wakapanda moja kwa moja kuelekea Beth-shemeshi ambako watu walikuwa wakivuna ngano bondeni, nao walipotazama juu na kuliona lile sanduku, wakashangilia kuona hilo. Mkokoteni ulifika kwenye uwanja wa Yoshua na kusimama kando ya jiwe kubwa. Watu wakakata kuni za lile gari na kuwachinja ng’ombe kuwa sadaka ya kuteketezwa kwa BWANA. … Mungu akawapiga watu 70 kwa sababu walikuwa wametazama ndani ya sanduku la Bwana. Watu wakaomboleza kwa ajili ya pigo zito ambalo BWANA aliwapiga, nao watu wa Beth-shemeshi wakauliza, Ni nani awezaye kusimama mbele za BWANA, huyu Mungu mtakatifu? Sanduku litakwea kwa nani kutoka hapa? Watu wa Kiriath-yearimu wakaja na kulibeba sanduku la Mwenyezi-Mungu. Wakaipeleka kwenye nyumba ya Abinadabu kwenye kilima na kumweka wakfu Eleazari mwanawe ili alilinde Sanduku la Yehova. Sanduku likakaa huko Kiriath-yearimu kwa muda wa miaka ishirini na wana wa Israeli wote wakaomboleza na kumtafuta BWANA.” (1 Sam 6:11-14, 19-20; 7:2)

“Samweli akawaambia nyumba yote ya Israeli, Ikiwa mnamrudia Bwana kwa mioyo yenu yote, basi, iondoeni miungu migeni, na Maashtorethi, mkajiwekee nafsi zenu kwa Bwana, na kumtumikia yeye peke yake, naye atawaokoa na mikono ya Wafilisti. Kwa hiyo Waisraeli wakaachana na Mabaali wao na Maashtorethi, wakamtumikia Mwenyezi-Mungu peke yake. Ndipo Samweli akasema, Wakusanyeni Israeli wote huko Mispa, nami nitawaombea ninyi kwa Bwana.

Walipokusanyika Mispa, wakateka maji na kuyamimina mbele za BWANA. Siku ile walifunga, wakaungama huko, wakisema, Tumemtenda Bwana dhambi." (1Sam 7:3-6)

"Wafilisti waliposikia kwamba Waisraeli wamekusanyika huko Mispa, wakapanda ili kuwashambulia. Waisraeli waliposikia, wakaogopa kwa sababu ya Wafilisti. Wakamwambia Samweli, Usiache kumlilia Bwana, Mungu wetu, kwa ajili yetu, ili atuokoe na mikono ya Wafilisti. Ndipo Samweli akatwaa mwana-kondoo anyonyaye, akamtolea Bwana kuwa sadaka ya kuteketezwa kabisa. Alimlilia Mwenyezi-Mungu kwa ajili ya Israeli, naye Mwenyezi-Mungu akamjibu. Samweli alipokuwa akitoa dhabihu ya kuteketezwa, Wafilisti wakakaribia ili kuwapiganisha Waisraeli. Lakini siku hiyo Mwenyezi-Mungu akapiga ngurumo kubwa dhidi ya Wafilisti na kuwatia hofu sana hata wakashindwa mbele ya Waisraeli. … Kisha Samweli akachukua jiwe na kulisimamisha kati ya Mispa na Sheni. Akakiita Ebenezeri, akisema, Bwana ametusaidia hata hapa. Kwa hiyo Wafilisti walishindwa." (1 Samweli 7:7-13)

"Samweli alipokuwa mzee, aliwaweka wanawe kuwa waamuzi wa Israeli. Jina la mzaliwa wake wa kwanza lilikuwa Yoeli na jina la wa pili lilikuwa Abiya, nao walihudumu huko Beer-sheba. Lakini wanawe hawakutembea katika njia zake. Waligeuka kando na kufuata faida ya udhalimu na kupokea rushwa na kupotosha haki." (1 Samweli 8:1-3)
Maoni: Inaonekana Samweli hakumtafuta Mungu kabla ya kuwaweka wanawe kuwa waamuzi. Ni muhimu sana kutafuta mwongozo wa Mungu.

"Basi wazee wote wa Israeli wakakusanyika pamoja na kuja kwa Samweli huko Rama. Wakamwambia, Wewe umekuwa mzee, na wanao hawaendi katika njia zako; sasa tuwekee mfalme atuongoze, kama mataifa mengine yote walivyo nayo. Jambo hili halikumpendeza Samweli; hivyo, akamwomba Bwana. Naye Bwana akamwambia, Sikiliza yote watu wanayokuambia; si wewe wamekukataa, bali wamenikataa mimi nisiwe mfalme wao. … "Wasikilizeni na kuwapa mfalme." (1 Sam 8:4-8)
Maoni: Kutaka kuwa kama wale wanaotuzunguka badala ya kutaka kuwa kile ambacho Mungu anatamani ni uasi dhidi ya Mungu.

"Kulikuwa na Mbenyamini, jina lake akiitwa Kishi. Alikuwa na mwana aitwaye Sauli, kijana mzuri sana asiye na kifani miongoni mwa Waisraeli, ambaye alikuwa mrefu kuliko wengine wote. Basi hao punda wa Kishi, babaye Sauli, wakapotea, naye Kishi akamwambia Sauli mwanawe, Mchukue mmoja wa watumishi pamoja nawe, ukawatafute hao punda. Basi, akapita katika nchi ya vilima ya Efraimu, Shalisha na Shaalim, walipofika wilaya ya Sufu, Sauli akamwambia mtumishi aliyekuwa pamoja naye, Njoo, turudi, au baba yangu ataacha kuwaza juu ya punda na kuanza kuhangaika juu yetu. Lakini mtumishi akajibu, Tazama, katika mji huu kuna mtu wa Mungu; anaheshimiwa sana, na kila anachosema kinatimia. Twende huko sasa. Labda atatuambia njia ya kuchukua.' Basi, wakaondoka kuelekea mji alimokuwa mtu wa Mungu." (1Sam 9:1-6)

"Siku moja kabla Sauli hajaja, Bwana alikuwa amemfunulia Samweli jambo hili, akisema, Kesho wakati kama huu, nitakutumia mtu kutoka nchi ya Benyamini. Umtie mafuta awe kiongozi juu ya watu wangu Israeli; atawaokoa watu wangu na mikono ya Wafilisti. Nimewatazama watu wangu, kwa maana kilio chao kimenifikia. Samweli alipomwona Sauli, Bwana akamwambia, Huyu ndiye mtu niliyekuambia habari zake; atawatawala watu wangu." Sauli akamkaribia Samweli langoni na kuuliza, "Tafadhali unaweza kunieleza ilipo nyumba ya mwonaji? "Mimi ndiye mwonaji," Samweli akajibu. Nenda mbele yangu mpaka mahali pa juu, kwa maana leo utakula pamoja nami, na asubuhi nitakuacha uende, nami nitakuambia yote yaliyo moyoni mwako. Na kuhusu punda mliopoteza siku tatu zilizopita, msiwe na wasiwasi juu yao; wamepatikana.' (1Sam 9:15-20)

"Baada ya kushuka kutoka mahali pa juu Samweli akazungumza na Sauli juu ya dari ya nyumba yake. Waliamka kulipopambazuka na Samweli akamwita Sauli juu ya dari, 'Jitayarishe, nami nitakuruhusu uende zako.' Sauli alipojitayarisha, yeye na Samweli wakatoka nje pamoja. Walipokuwa wakishuka kwenye ukingo wa mji, Samweli akamwambia Sauli, "Mwambie mtumishi atangulie mbele yetu. Ndipo Samweli akatwaa chupa ya mafuta, akamimina juu ya kichwa cha Sauli, akambusu, akisema, Je! … 'Nenda Gibea ya Mungu, ambako kuna ngome ya Wafilisti. Unapokaribia mji, utakutana na msafara wa manabii. Roho wa Bwana atakujilia kwa nguvu, nawe utatabiri pamoja nao;

na utabadilishwa kuwa mtu tofauti. Mara tu ishara hizo zitakapotimia, fanya lolote ambalo mkono wako utakalopata kulifanya, kwa maana Mungu yu pamoja nawe.’” (9:25-27; 10:5-7) Na.

“Samweli akawaita watu wa Israeli kwa Mwenyezi-Mungu huko Mispa, akasema, ‘Wewe umesema utuwekee mfalme juu yetu. Basi sasa jihudhurieni mbele za BWANA kwa kabila zenu na koo zenu. Kabila la Benyamini lilichaguliwa. Kisha ukoo wa Matri ulichaguliwa. Hatimaye, Sauli mwana wa Kishi alichaguliwa. Samweli akawaambia watu wote. Huyu ndiye mtu ambaye Bwana amemchagua. … Samweli aliwaeleza watu kanuni za ufalme. Akayaandika katika kitabu na kukiweka mbele za Bwana.” (1 Samweli 10:17-21, 25)

Waamori
“Sauli naye akaenda nyumbani kwake huko Gibea, akifuatana na watu mashujaa ambao Mungu alikuwa amegusa mioyo yao. Lakini baadhi ya wakorofi wakasema, 'Mtu huyu anawezaje kutuokoa?' Walimdharau na hawakumletea zawadi. Lakini Sauli akanyamaza kimya.” (1 Samweli 10:26-27)
Maoni: "Ni katika mji wake tu na katika nyumba yake mwenyewe nabii asiye na heshima." (Mathayo 13:57)

“Nahashi, Mwamoni, akapanda na kuuzingira Yabeshi-gileadi, akisema, Nitafanya mapatano nanyi, kwa sharti tu kwamba nitang’oa jicho la kuume la kila mmoja wenu, na kuwaletea aibu Israeli yote. Wazee wa Yabeshi wakamwambia, Utupe muda wa siku saba ili tutume wajumbe katika Israeli yote; ikiwa hakuna atakayekuja kutuokoa, tutajisalimisha kwako.'... Sauli akakusanya mia tatu na thelathini elfu na kutuma ujumbe kwa Yabesh-gileadi, 'Kufikia wakati wa jua kali, utaokolewa.' Ndipo wakawaambia wana wa Amoni, Kesho tutajisalimisha kwenu, nanyi mnaweza kutufanyia lolote mnaloona kuwa jema machoni pako. Kesho yake Sauli akawagawa watu wake katika vikosi vitatu; wakati wa zamu ya mwisho ya usiku, wakaingia katika kambi ya Waamoni na kuwachinja mpaka wakati wa jua kali. Wale waliosalia wakatawanyika, hata wawili wasibaki pamoja.” (1 Samweli 11:1-3, 8-11)

“Ndipo Samweli akawaambia watu, Njoni, twende Gilgali, tukauthibitishe ufalme huko. Basi, watu wote wakaenda Gilgali na kumthibitisha Sauli kuwa mfalme mbele za BWANA. Wakatoa dhabihu za amani huko mbele za BWANA, naye Sauli na Waisraeli wote wakafanya sherehe kubwa.” (1 Samweli 11:14-15)

“Lakini mlipoona ya kuwa Nahashi mfalme wa wana wa Amoni anawashambulia, mliniambia, La, tunataka mfalme atutawale, ijapokuwa BWANA, Mungu wenu, alikuwa mfalme wenu. Sasa huyu ndiye mfalme ambaye BWANA amemweka juu yenu. Ikiwa mnamcha Mwenyezi-Mungu na kumtumikia na kumtii, msipoziasi amri zake, nanyi mkimfuata Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, ninyi na mfalme anayewatawala; Lakini kama hamtamtii BWANA, na mkiasi amri zake, mkono wake utakuwa juu yenu, kama ulivyokuwa juu ya baba zenu. Sasa basi, simameni tu, mkaone jambo hili kubwa atakalofanya Bwana mbele ya macho yenu. Ilikuwa ni wakati wa mavuno ya ngano hivyo, Bwana alituma ngurumo na mvua kuharibu ngano. Watu wakasimama kwa hofu.” (1 Samweli 12:12-17)

“'Usiogope,' Samweli akajibu. Mmefanya uovu huu wote; lakini msimwache Bwana, bali mtumikieni Bwana kwa moyo wenu wote. Usigeuke kufuata masanamu yasiyofaa. Hawawezi kukufanyia lolote jema, wala hawawezi kukuokoa, kwa sababu ni bure. Kwa ajili ya jina lake kuu Mwenyezi-Mungu hatawakataa watu wake, kwa maana Mwenyezi-Mungu alipenda kuwafanya ninyi kuwa wake. Nami, na iwe mbali nami nimtende Bwana dhambi kwa kukosa kukuombea. Nami nitawafundisha njia iliyo njema na ya haki. Lakini mcheni Bwana na kumtumikia kwa uaminifu kwa mioyo yenu yote; tafakarini mambo makuu aliyowatendea. Lakini kama mkiendelea kutenda maovu, ninyi na mfalme wenu mtaangamizwa.’ (1 Samweli 12:20-25) Kumbe mkidumu kufanya maovu, mtaangamizwa pamoja na mfalme wenu.
Maoni: Kukataa kufuata amri za Mungu huleta maafa, wakati mwingine katika ulimwengu wa sasa lakini daima katika ulimwengu wa kiroho isipokuwa mtu kutubu, anatafuta msamaha na kumrudia Mungu.

Wafilisti
“Baadaye Yonathani akaishambulia ngome ya Wafilisti huko Geba. Wafilisti waliposikia habari hiyo, wakakusanyika ili kupigana na Israeli, wakiwa na magari elfu tatu, wapanda farasi elfu sita, na askari wengi kama mchanga wa ufuoni mwa bahari. ... Wanaume wa Israeli walipoona kwamba hali yao ilikuwa mbaya na kwamba jeshi lao lilikuwa limesongwa sana, walijificha katika mapango na vichaka, kati ya miamba, na mashimo na mabirika … wakitetemeka

kwa hofu. Sauli akangoja siku saba, wakati uliowekwa na Samweli; lakini Samweli hakufika Gilgali, na watu wa Sauli wakaanza kutawanyika. Basi, akasema, Nileteeni sadaka ya kuteketezwa na sadaka za amani. Naye Sauli akatoa sadaka ya kuteketezwa. Alipomaliza kutoa dhabihu, Samweli akafika, na Sauli akatoka nje kumsalimia. 'Umefanya nini?' aliuliza Samweli. Sauli akajibu, akasema, Nilipoona ya kuwa watu hao wanatawanyika, na ya kuwa wewe hukuja kwa wakati ulioamriwa, na ya kuwa Wafilisti walikuwa wamekusanyika huko Mikmashi, nalifikiri, Sasa hao Wafilisti watanishukia huko Gilgali, wala mimi sikutafuta kibali cha Bwana. Kwa hiyo, nililazimika kutoa sadaka ya kuteketezwa.'" (1 Sam. 13:3, 6-12) Na.

"'Ulifanya upumbavu,' Samweli alisema. Hukushika amri uliyopewa na Bwana, Mungu wako; kama ungefanya hivyo, angaliuweka ufalme wako juu ya Israeli milele. Lakini sasa ufalme wako hautadumu; Bwana amejitafutia mtu aupendezaye moyo wake, naye amemweka kuwa kiongozi wa watu wake, kwa sababu wewe hukuishika amri ya Bwana.' (1Sam 13:13-14)

"Siku moja Yonathani mwana wa Sauli akamwambia yule kijana aliyembebea silaha zake, Njoo, na tuvuke mpaka ngome ya Wafilisti. Lakini hakumwambia baba yake. ... Yonathani akasema, Wafilisti wakisema, Njooni kwetu, tutakwea, kwa maana hiyo itakuwa ishara yetu kwamba Bwana amewatia mikononi mwetu. ... Yonathani akapanda juu, akitumia mikono na miguu yake, na mchukua silaha zake nyuma yake. Wafilisti wakaanguka mbele ya Yonathani, na mchukua silaha zake akamfuata na kuua nyuma yake. Katika shambulio hilo la kwanza Yonathani na mchukua silaha wake waliwaua watu wapatao ishirini katika eneo la karibu nusu ekari. Hofu ililikumba jeshi zima na ardhi ikatetemeka. Ilikuwa ni hofu iliyotumwa na Mungu. … Wakati Sauli alipokuwa akiongea na kuhani, makelele katika kambi ya Wafilisti yakaongezeka zaidi na zaidi. Ndipo Sauli na watu wake wote wakakusanyika na kwenda vitani." (1 Samweli 14:1, 8-15, 19-20)

"Basi watu wa Israeli walikuwa katika taabu siku ile, kwa sababu Sauli alikuwa amewaapisha watu, akisema, Na alaaniwe mtu ye yote atakayekula chakula kabla haijafika jioni, kabla sijajilipiza kisasi juu ya adui zangu; Kwa hiyo, hakuna hata mmoja wa askari aliyeonja chakula. Lakini Yonathani hakuwa amesikia kwamba baba yake alikuwa amewafunga watu kwa kiapo, basi akanyosha ncha ya fimbo iliyokuwa mkononi mwake na kuichovya kwenye sega la asali. Aliinua mkono wake mdomoni, na macho yake yakaangaza. Ndipo askari mmoja akamwambia, Baba yako alilifunga jeshi kwa kiapo kikali, akisema, Na alaaniwe mtu ye yote atakayekula chakula leo. Ndio maana wanaume wamezimia. Yonathani akasema, Baba yangu ameiletea nchi shida. Tazama jinsi macho yangu yalivyochangamka nilipoonja kidogo asali hii. Ingekuwa heri kama watu hao wangekula leo baadhi ya nyara walizochukua kutoka kwa adui zao. Je! mauaji ya Wafilisti hayangekuwa makubwa zaidi?' Siku hiyo, baada ya Waisraeli kuwapiga Wafilisti, walikuwa wamechoka. Wakavamia nyara, wakachukua kondoo, ng'ombe na ndama, wakawachinja chini na kuwala, pamoja na damu. … kumtenda Bwana dhambi kwa kula nyama iliyo na damu ndani yake.' … Ndipo Sauli akamjengea Bwana madhabahu; ilikuwa ni mara yake ya kwanza kufanya hivi." (1 Samweli 14:24, 27-32, 35)
Maoni: Madai ya haraka-haraka na kauli zinaweza kusababisha wengi kutenda dhambi.

Waamaleki
"Samweli akamwambia Sauli, Sikiliza sasa neno la Bwana, 'Nitawaadhibu Waamaleki kwa sababu ya mambo waliyowatendea Israeli, walipowaweka njiani walipopanda kutoka Misri. Sasa nenda ukawashambulie Waamaleki na kuangamiza kabisa kila kitu ambacho ni mali yao. Usiwahurumie; waueni wanaume na wanawake, watoto na wachanga, ng'ombe na kondoo, ngamia na punda.' Kwa hiyo, Sauli akawaita watu - mia mbili elfu askari waendao kwa miguu na watu elfu kumi kutoka Yuda. Sauli akaenda mpaka mji wa Amaleki na kuvizia kwenye bonde. Kisha Sauli akawashambulia Waamaleki na kumkamata Agagi mfalme wa Waamaleki akiwa hai, na watu wake wote akawaangamiza kabisa kwa upanga. Lakini Sauli na jeshi walimwacha Agagi na kondoo na ng'ombe walio bora zaidi, ndama wanono na wana-kondoo. Ndipo neno la BWANA likamjia Samweli, kusema, Nimehuzunika kwa sababu nimemtawaza Sauli kuwa mfalme, kwa sababu ameniacha, wala hakufanya maagizo yangu. … Samweli alipomfikia, Sauli akasema, 'Bwana akubariki! nimetimiza maagizo ya Bwana.' Samweli alisema Bwana alikuambia 'Nenda ukawaangamize kabisa watu hao waovu. … Kwa nini hukumtii Bwana? Mbona ulivivamia nyara na kufanya maovu

machoni pa Bwana? 'Lakini nilimtii Bwana,' Sauli akasema. 'Nilienda kwenye misheni ambayo Bwana alinikabidhi. Niliwaangamiza kabisa Waamaleki na kumrudisha Agagi mfalme wao. Askari walichukua kondoo na ng'ombe kutoka kwenye nyara, walio bora zaidi kati ya vitu vilivyowekwa wakfu kwa Mungu, ili wavitolee dhabihu kwa Yehova Mungu wako huko Gilgali.'" (1 Sam. 15:1-11, 13, 19-21) Hata hivyo, askari-jeshi walimtolea Mwenyezi-Mungu dhabihu.
Maoni: Kufanya sehemu tu ya amri za Mungu si kumtii. Wala kutokubali kuwajibika, huku ukiwalaumu wengine kwa matendo ya dhambi uliyoidhinisha, hukuondolea hatia.

"Lakini Samweli akajibu, akasema, Je! Kutii ni bora kuliko dhabihu, na kusikiliza ni bora kuliko mafuta ya kondoo dume. Kwa maana uasi ni kama dhambi ya uaguzi, na kiburi ni kama uovu wa kuabudu sanamu. Kwa sababu umelikataa neno la Bwana, yeye amekukataa wewe usiwe mfalme.'" (1Sam 15:22-23)

"BWANA akamwambia Samweli, jaza pembe yako mafuta, uende zako; Ninakutuma kwa Yese wa Bethlehemu. nimemchagua mmoja wa wanawe awe mfalme.' Lakini Samweli akasema, 'Nitakwendaje? Sauli atasikia habari zake na kuniua.' Bwana akasema, Chukua ndama pamoja nawe, useme, nimekuja kumtolea Bwana dhabihu. Mwalike Yese kwenye dhabihu, nami nitakuonyesha la kufanya. utanipaka mimi nitakayekuonyesha.' Samweli alifanya kama Bwana alivyosema. Alipofika Bethlehemu, wazee wa mji walitetemeka walipokutana naye. Wakauliza, 'Je, umekuja kwa amani?' Samweli akajibu, 'Naam, kwa amani; nimekuja kumtolea Bwana dhabihu. jitakaseni na mje kwenye dhabihu pamoja nami.' Kisha akawaweka wakfu Yese na wanawe na kuwaalika kwenye dhabihu. Kila mwana alipita mbele ya Samweli. Lakini Bwana akamwambia Samweli, Usitazame sura yake, wala urefu wake, bali moyo wake. Bwana aliwakataa Eliabu, Abinadabu, Shama na wana wengine wanne waliopita mbele ya Samweli. Kwa hiyo, Samweli akamuuliza Yese, 'Je, hawa ndio wana wote ulio nao?' Yese akajibu, 'Bado kuna mdogo, lakini anachunga kondoo.' Samweli akasema, Tuma mtu amwite; hatutaketi mpaka atakapofika.' Basi, akatuma mtu, akaletwa ndani. Alikuwa mwekundu, mwenye sura nzuri, na sura nzuri. Ndipo, Bwana akasema, 'Inuka, umtie mafuta; yeye ndiye.' Samweli akaitwaa pembe ya mafuta na kumtia mafuta mbele ya ndugu zake, na kutoka siku hiyo na kuendelea Roho wa Bwana akamjia Daudi kwa nguvu. Kisha Samweli akaenda Rama." (1 Samweli 16:1, 6-13)

"Basi roho ya Bwana ilikuwa imemwacha Sauli, na roho mbaya kutoka kwa Bwana ikamsumbua. Watumishi wa Sauli wakamwambia, "Tazama, roho mbaya kutoka kwa Mungu inakutesa. Bwana wetu na aamuru watumishi wake hapa watafute mtu anayeweza kupiga kinubi. Atacheza wakati roho mbaya kutoka kwa Mungu itakapokuja juu yako, na utajisikia vizuri.' Mmoja wa watumishi akajibu, "Nimemwona mwana wa Yese wa Bethlehemu ambaye anajua kupiga kinubi. Ni mtu shujaa na shujaa. Anasema vizuri na ni mtu mzuri wa sura na Bwana yu pamoja naye.' Ndipo Sauli akatuma wajumbe kwa Yese, akasema, Nipelekee Daudi mwanao, aliye pamoja na kondoo." (1Sam 16:14-19)

"Daudi akaja kwa Sauli na kuingia katika utumishi wake. Sauli alimpenda sana. … Kila mara roho kutoka kwa Mungu ilipomjilia Sauli, Daudi alikitwaa kinubi chake na kupiga. Ndipo Sauli angepata kitulizo; angejisikia vizuri, na pepo mchafu angemwacha." (1 Samweli 16:21, 23)

"Basi Wafilisti wakakusanya majeshi yao kwa ajili ya vita. Bingwa wao, mwenye urefu wa zaidi ya futi tisa, jina lake Goliathi, akatoka katika kambi ya Wafilisti, akasimama na kupiga kelele kwa majeshi ya Israeli, akisema, Mbona mnatoka na kujipanga kwa vita? Je! mimi si Mfilisti, na ninyi si watumishi wa Sauli? Mchague mtu na umshushe kwangu. Leo ninawatukana safu za Israeli! Nipe mwanaume tupigane.' Kwa muda wa siku arobaini yule Mfilisti alikuja mbele kila asubuhi na jioni na kusimama." (1 Samweli 17:1-16)

"Basi Yese akamwambia Daudi mwanawe, Chukua efa hii ya nafaka iliyochomwa, na mikate hii kumi kwa ndugu zako, ukaende haraka kambini kwao. Chukua jibini hizi kumi kwa kamanda wa kitengo chao. Tazama jinsi ndugu zako walivyo na ulete hakikisho kutoka kwao.' Asubuhi na mapema Daudi aliacha kundi pamoja na mchungaji, akabeba mizigo na kuondoka, kama Yese alivyomwagiza. Alifika kambini wakati jeshi lilipokuwa likitoka kwenda kwenye vituo vyake vya vita, wakipiga kelele za vita. Israeli na Wafilisti walikuwa wakipanga safu zao wakitazamana. Daudi aliacha vitu vyake kwa mtunzaji wa vifaa, akakimbia kwenye safu ya vita na kuwasalimu ndugu zake. Alipokuwa akizungumza nao,

Goliathi, alitoka kwenye mstari wake na kupiga kelele za chuki yake ya kawaida, na Daudi akasikia. Waisraeli walipomwona mtu huyo, wote wakamkimbia kwa hofu kuu." (1 Samweli 17:17-24)

"Daudi akawauliza wale watu waliosimama karibu naye, Je! Ni nani huyu Mfilisti asiyetahiriwa hata ayatukane majeshi ya Mungu aliye hai? … Yale aliyoyasema Daudi yalisikiwa na kuripotiwa kwa Sauli, naye Sauli akatuma kumwita. Daudi akamwambia Sauli, Asizimie moyo mtu ye yote kwa ajili ya Mfilisti huyu; mtumishi wako nitakwenda kupigana naye. Sauli akajibu, Huwezi kutoka kupigana na Mfilisti huyu; wewe ni mvulana tu, naye amekuwa mpiganaji tangu ujana wake. Lakini Daudi akamwambia Sauli, Mtumishi wako amekuwa akichunga kondoo za baba yake. Wakati simba au dubu alikuja na kuchukua kondoo kutoka kundi. Nikamfuata, nikampiga na kuwaokoa kondoo kinywani mwake. Bwana aliyeniokoa na makucha ya simba, na makucha ya dubu, ataniokoa na mkono wa Mfilisti huyu.'" (1 Sam. 17:26, 31-37) Kumbe Yehova aliniokoa kutoka katika makucha ya simba na makucha ya dubu.
"Sauli akamwambia Daudi, Enenda, na Bwana awe pamoja nawe. … Kisha akashika fimbo yake mkononi mwake, akachagua mawe matano laini kutoka kwenye kijito cha maji, akayaweka kwenye mfuko wa mfuko wake wa mchungaji na, akiwa na kombeo mkononi mwake akamkaribia yule Mfilisti. Wakati huohuo, yule Mfilisti, akiwa na mchukua ngao yake mbele yake, akaendelea kumkaribia Daudi. Akamtazama Daudi na kumwona kuwa ni mvulana tu, mwekundu na mwenye sura nzuri, naye akamdharau. Akamwambia Daudi, Je! mimi ni mbwa hata unanijia na vijiti? Naye Mfilisti akamlaani Daudi kwa miungu yake. Akasema, Njoo hapa, nami nitawapa ndege wa angani na wanyama wa mwitu nyama yako." (1Sam 17:37)

"Daudi akamwambia yule Mfilisti, Wewe unanijia mimi na upanga, na fumo, na mkuki, bali mimi nakujia wewe kwa jina la Bwana wa majeshi, Mungu wa majeshi ya Israeli uliowatukana. Siku hii ya leo Bwana atakutia mkononi mwangu, nami nitakupiga na kukukata kichwa. Leo nitawapa ndege wa angani na wanyama wa nchi mizoga ya jeshi la Wafilisti, na ulimwengu wote utajua ya kuwa yuko Mungu katika Israeli. Wote waliokusanyika hapa watajua ya kuwa Bwana haokoi kwa upanga wala kwa mkuki; kwa maana vita ni vya Bwana, naye atawatia ninyi nyote mikononi mwetu.' (1Sam 17:45-47)

"Mfilisti alipokaribia kumshambulia, Daudi akakimbia haraka kuelekea kwenye safu ya vita ili kukutana naye. Akaingiza mkono mfukoni mwake, akatoa jiwe, akalitupa kwa kombeo na kumpiga yule Mfilisti kwenye paji la uso. Jiwe likazama kwenye paji la uso wake, akaanguka kifudifudi chini. Daudi akakimbia na kusimama juu yake. Akaushika upanga wa yule Mfilisti na kuuchomoa kwenye ala. Baada ya kumuua, alimkata kichwa kwa upanga." (1 Samweli 17:48-51)

"Mara Daudi aliporudi kutoka kumwua yule Mfilisti, Abneri akamchukua na kumleta mbele ya Sauli. Baada ya Daudi kumaliza kuzungumza na Sauli, Yonathani akawa na roho moja na Daudi, naye akampenda kama nafsi yake. Tangu siku hiyo Sauli akamweka Daudi pamoja naye, wala hakumruhusu arudi nyumbani kwa baba yake. Yonathani alifanya agano na Daudi kwa sababu alimpenda kama nafsi yake. Yonathani akavua vazi alilokuwa amevaa, akampa Daudi, pamoja na vazi lake, na hata upanga wake, na upinde wake, na mshipi wake." (1 Sam 17:57, 18:1-4)

"Lolote Sauli alimtuma kufanya, Daudi alilitenda kwa mafanikio hata Sauli akampa cheo kikubwa katika jeshi. Jambo hili likawapendeza watu wote, na maofisa wa Sauli pia. Wanaume walipokuwa wakirudi nyumbani baada ya Daudi kumwua Mfilisti, wanawake wakatoka katika miji yote ya Israeli ili kumlaki mfalme Sauli kwa kuimba na kucheza, kwa nyimbo za shangwe na kwa matari na vinanda. Walipokuwa wakicheza, waliimba: "Sauli ameua maelfu yake, na Daudi makumi ya maelfu yake." Sauli akakasirika sana; kitendo hiki kilimshtua. "Tangu wakati huo na kuendelea Sauli akamtazama Daudi kwa wivu." (1 Samweli 18:5-8)
Maoni: Wala kiburi wala tamaa ya mamlaka na umaarufu sio asili ya Mungu. Mtazamo wa aina hii unaweza kuunda wivu kati ya wapinzani.

"Sauli alipoona jinsi alivyofanikiwa, alimwogopa. Lakini Israeli wote na Yuda walimpenda Daudi, kwa sababu alikuwa akiwaongoza katika vita vyao. Sauli akamwambia Daudi, Huyu hapa binti yangu mkubwa Merabu. nitakupa wewe aolewe; ila nitumikieni kwa ujasiri na kupigana vita vya Bwana. Kwa maana Sauli alijisemea mwenyewe, 'Sitainua

mkono dhidi yake. Acha Wafilisti wafanye hivyo!' Lakini wakati ulipofika wa Merabu kupewa Daudi, aliolewa na Adrieli wa Mehola." (1 Samweli 18:15-17, 19)

"Basi Mikali, binti Sauli, alimpenda Daudi, nao walipomweleza Sauli habari hiyo, akafurahi. 'Nitampa yeye,' aliwaza, 'ili awe mtego kwake na ili mkono wa Wafilisti uwe juu yake.' Daudi akasema, Je! mnafikiri ni jambo dogo kuwa mkwe wa mfalme? Mimi ni maskini tu na ninajulikana kidogo.' Mtumishi wa Sauli akasema, wote 'Mfalme hataki bei nyingine kwa bibi-arusi isipokuwa govi mia za Wafilisti, ili kulipiza kisasi juu ya adui zake.' Mpango wa Sauli ulikuwa kumwangusha Daudi kwa mikono ya Wafilisti. Kwa hiyo, kabla ya muda uliopangwa kupita, Daudi na watu wake wakatoka na kuwaua Wafilisti mia mbili. Akaleta magovi yao na kumpa mfalme hesabu kamili ili awe mkwe wa mfalme. Ndipo Sauli akamwoza binti yake Mikali." (1 Samweli 18:20-21-27)

"Daudi alipokuwa akipiga kinubi, Sauli akajaribu kumchoma ukutani kwa mkuki wake, lakini Daudi akamkwepa Sauli alipoupiga huo mkuki ukutani. Usiku huo Daudi alitoroka. ... Daudi alipokimbia na kutoroka, alimwendea Samweli huko Rama na kumwambia yote ambayo Sauli alikuwa amemtendea. Kisha yeye na Samweli wakaenda Nayothi na kukaa huko." (1 Samweli 19:9-10, 18)

"Ndipo Daudi akamwendea Yonathani, akamwuliza, Nimefanya nini? kosa langu ni nini? Nimemkoseaje baba yako, hata anataka kuniua?' 'Kamwe!' Jonathan akajibu. 'Hautakufa! Tazama, baba yangu hafanyi neno lolote, kubwa au dogo, bila kuniambia siri. Kwa nini anifiche hili? Si hivyo!' Lakini Daudi akaapa, akasema, Baba yako anajua sana ya kuwa nimepata kibali machoni pako, naye alisema moyoni, Yonathani asijue hili, la sivyo atahuzunika. Lakini kama Bwana aishivyo na kama unavyoishi, kuna hatua moja tu kati yangu na kifo.' Yonathani akamwambia Daudi, Lo lote utakalo nifanye, nitakufanyia wewe." (1 Samweli 20:1-4)

"Kwa hiyo, Daudi akasema, 'Tazama, kesho ni sikukuu ya Mwandamo wa Mwezi, nami nitakula pamoja na mfalme; lakini niruhusu niende nikajifiche shambani hata jioni ya kesho kutwa. Baba yako akinikosa, mwambie, 'Daudi aliniomba kwa bidii nimpe ruhusa afanye haraka kwenda Bethlehemu, mji wa kwao, kwa sababu huko kunatolewa dhabihu ya kila mwaka kwa ajili ya jamaa yake yote. Akisema, Vema, basi mtumishi wako atakuwa salama. Lakini ikiwa anakasirika, unaweza kuwa na hakika kwamba ameazimia kunidhuru. Nawe, umfanyie fadhili mtumishi wako, kwa maana umemwingiza katika agano pamoja nawe mbele za BWANA. Ikiwa nina hatia, basi niue mwenyewe! Kwa nini kunikabidhi kwa baba yako?' 'Kamwe!' Jonathan alisema. 'Kama ningekuwa na wazo hata kidogo kwamba baba yangu ameazimia kukudhuru, je, singekuambia?'" (1 Samweli 20:5-9)

"Basi Yonathani akafanya agano na nyumba ya Daudi, akisema, Bwana na awatolee hesabu adui za Daudi. Naye Yonathani akamwagiza Daudi ahakikishe kiapo chake kwa kumpenda, kwa maana alimpenda kama alivyojipenda mwenyewe." (1 Samweli 20:16-17)

"Ilipofika sikukuu ya Mwezi Mpya, mfalme aliketi kula chakula. Akaketi mahali pake pa kawaida kando ya ukuta, mbele ya Yonathani, naye Abneri akaketi karibu na Sauli, lakini mahali pa Daudi palikuwa tupu. Sauli hakusema neno siku hiyo, kwa kuwa alifikiri, 'Lazima jambo limempata Daudi hata kumtia unajisi, hakika yeye yu najisi.' Lakini siku iliyofuata, siku ya pili ya mwezi, mahali pa Daudi palikuwa tupu tena. Ndipo Sauli akamwambia Yonathani mwanawe, Mbona mwana wa Yese hakuja kula chakula, jana au leo? Yonathani akajibu, Daudi aliniomba sana ruhusa ya kwenda Bethlehemu. Akasema, Niache niende, kwa sababu jamaa yetu wanafanya dhabihu katika mji na ndugu yangu ameniamuru niwepo. Ikiwa nimepata kibali machoni pako, acha niende kuwaona ndugu zangu.' Ndiyo maana hakuja kwenye meza ya mfalme." (1 Samweli 20:24-29)

"Hasira ya Sauli ikawaka juu ya Yonathani, akamwambia, Ewe mwana wa mwanamke mpotovu na mwasi! Je! sijui kwamba umeshikamana na mwana wa Yese kwa aibu yako mwenyewe na aibu ya mama aliyekuzaa? Muda wote mwana wa Yese yu hai katika dunia hii, wewe wala ufalme wako hautathibitika. Sasa tuma watu wamlete kwangu, kwa maana

lazima afe! 'Kwa nini auawe? Amefanya nini?' Jonathan alimuuliza baba yake. Lakini Sauli akamtupia mkuki ili amuue. Ndipo Yonathani akajua kwamba baba yake alikusudia kumuua Daudi." (1 Samweli 20:30-33)

"Basi Yonathani na Daudi walijua nia ya Sauli ya kumuua Daudi. Yonathani akamwambia Daudi, Enenda kwa amani, kwa maana tumeapa kuwa urafiki sisi kwa sisi kwa jina la Bwana, tukisema, Bwana ni shahidi kati ya mimi na wewe, na kati ya uzao wako na uzao wangu milele. Kisha Daudi akaondoka, na Yonathani akarudi mjini." (1 Samweli 20:41-42)

"Daudi akaenda Nobu, kwa Ahimeleki kuhani. Ahimeleki alipokutana naye akatetemeka, akauliza, Mbona uko peke yako? Kwa nini hakuna mtu pamoja nawe?' Daudi akamjibu Ahimeleki, Mfalme aliniagiza jambo fulani, akaniambia, Hakuna mtu atakayejua neno lo lote juu ya utume wako na maagizo yako. Kuhusu wanaume wangu, nimewaambia tukutane mahali fulani. Sasa basi, una nini mkononi? Nipe mikate mitano, au chochote unachoweza kupata.' Lakini kuhani akamjibu Daudi, akasema, Sina mkate wa kawaida mkononi; hata hivyo, kuna mkate uliowekwa wakfu hapa. ... Kwa hiyo, kuhani akampa mkate uliowekwa wakfu, kwa kuwa hapakuwa na mkate isipokuwa mkate wa Wonyesho ambao ulikuwa umetolewa mbele za Bwana na mahali pake mkate wa moto siku ile uliondolewa. … Daudi akamuuliza Ahimeleki, 'Je, huna mkuki au upanga hapa? sijaleta upanga wangu wala silaha nyingine yoyote, kwa sababu kazi ya mfalme ilikuwa ya dharura. upanga wa Goliathi ulikuwa pale, basi Daudi akautwaa." (1 Samweli 21:1-4, 6, 8-8)

"Siku hiyo Daudi akamkimbia Sauli, akaenda kwa Akishi mfalme wa Gathi. Lakini watumishi wa Akishi wakamwambia, Je! huyu siye Daudi, mfalme wa nchi? Je! si yeye ndiye wanayeimba juu yake katika dansi zao: "'Sauli ameua maelfu yake, na Daudi makumi ya maelfu yake?'" Daudi akayatia moyoni maneno hayo na kumwogopa sana Akishi mfalme wa Gathi. Kwa hiyo, akajifanya kuwa mwendawazimu mbele yao, na alipokuwa mikononi mwao akajifanya kama mwenda wazimu, akipiga alama kwenye milango ya lango la ngome ya watumishi wake, Akishi akasema. 'Tazameni mtu huyu ni wazimu!

"Daudi akaondoka Gathi na kukimbilia pango la Adulamu. Ndugu zake na jamaa ya baba yake waliposikia habari hiyo, wakamwendea huko. Wale wote waliokuwa na shida au madeni au wasioridhika wakakusanyika karibu naye, naye akawa kiongozi wao. Watu wapatao mia nne walikuwa pamoja naye. Kutoka huko Daudi akaenda Mispa katika Moabu na kumwambia mfalme wa Moabu, Je! Kwa hiyo, akawaacha kwa mfalme wa Moabu, nao wakakaa pamoja naye muda wote Daudi alipokuwa katika ngome. Lakini nabii Gadi akamwambia Daudi, 'Usikae katika ngome hiyo. Nenda katika nchi ya Yuda.' Kwa hiyo, Daudi akaondoka na kwenda kwenye msitu wa Herethi." (1 Samweli 22:1-5)
"Sasa Sauli akasikia kwamba Daudi na watu wake wamegunduliwa. Naye Sauli, aliyekuwa na mkuki mkononi, alikuwa ameketi chini ya mkwaju kwenye kilima cha Gibea, na maafisa wake wote wamesimama kumzunguka. Sauli akawaambia, Sikilizeni, enyi watu wa Benyamini! Je! Mwana wa Yese atawapa ninyi nyote mashamba na mizabibu? Je! atawafanya ninyi nyote kuwa wakuu wa maelfu na wakuu wa mamia? Ndio maana nyote mmenifanyia njama? Hakuna mtu anayeniambia wakati mwanangu anafanya agano na mwana wa Yese. Hakuna hata mmoja wenu anayenijali wala kuniambia kwamba mwanangu amemchochea mtumishi wangu kunivizia kama anavyofanya leo.'" (1 Sam. 22:6-8) Je!

"Lakini Doegi, aliyeyasikia mazungumzo kati ya Daudi na Ahemeleki, alikuwa amesimama pamoja na watumishi wa Sauli, akasema, Nilimwona mwana wa Yese akija kwa Ahimeleki mwana wa Ahitubu huko Nobu. Ahimeleki akamwuliza Bwana kwa ajili yake; pia akampa vyakula na upanga wa Goliathi, Mfilisti. Ndipo mfalme akatuma kuhani Ahimeleki mwana wa Ahitubu na jamaa yote ya baba yake, waliokuwa makuhani huko Nobu, nao wakaja wote kwa mfalme. Sauli akasema, Sikiliza sasa, mwana wa Ahitubu. ... 'Kwa nini mmepanga njama dhidi yangu, wewe na mwana wa Yese, ukimpa mkate na upanga na kumwuliza Mungu kwa ajili yake, hata ameniasi na kunivizia kama leo?' ... 'Hakika utakufa, Ahimeleki, wewe na jamaa yote ya baba yako.' Ndipo mfalme akawaamuru walinzi waliokuwa kando yake, akisema, Geukeni, mkawaue makuhani wa BWANA, kwa sababu wao pia wameungana na Daudi. Walijua kwamba alikuwa akikimbia, lakini hawakuniambia.' Lakini maofisa wa mfalme hawakutaka kuinua mkono kuwapiga makuhani wa BWANA. Ndipo mfalme akamwamuru Doegi, akisema, Geuka na uwapige makuhani. Kwa hiyo Doegi, Mwedomi, akageuka na kuwapiga. Siku hiyo aliwaua watu themanini na watano waliovaa naivera ya kitani. Tena akaupiga kwa

upanga Nobu, mji wa makuhani, wanaume na wanawake wake, watoto wake na wachanga, na ng'ombe wake, na punda, na kondoo. Lakini Abiathari, mwana wa Ahimeleki, akatoroka, akakimbia ili kujiunga na Daudi, akamwambia Daudi ya kwamba Sauli amewaua makuhani wa BWANA. Ndipo Daudi akamwambia Abiathari: … Mimi ninahusika na kifo cha jamaa yote ya baba yako. Kaa nami; usiogope; mtu ambaye anatafuta maisha yako anatafuta yangu pia. Utakuwa salama ukiwa nami." (1 Samweli 22:9-12, 17-23)

Wafilisti wanapanda kupigana

"Daudi alipoambiwa, Tazama, Wafilisti wanapigana na Keila, nao wanapora viwanja vya kupuria, akamwuliza Bwana, akisema, Je! Bwana akamjibu, Nenda ukawashambulie Wafilisti na uokoe Keila… kwa maana nitawatia hao Wafilisti mkononi mwako. Kwa hiyo, Daudi na watu wake wakaenda Keila, wakapigana na Wafilisti na kuchukua mifugo yao. Aliwaletea Wafilisti hasara kubwa na kuwaokoa watu wa Keila. (Basi Abiathari mwana wa Ahimeleki alikuwa ameishusha hiyo efodi pamoja naye alipomkimbilia Daudi huko Keila)." (1 Samweli 23:1-6)

"Sauli akaambiwa ya kwamba Daudi amekwenda Keila, akasema, Mungu amemtia mkononi mwangu, maana Daudi amejifunga mwenyewe kwa kuuingia mji wenye malango na makomeo. Naye Sauli akaviita vikosi vyake vyote vitani, washuke Keila ili kumzingira Daudi na watu wake. Daudi alipojua ya kuwa Sauli alikuwa akimfanyia hila, akamwambia Abiathari kuhani, Lete hiyo naivera. Daudi akasema, "Ee Mwenyezi-Mungu, Mungu wa Israeli, mimi mtumishi wako nimesikia hakika kwamba Sauli ana mpango wa kuja Keila na kuuharibu mji kwa ajili yangu. Je, wananchi wa Keila watanisalimisha kwake? Je! Sauli atashuka, kama mtumishi wako alivyosikia? Ee Mwenyezi-Mungu, Mungu wa Israeli, niambie mimi mtumishi wako." Naye Mwenyezi-Mungu akasema, "Atafanya hivyo. Daudi alikaa katika ngome za nyika na katika vilima vya Jangwa la Zifu. Siku baada ya siku Sauli akamtafuta, lakini Mungu hakumtia Daudi mikononi mwake." (1 Samweli 23:7-11, 14)

Nabali muovu

"Kisha Daudi akashuka mpaka Jangwa la Maoni ambako mtu mmoja tajiri sana huko Maoni alikuwa na mbuzi elfu moja na kondoo elfu tatu, ambaye alikuwa akiwakata manyoya huko Karmeli. Jina lake lilikuwa Nabali na jina la mkewe lilikuwa Abigaili. Alikuwa mwanamke mwenye akili na mrembo, lakini mume wake, Mkalebi, alikuwa mkorofi na mkatili katika shughuli zake. Daudi akatuma vijana kumi na kuwaambia, Pandeni kwa Nabali huko Karmeli, mkamsalimu kwa jina langu. Mwambie 'Sasa nimesikia kwamba ni wakati wa kunyoa kondoo. Wachungaji wako walipokuwa pamoja nasi, hatukuwatesa, na wakati wote walipokuwa huko Karmeli hakuna kitu chao kilichokosa. Waulize watumishi wako, nao watakuambia. Kwa hiyo, uwahurumie vijana wangu, kwa kuwa tunakuja wakati wa sikukuu. Tafadhali uwape watumishi wako na mwanao Daudi chochote utakachoweza kuwapatia. Nabali akawajibu watumishi wa Daudi, Daudi huyu ni nani? Huyu mwana wa Yese ni nani? Watumishi wengi wanajitenga na mabwana zao siku hizi. Kwa nini nichukue mkate wangu na maji yangu, na nyama niliyochinja kwa ajili ya wakata manyoya wangu, na kuwapa watu wanaokuja kutoka wapi? Walipofika, waliripoti kila neno. Daudi akawaambia watu wake, Vaeni panga zenu; Basi, wakavaa panga zao, na Daudi akavaa zake. Watu wapatao mia nne wakakwea pamoja na Daudi, na watu mia mbili wakabaki na mali. (1 Samweli 25:1-13)

"Mmoja wa watumishi akamwambia Abigaili, maneno ambayo Nabali aliwaambia watu wa Daudi. Abigaili hakupoteza muda. Akatwaa mikate mia mbili, na viriba viwili, na kondoo watano, na seha tano za ngano, na mikate mia ya zabibu, na mikate mia mbili ya tini zilizoshindiliwa, akavipakia juu ya punda. Ndipo akawaambia watumishi wake, Tangulieni; nitakufuata.' Lakini hakumwambia Nabali mumewe." (1 Samweli 25:17-19)

"Alipokuwa akiingia amepanda punda wake kwenye bonde la milima, tazama, Daudi na watu wake walikuwa wakishuka kumwelekea, naye akakutana nao. Abigaili alipomwona Daudi, alishuka upesi kwenye punda wake na kumsujudia Daudi kifudifudi. Akaanguka miguuni pake na kusema: 'Bwana wangu, lawama iwe juu yangu peke yangu. Tafadhali niruhusu mtumishi wako aseme nawe; usikie anachosema mtumishi wako. Bwana wangu asimjali yule mtu mwovu Nabali. Yeye ni kama jina lake - jina lake ni Mpumbavu, na upumbavu huenda pamoja naye. Lakini mimi, mtumishi wako, sikuwaona

wale watu ambao bwana wangu aliwatuma.'" (1 Sam. 25:20-25) Wakati huo huo, Yehova alituma watu wote wa Mungu.

"Daudi akamwambia Abigaili, Na ahimidiwe Bwana, Mungu wa Israeli, ambaye amekutuma leo kunilaki. Ubarikiwe kwa uamuzi wako mzuri na kwa kuniepusha na umwagaji wa damu leo na nisilipize kisasi kwa mikono yangu mwenyewe. La sivyo, kama BWANA, Mungu wa Israeli, aishivyo, ambaye amenizuia nisikudhuru, kama hungekuja haraka kunilaki, hakuna mwanamume mmoja wa Nabali ambaye angesalia hai kabla ya mapambazuko. Ndipo Daudi akapokea kutoka mkononi mwake kile alichomletea, akasema, Nenda nyumbani kwa amani. Nimeyasikia maneno yako na nimetimiza ombi lako.' (1 Sam. 25:32-35)
Maoni: Kisasi ni cha Mungu.

"Abigaili alipokwenda kwa Nabali, alikuwa ndani ya nyumba akifanya karamu kama ya mfalme. Alikuwa na roho mbaya na kulewa sana. Kwa hivyo, hakumwambia chochote hadi alfajiri. Kulipopambazuka, Nabali alipokuwa ameziba, mke wake akamwambia mambo hayo yote, na moyo wake ukakata tamaa, akawa kama jiwe. Yapata siku kumi baadaye, Bwana akampiga Nabali, akafa. Daudi aliposikia kwamba Nabali amekufa, akasema, "Atukuzwe Mwenyezi-Mungu, ambaye ametetea kesi yangu dhidi ya Nabali kwa kunidharau. Amemzuia mtumishi wake asitende mabaya na ameleta uovu wa Nabali juu ya kichwa chake mwenyewe. Kisha Daudi akatuma ujumbe kwa Abigaili, kumwomba awe mke wake. Haraka akapanda punda na, akihudumiwa na vijakazi wake watano, akaenda pamoja na wajumbe wa Daudi na kuwa mke wake. Lakini Sauli alikuwa amempa Paltieli mwana wa Laishi binti yake Mikali, mke wa Daudi. (1 Samweli 25:36-44)

"Daudi akafikiri moyoni mwake, 'Siku hizi nitaangamizwa kwa mkono wa Sauli. Jambo bora niwezalo kufanya ni kutorokea nchi ya Wafilisti. Ndipo Sauli ataacha kunitafuta popote katika Israeli, nami nitaponyoka kutoka mkononi mwake.'" (1 Sam. 27:1) Hata hivyo, Sauli ataacha kunitafuta mahali popote katika Israeli.

Mchawi wa Endor
"Baadaye Wafilisti wakakusanya majeshi yao ili kupigana na Israeli na kupiga kambi Shunemu. Sauli akawakusanya Waisraeli wote na kupiga kambi huko Gilboa. Sauli alipoliona jeshi la Wafilisti, aliogopa; hofu ikajaa moyoni mwake. Akauliza kwa BWANA, lakini BWANA hakumjibu kwa ndoto, wala kwa Urimu, wala kwa manabii. Ndipo Sauli akawaambia watumishi wake, Nitafutieni mwanamke mwenye pepo, ili niende kuuliza kwake. 'Kuna mmoja katika Endori,' walisema. Basi Sauli akajibadilisha, akavaa mavazi mengine, na usiku yeye na watu wawili wakamwendea yule mwanamke. Akasema, Nitafutieni roho, na uniletee yule nitakayemtaja. Lakini yule mwanamke akamwambia, "Hakika unajua alichokifanya Sauli. Amewakatilia mbali wenye pepo na wachawi kutoka katika nchi. Kwa nini umeweka mtego kwa ajili ya maisha yangu ili kuniua? Sauli akamwapia kwa Bwana, akisema, Kwa hakika kama Bwana aishivyo, hutaadhibiwa kwa ajili ya jambo hili." (1Sam 28:4-10)

"Ndipo yule mwanamke akauliza, Nikuletee nani kwa ajili yako? 'Mlete Samweli,' akasema. Yule mwanamke alipomwona Samweli, alilia kwa sauti kuu, akamwambia Sauli, Mbona umenidanganya? Wewe ni Sauli!' Mfalme akamwambia, Usiogope. Unaona nini?' Yule mwanamke akasema, naona pepo akitoka katika nchi. 'Anaonekanaje?' Aliuliza. 'Mzee aliyevaa joho anakuja,' alisema. Ndipo Sauli akajua kwamba ni Samweli, naye akainama na kusujudu kifudifudi. Samweli akamwambia Sauli, Mbona umenisumbua kwa kunipandisha juu? 'Niko katika taabu kubwa,' Sauli akasema. 'Wafilisti wanapigana nami, na Mungu ameniacha. Hanijibu tena, ama kwa manabii au kwa ndoto. Kwa hiyo, nimekuita ili uniambie la kufanya.' Samweli akasema, Mbona unaniuliza, kwa kuwa sasa Bwana amekuacha na kuwa adui yako? Bwana amefanya kile alichotabiri kupitia mimi. Bwana amekurarua ufalme kutoka mikononi mwako na kumpa Daudi. Kwa sababu hukumtii BWANA au kutekeleza ghadhabu yake kali dhidi ya Waamaleki, Mwenyezi-Mungu amekutendea hivi leo. Mwenyezi-Mungu atawatia Waisraeli na wewe mikononi mwa Wafilisti, na kesho wewe na wanao mtakuwa pamoja nami. Pia Mwenyezi-Mungu atalitia jeshi la Israeli mikononi mwa Wafilisti. Mara Sauli akaanguka chini kifudifudi, akiwa amejawa na woga kwa sababu ya maneno ya Samweli. Nguvu zake zilimuishia, kwani hakula chochote mchana na usiku. Baada ya kusihi sana Sauli akala na kuondoka." (1 Samweli 28:11-20)

“Daudi na watu wake wakaona kwamba Waamaleki walikuwa wamevamia Negebu na Siklagi, na kuiteketeza na kuwachukua mateka wanawake na wote waliokuwamo ndani yake, vijana kwa wazee, na Ahinoamu na Abigaili, wake za Daudi. Hawakumuua hata mmoja wao, bali waliwachukua walipokuwa wakiendelea na safari yao. Lakini Daudi alipata nguvu kwa Bwana, Mungu wake, akamwomba Abiathari kuhani, aniletee hiyo naivera. Abiathari akamletea, naye Daudi akamwuliza Bwana, akisema, Je! Je, nitawapata?' 'Wafuateni,' akajibu. ‘Hakika utawapata na kufanikiwa kuokoa.’” (1 Sam. 30:1-8)

“Daudi akawakuta washambuliaji wametawanyika mashambani, wakila, wakinywa na kufurahi kwa sababu ya wingi wa nyara walizoteka katika nchi ya Wafilisti na kutoka Yuda. Daudi akapigana nao tangu machweo mpaka jioni ya siku ya pili yake, wala hakuna hata mmoja wao aliyekimbia, ila vijana mia nne waliopanda ngamia na kukimbia. Daudi akarudisha kila kitu ambacho Waamaleki walikuwa wamechukua, kutia ndani wake zake wawili. Hakuna kilichokosekana: kijana au mzee, mvulana au msichana, nyara au kitu kingine chochote walichokuwa wamechukua. Daudi alirudisha kila kitu. Akatwaa makundi yote ya kondoo na ng’ombe, na watu wake wakawaendesha mbele ya wanyama wengine, wakisema, Hizi ni nyara za Daudi.” (1 Sam. 30:16-20) Wakati huo huo, watu wake wakawa wanamkamata Daudi na kuteka nyara.

“Daudi akafika kwa wale watu mia mbili waliokuwa wamechoka sana wasiweze kumfuata na ambao walikuwa wamebaki nyuma kwenye kijito cha Besori. Wakatoka kwenda kumlaki Daudi na watu waliokuwa pamoja naye. Daudi na watu wake walipokaribia, aliwasalimu. Lakini waovu wote na wakorofi miongoni mwa wafuasi wa Daudi wakasema, Kwa sababu hawakutoka pamoja nasi, hatutashiriki nao nyara tulizozipata. Hata hivyo, kila mwanamume anaweza kumchukua mke wake na watoto wake na kwenda zake.' Daudi akajibu, “Hapana, ndugu zangu, msifanye hivyo kwa vile ambavyo Mwenyezi-Mungu ametupa. Ametulinda na kutukabidhi nguvu zilizokuja dhidi yetu. Nani atasikiliza unachosema? Sehemu ya mtu aliyebaki na vifaa itakuwa sawa na ile ya yule aliyeshuka kwenda vitani. Wote watashiriki sawa.' Daudi aliifanya hii kuwa amri na hukumu kwa Israeli. Daudi alipofika Siklagi, akatuma baadhi ya nyara kwa wazee wa Yuda, waliokuwa marafiki zake, akisema, Hii hapa zawadi kwa ajili yenu kutoka katika nyara za adui za Bwana. ... na kwa wale waliokuwa katika sehemu nyingine zote ambako Daudi na watu wake walikuwa wakizunguka-zunguka.” (1 Samweli 30:21-26)

“Basi Wafilisti wakapigana na Israeli; Waisraeli wakakimbia mbele yao, na wengi wakaanguka wakiwa wameuawa kwenye Mlima Gilboa. Wafilisti wakamsonga sana Sauli na wanawe, wakawaua wanawe Yonathani, Abinadabu na Malki-Shua. Vita vikawa vikali karibu na Sauli, na wapiga mishale walipompata, wakamjeruhi vibaya sana. Sauli akamwambia mchukua silaha zake, Vuta upanga wako, unipige, la sivyo hawa watu wasiotahiriwa watakuja kunichoma na kunidhulumu. Lakini mchukua silaha zake aliogopa sana, akakataa kufanya hivyo; kwa hiyo, Sauli akautwaa upanga wake mwenyewe na kuuangukia. Yule mchukua silaha alipoona kwamba Sauli amekufa, yeye pia akaanguka juu ya upanga wake na kufa pamoja naye. Basi Sauli na wanawe watatu na mchukua silaha wake na watu wake wote wakafa pamoja siku iyo hiyo.” (1 Samweli 31:1-6)

“Waisraeli waliokuwa kando ya bonde na wale waliokuwa ng’ambo ya Yordani walipoona kwamba jeshi la Israeli limekimbia na kwamba Sauli na wanawe wamekufa, waliiacha miji yao na kukimbia. Nao Wafilisti wakaja na kumiliki. Kesho yake, Wafilisti walipokuja kuwateka nyara waliouawa, walimkuta Sauli na wanawe watatu wameanguka kwenye Mlima Gilboa. Wakamkata kichwa na kumvua silaha zake, nao wakatuma wajumbe katika nchi ya Wafilisti kutangaza habari hizo katika hekalu la sanamu zao na kati ya watu wao. Wakaweka silaha zake katika hekalu la Maashtorethi na kuutundika mwili wake kwenye ukuta wa Beth-shani. Watu wa Yabesh-gileadi waliposikia mambo ambayo Wafilisti walikuwa wamemtendea Sauli, mashujaa wao wote wakasafiri usiku kucha hadi Beth-shani. Wakaishusha mizoga ya Sauli na wanawe kutoka ukuta wa Beth-shani, wakaenda Yabeshi, wakaiteketeza. Kisha wakachukua mifupa yao na kuizika chini ya mkwaju huko Yabeshi, nao wakafunga siku saba.” (1 Samweli 31:7-13)

“Daudi akarudi kutoka kuwapiga Waamaleki, akakaa Siklagi siku mbili. Siku ya tatu mtu mmoja akafika kutoka kambi ya Sauli, nguo zake zimeraruliwa, na mavumbi kichwani mwake. Alipofika kwa Daudi, alianguka chini ili kumpa heshima. Akasema, 'Watu hao walikimbia vita. Wengi wao walianguka na kufa. Na Sauli na mwanawe Yonathani wamekufa. Daudi akauliza 'Umejuaje kwamba Sauli na mwanawe Yonathani wamekufa?' (2 Samweli 1:1-5)

“Katika mlima Gilboa Sauli alikuwa ameegemea mkuki wake, na magari na wapanda farasi walikuwa karibu kumkaribia. Aliniita na kusema 'Simama juu yangu na uniue! Niko katika maumivu makali ya kifo, lakini bado niko hai.' Basi nikamwua, nikatwaa taji iliyokuwa juu ya kichwa chake, na mshipi mkononi mwake, nikavileta hapa kwa bwana wangu.” (2 Sam. 1:9-10)

“Daudi akamwuliza kijana aliyemletea habari, Mbona hukuogopa kuinua mkono wako kumwangamiza masihi wa Bwana? Ndipo Daudi akamwita mmoja wa watu wake, akasema, Enenda, umpige! Kwa hiyo, walifanya hivyo na akafa. Kwa maana Daudi alikuwa amemwambia, Damu yako na iwe juu ya kichwa chako mwenyewe. Kinywa chako mwenyewe kilishuhudia juu yako, uliposema, Nilimuua masihi wa Bwana.’ (2Sam 1:14-15)

“Baada ya muda, Daudi akauliza kwa Bwana. 'Je, nipande mpaka mmojawapo wa miji ya Yuda?' Aliuliza. Bwana akasema, Nenda Hebroni. Basi Daudi akakwea kwenda huko pamoja na wake zake wawili, Ahinoamu wa Yezreeli na Abigaili. Tena Daudi akawachukua watu waliokuwa pamoja naye, kila mtu na jamaa yake, wakakaa Hebroni na miji yake. Ndipo watu wa Yuda wakaja Hebroni, wakamtia Daudi mafuta huko, awe mfalme juu ya nyumba ya Yuda. (2 Samweli 2:1-4)

Abneri na Ish-Boshethi
“Wakati huo huo, Abneri mwana wa Neri, jemadari wa jeshi la Sauli, alikuwa amemchukua Ish-Boshethi mwana wa Sauli na kumpeleka Mahanaimu. Akamfanya mfalme wa Gileadi, Ashuri na Yezreeli, na Efraimu, Benyamini na Israeli yote. Ish-Boshethi alitawala Israeli kwa miaka miwili. Lakini nyumba ya Yuda ilimfuata Daudi. Muda aliotawala Daudi huko Hebroni juu ya nyumba ya Yuda ulikuwa miaka saba na miezi sita. Abneri pamoja na watu wa Ish-Boshethi wakaondoka Mahanaimu, wakaenda Gibeoni. Yoabu na watu wa Daudi wakatoka nje na kukutana nao kwenye ziwa la Gibeoni. Kundi moja liliketi upande mmoja wa bwawa na kundi moja upande mwingine. Ndipo Abneri akamwambia Yoabu, Na tuwaagize baadhi ya vijana wapigane mbele yetu. Abneri na watu wa Israeli walishindwa na watu wa Daudi. (2 Samweli 2:8-14)

“Wale wana watatu wa Seruya walikuwapo: Yoabu, Abishai na Asaheli. Basi Asaheli alikuwa anatembea kwa miguu kama paa mwitu. Akamfukuza Abneri, asigeuke kulia wala kushoto alipokuwa akimfuatia. Abneri akatazama nyuma yake, akauliza, Je! ni wewe Asaheli? Akajibu, “Ndiyo.” Ndipo Abneri akamwambia, Geuka upande wa kuume au wa kushoto, umchukue mmoja wa wale vijana na umvue silaha zake. Lakini Asaheli hakuacha kumfukuza, Abneri akamwonya Asaheli, akisema, ‘Kwa nini nikupige wewe usoni?’’ (2 Sam. 2:18-22) Je!

“Vita kati ya nyumba ya Sauli na nyumba ya Daudi viliendelea kwa muda mrefu. Daudi akazidi kuwa na nguvu zaidi, na nyumba ya Sauli ikazidi kudhoofika. Ndipo Abneri akatuma wajumbe kwa niaba yake kumwambia Daudi, Nchi hii ni ya nani? Fanya agano nami, nami nitakusaidia kuwaleta Israeli wote kwako.' … Abneri akashauriana na wazee wa Israeli na kusema, ‘Kwa muda mrefu mmetaka kumtawaza Daudi kuwa mfalme wenu. Sasa fanya hivyo! Kwa maana Bwana alimwahidi Daudi, akisema, Kwa mkono wa mtumishi wangu Daudi, nitawaokoa watu wangu Israeli na mikono ya Wafilisti, na mikononi mwa adui zao wote.’” (2Sam 3:11-18)

“Abneri pia alizungumza na Wabenyamini ana kwa ana. Kisha akaenda Hebroni kumwambia Daudi kila jambo ambalo Israeli na nyumba yote ya Benyamini walitaka kufanya. Abneri, aliyekuwa na watu ishirini pamoja naye, alipomwendea Daudi huko Hebroni, Daudi akamwandalia karamu yeye na watu wake. Ndipo Abneri akamwambia Daudi, Niruhusu niende mara moja, nikakusanyie Israeli wote kwa bwana wangu mfalme, ili wafanye mapatano nawe, nawe utawale juu ya yote ambayo moyo wako unataka. Basi Daudi akamfukuza Abneri, naye akaenda kwa amani.” (2 Samweli 3:19-21)

“Wakati huo watu wa Daudi na Yoabu wakarudi kutoka kwenye uvamizi na kuleta nyara nyingi pamoja nao. Lakini Abneri hakuwa tena pamoja na Daudi huko Hebroni, kwa sababu Daudi alikuwa amemwacha aende zake, naye amekwenda zake kwa amani. Yoabu na askari wote waliokuwa pamoja naye walipofika, aliambiwa kwamba Abneri alikuwa amefika kwa mfalme na kwamba mfalme alikuwa amemruhusu aende zake na kwamba alikuwa amekwenda kwa amani. Kwa hiyo, Yoabu akamwendea mfalme na kusema, “Umefanya nini? Tazama, Abneri alikuja kwako. Kwa nini umemwacha aende zake? Sasa ameondoka! Unamjua Abneri mwana wa Neri; alikuja kukudanganya na kutazama mienendo yako na kujua kila kitu unachofanya. (2 Sam 3:22-25)

“Ndipo Yoabu akamwacha Daudi, akatuma wajumbe kumfuata Abneri, nao wakamrudisha kutoka katika kisima cha Sira. Lakini Daudi hakujua. Basi Abneri aliporudi Hebroni, Yoabu akamchukua kando mpaka langoni, kana kwamba anazungumza naye kwa siri. Na huko, ili kulipiza kisasi cha damu ya Asaheli, ndugu yake, Yoabu akamchoma kisu tumboni, naye akafa. Baadaye, Daudi aliposikia jambo hili, akasema, “Mimi na ufalme wangu hatuna hatia milele mbele za Yehova kuhusu damu ya Abneri mwana wa Neri. Damu yake na iwe juu ya kichwa cha Yoabu na juu ya nyumba yote ya baba yake! Nyumba ya Yoabu isikose kamwe mtu aliye na kidonda au ukoma au anayeegemea mkongojo au anayeanguka kwa upanga au ambaye hana chakula.’” (2 Sam. 3:26-30) Je!
Maelezo: Yoabu na nduguye Abishai walimuua Abneri kwa sababu alikuwa amemuua ndugu yao Asaheli katika vita kule Gibeoni.

“Ndipo Daudi akamwambia Yoabu na watu wote waliokuwa pamoja naye, Rarueni mavazi yenu, na kuvaa nguo za magunia, na kutembea kwa huzuni mbele ya Abneri. Mfalme Daudi mwenyewe alitembea nyuma ya jeneza. Wakamzika Abneri huko Hebroni, naye mfalme akalia kwa sauti katika kaburi la Abneri. Watu wote pia walilia. … Watu wote walitambua na wakafurahi; hakika kila jambo alilofanya mfalme likawapendeza. Kwa hiyo, siku hiyo watu wote na Israeli wote walijua kwamba mfalme hakuwa na sehemu katika mauaji ya Abneri mwana wa Neri.” (2 Samweli 3:31-37)

Yonathani mwana wa Sauli alikuwa na mwana aliyekuwa kilema wa miguu yote miwili. Alikuwa na umri wa miaka mitano wakati habari kuhusu Sauli na Yonathani zilipokuja kutoka Yezreeli. Nesi wake alimnyanyua na kukimbia, lakini alipoharakisha kuondoka, alianguka na kuwa kilema. Jina lake lilikuwa Mefiboshethi.” (2 Samweli 4:1)

“Basi Rekabu na Baana, wana wa Rimoni, Mbeerothi, wakaondoka kwenda nyumbani kwa Ish-Boshethi, nao wakafika huko wakati wa jua kali, alipokuwa amepumzika adhuhuri. Waliingia ndani ya nyumba kana kwamba wanachukua ngano, wakamchoma kisu tumboni. Ndipo Rekabu na Baana nduguye wakatoroka.” (2 Samweli 4:5-6)

“Walikuwa wameingia ndani ya nyumba huku akiwa amelala kitandani chumbani kwake. Baada ya kumchoma kisu na kumuua, walimkata kichwa. Wakaichukua pamoja nao, wakasafiri usiku kucha kwa njia ya Araba. Wakakileta kichwa cha Ish-Boshethi kwa Daudi huko Hebroni, wakamwambia mfalme, Hiki hapa kichwa cha Ish-Boshethi, mwana wa Sauli, adui yako, aliyetaka kukuua. Leo hii Mwenyezi-Mungu amemlipiza kisasi bwana wangu mfalme dhidi ya Sauli na wazao wake.’” (2Sam 4:7-8) Je!

“Daudi akawajibu Rekabu na Baana nduguye, Hakika kama Bwana aishivyo, ambaye ameniokoa na taabu zote, hapo mtu aliponiambia, ya kwamba Sauli amekufa, akidhani ya kuwa analeta habari njema, nikamkamata na kumwua huko Siklagi. Hayo ndiyo malipo niliyompa kwa habari zake! Si zaidi sana, watu waovu watakapokuwa wamemwua mtu asiye na hatia katika nyumba yake mwenyewe na kitandani mwake mwenyewe, je, sitaidai damu yake kutoka mkononi mwenu na kuwaondoa ninyi duniani! Kwa hiyo, Daudi akawaamuru watu wake, nao wakawaua. Wakawakata mikono na miguu na kuwatundika maiti kando ya bwawa huko Hebroni. Lakini wakakitwaa kichwa cha Ish-Boshethi, na kukizika katika kaburi la Abneri huko Hebroni. (2 Samweli 4:9-12)
Maoni: Mungu halipi ubaya.

Mfalme wa Israeli na Yuda
“Makabila yote ya Israeli wakamwendea Daudi huko Hebroni, wakasema, Sisi tu nyama na damu yako. Zamani, Sauli alipokuwa mfalme juu yetu, wewe ndiwe uliyewaongoza Waisraeli katika vita vyao. Bwana alikuambia, Utawachunga

watu wangu Israeli, nawe utakuwa mtawala wao. Daudi akafanya mapatano huko Hebroni mbele za BWANA, wakamtia mafuta Daudi awe mfalme juu ya Israeli." (2 Samweli 5:1-2)

"Daudi alikuwa na umri wa miaka thelathini alipoanza kutawala, akatawala miaka arobaini. Huko Hebroni alitawala juu ya Yuda miaka saba na miezi sita, na katika Yerusalemu alitawala juu ya Israeli wote na Yuda miaka thelathini na mitatu. Mfalme na watu wake wakaenda Yerusalemu ili kuwashambulia Wayebusi waliokuwa wakiishi huko. Daudi aliiteka ngome ya Sayuni. … Ndipo Daudi akakaa katika ngome hiyo, akaiita Mji wa Daudi. Akajenga eneo lililoizunguka, kuanzia matuta ya kutegemeza kuelekea ndani. Naye akazidi kuwa na nguvu, kwa sababu Bwana Mungu Mwenye Nguvu Zote alikuwa pamoja naye." (2 Samweli 5:4-5, 9-10)

"Basi Hiramu, mfalme wa Tiro, akatuma wajumbe kwa Daudi, na magogo ya mierezi, na maseremala, na waashi, nao wakamjengea Daudi jumba la kifalme. Daudi alijua kwamba Mwenyezi-Mungu amemweka imara kuwa mfalme juu ya Israeli na kuutukuza ufalme wake kwa ajili ya watu wake Israeli." (2 Sam 5:11-12)

"Wafilisti waliposikia ya kwamba Daudi ametiwa mafuta kuwa mfalme juu ya Israeli, wakapanda kwa nguvu zao zote ili kumtafuta, lakini Daudi akasikia, akashuka mpaka ngomeni. Basi Wafilisti walikuwa wamekuja na kuenea katika bonde la Refaimu; basi, Daudi akamwuliza BWANA, akisema, Je! niende kuwashambulia Wafilisti? Je, utazikabidhi kwangu?' Bwana akamjibu, Enenda, kwa maana bila shaka nitawatia hao Wafilisti mikononi mwako. Daudi akaenda Baal-perasimu, na huko akawashinda." (2 Samweli 5:17-19)
Maoni: Daudi alimwomba Bwana kila mara kabla ya kufanya maamuzi makubwa.

"Wafilisti wakakwea tena na kuenea katika Bonde la Refaimu ili kuwashambulia Waisraeli; kwa hiyo, Daudi akauliza kwa BWANA, naye akamjibu, Usiende moja kwa moja, bali zunguka nyuma yao na kuwashambulia mbele ya miti ya zeri. Mara tu mtakaposikia sauti ya kutembea kwenye vilele vya miti ya zeri, nendeni haraka, kwa maana hiyo itamaanisha kwamba BWANA ametoka mbele yenu ili kulipiga jeshi la Wafilisti. Basi Daudi akafanya kama Bwana alivyomwamuru, akawapiga Wafilisti njia yote kutoka Gibeoni mpaka Gezeri. (2 Samweli 5:22-25)

Sanduku kwenda Yerusalemu
"Daudi akakusanya tena watu waliochaguliwa katika Israeli, jumla yao watu thelathini elfu. Yeye na watu wake wote wakaondoka Baala ya Yuda, ili kupandisha kutoka huko sanduku la Mungu, liitwalo kwa Jina, jina la Bwana wa majeshi, aliyeketi juu ya makerubi yaliyo juu ya sanduku. Wakalipandisha sanduku la Mungu juu ya gari jipya na kulileta kutoka katika nyumba ya Abinadabu, iliyokuwa kwenye kilima. Uza na Ahio, wana wa Abinadabu, walikuwa wakiliongoza lile gari jipya lenye sanduku la Mungu juu yake, na Ahio alikuwa akitembea mbele yake. Daudi na nyumba yote ya Israeli walikuwa wakisherehekea kwa nguvu zao zote mbele za BWANA, kwa nyimbo na vinubi, vinubi, matari, ngoma na matoazi. Walipofika kwenye uwanja wa kupuria nafaka wa Nakoni, Uza akanyoosha mkono na kulishika sanduku la Mungu, kwa sababu wale ng'ombe walijikwaa. Hasira ya Bwana ikawaka juu ya Uza kwa sababu ya tendo lake la kukosa uchaji; kwa hiyo, Mungu akampiga, naye akafa pale karibu na sanduku la Mungu." (2 Samweli 6:1-7)
Maoni: Uwe mwangalifu usifanye kile kinachoonekana kuwa sawa kabla ya kujua kile ambacho Mungu anataka.

"Ndipo Daudi akakasirika kwa sababu hasira ya Bwana ilikuwa imemtokea Uza, na mahali pale panaitwa Peres-Uza hata leo. Daudi alimwogopa Mwenyezi-Mungu siku ile, akasema, "Sanduku la Mwenyezi-Mungu litanijiaje? Hakuwa tayari kuchukua sanduku la Bwana ili liwe pamoja naye katika Jiji la Daudi. Badala yake, akaipeleka kando mpaka nyumba ya Obed-edomu, Mgiti. Sanduku la BWANA likakaa katika nyumba ya Obed-edomu, Mgiti, muda wa miezi mitatu, naye BWANA akambariki yeye na nyumba yake yote." (2 Sam 6:8-11)

"Basi mfalme Daudi akaambiwa, Bwana ameibariki nyumba ya Obed-edomu, na kila kitu alicho nacho, kwa ajili ya sanduku la Mungu. Basi Daudi akashuka na kupandisha sanduku la Mungu kutoka nyumba ya Obed-edomu mpaka Jiji la Daudi kwa furaha. Wale waliokuwa wamebeba sanduku la Mwenyezi-Mungu walipochukua hatua sita, alitoa dhabihu ya fahali na ndama aliyenona. Daudi akiwa amevaa naivera ya kitani, akacheza mbele za BWANA kwa nguvu zake zote, naye pamoja na nyumba yote ya Israeli wakalileta sanduku la BWANA kwa shangwe na sauti za tarumbeta. Sanduku la

BWANA lilipokuwa likiingia katika Jiji la Daudi, Mikali binti Sauli alikuwa akitazama dirishani. Naye alipomwona mfalme Daudi akiruka-ruka na kucheza mbele za Bwana, akamdharau moyoni mwake." (2 Sam 6:12-16)

"Wakalileta sanduku la BWANA na kuliweka mahali pake ndani ya hema ambayo Daudi alikuwa ameijengea; naye Daudi akatoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani mbele za BWANA. Baada ya kumaliza kutoa dhabihu za kuteketezwa na sadaka za amani, akawabariki watu kwa jina la Mwenyezi-Mungu wa majeshi. Kisha akatoa mkate, keki ya tende na keki ya zabibu kavu kwa kila mtu katika umati wote wa Waisraeli, wanaume na wanawake. Na watu wote wakaenda nyumbani kwao." (2 Sam 6:17-19)

"Baada ya mfalme kuketi katika jumba lake la kifalme, na Bwana kumpumzisha kutoka kwa adui zake wote waliomzunguka, akamwambia nabii Nathani, Mimi hapa, ninakaa katika jumba la mierezi, na sanduku la Mungu linakaa ndani ya hema. … Yeye ndiye atakayejenga nyumba kwa ajili ya Jina langu, nami nitakifanya imara kiti cha ufalme wake milele. Nitakuwa baba yake, naye atakuwa mwanangu. Atakapofanya uovu, nitamwadhibu kwa fimbo ya wanadamu, kwa viboko vya watu. Lakini upendo wangu hautaondolewa kwake kamwe, kama nilivyouondoa kutoka kwa Sauli, ambaye nilimwondoa mbele yako. Nyumba yako na ufalme wako vitadumu milele mbele yangu; kiti chako cha enzi kitafanywa imara milele.' (2Sam 7:1-16)

"Nathani akamwambia Daudi maneno yote ya ufunuo huu wote. Ndipo mfalme Daudi akaingia, akaketi mbele za Bwana, akasema, Mimi ni nani, Ee Bwana MUNGU, na jamaa yangu ni nini, hata umenileta hapa? Na kana kwamba hii haitoshi machoni pako, Ee BWANA Mwenyezi, umesema pia kuhusu wakati ujao wa nyumba ya mtumishi wako. Je, hii ndiyo njia yako ya kawaida ya kushughulika na mwanadamu, Ee Bwana Mwenye Enzi Kuu? Daudi anaweza kusema nini zaidi kwako? Kwa maana unamjua mtumishi wako, Ee Bwana Mwenye Enzi Kuu. Kwa ajili ya neno lako na sawasawa na mapenzi yako, umefanya jambo hili kubwa na kulijulisha mtumishi wako. Jinsi ulivyo mkuu, ee Mwenyezi-Mungu! Hakuna kama wewe, na hakuna Mungu ila wewe, kama tulivyosikia kwa masikio yetu wenyewe. Na ni nani aliye kama watu wako Israeli, taifa moja duniani ambalo Mungu alitoka ili kujikomboa kuwa taifa lake, na kujifanyia jina, na kufanya maajabu makubwa na ya kutisha, kwa kuyafukuza mataifa na miungu yao mbele ya watu wako, uliowakomboa kutoka Misri? Umewaweka watu wako Israeli kuwa mali yako milele, nawe, Ee BWANA, umekuwa Mungu wao. Na sasa, Ee Bwana Mungu, utimize milele ahadi uliyoahidi juu ya mtumishi wako na nyumba yake. Fanya kama ulivyoahidi, ili jina lako liwe kuu milele. Ndipo watu watasema, Bwana wa majeshi ndiye Mungu wa Israeli; Na nyumba ya mtumishi wako Daudi itafanywa imara mbele yako. Ee BWANA Mwenye Nguvu Zote, Mungu wa Israeli, umemfunulia mtumishi wako jambo hili, ukisema, 'Nitakujengea nyumba. Kwa hiyo mtumishi wako amepata ujasiri wa kukutolea sala hii. Ee Mwenyezi-Mungu, wewe ni Mungu! Maneno yako ni ya kweli, nawe umeahidi mambo haya mema kwa mtumishi wako. Sasa uwe radhi uibarikie nyumba ya mtumishi wako, ipate kudumu milele machoni pako; kwa maana wewe, Ee BWANA Mwenyezi, umesema, na kwa baraka yako nyumba ya mtumishi wako itabarikiwa milele." (2 Samweli 7:17-29)

"Baada ya siku, Daudi akawashinda Wafilisti, na Wamoabu, na Hadadezeri, mfalme wa Soba, na Washami wa Damasko. Bwana alimpa Daudi ushindi kila alikokwenda. Daudi alichukua nyara na kuwaweka wakfu vitu kwa Bwana. … Daudi alipata umaarufu baada ya kurudi kutoka kuwapiga Waedomu elfu kumi na nane katika Bonde la Chumvi. Daudi akatawala juu ya Israeli yote, akiwatendea watu wake wote yaliyo haki na haki. (2 Sam 8:1-15)

"Daudi akauliza, Je! Mtumishi wa nyumba ya Sauli aitwaye Siba akasema bado yuko mwana wa Yonathani; ni mlemavu wa miguu yote miwili. … Mefiboshethi, mwana wa Yonathani, mwana wa Sauli, alipomwendea Daudi, akainama ili kumpa heshima. Daudi akasema, Usiogope, kwa maana bila shaka nitakufanyia wema kwa ajili ya Yonathani baba yako. Nitakurudishia shamba lote lililokuwa la babu yako Sauli, nawe utakula mezani pangu sikuzote.' Mefiboshethi akainama, akasema, Mtumwa wako ni nini hata umwone mbwa mfu kama mimi? Ndipo mfalme akamwita Siba, akisema, Nimempa mjukuu wa bwana wako kila kitu kilichokuwa cha Sauli na jamaa yake. Wewe na wanao na watumishi wako mtamlimia shamba na kuleta mazao, ili mjukuu wa bwana wako apate riziki. Mefiboshethi, mjukuu wa bwana wako, atakula mezani pangu sikuzote. Ndipo Siba akamwambia mfalme, Mtumwa wako atafanya neno lo lote Bwana wangu mfalme atakalomwamuru mtumishi wake kulifanya. Basi, Mefiboshethi akala mezani pa Daudi kama mmoja wa wana wa mfalme." (2 Samweli 9:1-11)

Dhambi ya Daudi pamoja na Bathsheba

“Katika majira ya kuchipua, wakati ambapo wafalme wanakwenda vitani, Daudi akamtuma Yoabu pamoja na watu wa mfalme na jeshi lote la Israeli. Wakawaangamiza Waamoni na kuuzingira Raba. Lakini Daudi alibaki Yerusalemu. Siku moja jioni, Daudi aliamka kitandani na kuzunguka-zunguka juu ya dari ya jumba la kifalme. Kutoka juu ya paa alimwona mwanamke akioga. Mwanamke huyo alikuwa mzuri sana, na Daudi akatuma mtu ajue kumhusu. Yule mtu akasema, Je! Huyu siye Bath-sheba, binti Eliamu, mke wa Uria, Mhiti? Kisha Daudi akatuma wajumbe kumchukua. Akaja kwake, naye akalala naye. (Alikuwa amejitakasa kutokana na unajisi wake.) Kisha akarudi nyumbani. Yule mwanamke akapata mimba, akampelekea Daudi habari, akisema, Mimi ni mjamzito.” (2Sam 11:1-5)

Maoni: Kukawia kuonekana kwa asili ya kimwili huleta majaribu ya tamaa na zinapotimizwa uasherati.

“Daudi akatuma ujumbe kwa Yoabu, akisema, Nipelekee Uria, Mhiti. Naye Yoabu akamtuma kwa Daudi. Uria alipomjia, Daudi akamuuliza hali ya Yoabu, askari walikuwaje na vita vinaendeleaje. Ndipo Daudi akamwambia Uria, Shuka nyumbani kwako, ukanawe miguu yako. Uria aliondoka katika jumba la kifalme, na zawadi kutoka kwa mfalme ikatumwa baada yake. Lakini Uria akalala kwenye mwingilio wa jumba la mfalme pamoja na watumishi wote wa bwana wake, wala hakushuka nyumbani kwake. (2 Samweli 11:6-9)

“Mke wa Uria aliposikia kwamba mumewe amekufa, alimwombolezea. Wakati wa maombolezo ulipokwisha, Daudi akaagiza aletwe nyumbani kwake, naye akawa mke wake na akamzalia mwana. Lakini jambo hilo Daudi alilofanya likamchukiza BWANA. Bwana akamtuma Nathani kwa Daudi. Alipofika kwake, akasema, Palikuwa na watu wawili katika mji mmoja, mmoja tajiri na mwingine maskini. Tajiri alikuwa na idadi kubwa sana ya kondoo na ng'ombe, lakini yule maskini hakuwa na chochote isipokuwa mwana-kondoo mmoja mdogo wa kike ambaye alikuwa amenunua. Akaikuza, nayo ikakua pamoja naye na watoto wake. Ilishiriki chakula chake, ikanywa kutoka kwa kikombe chake na hata kulala mikononi mwake. Ilikuwa kama binti kwake. Sasa msafiri alifika kwa yule tajiri, lakini tajiri akajizuia kuchukua mmoja wa kondoo au ng'ombe wake mwenyewe ili kuandaa chakula kwa ajili ya msafiri aliyekuja kwake. Badala yake, alichukua mwana-kondoo jike wa yule mtu maskini na kumtayarisha kwa ajili ya yule aliyekuja kwake.’ (2 Sam. 11:26-27; 12:1-4) Kwa hiyo, alichukua kondoo jike wa yule mtu maskini.

“Daudi akawaka hasira juu ya mtu huyo, akamwambia Nathani, “Kwa hakika kama BWANA aishivyo, mtu aliyefanya hivi anastahili kufa! Ni lazima amlipe huyo mwana-kondoo mara nne, kwa sababu alifanya jambo kama hilo wala hakuwa na huruma.' Ndipo Nathani akamwambia Daudi, Wewe ndiwe mtu huyo! Bwana, Mungu wa Israeli, asema hivi: Nilikutia mafuta uwe mfalme juu ya Israeli, na kukuokoa na mkono wa Sauli. Nilikupa nyumba ya bwana wako, na wake za bwana wako mikononi mwako. Nilikupa nyumba ya Israeli na Yuda. Na kama haya yote yangekuwa kidogo sana, ningekupa hata zaidi. Kwa nini umelidharau neno la Bwana kwa kufanya yaliyo maovu machoni pake? Ulimpiga Uria Mhiti kwa upanga na kumchukua mke wake awe mke wako. Ulimuua kwa upanga wa Waamoni. Basi sasa, upanga hautaondoka nyumbani mwako milele, kwa sababu ulinidharau, ukamtwaa mke wa Uria, Mhiti, kuwa mke wako.’” (2 Sam. 12:5-10) Na.

“Ndipo Daudi akamwambia Nathani, Nimemtenda Bwana dhambi. Nathani akajibu, ‘Bwana ameiondoa dhambi yako. Hutakufa. Lakini kwa sababu kwa kufanya hivi umewafanya adui za Bwana waone dharau kabisa, mwana ambaye utazaliwa nawe atakufa.' Baada ya Nathani kurudi nyumbani, Yehova akampiga mtoto ambaye mke wa Uria alimzalia Daudi, naye akawa mgonjwa. Daudi alimsihi Mungu kwa ajili ya mtoto. Akafunga, akaingia nyumbani kwake, akalala chini usiku kucha. … Daudi aliona kwamba watumishi wake walikuwa wakinong’ona kati yao na akagundua kwamba mtoto alikuwa amekufa. "Je, mtoto amekufa?" akauliza, Ndiyo, wakamjibu Daudi, na baada ya kunawa, akajipaka mafuta, akabadili nguo zake, akaingia nyumbani kwa Bwana, akaabudu; (2 Samweli 12:13-20)

“Watumishi wake wakamwuliza, ‘Kwa nini unafanya hivi? Mtoto alipokuwa hai, ulifunga na kulia, lakini kwa kuwa mtoto amekufa, unaamka na kula!' Akajibu, Mtoto alipokuwa angali hai, nilifunga na kulia. Nikawaza, Nani anajua? Bwana anaweza kunihurumia na kumwacha mtoto aishi. Lakini sasa amekufa, kwa nini nifunge? Je, ninaweza kumrudisha tena? nitakwenda kwake, lakini hatanirudia mimi. Ndipo Daudi akamfariji mke wake Bath-sheba, naye

akaenda kwake na kulala naye. Akazaa mwana, wakamwita jina lake Sulemani. Bwana alimpenda; na kwa sababu Bwana alimpenda, akatuma ujumbe kwa Nathani nabii kumwita Yedidia." (2 Sam 12:21-25)

Shida katika Nyumba ya Daudi

"Baada ya muda, Amnoni mwana wa Daudi akampenda Tamari, dada mzuri wa Absalomu mwana wa Daudi. Amnoni alifadhaika sana kwa sababu ya Tamari dada yake, kwa maana alikuwa bikira, na ilionekana kuwa haiwezekani kwake kufanya lolote. Sasa Amnoni alikuwa na rafiki aliyeitwa Yonadabu, mwana wa Shimea, nduguye Daudi. Yonadabu alikuwa mtu mwerevu sana. Akamwuliza Amnoni, Mbona wewe, mwana wa mfalme, unaonekana kuwa na huzuni asubuhi baada ya asubuhi? Amnoni akamwambia, Ninampenda Tamari, dada ya Absalomu ndugu yangu. 'Nenda kitandani ujifanye mgonjwa,' Jonadabu alisema. Baba yako atakapokuja kukuona, mwambie, Ningependa dada yangu Tamari aje kunipa chakula. Acha aandae chakula mbele ya macho yangu ili nipate kumwangalia na kukila kutoka mkononi mwake.' Basi Amnoni akalala chini na kujifanya mgonjwa. Mfalme alipokuja kumwona, Amnoni akamwambia, Ningependa, Tamari, dada yangu, aje kuniandalia mkate wa pekee machoni pangu, ili nile mkononi mwake. Daudi akatuma ujumbe kwa Tamari katika jumba la kifalme: 'Nenda nyumbani kwa Amnoni ndugu yako na umtayarishie chakula.' Tamari akaenda nyumbani kwa kaka yake Amnoni, ambaye alikuwa amelala. Alichukua unga, akaukanda, akatengeneza mkate machoni pake na kuoka. Kisha akachukua sufuria na kumpa mkate, lakini yeye akakataa kula. Amnoni akasema, 'Waondoe wote hapa. Kila mtu aliondoka kisha akambaka." (2 Samweli 13:1-10)

"Ndipo Amnoni akamchukia kwa chuki nyingi sana, akamwita mtumishi wake wa kibinafsi, akasema, Mtoe mwanamke huyu hapa na ufunge mlango nyuma yake. Akaweka mkono wake kichwani akaenda zake huku akilia kwa sauti kuu. … Absalomu ndugu yake akamwambia, Je! Nyamaza sasa, dada yangu; yeye ni ndugu yako. Usitie jambo hili moyoni.' Tamari aliishi katika nyumba ya ndugu yake Absalomu, mwanamke aliyeachwa peke yake. Mfalme Daudi aliposikia hayo yote, alikasirika sana. Absalomu hakumwambia Amnoni neno lolote, jema au baya; alimchukia Amnoni kwa sababu alikuwa amemwaibisha Tamari dada yake. Miaka miwili baadaye, watu wa Absalomu walipomuua Amnoni. Ndipo wana wote wa mfalme wakaondoka, wakapanda nyumbu zao, wakakimbilia Geshuri, akakaa huko miaka mitatu. (2 Samweli 13:15, 20-23)

"Yoabu akajua ya kuwa moyo wa mfalme unamtamani Absalomu. Kwa hiyo, Yoabu alipanga kwa hila kumfanya Daudi amrudishe Absalomu Yerusalemu. … Mfalme akamwambia Yoabu, Vema, nitafanya. Nenda, umrudishe kijana Absalomu. Yoabu akaenda Geshuri na kumrudisha Absalomu Yerusalemu. Lakini mfalme akasema, Ni lazima aende nyumbani kwake; lazima asiuone uso wangu.' Kwa hiyo, Absalomu akaenda nyumbani kwake na hakuona uso wa mfalme. Katika Israeli yote hapakuwa na mtu aliyesifiwa sana kwa sura yake nzuri kama Absalomu. Tangu juu ya kichwa chake mpaka wayo wa mguu wake hapakuwa na dosari ndani yake." (2 Samweli 14:1-2, 21-25)

Njama ya Absalomu Kuchukua Kiti cha Enzi cha Daudi na Kuwa Mfalme

"Baada ya muda, Absalomu alijiandalia gari la vita na farasi na watu hamsini wa kukimbia mbele yake. Angeamka mapema na kusimama kando ya barabara inayoelekea kwenye lango la jiji. Kila mara mtu ye yote alipokuja na malalamiko ili kuwekwa mbele ya mfalme ili aamue, Absalomu alikuwa akimwita, "Wewe unatoka mji gani? Naye angejibu, 'Mtumishi wako anatoka katika mojawapo ya makabila ya Israeli.' Ndipo Absalomu akamwambia, Tazama, maneno yako ni halali na ni sahihi, lakini hakuna mwakilishi wa mfalme kukusikiliza. Naye Absalomu akaongeza kusema, 'Laiti ningewekwa kuwa mwamuzi katika nchi! Kisha kila mtu ambaye ana malalamiko au kesi angeweza kuja kwangu na ningeona kwamba anapata haki.' Pia, kila mtu alipomkaribia ili kuinama mbele yake, Absalomu alikuwa akinyoosha mkono wake, akamshika na kumbusu. Absalomu akawatendea hivi Waisraeli wote waliokuja kwa mfalme kumwomba haki, naye akaiba mioyo ya watu wa Israeli." (2 Sam 15:1-6)

"Ikawa mwisho wa miaka minne, Absalomu akamwambia mfalme, Niruhusu niende Hebroni, nikamilishe nadhiri niliyoweka kwa Bwana; Wakati mimi mtumishi wako nilipokuwa nikiishi Geshuri katika Aramu, niliweka nadhiri hii: Ikiwa BWANA atanirudisha Yerusalemu, nitamwabudu Mwenyezi-Mungu huko Hebroni. Mfalme akamwambia, Enenda kwa amani. Kwa hiyo, akaenda Hebroni. Ndipo Absalomu akatuma wajumbe wa siri katika kabila zote za Israeli, kusema, Mara mtakaposikia sauti ya tarumbeta, semeni, Absalomu ni mfalme huko Hebroni. Watu mia mbili kutoka Yerusalemu walikuwa wameandamana na Absalomu. Walikuwa wamealikwa kama wageni na walikwenda bila hatia,

bila kujua lolote kuhusu jambo hilo. Absalomu alipokuwa akitoa dhabihu, alituma pia kumwita Ahithofeli Mgiloni, mshauri wa Daudi, aje kutoka Gilo, mji wa kwao. Njama hiyo ikapata nguvu, na wafuasi wa Absalomu wakazidi kuongezeka." (2 Sam 15:7-12)

"Mjumbe akaja, akamwambia Daudi, Mioyo ya watu wa Israeli ina Absalomu. Ndipo Daudi akawaambia maofisa wake wote waliokuwa pamoja naye huko Yerusalemu, Njoni! Ni lazima tukimbie, la sivyo hakuna hata mmoja wetu atakayemponyoka Absalomu. Ni lazima tuondoke mara moja, la sivyo atatufikia upesi na kutuangamiza na kuliua jiji hilo kwa upanga.' Mfalme akaondoka, na watu wa nyumbani mwake wote wakimfuata; lakini aliwaacha masuria kumi waitunze ikulu. Mfalme akaondoka, na watu wote wakimfuata, wakasimama mahali fulani mbali. Watu wake wote wakapita mbele yake, pamoja na Wakerethi na Wapelethi wote; na Wagiti wote mia sita waliofuatana naye kutoka Gathi wakaenda mbele ya mfalme. (2 Sam 15:13-18)

"Ndipo mfalme akamwambia Sadoki, Lirudishe mjini Sanduku la Mungu; Nikipata kibali machoni pa Bwana, atanirudisha na kuniwezesha kuiona na makao yake tena. Lakini akisema, Sipendezwi nawe, basi niko tayari; na anifanyie lolote lile analoona kuwa jema machoni pake. Mfalme akamwambia Sadoki kuhani, Je! wewe si mwonaji? Rudi mjini kwa amani, pamoja na mwanao Ahimaasi na Yonathani mwana wa Abiathari. Wewe na Abiathari wachukue wana wako wawili pamoja nawe. Nitangoja kwenye vivuko vya jangwani hadi neno litoke kwenu la kunijulisha.' Kwa hiyo Sadoki na Abiathari wakalirudisha sanduku la Mungu hadi Yerusalemu na kukaa huko. Lakini Daudi akaendelea kupanda Mlima wa Mizeituni, akilia alipokuwa akienda; kichwa chake kilikuwa kimefunikwa na alikuwa hana viatu. Watu wote waliokuwa pamoja naye walifunika vichwa vyao pia na walikuwa wakilia huku wakipanda juu. Basi Daudi alikuwa ameambiwa, Ahithofeli yu miongoni mwa hao waliokula njama pamoja na Absalomu. Kwa hiyo, Daudi aliomba, "Ee Bwana, ligeuze shauri la Ahithofeli liwe upumbavu." (2 Sam 15:25-31)

"Daudi alipofika juu ya kilele, mahali ambapo watu walikuwa wakimwabudu Mungu, Hushai Mwarki alikuwapo kumlaki, vazi lake limeraruliwa na mavumbi kichwani mwake. Daudi akamwambia, Ukienda pamoja nami, utakuwa mzigo kwangu. Lakini ukirudi mjini na kumwambia Absalomu, Mimi nitakuwa mtumishi wako, Ee mfalme; Nilikuwa mtumishi wa baba yako hapo awali, lakini sasa nitakuwa mtumishi wako,' basi unaweza kunisaidia kwa kulivunja shauri la Ahithofeli. Je! makuhani Sadoki na Abiathari hawatakuwa pamoja nanyi? Waambie chochote unachosikia katika jumba la mfalme. Wana wao wawili, Ahimaasi mwana wa Sadoki na Yonathani mwana wa Abiathari, wako huko pamoja nao. Nipelekeeni na chochote mtakachosikia.' Basi, Hushai, rafiki ya Daudi, akafika Yerusalemu, Absalomu alipokuwa akiingia mjini." (2 Samweli 15:32-37)

"Naye Daudi alipokwisha kwenda mbele kidogo zaidi ya kilele, akamwona Siba, msimamizi wa Mefiboshethi, akingojea kumlaki. Alikuwa na kamba ya punda waliotandikwa na kubebeshwa mikate mia mbili, keki mia za zabibu kavu, mikate mia ya tini na kiriba cha divai.

Ndipo mfalme akauliza, Yuko wapi mjukuu wa bwana wako? Siba akamwambia, Anakaa Yerusalemu, kwa sababu anafikiri, Leo nyumba ya Israeli watanirudishia ufalme wa babu yangu." (2 Sam. 16:1-3)

"Daudi na watu wake wakaendelea njiani wakati Shimei alipokuwa akienda kando ya kilima kuelekea kwake, akilaani alipokuwa akienda na kumtupia mawe na kumwagilia udongo. Mfalme na watu wote waliokuwa pamoja naye walifika mahali walipokuwa wamechoka. Hapo akajiburudisha. Wakati huohuo, Absalomu na watu wote wa Israeli wakaja Yerusalemu, na Ahithofeli alikuwa pamoja naye. Ndipo Hushai, rafiki ya Daudi, akamwendea Absalomu na kumwambia, "Mfalme na aishi! Mfalme na aishi!' Absalomu akamwuliza Hushai, Je! huu ndio upendo unaomwonyesha rafiki yako? Kwa nini hukuenda na rafiki yako?' Hushai akamwambia Absalomu, La, yeye aliyechaguliwa na Bwana, na watu hawa, na na watu wote wa Israeli, mimi nitakuwa wake, nami nitakaa pamoja naye. Zaidi ya hayo, nimtumikie nani? Je! nisimtumikie mwana? Kama vile nilivyomtumikia baba yako, ndivyo nitakavyokutumikia wewe.' Absalomu akamwambia Ahithofeli, Tupe ushauri wako. Tufanye nini?' Ahithofeli akajibu, Lala na masuria wa baba yako aliowaacha wasimamie ikulu. Ndipo Israeli wote watasikia kwamba umejifanya kuwa uvundo katika mianzi ya pua ya baba yako, na mikono ya kila mtu aliye pamoja nawe itatiwa nguvu. Basi wakamtengenezea Absalomu hema juu ya dari, naye akalala na masuria wa baba yake machoni pa Israeli wote. (2 Sam 16:13-22)

Maoni: Kama vile Nathani alikuwa ametabiri.

“Siku zile shauri ambalo Ahithofeli alitoa lilikuwa kama lile la mtu anayeuliza kwa Mungu. Hivyo ndivyo Daudi na Absalomu walivyozingatia ushauri wote wa Ahithofeli. Ahithofeli akamwambia Absalomu, Ningechagua watu kumi na mbili elfu na kuondoka usiku huu kumfuatia Daudi. Ningemshambulia akiwa amechoka na dhaifu. Ningempiga kwa hofu, na watu wote walio pamoja naye watakimbia. Ningempiga mfalme peke yake na kuwarudisha watu wote kwako. Kifo cha mtu unayemtafuta kitamaanisha kurudi kwa wote; watu wote hawatadhurika.' Mpango huu ulionekana kuwa mzuri kwa Absalomu na kwa wazee wote wa Israeli. Lakini Absalomu akasema, “Mwiteni pia Hushai Mwarki, ili tupate kusikia atakalosema. Hushai alipokuja kwake, Absalomu akasema, Ahithofeli ametoa shauri hili. Je, tufanye kile anachosema? Ikiwa sivyo, tupe maoni yako.’” (2 Sam. 16:23, 17:1-6)

“Hushai akamwambia Absalomu, Shauri ambalo Ahithofeli ametoa si jema wakati huu. Unamjua baba yako na watu wake; wao ni wapiganaji, na wakali kama dubu aliyenyang'anywa watoto wake. Isitoshe, baba yako ni mpiganaji mwenye uzoefu; hatakesha usiku pamoja na askari. Hata sasa, amefichwa pangoni au mahali pengine. Akiwashambulia askari wako kwanza, ye yote atakayesikia habari zake atasema, Kumekuwa na mauaji kati ya watu wanaomfuata Absalomu. Ndipo hata askari shujaa ambaye moyo wake ni kama moyo wa simba, atayeyuka kwa hofu, kwa maana Israeli wote wanajua kwamba baba yako ni mpiganaji na kwamba wale walio pamoja naye ni mashujaa. Kwa hiyo, nakushauri: Waisraeli wote, kuanzia Dani mpaka Beer-sheba—wengi kama mchanga wa pwani—wakusanyike kwako, nawe ukiwaongoza vitani. Kisha tutamshambulia popote atakapopatikana, nasi tutamwangukia kama umande unavyoshuka chini. Si yeye wala mtu wake yeyote atakayeachwa hai. Akijitenga na kuingia katika mji, ndipo Israeli wote wataleta kamba kwa mji huo, nasi tutauburuta mpaka bondeni, hata kipande chake kisipatikane.’” (2 Sam. 11:7-13) Je!

“Absalomu na watu wote wa Israeli wakasema, Shauri la Hushai Mwarki ni jema kuliko lile la Ahithofeli. Kwa maana Mwenyezi-Mungu alikuwa amekusudia kulitangua shauri jema la Ahithofeli ili kuleta maafa juu ya Absalomu. Hushai akawaambia makuhani Sadoki na Abiathari, Ahithofeli amemshauri Absalomu na wazee wa Israeli kufanya hivi na hivi, lakini mimi nimewashauri wafanye hivi na hivi. Sasa tuma ujumbe mara moja, umwambie Daudi, Usilale usiku kucha katika vivuko vya nyika; vukeni, mfalme na watu wote walio pamoja naye watamezwa. Daudi akawakusanya watu waliokuwa pamoja naye, akawaweka wakuu wa maelfu na wakuu wa mamia juu yao, theluthi moja chini ya amri ya Yoabu, na theluthi chini ya Abishai, mwana wa Seruya, ndugu yake, na theluthi chini ya Itai, Mgiti, akawaambia askari, Mimi mwenyewe nitatoka pamoja nanyi. Lakini wale watu wakasema, ‘Tukilazimika kukimbia, hawatatujali hata nusu yetu tukifa, lakini ninyi mna thamani ya watu elfu kumi kutoka kwetu. Basi, mfalme akasimama kando ya lango, jeshi likaingia uwanjani kupigana na Israeli, na vita vikatokea huko katika msitu wa Efraimu, na watu waliouawa siku hiyo wakawa wengi, watu elfu ishirini wakaenea katika nchi yote, na msitu ukaua watu wengi zaidi siku hiyo. (2 Sam 17:14-28; 18:1-8)

“Ikawa Absalomu akakutana na watu wa Daudi. Alikuwa amepanda nyumbu wake, na nyumbu huyo alipoingia chini ya matawi mazito ya mwaloni mkubwa, kichwa cha Absalomu kilinaswa kwenye mti huo. Aliachwa akining'inia angani, huku nyumbu aliokuwa amepanda akiendelea. … Yoabu akachukua mikuki mitatu mkononi mwake na kuitumbukiza ndani ya moyo wa Absalomu wakati Absalomu alipokuwa angali hai kwenye mti wa mwaloni. Wakamchukua Absalomu, wakamtupa ndani ya shimo kubwa msituni na wakarundika rundo kubwa la mawe juu yake. Wakati huohuo, Waisraeli wote walikimbilia nyumbani kwao. … Ndipo Yoabu akamwambia Mkushi, Enenda, ukamwambie mfalme hayo uliyoyaona. Mkushi alipofika, akasema, Bwana wangu mfalme, sikia habari njema! Bwana amekuokoa leo na wote walioinuka juu yako. Mfalme akamwuliza yule Mkushi, Je! Yule kijana Absalomu yuko salama? Yule Mkushi akajibu, Adui za bwana wangu mfalme na wote watakaoinuka kukudhuru na wawe kama yule kijana.” (2Sam 18:9-32)

Daudi Anaomboleza kwa ajili ya Absalomu

“Mfalme alitikiswa. Akapanda mpaka chumba kilichokuwa juu ya lango na kulia. Alipokuwa akienda, alisema: ‘Ee mwanangu Absalomu! Mwanangu, mwanangu Absalomu! Laiti ningalikufa badala yako, Absalomu, mwanangu, mwanangu!” Yoabu akaambiwa, “Mfalme analia na kumwombolezea Absalomu. Na kwa jeshi lote ushindi wa siku ile

ukageuzwa kuwa maombolezo, kwa sababu siku hiyo watu walisikia wakisema, Mfalme anaomboleza kwa ajili ya mwanawe. Watu hao waliiba mjini siku hiyo kama watu wanavyoiba, ambao wanaona aibu wanapokimbia vita. Mfalme akafunika uso wake, akalia kwa sauti kubwa, ‘Ee mwanangu Absalomu! Ee Absalomu, mwanangu, mwanangu! Kisha Yoabu akaingia ndani ya nyumba kwa mfalme na kumwambia, “Leo umewafedhehesha watu wako wote ambao wameokoa maisha yako na maisha ya wana wako na binti zako na maisha ya wake zako na masuria wako. Unawapenda wale wanaokuchukia na kuwachukia wale wanaokupenda. Umeweka wazi leo kwamba makamanda na watu wao si kitu kwako. Naona ungefurahi kama Absalomu angalikuwa hai leo na sisi sote tungekufa. Sasa nendeni mkawatie moyo wanaume wenu. Naapa kwa Bwana, kwamba msipotoka nje, hakuna mtu atakayesalia kwenu ifikapo jioni. Hili litakuwa baya zaidi kwako kuliko misiba yote iliyokupata tangu ujana wako hata sasa. Kwa hiyo, mfalme akasimama na kuketi kwenye lango. Watu hao walipoambiwa, ‘Mfalme ameketi langoni,’ wakaja wote mbele yake. (2 Sam 18:32; 19:1-7)

“Wakati huohuo, Waisraeli walikuwa wamekimbilia nyumbani kwao. Katika kabila zote za Israeli, watu wote walikuwa wakibishana wao kwa wao, wakisema, Mfalme alituokoa na mikono ya adui zetu; ndiye aliyetuokoa na mikono ya Wafilisti. Lakini sasa ameikimbia nchi kwa ajili ya Absalomu; na Absalomu, tuliyemtia mafuta ili atutawale, amekufa vitani. Basi kwa nini husemi lolote kuhusu kumrudisha mfalme?' Mfalme Daudi akatuma ujumbe huu kwa Sadoki na Abiathari, makuhani, akisema: “Waulizeni wazee wa Yuda, ‘Kwa nini mnakuwa wa mwisho kumrudisha mfalme kwenye jumba lake la kifalme, kwa maana maneno yanayosemwa katika Israeli yote yamemfikia mfalme mahali pake? Ninyi ni ndugu zangu, nyama yangu na damu yangu mwenyewe. Basi kwa nini muwe wa mwisho kumrudisha mfalme? si jemadari wa jeshi langu badala ya Yoabu. Akaivuta mioyo ya watu wote wa Yuda kana kwamba ni mtu mmoja; Ndipo mfalme akarudi, akaenda mpaka Yordani.” (2 Sam 19:8-15)

“Basi watu wa Yuda walikuwa wamekuja Gilgali ili kwenda kukutana na mfalme na kumvusha Yordani. Shimei mwana wa Gera, Mbenyamini kutoka Bahurimu, akashuka haraka pamoja na watu wa Yuda ili kumlaki mfalme Daudi. Pamoja naye walikuwapo Wabenyamini elfu, pamoja na Siba, msimamizi wa nyumba ya Sauli, na wanawe kumi na watano na watumishi ishirini. Walikimbia hadi Yordani, ambapo mfalme alikuwa. Wakavuka kivuko ili kuivusha nyumba ya mfalme na kufanya lolote alilotaka. Shimei mwana wa Gera alipovuka Yordani, alianguka kifudifudi mbele ya mfalme na kumwambia, ‘Bwana wangu na asinihesabu kuwa na hatia. Usikumbuke jinsi mtumishi wako alivyokosa siku ile bwana wangu mfalme alipoondoka Yerusalemu. Mfalme aiondoe akilini mwake. Kwa maana mimi mtumishi wako najua ya kuwa nimefanya dhambi, lakini leo nimekuja hapa, nikiwa wa kwanza wa nyumba yote ya Yusufu, ili nishuke nimlaki bwana wangu mfalme. Ndipo Abishai mwana wa Seruya akasema, Je! Alimlaani mpakwa mafuta wa Bwana.' Daudi akajibu, “Tuna uhusiano gani kati yenu na mimi, enyi wana wa Seruya? Leo mmekuwa adui zangu! Je, mtu ye yote atauawa katika Israeli leo? Je! sijui ya kuwa mimi leo ni mfalme juu ya Israeli? Basi mfalme akamwambia Shimei, Hutakufa. Naye mfalme akamuahidi kwa kiapo.” (2 Sam 19:16-23)

“Mefiboshethi, mjukuu wa Sauli, naye akashuka ili kumlaki mfalme. Hakuwa ameitunza miguu yake, wala hakupunguza sharubu zake, wala hakufua nguo zake tangu siku ile mfalme alipoondoka mpaka siku aliporudi salama. Naye alipokuja kutoka Yerusalemu ili kumlaki mfalme, mfalme akamwuliza, Mbona hukukwenda pamoja nami, Mefiboshethi? Akasema, Bwana wangu mfalme, kwa kuwa mimi mtumishi wako ni kilema, nilisema, nitatandikizwa punda wangu, na kumpanda, ili niende pamoja na mfalme. Lakini Siba mtumishi wangu alinisaliti. Naye amenichongea mtumishi wako kwa bwana wangu mfalme. Bwana wangu mfalme ni kama malaika wa Mungu; kwa hivyo, fanya chochote kinachokupendeza. Wazao wote wa babu yangu hawakustahili chochote ila kifo kutoka kwa bwana wangu mfalme, lakini ulimpa mtumishi wako nafasi kati ya wale wanaoketi mezani pako. Kwa hiyo, nina haki gani ya kukata rufaa tena kwa mfalme?' Mfalme akamwambia, Kwa nini kusema zaidi? Ninakuamuru wewe na Siba kugawanya mashamba.' Mefiboshethi akamwambia mfalme, Na achukue kila kitu, kwa kuwa bwana wangu mfalme amefika nyumbani salama.” (2 Sam. 19:24-30)

“Barzilai Mgileadi naye akashuka kutoka Rogelimu ili kuvuka Yordani pamoja na mfalme na kumpeleka kutoka huko. Basi Barzilai alikuwa mzee sana, mwenye umri wa miaka themanini. Alikuwa amemruzuku mfalme wakati wa kukaa kwake Mahanaimu, kwa maana alikuwa mtu tajiri sana. Mfalme akamwambia Barzilai, Vuka pamoja nami, ukae nami huko Yerusalemu, nami nitakupa mahitaji yako. Lakini Barzilai akamjibu mfalme, “Nitaishi miaka mingapi hata nipande

Yerusalemu pamoja na mfalme? Sasa nina umri wa miaka themanini. Je, ninaweza kutofautisha kilicho kizuri na kisichokuwa kizuri? Je, mtumishi wako anaweza kuonja kile anachokula na kunywa? Je, bado ninaweza kusikia sauti za waimbaji wanaume na wanawake? Kwa nini mimi mtumishi wako niwe mzigo zaidi kwa bwana wangu mfalme? Mtumishi wako nitavuka Yordani pamoja na mfalme kwa umbali mfupi, lakini kwa nini mfalme anilipe hivi? Acha mtumishi wako arudi, ili nife katika mji wangu karibu na kaburi la baba yangu na mama yangu. Lakini huyu hapa mtumishi wako Kimham. Na avuke pamoja na bwana wangu mfalme. Mfanyie chochote unachopenda.' Mfalme akasema, Kimham atavuka pamoja nami, nami nitamfanyia lolote upendalo. Na chochote unachotaka kutoka kwangu nitakufanyia.' Kwa hiyo, watu wote wakavuka Yordani, kisha mfalme akavuka. Mfalme akambusu Barzilai na kumpa baraka, na Barzilai akarudi nyumbani kwake. Mfalme alipovuka mpaka Gilgali, Kimham alivuka pamoja naye. Majeshi yote ya Yuda na nusu ya wanajeshi wa Israeli walikuwa wamemchukua mfalme." (2 Sam 19:31-40)

"Upesi watu wote wa Israeli wakaja kwa mfalme na kumwambia, 'Kwa nini ndugu zetu, watu wa Yuda, walimwiba mfalme na kumvusha yeye na nyumba yake Yordani, pamoja na watu wake wote? Watu wote wa Yuda wakajibu watu wa Israeli, wakasema, Tulifanya hivi kwa sababu mfalme ni jamaa yetu wa karibu. Kwa nini una hasira juu yake? Je, tumekula chakula chochote cha mfalme? Je, tumejichukulia chochote?' Ndipo watu wa Israeli wakajibu watu wa Yuda, wakasema, Sisi tuna sehemu kumi katika mfalme; na zaidi ya hayo, sisi tunayo madai makubwa zaidi kwa Daudi kuliko wewe. Hivi kwa nini unatudharau? Je, sisi hatukuwa wa kwanza kusema juu ya kumrudisha mfalme wetu?' Lakini watu wa Yuda wakajibu kwa ukali kuliko watu wa Israeli." (2 Samweli 19:41-43)

"Basi kulikuwa na mtu mkorofi aitwaye Sheba, mwana wa Bikri, Mbenyamini. Akapiga tarumbeta na kusema, 'Sisi hatuna sehemu katika Daudi, wala hatuna sehemu katika mwana wa Yese! Enyi Israeli, kila mtu hemani kwake! Basi watu wote wa Israeli wakamwacha Daudi na kumfuata Sheba mwana wa Bikri. Lakini watu wa Yuda walikaa karibu na mfalme wao kutoka Yordani mpaka Yerusalemu. Ndipo mfalme akamwambia Amasa, Waite watu wa Yuda waje kwangu katika muda wa siku tatu, nawe uwe hapa wewe mwenyewe. Lakini Amasa alipokwenda kuwaita Yuda, alichukua muda mrefu zaidi ya muda ambao mfalme alikuwa amemwekea. Daudi akamwambia Abishai, Sasa Sheba mwana wa Bikri atatutenda mabaya kuliko Absalomu. Wachukue watu wa bwana wako na kumfuatia, la sivyo atapata miji yenye ngome na kutukimbia. Basi, watu wa Yoabu, na Wakerethi, na Wapelethi, na mashujaa wote wa vita, wakatoka chini ya uongozi wa Abishai. Wakatoka Yerusalemu ili kumfuatia Sheba mwana wa Bikri. Walipokuwa kwenye mwamba mkubwa huko Gibeoni, Amasa akaja kuwalaki. Yoabu alikuwa amevaa vazi lake la kijeshi, na juu yake alikuwa amejifunga mshipi wenye panga kwenye ala yake. Aliposonga mbele, ilidondoka kutoka kwenye ala yake. Yoabu akamwambia Amasa, U hali gani, ndugu yangu? Ndipo Yoabu akamshika Amasa ndevu kwa mkono wake wa kuume ili kumbusu. Amasa hakuwa macho dhidi ya upanga uliokuwa mkononi mwa Yoabu, naye Yoabu akamtumbukiza tumboni, na matumbo yake yakamwagika chini. Bila kuchomwa kisu tena, Amasa akafa. Ndipo Yoabu na Abishai ndugu yake wakamfuatia Sheba mwana wa Bikri." (2 Samweli 20:1-10)

"Mmoja wa watu wa Yoabu akasimama karibu na Amasa, akasema, Mtu ye yote ampendaye Yoabu, na ye yote aliye wa Daudi, na amfuate Yoabu. Amasa alikuwa akigaagaa katika damu yake katikati ya njia, na yule mtu akaona kwamba wanajeshi wote wamesimama hapo. Alipotambua kwamba kila mtu aliyekuja kwa Amasa amesimama, akamkokota kutoka barabarani mpaka shambani na kumtupia vazi. Baada ya Amasa kuondolewa barabarani, wanaume wote wakaendelea mbele pamoja na Yoabu ili kumfuatia Sheba mwana wa Bikri. Sheba akapita kati ya makabila yote ya Israeli mpaka Abel-beth-maaka na katika eneo lote la Waberi, ambao walikusanyika pamoja na kumfuata. Wanajeshi wote waliokuwa pamoja na Yoabu wakaja na kuuzingira Sheba katika Abel Beth-maaka. Walijenga ngome ya kuzingirwa hadi jiji, nalo likasimama dhidi ya ngome za nje. Walipokuwa wakiubomoa ukuta ili kuuangusha, mwanamke mmoja mwenye hekima aliita kutoka mjini, 'Sikilizeni! Sikiliza! Mwambieni Yoabu aje hapa ili niseme naye. Akamwendea, naye akamwuliza, Je! wewe ndiwe Yoabu? 'Mimi ndiye,' akajibu. Akasema, Sikiliza mjakazi wako analosema. 'Ninasikiliza,' alisema. Aliendelea, 'Hapo zamani za kale walikuwa wakisema, Pata jibu lako kwa Abeli, na hilo lilitosha. Sisi ni watu wa amani na waaminifu katika Israeli. Unajaribu kuharibu jiji ambalo ni mama katika Israeli. Kwa nini unataka kumeza urithi wa Yehova?" "Isiwe hivyo!" Yoabu akajibu, "Ni mbali na mimi kumeza au kuharibu! Hiyo sivyo. Mtu mmoja aitwaye Sheba, mwana wa Bikri, kutoka nchi ya vilima ya Efraimu, ameinua mkono wake juu ya mfalme Daudi. Mkabidhi mtu huyu mmoja, nami nitaondoka mjini. Yule mwanamke akamwambia Yoabu, Kichwa

chake kitatupwa kwako kutoka ukutani. Kisha yule mwanamke akaenda kwa watu wote kwa shauri lake la hekima, nao wakamkata kichwa Sheba mwana wa Bikri na kumtupia Yoabu. Kwa hiyo, akapiga tarumbeta, na watu wake wakatawanyika kutoka mjini, kila mmoja akarudi nyumbani kwake. Naye Yoabu akarudi kwa mfalme huko Yerusalemu." (2 Sam 20:11-22)

"Tena hasira ya Bwana ikawaka juu ya Israeli, akamchochea Daudi juu yao, akisema, Enenda ukawahesabu Israeli na Yuda." (2Sam 24:1)
Maoni: Huenda "aliyechochea" humfanya mtu afikiri kwamba "yeye" ni "Bwana." Neno la Kiebrania ni cuwth bila "yeye." Young's Literal Translation ina neno hilo kama "adui." 1 Nyakati 21:1-2 inasema "Shetani akainuka juu ya Israeli, akamshawishi Daudi awahesabu Israeli."

"Mfalme akamwambia Yoabu na majemadari wa jeshi pamoja naye, Enendeni kati ya kabila za Israeli tangu Dani mpaka Beer-sheba, mkawaandikishe watu wa vita, ili nijue jinsi walivyo wengi. Lakini Yoabu akamjibu mfalme, "BWANA, Mungu wako, na awazidishie watu mara mia, na macho ya bwana wangu mfalme na yaone haya. Lakini kwa nini bwana wangu mfalme anataka kufanya jambo kama hilo?' Lakini neno la mfalme likamshinda Yoabu na majemadari wa jeshi; kwa hiyo, wakaondoka mbele ya mfalme ili kuwaandikisha watu wa vita wa Israeli. Baada ya kuvuka Yordani, walipiga kambi karibu na Aroeri, kusini mwa mji kwenye bonde la mto, kisha wakapitia Gadi hadi Yazeri. Wakaenda Gileadi na eneo la Tahtimu Hodshi, wakaendelea mpaka Dani-yaani na kuzunguka upande wa Sidoni. Kisha wakaenda kuelekea ngome ya Tiro na miji yote ya Wahivi na Wakanaani. Hatimaye, wakaendelea hadi Beer-sheba, Negebu ya Yuda. Baada ya kupita katika nchi yote, walirudi Yerusalemu mwisho wa miezi kenda na siku ishirini. Yoabu akamweleza mfalme hesabu ya watu wa vita; katika Israeli palikuwa na watu mia nane elfu wenye uwezo wa kutumia upanga, na katika Yuda walikuwako mia tano elfu. Daudi alipatwa na dhamiri baada ya kuwahesabu watu wa vita, akamwambia Bwana, Nimekosa sana kwa haya niliyoyatenda. Sasa, Ee Bwana, nakuomba, uondoe hatia ya mtumishi wako; nimefanya upumbavu sana. (2 Samweli 24:2-10)
Maelezo: Dhamiri ya Daudi ilipigwa na maneno yake "nimefanya dhambi" yanaunga mkono kabisa kwamba Daudi alishindwa na jaribu. Mungu hamjaribu bali Shetani hajaribu tu bali anadanganya.

"Kabla Daudi hajaamka asubuhi yake, neno la BWANA lilimjia Gadi, nabii, mwonaji wa Daudi, kusema, Enenda ukamwambie Daudi, Bwana asema hivi, Ninakupa mambo matatu. Nichagulie mmoja wao nifanye dhidi yako.' Basi, Gadi akaenda kwa Daudi na kumwambia, 'Je! Au miezi mitatu ya kuwakimbia adui zako huku wakikufuatia? Au siku tatu za tauni katika nchi yako? Sasa basi, tafakari na uamue jinsi nitakavyomjibu yeye aliyenituma.' Daudi akamwambia Gadi, Mimi niko katika dhiki kuu; na tuanguke katika mikono ya Bwana, kwa maana fadhili zake ni nyingi; Kwa hiyo, Mwenyezi-Mungu akaleta tauni kwa Israeli kuanzia asubuhi hadi mwisho wa wakati uliowekwa, na watu elfu sabini kutoka Dani mpaka Beer-sheba wakafa. Malaika alipounyosha mkono wake kuuharibu Yerusalemu, Bwana alisikitika kwa ajili ya msiba huo, akamwambia malaika aliyekuwa akiwatesa watu, "Imetosha! Ondoa mkono wako.' Malaika wa Mwenyezi-Mungu alikuwa kwenye kiwanja cha kupuria nafaka cha Arauna, Myebusi." (2 Sam 24:11-16)

"Daudi alipomwona yule malaika aliyekuwa akiwapiga watu, akamwambia Mwenyezi-Mungu, 'Mimi ndiye niliyefanya dhambi na kufanya uovu. Hawa ni kondoo tu. Wamefanya nini? Mkono wako na unianguke mimi na jamaa yangu.' Siku hiyo Gadi akamwendea Daudi, akamwambia, Paa, ukamjengee BWANA madhabahu katika kiwanja cha kupuria cha Arauna Myebusi. Basi, Daudi akapanda, kama Bwana alivyoamuru kwa njia ya Gadi. Arauna alipotazama na kumwona mfalme na watu wake wakija kumwelekea, akatoka nje, akainama mbele ya mfalme uso wake mpaka nchi. Arauna akasema, Mbona bwana wangu mfalme amemjia mtumishi wake? Daudi akajibu, ili ninunue sakafu yako ya kupuria, nipate kumjengea Bwana madhabahu, ili tauni ipate kukomeshwa juu ya watu. Arauna akamwambia Daudi, "Bwana wangu mfalme na achukue chochote kinachompendeza na kukitoa ng'ombe kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, na hizi hapa ni vifaa vya kupuria na jozi za ng'ombe kwa ajili ya kuni. Arauna akamwambia, Bwana, Mungu wako, akukubali. Lakini mfalme akajibu, 'Hapana, ninasisitiza kukulipa. sitamtolea Mwenyezi-Mungu, Mungu wangu, sadaka za kuteketezwa ambazo hazinigharimu chochote. Kwa hiyo, Daudi akanunua uwanja wa kupuria na ng'ombe, akawalipa shekeli hamsini za fedha. Daudi akamjengea BWANA madhabahu huko na kutoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani. Ndipo BWANA akajibu maombi kwa ajili ya nchi, na tauni ikakoma juu ya Israeli." (2 Sam 24:17-25)

“Mfalme Daudi alipokuwa mzee na miaka mingi, Adonia alijiinua, akasema, Mimi nitakuwa mfalme. Kwa hiyo, akatayarisha magari na farasi, pamoja na watu hamsini wa kukimbia mbele yake. (Baba yake hakuwa amewahi kumuingilia kwa kumwuliza, ‘Kwa nini unafanya hivyo?’) Adonia akashauriana na Yoabu na kuhani Abiathari, nao wakamtegemeza. Lakini kuhani Sadoki, Benaya mwana wa Yehoyada, nabii Nathani, Shimei na Rei na walinzi maalum wa Daudi hawakujiunga na Adoniya, lakini hakumwalika Nathani nabii wala Sulemani ndugu yake. (1 Wafalme 1:1, 6-10)

“Ndipo Nathani akamwuliza Bath-sheba, mamaye Sulemani, Je! hukusikia ya kwamba Adonia amekuwa mfalme bila bwana wetu Daudi kujua? … Kwa hiyo, Bath-sheba akaenda kumwona mfalme mzee na kumwambia, ‘Bwana wangu, wewe mwenyewe uliniapia: Sulemani mwana wako atakuwa mfalme baada yangu, naye ndiye atakayeketi katika kiti changu cha enzi. Lakini sasa Adonia amekuwa mfalme. Bwana wangu mfalme, macho ya Israeli yote yanakuelekea wewe, ili kujifunza kwako ni nani atakayeketi katika kiti cha enzi. La sivyo, mara tu bwana wangu mfalme atakapolazwa pamoja na baba zake, mimi na mwanangu Sulemani tutachukuliwa kuwa wahalifu.' Alipokuwa bado anazungumza na mfalme, Nathani nabii akaja na kusema: “Je, wewe, bwana wangu mfalme, umesema kwamba Adonia atakuwa mfalme baada yako, na kwamba ataketi kwenye kiti chako cha enzi? Lakini mimi mtumishi wako na Sadoki kuhani na Benaya mwana wa Yehoyada na mtumishi wako Sulemani hakumwalika. Je! mfalme baada yake?' (1 Wafalme 1:11, 15-27)

“Mfalme Daudi akasema, Waite Sadoki kuhani, Nathani nabii, na Benaya mwana wa Yehoyada. Walipokuja mbele ya mfalme, akawaambia, ‘Chukueni watumishi wa bwana wenu mkampendishe Sulemani mwanangu juu ya nyumbu wangu mwenyewe na mshuke mpaka Gihoni. Kuhani Sadoki na Nathani nabii watampaka mafuta awe mfalme wa Israeli. Pigeni tarumbeta na kupaza sauti, Uishi Mfalme Sulemani! Kisha utapanda pamoja naye, naye atakuja na kuketi juu ya kiti changu cha enzi na kutawala mahali pangu. nimemweka kuwa mkuu wa Israeli na Yuda. Baragumu zilipigwa na watu wote wakapiga kelele, "Uishi Mfalme Sulemani!" (1 Wafalme 1:32-35)

“Adoniya na wageni wote walipokuwa wanamaliza karamu yao, Yoabu akauliza, “Ni nini maana ya kelele zote za mjini?” Yonathani akajibu, Bwana wetu mfalme Daudi amemweka Sulemani kuwa mfalme. ... Ndipo wageni wote wa Adoniya wakashtuka na kutawanyika, lakini Adoniya, kwa kumwogopa Sulemani, akaenda na kushika pembe za madhabahu, ‘Adoniya anamwogopa Mfalme Sulemani na anashikilia pembe za madhabahu. Sulemani akajibu, Akijionyesha kuwa ni mtu mzuri, hata unywele mmoja wa kichwa chake hautaanguka chini; Ndipo mfalme Sulemani akatuma watu, wakamshusha kutoka madhabahuni, Adonia akaenda akamsujudia mfalme Sulemani; (1 Wafalme 1:41, 49-53)

“Daudi alimpa Sulemani agizo. “Basi uwe hodari, ujionyeshe kuwa mwanamume, na kuyashika anayotaka Bwana, Mungu wako, uende katika njia zake, na kushika amri zake, na maagizo yake, na sheria zake, na amri zake, kama ilivyoandikwa katika torati ya Musa, upate kufanikiwa katika mambo yote ufanyayo, na kila uendako, na ili kwamba BWANA aitimize ahadi yake kwangu; ikiwa wazao wako wataangalia jinsi wanavyoishi, na kama wakienenda kwa uaminifu mbele zangu, hatakosa kuwa na mtu wa kutawala mbele zangu kwa moyo wote na kwa moyo wote wa Israeli. Sasa wewe mwenyewe unajua kile Yoabu alichonitendea—Mtendee kulingana na hekima yako, lakini usiruhusu mvi zake zishuke kaburini kwa amani. Lakini uwafanyie wema wana wa Barzilai wa Gileadi na wawe miongoni mwa wale wanaokula mezani pako. Walisimama karibu nami nilipomkimbia Absalomu ndugu yako. Mkumbuke Shimei aliyeniadhibu kwa laana kali. Wewe ni mtu wa hekima; utajua la kumfanya. Leteni kichwa chake chenye mvi mpaka kaburini katika damu.' Kisha Daudi akalala na baba zake na akazikwa katika Jiji la Daudi. Alikuwa ametawala miaka arobaini juu ya Israeli, miaka saba huko Hebroni, na miaka thelathini na mitatu huko Yerusalemu. (1 Wafalme 2:2-11)

“Sulemani akamwondoa Abiathari katika ukuhani wa BWANA; … Hata hivyo, watu walikuwa bado wakitoa dhabihu mahali pa juu, kwa sababu hekalu lilikuwa bado halijajengwa kwa ajili ya Jina la Bwana. (hapo awali) Sulemani

alionyesha upendo wake kwa BWANA kwa kuzifuata amri za Daudi baba yake, isipokuwa alitoa dhabihu na kufukiza uvumba katika mahali pa juu." (1 Wafalme 2:27; 3:2-3)

"Mfalme akaenda Gibeoni ili kutoa dhabihu, huko Yehova akamtokea Sulemani katika ndoto wakati wa usiku, na Mungu akasema, 'Omba chochote unachotaka nikupe.'" Sulemani akajibu, 'Umemfanyia mtumishi wako, Daudi, baba yangu, wema mwingi, kwa sababu alikuwa mwaminifu kwako na mwadilifu na mnyoofu wa moyo. Umeendeleza fadhili hizi kuu kwake na umempa mtoto wa kiume ili aketi kwenye kiti chake cha enzi leo hii. ... Kwa hiyo nipe mimi mtumishi wako moyo wa utambuzi ili kuwatawala watu wako na kupambanua kati ya mema na mabaya. Kwa maana ni nani awezaye kuwatawala watu wako hawa walio wengi? Bwana akafurahi, akasema, Kwa kuwa umeomba haya, wala si maisha marefu, wala si mali kwa ajili yako mwenyewe, wala hukuomba mauti ya adui zako, bali ufahamu katika kutenda haki, nitafanya uliloomba. Nitakupa moyo wa hekima na utambuzi, hata hatakuwapo mtu kama wewe, wala hatakuwapo kamwe. Zaidi ya hayo, nitakupa kile ambacho hukuomba, yaani, utajiri na heshima, ili kwamba katika maisha yako hutakuwa na mtu wa kufananishwa na wafalme. Na kama ukienda katika njia zangu na kuzishika amri na amri zangu kama Daudi baba yako alivyofanya, nitakupa maisha marefu.' Kisha Sulemani akaamka - na akagundua kuwa ilikuwa ndoto." (1 Wafalme 3:4, 6, 9-15)

"Mungu akampa Sulemani hekima na ufahamu mwingi sana, na upana wa ufahamu usio na kipimo, kama mchanga wa ufuoni mwa bahari. Hekima ya Sulemani ilikuwa kubwa kuliko hekima ya watu wote wa Mashariki, na zaidi ya hekima yote ya Misri. … Watu wa mataifa yote wakaja kuisikiliza hekima ya Sulemani, waliotumwa na wafalme wote wa dunia, waliosikia habari za hekima yake." (1 Wafalme 4:29, 34)

"Hiramu, mfalme wa Tiro, aliposikia ya kwamba Sulemani ametiwa mafuta kuwa mfalme, akatuma wajumbe wake kwa Sulemani, kwa maana alikuwa na uhusiano wa kirafiki na Daudi sikuzote. … Sulemani alimwambia Hiramu, mfalme wa Tiro, 'Kwa hiyo, ninakusudia kujenga hekalu kwa ajili ya Jina la Bwana, Mungu wangu.' … Hiramu aliposikia ujumbe wa Sulemani, alifurahi sana akasema, "Bwana asifiwe leo, kwa kuwa amempa Daudi mwana mwenye hekima ili kutawala juu ya taifa hili kubwa. Hiramu akatuma ujumbe kwa Solomoni: "Nimepokea ujumbe ulionitumia na nitafanya yote unayotaka katika kutoa mbao za mierezi na misonobari. … Kwa njia hii Hiramu alimlisha Sulemani kwa miti yote ya mierezi na misonobari aliyotaka, na Sulemani akampa Hiramu kori ishirini elfu za ngano kuwa chakula cha watu wa nyumbani mwake, pamoja na bathi elfu ishirini za mafuta ya mizeituni yaliyokamuliwa. Sulemani aliendelea kufanya hivyo kwa ajili ya Hiramu mwaka baada ya mwaka. Mwenyezi-Mungu akampa Solomoni hekima, kama vile alivyomwahidi. Kulikuwa na mahusiano ya amani kati ya Hiramu na Sulemani, na hao wawili wakafanya mapatano." (1 Wafalme 5:1, 5, 7-8, 10-12)

"Neno la BWANA likamjia Sulemani, kusema, Kwa habari za hekalu hili unalojenga, ukifuata amri zangu, na kuyashika maagizo yangu, na kuyashika maagizo yangu yote, na kuyashika, nitatimiza kwa mkono wako ahadi niliyompa Daudi baba yako. Nami nitakaa kati ya Waisraeli, wala sitawaacha watu wangu Israeli.'" (1 Wafalme 6:11-13) Na.

"Katika chumba cha ndani alitengeneza makerubi mawili ya mti wa mzeituni, kila moja lilikuwa na kimo cha dhiraa kumi. … Akaweka makerubi ndani ya chumba cha ndani kabisa cha hekalu, na mabawa yao yakiwa yamekunjuliwa. Bawa la kerubi mmoja liligusa ukuta mmoja, na bawa la kerubi la pili liligusa ukuta wa pili, na mabawa yao yaligusana katikati ya chumba. Akayafunika makerubi kwa dhahabu." (1 Wafalme 6:23, 27-28)

"Ilimchukua Sulemani miaka kumi na mitatu, hata hivyo, kukamilisha ujenzi wa jumba lake la kifalme. Alijenga Jumba la Msitu wa Lebanoni lenye urefu wa dhiraa mia moja, upana wake hamsini na urefu wake thelathini, na safu nne za nguzo za mierezi zilizounga mkono mihimili ya mierezi iliyokatwa. Ilikuwa imeezekwa kwa mierezi juu ya nguzo zilizowekwa kwenye nguzo - mihimili arobaini na tano, kumi na tano kwa safu moja. Madirisha yake yaliwekwa juu katika seti za matatu, yakitazamana. Milango yote ilikuwa na muafaka wa mstatili; walikuwa katika sehemu ya mbele katika seti tatu, wakitazamana." (1 Wafalme 7:1-5)
Maoni: Sulemani alijenga vitu bora zaidi:

- Ukumbi wa Haki ambapo alipaswa kuhukumu.
- jumba la kifahari kwa mke wake, binti Farao

- kwa Hekalu yeye
    - akafanyiza nguzo mbili za shaba, kila moja mikono kumi na minane kwenda juu, na dhiraa kumi na mbili pande zote;
    - taji mbili za shaba juu ya vichwa vya nguzo na wavu wa mikufu iliyosokotwa;
    - ile bahari ya chuma cha kusubu iliyosimama juu ya mafahali kumi na wawili
    - nguzo kumi za shaba kila tako lilikuwa na paa za pembeni zenye simba, fahali na makerubi na vitu vingi vya kupendeza. (1 Wafalme 7:15-45)

“Sulemani akafanya vyombo vyote vilivyokuwamo katika hekalu la BWANA: madhabahu ya dhahabu, na meza ya dhahabu ambayo juu yake ilikuwa na mikate ya Wonyesho; vinara vya taa vya dhahabu safi, kazi ya maua ya dhahabu, taa na makoleo; mabakuli ya dhahabu, visuzi, mabakuli ya kunyunyuzia, sahani na chetezo; na vikalio vya dhahabu vya milango ya chumba cha ndani kabisa, na Patakatifu pa Patakatifu, na ukumbi kuu wa milango ya hekalu. Kazi yote ya Hekalu ilipokwisha, akaleta vile vitu ambavyo Daudi baba yake aliviweka wakfu, yaani, fedha na dhahabu na vyombo, akaviweka katika hazina za hekalu la BWANA. (1 Wafalme 7:48-51)

“Ndipo mfalme Sulemani akawaita mbele yake huko Yerusalemu wazee wa Israeli, wakuu wote wa kabila na wakuu wa jamaa za wana wa Israeli, ili walipandishe sanduku la agano la BWANA kutoka Sayuni, Mji wa Daudi. Wazee wote wa Israeli walipofika, makuhani wakalichukua sanduku na kulileta Hekaluni pamoja na Hema la Kukutania na vyombo vyote vitakatifu vilivyokuwa ndani yake. Mfalme Sulemani na kusanyiko lote la Israeli walikuwa wakitoa dhabihu nyingi sana za kondoo na ng’ombe ambazo hazingeweza kuandikwa wala kuhesabiwa. Kisha makuhani wakalileta sanduku la agano la Mwenyezi-Mungu mahali pake katika chumba cha ndani cha hekalu, Patakatifu pa Patakatifu, na kuliweka chini ya mabawa ya makerubi. … Hapakuwa na kitu ndani ya sanduku isipokuwa zile mbao mbili za mawe ambazo Musa aliziweka ndani yake huko Horebu, ambapo Bwana alifanya agano na Waisraeli baada ya kutoka Misri. Makuhani walipoondoka Patakatifu, wingu lilijaza hekalu la BWANA. Makuhani hawakuweza kufanya utumishi wao kwa sababu ya lile wingu, kwa maana utukufu wa Yehova ulijaza hekalu lake. Ndipo Sulemani akasema, Bwana amesema ya kwamba atakaa katika wingu jeusi; hakika nimekujengea hekalu zuri sana, mahali pa kukaa milele.’” (1 Wafalme 8:1, 3-6, 9-13) Je!
Maelezo: Mlima Sayuni ni mojawapo ya vilima vinavyofanyiza Yerusalemu, unaotia ndani Mlima Moria (Mlima wa Hekalu),Mlima wa Mizeituni.

“Sulemani akasimama mbele ya madhabahu ya BWANA mbele ya kusanyiko lote la Israeli, akainyoosha mikono yake mbinguni, akasema, Ee BWANA, Mungu wa Israeli, hakuna Mungu kama wewe mbinguni juu wala chini duniani, wewe unayeshika agano lako la upendo kwa watumishi wako wanaodumu katika njia yako kwa moyo wote. Umetimiza ahadi yako kwa mtumishi wako Daudi. Macho yako na yafumbue maombi ya mtumishi wako na kusihi kwa watu wako Israeli, nawe uwasikilize kila wanapokulilia. Kwa maana uliwatenga kutoka katika mataifa yote ya ulimwengu ili wawe urithi wako mwenyewe, kama vile ulivyotangaza kupitia mtumishi wako Musa ulipowatoa baba zetu kutoka Misri.’” (1 Wafalme 8:22-53) Wakati huo huo, Yehova aliwaweka katika urithi wao.

“Ikawa Sulemani alipokwisha kulijenga hekalu la BWANA, na jumba la kifalme, na kutimiza yote aliyotamani kufanya, BWANA akamtokea mara ya pili, kama vile alivyomtokea huko Gibeoni. Bwana akamwambia, Nimeyasikia maombi na dua uliyoomba mbele zangu; nimeliweka wakfu hekalu hili ulilolijenga, kwa kuliweka jina langu humo milele. Macho yangu na moyo wangu vitakuwa hapo siku zote. Na wewe, kama ukienda mbele zangu kwa unyofu wa moyo na unyofu, kama Daudi baba yako alivyofanya, na kufanya yote niliyoamuru, na kuzishika amri zangu na sheria zangu juu ya ufalme wangu juu ya ufalme wa Daudi, kama nitakapoiweka baba yako Israeli milele; akasema, Hutakosa kuwa na mtu katika kiti cha enzi cha Israeli. “Lakini kama wewe au wanao, mkigeuka na kuniacha, msiyashike amri na amri, nilizowapa ninyi, na kwenda kuitumikia miungu mingine na kuiabudu, basi nitawakatilia mbali Israeli katika nchi niliyowapa, na kulikataa hekalu hili nililoliweka wakfu kwa ajili ya Jina langu. Kisha Israeli itakuwa dhihaka na kitu cha kudhihakiwa kati ya mataifa yote. Na ijapokuwa hekalu hili ni zuri sana sasa, wote wapitao karibu watashangaa na kudhihaki na kusema, 'Kwa nini Bwana amefanya jambo kama hili kwa nchi hii na kwa hekalu hili?' Watu watajibu, Kwa sababu

wamemwacha Bwana, Mungu wao, aliyewatoa baba zao kutoka Misri, na kukumbatia miungu mingine, na kuiabudu na kuitumikia, ndiyo sababu BWANA akawaletea maafa haya yote.” (1 Wafalme 9:1-9)
Maoni: "Israeli ilifanyika dhihaka na kitu cha kudhihakiwa" mnamo 70 BK wakati Roma ilipoharibu Yerusalemu na Hekalu.

“Lakini mfalme Sulemani alipenda wanawake wengi wa kigeni zaidi ya binti Farao, Wamoabu, Waamoni, Waedomu, Wasidoni na Wahiti. Walitoka katika mataifa ambayo Mwenyezi-Mungu alikuwa amewaambia Waisraeli, ‘Msiolewe nao, kwa sababu bila shaka wataigeuza mioyo yenu ifuate miungu yao.’ Hata hivyo, Sulemani aliwashikilia sana kwa upendo. Alikuwa na wake mia saba wa uzao wa kifalme, na masuria mia tatu, na wake zake wakampoteza.” (1 Wafalme 11:1-3)

“BWANA akamkasirikia Sulemani kwa sababu moyo wake umemwacha Bwana, Mungu wa Israeli, aliyemtokea mara mbili. Ingawa alikuwa amemkataza Sulemani kufuata miungu mingine, Sulemani hakushika amri ya Bwana. Kwa hiyo, Bwana akamwambia Sulemani, Kwa kuwa huu ni mtazamo wako, wala hukulishika agano langu na sheria zangu, nilizokuamuru, hakika nitang'oa ufalme kutoka kwako, na kumpa mmoja wa watumishi wako; walakini, kwa ajili ya Daudi baba yako, sitafanya wakati wa uhai wako; nitairarua utoke katika mkono wa mwana wako, lakini nitautoa katika mkono wa mwana wako, lakini nitampa kabila yote. ya Daudi, mtumishi wangu, na kwa ajili ya Yerusalemu niliouchagua.” (1 Wafalme 11:9-13)

“Ndipo BWANA akamwinukia Sulemani adui, Hadadi, Mwedomi, na Rezoni, mwana wa Eliada. ... Pia, Yeroboamu mwana wa Nebati alimwasi mfalme. Alikuwa mmoja wa maafisa wa Sulemani. Wakati huo Yeroboamu alikuwa akitoka Yerusalemu, na Ahiya nabii wa Shilo akakutana naye njiani, akiwa amevaa vazi jipya. Wote wawili walikuwa peke yao shambani, na Ahiya akalishika vazi jipya alilokuwa amevaa na kulirarua vipande kumi na viwili. Kisha akamwambia Yeroboamu, “Jichukulie vipande kumi, kwa maana mimi Mwenyezi-Mungu, Mungu wa Israeli, nasema hivi: ‘Tazama, nitaurarua ufalme kutoka mkononi mwa Sulemani, nami nitakupa wewe kabila kumi. Wasidoni, na Kemoshi, mungu wa Wamoabu, na Moleki, mungu wa wana wa Amoni, wala hawakuenenda katika njia zangu, wala hawakutenda yaliyo sawa machoni pangu, wala hawakushika amri zangu na sheria zangu kama Daudi alivyofanya. (1 Wafalme 11:14, 29-33)

“Na wewe (Yeroboamu), nitakutwaa, nawe utatawala juu ya yote yatakayo moyo wako; utakuwa mfalme juu ya Israeli. Ikiwa utafanya chochote ninachokuamuru na kutembea katika njia zangu na kufanya yaliyo sawa machoni pangu kwa kushika sheria na amri zangu, kama Daudi mtumishi wangu alivyofanya, nitakuwa pamoja nawe. Nitakujengea nasaba ya kudumu kama ile niliyomjengea Daudi, nami nitakupa wewe Israeli. Nitawanyenyekeza wazao wa Daudi kwa sababu ya hili, lakini si milele. Sulemani alijaribu kumwua Yeroboamu, lakini akakimbilia Misri, kwa mfalme Shishaki, akakaa huko mpaka Sulemani alipokufa. … Sulemani akatawala katika Yerusalemu juu ya Israeli yote miaka arobaini. Rehoboamu mwanawe akatawala mahali pake.” (1 Wafalme 11:37-40, 42)

“Rehoboamu akaenda Shekemu, kwa maana Waisraeli wote walikuwa wamekwenda huko ili kumfanya mfalme. Yeroboamu aliposikia hayo, akarudi kutoka Misri. Kwa hiyo, wakatuma watu kumwita Yeroboamu, naye pamoja na kusanyiko lote la Israeli wakamwendea Rehoboamu na kumwambia: ‘Baba yako aliweka nira nzito juu yetu, lakini sasa uipunguzie kazi ngumu na nira nzito aliyoweka juu yetu, nasi tutakutumikia. Rehoboamu akajibu, Nenda zako kwa siku tatu, kisha urudi kwangu. Mfalme Rehoboamu akawauliza wazee waliomtumikia Sulemani baba yake wakati wa uhai wake. Wakamjibu, 'Ikiwa leo utakuwa mtumishi wa watu hawa na kuwatumikia na kuwajibu vyema, watakuwa watumishi wako daima.' Lakini Rehoboamu alikataa ushauri ambao wazee walimpa bali alikubali ushauri wa vijana aliokua nao. ... Jambo hili lilitoka kwa Bwana, ili kutimiza neno ambalo Yehova alimwambia Yeroboamu mwana wa Nebati kupitia Ahiya, Mshilo. (1 Wafalme 12:1-8, 15)

“Waisraeli wote walipoona ya kuwa mfalme amekataa kuwasikiliza, wakamjibu mfalme, wakarudi nyumbani. Lakini kuhusu Waisraeli waliokuwa wakiishi katika miji ya Yuda, Rehoboamu aliendelea kuwatawala. … Lakini neno hili la Mungu likamjia Shemaya mtu wa Mungu, kusema, Mwambie Rehoboamu, na nyumba yote ya Yuda na Benyamini, Bwana asema hivi, Msipande kwenda kupigana na ndugu zenu, Waisraeli. Nendeni nyumbani, kila mmoja wenu, kwa

maana hili ni kazi yangu. Kwa hiyo, walitii neno la Bwana na kurudi nyumbani tena, kama Bwana alivyoamuru. (1 Wafalme 12:16-24)

“Basi Yeroboamu akafikiri moyoni mwake, ‘Sasa ufalme utarudi kwa nyumba ya Daudi. Watu hawa wakipanda kwenda kutoa dhabihu katika hekalu la BWANA huko Yerusalemu, watamtii bwana wao, Rehoboamu mfalme wa Yuda. Wataniua na kumrudia mfalme Rehoboamu.' Kwa hiyo, akatengeneza ndama wawili wa dhahabu. Akawaambia watu, ‘Ni vigumu kwenu kupanda kwenda Yerusalemu. Hii ndiyo miungu yako, Ee Israeli, iliyokupandisha kutoka Misri. moja akaiweka katika Betheli, na ya pili katika Dani. … Kisha akajenga madhabahu mahali pa juu na kuweka makuhani kutoka kwa watu wa kila namna na kutoa dhabihu kwenye madhabahu aliyokuwa amejenga huko Betheli. Mara mtu wa Mungu akaja kutoka Yuda mpaka Betheli, Yeroboamu alipokuwa amesimama karibu na madhabahu ili kutoa dhabihu. Akalia juu ya madhabahu kwa neno la BWANA, akasema, Ee madhabahu, madhabahu! Bwana asema hivi: Mtoto wa kiume aitwaye Yosia atazaliwa katika nyumba ya Daudi. Juu yako atawatoa dhabihu makuhani wa mahali pa juu wanaotoa dhabihu hapa, na mifupa ya binadamu itateketezwa juu yako. Hii ndiyo ishara aliyoitangaza Bwana: Madhabahu itapasuliwa na majivu juu yake yatamwagwa. Mfalme Yeroboamu aliposikia hayo, akanyosha mkono wake kutoka kwenye madhabahu na kusema, “Mkamateni! Lakini mkono aliounyoosha kuelekea mtu huyo ulilegea, asiweze kuurudisha nyuma. Pia, madhabahu ilipasuliwa na majivu yake kumwagika kulingana na ishara iliyotolewa na mtu wa Mungu kwa neno la Bwana. Ndipo mfalme akamwambia huyo mtu wa Mungu, Uniombee kwa Bwana, Mungu wako, uniombee ili mkono wangu urudishwe. Basi, mtu wa Mungu akamwomba BWANA, na mkono wa mfalme ukarudishwa, ukawa kama ulivyokuwa hapo awali. Mfalme akamwambia mtu wa Mungu, Njoo nyumbani kwangu, upate chakula, nami nitakupa zawadi. Lakini mtu wa Mungu akamjibu mfalme, akasema, Hata kama ungenipa nusu ya mali yako, siendi pamoja nawe, wala sitakula mkate, wala sitakunywa maji hapa. Kwa maana niliamriwa kwa neno la Bwana: 'Usile mkate, wala usinywe maji, wala usirudi kwa njia uliyoijia.' Kwa hiyo, akashika njia nyingine na hakurudi kwa njia ile aliyokuja Betheli.” (1 Wafalme 12:26-13:10)

“Basi palikuwa na nabii mmoja mzee aliyekaa Betheli, ambaye wanawe wakaja na kumwambia mambo yote aliyoyafanya yule mtu wa Mungu huko siku ile. Pia walimweleza baba yao yale aliyomwambia mfalme. Baba yao akawauliza, 'Amefuata njia gani?' Na wanawe wakamwonyesha njia ambayo mtu wa Mungu kutoka Yuda ameichukua. Basi, akawaambia wanawe, Nitandikieni punda. Na walipomtandikia punda, akampanda, akamfuata yule mtu wa Mungu. Akamkuta ameketi chini ya mwaloni, akamwuliza, Je! wewe ndiwe yule mtu wa Mungu aliyetoka Yuda? 'Mimi ndiye.' ” Kwa hiyo, nabii akamwambia, 'Njoo nyumbani pamoja nami ukale.' Mtu wa Mungu akasema, Siwezi kurudi nyuma na kwenda pamoja nawe, wala siwezi kula mkate, wala kunywa maji pamoja nawe mahali hapa, nimeambiwa na neno la Bwana: Usile mkate, wala usinywe maji huko, wala usirudi kwa njia uliyoijia. Nabii mzee akajibu, 'Mimi pia ni nabii kama wewe na malaika akaniambia kwa neno la Bwana: Mrudishe pamoja nawe nyumbani kwako, ale mkate na kunywa maji.' (Lakini alikuwa akimdanganya.) Basi, mtu wa Mungu akarudi pamoja naye, akala na kunywa nyumbani mwake. (1 Wafalme 13:11-19)
Maoni: Maneno ya Paulo “Lakini ijapokuwa sisi au malaika wa mbinguni akihubiri injili nyingine isipokuwa hiyo tuliwahubiri ninyi, na ahukumiwe milele!” (Wagalatia)

“Walipokuwa wameketi mezani, neno la BWANA likamjia yule nabii mzee aliyemrudisha. Akamlilia yule mtu wa Mungu aliyetoka Yuda, akisema, Bwana asema hivi, Umeliasi neno la BWANA, wala hukushika amri ambayo Bwana, Mungu wako, alikuamuru. Ukarudi ukala mkate na kunywa maji mahali pale alipokuambia usile wala kunywa. Kwa hiyo, mwili wako hautazikwa katika kaburi la baba zako. Mtu wa Mungu alipokwisha kula na kunywa, yule nabii aliyemrudisha akamtandikia punda wake. Alipokuwa akienda zake, simba akakutana naye njiani, akamuua, na mwili wake ukatupwa njiani, punda na simba wakiwa wamesimama kando yake. Baadhi ya watu waliokuwa wakipita hapo waliona maiti hiyo imetupwa chini pale, na simba akiwa amesimama kando ya maiti, wakaenda na kutoa taarifa katika jiji alimoishi yule nabii mzee. Nabii aliyemrudisha kutoka safarini aliposikia, akasema, Ni yule mtu wa Mungu aliyeliasi neno la Bwana. Bwana amemtia mkononi mwa simba, ambaye alimrarua na kumwua, kama neno la BWANA lilivyomwonya. Nabii akawaambia wanawe, ‘Nitandikieni punda,’ nao wakafanya hivyo. Kisha akatoka nje, akakuta maiti imetupwa njiani, punda na simba wamesimama kando yake. Simba hakuwa amemla maiti wala kumkata punda. Basi, nabii huyo akauchukua mwili wa mtu wa Mungu, akauweka juu ya punda, na kuurudisha katika mji wake

mwenyewe ili kumwombolezea na kumzika. Kisha akauweka mwili katika kaburi lake mwenyewe, nao wakamwombolezea na kusema, 'Oh, ndugu yangu!' (1 Wafalme 14:20-30)
Maoni: Mungu anataka utii.

“Hata baada ya hayo, Yeroboamu hakubadili njia zake mbaya (alitubu). … Ahiya alisema Umefanya maovu zaidi kuliko wote walioishi kabla yako. Umejifanyia miungu mingine, sanamu za chuma; umenitia hasira na kunisukuma nyuma ya mgongo wako. ‘Kwa sababu hiyo, nitaleta maafa juu ya nyumba ya Yeroboamu. Nitakatilia mbali kutoka kwa Yeroboamu kila mwanamume wa mwisho katika Israeli, mtumwa au mtu huru. Nitaiteketeza nyumba ya Yeroboamu kama vile mtu ateketezavyo mavi, mpaka yote yatakapokwisha. Mbwa watakula wale walio wa Yeroboamu wanaofia mjini, na ndege wa angani watakula wale wanaofia mashambani. Bwana amenena!’ (1 Wafalme 14:33, 15:9-11)

“Yuda walifanya maovu machoni pa BWANA. Pia walijiwekea mahali pa juu pa kuabudia miungu, mawe matakatifu na nguzo za Ashera juu ya kila kilima kirefu na chini ya kila mti tambarare. Palikuwa na hata makahaba wa kiume katika nchi; watu wakafanya machukizo yote ya mataifa ambayo Bwana alikuwa ameyafukuza mbele ya Waisraeli. … Shishaki mfalme wa Misri alishambulia Yerusalemu. Alizichukua hazina za Hekalu la BWANA. Rehoboamu akafa, akazikwa katika Mji wa Daudi. (1 Wafalme 14:22-26, 31)

“Abiya akawa mfalme wa Yuda, akatawala katika Yerusalemu miaka mitatu. Asa akawa mfalme wa Yuda, akatawala huko Yerusalemu miaka arobaini na mmoja. … Asa akafanya yaliyo mema machoni pa Bwana, kama Daudi baba yake alivyofanya. Aliwafukuza makahaba wa kiume kutoka katika nchi na kuondoa sanamu zote ambazo baba zake walikuwa wametengeneza. Hata alimwondoa Maaka nyanya yake katika cheo chake cha malkia, kwa sababu alikuwa ametengeneza nguzo ya Ashera yenye kuchukiza. Asa akaukata mti huo na kuuteketeza katika Bonde la Kidroni. Ingawa hakuondoa mahali pa juu pa kuabudia miungu, moyo wa Asa ulikuwa mkamilifu kwa Mwenyezi-Mungu maisha yake yote. Akaleta fedha na dhahabu na vyombo ambavyo yeye na baba yake walikuwa wameviweka wakfu katika hekalu la Mwenyezi-Mungu.” (1 Wafalme 15:1-2, 9, 11-15)

Wafalme wa Israeli baada ya Yeroboamu mpaka Ahabu. Wote walisababisha Israeli kutenda dhambi.

- Nadabu mwana wa Yeroboamu akawa mfalme. Alitawala miaka 2. (15:25)
- Baasha akamuua Nadabu na akawa mfalme. Aliua jamaa yote ya Yeroboamu. Alitawala miaka 24. (15:27)
- Ela mwanawe akatawala mahali pake na kutawala miaka miwili. (15:33)
- Zimri alimuua Ela alitawala siku 7 kisha Omri akamzingira Zimri ambaye alichoma jumba lake la kifalme na kufa. (16:9, 15)
- Omri alijenga jiji la Samaria. Alitawala miaka 12. (16:21)

“Ahabu mwanawe akawa mfalme. Akafanya maovu zaidi machoni pa Bwana kuliko wote waliomtangulia. Hakuona tu kuwa ni jambo dogo kutenda dhambi za Yeroboamu mwana wa Nebati, bali pia alimwoa Yezebeli binti Ethbaali mfalme wa Wasidoni, akaanza kumtumikia Baali na kumwabudu na kumkasirisha Mwenyezi-Mungu, Mungu wa Israeli.” (1 Wafalme 16:30-31)

“Basi Eliya, Mtishbi, akamwambia Ahabu, Kama Bwana, Mungu wa Israeli, aishivyo, ambaye ninamtumikia, hakutakuwa na umande wala mvua katika miaka michache ijayo, isipokuwa kwa neno langu. Ndipo neno la BWANA likamjia Eliya, kusema, Ondoka hapa, ugeuke upande wa mashariki, ukajifiche katika bonde la mto Kerithi, mashariki ya Yordani. Utakunywa katika kijito, na nimewaamuru kunguru wakule huko.' Kwa hiyo, alifanya kile ambacho Bwana alikuwa amemwambia. Akaenda mpaka Bonde la Kerithi, upande wa mashariki wa Yordani, akakaa huko. Kunguru wakamletea mkate na nyama asubuhi na mkate na nyama jioni, naye akanywa kutoka kwenye kijito hicho. Muda fulani baadaye, kile kijito kikakauka kwa sababu mvua haikunyesha katika nchi. Ndipo neno la BWANA likamjia, kusema, Nenda mara moja mpaka Sarepta ya Sidoni, ukae huko. Nimemwamuru mwanamke mjane mahali pale akupe chakula.' Kwa hiyo, akaenda Sarepta. Alipofika kwenye lango la mji, mjane mmoja alikuwapo akiokota kuni. Akamwita na kumwuliza, 'Je, ungeniletea maji kidogo kwenye gudulia nipate kunywa?' Alipokuwa akienda kukichukua, aliita, "Na uniletee, tafadhali, kipande cha mkate." Akajibu, Aishivyo Bwana, Mungu wako, sina mkate, ila konzi ya unga katika

gudulia, na mafuta kidogo katika gudulia; ninaokota kuni chache niende nazo nyumbani, nijiandalie mimi na mwanangu, tule, nasi tufe. Eliya akamwambia, Usiogope, nenda nyumbani, ukafanye kama ulivyoniambia, kisha uniletee mkate kama ulivyoniambia; jifanyie kitu wewe na mwanao, kwa maana Bwana, Mungu wa Israeli, asema hivi, Ule mtungi wa unga hautaisha, na ile chupa ya mafuta haitakauka, hata siku ile BWANA atakapoleta mvua juu ya nchi." (1 Wafalme 17:1-14)

"Baadaye mtoto wa mwanamke mwenye nyumba aliugua. Alizidi kuwa mbaya zaidi, na mwishowe akaacha kupumua. Akamwambia Eliya, Una nini juu yangu, wewe mtu wa Mungu? Je! ulikuja kunikumbusha dhambi yangu na kumwua mwanangu?' Eliya akajibu, 'Nipe mwanao. Akamchukua kutoka mikononi mwake, akampeleka kwenye chumba cha juu alimokuwa akikaa, akamlaza juu ya kitanda chake. Ndipo akamlilia Bwana, akasema, Ee Bwana, Mungu wangu, je! umeleta msiba juu ya mjane huyu ninayeishi naye, kwa kumfisha mwanawe? Kisha akajinyosha juu ya kijana mara tatu, akamwomba Bwana, akisema, Ee Bwana, Mungu wangu, na umrudie uhai wa kijana huyu! Bwana alisikia kilio cha Eliya, na maisha ya kijana yakarudi kwake, na akaishi. Eliya akamchukua mtoto na kumshusha kutoka chumbani hadi nyumbani. Akampa mama yake, akasema, Tazama, mwanao yu hai. Ndipo yule mwanamke akamwambia Eliya, Sasa najua ya kuwa wewe u mtu wa Mungu, na ya kuwa neno la Bwana litokalo kinywani mwako ndilo kweli." (1 Wafalme 17:17-24) Wakati huo huo, Eliya akamwambia Eliya:

"Neno la BWANA likamjia Eliya, kusema, Enenda ukajionyeshe kwa Ahabu, nami nitaleta mvua juu ya nchi. Kwa hiyo, Eliya akaenda kujionyesha kwa Ahabu. … Alipomwona Eliya, akamwambia, Je! Eliya akajibu, 'Sijawataabisha Israeli. 'Lakini wewe na jamaa ya baba yako mnayo. Mmeziacha amri za Mwenyezi-Mungu na kuwafuata Mabaali. Sasa waite watu kutoka pande zote za Israeli kukutana nami kwenye Mlima Karmeli. Na wale manabii wa Baali mia nne na hamsini, na wale manabii mia nne wa Ashera, walao mezani pa Yezebeli. Kwa hiyo, Ahabu akatuma ujumbe katika Israeli yote na kuwakusanya manabii kwenye Mlima Karmeli. Eliya akaenda mbele ya watu na kusema, 'Mtasita-sita kati ya mawazo mawili hata lini? Ikiwa Bwana ndiye Mungu, mfuateni yeye; lakini ikiwa Baali ni Mungu, mfuateni yeye." Lakini watu hawakusema neno. (1 Wafalme 18:1-2; 17-21)
Maoni: Walichagua kwa kukaa kimya.

"Ndipo Eliya akawaambia, Mimi peke yangu ndiye niliyesalia katika manabii wa BWANA, lakini Baali ana manabii mia nne na hamsini. Tupatie mafahali wawili. Na wajichagulie moja, kisha waikate vipande-vipande na kuiweka juu ya kuni, lakini wasiiwashe moto. Nitamtayarisha yule fahali mwingine na kumweka juu ya kuni lakini sitawasha moto. Kisha liitieni jina la mungu wenu, nami nitaomba kwa jina la Bwana. Mungu anayejibu kwa moto - ndiye Mungu.' Ndipo watu wote wakasema, Hayo unayosema ni mazuri. (1 Wafalme 18:22-24)

"Kwa hiyo, wakamchukua ng'ombe dume waliopewa na kumtayarisha. Ndipo wakaliitia jina la Baali tangu asubuhi hata adhuhuri. 'Ee Baali, tujibu!' walipiga kelele. Lakini hakukuwa na majibu; hakuna aliyejibu. Saa sita mchana Eliya alianza kuwadhihaki. 'Piga kelele zaidi!' Alisema. Hakika yeye ni mungu! Labda yuko katika mawazo sana, ana shughuli nyingi, au anasafiri. Labda amelala na lazima aamshwe.' Kwa hiyo, wakapiga kelele zaidi na kujikatakata kwa panga na mikuki, kama ilivyokuwa desturi yao, mpaka damu yao ikachuruzika. Adhuhuri ikapita, nao wakaendelea kutoa unabii kwa hasira mpaka wakati wa dhabihu ya jioni. Lakini hakukuwa na majibu, hakuna aliyejibu, hakuna aliyezingatia. Kisha Eliya akatengeneza madhabahu ya Mwenyezi-Mungu, iliyokuwa imebomoka. Akatwaa mawe kumi na mawili, moja kwa kila kabila, akajenga madhabahu kwa jina la BWANA, akachimba mtaro mkubwa pande zote, akazipanga kuni, akamkata yule ng'ombe vipande vipande, akaviweka juu ya kuni. Kisha akawaambia, 'Jazeni mitungi minne mikubwa maji na kuyamimina juu ya toleo hilo na juu ya kuni.' Wakafanya hivyo mara tatu mpaka maji yalitiririka kuzunguka madhabahu na hata kuujaza mfereji. Wakati wa kutoa dhabihu, nabii Eliya akasonga mbele na kusali: "Ee Yehova, Mungu wa Abrahamu, Isaka na Israeli, na ijulikane leo kwamba wewe ndiwe Mungu katika Israeli na kwamba mimi ni mtumishi wako kwa amri yako. Unijibu, Ee Bwana, unijibu, ili watu hawa wajue ya kuwa wewe, Ee Bwana, ndiwe Mungu, na ya kuwa wewe unaigeuza mioyo yao irudi tena. Ndipo moto wa BWANA ukashuka na kuiteketeza dhabihu, na kuni, na mawe, na udongo, na kuyaramba yale maji ya mtaro. Watu wote walipoona hayo, walianguka kifudifudi na kulia, "BWANA ndiye Mungu! Bwana ndiye Mungu!'" (1 Wafalme 18:26-39)

“Ndipo Eliya akawaamuru, ‘Wakamateni manabii wa Baali. Usiruhusu mtu yeyote aondoke!' Wakawakamata na kuwachinja huko. Ndipo Eliya akamwambia Ahabu, Nenda, ule na kunywa, kwa maana kuna sauti ya mvua kubwa. Ahabu akaenda kula na kunywa, lakini Eliya akapanda juu ya kilele cha Karmeli, akainama chini na kuweka uso wake kati ya magoti yake. 'Nenda ukaangalie upande wa bahari,' akamwambia mtumishi wake. Akapanda juu na kuangalia.” Hakuna kitu pale,’ akasema. Mara saba Eliya alisema, ‘Rudi nyuma. Mara ya saba mtumishi akatoa taarifa, 'Wingu dogo kama mkono wa mwanadamu linainuka kutoka baharini.' Eliya akasema, Nenda ukamwambie Ahabu, Pandisha gari lako na ushuke kabla mvua haijakuzuia. Wakati huo huo, mbingu zikawa nyeusi kwa mawingu, upepo ukapanda, mvua kubwa ikanyesha na Ahabu akapanda farasi kwenda Yezreeli, na, akifunga vazi lake katika mshipi wake, akapiga mbio mbele ya Ahabu mpaka Yezreeli. (1 Wafalme 18:40-46)

“Ahabu akamwambia Yezebeli yote aliyoyafanya Eliya, na jinsi alivyowaua manabii wote kwa upanga. Yezebeli akamtuma mjumbe kwa Eliya kusema, Miungu na iniadhibu, na iwe vikali sana, ikiwa kesho wakati huu sitaifanya maisha yako kama ya mmoja wao. (1 Wafalme 19:1-2)

“Eliya akaogopa, akakimbia kuokoa maisha yake. Alipofika Beer-sheba katika Yuda, akamwacha mtumishi wake huko, naye mwenyewe akaenda jangwani safari ya siku moja. Alifika kwenye mti wa ufagio, akaketi chini yake na kusali ili afe. 'Nimetosha, Bwana,' akasema. 'Chukua maisha yangu; mimi si bora kuliko babu zangu.' Kisha akajilaza chini ya mti na kulala usingizi. Mara malaika akamgusa na kusema, 'Simama ule.' Akatazama huku na huku, na kumbe karibu na kichwa chake kulikuwa na mkate uliookwa juu ya makaa ya moto, na gudulia la maji. Alikula na kunywa kisha akalala tena. Malaika wa Bwana akarudi mara ya pili, akamgusa, akasema, Inuka, ule, kwa maana safari ni nyingi kwako. Kwa hiyo, aliamka na kula na kunywa. Akiwa ameimarishwa na chakula hicho, akasafiri siku arobaini mchana na usiku mpaka akafika Horebu, mlima wa Mungu. Huko akaingia ndani ya pango na kukaa usiku kucha.” (1 Wafalme 19:3-9) Bwana hutoa.

“Neno la BWANA likamjia, kusema, Unafanya nini hapa, Eliya? Bwana akasema, Toka nje, usimame mlimani mbele za Bwana, kwa kuwa Bwana yu karibu kupita. Upepo mkubwa na wenye nguvu ulipasua milima-Mungu hakuwepo, kisha tetemeko la ardhi -Mungu hakuwepo kwenye moto. Kisha minong'ono ya upole ikamwambia tena, 'Unafanya nini hapa, Eliya?' Akajibu, ‘Nimekuwa na bidii sana kwa ajili ya Bwana Mungu Mwenyezi. Waisraeli wamelikataa agano lako, wamevunja madhabahu zako, na kuwaua manabii wako kwa upanga. mimi peke yangu nimesalia, na sasa wanajaribu kuniua.' Bwana akamwambia, Rudi kwa njia uliyoijia, na uende kwenye Jangwa la Dameski. Ukifika huko, mtie mafuta Hazaeli awe mfalme wa Aramu. Pia, mtie mafuta Yehu mwana wa Nimshi awe mfalme wa Israeli, na umtie mafuta Elisha mwana wa Shafati awe nabii mahali pako. Yehu atamuua yeyote atakayeepuka upanga wa Hazaeli na Elisha atawaua yeyote atakayeepuka upanga wa Yehu. Lakini nimeweka watu elfu saba katika Israeli, wote ambao magoti yao hayakumwinamia Baali, na wote ambao vinywa vyao havimbusu.” (1 Wafalme 19:10-18)
Maoni: Woga na kujihurumia husababisha matatizo mengi kimwili na kiroho!!!

“Basi, Eliya akatoka huko na kumkuta Elisha mwana wa Shafati. Alikuwa akilima kwa jozi kumi na mbili za ng'ombe, na yeye mwenyewe alikuwa akiendesha jozi ya kumi na mbili. Eliya akamwendea na kutupa vazi lake karibu naye. Kisha Elisha akawaacha ng’ombe wake na kukimbia kumfuata Eliya. 'Acha nimbusu baba yangu na mama yangu kwaheri,' akasema, 'kisha nitakuja pamoja nawe.' Elisha alichukua nira yake ya ng'ombe na kuwachinja. Aliteketeza vifaa vya kulimia vya kupikia nyama na kuwapa watu, nao wakala. Kisha akaenda kumfuata Eliya, akawa mtumishi wake.” (1 Wafalme 19:19-20)

“Basi Ben-hadadi mfalme wa Aramu akakusanya jeshi lake lote. Akiwa pamoja na wafalme thelathini na wawili pamoja na farasi zao na magari yao ya vita, alipanda na kuuzingira Samaria na kuishambulia. Akatuma wajumbe mjini kwa Ahabu mfalme wa Israeli, kusema, Ben-hadadi asema hivi, Fedha yako na dhahabu yako ni yangu, na wake walio bora zaidi kati ya wake zako na watoto wako ni wangu. Mfalme wa Israeli akajibu, akasema, Bwana wangu mfalme, kama usemavyo. Mimi na vyote nilivyo navyo ni vyako.” Wale wajumbe wakaja tena na kusema, ‘Hivi ndivyo Ben-hadadi asemavyo: Nilituma watu nidai fedha yako na dhahabu, wake zako na watoto wako. Lakini kesho wakati kama huu

nitatuma maofisa wangu wapeleke ndani ya jumba lako la kifalme na nyumba za maofisa wako. Ahabu akajibu ombi hili kwamba siwezi kutimiza. (1 Wafalme 20:1-6)

“Wakati huohuo, nabii mmoja akamjia Ahabu mfalme wa Israeli, akatangaza, akisema, BWANA asema hivi, Je! nitautia mkononi mwako leo, nawe utajua ya kuwa mimi ndimi Bwana. 'Lakini ni nani atafanya hivi?' Akauliza Ahabu. Nabii akajibu, akasema, Bwana asema hivi, Vijana wa maakida wa mikoa watafanya hivyo. Ahabu akawaita maofisa vijana wa makamanda wa mikoa, wanaume 232. Kisha akawakusanya Waisraeli wengine, 7,000 kwa ujumla. Wakaondoka wakati wa adhuhuri wakati Ben-hadadi na wale wafalme 32 wakishirikiana na ... Maafisa vijana wa makamanda wa mikoa wakatoka nje ya jiji na jeshi likiwa nyuma yao na kila mmoja akampiga mpinzani wake. Ndipo Waaramu wakakimbia, na Waisraeli wakiwafuatia. Lakini Ben-hadadi mfalme wa Aramu akatoroka akiwa amepanda farasi pamoja na baadhi ya wapanda farasi wake. Mfalme wa Israeli akaendelea na kuwashinda farasi na magari na kuwaletea Waaramu hasara kubwa. … Majira ya kuchipua yaliyofuata Ben-hadadi akawakusanya Waaramu na kwenda Afeki kupigana na Israeli. Waisraeli walipokusanywa pia na kupewa vyakula, walitoka nje ili kuwalaki. Waisraeli walipiga kambi mbele yao kama makundi mawili madogo ya mbuzi, na Waaramu walifunika mashambani. Mtu wa Mungu akapanda na kumwambia mfalme wa Israeli, “Hili ndilo asemalo BWANA: Kwa sababu Washami wanafikiri kwamba Mwenyezi-Mungu ni mungu wa milima na si mungu wa mabonde, nitatia jeshi hili kubwa mikononi mwako, nawe utajua kwamba mimi ndimi Mwenyezi-Mungu. Waisraeli waliwaua askari-jeshi Waaramu kwa miguu elfu mia moja kwa siku moja. Hao waliosalia walikimbilia mji wa Afeki, ambapo ukuta ukaanguka juu ya watu ishirini na saba elfu. Naye Ben-hadadi akakimbilia mjini na kujificha katika chumba cha ndani. Maafisa wake wakamwambia, “Tazama, tumesikia kwamba wafalme wa nyumba ya Israeli ni wenye rehema. Twendeni kwa mfalme wa Israeli tukiwa tumevaa magunia viunoni mwetu na kamba vichwani mwetu. Labda atakuokoa.' Wakiwa wamevaa nguo za magunia viunoni mwao, na kamba vichwani mwao, wakamwendea mfalme wa Israeli, wakasema, Mtumishi wako Ben-hadadi asema, Tafadhali niache niishi. Mfalme akajibu, Je! angali hai? Yeye ni ndugu yangu.' Kwa msingi wa mapatano, Ahabu alimwachilia Ben-hadadi na kumwacha aende zake.” (1 Wafalme 20:13-16; 19-20, 26-32)
Maoni: Usifanye mapatano na adui wa Mungu wala Usijumuishe ukweli.

“Mmoja wa wana wa manabii alijibadilisha na kitambaa kichwani juu ya macho yake. ... Mfalme alipokuwa akipita, nabii akamwita, 'Mtumishi wako aliingia kwenye vita vikali, na mtu mmoja akaja kwangu na mateka na kusema, 'Mlinde mtu huyu. Akikosekana, maisha yako yatakuwa kwa ajili ya maisha yake, au lazima ulipe talanta ya fedha.' Mtumishi wako alipokuwa akishughulika hapa na pale, yule mtu alitoweka. “Hiyo ndiyo hukumu yako,” mfalme wa Israeli akasema. 'Umetamka mwenyewe.' Kisha nabii akaondoa kile kitambaa machoni pake haraka, na mfalme wa Israeli akamtambua kuwa ni mmoja wa manabii. Akamwambia mfalme, Bwana asema hivi, Umemwacha huru mtu niliyekusudia kufa. Kwa hiyo, ni uhai wako kwa ajili ya uhai wake, watu wako kwa ajili ya watu wake.' Mfalme wa Israeli akiwa amekasirika na kughadhibika, akaenda kwenye jumba lake la kifalme huko Samaria.” (1 Wafalme 20:35, 39-43)

“Baadaye kulikuwa na kisa cha shamba la mizabibu la Nabothi Myezreeli. Shamba la mizabibu lilikuwa Yezreeli, karibu na jumba la kifalme la Ahabu. Ahabu akamwambia Nabothi, Nipe shamba lako la mizabibu liwe shamba la mboga, kwa kuwa liko karibu na jumba langu la kifalme. Kwa kubadilishana nitakupa shamba la mizabibu lililo bora zaidi au, ukipenda, nitakulipa chochote utakachostahili.' Lakini Nabothi akajibu, 'BWANA na apishe mbali, nisikupe wewe urithi wa baba zangu.' Kwa hiyo, Ahabu akaenda nyumbani akiwa amehuzunika na kukasirika kwa sababu Nabothi Myezreeli alikuwa amesema, 'Sitakupa urithi wa baba zangu.' Alilala juu ya kitanda chake huku akihema na kukataa kula. Yezebeli mke wake akaingia na kumuuliza, ‘Kwa nini una huzuni? Kwa nini hutaki kula?' Akamjibu, Kwa sababu nalimwambia Nabothi Myezreeli, Niuzie shamba lako la mizabibu; au ukipenda, nitakupa shamba lingine la mizabibu badala yake. Lakini akasema, Sitakupa shamba langu la mizabibu. Yezebeli mkewe akasema, Je! ndivyo unavyotenda kama mfalme juu ya Israeli? Amka ule! Jipe moyo. nitakuletea shamba la mizabibu la Nabothi Myezreeli.’” (1 Wafalme 21:1-7) Je!

“Yezebeli aliamuru Nabothi apigwe mawe hadi akafa. Kisha akamwambia Ahabu, ‘Simama, ulimiliki shamba la mizabibu la Nabothi Myezreeli ambalo alikataa kukuuzia. Hayuko hai tena, bali amekufa.' … Ahabu aliposikia kwamba Nabothi amekufa, akainuka na kushuka ili kulimiliki shamba la mizabibu la Nabothi. Ndipo neno la BWANA likamjia

Eliya, Mtishbi, kusema, Shuka, ukamlaki Ahabu mfalme wa Israeli, anayetawala Samaria. Sasa yuko katika shamba la mizabibu la Nabothi, ambako ameenda kulimiliki. Mwambie, Bwana asema hivi, Je! hukuua mtu na kuteka mali yake? Ndipo umwambie, Bwana asema hivi, Mahali pale mbwa walipoiramba damu ya Nabothi, mbwa watairamba damu yako, naam, damu yako. Umejiuza ili kutenda maovu machoni pa Bwana. Nitaleta maafa juu yako. Nitaangamiza wazao wako na kuwakatilia mbali kila mwanamume wa mwisho katika Israeli, mtumwa au mtu huru. Nitaifanya nyumba yako kuwa kama nyumba ya Yeroboamu mwana wa Nebati na nyumba ya Baasha mwana wa Ahiya, kwa sababu umenitia hasira na kuwafanya Israeli watende dhambi. Tena katika habari za Yezebeli Bwana asema, Mbwa watamla Yezebeli karibu na ukuta wa Yezreeli. ... Ndipo neno la Bwana likamjia Eliya, kusema, Je! umeona jinsi Ahabu alivyojinyenyekeza mbele yangu, sitaleta maafa haya katika siku yake, bali nitayaleta juu ya nyumba yake katika siku za mwanawe?
Maoni: Mungu huona na kumtazama mtu mwovu zaidi anayetubu.

“Katika mwaka wa tatu Yehoshafati mfalme wa Yuda alishuka ili kuonana na mfalme wa Israeli. Mfalme wa Israeli alikuwa amewaambia maofisa wake: “Je, hamjui kwamba Ramoth-gileadi ni yetu, na bado hatufanyi lolote kulichukua kutoka kwa mfalme wa Aramu?” Kwa hiyo akamuuliza Yehoshafati: “Je, utakwenda pamoja nami kupigana na Ramoth-gileadi? Yehoshafati akamwambia mfalme wa Israeli, Mimi ni kama wewe, watu wangu kama watu wako, na farasi wangu kama farasi wako. Lakini Yehoshafati akamwambia mfalme wa Israeli, Tafuta shauri la Bwana kwanza.” (1 Wafalme 22:2-5)

“Mfalme wa Israeli akawaleta pamoja manabii, kama watu mia nne, akawauliza, Je! niende kupigana na Ramoth-Gileadi, au niache? Wakajibu, Nenda, kwa kuwa Bwana atautia mkononi mwa mfalme. Lakini Yehoshafati akauliza, Je! … Ndipo Mikaya aliitwa. Walikuwa wameketi kwenye viti vyao vya enzi pamoja na manabii wote wakitabiri mbele yao. Naye Sedekia mwana wa Kenaana akasema, “Hili ndilo asemalo Mwenyezi-Mungu: Kwa haya utawapiga Washami mpaka waangamizwe. Manabii wengine wote walisema, ‘Ishambulie Ramoth-gileadi na ushinde,’ walisema, ‘kwa maana Mwenyezi-Mungu atautia mkononi mwa mfalme. Mjumbe aliyetumwa kumwita Mikaya alisema "manabii wengine wanatabiri mafanikio kwa mfalme. Neno lako na lipatane na lao, na useme vyema." Alipofika, mfalme akamwuliza, Mikaya, je, twende vitani na Ramoth-gileadi, au niache? Akajibu, 'Shambulieni na mshinde, kwa maana BWANA atautia mkononi mwa mfalme.' Mfalme akamwambia, Ni mara ngapi nikuapishe usiniambie neno ila kweli katika jina la Bwana? Ndipo Mikaya akajibu, akasema, Naliona Israeli wote wametawanyika milimani kama kondoo wasio na mchungaji; Bwana akasema, Watu hawa hawana bwana. Kila mmoja aende zake nyumbani kwa amani.' “Kwa hiyo, lisikieni neno la Bwana: Nalimwona Bwana ameketi katika kiti chake cha enzi, na jeshi lote la mbinguni limesimama kumzunguka upande wake wa kuume na wa kushoto. Bwana akasema, Ni nani atakayemdanganya Ahabu, ili kushambulia na kufa huko? Hatimaye, pepo mmoja akatokea, akasimama mbele za Bwana, akasema, Mimi nitamdanganya. … kwa kuwa pepo wa uongo katika vinywa vya manabii wake wote, Bwana. Nenda ukafanye.’ (1 Wafalme 22:6-7; 10-16)
Maoni: Tafuta ukweli - sio kile unachotamani.

“Mfalme wa Israeli na Yehoshafati mfalme wa Yuda wakakwea kwenda Ramoth-gileadi. Mfalme wa Israeli akamwambia Yehoshafati, Nitaingia vitani kwa kujificha, lakini wewe vaa mavazi yako ya kifalme. Kwa hiyo, mfalme wa Israeli akajibadilisha na kuingia vitani. Basi mfalme wa Aramu alikuwa ameamuru, Msipigane na mtu ye yote, mdogo wala mkubwa, ila mfalme wa Israeli. Wakuu wa magari walipomwona Yehoshafati, wakasema, Hakika huyu ndiye mfalme wa Israeli. Kwa hiyo wakageuka ili kumshambulia, lakini Yehoshafati alipolia, wakuu wa magari wakaona kwamba yeye hakuwa mfalme wa Israeli, wakaacha kumfuatilia. Lakini mtu fulani alichomoa upinde wake bila mpangilio na kumpiga mfalme wa Israeli katikati ya sehemu za silaha zake. … Damu ya jeraha lake ikachuruzika juu ya sakafu ya gari, na jioni hiyo akafa, akaletwa Samaria, akazikwa. Waliosha gari la vita kwenye kidimbwi cha maji huko Samaria (ambapo makahaba walikuwa wakioga), na mbwa wakaramba damu yake, kama neno la Bwana lilivyotangaza. Ahazia mwanawe akatawala mahali pake. (1 Wafalme 22:29-38)

“Yehoshafati akaziendea njia za Asa baba yake, kama alivyofanya yaliyo mema machoni pa BWANA. … Akawaondoa katika nchi makahaba wengine wa kiume waliobaki huko hata baada ya kutawala kwa Asa baba yake. Yehoshafati akafa

na Yehoramu mwanawe akatawala mahali pake. Ahazia mwana wa Ahabu alitawala juu ya Israeli miaka miwili. Akafanya maovu kama vile baba yake, Ahabu, alivyofanya." (1 Wafalme 22:41-53)

Mambo Muhimu

- Tembea katika njia za Mungu, na kushika amri na amri zake, sheria na matakwa yake - utafute uadilifu.
- Sulemani alionyesha upendo wake kwa BWANA kwa kuzifuata sheria za Daudi baba yake, isipokuwa alitoa dhabihu na kufukiza uvumba mahali pa juu. Kufanya tofauti na amri za Mungu hakumpendezi.
- Viongozi wana athari kubwa kwa wafuasi wao, wawe wafalme, wazazi, walimu au viongozi wa kiroho.
- Unabii wote ulitimia kuhusu wale waliofanya maovu na kumkasirisha Bwana.

2 WAFALME

"Moabu waliasi dhidi ya Israeli. Basi Ahazia alikuwa ameanguka kupitia lango la chumba chake cha juu huko Samaria na kujijeruhi. Kwa hiyo, akatuma wajumbe waende kumuona Baal-zebubu, mungu wa Ekroni, ili kuona kama nitapona jeraha hili. Lakini malaika wa Bwana akamwambia Eliya, Mtishbi, Nenda kwa wajumbe wa mfalme wa Samaria, ukawaulize, Je! Kwa hiyo, hili ndilo asemalo BWANA: 'Hutaondoka kwenye kitanda unacholalia. Hakika utakufa!'" Yoramu alichukua nafasi yake kuwa mfalme. (2 Wafalme 1:1-4, 17)

Kupitisha Nguo ya Eliya kwa Elisha

"Eliya na Elisha walikuwa njiani kutoka Gilgali. Eliya akamwambia Elisha, kaa hapa; Bwana amenituma Betheli na Yeriko, akakataa. . . Watu hamsini wa kundi la manabii wakaenda, wakasimama mbali, wakitazamana na mahali pale Eliya na Elisha waliposimama pale Yordani. Eliya akalitwaa vazi lake, akalikunja, akayapiga yale maji; yale maji yakagawanyika upande wa kuume na wa kushoto, wakavuka, wakavuka upande wa kuume na wa kushoto. akamwambia Elisha, Niambie, nikufanyie nini kabla sijaondolewa kwako? Niruhusu nirithi sehemu mbili za roho yako," Elisha akajibu. Eliya akasema, Umeomba neno gumu, lakini ukiniona nitakapoondolewa kwako, nitakuwa wako; Walipokuwa wakitembea pamoja na kuzungumza pamoja, ghafula gari la moto na farasi wa moto likatokea na kuwatenganisha hao wawili, na Eliya akapanda mbinguni kwa upepo wa kisulisuli. Elisha aliona hivyo akapaza sauti, 'Baba yangu! Baba yangu! Magari na wapanda farasi wa Israeli!' Na Elisha hakumwona tena. Kisha akashika nguo zake mwenyewe na kuzirarua." (2 Wafalme 2:1-2, 7-12)

"Akalichukua lile vazi lililoanguka kutoka kwa Eliya, akarudi na kusimama kwenye ukingo wa Yordani. Kisha akalichukua lile vazi lililoanguka kutoka kwake na kupiga maji nalo. Yuko wapi sasa Bwana, Mungu wa Eliya? Aliuliza. Alipoyapiga maji, yakagawanyika kulia na kushoto, naye akavuka. ... Elisha akapanda kwenda Betheli kwenye Mlima Karmeli na kutoka huko akarudi Samaria. (2 Wafalme 2:13-14, 23)

"Yoramu mwana wa Ahabu akafanya maovu machoni pa BWANA, lakini si kama baba yake na mama yake walivyofanya. Akaliondoa lile jiwe takatifu la Baali ambalo baba yake alikuwa ametengeneza. Walakini alishikamana na dhambi za Yeroboamu, alizowakosesha Israeli; hakuwaepuka." (2 Wafalme 3:1-3)

"Tena mfalme wa Moabu alimwasi mfalme wa Israeli. Basi, mfalme Yoramu akaondoka Samaria na kuwakusanya Israeli wote. Pia akatuma ujumbe kwa Yehoshafati mfalme wa Yuda: Je, utakwenda pamoja nami kupigana na Moabu? 'Nitakwenda pamoja nawe,' akajibu. Walichagua kupita katika Jangwa la Edomu ili kushambulia lakini wakakosa maji.' ... 'Mfalme wa Israeli, na Yehoshafati mfalme wa Yuda, na mfalme wa Edomu, wakashuka ili kumwona Elisha. Elisha akasema, kama sikuheshimu uwepo wa Yehoshafati, nisingekutazama wala hata kukutazama. Kisha akasema lifanye bonde hili lijae mitaro. Kwa maana hili ndilo asemalo BWANA: Hamtaona upepo wala mvua, lakini bonde hili litajaa maji, nanyi mtakunywa ng'ombe wenu na wanyama wenu wengine. Hili ni jambo jepesi machoni pa Bwana; naye atawatia Moabu mikononi mwenu. Mtapindua kila mji wenye ngome na kila mji mkubwa. Mtaukata kila mti mzuri, mtaziba chemchemi zote, na kila shamba zuri mtaharibu kwa mawe.' Kesho yake asubuhi, wakati wa kutoa dhabihu, tazama, maji yalikuwa yakitiririka kutoka upande wa Edomu!" (2 Wafalme 3:4-7, 12-20)

“Basi Wamoabu wote walikuwa wamesikia ya kwamba wafalme wamekuja kupigana nao; kwa hivyo, kila mtu, mdogo kwa mzee, ambaye angeweza kubeba silaha aliitwa na kuwekwa kwenye mpaka. Walipoamka asubuhi na mapema, jua lilikuwa likiwaka juu ya maji. Kwa Wamoabu waliovuka njia, maji yalionekana mekundu kama damu. 'Hiyo ni damu!' walisema. 'Wafalme hao lazima walipigana na kuchinjana wao kwa wao. Sasa kwenye nyara, Moabu! Lakini Wamoabu walipofika kwenye kambi ya Israeli, Waisraeli wakainuka na kupigana nao mpaka wakakimbia. Na Waisraeli wakaivamia nchi na kuwaua Wamoabu. Mfalme wa Moabu alipoona ya kwamba vita vimemwendea, akamtoa mwanawe mzaliwa wa kwanza kuwa dhabihu juu ya ukuta wa mji. Hasira juu ya Israeli ilikuwa kubwa; wakaondoka na kurudi katika nchi yao wenyewe.” (2 Wafalme 3:21-26)

Maoni: Ni mara ngapi tunaomba kwa Mungu kwa ajili ya mwongozo lakini tunashindwa kwenda kwenye neno lake ili kupata jibu lake?

Imani ya Mwanamke Mshunami

“Siku moja Elisha akaenda Shunemu. Mwanamke mmoja tajiri alimsihi abaki kwa ajili ya chakula. Kwa hiyo, kila alipopita, alisimama hapo kula chakula. Akamwambia mumewe, Najua kwamba mtu huyu anayetujia mara nyingi ni mtu mtakatifu wa Mungu. Hebu tufanye chumba kidogo juu ya paa na kuweka ndani yake kitanda na meza, kiti na taa kwa ajili yake. Kisha anaweza kukaa huko wakati wowote anapokuja kwetu.' Siku moja Elisha alipofika, alipanda chumbani kwake na kulala huko. Akamwambia Gehazi mtumishi wake, Mwite yule Mshunami. 'Mwambie, umeingia kwenye shida hii yote kwa ajili yetu. Sasa nini kifanyike kwako? Akajibu, 'Nina nyumba miongoni mwa watu wangu.' Elisha akamuuliza Gehazi, 'Ni nini kifanyike kwa ajili yake?' Gehazi akasema, Naam, hana mwana na mumewe ni mzee. Mwanamke aliitwa na Elisha akasema, 'Wakati kama huu mwaka ujao,' Elisha akasema, "utachukua mtoto wa kiume mikononi mwako." Mwaka ujao mwana alizaliwa. Mtoto akakua, siku moja akaenda kwa baba yake, aliyekuwa pamoja na wavunaji. 'Kichwa changu! Kichwa changu!' Alisema. Baba yake akamwambia mtumishi, Mbebe kwa mama yake. Baada ya mtumishi huyo kumwinua na kumpeleka kwa mama yake, mvulana akaketi mapajani mwake mpaka adhuhuri, kisha akafa. Akapanda na kumlaza juu ya kitanda cha mtu wa Mungu, kisha akafunga mlango na kutoka nje. … Akaondoka na kufika kwa mtu wa Mungu kwenye Mlima Karmeli. … Alipofika kwa mtu wa Mungu mlimani, akamshika miguu. Gehazi akaja kumsukuma, lakini mtu wa Mungu akasema, Mwache! Ana huzuni nyingi, lakini Mwenyezi-Mungu amenificha wala hajaniambia kwa nini.' Je! nilikuomba unipe mwana, bwana wangu? Alisema. 'Je, mimi kukuambia, Je, si kuongeza matumaini yangu?' … Elisha alipofika nyumbani, tazama, mvulana amelala amekufa juu ya kitanda chake. Akaingia ndani, akawafungia mlango wote wawili, akamwomba BWANA. ... Mvulana alipiga chafya mara saba na kufumbua macho yake. Elisha akamwambia yule mwanamke Mshunami, Mchukue mwanao. Akaingia, akaanguka miguuni pake, akainama mpaka nchi. Kisha akamchukua mwanawe na kutoka nje.” (2 Wafalme 4:8-37)

Maoni: Imani yake katika nguvu za Bwana kupitia Elisha haikulegea.

Naamani wa Aramu

“Basi Naamani alikuwa jemadari wa jeshi la mfalme wa Aramu. Alikuwa mtu mkuu machoni pa bwana wake na mwenye kuheshimiwa sana, kwa sababu kwa yeye Mwenyezi-Mungu alikuwa amewapa Waaramu ushindi. Alikuwa askari hodari, lakini alikuwa na ukoma. Basi, msichana mmoja aliyetekwa kutoka Israeli, ambaye alimtumikia mke wa Naamani, akamwambia bibi yake, ‘Laiti bwana wangu angemwona nabii aliyeko Samaria! Angemponya ukoma wake.' Naamani akaenda kwa bwana wake na kumwambia kile msichana kutoka Israeli alisema. Mfalme wa Aramu akajibu, `Hakika, nenda. 'Nitapeleka barua kwa mfalme wa Israeli.' Basi Naamani akaipeleka barua hiyo kwa mfalme wa Israeli ikisomeka hivi: “Kwa barua hii namtuma mtumishi wangu Naamani kwako ili upate kumponya ukoma wake.” (2 Wafalme 5:1-6)

Maoni: Aramu ilikuwa katika Syria na karibu na siku ya leo, nchi ya Waarmenia.

“Mfalme wa Israeli alipoisoma barua hiyo, alirarua mavazi yake na kusema, ‘Je, mimi ni Mungu? Je, ninaweza kuua na kufufua? Kwa nini huyu jamaa anatuma mtu kwangu ili aponywe ukoma wake? Ona jinsi anavyojaribu kuniletea ugomvi!' Elisha mtu wa Mungu aliposikia kwamba mfalme wa Israeli ameyararua mavazi yake, akamtumia ujumbe huu: ‘Kwa nini umerarua mavazi yako? Mwambieni mtu huyo aje kwangu, naye atajua kwamba kuna nabii katika Israeli.

Basi Naamani akaenda nyumbani kwa Elisha. Elisha akatuma mjumbe kumwambia, Enenda ukanawe mara saba katika Yordani, na mwili wako utarudishwa, nawe utatakaswa. Lakini Naamani akaenda kwa hasira na kusema, ‘Nilifikiri (ni nini isipokuwa Mungu anasema) kwamba hakika atanitokea na kusimama na kuliitia jina la Yehova Mungu wake, na kutikisa mkono wake juu ya mahali hapo na kuniponya ukoma wangu. Je! Abana na Farpari, mito ya Dameski, si bora kuliko maji yote ya Israeli? Je! sikuweza kunawa ndani yake na kutakasika?' Kwa hiyo, akageuka na kwenda zake kwa hasira.” (2 Wafalme 5:7-12)
Maoni: Usikasirike wakati jibu la Mungu halikidhi matarajio yako.

“Watumishi wa Naamani wakamwendea, wakasema, Baba yangu, kama nabii angalikuambia ufanye jambo kubwa, je! Si zaidi basi, akikuambia, Osha, ukatakaswe! Basi, akashuka na kujichovya katika Yordani mara saba, kama mtu wa Mungu alivyokuwa amemwambia, na nyama yake ikarudi, ikawa safi kama ya mtoto mchanga. Kisha Naamani na watumishi wake wote wakarudi kwa yule mtu wa Mungu. Akasimama mbele yake na kusema, ‘Sasa najua kwamba hakuna Mungu katika ulimwengu wote isipokuwa katika Israeli. Tafadhali pokea sasa zawadi kutoka kwa mtumishi wako.' Nabii akajibu, Sitakubali kitu. Na ingawa Naamani alimsihi, alikataa. … Ndipo Naamani akasema, ‘Bwana na amsamehe mtumishi wako kwa jambo hili moja: Bwana wangu atakapoingia katika hekalu la Rimoni ili kuinama, naye akiniegemea mkono wangu, nami niiname huko pia, niinaposujudu katika hekalu la Rimoni, Bwana na amsamehe mtumishi wako kwa hili. “Nenda kwa amani,” Elisha akasema. (2 Wafalme 5:13-19
“Baada ya Naamani kusafiri umbali fulani, Gehazi akaharakisha kumfuata Naamani. Naamani alipomwona akikimbia kumwelekea, alishuka kutoka kwenye gari ili kumlaki. "Je, kila kitu kiko sawa?" Aliuliza. Gehazi alidanganya kwa kusema. Bwana wangu amenituma kusema, Vijana wawili wa kundi la manabii wamenijia hivi punde kutoka nchi ya vilima ya Efraimu. Gehazi akachukua mifuko miwili ya fedha na seti mbili za nguo na kuviweka ndani ya nyumba. Elisha alipouliza 'Umeenda wapi, Gehazi?' Elisha aliuliza. Gehazi akadanganya tena akisema, ‘Mtumishi wako hakwenda popote.’ Lakini Elisha akamwambia, ‘Je, roho yangu haikuwa pamoja nawe wakati yule mtu aliposhuka kwenye gari lake la vita ili kukutana nawe? Je, huu ni wakati wa kukubali zawadi? Ukoma wa Naamani utakushika wewe na uzao wako hata milele. Ndipo Gehazi akaondoka mbele ya Elisha, naye alikuwa na ukoma, mweupe kama theluji. (2 Wafalme 5:20-27)
Maoni: Uchoyo husababisha huzuni nyingi na sio ya Mungu.

“Basi mfalme wa Aramu alikuwa akipigana na Israeli. Baada ya kushauriana na maofisa wake, akasema, ‘Nitapiga kambi yangu mahali fulani.’ Lakini Elisha akaendelea kuwajulisha Mfalme wa Israeli kila jambo walilokuwa nalo.” Mfalme huyo akiwa na hasira sana akawaita maofisa wake na kuwauliza kujua ni nani kati yao aliyekuwa upande wa mfalme wa Israeli?’’ “Hakuna hata mmoja wetu, bwana wangu mfalme,” akasema mmoja wa maofisa wake, ni Elisha, nabii, aliye katika Israeli, anamwambia mfalme wa Israeli maneno yale yale unayosema. . . . mtumishi akauliza, 'Usiogope,' nabii akajibu, 'Wale walio pamoja nasi ni wengi kuliko wale walio pamoja nao.' Elisha akaomba, Ee Bwana, mfumbue macho yake apate kuona. Ndipo BWANA akamfumbua macho yule mtumishi, naye akatazama, na kuona milima imejaa farasi na magari ya moto yakimzunguka Elisha pande zote, adui aliposhuka kumwelekea, Elisha akamwomba BWANA, akisema, Wapige upofu watu hawa. Kwa hiyo, akawapiga kwa upofu Elisha akawaambia, 'Hii si njia na huu si mji huu nifuateni, nami nitawaongoza kwa mtu yule mnayemtafuta.' Walipoingia katika mji wa Samaria, Bwana, akawafumbua macho watu hawa, wapate kuona, mfalme wa Israeli akawaona, akamwuliza Elisha, Je! + Akawawekea chakula na maji ili wale na kunywa, kisha akawaruhusu waende zao, nao wakarudi kwa bwana wao. (2 Wafalme 6:8-23)
Maoni: Ushinde ubaya kwa wema na uwaombee wale wanaokutesa.

“Elisha akaenda Dameski, na Ben-hadadi mfalme wa Aramu alikuwa mgonjwa. Mfalme alimtuma Hazaeli kumuuliza Elisha je nitapona ugonjwa huu? Elisha akajibu, Enenda, umwambie, Hakika utapona; lakini Bwana amenifunulia ya kwamba hakika atakufa. Kisha akamwambia Hazaeli, Bwana amenionyesha ya kuwa utakuwa mfalme wa Aramu. (2 Wafalme 8:7-13)

Hazaeli - Mfalme wa Aramu

“Kisha Hazaeli akamwacha Elisha na kurudi kwa bwana wake. Ben-hadadi alipouliza, 'Elisha alikuambia nini?' Hazaeli akajibu, 'Aliniambia kwamba hakika utapona.' Lakini siku iliyofuata akatwaa kitambaa kinene, akakilowesha katika maji na kumtandaza usoni mfalme, hata akafa. Kisha Hazaeli akatawala mahali pake.” (2 Wafalme 8:14-15)

“Yehoshafati akafa, na Yehoramu akawa mfalme wa Yuda, akamwoa binti Ahabu. Akafanya maovu machoni pa Bwana. Hata hivyo, kwa ajili ya mtumishi wake Daudi, Yehova hakutaka kuharibu Yuda. Yehoramu akalala na Ahazia mwanawe akatawala mahali pake. Alitawala huko Yerusalemu mwaka mmoja. … Ahazia akaenda pamoja na Yoramu mwana wa Ahabu kupigana na Hazaeli mfalme wa Aramu. Waaramu walimjeruhi Yoramu kwa hiyo wakarudi Yezreeli ili apone.” (2 Wafalme 8:18-19, 28)

Yehu alimteua kuwa Mfalme wa Israeli

“Nabii Elisha alimtuma mmoja wa manabii kumweka Yehu kuwa mfalme ikiwa Israeli. Nabii alifungua mlango na kukimbia. Yehu alipotoka kuwaendea maofisa wenzake, mmoja wao akamwuliza, Je! Yehu akasema, Alinitia mafuta niwe mfalme juu ya Israeli. Yehu akapanga njama dhidi ya Yoramu, akashuka mpaka Yezreeli. … Yoramu mfalme wa Israeli na Ahazia mfalme wa Yuda wakatoka nje, kila mtu katika gari lake la vita ili kumlaki Yehu. Kisha Yehu akauvuta upinde wake na kumpiga Yoramu katikati ya mabega. Mshale ukamchoma moyoni na akaanguka kwenye gari lake. Yehu akamwambia Bidkari, ofisa wa gari lake, akamnyanyua na kumtupa kwenye uwanja wa Nabothi Myezreeli, sawasawa na neno la BWANA. Pia alimwua Ahazia mfalme wa Yuda. (2 Wafalme 9:1-27)

“Kisha Yehu akaenda Yezreeli. Yezebeli aliposikia jambo hilo, alipaka macho yake, akapanga nywele zake na kuchungulia dirishani. Yehu alipoingia langoni, akauliza, Je! Umekuja kwa amani, Ee Zimri, wewe muuaji wa bwana wako? Yeru akatazama juu dirishani, akasema, Ni nani aliye upande wangu? WHO?' Matowashi wawili au watatu walimtazama chini. 'Mtupe chini!' Yehu akasema. Wakamtupa chini, na baadhi ya damu yake ikatapakaa ukutani na farasi walipomkanyaga chini. Yehu akaingia ndani, akala na kunywa. 'Mtunze huyo mwanamke aliyelaaniwa,' akasema, 'na umzike, kwa maana alikuwa binti wa mfalme.' Lakini walipotoka kwenda kumzika, hawakuona kitu ila fuvu la kichwa chake, miguu yake na mikono yake, kama vile Eliya alivyotabiri.” (2 Wafalme 9:30-35)
Maoni: Ah! Dhamiri za maisha maovu na mabaya.

“Yehu akawaua wana sabini wa nyumba ya Ahabu na jamaa yote ya Yoramu, sawasawa na neno la Yehova alilomwambia Eliya. Kisha akawaita manabii wote wa Baali wakusanyike katika hekalu la Baali kwa ajili ya dhabihu ambapo aliwaua wote na kuliteketeza hekalu lao. Lakini Yehu hakuwa mwangalifu kushika sheria ya BWANA, Mungu wa Israeli, kwa moyo wake wote. Hakuziacha dhambi za Yeroboamu, ambazo aliwafanya Israeli watende. Yehu akalala na baba zake, akazikwa katika Samaria. Yehoahazi mwanawe akatawala mahali pake.” (2 Wafalme 10:15, 18-31, 35)

Yoashi Kuwa Mfalme

“Athalia, mama yake Ahazia, mfalme wa Yuda, alipoona ya kuwa mwanawe amekufa, akaiangamiza jamaa yote ya kifalme. Lakini Yehosheba, dada ya Ahazia, akamchukua Yoashi mwana wa Ahazia na kumwiba kutoka miongoni mwa wakuu wa kifalme, ambao walikuwa karibu kuuawa. Akamficha pamoja na yaya wake katika hekalu la BWANA kwa muda wa miaka sita, wakati Athalia alipokuwa akitawala nchi.” (2 Wafalme 11:1-3)

“Katika mwaka wa saba, Yehoyada, kuhani, akatuma kuwaita wakuu wa vikosi vya mia, Wakari,wauaji)na walinzi, wakawaleta kwake katika hekalu la Bwana. Alifanya agano nao na kuwaapisha kwenye hekalu la BWANA. Yehoyada akamleta nje mwana wa mfalme, akamvika taji; akamletea nakala ya agano, akamtangaza kuwa mfalme. Wakamtia mafuta, na watu wakapiga makofi na kupiga kelele, 'Naishi mfalme!' ... Yehoyada kuhani akawaamuru makamanda wamtoe Athalia nje kati ya safu na kumwua kwa upanga yeyote atakayemfuata.' Kwa maana kuhani alikuwa amesema, 'Asiuawe katika hekalu la BWANA.' Wakamkamata na kumuua.” (2 Wafalme 11:4-16)

“Kisha makamanda wa mamia, Wakari, walinzi na watu wote wa nchi wakamteremsha mfalme kutoka katika hekalu la Yehova na kuingia ndani ya jumba la kifalme, kupitia lango la walinzi. Ndipo mfalme akaketi katika kiti cha ufalme, na watu wote wa nchi wakafurahi. Na mji ukatulia, kwa sababu Athalia alikuwa ameuawa kwa upanga katika jumba la

kifalme. Yoashi akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA miaka yote ambayo Yehoyada kuhani alimwagiza." (2 Wafalme 11:18-20; 12:1)

"Hazaeli akaenda kushambulia Yerusalemu. Lakini Yoashi mfalme wa Yuda akavitwaa vitu vyote vitakatifu vilivyowekwa wakfu na baba zake, Yehoshafati, Yehoramu na Ahazia, wafalme wa Yuda, na zawadi ambazo yeye mwenyewe alikuwa ameziweka wakfu, na dhahabu yote iliyopatikana katika hazina za hekalu la BWANA na za jumba la kifalme, akazipeleka kwa Hazaeli mfalme wa Aramu, naye akaondoka Yerusalemu. (2 Wafalme 12:17-21)
Maoni: Yoashi hakumwuliza Bwana la kufanya.

Wafalme Wanaochukua Nafasi za Wafalme

- Yoashi aliuawa baada ya kuwa mfalme kwa miaka arobaini. Amazia mwanawe akatawala mahali pake.
- Yehoahazi mwana wa Yehu akawa mfalme wa Israeli. Alifanya maovu na hasira ya Mwenyezi-Mungu ikawaka dhidi ya Israeli, na kwa muda mrefu akawaweka chini ya utawala wa Hazaeli mfalme wa Aramu na Ben-hadadi mwanawe.
- Yehoashi alichukua nafasi ya Yehoahazi kuwa mfalme.
- Amazia mfalme wa Yuda akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA. Baada ya ufalme kuwa imara mikononi mwake, aliwaua maofisa waliomwua mfalme baba yake. Lakini hakuwaua wana wa wauaji kama ilivyoandikwa katika kitabu cha Sheria ya Mose ambapo Mwenyezi-Mungu aliamuru: "Akina baba hawatauawa kwa ajili ya watoto wao, wala watoto wasiuawe kwa ajili ya baba zao; kila mtu atakufa kwa ajili ya dhambi zake mwenyewe.
- Yehoashi akaushambulia na kuuteka Yerusalemu, akaubomoa ukuta wa futi mia sita na kuchukua dhahabu yote na fedha na vyombo vyote vilivyopatikana katika hekalu la BWANA na katika hazina za jumba la kifalme. Pia alichukua mateka na kurudi Samaria.
- Yeroboamu alichukua nafasi ya Yehoashi kuwa mfalme.
- Azaria alichukua nafasi ya Amazia lakini Bwana akampiga kwa ukoma
- Yothamu mwana wa Azaria alitawala watu wakati wa uhai wa Azaria na mfalme baadaye.
- Zekaria akawa mfalme wa Israeli na alitawala miezi sita kabla ya kuuawa na Shalumu.
- Shalumu alikuwa mfalme kwa muda wa mwezi mmoja kabla ya kuuawa na Menahemu.
- Puli mfalme wa Ashuru alivamia Israeli na Menahemu akamlipa Puli fidia. Kwa hiyo, alijiondoa.
- Pekahia, Menahemu mwana alichukua nafasi yake kuwa mfalme lakini akauawa.
- Hoshea alimuua Peka na kuchukua nafasi yake kuwa mfalme.
- Tiglath-Pileseri mfalme wa Ashuru aliteka sehemu kubwa ya Israeli na kuwapeleka watu uhamishoni Ashuru.
- Yothamu, mfalme wa Yuda, akafanya yaliyo mema machoni pa BWANA, kama Uzia baba yake alivyofanya. Ahazi, mwana wa Yothamu, akawa mfalme, lakini alienda katika njia za wafalme wa Israeli, hata akamchinja mwanawe motoni.
- Resini mfalme wa Aramu na Peka mfalme wa Israeli wakapanda kupigana na Yerusalemu ili kumzingira Ahazi, lakini hawakuweza kumshinda. Ahazi akatuma wajumbe kumwambia Tiglath-pileseri mfalme wa Ashuru ili aje kuniokoa na mkono wa mfalme wa Aramu na wa mfalme wa Israeli wanaonishambulia. Mfalme wa Ashuru akakubali kwa kushambulia Damasko na kuuteka. Akawahamisha wakaaji wake mpaka Kiri na kumuua Resini. Kisha Mfalme Ahazi akaona madhabahu huko Damasko, akampelekea kuhani Uria mchoro wa madhabahu hiyo, pamoja na ramani za kina za ujenzi wake. Kwa hiyo, kuhani Uria akajenga madhabahu kulingana na mipango yote ambayo Mfalme Ahazi alikuwa ametuma kutoka Damasko na kuimaliza kabla ya kurudi kwa Mfalme Ahazi. Mfalme aliporudi kutoka Damasko na kuiona madhabahu, akaikaribia na kutoa sadaka juu yake. Baadaye Ahazi alipokufa Hezekia akawa mfalme.
- Shalmanesa mfalme wa Ashuru akapanda ili kumshambulia Hoshea, akamkamata na kumtia gerezani, akaivamia nchi yote, akawapeleka Waisraeli uhamishoni mpaka Ashuru. Akawaweka katika miji ya Wamedi na kuleta watu kutoka Babeli, Kutha, Ava, Hamathi na Sefarvaimu na kuwaweka katika miji ya Samaria badala ya Waisraeli. Wakaiteka Samaria na kuishi katika miji yake. (2 Wafalme 13: - 17:3-6)

Hezekia, mfalme wa Yuda

“Hezekia, mfalme wa Yuda, akafanya yaliyo mema machoni pa Bwana, kama Daudi baba yake alivyofanya, naye Bwana akawa pamoja naye; alifanikiwa katika kila alichofanya. Alimwasi Senakeribu, mfalme wa Ashuru na hakumtumikia. Kwa hiyo, Senakeribu akashambulia miji yote yenye ngome ya Yuda na kuiteka. Hezekia alituma ujumbe huu kwa mfalme wa Ashuru huko Lakishi: ‘Nimefanya vibaya. Ondoka kwangu, nami nitakupa chochote utakachonidai.' Hezekia akampa fedha yote iliyopatikana katika hekalu la BWANA na katika hazina za jumba la kifalme. Wakati huo Hezekia mfalme wa Yuda akavua dhahabu aliyokuwa ameifunika milango na miimo ya hekalu la BWANA, akampa mfalme wa Ashuru.

“Mfalme wa Ashuru akawatuma maakida wake kwa mfalme Hezekia huko Yerusalemu, nao wakasema, Unalitumainia nini? ... Ukiniambia, "Tunamtegemea Bwana, Mungu wetu," si yeye ambaye Hezekia aliondoa mahali pa juu na madhabahu zake, akisema, 'Inakupasa kuabudu mbele ya madhabahu hii huko Yerusalemu?' ... Ndipo Eliakimu, Shebna na Yoa wakasema, 'Tafadhali, sema na watumishi wako kwa Kiaramu, kwa kuwa tunakielewa, usiseme nasi kwa Kiebrania, watu huku wakisikia.' Ndipo yule jemadari akasimama, akaita kwa Kiebrania, akisema, Asiwadanganye Hezekia katika mkono wangu; naye.’” (2 Wafalme 18:17-36)

“Kwa maneno hayo Hezekia alirarua nguo zake na kuvaa nguo za magunia na kuingia katika hekalu la Yehova. Akatuma kumwita nabii Isaya ambaye alisema: “Mwambie bwana wako, ‘Yehova asema hivi, Usiogope kwa sababu ya yale uliyoyasikia, maneno yale ambayo watumishi wa chini ya mfalme wa Ashuru wamenitukana. … makerubi, wewe peke yako ndiwe Mungu juu ya falme zote za dunia. Sasa, Ee Bwana, Mungu wetu, utuokoe na mkono wake, ili falme zote za dunia zipate kujua ya kuwa wewe peke yako, Ee Bwana, ndiwe Mungu.” (2 Wafalme 18:37; 19:2, 7, 14-16, 19)

“Ndipo Isaya akatuma ujumbe kwa Hezekia, akisema, Bwana, Mungu wa Israeli, asema hivi, Nimesikia maombi yako juu ya Senakeribu, mfalme wa Ashuru; hataingia katika mji huu, wala hatarusha mshale hapa. nitaulinda mji huu na kuuokoa, kwa ajili yangu na kwa ajili ya Daudi mtumishi wangu. Usiku ule malaika wa BWANA akatoka, akawaua watu mia na themanini na tano elfu katika kambi ya Waashuri. Watu walipoamka asubuhi iliyofuata - kulikuwa na maiti zote! Kwa hiyo, Senakeribu mfalme wa Ashuru akavunja kambi na kuondoka. Alirudi Ninawi na kukaa huko. Siku moja, Senakeribu alipokuwa akiabudu katika hekalu la mungu wake Nisroki, wanawe, Adrameleki na Sharezeri, walimuua kwa upanga, na Esari-hadoni mwanawe akatawala mahali pake. (2 Wafalme 19:20, 32-37)

“Siku hizo Hezekia aliugua, akawa karibu kufa. Nabii Isaya, mwana wa Amozi, akamwendea, akamwambia, Bwana asema hivi, Tengeneza mambo ya nyumba yako, kwa maana utakufa; hutapona.' Hezekia akageuza uso wake ukutani na kumwomba Mwenyezi-Mungu, “Ee Mwenyezi-Mungu, kumbuka jinsi nilivyotembea mbele zako kwa uaminifu na utii wa moyo wote na kufanya yaliyo mema machoni pako. Naye Hezekia akalia kwa uchungu. Kabla Isaya hajaondoka kwenye ua wa kati, neno la BWANA likamjia, kusema, Rudi, ukamwambie Hezekia, kiongozi wa watu wangu, BWANA, Mungu wa Daudi baba yako, asema hivi, Nimeyasikia maombi yako, na machozi yako nimeyaona; nitakuponya. Siku ya tatu kuanzia sasa utapanda mpaka kwenye hekalu la Mwenyezi-Mungu. Nitaongeza miaka kumi na mitano ya maisha yako. Nami nitakuokoa wewe na mji huu kutoka mkononi mwa mfalme wa Ashuru. nitaulinda mji huu kwa ajili yangu na kwa ajili ya mtumishi wangu Daudi.’” (2 Wafalme 20:1-6)

“Merodaki-Baladani mfalme wa Babeli alimpelekea Hezekia barua na zawadi, kwa sababu alikuwa amesikia kuhusu ugonjwa wa Hezekia. Hezekia akawapokea wale wajumbe na kuwaonyesha yote yaliyokuwa katika ghala zake. Kisha nabii Isaya akamwendea Mfalme Hezekia na kumwuliza, “Watu hao walisema nini na walitoka wapi? Hezekia akajibu. 'Walitoka Babeli.' Nabii akauliza, 'Wameona nini katika jumba lako la kifalme?' Hezekia akasema. Kila kitu. Ndipo Isaya akamwambia Hezekia, Lisikie neno la BWANA; hakika siku itakuja, ambapo kila kitu kilicho katika jumba lako la kifalme, na yote waliyoweka akiba ya baba zako hata leo, yatachukuliwa mpaka Babeli. Hakuna kitakachosalia, asema Bwana. Na baadhi ya wazao wako, nyama na damu yako, utakaozaliwa kwako, watachukuliwa mbali, nao watakuwa matowashi katika nyumba ya mfalme wa Babeli. … Hezekia akalala na baba zake. Na Manase mwanawe akatawala mahali pake.” (2 Wafalme 20:12-18, 20)

“Manase alikuwa na umri wa miaka kumi na miwili alipoanza kutawala. Akafanya maovu machoni pa Bwana. Pia alimwaga damu nyingi isiyo na hatia. Alikufa na Amoni mwanawe akachukua nafasi yake. Amoni aliuawa na maofisa wake na Yosia mwanawe mfalme akawekwa kuwa mfalme na watu.” (2 Wafalme 20:21; 21:1, 3, 16-17; 19, 24)

Yosia mfalme aliyekwenda katika njia za Daudi

“Yosia alikuwa na umri wa miaka minane alipoanza kutawala, akatawala katika Yerusalemu miaka thelathini na mmoja. Akafanya yaliyo sawa machoni pa BWANA, akaenenda katika njia zote za Daudi baba yake, wala hakugeuka upande wa kuume wala wa kushoto. Mfalme Yosia alimtuma mwandishi, Shafani kwa Hilkia, kuhani mkuu, naye ampe pesa wanaume waliowekwa rasmi kusimamia kazi ya hekalu. Hilkia akamwambia Shafani, Nimekiona kitabu cha torati katika hekalu la Bwana. Akampa Shafani, naye akaisoma, akaenda kwa mfalme ili kuisoma mbele ya mfalme. Mfalme aliposikia maneno ya Kitabu cha Sheria, alirarua mavazi yake na kusema. “Hasira ya Bwana ni kubwa inayowaka juu yetu kwa sababu baba zetu hawakutii maneno ya kitabu hiki; hawakutenda kulingana na yote yaliyoandikwa humo kutuhusu.’ … Kuhani Hilkia, Ahikamu, Akibori, Shafani na Asaya walikwenda kuzungumza na nabii mke Hulda. Akawaambia, “Hili ndilo asemalo BWANA, Mungu wa Israeli: Nitaleta maafa juu ya mahali hapa na juu ya watu wake. Kwa sababu wameniacha mimi na kuifukizia uvumba miungu mingine na kunikasirisha kwa vinyago vyote vilivyotengenezwa na mikono yao, hasira yangu itawaka juu ya mahali hapa na haitazimika. Mwambie mfalme wa Yuda. … Kwa sababu moyo wako uliitikia, nawe ukajinyenyekeza mbele za Bwana, na kulia mbele zangu, nimekusikia. Kwa hiyo, nitakukusanya kwa baba zako, nawe utazikwa kwa amani. macho yako hayataona maafa yote nitakayoleta juu ya mahali hapa.’ (2 Wafalme 22:1-20)

“Kisha mfalme akapanda kwenda kwenye hekalu la BWANA pamoja na watu wa Yuda, watu wa Yerusalemu, makuhani na manabii, watu wote kuanzia mdogo hadi mkubwa zaidi. Akasoma masikioni mwao maneno yote ya Kitabu cha Agano, kilichopatikana katika hekalu la BWANA. Mfalme akasimama karibu na nguzo, akalifanya upya agano mbele za BWANA, kumfuata BWANA na kushika amri zake, na masharti yake, na sheria zake kwa moyo wake wote na kwa roho yake yote, na kuyathibitisha maneno ya agano yaliyoandikwa katika kitabu hiki. Ndipo watu wote wakaapa kwa agano.” (2 Wafalme 23:1-3)

“Mfalme akawaamuru watu wote, akisema, Mfanyieni Bwana, Mungu wenu Pasaka, kama ilivyoandikwa katika kitabu hiki cha agano. Kwa hiyo, Pasaka iliadhimishwa kwa Bwana huko Yerusalemu. Kabla wala baada ya Yosia hapakuwa na mfalme kama yeye aliyemgeukia Bwana kama alivyofanya, kwa moyo wake wote, na kwa roho yake yote, na kwa nguvu zake zote, sawasawa na sheria yote ya Musa. (2 Wafalme 23:21, 25)

Utekwa Babeli U Karibu

“Wakati Yosia alipokuwa mfalme, Farao Neko mfalme wa Misri alipanda hadi Mto Frati ili kumsaidia mfalme wa Ashuru. Mfalme Yosia akatoka kwenda kumlaki vitani, lakini Neko akamkabili na kumuua huko Megido.

Yehoahazi mwana wa Yosia alitiwa mafuta kuwa mfalme. Alitawala miezi mitatu tu wakati Farao Neko alipomfunga minyororo, akamtawaza Eliakimu kuwa mfalme mahali pa baba yake na kubadili jina lake kuwa Yehoyakimu. Kisha akamchukua Yehoahazi na kumpeleka Misri, naye akafia huko. Yehoyakimu akafanya maovu machoni pa BWANA, kama walivyofanya baba zake. Wakati wa utawala wa Yehoyakimu, Nebukadneza mfalme wa Babeli alivamia nchi, na Yehoyakimu akawa kibaraka wake kwa miaka mitatu. Lakini alimwasi Nebukadreza. Mwenyezi-Mungu alituma washambuliaji wa Babeli, Waaramu, Wamoabu na Waamoni ili kuharibu Yuda. Yehoyakimu akafa na Yehoyakini akawa mfalme kwa muda wa miezi mitatu.” (2 Wafalme 23:29-35; 24:1-2, 4)

“Wakati huo maofisa wa Nebukadneza mfalme wa Babiloni wakaja juu ya Yerusalemu na kuuzingira, naye Nebukadreza akapanda juu ya jiji, maofisa wake walipokuwa wamelihusuru, akamkamata Yehoyakini. Nebukadreza akaziondoa hazina zote za hekalu la BWANA na katika jumba la kifalme, akavichukua vyombo vyote vya dhahabu ambavyo Sulemani mfalme wa Israeli alivitengenezea hekalu la BWANA. Alipeleka uhamishoni Yerusalemu yote: maofisa wote na watu wa vita, na mafundi wote na mafundi, jumla yao walikuwa elfu kumi. Ni watu maskini zaidi tu wa nchi waliobaki. Akamfanya Matania, mjomba wake Yehoyakini, awe mfalme mahali pake, akalibadilisha jina lake kuwa Sedekia. (2 Wafalme 24:10-14)

“Basi Sedekia akamwasi mfalme wa Babeli. Kwa hiyo, Nebukadneza alishambulia Yerusalemu pamoja na jeshi lake lote. Akapiga kambi nje ya jiji na kujenga ngome kuuzunguka pande zote. Ukuta wa jiji ulibomolewa, na jeshi lote likakimbia usiku kupitia lango lililokuwa kati ya kuta mbili karibu na bustani ya mfalme. Sedekia alitekwa na kupelekwa Babeli ambako hukumu ilitolewa juu yake—wakawaua wana wa Sedekia mbele ya macho yake, wakamng’oa macho, wakamfunga pingu za shaba.” (2 Wafalme 25:1-2, 6-7)

“Nebuzaradani jemadari wa walinzi wa mfalme akaja Yerusalemu, akalichoma moto hekalu la BWANA, na jumba la kifalme, na nyumba zote za Yerusalemu, na kila jengo kuu. Kisha jeshi lote la Wababiloni likabomoa kuta za kuzunguka Yerusalemu na kuwapeleka uhamishoni watu waliobaki jijini, pamoja na watu wengine wote waliomwamini mfalme wa Babuloni.” (2 Wafalme 25:9-11)

Hoja Muhimu kutoka kwa 2 Wafalme

- Wafalme, viongozi wenye mamlaka, wana ushawishi mkubwa juu ya raia wao; wengine walikuwa wema lakini wengi wao walikuwa waovu na waasi dhidi ya amri za Mungu. Vivyo hivyo, juu ya ufalme wa kiroho viongozi wa kanisa; wachungaji, wahubiri, wachungaji, hutumia uwezo na mamlaka juu ya wale wanaopaswa kuwachunga, wengine kwa wema lakini si wote.
- Mchungaji anatangulia mbele ya kondoo wake nao wanamfuata kwa sababu wanaijua sauti yake. (Yohana 10:4)
- Dhambi za mataifa au watu binafsi haziendi bila kuadhibiwa lakini wanaweza kutubu na kumrudia Mungu.
- Chini ya Agano Jipya kila mtu anawajibika kwa dhambi zake mwenyewe, si za wazazi wao, watoto wao au viongozi wao wa kiroho.
- Kwa maana imetupasa sisi sote kudhihirishwa mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo, ili kila mmoja apokee impasayo kwa mambo aliyotenda alipokuwa katika mwili, kwamba ni mema au mabaya. (2 Wakorintho 5:10)

1 & 2 NYAKATI

1 & 2 Mambo ya Nyakati ni
Biblia Iliyoainishwana Steve Flatt

Nasaba ya Yesu, Masihi
Uumbaji kwa mafuriko¨ Kulikuwa na vizazi 10 vikijumuisha kutoka kwa Adamu hadi kwa Nuhu. Gharika ilikuwa miaka 1656 kufuatia mwanzo wa wakati duniani (2348 KK). Wakati duniani unaweza kuwa ulianza wakati wa uumbaji au wakati mwanadamu alifanya dhambi na kufukuzwa kutoka kwa uwepo wa Mungu na bustani ya Edeni.

Mafuriko kwa Ibrahimu¨ Ibrahimu alizaliwa miaka 352 baada ya gharika. Nuhu alikufa miaka 2 kabla ya kuzaliwa kwa Ibrahimu. Abrahamu alikuwa na umri wa miaka 75 alipoondoka Harani na umri wa miaka 150 Shemu mwana wa Noa alipokufa, akiwa na umri wa miaka 600.

Ibrahimu kwa Musa¨ Ibrahimu alizaliwa 2008 (1996 KK], na akafa miaka 175 baadaye mwaka wa 2183 [1821 KK au miaka 527 baada ya gharika] miaka 290 kabla ya kuzaliwa kwa Musa.

Musa kwa Daudi¨ Musa alizaliwa mwaka wa 2473 (1531 KK]." Ndipo Musa, mtumishi wa Bwana, akafa huko katika nchi ya Moabu, kwa amri ya Bwana, akazikwa katika bonde katika nchi ya Moabu, mkabala na Beth-peori, lakini hakuna ajuaye kaburi lake hata leo. Musa alikuwa na umri wa miaka mia na ishirini alipokufa." (Kum 34:5)

Daudi kwa Kristo¨ Daudi alizaliwa Bethlehemu mwaka wa 1085 KK na "alikufa akiwa na umri wa miaka 70 kulingana na Josephus." (Kamusi ya Biblia ya Smith uk. 140)

Kristo alizaliwa miaka 4004 baada ya yeye pamoja na Baba na Roho kumuumba mwanadamu. (Ibid p. 774)
thebiblewayonline.com/Genealogy/genealogy.htm

Ifuatayo imetolewa kutoka kwa The Outlined Bible na Steve Flatt

Unaposoma 1 na 2 Mambo ya Nyakati, kuna uwezekano ulikumbana na deja vu. Zaidi ya nusu ya nyenzo katika Mambo ya Nyakati ni nakala ya habari inayopatikana katika Samweli na Wafalme. Kwa nini data hii inarudiwa? Mambo ya Nyakati hutoa mtazamo tofauti na Samweli au Wafalme (ona sehemu ya "Ujumbe Mkuu"). Iliandikwa ili kutimiza yale mengine mawili.

Kusudi -1 & 2 Mambo ya Nyakati ziliandikwa ili kuimarisha mabaki ya taifa ambalo lilipitia utumwa wa Babeli. Walihitaji kukumbushwa kwamba Bwana alikuwa bado pamoja nao kwa sababu walikuwa watu wake wa agano. Kitabu hiki pia kilitoa maonyo dhidi ya uasi-imani wa wakati ujao na/au kuabudu sanamu.

I. Usuli wa kitabu.

A. Katika Biblia ya kale ya Kiebrania, 1 na 2 Mambo ya Nyakati, pamoja na Ezra, yaelekea yalikuwa buku moja.

B. Utumwa wa Babeli.

1. Utumwa wa Yuda ulidumu rasmi kuanzia 605-536 KK (kipindi cha miaka 70).

2. Sababu ya uhamisho wa miaka 70 inasimuliwa katika 2 Mambo ya Nyakati 36:21.

C. Kurudi.

1. Mnamo 536 KK, Koreshi alitangaza kwamba Wayahudi wote wangeweza kurudi katika nchi yao. (2 Mambo ya Nyakati 36:22-23)

2. Ezra akarudi Yerusalemu katika mwaka wa saba wa kutawala kwake mfalme. (yaani, Artashasta wa Kwanza aliyetawala Uajemi kutoka 465 hadi 423 KK)

3. Hekalu lilikuwa limejengwa upya kati ya 520 na 515 KK, lakini watu hawakujali kiroho.

4. Chini ya uongozi wa Nehemia (karibu 445 KK) kulikuwa na hali ya kiroho iliyofaa kuandika kitabu kama Mambo ya Nyakati.

D. Chati ifuatayo husaidia na mstari wa saa:

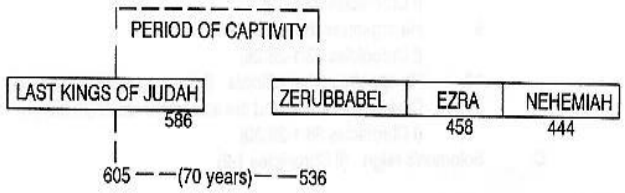

II. Ujumbe Mkuu wa kitabu.

A. Ujumbe mkuu wa kitabu/vitabu ulikuwa kuwakumbusha watu juu ya uhusiano wao wa agano na Mungu na kuwatia moyo kutenda ipasavyo.

1. Wahamishwa walikuwa wamerudi nyumbani kutoka Babeli.

2. Ingawa Hekalu lilikuwa limejengwa upya, lilikuwa limepuuzwa.

3. Uamsho katika nchi haungeweza na haungeweza kutokea mpaka ibada ifaayo irejeshwe huko.

B. Mambo ya Nyakati ni historia ya taifa kutoka kwa mtazamo wa kikuhani ambapo Samweli na Wafalme wanatoa mtazamo wa kisiasa kama ilivyolinganishwa katika jedwali hapa chini.

1 & 2 SAMWELI 2 & 2 WAFALME	NYAKATI
-Ilitazamwa Kaskazini na Kusini-Msisitizo kwenye kiti cha enzi-Historia ya kiraia/kisiasa-Msisitizo juu ya nabii-Vita mashuhuri-Mashtaka ya mataifa 2	-Ilitazamwa tu Msisitizo wa Kusini wa Historia Takatifu ya Hekalu-Msisitizo juu ya makuhani-Vita visivyojulikana sana-Mabaki yanahimizwa

III. Muhtasari wa kitabu.

A. Nasaba. (1 Mambo ya Nyakati 1-9)

1. Kutoka kwa Adamu hadi Nuhu. (1 Mambo ya Nyakati 1:1-4)

2. Kutoka kwa wana wa Nuhu hadi kwa Yakobo na Esau. (1 Mambo ya Nyakati 1:5-54) 3. Kutoka Yuda hadi uzao wa Daudi. (1 Mambo ya Nyakati 2:1-4; 23)4. Ukoo wa wana wengine wa Yakobo umetolewa, hasa makini na Levi.

5. Orodha ya wale waliokaa tena Yerusalemu ikifuata

6. Uhamisho wa Babeli unatolewa. (1 Mambo ya Nyakati 9:1-44)

B. Utawala wa Daudi. (1 Mambo ya Nyakati 10-29)

1. Hatua ya utawala wa Daudi imewekwa na maelezo ya kifo cha Mfalme Sauli. (10:1-14)2. Daudi afanywa mfalme juu ya Israeli yote na kuteka Yerusalemu. (11:1-9)3. Watumishi waaminifu wa Daudi wanaitwa. (11:10-12:40)

4. Daudi anarudisha sanduku la agano Yerusalemu. (13:1 -16:43)5. Daudi hataruhusiwa kujenga Hekalu (17:1-2), lakini Mungu anaweka agano maalum pamoja naye. (17:3-27)

6. Daudi anaimarisha majeshi ya Israeli. (18:1 - 20:8)

7. Anafanya sensa isiyoidhinishwa. (21:1-30)

8. Daudi anafanya maandalizi kwa ajili ya ujenzi wa Hekalu. (22:1-19)9. Anapanga makuhani na Walawi. (23:1-26:28)

10. Anateua viongozi wengine. (26:29 - 27:34)

11. Maneno ya mwisho ya Daudi na masimulizi ya kifo chake yametolewa. (28:1-29:30)

C. Utawala wa Sulemani. (2 Mambo ya Nyakati 1-9)

1. Sulemani awekwa kuwa mfalme juu ya Israeli na anapokea maono huko Gibeoni. (1:1-17)

2. Chini ya uongozi wake, Hekalu linajengwa. (2:1 -5:1)3. Sanduku la agano linaletwa kwenye Hekalu. (5:2-14)

a. Sanduku limewekwa wakfu kwa Bwana. (6:1-42)

b. Hekalu limewekwa wakfu kwa Bwana. (7:1-10)

4. Ushindi mkuu na mafanikio ya Sulemani yameandikwa. (8:1-9:31)

D. Wafalme wa Yuda. (2 Mambo ya Nyakati 10-36)

1. Baada ya ufalme kugawanyika chini ya Rehoboamu (mwana wa Sulemani), ufalme wa kaskazini unapuuzwa, na historia ya wafalme wa Yuda inatolewa.

a. Rehoboamu. (10:1-12:16) b. Abiya. (13:1-22) c. Asa. (14:1-16:14) d. Yehoshafati. (17:1-20:37) e. Yehoramu. (21:1-20) f. Ahazia. (22:1-9) g. Athalia. (22:10-12)h. Joashi. (23:1-24:27) i. Amazia. (25:1-28)j. Azaria. (26:1-23) k. Yothamu. (27:1-9) I. Ahazi. (28:1-27) m. Hezekia. (29:1-32:33) n. Manase. (33:1-20) o. Amoni. (33:21-25) uku. Yosia. (34:1-35:27) q. Yehoahazi. (36:1-4)r. Yehoyakimu, (36:5-8) s. Yehoyakini. (36:9-10) t. Sedekia. (36:11-21)

2. Nafasi kubwa na uangalifu unatolewa kwa wafalme wema (yaani-Asa, Yehoshafati, Hezekia, na Yosia) huku uangalizi mdogo ukitolewa kwa wale walio na sifa mbaya.

IV. Mandhari Muhimu za kitabu

A. Sifa za kawaida za viongozi wazuri wa kiroho.

1. Walimtafuta Bwana.

a. Asa. (2 Mambo ya Nyakati 14:11)b. Yehoshafati. (2 Mambo ya Nyakati 17:4,6a; 18:6)c. Hezekia. (2 Mambo ya Nyakati 30:6-9)d. Yosia. (2 Mambo ya Nyakati 34:3)

2. Waliacha mazoea machafu na ya kuchukiza.

a. Asa. (2 Mambo ya Nyakati 14:3-5) b. Yehoshafati. (2 Mambo ya Nyakati 17:6b) c. Hezekia. (2 Mambo ya Nyakati 29:6^10) d. Yosia. (2 Mambo ya Nyakati 34:4-7)

3. Walitamani kuabudu katika roho na kweli.

a. Asa. (2 Mambo ya Nyakati 15:11-12) b. Yehoshafati. (2 Mambo ya Nyakati 20:18-21)c. Hezekia. (2 Mambo ya Nyakati 29:3-5, 15-36) d. Yosia. (2 Mambo ya Nyakati 34:8-35:19)

4. Waliwaongoza watu kushiriki katika maombi na kujifunza Neno.

a. Asa. (2 Mambo ya Nyakati 14:4) b. Yehoshafati. (2 Mambo ya Nyakati 20:5-12) c. Yosia. (2 Mambo ya Nyakati 34:29-31)

5. Walipotishwa na wapinzani, walimtegemea Bwana.
   a. Asa. (2 Mambo ya Nyakati 14:11-12) b. Yehoshafati. (2 Mambo ya Nyakati 20:5-12)c. Hezekia. (2 Mambo ya Nyakati 32:20-23) d. Yosia. (2 Mambo ya Nyakati 34:19-21)
6. Kila mmoja alikuwa na "Achilles heel".
   a. Asa. (2 Mambo ya Nyakati 16:7-10) b. Yehoshafati. (2 Mambo ya Nyakati 20:35-37) c. Hezekia. (2 Mambo ya Nyakati 32:24-25) d. Yosia. (2 Mambo ya Nyakati 35:20-25)

B. Jukumu la ibada.
1. Neno kuabudu linatujia kutokana na dhana ya "meli ya thamani" (yaani - Mungu wetu anastahili sifa na kuabudiwa.)
2. Inapaswa kuonyeshwa katika yote tunayofanya. (Warumi 12:2; Wakolosai 3:17)
3. Hata hivyo, kuna nyakati za ibada ya pamoja ambapo watu wa Mungu hukusanyika kwa madhumuni ya kumtukuza Mungu na kujenga imani ya kila mmoja wao. (Waebrania 10:25)
4. Wakati ubora au ukawaida wa wakati huo wa kusanyiko unapopuuzwa, kutojali kiroho huwa matokeo.

C. Wayahudi na Wasamaria.
1. Wanafunzi wengi wa Biblia wanajua uadui uliokuwako kati ya Wayahudi na Wasamaria, (taz. Yoh. 4:9).
2. Asili ya Wasamaria inaweza kufuatiliwa hadi kipindi ambapo Mambo ya Nyakati yalitungwa.
3. Ashuru iliiteka Samaria mwaka 721 KK chini ya Sargon. (taz. 2 Wafalme 17:24-40)
   a. Aliwahamisha maelfu ya Waisraeli na kuijaza tena nchi hiyo na watu wa mataifa mengine.
   b. Ndoa kati ya Wayahudi waliobaki na Wasio Wayahudi walioingizwa nchini ilitokeza mchanganyiko wa rangi, kitamaduni, na kidini.
   c. Wayahudi waliporudi kutoka Babeli, kulikuwa na uhusiano mbaya kati ya makundi hayo mawili. (taz. Ezra 4:1-3)
   d. Hatimaye Wasamaria walijenga hekalu lao wenyewe kwenye Mlima Gerizimu.

4. Kama Wayahudi, Wasamaria walijiona kuwa warithi wa kweli wa Abrahamu.

EZRA

Kutoka Uhamisho hadi Nyumbani

Israeli walikuwa wamemwacha Mungu kwa kuabudu sanamu kama mataifa yaliyowazunguka.

Kila mmoja katika wafalme wao walikuwa waovu zaidi kuliko walio kuwa kabla yao. Manabii walionya lakini hawakusikiliza. Hatimaye, Mungu alikuwa kutosha. Nebukadneza aliwashinda akiwapeleka watu wengi uhamishoni Babeli.

Baadaye, Mungu alitoa ujumbe kwa Belshaza, mwana wa Nebukadneza, kwa kuuandika kwenye ukuta wake. Danieli alifasiri masaji hayo – Mungu amehesabu siku za ufalme wako na kuukomesha; umepimwa katika mizani na umeonekana kuwa umepunguka; ufalme wako umegawanywa na kupewa Wamedi na Waajemi.

Wakati wa uhamisho wao ulikuwa unakaribia mwisho. Koreshi mfalme wa Uajemi alitoa tangazo “BWANA, Mungu wa mbinguni, amenipa falme zote za dunia, naye ameniagiza nimjengee nyumba katika Yerusalemu, ulioko Yuda. Yeyote aliye miongoni mwenu wa watu wake wote, Mungu wake na awe pamoja naye, na apande kwenda Yerusalemu, iliyoko Yuda, na kuijenga upya nyumba ya BWANA, Mungu wa Israeli, yeye ndiye Mungu aliye Yerusalemu. Na kila mtu aliyesalia, mahali popote atakapokaa, asaidiwe na watu wa mahali pake kwa fedha, na dhahabu, na mali, na wanyama, pamoja na matoleo ya hiari kwa ajili ya nyumba ya Mungu iliyoko Yerusalemu.” (Ezra 1:1-4)

Walikuwa 42,360, zaidi ya watumishi wao wa kiume na wa kike waliopanda kutoka uhamishoni kwenda Yerusalemu.

Mambo muhimu kutoka Uhamisho hadi Nyumbani

- Mungu hafurahishwi wakati watu wake, Wana wa Israeli au Wakristo, wanapoacha kufanya mapenzi yake.
- Bwana aliwaambia watu wake wa Agano la Kale matokeo ya kufuata miungu mingine, sanamu ni utumwa wa kimwili.
- Kristo anawaambia watu wake wa Agano Jipya matokeo ya dhambi zao zisizo na toba ni utumwa wa milele pamoja na Ibilisi na malaika zake.

Kujenga upya Hekalu

Yuda ilichukuliwa utumwani kwa nyakati tatu tofauti. Baada ya miaka sabini ya utumwani kundi la kwanza kati ya matatu limerudi na baada ya miezi saba, walijenga madhabahu na kutoa sadaka za kuteketezwa kwa Mungu. Lakini msingi wa hekalu ulikuwa haujawekwa. Kwa hiyo, waliweka wafanyakazi na wasimamizi na wakati msingi ulipowekwa, waliimba sifa na kupiga kelele sana.

Kufanya mapenzi ya Mungu siku zote huleta upinzani kwa hiyo maadui wa Yuda walijaribu njia kadhaa za kukomesha ujenzi huo; kufanya mzaha, kuhonga na kutoa taarifa za uongo na uvumi. “Kisha watu wa nchi wakawavunja moyo watu wa Yuda na kuwafanya waogope kujenga” hivyo kazi ikakoma. Kuvunjika moyo ni mojawapo ya zana zenye nguvu zaidi za Shetani.

Baadaye Zerubabeli akajenga ukuta. Alipingwa na magavana wa karibu ambao hawakusimamisha ujenzi huo. Magavana walituma barua kwa mfalme Dario ili kuamuru kusitisha ujenzi huo. Jibu lake halikuwa kama walivyotamani au kutarajia “Acheni kazi ya nyumba hii ya Mungu. Acheni liwali wa Wayahudi na wazee wa Wayahudi wajenge upya nyumba hii ya Mungu mahali pake. Zaidi ya hayo, ninatoa amri kuhusu jambo mtakalofanya kwa ajili ya wazee hawa wa Wayahudi kwa ajili ya kuijenga upya nyumba hii ya Mungu. Gharama italipwa kwa watu hawa kwa ukamilifu na bila kukawia kutoka kwa mapato ya kifalme. ... na lifanyike kwa bidii.”

Wakamaliza ujenzi wao siku ya tatu ya mwezi wa Adari, katika mwaka wa sita wa kumiliki kwake mfalme Dario. Wakati wa kuwekwa wakfu, walitoa dhabihu za dhambi kwa ajili ya Israeli wote na kuwaweka makuhani na Walawi katika vikundi vyao kwa ajili ya utumishi wa Mungu huko Yerusalemu, kama ilivyoandikwa katika kitabu cha Musa.

Mambo muhimu kutoka kwa Kujenga Upya Hekalu

- Inampendeza Mungu mioyo ya watu inapowekwa katika kumpendeza. Hakuna kinachoweza kuzuia mapenzi ya Mungu yasitendeke. Kwa hivyo, ikiwa hatuko tayari kufanya kazi Anayotamani, basi mtu mwingine atafanya kazi hiyo.

NEHEMIA

Kurudi Kujenga Upya Ukuta

Zerubabeli alikuwa ameongoza kundi la kwanza kutoka uhamishoni Babeli hadi Yerusalemu. Ezra aliongoza kundi la pili miaka baadaye na kurejesha Hekalu lakini si ukuta kuzunguka Yerusalemu. Miaka 10 hadi 15 baadaye Nehemia alitaka kwenda Yerusalemu kwa sababu ya ripoti aliyopokea. “Katika mwezi wa Kisleu, mwaka wa ishirini, nilipokuwa katika ngome ya Shushani, Hanani, mmoja wa ndugu zangu, akaja kutoka Yuda pamoja na watu wengine… Ukuta wa Yerusalemu umebomolewa na malango yake yameteketezwa kwa moto. Niliposikia mambo hayo, nilikaa chini na kulia. Kwa siku kadhaa niliomboleza na kufunga na kuomba mbele za Mungu wa Mbinguni.” (Nehemia 1:1, 3, 4)

Mfalme aliona uso wenye huzuni wa Nehemia alipokuwa akipewa divai na akauliza ni nini kilikuwa kinamsumbua. Matokeo yake, Nehemia alipewa mamlaka ya kwenda Yerusalemu ili kuujenga upya ukuta ambao Bwana alikuwa ameweka moyoni mwake kuufanya. Baada ya kukagua hali ya ukuta huo, aliwaambia wote waliopaswa kufanya kazi hiyo “Mnaona taabu tuliyo nayo, jinsi Yerusalemu ilivyoharibiwa na malango yake yamechomwa moto. Njooni, tuujenge ukuta wa Yerusalemu, ili tusiwe na dhihaka tena.” Nikawaambia habari za mkono wa Mungu wangu uliokuwa

juu yangu kwa wema, na maneno ambayo mfalme aliniambia. Wakasema, Na tusimame, tukajenge. (Nehemia 2:17-18)

Jambo Muhimu kutoka Kurudi Kujenga Upya Ukuta

- Mtu lazima atambue shida na hali inayoizunguka.
- Uwe na moyo wa utayari unaomruhusu Mungu kukutumia.
- Omba mwongozo.
- Wajulishe wengine mapenzi ya Mungu.

Kujenga upya Ukuta

Mfalme wa Uajemi alitoa ruhusa kwa mnyweshaji wake kwenda Yerusalemu kujenga upya kuta. Nehemia alichunguza kwanza kuta zilizobomolewa na malango yaliyoharibiwa na moto wa Babiloni ulioteketeza Yerusalemu. Aliwaita watu pamoja akiwaambia sasa ni wakati wa "Njooni, na tuujenge ukuta wa Yerusalemu, ili tusiwe na dhihaka tena."

Kwa hiyo, walianza kujenga upya ukuta. Watu wasio Wayahudi waliokaa katika eneo hilo walikasirika, wakakasirika sana, wakadhihaki na kusema mbele ya ndugu zake na jeshi la Samaria, "Je, Wayahudi hawa dhaifu wanafanya nini? Je, watairudisha kwa ajili yao wenyewe? Je, watajitolea? Je, watamaliza kwa siku moja? Je! watayafufua mawe kutoka katika lundo la takataka, na hayo yaliyoteketezwa? Lakini ujenzi uliendelea kwa kuwa "watu walikuwa na akili."

Kwa kuwa dhihaka hazikufaulu, walipanga njama ya kufanya vita. Wala kazi hii haikusimama kwa kundi moja huku jingine likiweka ukuta. Imani yao ilikuwa yenye nguvu wakijua "Mungu wetu atatupigania." Kwa hiyo, ukuta ulijengwa upya.

Mambo hayakuwa sawa kwani wakuu na viongozi walichukua fursa ya ndugu zao na kuwafanya waishi katika umaskini. Nehemia alikasirika na kuleta mashtaka dhidi yao akisema tumewanunua tena ndugu zetu Wayahudi ambao wameuzwa kwa mataifa. Lakini mnawatendea kama watumwa wenu. Kwa hiyo, achana na hili la kutaka riba, na warudishie yale ambayo yamekuwa yakiwadhulumu. Wakuu na maofisa wakasema, "Tutazirejesha wala hatuhitaji chochote kutoka kwao." (Nehemia 3-7)

Mambo Muhimu kutoka kwa Kujenga upya Ukuta

- Je, kweli tunaamini "Mungu wetu atatupigania?"
- Watu wa Mungu, watu wa Agano la Kale na Agano Jipya, watadhihakiwa, watadhihakiwa na kutishwa watakapoweka moyo wao kufanya mapenzi yake.

Kujenga Upya Maisha ya Kiroho

Ukuta wa Yerusalemu ulikuwa umejengwa upya kwa upinzani mwingi. Ukandamizaji wa wakuu na maofisa wao ukakoma na mali kurejeshwa. Ufahamu wa kiroho ulianza kuingia mioyoni mwa watu.

Watu wakakusanyika pamoja katika uwanja kwenye Lango la Maji. Ezra, wa uzao wa Haruni, alianza kusoma Kitabu cha Sheria ya Musa. Kisha Nehemia, Ezra na Walawi wakafundisha watu. Walilia waliposikia Neno la Mungu. Waliitangaza kuwa siku takatifu na wakatumwa kwenda kula na kufurahi kwa maana walikuwa wamesikia na kuelewa maneno waliyotangazwa.

Kesho yake wakuu wa mbari za mababa wa watu wote, pamoja na makuhani na Walawi, wakakusanyika kwa Ezra, mwandishi, ili wapate kujifunza maneno ya torati. Watu wote wakaanza kuungama dhambi zao na za baba zao na kuzishika amri za torati ya Musa. Walifanya agano thabiti kwa maandishi, wakaingia katika laana na kiapo cha kutembea katika sheria ya Mungu iliyotolewa na Musa mtumishi wa Mungu, na kuyashika na kuyafanya maagizo yote ya Bwana, Bwana wetu, na hukumu zake, na sheria zake. (Nehemia 8-13)

Mambo Muhimu kutoka kwa Kujenga Upya Maisha ya Kiroho

- Heshimu Mungu na neno lake – iwe limetolewa na Mungu kupitia Musa au kupitia Kristo na mitume wake.
- Dhambi zilizoungamwa kwa kutambua uaminifu wa Mungu ambaye ni kutoka milele hadi milele.

- Badilisha maisha yako kwa kuondoa dhambi - tubu.
- Anza kufanya mapenzi yake.
- Omba rehema.

ESTHER

Mfalme Xerxes alifanya karamu ya siku saba kuonyesha utajiri wake. Alimwamuru malkia Vashti aonyeshe uzuri wake mbele ya wageni wake walevi. Alikataa na akafukuzwa. Kisha akatafuta malkia mwingine kati ya wasichana warembo ambao walikuwa wamelazwa hadi kwenye ngome ya Susa.

Katika ngome ya Susa, kulikuwa na Myahudi wa kabila la Benyamini, jina lake Mordekai, ambaye alikuwa amechukuliwa kutoka Yerusalemu na kupelekwa uhamishoni na Nebukadreza mfalme wa Babeli. Mordekai alikuwa na binamu yake aliyeitwa Esta ambaye alimlea kwa sababu hakuwa na baba wala mama.

Esta naye alipelekwa katika jumba la mfalme na kuwekwa chini ya ulinzi wa Hegai, aliyekuwa msimamizi wa nyumba ya wanawake. Hakutaja taifa lake na asili yake, kwa sababu Mordekai alikuwa amemkataza kufanya hivyo. Kila siku Mordekai alikuwa akitembea huku na huko karibu na ua wa nyumba ya wanawake ili ajue hali ya Esta na nini kilikuwa kinampata.

Zamu ya Esta ilipofika kwa mfalme, alipendezwa na kila mtu aliyemwona. Mfalme akavutiwa na Esta kuliko wanawake wengine wote, naye akapata kibali chake. Kwa hiyo, akamvika taji ya kifalme juu ya kichwa chake na kumfanya malkia badala ya Vashti.

Wakati Mordekai alipokuwa ameketi kwenye lango la mfalme, Bigthana na Tereshi, maofisa wawili wa mfalme waliokuwa walinzi wa mlango, walikasirika na kufanya njama ya kumuua mfalme Ahasuero. Mordekai alipata habari juu ya njama hiyo na akamwambia Malkia Esta, ambaye naye aliripoti kwa mfalme, na kumpa Mordekai sifa. Maafisa hao wawili walinyongwa. Hayo yote yameandikwa katika kitabu cha kumbukumbu mbele ya mfalme.

Baada ya matukio haya, Mfalme Ahasuero alimheshimu Hamani kwa kumwinua na kumpa kiti cha heshima zaidi kuliko kile cha wakuu wengine wote. Maofisa wote wa kifalme waliokuwa kwenye lango la mfalme walipiga magoti na kumheshimu Hamani, kwa maana mfalme alikuwa ameamuru jambo hili kumhusu. Lakini Mordekai hakupiga magoti wala kumpa heshima. Hamani alipoona kwamba Mordekai hatapiga magoti wala kumheshimu, alikasirika. Lakini baada ya kujua watu wa Mordekai walikuwa akina nani, alidharau wazo la kumuua Mordekai peke yake. Badala yake, Hamani alitafuta njia ya kuwaangamiza Wayahudi wote. Hamani akamwambia mfalme Ahasuero, “Kuna watu fulani waliotawanyika na kutawanyika kati ya mataifa katika majimbo yote ya ufalme wako ambao desturi zao ni tofauti na za watu wengine wote na wasiozitii sheria za mfalme; si kwa manufaa ya mfalme kuwavumilia. Mfalme akiona vema, na itolewe amri ya kuwaangamiza.”

Amri ilitumwa kwa mabaharia katika majimbo yote ya mfalme kwa amri ya kuharibu, kuwaua na kuwaangamiza Wayahudi wote, vijana kwa wazee, wanawake na watoto wadogo, siku moja, siku ya kumi na tatu ya mwezi wa kumi na mbili, mwezi wa Adari, na kupora mali zao.

Mordekai alipopata habari ya yote yaliyotendeka, alirarua mavazi yake, akavaa gunia na majivu, akatoka nje kwenda mjini, akiomboleza kwa sauti kuu na kwa uchungu. Esta aliposikia habari za Mordekai, alifadhaika sana. Akamtuma Hataki kwa Mordekai ili kujua sababu ya kufa kwake. Mordekai akamweleza yote yaliyompata na kumpa nakala ya amri ya kuangamizwa kwao kwa Esta na akamwambia amsihi aende mbele ya mfalme kuomba rehema na kumsihi kwa ajili ya watu wake. Akatuma ujumbe kwa Mordekai kusema, "Maafisa wote wa mfalme na watu wa majimbo ya kifalme wanajua kwamba kwa mtu yeyote mwanamume au mwanamke anayemwendea mfalme katika ua wa ndani bila kuitwa na mfalme ana sheria moja tu: kwamba auawe. Isipokuwa tu katika hili ni mfalme kunyoosha fimbo ya enzi ya dhahabu kwake na kuokoa maisha yake. Lakini tangu siku thelathini zimepita kwa mfalme." Mordekai akamrudishia jibu hili: “Usifikiri kwamba kwa kuwa uko katika nyumba ya mfalme, wewe peke yako ndiye utaokoka miongoni mwa Wayahudi

wote. Kwa maana ukikaa kimya wakati huu, msaada na wokovu kwa Wayahudi vitatokea kutoka mahali pengine, lakini wewe na jamaa ya baba yako mtaangamia. Ni nani ajuaye ila wewe umekuja katika cheo cha kifalme kwa wakati kama huu?"

Esta alimwomba Mordekai awakusanye Wayahudi wote walioko Susa, na kufunga kwa ajili yangu. Usile au kunywa kwa siku tatu, usiku au mchana. Mimi na wajakazi wangu tutafunga kama wewe. Hili likiisha, nitamwendea mfalme, ijapokuwa ni kinyume cha sheria, nikisema nikiangamia, nitaangamia.

Kwa hiyo, Esta akakaribia na kugusa ncha ya fimbo ya enzi. Ndipo mfalme akauliza, "Kuna nini, Malkia Esta? Ombi lako ni nini?" "Mfalme akiona vema," akajibu Esta, "mfalme na aje leo pamoja na Hamani kwenye karamu niliyomwandalia." Mfalme akasema mlete Hamani mara moja ili tufanye kama Esta atakavyoomba. Mfalme na Hamani wakaenda kwenye karamu aliyoiandaa Esta. Mfalme akamuuliza tena Esta ombi lake, lakini badala ya kujibu akawaalika kwenye karamu ya pili waje kesho kwenye karamu nyingine.

Hamani akatoka siku hiyo akiwa na furaha na furaha tele. Lakini alipomwona Mordekai kwenye lango la mfalme na kuona kwamba hakusimama wala hakuogopa mbele yake, alijawa na hasira juu ya Mordekai. Hata hivyo, Hamani alijizuia lakini akajenga mti wenye urefu wa futi sabini na tano wa kutundika juu yake Mordekai. Usiku ule mfalme hakupata usingizi; kwa hivyo, aliagiza kitabu cha tarehe na kugundua kwamba Mordekai hakuwa ameheshimiwa kwa kufichua mpango wa mauaji ya Bigthana na Tereshi. Mfalme Xerxes alimwuliza Hamani nini kifanyike kwa yule ambaye angependa kumheshimu. Jibu la Hamani lilikuwa kwamba avikwe vazi la kifalme, avikwe taji ya kifalme juu ya kichwa chake na kuongozwa na mkuu wa mfalme kupitia barabara za jiji akiwa amepanda farasi wa wafalme akitangaza mbele yake, 'Hivi ndivyo anavyofanywa mtu ambaye mfalme apenda kumheshimu!' Xerxes alimwambia Hamani amletee Mordekai, Myahudi, yule Myahudi, vazi na farasi, anayeketi kwenye lango la mfalme. Kwa hiyo, Hamani akachukua joho na farasi. Akamvika Mordekai mavazi, akampeleka juu ya farasi katika njia kuu za mji, akipiga mbiu mbele yake, akisema, Hivi ndivyo anavyofanywa mtu yule ambaye mfalme apenda kumheshimu.

Katika karamu ya pili walipokuwa wakinywa divai, mfalme akauliza tena, "Malkia Esta, dua yako ni nini?" Akajibu, "Ikiwa nimepata kibali kwako, Ee mfalme, na ikiona vyema enzi yako, nipe uhai wangu, hili ndilo ombi langu. Waachieni watu wangu - kwa maana mimi na watu wangu tumeuzwa ili kuangamizwa, kuchinjwa na kuangamizwa. Mfalme Ahasuero akamwuliza Malkia Esta, "Yeye ni nani? Yuko wapi mtu ambaye amethubutu kufanya jambo kama hilo?" Esta akasema, Adui na adui ni huyu Hamani mwovu. Mfalme aliondoka kwa hasira. Lakini Hamani, alitambua kwamba mfalme alikuwa amekwishaamua hatima yake, akabaki nyuma ili kumwomba Malkia Esta apate uhai wake. Mfalme aliporudi kutoka kwenye bustani ya jumba la mfalme hadi kwenye jumba la karamu, Hamani alikuwa ameanguka kwenye kitanda ambacho Esta alikuwa ameketi. Mfalme akasema, "Je, hata kumdhulumu malkia akiwa pamoja nami nyumbani?" Kwa hiyo, Hamani alitundikwa kwenye mti alioutayarisha kwa ajili ya Mordekai.

Mfalme alitoa amri nyingine ambayo iliwapa Wayahudi katika kila mji haki ya kukusanyika na kujilinda. Mordekai akaondoka mbele ya mfalme akiwa amevaa mavazi ya kifalme ya rangi ya buluu na nyeupe, taji kubwa ya dhahabu na joho la zambarau la kitani safi. Mordekai alikuwa wa pili kwa cheo baada ya Mfalme Ahasuero, aliyekuwa mkuu kati ya Wayahudi, na aliheshimiwa sana na Wayahudi wenzake wengi, kwa sababu yeye na Esta walimruhusu Mungu awatumie kuwaokoa watu wake.

Mambo Muhimu kutoka kwa Esther

- Mordekai alikabili uovu kwa kusema
- Mordekai na Esta walimruhusu Mungu awatumie kuwaokoa watu wake.
- Esta alihatarisha maisha yake ili kufanya mapenzi ya Mungu.
- Tunajihatarisha nini ili kufanya mapenzi ya Mungu?

KAZI

Msiba Watokea Ayubu

Ayubu anaonekana kuwa mmoja wa Mababa ambao Mungu alizungumza nao. Ayubu alimtolea Mungu sadaka za kuteketezwa kama vile Noa alivyofanya. Wakati wake duniani hauna uhakika. Aliishi katika nchi ya Usi labda kusini na mashariki mwa bahari baadaye na kuitwa Bahari ya Chumvi. Wakati alioishi ungeweza kuwa kabla, wakati au baada ya Abrahamu kutoka UR ya Wakaldayo au Melkizedeki kutoka Salemu, ikiwezekana baadaye kuwa Yerusalemu.

Ayubu alikuwa mtu mwenye haki kulingana na vile Mungu alimwambia Shetani. Shetani alitilia shaka kwa nini Ayubu alikuwa mwadilifu. Kwa hiyo, Mungu aliruhusu uadilifu wa Ayubu ujaribiwe. Kwanza mali yake, kisha familia ikifuatiwa na afya yake. Kuongezea taabu zake zote, mke wa Ayubu alisema: "'Je, bado unashikilia utimilifu wako? Mlaani Mungu na ufe.' Lakini yeye akamwambia, 'Unazungumza kama mmoja wa wanawake wapumbavu anavyosema. Je! tupate mema kutoka kwa Mungu, na tusipate mabaya? Katika hayo yote Ayubu hakutenda dhambi kwa midomo yake."

Baadhi ya marafiki wa Ayubu walisikia juu ya msiba wake na kwenda kumfariji na kumhurumia. Walilia walipomwona na kwa muda wa siku saba hakuna kitu kilichosemwa. Hatimaye, Ayubu akijisikitikia alianza kuomboleza kuhusu hali yake.

- "Ayubu akafungua kinywa chake na kulaani siku ya kuzaliwa kwake. Akasema: Siku ya kuzaliwa kwangu na iangamie, na usiku uliosemwa: Mtoto wa kiume amezaliwa!
- "Kwa nini sikuangamia wakati wa kuzaliwa, na kufa kama nilivyotoka tumboni?"
- "Au kwa nini sikufichwa ardhini kama mtoto mchanga ambaye hajawahi kuona mwanga wa mchana?"
- "Nilichoogopa kimenipata; niliyoyaogopa yamenitokea. sina amani, wala utulivu; Sina raha, ila masumbuko tu." (Ayubu 1-3)

Hoja Muhimu kutoka kwa Migomo ya Misiba

- Mungu anawajua watu wake waadilifu.
- Shetani pia anawajua na anataka kuharibu uhusiano kati yao na Mungu.
- Watu wa Mungu wenye haki wanajua kwamba Mungu anawajua na jinsi wanavyoishi kwa uadilifu miongoni mwa wasio waadilifu.
- Mtazamo wa mwenye haki lazima uwe kama ule wa Ayubu - "Bwana alitoa na Bwana ametwaa; jina la Bwana lihimidiwe."

Elifazi na Ayubu

<u>Elifazi anaongea</u>

- Mtu akitokeza neno nawe, utakosa subira? Lakini ni nani awezaye kujizuia kusema? Fikiri jinsi ulivyowafundisha wengi, jinsi ulivyotia nguvu mikono iliyolegea. Maneno yako yamewategemeza wale waliojikwaa; umeimarisha magoti yaliyolegea. Lakini sasa taabu inakujia, nawe umevunjika moyo; inakupiga, na unafadhaika. Utauwa wako haupaswi kuwa tumaini lako na njia zako zisizo na hatia kuwa tumaini lako?
- Fikiria sasa: Ni nani, akiwa hana hatia, ambaye amewahi kuangamia? Waadilifu waliangamizwa wapi? Kama nilivyoona, wale wanaolima uovu na wale wanaopanda taabu huvuna. Kwa pumzi ya Mungu, wanaangamizwa; kwa mlipuko wa hasira yake, wanaangamia.
- Je, mtu anayekufa anaweza kuwa na haki zaidi kuliko Mungu? Je, mwanadamu anaweza kuwa msafi zaidi kuliko Muumba wake?
- Piga simu ukipenda, lakini nani atakujibu? Je, utamgeukia nani kati ya watakatifu? Kinyongo huua mpumbavu, na wivu humwua mjinga.
- Heri mtu yule ambaye Mungu humrudi; kwa hivyo, usidharau nidhamu ya Mwenyezi.
- Tumelichunguza hili, na ni kweli. Kwa hiyo, sikia na uitumie kwako mwenyewe.

<u>Majibu ya kazi</u>

- Laiti uchungu wangu ungepimwa na taabu yangu yote kuwekwa kwenye mizani! Kwa hakika ingezidi mchanga wa bahari - si ajabu maneno yangu yamekuwa ya haraka.
- Laiti nipate ombi langu, kwamba Mungu anijalie ninalotumainia, kwamba Mungu angekuwa tayari kuniponda, kuufungua mkono wake na kunikatilia mbali! Kisha ningekuwa bado na faraja hii - furaha yangu katika maumivu yasiyokoma - kwamba sikuwa nimekataa maneno ya Mtakatifu.
- Mtu aliyekata tamaa anapaswa kuwa na ibada ya marafiki zake, ingawa anaacha kumcha Mwenyezi Mungu. Lakini ndugu zangu hawategemei kama mikondo ya vipindi.
- Sasa ninyi pia mmeonekana hamfai kitu; unaona kitu cha kutisha na unaogopa. Je, nimewahi kusema, 'Nipe kitu kwa niaba yangu, nipe fidia kutokana na mali yako, na unikomboe kutoka kwa mkono wa adui, nikomboe kutoka kwa makucha ya madhalimu'?
- Nimepewa miezi ya ubatili, na usiku wa taabu nimepewa. Ninapolala, huwaza, 'Muda gani kabla sijaamka?' Usiku unasonga, na ninaruka hadi alfajiri. Mwili wangu umevikwa minyoo na magamba, ngozi yangu imevunjika na kumeta.
- Mwanadamu ni kitu gani hata umpendeze sana, hata ukamjali sana, hata ukamchunguza kila uchao na kumjaribu kila dakika?
- Je, hutanitazama kamwe, au kuniacha peke yangu hata kwa papo hapo?
- Ikiwa nimefanya dhambi, nimekutenda nini, Ee mwangalizi wa wanadamu? Kwa nini umenifanya kuwa shabaha yako? Je, nimekuwa mzigo kwako? Kwa nini hunisamehe makosa yangu na hunisamehe dhambi zangu? (Ayubu 4-7)

Mambo Muhimu kutoka kwa Elifazi na Ayubu

- Mara nyingi watu hukubali misiba ya maisha kuwa matendo ya moja kwa moja kutoka kwa Mungu wakati kwa uhalisi wanatoka kwa Shetani.
- Washtaki huweka lawama zao kwenye maoni badala ya ukweli.
- Maumivu na uchungu vinaweza kusababisha kukata tamaa na kusababisha shaka ya upendo wa Mungu.
- Mtazamo wakati wa msiba unapaswa kuwa - furaha yangu katika maumivu yasiyokoma ni kwamba sikuwa nimeyakana maneno ya Mtakatifu.

Bildadi na Ayubu

<u>Bildadi</u>

- Utasema maneno kama haya mpaka lini? Maneno yako ni upepo mkali. Je, Mungu hupotosha haki? Je! Mwenyezi hupotosha haki?
- Ikiwa wewe ni safi na mnyoofu, hata sasa atainuka kwa niaba yako na kukurudisha mahali pako panapostahili.
- Hakika Mungu hamkatai mtu asiye na lawama wala kuitia nguvu mikono ya watenda maovu. Bado atajaza kinywa chako kicheko na midomo yako vigelegele vya shangwe. Adui zako watavikwa aibu, na hema za waovu hazitakuwapo tena.”

<u>Kazi</u>

- Ninajua kuwa hii ni kweli. Lakini mtu anayeweza kufa anawezaje kuwa mwadilifu mbele za Mungu? Ingawa mtu alitaka kushindana naye, hakuweza kumjibu hata mara moja kati ya elfu. Hekima yake ni kubwa, nguvu zake ni nyingi. Nani amempinga na kutoka bila kujeruhiwa?
- Nitawezaje basi kubishana naye? Ninawezaje kupata maneno ya kubishana naye?
- Ingawa sikuwa na hatia, sikuweza kumjibu; Ningeweza tu kumsihi Hakimu wangu anihurumie.
- Yeye si mtu kama mimi nipate kumjibu, ili tukabiliane mahakamani. Laiti angekuwapo mtu wa kusuluhisha kati yetu, aweke mkono wake juu yetu sote wawili, mtu wa kuniondolea fimbo ya Mungu, ili utisho wake usinitie tena hofu. Kisha ningezungumza bila kumuogopa, lakini kama ilivyo sasa kwangu, siwezi.
- Nayachukia maisha yangu; kwa hivyo, nitajitolea kwa malalamiko yangu na kusema kwa uchungu wa nafsi yangu. Nitamwambia Mungu: Usinihukumu,
- Niambie una mashtaka gani dhidi yangu.

- Mbona basi ulinitoa tumboni? Laiti ningekufa kabla ya jicho lolote kuniona. Laiti nisingalikuwa kamwe, au ningechukuliwa moja kwa moja kutoka tumboni hadi kaburini! Je, siku zangu chache hazijaisha? Nigeukie mbali ili nipate furaha ya kitambo kabla sijaenda mahali pasiporudi, katika nchi ya utusitusi na uvuli mnene, nchi ya usiku mzito, yenye giza nene, ambapo hata nuru ni kama giza. (Ayubu 8-10)

Mambo Muhimu kutoka kwa Bildadi na Ayubu

- Maneno makali na ya kulaani hasa kutoka kwa marafiki yanaumiza.
- Katika kukata tamaa mtu anahitaji kukumbuka Mungu ni mwenye haki, mwadilifu na mwenye rehema.
- Mwanadamu anayekufa hawezi kubishana na Mungu kuhusu maisha yake ya duniani.
- Mungu hamkatai mtu asiye na lawama ... Lakini mwanadamu anawezaje kuwa na haki mbele za Mungu?

Hotuba ya kwanza ya Sofari

Sofari

- Je, maneno haya yote yatakosa kujibiwa? Je, mzungumzaji huyu anafaa kuthibitishwa? Je, mazungumzo yako ya bure yatawafanya wanaume kunyamaza? Je, hakuna mtu wa kukukemea unapodhihaki? Unamwambia Mungu, 'Imani yangu haina dosari na mimi ni safi machoni pako.' Laiti Mungu angesema, na kufungua midomo yake dhidi yako na kukufunulia siri za hekima, kwa maana hekima ya kweli ina pande mbili. Jua hili: Mungu hata amesahau baadhi ya dhambi zako.
- Macho ya waovu yatafifia, na njia ya kuokoka itawakwepa; tumaini lao litakuwa pengo la kufa.

Ayubu akajibu:

- Lakini mimi nina akili kama ninyi; Mimi si duni kwako.
- Wanaume waliostarehe hudharau bahati mbaya kama hatima ya wale ambao miguu yao inateleza.
- Waulize wanyama watakufundisha, ndege watakuambia, samaki watakuambia kuwa mkono wa Bwana ni uhai wa kila kiumbe na pumzi ya wanadamu wote.
- Mungu ndiye mwenye hekima na uwezo; ushauri na ufahamu. Yeye huinyamazisha midomo ya washauri wanaoaminika na kuondoa ufahamu wa wazee. Anamwaga dharau juu ya wakuu na kuwapokonya silaha wenye nguvu.
- Macho yangu yameona haya yote, masikio yangu yamesikia na kuyaelewa. Mnachojua mimi pia najua; Mimi si duni kwako. Lakini ninatamani kusema na Mwenyezi na kutetea kesi yangu na Mungu. Wewe, hata hivyo, unanipaka uwongo.
- Wewe ni daktari asiyefaa, ninyi nyote! Laiti ungekaa kimya kabisa!
- Nyamaza niseme; basi na nije kwangu.
- Sikilizeni kwa makini maneno yangu; masikio yenu yasikie ninayosema. Sasa kwa kuwa nimeitayarisha kesi yangu, najua nitahesabiwa haki. Je, kuna mtu yeyote anayeweza kunishtaki? Ikiwa ndivyo, nitanyamaza na kufa.
- Nipe mambo haya mawili tu, Ee Mungu. Ni makosa na dhambi mangapi nimefanya? Nionyeshe kosa langu na dhambi yangu. Kwa nini unauficha uso wako na kunihesabu kuwa adui yako?
- Laiti ungenificha kaburini na kunificha mpaka hasira yako ipite! Laiti ungeniwekea wakati kisha unikumbuke! Je, mtu akifa, ataishi tena? Siku zote za utumishi wangu mgumu nitasubiri kufanywa upya kwangu kuja. Utaita nami nitakuitikia; utakitamani kiumbe kilichofanywa na mikono yako. Hakika ndipo utakapozihesabu hatua zangu, lakini hutaifuata dhambi yangu. Makosa yangu yatafungwa kwenye mfuko; utaifunika dhambi yangu. (Ayubu 11-14)

Mambo Muhimu kutoka kwa Hotuba ya Kwanza ya Sofari

- Upatikanaji na sifa za wanaume zinatokana na maoni na ukweli fulani.
- Utetezi wa ununuzi haupaswi kumhukumu mshtaki bali kukabiliana na mashtaka kwa ukweli na ukweli.
- Ni Mungu pekee anayejua na kuelewa majaribio na dhiki za mwanadamu. Anatamani wote waendelee kuwa waaminifu Kwake huku wakijaribiwa na Shetani.
- Je, tutaweza kutetea kesi yetu mbele za Mungu kama Ayubu alivyofanya? Asante Yesu Kristo atafanya ombi letu - hatuwezi.

Hotuba ya 2 ya Elifazi

Elifazi

- Je, mtu mwenye hekima angejibu kwa mawazo matupu?
- Hata unadhoofisha uchaji Mungu na kuzuia kujitolea kwa Mungu. Dhambi yako huchochea kinywa chako; unachukua ulimi wa wajanja. Kinywa chako mwenyewe kinakuhukumu, si yangu; midomo yako mwenyewe inashuhudia dhidi yako.
- Kwa nini moyo wako umekuchukua, na kwa nini macho yako yanapepesuka, hata umtoe ghadhabu yako juu ya Mungu na kumwaga maneno kama hayo kinywani mwako?
- Nisikilizeni nitakueleza; ngoja nikuambie niliyoyaona.
- Siku zake zote mtu mwovu huteswa, mtu mkatili kwa miaka yote aliyowekewa akiba. Sauti za kutisha hujaza masikio yake; mambo yanapoonekana sawa, wanyang'anyi humvamia. Anakata tamaa ya kulikimbia giza; ametiwa alama ya upanga. Anatangatanga - chakula cha tai; anajua siku ya giza imekaribia. Dhiki na dhiki humjaza hofu.
- Dhiki na dhiki humjaza hofu; wanamlemea, kama mfalme aliye tayari kushambulia, kwa sababu anamtingisha Mungu ngumi na kujivuna dhidi ya Mwenyezi, akimshambulia kwa dharau kwa ngao nene, yenye nguvu.

Ayubu akajibu:

- Nimesikia mambo mengi kama haya; ninyi nyote ni wafariji wasio na furaha! Je, hotuba zako za muda mrefu hazitaisha? Una shida gani hadi uendelee kubishana?
- Wanaume hufungua vinywa vyao kunidhihaki; wananipiga shavu kwa dharau na kuungana pamoja dhidi yangu. Mungu amenikabidhi kwa watu waovu na kunitupa katika makucha ya waovu. Nimeshona nguo ya gunia juu ya ngozi yangu na kuzika paji la uso wangu katika mavumbi. Uso wangu ni mwekundu kwa kilio, vivuli vizito vinanipigia macho; hata hivyo mikono yangu imekuwa bila jeuri na maombi yangu ni safi. "Ee nchi, usiifunike damu yangu; kilio changu kisitulie kamwe! Hata sasa shahidi wangu yuko mbinguni; mtetezi wangu yuko juu. Mwombezi wangu ni rafiki yangu kama macho yangu yanavyomtolea Mungu machozi; kwa niaba ya mtu humsihi Mungu kama vile mtu amwombeavyo rafiki yake.
- Ni miaka michache tu itapita kabla sijaenda kwenye safari ya kutorudi. (Ayubu 15-17)

Hoja Muhimu kutoka kwa Hotuba ya Pili ya Elifazi

- Sio jinsi mtu anavyofikiria juu juu ya maarifa na hekima yake, lakini jinsi inavyosaidia kwa wengine.
- Kuwafariji wengine wakati wa shida hakupatikani kwa kauli kwamba wao ndio chanzo cha matatizo hayo.
- Maisha ni mafupi na mara nyingi hujaa huzuni. Lakini kumjua Kristo ni kufanya maombezi kwa ajili yetu huongeza ibada ya mtu, heshima na sifa kwake.

Hotuba ya 2 ya Bildadi

Bildadi

- Mtamaliza lini hizi hotuba? Kuwa na busara, na kisha tunaweza kuzungumza. Kwa nini tunaonekana kama ng'ombe na kuonekana wajinga machoni pako? Wewe unayejirarua vipande-vipande kwa hasira yako, je! dunia itaachwa kwa ajili yako? Au je, ni lazima miamba iondolewe kutoka mahali pake?

Ayubu akajibu:

- Mpaka lini mtanitesa na kuniponda kwa maneno? Mara kumi sasa mmenitukana; bila aibu unanishambulia. Ikiwa ni kweli kwamba nimepotea, kosa langu linabaki kuwa wasiwasi wangu pekee. Iwapo nyinyi mngejitukuza juu yangu na mkatumia unyonge wangu dhidi yangu, basi jueni kwamba Mwenyezi Mungu amenidhulumu na amenizingira wavu wake.
- Amewatenganisha ndugu zangu; marafiki zangu wametengwa na mimi kabisa. Ndugu zangu wamekwenda zao; marafiki zangu wamenisahau.
- Nihurumieni rafiki zangu, nihurumieni, maana mkono wa Mungu umenipiga. Kwa nini unanifuatilia jinsi Mungu anavyonifuata? Je, hutatosha kamwe na mwili wangu?
- Najua ya kuwa Mkombozi wangu yu hai, na ya kuwa mwisho atasimama juu ya nchi. Na baada ya ngozi yangu

kuharibiwa, bado katika mwili wangu nitamwona Mungu; Mimi mwenyewe nitamwona kwa macho yangu mwenyewe - mimi, na si mwingine. Jinsi moyo wangu unavyotamani ndani yangu!

- Mkisema, Jinsi tutakavyomwinda, kwa kuwa shina la taabu liko ndani yake, ninyi wenyewe mnapaswa kuuogopa upanga; kwa maana ghadhabu italeta adhabu kwa upanga, na ndipo mtajua ya kuwa kuna hukumu." (Ayubu 18-19).

Mambo Muhimu kutoka kwa Hotuba ya Pili ya Bildadi

- Kutokuwa na hisia kwa maumivu na uchungu wa wengine ni janga ambalo mara nyingi hufanywa na marafiki wenye nia njema.
- Jueni kwamba mkombozi wenu huwapa kitulizo nafsi zenye haki zinazoteseka.
- Usimlaumu Mungu kwa majanga ya maisha kwani hayatoki kwake. Wanatoka kwa Shetani. Anataka kukutenga na Mungu.

Hotuba ya 2 ya Sofari

<u>Sofari</u>

- Mawazo yangu ya shida yalinisukuma kujibu kwa sababu nimefadhaika sana. Nasikia karipio linalonivunjia heshima, na ufahamu wangu hunichochea kujibu.
- Hakika unajua jinsi imekuwa tangu zamani, tangu kuwekwa kwa mwanadamu duniani, furaha ya waovu ni ya muda mfupi.
- Ingawa uovu ni mtamu kinywani mwake na kuuficha chini ya ulimi wake, ingawa hawezi kuvumilia kuuacha na kuuweka kinywani mwake.
- Amewadhulumu maskini na kuwaacha maskini; amekamata nyumba ambazo hakuzijenga.
- Mbingu zitafichua hatia yake; dunia itainuka dhidi yake. Gharika itaichukua nyumba yake, maji yanayotiririka katika siku ya ghadhabu ya Mungu. Hiyo ndiyo hatima ambayo Mungu huwagawia waovu, urithi aliowekewa na Mungu.

<u>Ayubu akajibu:</u>

- Sikilizeni kwa makini maneno yangu; acha hii iwe faraja unayonipa. Nivumilieni ninaposema, na baada ya kusema, endeleeni dhihaka.
- Kwa nini waovu wanaishi, wakizeeka na kuongezeka nguvu?
- Mwenyezi ni nani, hata tumtumikie? Tutapata faida gani kwa kusali kwake?' Lakini mafanikio yao hayamo mikononi mwao wenyewe, kwa hiyo mimi hujitenga na shauri la waovu.
- Je, kuna yeyote anayeweza kufundisha ujuzi kwa Mungu, kwa kuwa yeye anahukumu hata walio juu zaidi?
- Najua vizuri unachofikiria, mipango ambayo kwayo ungenidhulumu. Mwasema, iko wapi sasa nyumba ya mtu mkuu, na hema walizokaa waovu?
- Kwa hivyo unawezaje kunifariji kwa upuuzi wako? Majibu yako hayabaki ila uwongo! (Ayubu 20-21)

Hoja Muhimu kutoka Hotuba ya 2 ya Zofari

- Je, kuna yeyote anayeweza kufundisha ujuzi kwa Mungu, kwa kuwa Yeye anahukumu hata walio juu zaidi?

Elifazi na Bildadi

<u>Elifazi</u>

- Je, mwanadamu anaweza kuwa na manufaa kwa Mungu? Je, hata mtu mwenye hekima anaweza kumnufaisha? Je, Mwenyezi Mungu atafurahia nini ikiwa nyinyi mngekuwa waadilifu? Angefaidika nini ikiwa njia zako zingekuwa safi? Je, ni kwa ajili ya uchamungu wako anakukemea na kukuletea mashtaka? Uovu wako si mkubwa? Je, dhambi zako hazina mwisho? Ulidai usalama kutoka kwa ndugu zako bila sababu; ukawavua watu nguo zao, ukawaacha uchi. Hukumpa mtu aliyechoka maji na kuwanyima chakula wenye njaa, ingawa ulikuwa mtu mwenye nguvu, mwenye kumiliki ardhi mtu mwenye heshima, anayeishi humo. Na uliwafukuza wajane mikono mitupu, ukavunja nguvu za yatima. Ndiyo maana mitego imekuzunguka pande zote, kwa nini hatari ya ghafula inakuogopesha, kwa nini kuna giza sana huwezi kuona, na kwa nini mafuriko ya maji yanakufunika.

- Jinyenyekezeni kwa Mungu na kuwa na amani pamoja naye; kwa njia hii usitawi utakuja kwako. Kubali mafundisho ya kinywa chake na maneno yake yaweke moyoni mwako. Ukirudi kwa Mwenyezi, utarejeshwa: Ukiondoa uovu mbali na hema yako.

Bildadi

- Enzi na hofu ni vya Mungu; yeye huweka utaratibu katika sehemu za juu za mbingu.
- Mtu anawezaje kuwa mwadilifu mbele za Mungu? Mtu aliyezaliwa na mwanamke anawezaje kuwa safi?

Ayubu akajibu:

- Hata leo malalamiko yangu ni machungu; mkono wake ni mzito licha ya kuugua kwangu. Laiti ningejua nitampata wapi; laiti ningeweza kwenda kwenye makao yake! Ningesema kesi yangu mbele yake na kujaza kinywa changu na hoja. Ningejua angenijibu nini, na kufikiria angesema nini. Je, atanipinga kwa nguvu nyingi? Hapana, hangenifungulia mashtaka. Huko mtu mwadilifu angeweza kuwasilisha kesi yake mbele yake, nami ningeokolewa milele na mwamuzi wangu.
- Lakini yeye anaijua njia niiendeayo; atakaponijaribu, nitatoka kama dhahabu. Miguu yangu imefuata hatua zake kwa ukaribu; Nimeshika njia yake bila kukengeuka. sikuziacha amri za midomo yake; Nimeyaweka maneno ya kinywa chake kuwa hazina kuliko chakula changu cha kila siku.
- Kwa kitambo kidogo wanainuliwa, kisha wametoweka; wameshushwa chini na kukusanywa kama wengine wote; wamekatwa kama masuke ya nafaka.
- Ikiwa sivyo hivyo, ni nani awezaye kunithibitisha kuwa mwongo na kuyafanya maneno yangu kuwa bure?" (Ayubu 22-25).
- Umewasaidiaje wasio na uwezo! Jinsi ulivyookoa mkono ulio dhaifu! Umetoa ushauri gani kwa mtu asiye na hekima! Na umeonyesha ufahamu mzuri kama nini! Nani amekusaidia kutamka maneno haya? Na roho ya nani ilinena kutoka kinywani mwako?
- Kwa hakika kama Mungu aishivyo, ambaye ameninyima haki, Mwenyezi, ambaye amenionjesha uchungu wa nafsi, maadamu nina uhai ndani yangu, pumzi ya Mungu puani mwangu, midomo yangu haitasema uovu, na ulimi wangu hautasema hila. Sitakubali kamwe kuwa uko katika haki; mpaka nife, sitakataa uadilifu wangu. Nitaidumisha haki yangu wala sitaiacha kamwe; dhamiri yangu haitanilaumu maadamu ni hai.
- Nitakufundisha juu ya uweza wa Mungu; njia za Mwenyezi sitazificha. Ninyi nyote mmejionea haya. Kwa nini basi mazungumzo haya yasiyo na maana?
- Basi hekima yatoka wapi? Uelewa unakaa wapi? Imefichwa machoni pa kila kiumbe hai.
- Mungu ndiye anayeifahamu njia ya kuiendea, naye ndiye pekee ajuaye inapokaa, kwa maana yeye hutazama miisho ya dunia na kuona kila kitu chini ya mbingu. Alipoweka nguvu za upepo na kuyapima maji, alipoweka amri kwa ajili ya mvua na njia kwa ajili ya ngurumo, ndipo alipoitazama hekima na kuipima; aliithibitisha na kuijaribu. Akamwambia mwanadamu, Kumcha Bwana ndiyo hekima, na kujiepusha na uovu ndio ufahamu.
- Jinsi ninavyotamani sana miezi iliyopita, siku ambazo Mungu alinilinda, wakati taa yake ilipomulika juu ya kichwa changu.
- Wakati Mwenyezi alipokuwa angali pamoja nami na watoto wangu walikuwa karibu nami, walinisikiliza kwa kutazamia, wakingojea shauri langu kwa ukimya.
  Lakini sasa wananidhihaki, watu walio wadogo kuliko mimi, ambao baba zao ningedharau kuwaweka pamoja na mbwa wangu wa kondoo. Sasa maisha yangu yanapungua; siku za mateso zinanishika. Usiku hutoboa mifupa yangu; maumivu yangu ya kutafuna hayatulii. Katika uweza wake mkuu (Mungu) anakuwa kama nguo kwangu; ananifunga kama shingo ya vazi langu.
- Ikiwa nimewanyima haki watumishi wangu na wajakazi wangu walipokuwa na lalamiko juu yangu, nitafanya nini Mungu atakaponikabili? Nitajibu nini nikiitwa kuwajibika?
- Ikiwa nimeitumainia dhahabu, au nikiiambia dhahabu safi, Wewe ndiye dhamana yangu, ikiwa nimefurahi juu ya utajiri wangu mwingi, utajiri ambao mikono yangu imepata.
- Basi hizi nazo zingekuwa dhambi zinazopaswa kuhukumiwa, kwa maana ningekuwa si mwaminifu kwa Mungu aliye juu. (Ayubu 26-31)

Hoja Muhimu kutoka kwa Elifazi na Bildadi

- Ayubu alitaka kumtafuta Mungu ili atetee kesi yake huku akifuata hatua zake kwa ukaribu na kuendelea na njia yake bila kukengeuka.
- Kristo ndiye mwombezi wa kuwaombea wale ambao Mungu amewaweka katika Mwili wake kwa njia ya uaminifu na utii.
- Muda wote ninao uhai ndani yangu, pumzi ya Mungu puani mwangu, midomo yangu haitasema uovu, na ulimi wangu hautasema hila.
- Kumcha Bwana - hiyo ndiyo hekima.
- Nitafanya nini Mungu akinikabili? Nitajibu nini nikizingatiwa?

Elihu

Elihu alimkasirikia sana Ayubu kwa kujihesabia haki badala ya Mungu. Pia alikasirishwa na wale marafiki watatu, kwa sababu hawakupata njia ya kumkanusha Ayubu, na bado walikuwa wamemhukumu.

- Mimi ni kijana katika miaka, na ninyi ni wazee; ndio maana niliogopa, sikuthubutu kukuambia ninachojua. Nilifikiri, 'Umri unapaswa kuzungumza; wazee wanapaswa kufundisha hekima.' Lakini roho ndani ya mtu, pumzi ya Mwenyezi, ndiyo humpa ufahamu. Si wazee pekee walio na hekima, si wazee pekee wanaoelewa kilicho sawa.
- Nilikupa umakini wangu kamili. Lakini hakuna hata mmoja wenu ambaye amemthibitisha Ayubu kuwa si sahihi; hakuna hata mmoja wenu aliyejibu hoja zake.
- Umesema masikioni mwangu - nilisikia maneno yenyewe - 'Mimi ni safi na sina dhambi; Mimi ni msafi na sina hatia.
- Nawaambia, katika hili huna haki, kwa maana Mungu ni mkuu kuliko mwanadamu. Kwa nini unamlalamikia kwamba hajibu hata neno moja la mwanadamu?
- Kwa maana Mungu husema - sasa kwa njia moja, sasa nyingine - ingawa mwanadamu hawezi kutambua.

<u>Ayubu akajibu:</u>

- Mimi sina hatia, lakini Mungu ananinyima haki. Ingawa niko sawa.
- nahesabiwa kuwa mwongo; ingawa sina hatia, mshale wake unaleta jeraha lisiloweza kupona.' Ni mtu gani aliye kama Ayubu, ambaye hunywa dharau kama maji? Hushirikiana na watenda mabaya; anashirikiana na watu waovu. Maana asema, Haimfaidi mtu anapojaribu kumpendeza Mungu.
- Tuseme mtu atamwambia Mungu, 'Nina hatia lakini sitakosa tena. Nifundishe nisichoweza kuona; ikiwa nimefanya kosa, sitafanya hivyo tena.' Je! Mwenyezi Mungu atakulipeni kwa masharti yenu, nanyi mnapokataa kutubu? Ni lazima uamue, si mimi; kwa hivyo niambie unachojua.
- Ayubu hunena bila maarifa; maneno yake hayana akili.' Laiti Ayubu ajaribiwe kabisa kwa kujibu kama mtu mbaya! Katika dhambi yake huongeza uasi; kwa dharau anapiga makofi kati yetu na kuzidisha maneno yake dhidi ya Mungu.
- Lakini sasa umeelemewa na hukumu ya waovu; hukumu na haki vimekushika. Angalieni mtu asiwadanganye kwa mali; usiruhusu rushwa kubwa ikugeuze kando. Je! Utajiri wako au juhudi zako zote zingekutegemeza ili usiwe katika dhiki? (Ayubu 32-37)

Hoja muhimu kutoka kwa Elihu

- Kufikiri sana juu ya ujuzi na hekima ya mtu ni hatua kuelekea dhambi na kushindwa.
- Kudai kuwa na Roho wa Mungu si sawa na kuwa naye.
- Hasira huzuia kufikiri wazi na kuzungumza. Inafanya kuwa vigumu kwa wasikilizaji kukubali ujumbe uliokusudiwa.

Mungu Anazungumza

Ni nani huyu atiaye mashauri yangu giza kwa maneno yasiyo na maarifa? Jifunge kama mwanamume; Nitakuuliza, nawe utanijibu.

Mungu alianza kuuliza maswali mengi ambayo hayajajibiwa katika kategoria nyingi mno kuorodhesha katika wasilisho hili, kama vile:

- Msingi wa cosmos
- Bahari, maji na chemchemi za vilindi
- Giza na mwanga
- Hali ya hewa - theluji, mvua ya mawe, umande wa mvua
- Mbingu zenye nyota
- Viumbe hai - wanyama, ndege, samaki

Jibu la Ayubu kwa Mungu

- Najua kwamba unaweza kufanya mambo yote; hakuna mpango wako unaoweza kuzuiwa.
- Ni nani huyu afichaye mashauri yangu bila maarifa? Hakika, nilizungumza juu ya mambo ambayo sikuelewa, mambo ya ajabu sana kwangu kujua.
- Sikilizeni sasa, nami nitasema; Nitakuuliza, nawe utanijibu. Masikio yangu yalikuwa yamesikia habari zako, lakini sasa macho yangu yamekuona. Kwa hiyo, najidharau na kutubu katika udongo na majivu.

Kwa hasira Mungu anazungumza na Elifazi, Bildadi na Sofari kwa maana walikuwa wanazungumza juu ya mambo ambayo hawakujua. Lakini kwa sababu ya Ayubu mwenye haki alisamehe. (Ayubu 38-42)

Hoja Muhimu kutoka kwa Mungu Anazungumza

- Hakuna mwanadamu anayeweza kufa aliye na ujuzi au hekima ya kumpinga au kumhoji Mungu au nguvu zake, upendo, haki au huruma yake.

Mpangilio wa wakati kutoka kwa Ufalme uliogawanyika hadi uharibifu wa Yerusalemu

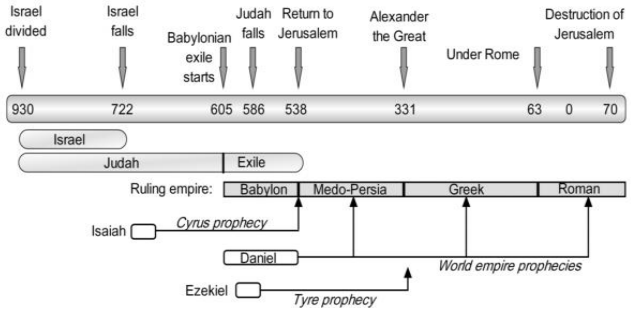

ISAYA

Baada ya kifo cha Mfalme Yehoshafati, ufalme wa Yuda uliingia katika kipindi kirefu cha kuzorota kwa dini na maadili. Yoramu, mwana wa Yehoshafati, alimwoa binti ya Ahabu na Yezebeli, watawala wa Israeli. Uvutano wa binti huyo katika Ufalme wa Kusini ulikuwa sawa na ule wa mama yake wa kaskazini, na ungeweza kujumlishwa kwa maneno mawili, yote mabaya.

Miaka mingi baadaye Yuda iliendelea kuzama katika hali ya upotovu wa kiadili wakati wa utawala wa Ahazi, lakini iliondolewa kutoka kwenye kinamasi cha kushindwa na Hezekia, mwana wa Ahazi mwenye uwezo na mcha Mungu. Isaya alisaidia programu ya marekebisho ya Hezekia kwa shauku na akili nzuri. (kutoka Dickson Bible] Isaya alitoa unabii wakati wa utawala wa Uzia, Yothamu, Ahazi, na Hezekia, wafalme wa Yuda.

Maono ya Isaya kuhusu Yuda

Nililea watoto na kuwalea, lakini wameniasi. Taifa lenye dhambi lililojaa hatia, kizazi cha watenda mabaya wamemwacha Bwana; wamemdharau Mtakatifu wa Israeli na kumpa kisogo. Kwa hiyo, acheni kuleta matoleo yasiyo na maana! Uvumba wako ni chukizo kwangu. siwezi kustahimili makusanyiko yenu mabaya. Mikono yenu imejaa damu;

basi, osheni na jitakaseni. Acha kufanya vibaya, jifunze kutenda mema! Tafuteni haki, watieni moyo walioonewa. Teteni kesi ya yatima, mteteeni mjane. Matendo ya Yerusalemu na Yuda ni kinyume cha Mwenyezi-Mungu, yanadharau uwepo wake wa utukufu. Muonekano wa nyuso zao unashuhudia dhidi yao; wanadhihirisha dhambi zao kama Sodoma; hawafichi. Hawamjali wala kumheshimu Yehova Mungu. Wamejiletea maafa. Kwa kuwa hawatatubu, Mwenyezi-Mungu wa majeshi atachukua kutoka Yerusalemu na Yuda ugavi na tegemeo: riziki zote za chakula na maji.

Isaya aliona maono mengine kuhusu Yuda na Yerusalemu: Katika siku za mwisho (wakati wa Kristo], mlima wa nyumba ya Bwana utakuwa juu sana, mahali pa juu kuliko vyote duniani. Utainuliwa juu ya vilima vingine, na watu kutoka pande zote za dunia watamiminika huko ili kuabudu. Watu kutoka mataifa mengi watakuja na kusema, "Njoni, twende juu kwenye mlima wa Bwana, na atatufundisha njia zake katika nyumba ya Yakobo, na atatufundisha njia zake. kwa maana mafundisho ya BWANA yatatoka Sayuni, neno lake litatoka Yerusalemu.

Katika siku za Uzia Isaya alimwona Bwana ameketi katika Kiti chake cha Enzi na akasikia sauti ikiuliza ni nani atayaonya mataifa yote juu ya maafa yanayokuja? Isaya alijibu, kama vile watoto wote wa Mungu wanavyopaswa kujibu, “Sikieni mimi ndiye ninayenituma.”

Isaya Akitangaza Ujumbe wa Mungu

Yuda

Mfalme wa Ashuru atakuwa ameteka nyara utajiri wa Damasko na utajiri wa Samaria kama mto unaofurika, na kupasua kingo zake, na kumwaga ndani ya Yuda, na kufagia kila kitu mbele yake.

Babeli

Sikilizeni, makelele kati ya falme, kama mataifa yanavyokusanyika pamoja! Bwana Mwenye Nguvu Zote anakusanya jeshi kwa ajili ya vita. Wamedi, wasiojali fedha, wala hawapendezwi na dhahabu, watawapiga vijana; hawatakuwa na huruma kwa watoto wachanga wala hawatawaonea huruma watoto. Babeli, fahari ya falme, utukufu wa kiburi cha Wababeli, utaangushwa na Mungu kama Sodoma na Gomora. Haitakaliwa wala kukaa ndani yake kwa vizazi vyote.

Moabu

Moabu itaangamizwa usiku. Kwa upendo kiti cha enzi kitaimarishwa mtu wa nyumba ya Daudi ataketi juu yake akihukumu njia ya haki.

Damasko

Damasko, inayowakilisha Ufalme wa Kaskazini, haitakuwa jiji tena bali itakuwa rundo la magofu. Umemsahau Mungu Mwokozi wako; hukumkumbuka Mwamba, ngome yako.

Kushi

Ole kwa nchi ya mbawa zinazovuma kando ya mito ya Kushi (labda Ethiopia), ambayo hutuma wajumbe kwa njia ya bahari katika mashua za mafunjo juu ya maji. Kabla ya mavuno, maua yakiisha na ua kuwa zabibu inayoiva, atakata machipukizi kwa visu vya kupogoa, na kukata na kuondoa matawi yanayoenea. Wote wataachiwa ndege wa milimani wawindao na wanyama wa mwituni.

Misri

Bwana amepanda juu ya wingu mwepesi na anakuja Misri. Sanamu za Misri zinatetemeka mbele zake, na mioyo ya Wamisri inayeyuka ndani yake. "Nitawachochea Wamisri juu ya Mmisri, ndugu atapigana na ndugu, jirani dhidi ya jirani, mji dhidi ya mji, ufalme dhidi ya ufalme. Wamisri watazimia, nami nitabatilisha mipango yao; watatafuta ushauri kwa sanamu za miungu na roho za wafu, wenye pepo na wachawi. Nami nitawatia Wamisri katika mikono ya bwana mkatili, na mfalme mkali atatawala juu yao, asema Bwana wa majeshi.

Tairi

Pigeni yowe, enyi meli za Tarshishi! Kwa maana Tiro imeharibiwa na kuachwa bila nyumba au bandari. Kutoka nchi ya Kupro neno limewajia. Bwana amenyosha mkono wake juu ya bahari na kuzifanya falme zake zitetemeke. Ametoa amri kuhusu Foinike kwamba ngome zake ziharibiwe.

Yerusalemu, Mji wa Daudi

Kuniabudu kwenu si chochote ila kanuni za kujitengenezea zinazofundishwa na wanadamu. Umejawa na ulafi ukisema kula, kunywa na kufurahi kwa maana kesho unaweza kufa. Lakini ninyi nyote mtakamatwa na kuchukuliwa mateka. Wakati utakuja ambapo kila kitu kilicho katika jumba lako la kifalme, na kila kitu ambacho baba zako waliweka akiba mpaka leo hii, vitachukuliwa hadi Babeli. Hakuna kitakachosalia, asema Bwana. Na baadhi ya wazao wako, nyama na damu yako utakayozaliwa, watachukuliwa, nao watakuwa matowashi katika jumba la mfalme wa Babeli.
Maoni: Mtazamo wa Israeli ulikuwa kwenye raha badala ya Mungu.

Matumaini ya Ukombozi

Semeni kwa upole na Yerusalemu, na kuutangazia kwamba utumishi wake mgumu umekamilika, na kwamba dhambi yake imelipwa, kwamba amepokea kutoka kwa mkono wa Bwana mara mbili kwa dhambi zake zote.
Maoni: Watapokea wokovu kutoka Babeli na kisha Masihi atakapokuja katika siku za mwisho Agano ambalo Mungu alitoa kupitia Musa litakwisha. Agano jipya litaanzishwa na Masihi, Yesu Kristo, dhabihu ya upatanisho, pamoja na msamaha wa dhambi.

Akizungumza juu ya Masihi ajaye – “Huyu hapa mtumishi wangu, ninayemtegemeza, mteule wangu ninayependezwa naye; nitaweka Roho yangu juu yake, naye ataleta haki kwa mataifa. Hatapiga kelele, wala hatapiga kelele, wala hatapaza sauti yake katika njia kuu. Mwanzi uliopondeka hatauvunja, na utambi unaofuka moshi hatauzima. Kwa uaminifu ataleta hukumu; hatalegea wala hatakatishwa tamaa mpaka atakaposimamisha uadilifu duniani. Katika sheria yake visiwa vitaweka matumaini yao.” Hivi ndivyo asemavyo Mungu Bwana “Mimi, Bwana, nimekuita katika haki; Nitakushika mkono. nitakulinda na kukufanya kuwa agano la watu na nuru ya Mataifa."

Kwa watu ambao Mungu aliwachagua kumleta Masihi ulimwenguni, Isaya anaghairi mambo mengi ambayo Mungu alikuwa amewafanyia kwa kuwafanya kuwa taifa, mambo ambayo walikuwa wamesahau. Katika kutangaza kote kwa Isaya ujumbe wa Mungu, mara kwa mara anataja Masihi ajaye ambaye angeketi kwenye kiti cha ufalme cha Daudi milele.

Sikieni na kunijia; nisikieni, roho zenu zipate kuishi. Nitafanya agano la milele na wewe, upendo wangu wa uaminifu nilioahidiwa na Daudi.

Nisikilizeni, enyi wenye mioyo migumu, ninyi mlio mbali na haki. Ninaleta haki na wokovu wangu wakati fulani katika siku zijazo na hautachelewa.
Maoni: “Haki yangu na Wokovu Wangu” – Masihi, Yesu, Kristo, Dhabihu ya Upatanisho – ilikuwa ije katika siku zijazo. Msamaha na wokovu ungetolewa kwa kila mtu pamoja na Mataifa.

“Mimi ni BWANA, Mungu wako, nikufundishaye yaliyo mema na kukuongoza katika njia ikupasayo kuifuata. Nisikilizeni, ninyi mfuatao haki na mnaomtafuta Bwana - Sheria itatoka kwangu; haki yangu itakuwa nuru kwa mataifa. Haki yangu inakaribia upesi, wokovu wangu uko njiani, na mkono wangu utaleta haki kwa mataifa. Nitawaita watu wa mataifa mengine, nami nitakufanya kuwa nuru kwa mataifa, upate kuuleta wokovu wangu hata miisho ya dunia. (Isaya 49)

Neno langu litokalo katika kinywa changu: halitanirudia bure, bali litatimiza kile ninachotamani na kutimiza kusudi nililolituma.

Unabii wa Isaya wa Kimasihi

Unabii	Alitabiri	Imetimizwa
Alichapwa na kutemewa mate	Isa. 1:6	Marko 14:65; Yohana 19:1
Sheria yake ilitoka Sayuni na neno Lake kutoka Yerusalemu	Isa 2:1-3	Luka 24:46-49; Matendo 2:1-40
Kuzaliwa na bikira	Isa. 7:14	Mt. 1:18; Luka 2:7

Aliitwa Imanueli	Isa. 7:14	Mt. 1:22-23
Jiwe la kujikwaa na mwamba wa kuangusha	Isa. 8:14	Rum. 9:32; 1 Pet. 2:8
Yeye ndiye nuru ya Zabuloni na Naftali	Isa. 9:1-3	Mt. 4:12-16
Haki ya utawala wake	Isa. 9:6-7	Yohana 5:30; Ufu.19:11
Watu wa Mataifa wanapaswa kukubaliwa katika utumishi Wake	Isa. 11:10; 42:1;	Yohana 10:16; Matendo 10:44-48; Rum. 15:9-12
Alinyooshwa juu ya msalaba na mikono yake na miguu yake ikatundikwa kwenye mti	Isa. 25:10-11	Yohana 19:18; 20-25
Ilianzishwa na Yohana Mbatizaji	Isa. 40:3;	Mt. 3:1-3; Luka 1:17
Huruma yake	Isa. 40:11; 42:3	Mt. 12:15-20; Ebr. 4:15
Alitumwa kuwa mkombozi kwa watu	Isa. 41:1-3	Luka 4:16-21; Luka 4:43
Alikuwa mpole na mwenye kujionyesha	Isa. 42:1-2	Fil. 2:7-9
Kuchukiwa na Wayahudi	Isa. 49:7	Yohana 15:24-25
Atateseka, kunyanyaswa	Isa. 50:6	Mt. 26:67
Uso wake uliharibiwa sana	Isa. 52:14; 53:3	Yohana 19:1-5
Kukataliwa na ndugu zake	Isa. 53:3	Yohana 1:11; Yohana 7:5
Aliteseka ili azichukue dhambi zetu	Isa. 53:4	Mt.20:28; 26:28
Atachapwa mijeledi	Isa. 53:5	Mt. 27:26,29
Alikuwa mvumilivu na mkimya katika mateso yake yote	Isa. 53:7	Mt.26:63; 27:12-14
Ilikuwa bila hila	Isa. 53:9	Pet. 2:22
Alizikwa pamoja na matajiri	Isa. 53:9	Mt. 27:57-60
Alifanya maombezi kwa ajili ya wauaji	Isa. 53:12	Luka 23:24
Uchungu huu uliongezeka kwa kuhesabiwa kati ya wezi	Isa. 53:12	Marko 15:28
Aliteseka peke yake; hata uwepo wa Baba uliondolewa	Isa. 63:1-3	Mt. 27:46

DR Duncan; Hermeneutics Cincinnati, nd uk. 395-99 na Dk. Hawley O. Taylor; Sayansi ya Kisasa na Imani ya Kikristo uk. 179-183

Mambo muhimu kutoka kwa Isaya

- Mungu anatarajia heshima, heshima, heshima na utii kwa sababu ya upendo wako kwake.
- Daima kuna kukatishwa tamaa na matokeo kama matokeo ya dhambi na uasi.
- Kufuatia dhambi, Mungu daima yuko tayari kusamehe baada ya mtu kutambua dhambi, uthibitisho wa toba kwa kubadili mtindo wa maisha na kurudi kwa utunzaji wake wa upendo. Ni chaguo la mwanadamu.
- Kwa wale waliokuwa chini ya agano lililotolewa na Mungu kupitia Musa kulikuwa na ahadi ya msamaha. Msamaha uko ndani ya Kristo.
- Kwa wale walio katika agano la Kristo, Yeye hutoa msamaha kwa wale wanaoweka tumaini lao na utiifu Kwake.

YEREMIA

Yeremia alikuwa mwana mdogo wa Hilkia, mmoja wa makuhani huko Anathothi katika eneo la Benyamini. Wafalme waliomfuata Yosia walikuwa wabaya wote kwa matendo ya ukatili na kuabudu sanamu. Wakati wao kama taifa ulikuwa unakaribia mwisho wakati Mungu alimwita Yeremia azungumze na wafalme na watu wa Yuda akiwaambia kwamba

angepigana nao. Mara zisizohesabika kwa zaidi ya miaka arobaini alitoa ujumbe wa Mungu - kutubu na kurudi au uharibifu ungekuja kwa Yuda - lakini mara nyingi walikataa ujumbe wa Mungu. Ni jumbe chache tu za Yeremia zimewasilishwa hapa chini. Wakati fulani mwanga wa tumaini ulitangazwa ikiwa tu wangetubu na kurudi. Hatimaye, Mungu aliwaruhusu wapelekwe utumwani Babeli na Nebukadneza. Lakini ujumbe Wake ulikuwa ni kutubu na kurudi au kukabili uharibifu fulani.

Yuda

“Rudi, Ee Israeli asiye mwaminifu, asema BWANA, sitakukunja uso tena, kwa maana mimi ni mwenye rehema, asema BWANA, sitakasirika milele. Ila ukubali hatia yako; umemwasi BWANA, Mungu wako, umetawanya wema wako kwa miungu ya kigeni chini ya kila mti tambarare, wala hamkunitii mimi,' asema BWANA. (Yer 3:12-13)

“Ikiwa utarudi, Ee Israeli, nirudie mimi,” asema BWANA. “Mkiondoa sanamu zenu za kuchukiza mbele zangu, wala hamtapotea tena, na mkiapa kwa kweli, na kwa haki, na kwa uadilifu, ‘Kama Bwana aishivyo,’ ndipo mataifa yatabarikiwa naye, na katika yeye watajisifu. (Yer 4:1-2)

“Pandeni huku na huku katika mitaa ya Yerusalemu, tazameni pande zote na tafakari, chunguzeni katika viwanja vyake. Ikiwa unaweza kupata mtu mmoja tu ambaye anatenda kwa uaminifu na kutafuta ukweli, nitausamehe mji huu." (Yer 5:1)

“Simama kwenye njia panda, utazame; ombeni njia za kale, ulizani ilipo njia iliyo njema, mkaende katika njia hiyo, nanyi mtapata raha nafsini mwenu. Lakini mlisema, ‘Hatutatembea ndani yake. (Yer 6:16)

“Rekebishani njia zenu na matendo yenu, nami nitawaacha mkae mahali hapa. Msitegemee maneno ya udanganyifu na kusema, “Hili ni hekalu la Mwenyezi-Mungu, Hekalu la Mwenyezi-Mungu, Hekalu la Mwenyezi-Mungu!” Ikiwa kweli mtabadili njia zenu na matendo yenu na kutendeana kwa uadilifu, msipomdhulumu mgeni, yatima au mjane, wala hammwaga damu ya mtu asiye na hatia mahali hapa, na msipofuata miungu mingine kwa madhara yenu wenyewe, basi nitawaacha mkae mahali hapa, katika nchi niliyowapa baba zenu milele na milele.” (Yer 7:3-7)

“Lakini angalieni, mnategemea maneno ya udanganyifu yasiyofaa. ... Hasira yangu na ghadhabu yangu itamwagwa juu ya mahali hapa, juu ya mwanadamu na mnyama, juu ya miti ya kondeni na juu ya matunda ya ardhi, nayo itawaka na haitazimika. … Basi jihadharini, siku zinakuja, nchi itakuwa ukiwa. ... Lakini watu wangu hawajui matakwa ya Bwana.” (Yer 7:8, 20, 32, 34, 8:7)

“Sikiliza masharti ya agano hili na uwaambie watu wa Yuda na wale wanaoishi Yerusalemu. Waambie kwamba hili ndilo asemalo BWANA, Mungu wa Israeli: Amelaaniwa mtu asiyetii masharti ya agano hili. … Niliwaonya tena na tena, nikisema, “Nitiini mimi.” Lakini hawakusikiliza, wala hawakusikiliza; badala yake walifuata ukaidi wa mioyo yao mibaya.” (Yer 11:2-3; 7-8)

Sala ya Yeremia

“Najua, Ee Bwana, ya kuwa uhai wa mtu si wake mwenyewe; si juu ya mwanadamu kuelekeza hatua zake. Nirekebishe, Bwana, lakini kwa haki tu - si kwa hasira yako, usije ukanipunguza bure. Mwaga ghadhabu yako juu ya mataifa wasiokukiri, juu ya watu wasioliitia jina lako. Kwa maana wamemla Yakobo; wamemla kabisa na kuiharibu nchi yake.” (Yer 10:23-25)

“Usiwaombee mema watu hawa. Ingawa wanafunga, sitasikiliza kilio chao; wajapotoa sadaka za kuteketezwa na sadaka za unga, sitazikubali. Badala yake, nitawaangamiza kwa upanga, njaa na tauni. … Manabii wanatabiri uongo kwa jina langu.” (Yer 14:11-12; 14)

“Ukitubu, nitakurudishia, kama umesema maneno yanayostahili, si yasiyofaa. …Watakapowauliza, ‘Kwa nini Bwana ameamuru maafa makubwa namna hii juu yetu? Tumefanya kosa gani? Tumemtenda dhambi gani Mwenyezi-Mungu, Mungu wetu? Kisha uwaambie, ‘Ni kwa sababu baba zenu waliniacha,’ asema Yehova, ‘na wakafuata miungu mingine na kuitumikia na kuiabudu. Waliniacha na hawakuishika sheria yangu. Lakini ninyi mmetenda maovu kuliko baba zenu.’” (Yer 15:19; 16:10-12) Je!

Njama Dhidi Ya Yeremia
“Watu wa Anathothi wakasema, Usitabiri kwa jina la Bwana, usije ukakufa kwa mikono yetu. Lakini Mungu alisema - nitawaadhibu. Vijana wao watakufa kwa upanga, wana wao na binti zao kwa njaa. Hawatasalia hata mabaki, kwa sababu nitaleta maafa juu ya watu wa Anathothi katika mwaka wa adhabu yao.” (Yer 11:21-23)

“Kuhani Pashuri alimsikia Yeremia akitabiri mambo haya, akaamuru nabii Yeremia apigwe na kutiwa katika mikatale kwenye Lango la Juu la Benyamini kwenye hekalu la Yehova. … Pashuri, na wote wakaao katika nyumba yako watakwenda uhamishoni Babeli. Huko utakufa na kuzikwa, wewe na marafiki zako wote.” (Yer 20:1-3; 6)

“Sema na watu wote wa miji ya Yuda wanaokuja kuabudu katika nyumba ya Yehova. Bwana asema hivi; msiponisikiliza na kuifuata sheria yangu niliyoiweka mbele yenu, na msiposikiliza maneno ya watumishi wangu, manabii, niliowatuma kwenu tena na tena (ingawa hamkusikiliza), basi nitaifanya nyumba hii kuwa kama Shilo na mji huu kitu cha kulaaniwa kati ya mataifa yote ya dunia. Makuhani, manabii na watu wote walipomsikia Yeremia akizungumza, wakamkamata na kusema, “Lazima ufe!” (Yer 26:2, 4-9)

“Yule jemadari wa askari walinzi, jina lake Iriya, mwana wa Shelemia, mwana wa Hanania, akamkamata, akamleta kwa maofisa, akasema, Unakimbilia Wababiloni! Walimkasirikia Yeremia, wakamfanya apigwe na kutiwa gerezani katika nyumba ya Yonathani katibu, ambayo walikuwa wameifanya kuwa gereza, Yeremia akawekwa ndani ya chumba cha shimo, na akakaa kwa muda mrefu. … Maafisa wakamwambia mfalme, ‘Mtu huyu lazima auawe. Anawakatisha tamaa askari waliosalia katika jiji hili, pamoja na watu wote, kwa mambo anayowaambia. Mtu huyu hatafuti mema watu hawa bali uharibifu wao.' Mfalme Sedekia akajibu, ‘Yuko mikononi mwenu. 'Mfalme hawezi kufanya lolote kukupinga.' Kwa hiyo, wakamchukua Yeremia na kumtia ndani ya kisimani. … Hili ndilo BWANA Mwenye Nguvu Zote, Mungu wa Israeli, asema hivi: ‘Kama ukijisalimisha kwa maofisa wa mfalme wa Babeli, maisha yako yataokolewa na mji huu hautateketezwa; wewe na familia yako mtaishi. Lakini kama hamtajisalimisha kwa maofisa wa mfalme wa Babeli, mji huu utatiwa mikononi mwa Wababeli, nao watauteketeza; wewe mwenyewe hutaepuka mikononi mwao. Yeremia akakaa katika ua wa walinzi mpaka siku Yerusalemu ilipotekwa.” (Yer 37:13-16; 38:4-6; 17-18; 28)

Babeli ilipoteka Yerusalemu, Yeremia alipatikana akiwa mfungwa wa Yuda akiwa amefungwa minyororo kwenye ua. Aliachiliwa na kupewa chaguo la kwenda Babeli au kukaa nyumbani kwake. Alichagua kubaki.

Mfalme Mwenye Wasiwasi
“Mfalme Sedekia akatuma kwake Pashuri ili ‘Utuulize sasa kutoka kwa Yehova kwa sababu Nebukadreza mfalme wa Babuloni anatushambulia. Labda Bwana atatufanyia maajabu kama zamani, hata ajiondokee kwetu. Mungu wa Israeli, asema hivi: Mimi karibu kuwarudishia ninyi silaha za vita zilizo mikononi mwenu, ambazo mnazitumia kupigana na mfalme wa Babeli na Wababeli walio nje ya ukuta kuwazingira ninyi. ... nitawapiga wale wakaao katika mji huu.” (Yer 21:1-2; 4, 6)

Fanya yaliyo haki na sawa. Uokoe kutoka kwa mkono wa mdhulumu wake yule aliyeibiwa. Msimdhulumu mgeni, yatima au mjane, wala msimwage damu isiyo na hatia mahali hapa. Kwa maana mkitunza kuzifanya amri hizi, basi wafalme waketio katika kiti cha enzi cha Daudi. (Yer 22:3-4)

Msiwasikilize manabii wanayowatabiria; wanakujaza matumaini ya uongo. Wanasema maono kutoka kwa akili zao wenyewe, si kutoka kwa kinywa cha Bwana. (Yer 23:16)

Uharibifu A Hakika

“Nitawapa wanaume wengine wake zao na mashamba yao kwa wamiliki wapya. Tangu aliye mdogo sana hata aliye mkuu zaidi, wote wana tamaa ya kupata faida; manabii na makuhani sawasawa, wote wanafanya udanganyifu. … 'Tazama, nitawasafisha na kuwajaribu, kwani ni nini kingine ninachoweza kufanya kwa sababu ya dhambi ya watu wangu? … Nitawafanya watu hawa wale chakula kichungu na kunywa maji yenye sumu. Nitawatawanya kati ya mataifa ambayo wao wala baba zao hawakuyajua, nami nitawafuatia kwa upanga mpaka niwaangamize.’” (Yer 8:10, 9:7, 9:15-16) Hata hivyo, watu wa mataifa mengine hawakujua kwamba wao na baba zao hawakujua.

“Nitaleta maafa ambayo hawawezi kuyakimbia. Ingawa wananililia, sitawasikiliza.” (Yer 11:11)

“Nitakiharibu kiburi cha Yuda na kiburi kikuu cha Yerusalemu. Watu hawa waovu, wanaokataa kusikiliza maneno yangu, wanaofuata ukaidi wa mioyo yao na kuifuata miungu mingine ili kuitumikia na kuiabudu.” (Yer 13:9-10)

“Nitawapelekea aina nne za waharibifu,” asema BWANA, “upanga wa kuua na mbwa wa kukokota na ndege wa angani na hayawani wa nchi kula na kuharibu. Nitaleta maafa mahali hapa ambayo yatawasha masikio ya kila anayeyasikia. Kwa maana wameniacha.” (Yer 15:3-4)

“Naweka mbele yenu njia ya uzima na njia ya mauti. Yeyote atakayekaa katika mji huu atakufa kwa upanga, njaa au tauni. Lakini ye yote atakayetoka na kujisalimisha kwa Wakaldayo wanaowahusuru, ataishi; atatoroka na uhai wake.” (Yer 21:8-10)

“Ninashughulika na Sedekia mfalme wa Yuda, maafisa wake na wale waliookoka kutoka Yerusalemu, iwe wanabaki katika nchi hii au wanaishi Misri. nitawafanya kuwa chukizo na machukizo kwa falme zote za dunia, lawama na dhihaka, kitu cha kudharauliwa na laana.” (Yer 24:8-9)

“Hili ndilo asemalo Mwenyezi-Mungu, Mungu wa Israeli: Nenda kwa Sedekia mfalme wa Yuda umwambie, ‘Hili ndilo asemalo Mwenyezi-Mungu: Ninakaribia kuutia mji huu mikononi mwa mfalme wa Babuloni, naye atauteketeza. Hutatoroka mikononi mwake bali hakika utakamatwa na kutiwa mikononi mwake. Utamwona mfalme wa Babiloni kwa macho yako mwenyewe, naye atazungumza nawe uso kwa uso. Na utakwenda Babeli. hutakufa kwa upanga; utakufa kwa amani.” (Yer 34:2-5)

“Hili ndilo asemalo BWANA kuhusu Yehoyakimu mfalme wa Yuda: Hatakuwa na mtu wa kuketi katika kiti cha enzi cha Daudi; mwili wake utatupwa nje na kuonyeshwa joto wakati wa mchana na baridi kali usiku. nitamwadhibu yeye na watoto wake na watumishi wake kwa ajili ya uovu wao; Nitaleta juu yao na wale wanaoishi katika Yerusalemu na watu wa Yuda kila maafa niliyotamka dhidi yao, kwa sababu hawakusikiliza.” (Yer 36:30-31)

“Mungu wa Israeli asema hivi: Mwambieni mfalme wa Yuda, aliyewatuma kuniuliza, ‘Jeshi la Farao ambalo limetoka kuwaunga mkono, litarudi nchini kwao Misri. Wakati Wababeli watakaporudi na kuushambulia mji huu; wataiteka na kuiteketeza.” (Yer 37:7-8)

Baada ya jeshi la Babiloni kuondoka Yerusalemu kwa sababu ya jeshi la Farao, Yeremia alianza kuondoka jijini na kwenda katika eneo la Benyamini ili kupata sehemu yake ya mali. (Yer 37:11-12)

Sedekia, mfalme wa Yuda, na askari wote walipowaona, wakakimbia; wakaondoka mjini usiku kwa njia ya bustani ya mfalme, kupitia lango lililo katikati ya zile kuta mbili, wakaelekea Araba. Lakini jeshi la Babeli likawafuatia na kumpata Sedekia katika nchi tambarare za Yeriko. Wakamkamata na kumpeleka kwa Nebukadneza mfalme wa Babuloni huko Ribla katika nchi ya Hamathi, ambako alitoa hukumu juu yake. Huko Ribla mfalme wa Babuloni akawaua wana wa

Sedekia mbele ya macho yake na pia akawaua wakuu wote wa Yuda. Kisha akayakodoa macho ya Sedekia na kumfunga pingu za shaba ili kumpeleka Babeli. (Yer 39:4-7)

Uharibifu wa Mataifa Yanayozunguka

“Na majirani zangu wote waovu wanaonyakua urithi huo, nimewapa watu wangu Israeli, nitawang’oa kutoka katika nchi zao, nami nitaing’oa nyumba ya Yuda kutoka kati yao. Lakini baada ya kuwang'oa, nitakuwa na huruma tena na nitamrudisha kila mmoja kwenye urithi wake mwenyewe na katika nchi yake mwenyewe. Na kama wakijifunza vema njia za watu wangu, na kuapa kwa jina langu, wakisema, Kama Bwana aishivyo, kama walivyowafundisha watu wangu kuapa kwa Baali hapo kwanza, ndipo watathibitika kati ya watu wangu. Lakini taifa lolote lisiposikiliza, nitaling’oa kabisa na kuliangamiza.” (Yer 12:14-17)

“Kwa sababu hamkusikiliza maneno yangu, nitamwita mtumishi wangu Nebukadneza mfalme wa Babuloni, nami nitawaleta dhidi ya nchi hii na wakazi wake na dhidi ya mataifa yote yanayoizunguka. Nitawaangamiza kabisa na kuwafanya kuwa kitu cha kutisha na kudharauliwa, na maangamizi ya milele. Nchi hii yote itakuwa ukiwa, na mataifa haya yatamtumikia mfalme wa Babeli kwa miaka sabini.” (Yer 25:8-11)

“Tuma ujumbe kwa wafalme wa Edomu, Moabu, Amoni, Tiro na Sidoni kupitia wajumbe waliokuja Yerusalemu kwa Sedekia mfalme wa Yuda. Wape ujumbe kwa mabwana zao na kusema, ‘Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu Zote, Mungu wa Israeli: Nitatia nchi zenu zote mikononi mwa mtumishi wangu Nebukadneza mfalme wa Babuloni. (Yer 27:3-6)

Misri, Wafilisti, Moabu, Amoni, Edomu, Kedari, Hazori, zote ziliangamizwa kama Yerimia alivyotabiri. (Yer 46-49)

Babeli

“Hili ndilo neno ambalo BWANA alinena kupitia nabii Yeremia kuhusu Babeli na nchi ya Wababeli. ... Nitachochea na kuleta muungano wa mataifa makubwa kutoka nchi ya kaskazini dhidi ya Babeli. Watasimama dhidi yake, na kutoka kaskazini atatekwa. ... Bwana amewaamsha wafalme wa Wamedi, kwa maana nia yake ni kuharibu Babeli. Bwana atalipiza kisasi, kisasi kwa ajili ya hekalu lake.” (Yer 50:1, 9; 51:11)

Kwa kuwa Bwana ni Mungu wa kuadhibu; atalipa kikamilifu. (Yer 51:56)

Manabii wa Uongo

“Baadhi ya wazee wakasema, Mika wa Moreshethi alitoa unabii katika siku za Hezekia mfalme wa Yuda, Sayuni italimwa kama shamba, Yerusalemu utakuwa rundo la vifusi, kilima cha hekalu, na kilima kilichomea vichaka.’” (Yer 26:17)

“Msiwasikilize manabii wanaosema, ‘Hivi karibuni hivi vyombo vya nyumba ya Mwenyezi-Mungu vitaletwa kutoka Babeli. Wanawatabiria uongo. Usiwasikilize. Mtumikieni mfalme wa Babeli, nanyi mtaishi.” (Yer 27:16-17)

“Nabii Hanania alitabiri kwa uwongo, ‘Nitaivunja nira ya mfalme wa Babeli. Ndani ya miaka miwili nitavirudisha mahali hapa vyombo vyote vya nyumba ya BWANA. … 'Sikiliza, Hanania! Bwana hakukutuma, lakini umelishawishi taifa hili kutumainia uongo. Kwa hiyo, hili ndilo asemalo BWANA: Niko karibu kukuondoa kwenye uso wa dunia. mwaka huu utakufa.’” (Yer 28:2-3; 15-16) Je!

Kwa Wafungwa Babeli

“Nawaona ni wema watu wa uhamisho kutoka Yuda, ambao niliwapeleka kutoka mahali hapa na kuwapeleka katika nchi ya Wababiloni. Macho yangu yatawatazama kwa wema wao, nami nitawarudisha katika nchi hii. Lakini hiyo miaka sabini itakapotimia, nitamwadhibu mfalme wa Babeli na taifa lake, nchi ya Wababeli. (Yer 24:5; 25:12)

“Kwa wale wote niliowapeleka uhamishoni kutoka Yerusalemu mpaka Babiloni: ‘Jengeni nyumba na kukaa ndani; pandani bustani na kuleni mazao yake. … 'Msiwaache manabii na waaguzi miongoni mwenu wawadanganye.' … ‘Miaka sabini itakapotimia kwa Babeli, nitakuja kwenu na kutimiza ahadi yangu ya fadhili ya kuwarudisha mahali hapa.’” (Yer 29:4-5; 8; 10-11)

“ ‘Kwa maana najua mipango niliyo nayo kwa ajili yenu,’ asema BWANA, ‘inapanga kuwafanikisha na si kuwadhuru, mipango ya kuwapa ninyi tumaini na wakati ujao. Ndipo mtaniita na kuja na kuniomba, nami nitawasikiliza. Mtanitafuta na kuniona wakati mtakaponitafuta kwa moyo wenu wote.’” (Yer 29:11-13) Je!

Mipango ya Wakati Ujao wa Mbali
“Moyo ni mdanganyifu kuliko vitu vyote na hauna tiba. Ni nani anayeweza kuielewa? ‘Mimi, BWANA, nauchunguza moyo, na kuuchunguza moyo, ili kumlipa mtu sawasawa na mwenendo wake, sawasawa na matendo yake anayostahili.’” (Yer 17:9-10)

“Siku zinakuja, asema BWANA, nitakapomwinulia Daudi Chipukizi mwadilifu, Mfalme atakayetawala kwa hekima na kutenda haki na haki katika nchi. Katika siku zake Yuda ataokolewa na Israeli atakaa salama. Hili ndilo jina atakaloitwa: Bwana, Haki Yetu.’ (Yer 23:5-6)

“ ‘Wakati unakuja,’ asema Yehova, ‘nitakapofanya agano jipya na nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda. Halitakuwa kama agano nililofanya na baba zao nilipowashika mkono ili kuwatoa Misri, kwa sababu walivunja agano langu, ingawa nilikuwa mume kwao, asema Bwana. Hili ndilo agano nitakalofanya na nyumba ya Israeli baada ya wakati huo, asema BWANA. 'Nitaweka sheria yangu katika nia zao na kuiandika mioyoni mwao. Nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu. Hakuna mtu atakayemfundisha jirani yake tena, wala mtu na ndugu yake, akisema, Mjue Bwana; Kwa maana nitausamehe uovu wao na dhambi zao sitazikumbuka tena.” (Yer 31:31-34)

Mambo Muhimu kutoka kwa Yeremia
- Yehova Mungu anataka watu Wake wote wawe waaminifu kwa agano Lake kwa kufanya mapenzi Yake.
- Mungu ni mvumilivu kwa wale wanaoasi kwa uasi na dhambi.
- Thibitisha maoni na fasiri za kiongozi wa kidini kwa kuchunguza Maandiko, Biblia, ili kuthibitisha mapenzi ya Mungu.
- Fursa nyingi zipo ikiwa mtu anatazamia kutubu, kurudi na kurejeshwa kwa Mungu.
- Mungu daima huwasamehe wale wanaotafuta kwa moyo wote kufanya mapenzi yake.
- Lilieni wale ambao hawawezi au hawatarudi kwa Mungu.

MAOMBOLEZO

Yeremia aliwasihi Wafalme na watu watubu, warudi na kutii amri za agano lililotolewa na Mungu kupitia Musa. Lakini walikataa, wakamtishia kifo, wakamweka kwenye shimo na mabirika. Alipatikana na jeshi la Babeli akiwa amefungwa minyororo katika ua katika Yerusalemu walipolishinda na kuliharibu.

Hukumu imekuja Yerusalemu na Yuda

Sura ya 1
- Tazama jinsi Yerusalemu ulivyo ukiwa! Wakati fulani jiji lilikuwa limejaa watu. Wakati fulani ilikuwa muhimu kati ya mataifa.
- Yuda imekuwa uhamishoni baada ya kuteseka sana na kutendwa vibaya.
- Njia za kwenda Sayuni zimeachwa. Hakuna mtu anayekuja kwenye sherehe za kila mwaka. Hakuna apitaye katika

malango yake yo yote.

- Adui zake wamekuwa mabwana wake; adui zake wamestarehe. Bwana amemletea huzuni kwa sababu ya dhambi zake nyingi.
- Utukufu wote umeondoka.
- Yerusalemu imefanya dhambi nyingi na imekuwa najisi. Wote waliomheshimu sasa wanamdharau,
- Dhambi zangu zimefungwa nira; kwa mikono yake zilifumwa pamoja. Wamenijia shingoni na Bwana ameninyima nguvu. Amenikabidhi kwa wale nisioweza kustahimili.
- Bwana ni mwadilifu, lakini niliasi amri yake.

Sura ya 2

- Jinsi Bwana amemfunika Binti Sayuni kwa wingu la hasira yake!
- Bwana ameyameza makao yote ya Yakobo bila huruma; katika ghadhabu yake amezibomoa ngome za Binti wa Yuda. Ameushusha chini ufalme wake na wakuu wake kwa aibu.
- Bwana ni kama adui; amewameza Israeli. Ameyameza majumba yake yote na kuziharibu ngome zake. Ameongeza maombolezo na maombolezo.
- Maono ya manabii wako yalikuwa ya uongo na ubatili; hawakufichua dhambi yako ili kuepusha utumwa wako.
- Maneno waliyokupa yalikuwa ya uwongo na ya kupotosha.
- Bwana ametenda aliyokusudia; amelitimiza neno lake, alililoliamuru tangu zamani.

Sura ya 3

- Mimi ni mtu ambaye ameona mateso kwa fimbo ya ghadhabu yake. Amenifukuza na kunifanya nitembee gizani kuliko nuru; hakika, amegeuza mkono wake dhidi yangu tena na tena, mchana kutwa.
- Amezuia njia yangu kwa mawe; amezipotosha njia zangu.
- Nakumbuka mateso yangu na kutangatanga kwangu, uchungu na nyongo. Ninawakumbuka vizuri, na nafsi yangu imeshuka ndani yangu. Lakini hili ninalikumbuka na kwa hiyo nina matumaini.
- Kwa sababu ya upendo mkuu wa Bwana, hatuangamii, kwa maana rehema zake hazikomi kamwe.
- Bwana ni mwema kwa wale wanaomtumaini, kwa wale wamtafutao; ni vema kuungoja wokovu wa Bwana kwa utulivu.
- Ingawa huleta huzuni, ataonyesha huruma, upendo wake usio na mwisho ni mkuu.
- Kwa nini mwanadamu yeyote aliye hai alalamike anapoadhibiwa kwa ajili ya dhambi zake?
- Tuchunguze njia zetu na kuzijaribu, na tumrudie Bwana. Na tuinue mioyo yetu na mikono yetu kwa Mwenyezi Mungu aliye mbinguni, na tuseme: “Tumetenda dhambi na kuasi na wewe hukusamehe.
- Naliitia jina lako, Ee Bwana, toka vilindi vya shimo. Ulisikia ombi langu: "Usizibe masikio yako kwa kilio changu cha kupata nafuu." Ukakaribia nilipokuita, ukasema, Usiogope.

Sura ya 4

- Adhabu ya watu wangu ni kubwa zaidi kuliko ile ya Sodoma, ambayo ilipinduliwa mara moja bila mkono wa kusaidia.
- Waliouawa kwa upanga ni bora kuliko wale wanaokufa kwa njaa; kwa njaa, wanadhoofika kwa kukosa chakula kutoka shambani.
- Kwa mikono yao wenyewe wanawake wenye huruma wamewapika watoto wao wenyewe, ambao walikuwa chakula chao wakati watu wangu walipoangamizwa.
- Makuhani hawapewi heshima, wazee hawana upendeleo.
- Mwisho wetu ulikuwa karibu, siku zetu zimehesabiwa, kwa maana mwisho wetu ulikuwa umefika.
- Binti Sayuni, adhabu yako itakoma; hatarefusha uhamisho wako.

Sura ya 5

- Baba zetu walitenda dhambi na hawako tena, na sisi tumebeba adhabu yao.
- Watumwa wanatutawala, na hakuna wa kutukomboa kutoka mikononi mwao.
- Ole wetu, kwa kuwa tumetenda dhambi! Kwa sababu hiyo mioyo yetu imezimia kwa sababu ya mambo haya macho yetu yamefifia kwa ajili ya Mlima Sayuni, ulio ukiwa.

- Uturudishe kwako, ee Mwenyezi-Mungu, ili turudi; ufanye upya siku zetu kama zamani.

Hoja Muhimu kutoka kwa Maombolezo.

- Bwana ni mwaminifu, alitabiri uharibifu bila huruma isipokuwa watubu na kumrudia. Lakini Bwana ni mwema na mwenye huruma kwa wale walio katika Agano la Kale na Jipya wanaomwamini na kumtii kwa kufanya mapenzi yake. Tumaini lao liko kwake kwani hatawatupa milele bali ataonyesha huruma.

EZEKIEL

Ezekieli alikuwa mmoja wa mateka wengi waliopelekwa Babeli wakati wa hatua ya pili ya utumwa katika utawala wa Yehoyakini (597 KK). Hii ilikuwa miaka minane hivi baada ya Danieli kupelekwa Babeli. (Biblia ya Dickson)

Unabii

Katika sura tisa za kwanza Ezekieli anaona maono mengi, mengine sahili yana maelezo mengi sana lakini yote yanahusiana na kuharibiwa kwa Yerusalemu huku mateka wakipelekwa Babiloni hatua tatu. Maono yote au mengi ya maono hayo yalirejelea uharibifu kamili wa Yerusalemu. Kama vile:

- Wa kwanza ni viumbe wanne wenye sura ya mwanadamu lakini kila mmoja ana sura za mwanadamu, simba, tai na ng'ombe na pia magurudumu, miguu, mbawa, makaa ya moto na moto.
- Sikeni vizuizi juu yake, jengeeni njia panda juu yake, fanyeni kambi juu yake na kuweka vyombo vya kubomoa kuuzunguka. (Eze 4:2)
- nitakupa adhabu mbele ya macho ya mataifa. Kwa sababu ya vinyago vyenu vyote vya kuchukiza, nitawafanyia jambo ambalo sijafanya hapo awali na sitatenda tena. Kwa hiyo, katikati yako baba watakula watoto wao, na watoto watakula baba zao. (Eze 5:8-10)
- Nitatuma njaa na wanyama wakali juu yako, nao watakuacha bila watoto. Tauni na umwagaji damu vitapita kati yako, nami nitaleta upanga juu yako. Mimi Bwana nimesema. (Eze 5:17)
- Kwa sababu ya mazoea yote maovu na yenye kuchukiza ya nyumba ya Israeli, wataanguka kwa upanga, njaa na tauni. (Eze 6:11)
- Nitakuhukumu kulingana na mwenendo wako na kukulipa kwa ajili ya machukizo yako yote. Sitakuonea huruma wala sitakuhurumia. (Eze 7:3-4)
- Adhabu imewajieni ninyi mkaao katika nchi. Wakati umefika, siku imekaribia. (Ezekieli 7:7)
- nitawaleta watu waovu zaidi kati ya mataifa wapate kumiliki nyumba zao; Nitakomesha kiburi cha wenye nguvu, na mahali pao patakatifu patakuwa na unajisi. Hofu ikija, watatafuta amani, lakini haitakuwapo. Msiba juu ya msiba utakuja, na uvumi juu ya uvumi. (Eze 7:24-26)
- nitawatenda kwa hasira; Sitawatazama kwa huruma wala kuwaacha. Ingawa wanapiga kelele masikioni mwangu, sitawasikiliza. (Ezekieli 8:18)
- Piteni katika jiji lote la Yerusalemu na kuweka alama kwenye vipaji vya nyuso vya wale wanaoomboleza na kuomboleza kwa ajili ya machukizo yote yanayofanywa humo. Wachinje wazee, vijana wa kiume na wa kike, wanawake na watoto, lakini msimguse yeyote aliye na alama hiyo. (Eze 9:4; 6)

Uharibifu

Katika sura ya 10 tukio muhimu limetabiriwa - utukufu wa Bwana utaondoka kutoka juu ya kizingiti cha hekalu na kusimama juu ya makerubi. Mungu ameondoka Hekaluni. Wakati wa uharibifu wa Yerusalemu umekaribia. Mungu ameahidi kifo kwa tauni, njaa na upanga. “Katika mwaka wa kenda wa kutawala kwake, katika mwezi wa kumi, siku ya kumi ya mwezi huo, Nebukadreza, mfalme wa Babeli, alikuja na jeshi lake lote juu ya Yerusalemu, akauzingira. Nao wakajenga ngome za kuzingira pande zote. Kwa hiyo, jiji hilo lilizingirwa mpaka mwaka wa kumi na moja wa Mfalme Sedekia. Siku ya kenda ya mwezi wa nne njaa ilikuwa kali sana mjini hata hapakuwa na chakula kwa watu wa nchi.” (2 Wafalme 25:1-3)

1. Kuzingirwa kwa kwanza na Babeli kulifanyika mnamo 606 KK. Danieli na wengine walichukuliwa mateka katika kundi hili.
2. Uhamisho wa pili ulitokea mnamo 597 KK. Ezekieli alikuwa katika kundi hili na alitabiri kwa wafungwa 10,000 waliochukuliwa-wakati wa ushindi huu.
3. Katika kuzingirwa kwa tatu (586 KK) Yerusalemu inaharibiwa, Hekalu linaharibiwa, na watu wengi wanachukuliwa mateka.
4. Katika mambo yote yaliyo juu, Yeremia alikuwa akihubiri Yerusalemu.
   (kutoka kwa The Outlineed Bible na Steve Flatt)

Yuda haikuwa taifa pekee ambalo Mungu aliahidi kuadhibu, Ezekieli anataja hasa:

1. Ammoni
   "Tazama, ninakutia mikononi mwa watu wa Mashariki kuwa milki yao, nao wataweka kambi zao kati yenu na kufanya makao yao katikati yenu. Watakula matunda yako, na kunywa maziwa yako. Nitaifanya Raba kuwa malisho ya ngamia na Amoni kuwa zizi la makundi ya kondoo. Ndipo mtajua ya kuwa mimi ndimi Bwana. Maana Bwana MUNGU asema hivi; Kwa sababu umepiga makofi, na kupiga miguu yako, na kufurahi kwa uovu wote ulio ndani ya nafsi yako juu ya nchi ya Israeli. (Eze 25:1-7)
2. Moabu
   "Nitaipa watu wa Mashariki pamoja na Waamoni kuwa milki yao." (Eze 25:8-11)
3. Edomu
   "Nitaunyosha mkono wangu dhidi ya Edomu na kuwakatilia mbali mwanadamu na mnyama. Nami nitaifanya kuwa ukiwa. (Eze 25:12-14)
4. Ufilisti
   Nitafanya kisasi kikubwa juu yao kwa makemeo ya ghadhabu. Ndipo watakapojua ya kuwa mimi ndimi BWANA, nitakapoweka kisasi changu juu yao." (Eze 25:15-17)
5. Tairi
   "Tazama, mimi ni juu yako, Ee Tiro, nami nitaleta mataifa mengi juu yako, kama vile bahari inavyoinua mawimbi yake. Wataziharibu kuta za Tiro na kubomoa minara yake, nami nitakwangua udongo wake kutoka kwake na kumfanya kuwa mwamba wazi." (Eze 26:1-28:19)
6. Sidoni
   "Nitatuma tauni ndani yake, na damu katika njia kuu zake; nao waliouawa wataanguka kati yake, kwa upanga ulio juu yake pande zote. Ndipo watajua ya kuwa mimi ndimi BWANA." (Eze 28:20-26)
7. Misri
   "Nitaleta upanga juu yenu, nami nitakatilia mbali kutoka kwenu mwanadamu na mnyama; na nchi ya Misri itakuwa ukiwa na ukiwa. (Eze 29:1-32:32)

Mlinzi

Mwanadamu, nimekuweka kuwa mlinzi wa nyumba ya Israeli; kwa hiyo, lisikie neno ninalosema na uwape maonyo kutoka kwangu. Nikimwambia mtu mwovu, Ee mtu mwovu, hakika utakufa,' nawe husemi ili kumzuia asiache njia zake, mtu huyo mwovu atakufa kwa ajili ya dhambi yake, nami nitakupa hesabu kwa ajili ya damu yake. Lakini ukimwonya mtu mwovu aache njia zake na asifanye hivyo, atakufa kwa ajili ya dhambi yake, lakini wewe utakuwa umejiokoa mwenyewe. ... Sifurahii kufa kwake mtu mwovu, bali waziache njia zake na kuishi. Geuka! Geukeni kutoka kwa njia zenu mbaya! Mbona mnataka kufa, enyi nyumba ya Israeli?" (Eze 33:7-9)

"Kwa hiyo, mwanadamu, waambie watu wa nchi yako, 'Haki ya mtu mwadilifu haitamwokoa anapokosa kutii, na uovu wa mtu mwovu hautamfanya aanguke atakapouacha. Mwenye haki akitenda dhambi hataruhusiwa kuishi kwa sababu ya haki yake ya kwanza.' Nikimwambia mwenye haki kwamba hakika ataishi, lakini akitumainia haki yake na kutenda maovu, hakitakumbukwa hata moja kati ya mambo ya haki aliyotenda; atakufa kwa ajili ya uovu alioufanya. Na kama nikimwambia mtu mwovu, 'Hakika utakufa,' lakini akageuka na kuacha dhambi yake na kufanya yaliyo sawa na haki—ikiwa atamrudishia kitu alichochukua kuwa rehani kwa mkopo, na kurudisha kile alichoiba, na kuzifuata sheria zinazotoa

uhai, na asifanye uovu, hakika ataishi; hatakufa. Hakuna dhambi yoyote aliyoifanya itakayokumbukwa dhidi yake. Amefanya yaliyo haki na haki; hakika ataishi. ... Nitawahukumu kila mmoja wenu kulingana na njia zake mwenyewe." (Eze 33:11-16; 20)

Maoni: Asili ya Mungu ni upendo, haki na huruma. Hataki yeyote apotee. Yeye yuko tayari kusamehe kila mtu anaporudi Kwake. Kazi ya mlinzi kimsingi ni ile ya mchungaji. Mchungaji huchunga wanyama wanaowinda; kama vile, mbwa mwitu na wezi. Mchungaji mwema hufuata kondoo aliyepotea. Anajenga uzio wa kuwalinda usiku. Hii inaonekana kuwa kazi ya viongozi wa wale walio katika Mwili wa Kristo, kanisa lake.

Maono ya Wakati Ujao

Kuanzia katika Sura ya 37 maono yametolewa. Ifuatayo ni tafsiri ya kibinafsi ya maono haya. Wanaweza kuwa sahihi, sahihi kwa kiasi au sio sahihi kabisa.

1. Bonde la Mifupa Mifupa
   Mifupa mikavu iliyotawanyika huenda ikawakilisha maisha ya askari-jeshi na makao yaliyopotea wakati wa utekwa wao kwa Wababiloni. Kuja kwao hai basi kungekuwa kufunguliwa kwao kutoka utumwani na kurudi kwenye Nchi ya Ahadi. Ikiwa inatumika kwa Agano Jipya, watu waliokufa katika dhambi wakipewa maisha mapya, waliosamehewa dhambi, wakiwa njiani kuelekea kwenye nchi mpya ya Ahadi, iliyo bora zaidi, Mbinguni. (Ezekieli 37:1-14)
2. Vijiti viwili
   Efraimu, pengine ufalme wa Kaskazini, wale waasi waliomwacha Mungu kwa ajili ya sanamu. Zinawakilisha watu wote wasio wa Mungu, ilhali Yuda inawakilisha wale ambao bado washikamanifu kwa Mungu. Kwa hiyo, nitafanya agano jipya nao, kuwatakasa na dhambi zao, nitaanzisha ufalme mmoja, Kanisa la Kristo. Yesu wa ukoo wa Daudi atakuwa mfalme wao na makao yangu yatakuwa pamoja nao. (Ezekieli 37:15-28)

3. Gogu
   Gogu ndiye mfalme wa Magogu kaskazini mwa Israeli. Josephus anawatambulisha Wamagogi na Waskiti. (Ant, I, vi, 1 - International Standard Bible Encyclopaedia) Walikuwa watu wa kale wa kuhamahama wa Eurasia. (www.google.com/search?client=firefox-b-1-d&q=Waskiti+) Baadhi ya wasomi wanaamini Atilla alikuwa wa*Waskiti*. *Mungu na Magogu ndio*pia inatajwa katika Ufunuo 29:8 "Naye Adui atafunguliwa kutoka kifungoni mwake, naye atatoka kwenda kuwapotosha mataifa, walio katika pembe nne za dunia, Gogu na Magogu, ili kuwakusanya kwa vita. Kwa hiyo, unabii huo unawakilisha wote wanaompinga Mungu. (Ezekieli 38)
4. Kipimo
   Wale waliokuwa uhamishoni pengine walifikiri waliporudi katika "Nchi yao ya Ahadi" Hekalu lingekuwa mahali pazuri na pazuri sana Mungu akirudi na kuishi humo. Lakini kipimo kingeonekana kukihusisha na makao ya milele ya Mungu.

Mambo Muhimu kutoka kwa Ezekieli

- Kwa sababu ya mazoea yote maovu na ya kuchukiza, Israeli wataanguka kwa upanga, njaa na tauni.
- Mungu atakuhukumu kulingana na mwenendo wako na kukulipa kwa ajili ya machukizo yako yote.
- Utukufu wa BWANA utaondoka juu ya kizingiti cha hekalu na kusimama juu ya makerubi. Mungu anapoondoka Hekaluni, wakati wa uharibifu umekaribia.
- Kama mlinzi, unasikia neno la Mungu na kuwaonya wale watendao maovu wamrudie Mungu.
- Haki ya mwenye haki haitamwokoa anapoasi, na uovu wa mtu mwovu hautamfanya aanguke anapouacha. Kwa hiyo, mtu anaweza kumwacha Mungu.
- Nitawahukumu kila mmoja wenu kulingana na njia zake mwenyewe.

DANIEL

“Katika mwaka wa tatu wa kumiliki kwake Yehoyakimu mfalme wa Yuda, Nebukadreza mfalme wa Babeli alikuja Yerusalemu na kuuzingira. Naye Bwana akamtia Yehoyakimu mfalme wa Yuda mkononi mwake, pamoja na baadhi ya vyombo vya nyumba ya Mungu. Kisha akavileta mpaka inchi ya Shinari, kwenye nyumba ya mungu wake, na vyombo hivyo akaviweka katika hazina ya mungu wake. Ndipo mfalme akamwamuru Ashpenazi, towashi wake mkuu, awalete baadhi ya watu wa Israeli, wa jamaa ya kifalme, na wa wakuu, vijana wasio na ila, wa sura nzuri, na ujuzi katika hekima yote, wenye ujuzi, na elimu ya ufahamu, wenye uwezo wa kusimama katika nyumba ya mfalme, na kuwafundisha maandiko na lugha ya Wakaldayo. Miongoni mwao walikuwa Danieli, Hanania, Mishaeli na Azaria wa kabila la Yuda. … Danieli aliazimia kwamba hatajitia unajisi kwa chakula cha mfalme, au kwa divai. Kwa hiyo, alimwomba mkuu wa matowashi amruhusu asijitie unajisi. Na wale vijana wanne, Mungu aliwapa elimu na ujuzi katika vitabu vyote na hekima; naye Danieli alikuwa na ufahamu katika maono yote na ndoto.” (Dan 1:1-6; 8; 17)

Ndoto ya Nebukadneza ya Kimo

“Basi Nebukadreza aliota ndoto hakuikumbuka. Kwa hiyo, aliwaita watu wake wenye hekima kumwambia ndoto yake ilikuwa nini na kuifasiri. Wanajimu wakamjibu mfalme, "Hakuna mtu duniani awezaye kufanya atakalouliza mfalme! Hakuna mfalme yeyote, hata awe mkuu na mwenye nguvu kiasi gani, ambaye amewahi kuuliza jambo kama hilo kwa mchawi yeyote au mlozi au mnajimu. Anachouliza mfalme ni kigumu sana. Hakuna awezaye kumfunulia mfalme isipokuwa miungu, na hawaishi kati ya wanadamu." Jambo hilo lilimkasirisha mfalme na kukasirika sana hivi kwamba akaamuru watu wote wenye hekima wa Babuloni wauawe. Amri ikatolewa ya kuwaua wale mamajusi, na watu wakatumwa kumtafuta Danieli na rafiki zake ili wawaue. Lakini Danieli alizungumza naye kwa hekima na busara. Akamwuliza ofisa wa mfalme, Kwa nini mfalme alitoa amri kali namna hii? Ndipo Arioko akamweleza Danieli jambo hilo. Ndipo Danielii akaingia kwa mfalme, akamwomba apewe wakati, ili amfasirie ile ndoto. Kesho yake Danieli akaenda kwa Arioko, ambaye mfalme amemweka kuwaua wenye hekima wa Babeli, akamwambia, Usiwaue wenye hekima wa Babeli, nipeleke kwa mfalme, nami nitamfasiria ndoto yake.

<u>Ndoto</u>

“Mfalme akamwuliza Danieli, Je! Danieli akajibu, “Hakuna mwenye hekima, wala mchawi, wala mchawi awezaye kumweleza mfalme siri hiyo aliyoiuliza, bali yuko Mungu mbinguni afunuaye siri. 'Ulitazama, Ee mfalme, na pale mbele yako alisimama sanamu kubwa - sanamu kubwa, yenye kung'aa, yenye sura ya kutisha. Kichwa cha sanamu hiyo kilikuwa cha dhahabu safi, kifua chake na mikono yake ilikuwa ya fedha, tumbo lake na mapaja yake yalikuwa ya shaba, miguu yake ilikuwa ya chuma, miguu yake nusu ya chuma na nusu udongo wa udongo uliookwa. Ukiwa unatazama, mwamba ulikatwa lakini si kwa mikono ya mwanadamu. Iliipiga sanamu hiyo kwenye nyayo zake za chuma na udongo na kuzivunjavunja. Kisha chuma, udongo, shaba, fedha na dhahabu vikavunjwa vipande vipande kwa wakati mmoja na kuwa kama makapi kwenye sakafu ya kupuria wakati wa kiangazi. Upepo uliwachukua bila kuacha alama yoyote. Lakini ule mwamba ulioipiga sanamu hiyo ukawa mlima mkubwa na kuijaza dunia yote.”

<u>Tafsiri</u>

“Wewe, Ee mfalme, ndiwe mfalme wa wafalme. Mungu wa mbinguni amekupa enzi na nguvu na uwezo na utukufu; mikononi mwako amewaweka wanadamu na wanyama wa mwituni na ndege wa angani. Popote wanapoishi, amekufanya wewe kuwa mtawala wao wote. Wewe ndiye kichwa cha dhahabu. Baada yako, ufalme mwingine utainuka, duni kuliko wako. Kisha, ufalme wa tatu, wa shaba, utatawala juu ya dunia yote. Hatimaye, kutakuwa na ufalme wa nne, wenye nguvu kama chuma - kwa maana chuma huvunja na kuvunja kila kitu - na kama vile chuma huvunja vitu vipande vipande, ndivyo utakavyovunja na kuvunja wengine wote. Kama vile ulivyoona kwamba nyayo na vidole vya miguu vilikuwa nusu udongo wa udongo wa kuokwa, na nusu chuma, vivyo hivyo ufalme huu utakuwa umegawanyika; lakini itakuwa na kiasi fulani cha nguvu za chuma ndani yake, kama vile ulivyoona chuma kilichochanganyika na udongo. Kama vile vidole vya miguu vilikuwa nusu chuma na nusu udongo, vivyo hivyo ufalme huu utakuwa na nguvu kwa nusu na nusu brittle. Na kama vile ulivyoona chuma kimechanganyika na udongo wa mfinyanzi, ndivyo watu watakuwa mchanganyiko na hawatabaki wamoja, kama vile chuma kisichanganyike na udongo. “Wakati wa wafalme hao, Mungu wa mbinguni atausimamisha ufalme ambao hautaangamizwa milele, wala hautaachiwa watu wengine; (Danieli 2)

Kwa hiyo, kichwa cha dhahabu kiliwakilisha milki ya Babeli, sanduku la fedha liliwakilisha milki ya Wamedi na Waajemi, tumbo la shaba liliwakilisha taifa kubwa la Kigiriki na miguu na miguu ya chuma na udongo iliwakilisha Milki ya Roma. Mwamba usiofanywa kwa mikono ya wanadamu ungekuwa Masihi, Mwana wa Mungu na Ufalme Wake duniani, Kanisa Lake.

Picha ya Dhahabu

Mfalme Nebukadneza akatengeneza sanamu ya dhahabu yenye urefu wa futi tisini na upana wa futi tisa, akaisimamisha kwenye uwanda wa Dura katika jimbo la Babeli. Kisha akawaita maliwali, maliwali, maliwali, washauri, waweka hazina, mahakimu, mahakimu na maofisa wengine wote wa mkoa waje kwenye kuiweka wakfu ile sanamu aliyoisimamisha. Alisema Yeyote ambaye hataanguka chini na kuabudu atatupwa mara moja kwenye tanuru inayowaka moto. Hata hivyo, Shadraka, Meshaki na Abednego walikataa. Nebukadreza alikasirika sana lakini akawapa nafasi nyingine ya kuabudu sanamu ya dhahabu. Wakakataa tena wakisema, “Tukitupwa katika tanuru ile iwakayo moto, Mungu tunayemtumikia aweza kutuokoa nayo, naye atatuokoa na mkono wako, Ee mfalme.” Alikasirika zaidi, mtazamo wake kwao ukabadilika na akaamuru watupwe motoni. Ndipo mfalme Nebukadneza akaruka kwa miguu yake kwa mshangao, akawauliza washauri wake, Je! Ninaona watu wanne wakizunguka motoni, bila kufungwa wala kujeruhiwa, na wa nne anafanana na mwana wa miungu.” Nebukadreza akapaza sauti, “Shadraka, Meshaki na Abednego, watumishi wa Mungu Aliye Juu, tokeni! Njoo hapa!” Waliona ya kuwa moto haukuwadhuru miili yao, wala unywele wa vichwa vyao haukuteketea; mavazi yao hayakuungua, wala hapakuwa na harufu ya moto juu yao. Kisha Nebukadneza akasema, “Asifiwe Mungu wa Shadraka, Meshaki na Abednego, ambaye amemtuma malaika wake na kuwaokoa watumishi wake! (Danieli 3)

<u>Ndoto ya Mti</u>

“Nilikuwa na ndoto iliyonifanya niogope. Haya ndiyo maono niliyoyaona nikiwa nimelala kitandani mwangu: Nilitazama, na mbele yangu ukasimama mti katikati ya nchi. Urefu wake ulikuwa mkubwa sana. Mti ulikua mkubwa na wenye nguvu na kilele chake kiligusa anga; ilionekana mpaka miisho ya dunia. Kabla yangu kulikuwa na mjumbe, mtakatifu, akishuka kutoka mbinguni. Akaita kwa sauti kuu: ‘Ukateni mti na kukata matawi yake; ng'oa majani yake na kuyatawanya matunda yake. Wanyama na wakimbie kutoka chini yake, na ndege kutoka katika matawi yake. Lakini acha kisiki na mizizi yake, iliyofungwa kwa chuma na shaba, ibaki ardhini, katika majani ya kondeni. Anyweshwe na umande wa mbinguni, na aishi pamoja na wanyama kati ya mimea ya nchi. Akili yake ibadilike kutoka ya mtu na apewe akili ya mnyama. Danieli alifadhaika sana kwa muda, na mawazo yake yakamtia hofu. Basi, mfalme akasema, Belteshaza (ambaye pia anaitwa Danieli), ndoto hiyo au maana yake isikutishe.

<u>Ufafanuzi</u>

“Ee mfalme, wewe ni mti huo! Hii ndiyo amri Aliye Juu Zaidi ametoa dhidi ya bwana wangu mfalme: Utafukuzwa kutoka kwa watu na kuishi pamoja na wanyama wa mwituni; mtakula majani kama ng'ombe na kutawashwa na umande wa mbinguni. Nyakati saba zitapita kwako mpaka utakapokiri kwamba Aliye Juu Zaidi ndiye mtawala juu ya falme za wanadamu na humpa yeyote amtakaye. Amri ya kuacha kisiki cha mti pamoja na mizizi yake inamaanisha kwamba ufalme wako utarejeshwa kwako utakapokubali kwamba Mbingu inatawala. Kwa hiyo, Ee mfalme, uwe radhi kukubali shauri langu: Achana na dhambi zako kwa kutenda haki, na uovu wako kwa kuwatendea wema walioonewa. Huenda basi ustawi wako utaendelea.” Hakujinyenyekeza wala kuacha dhambi zake.

Miezi kumi na miwili baadaye, mfalme alipokuwa akitembea juu ya dari ya jumba la kifalme la Babeli, alisema, Je! Maneno hayo yalikuwa bado kinywani mwake, sauti ikasikika kutoka mbinguni, "Hili ndilo agizo lako, Mfalme Nebukadneza: Mamlaka yako ya kifalme yameondolewa kutoka kwako. Mara moja yale yaliyosemwa juu ya Nebukadneza yalitimia. Akafukuzwa kutoka kwa watu na akala majani kama ng'ombe. Mwili wake ukamwagika kwa manyoya ya tai, na mwili wake ukamea kama umande wa tai, na kama kucha za mbingu. makucha ya ndege.”

“Mwishoni mwa wakati huo (miaka saba) mimi, Nebukadneza, niliinua macho yangu kuelekea mbinguni, na akili yangu ikarudi. Kisha nikamhimidi Aliye juu; Nilimheshimu na kumtukuza yeye anayeishi milele. Wakati huo huo akili yangu iliporejeshwa, heshima yangu na fahari yangu vilirudishwa kwangu kwa ajili ya utukufu wa ufalme wangu. Washauri wangu na wakuu walinitafuta, nami nikarudishwa kwenye kiti changu cha enzi na kuwa mkuu kuliko hapo awali. Sasa

mimi, Nebukadneza, namsifu na kumtukuza na kumtukuza Mfalme wa mbinguni, kwa maana kila jambo analofanya ni sawa na njia zake zote ni za haki. Na wale waendao kwa kiburi yeye aweza kuwanyenyekea." (Danieli 4)

Uandishi wa Mkono wa Mwanadamu ukutani

"Basi mfalme Belkaza akawafanyia karamu kubwa elfu moja ya wakuu wake, akanywa divai pamoja nao. Wakavileta vile vikombe vya dhahabu vilivyochukuliwa kutoka katika hekalu la Mungu huko Yerusalemu, mfalme na wakuu wake, wake zake na masuria wake wakavinywea. Walipokuwa wakinywa divai hiyo, wakaisifu miungu ya dhahabu na fedha, ya shaba, ya chuma, ya miti na ya mawe. Mara vidole vya mkono wa mwanadamu vikatokea na kuandika kwenye plasta ya ukuta, karibu na kinara cha taa katika jumba la kifalme. Mfalme aliutazama mkono ulipokuwa ukiandika. Uso wake ulibadilika rangi na aliogopa sana hivi kwamba magoti yake yaligongana na miguu yake ikalegea. Mfalme akawaita wale waganga, wanajimu na waaguzi na kuwaambia watu hao wenye hekima wa Babeli. Hawakuweza kusoma maandishi wala kumwambia mfalme maana yake. Kwa hiyo, Mfalme Belshaza akazidi kuogopa na uso wake ukabadilika rangi zaidi. Wakuu wake walichanganyikiwa. Danieli akaletwa mbele ya mfalme, na mfalme nimesikia kwamba unaweza kutoa tafsiri na kutatua matatizo magumu. Ee mfalme, Mungu Aliye Juu Zaidi alimpa baba yako Nebukadneza enzi na ukuu na utukufu na fahari. Kwa sababu ya cheo cha juu alichompa, watu wa kabila zote na mataifa na watu wa kila lugha walimwogopa na kumwogopa. Lakini moyo wake ulipokuwa na kiburi na kuwa mgumu kwa kiburi, aliondolewa kwenye kiti chake cha enzi na kuvuliwa utukufu wake. Alifukuzwa kutoka kwa watu na kupewa akili ya mnyama; aliishi pamoja na punda-mwitu, akala majani kama ng'ombe; na mwili wake ukalowa maji kwa umande wa mbinguni, hata akakiri kwamba Mungu Aliye Juu Zaidi ndiye mwenye enzi juu ya falme za wanadamu na kumweka juu yao yeyote amtakaye. Lakini wewe mwanawe, Ee Belshaza, hukujinyenyekeza, ingawa ulijua haya yote. Hukumheshimu Mungu anayeshikilia maisha yako na njia zako zote mkononi mwake. Kwa hiyo, akapeleka mkono ulioandika maandishi a) Mungu amehesabu siku za utawala wako na kuumaliza b) Umepimwa kwenye mizani na umeonekana kuwa umepungukiwa na c) Ufalme wako umegawanywa na kupewa Wamedi na Waajemi." Usiku uo huo Belshaza, mfalme wa Wababeli, akauawa, na Dario Mmedi akatwaa ufalme." (Danieli 5)

Daniel Atupwa kwenye Shimo la Simba

"Dario akaweka maliwali 120 (watawala wa majimbo) ili kutawala katika ufalme wote, pamoja na wasimamizi watatu juu yao, mmoja wao akiwa Danieli. Maliwali waliwajibika kwao ili mfalme asipate hasara. Basi Danieli alijipambanua miongoni mwa wasimamizi na maliwali kwa sifa zake za kipekee, hata mfalme akapanga kumweka juu ya ufalme wote. Wale maliwali wengine wakamwomba mfalme atoe amri kwamba mtu ye yote atakayemwomba mungu ye yote au mwanadamu katika siku thelathini zijazo, isipokuwa wewe, Ee mfalme, atatupwa katika tundu la simba. Mfalme alitoa amri na kuiweka katika maandishi ili isiweze kubadilishwa, kulingana na sheria za Wamedi na Waajemi. Danieli alipopata habari kwamba amri hiyo ilikuwa imetangazwa, alienda nyumbani kwenye chumba chake cha juu ambapo madirisha yalifunguliwa kuelekea Yerusalemu. Mara tatu kwa siku alipiga magoti na kuomba, akimshukuru Mungu wake, kama alivyokuwa amefanya hapo awali. Maamiri wakamwambia mfalme, Danielii, ambaye ni mmoja wa watu waliohamishwa kutoka Yuda, hakujali wewe, Ee mfalme, wala ile amri uliyoiandika. Bado anasali mara tatu kwa siku.' Mfalme aliposikia hayo, alifadhaika sana; alidhamiria kumwokoa Danieli na alifanya kila juhudi mpaka jua linapozama kumwokoa. Kulipopambazuka, mfalme aliamka na kwenda haraka kwenye tundu la simba. Alipofika karibu na lile tundu, akamwita Danielii kwa sauti ya uchungu, akasema, Danieli, mtumishi wa Mungu aliye hai, je! Mungu wako unayemtumikia daima ameweza kukuokoa na simba hao? Danieli akajibu, 'Ee mfalme, uishi milele! Mungu wangu alimtuma malaika wake, naye akafunga vinywa vya simba. Hawajanidhuru, kwa sababu nilionekana sina hatia machoni pake. Wala sijafanya kosa lolote mbele yako, ewe mfalme.'" (Sura ya 6)

Ndoto ya Danieli ya Wanyama Wanne

"Katika maono yangu usiku nalitazama, na tazama, mbele yangu pepo nne za mbinguni zikivuruga bahari kuu. Wanyama wakubwa wanne, kila mmoja tofauti na wengine, walipanda kutoka baharini. 'Wa kwanza alikuwa kama simba, naye alikuwa na mabawa ya tai. Nilitazama mpaka mabawa yake yakang'olewa na kuinuliwa kutoka chini hata kusimama kwa miguu miwili kama mwanadamu, na akapewa moyo wa mwanadamu. Na hapo mbele yangu palikuwa na mnyama wa pili, aliyefanana na dubu. Akainuliwa juu ya ubavu wake mmoja, na mbavu tatu mdomoni mwake kati ya meno yake. Ikaambiwa, Ondoka, ule nyama yako ushibe! "Baada ya hayo nikaona, na tazama, mbele yangu mnyama mwingine,

aliyefanana na chui. Na mgongoni mwake alikuwa na mabawa manne kama ya ndege. Mnyama huyu alikuwa na vichwa vinne, na alipewa mamlaka ya kutawala. Baada ya hayo, katika maono yangu usiku nalitazama, na tazama, mbele yangu mnyama wa nne, mwenye kutisha, mwenye kuogofya, mwenye nguvu nyingi. Ilikuwa na meno makubwa ya chuma; iliponda na kuwala wahasiriwa wake na kukanyaga kila kitu kilichosalia. Alikuwa tofauti na wanyama wote wa zamani, na alikuwa na pembe kumi. Ndipo mbele yangu palikuwa na pembe nyingine, ndogo, iliyozukia kati yao; na pembe tatu kati ya zile za kwanza zikang'olewa mbele yake. Pembe hii ilikuwa na macho kama macho ya mwanadamu, na kinywa kilichonena kwa majivuno."

“Nilipotazama, viti vya enzi vimewekwa, na Mzee wa Siku (Mungu wa Milele) akaketi. Mavazi yake yalikuwa meupe kama theluji; nywele za kichwa chake zilikuwa nyeupe kama sufu. Kiti chake cha enzi kilikuwa kinawaka moto, na magurudumu yake yote yalikuwa yanawaka. Mto wa moto ulikuwa ukitiririka, ukitoka mbele yake. Maelfu kwa maelfu walihudhuria kwake; elfu kumi mara elfu kumi wakasimama mbele yake. Mahakama ilikuwa imeketi, na vitabu vikafunguliwa. Huko mbele yangu kulikuwa na mmoja kama mwana wa binadamu, akija na mawingu ya mbinguni. Alimkaribia Mzee wa Siku na akaongozwa mbele yake. Alipewa mamlaka, utukufu na mamlaka kuu; watu wote, mataifa na watu wa kila lugha wakamwabudu. Utawala wake ni mamlaka ya milele ambayo hayatapitilia mbali, na ufalme wake ni ule ambao hautaangamizwa kamwe.’”

Ufafanuzi

“Wale wanyama wakubwa wanne ni falme nne zitakazotokea duniani. Lakini watakatifu wake Aliye Juu Zaidi watapokea ufalme na kuumiliki milele, naam, milele na milele. “Kisha nilitaka kujua maana halisi ya yule mnyama wa nne, ambaye alikuwa tofauti na wengine wote na wa kutisha zaidi, mwenye meno yake ya chuma na makucha yake ya shaba, yule mnyama aliyeponda na kuwala wahanga wake na kukanyaga kila kitu kilichobaki. Pia nilitaka kujua juu ya zile pembe kumi juu ya kichwa chake na juu ya ile pembe nyingine iliyotokea, ambayo pembe tatu kati yake zilianguka mbele yake, ile pembe iliyokuwa na nguvu zaidi kuliko hizo nyingine, iliyokuwa na macho na kinywa kilichonena kwa majivuno. Nilipokuwa nikitazama, pembe hii ilikuwa inapigana na watakatifu na kuwashinda, mpaka Mzee wa Siku akaja na akatangaza hukumu kwa ajili ya watakatifu wa Aliye Juu Zaidi, na wakati ukafika ambapo walimiliki ufalme. Mnyama wa nne ni ufalme wa nne utakaotokea duniani. Itakuwa tofauti na falme zingine zote na itakula dunia yote, na kuikanyaga na kuipondaponda. Pembe kumi ni wafalme kumi watakaotoka katika ufalme huu. Baada yao atainuka mfalme mwingine, tofauti na wale wa kwanza; atawatiisha wafalme watatu. Atasema dhidi ya Aliye Juu Zaidi na kuwaonea watakatifu wake na kujaribu kubadili majira na sheria. Watakatifu watakabidhiwa kwake kwa wakati, nyakati na nusu wakati.’”

“Lakini mahakama itakaa, na mamlaka yake yataondolewa na kuangamizwa kabisa milele. Kisha enzi, nguvu na ukuu wa falme zilizo chini ya mbingu zote zitakabidhiwa kwa watakatifu, watu wake Aliye Juu Zaidi. Ufalme wake utakuwa ufalme wa milele, na watawala wote watamsujudia na kumtii.” (Danieli 7)

Maono ya Danieli ya Kondoo

“Nikatazama juu, na tazama mbele yangu kondoo mume mwenye pembe mbili, amesimama kando ya mfereji, na pembe hizo zilikuwa ndefu. Pembe moja ilikuwa ndefu kuliko nyingine lakini ilikua baadaye. Nilimtazama yule kondoo dume alipokuwa akiruka kuelekea magharibi na kaskazini na kusini. Hakuna mnyama angeweza kusimama dhidi yake, na hakuna angeweza kuokoa kutoka kwa nguvu zake. Alifanya apendavyo na akawa mkuu. Nikiwaza hayo, ghafla mbuzi mwenye pembe kubwa kati ya macho yake akaja kutoka upande wa magharibi, akivuka dunia yote bila kugusa ardhi. Alikuja kwa yule kondoo-dume mwenye pembe mbili niliyemwona akiwa amesimama kando ya mfereji na kumshambulia kwa hasira kali. Nilimwona akimshambulia kondoo mume kwa hasira, akampiga kondoo dume na kuzivunja pembe zake mbili. Yule kondoo mume hakuwa na uwezo wa kusimama dhidi yake; yule mbuzi akamwangusha chini na kumkanyaga, na hakuna aliyeweza kumwokoa huyo kondoo kutoka kwa nguvu zake. Yule mbuzi akawa mkuu sana, lakini kwa kilele cha uwezo wake pembe yake kubwa ikakatwa, na mahali pake pembe nne zilizokuwa maarufu zikakua kuelekea pepo nne za mbinguni. Na pembe moja ikatoka pembe nyingine, ambayo ilianza ndogo lakini ilikua na nguvu upande wa kusini na mashariki na kuelekea Nchi Nzuri. Ilikua mpaka ikalifikia jeshi la mbingu, na ikaangusha baadhi ya jeshi la nyota duniani na kuzikanyaga. Ilijiweka yenyewe kuwa mkuu kama Mkuu wa

jeshi; ikamwondolea dhabihu ya kila siku, na mahali pa patakatifu pake pakashushwa. Kwa sababu ya uasi, jeshi (la watakatifu) na dhabihu ya kila siku ilitolewa kwake. 'Itachukua muda gani kwa maono hayo kutimizwa - maono kuhusu dhabihu ya kila siku, uasi unaosababisha uharibifu, na kutolewa kwa patakatifu na jeshi ambalo litakanyagwa chini ya miguu?' Akaniambia, Itachukua jioni na asubuhi 2,300; ndipo patakatifu patakapowekwa wakfu tena.' Alisema hivi: “Nitakuambia mambo yatakayotokea baadaye katika wakati wa ghadhabu, kwa sababu maono hayo yanahusu wakati uliowekwa wa mwisho. Yule kondoo-dume mwenye pembe mbili uliyemwona anawakilisha wafalme wa Umedi na Uajemi. Yule mbuzi mwembamba ni mfalme wa Ugiriki, na ile pembe kubwa iliyo katikati ya macho yake ndiye mfalme wa kwanza. Pembe nne ambazo zilichukua mahali pa ule ufalme uliovunjika lakini hazitatoka katika ufalme wake nne. Mfalme aliye na uso, atatokea maono ya jioni na asubuhi uliyopewa ni ya kweli, lakini yatie muhuri maono hayo, kwa maana yana habari za wakati ujao ulio mbali.’ (Danieli 8 .

Maombi ya Danieli

“Danieli, alifahamu katika Maandiko, sawasawa na neno la Bwana alilopewa Yeremia nabii, ya kwamba ukiwa wa Yerusalemu ungedumu miaka sabini. Basi, nikamgeukia Bwana Mungu, nikamsihi katika maombi na dua, na kufunga, na kuvaa nguo za magunia na majivu. Mwenyezi-Mungu hakusita kuleta maafa juu yetu, kwa kuwa Mwenyezi-Mungu, Mungu wetu, ni mwenye haki katika kila jambo analofanya; lakini hatukumtii. Sasa, Ee Mungu wetu, sikia maombi na maombi ya mtumishi wako. Kwa ajili yako, Ee Bwana, utazame kwa kibali patakatifu pako palipo ukiwa. Ee Mungu, usikie, usikie; fungua macho yako uone ukiwa wa mji uitwao kwa Jina lako. Hatukuomba kwa sababu sisi ni wenye haki, bali kwa sababu ya rehema zako nyingi. Ee Bwana, usikie! Ewe Mola, samehe! Ee Bwana, usikie na utende! Kwa ajili yako, Ee Mungu wangu, usikawie, kwa sababu mji wako na watu wako wanaitwa kwa Jina lako.”

“Nilipokuwa nikisema na kuomba, na kuiungama dhambi yangu na dhambi ya watu wangu Israeli, na kuomba ombi langu kwa BWANA, Mungu wangu, kwa ajili ya mlima wake mtakatifu, nilipokuwa nikiendelea kuomba, Gabrieli, yule mtu niliyemwona katika maono ya awali, akanijia kwa kukimbia upesi wakati wa dhabihu ya jioni. Akaniagiza na kuniambia, ‘Danieli, nimekuja sasa ili kukupa akili na ufahamu. ‘Saba saba’ zimeamriwa kwa ajili ya watu wako na jiji lako takatifu ili kukomesha makosa, kukomesha dhambi, kufanya upatanisho kwa ajili ya uovu, na kuleta haki ya milele.”

“Tangu kutolewa kwa agizo la kurudisha na kujenga upya Yerusalemu mpaka yule Mtiwa-Mafuta, mtawala, atakapokuja, kutakuwa na ‘saba saba,’ na sitini na mbili ‘saba’. Itajengwa upya kwa mitaa na mtaro, lakini wakati wa taabu. Baada ya zile 'saba' sitini na mbili, Mtiwa-Mafuta atakatiliwa mbali na hatakuwa na kitu. Watu wa mtawala atakayekuja watauharibu mji na patakatifu. Mwisho utakuja kama mafuriko: Vita vitaendelea mpaka mwisho, na ukiwa umeamuliwa. Atathibitisha agano na wengi kwa 'saba' moja. Katikati ya hizo 'saba' atakomesha dhabihu na matoleo. Na juu ya bawa (la hekalu) atasimamisha chukizo la uharibifu, mpaka mwisho ulioamriwa umimizwe juu yake. (Danieli 9)

Maono ya Mwanadamu katika Kitani

“Wakati Koreshi alipokuwa mfalme, nalikuwa nimesimama ukingoni mwa mto mkubwa wa Tigri, nikatazama juu, na tazama, mbele yangu palikuwa na mtu aliyevaa nguo za kitani, na mshipi wa dhahabu safi kiunoni mwake. Mwili wake ulikuwa kama krisolito, uso wake ulikuwa kama umeme, macho yake kama mienge ya moto, mikono na miguu yake kama mwanga wa shaba iliyosuguliwa sana, na sauti yake kama sauti ya umati wa watu. Ujumbe wake ulikuwa wa kweli na ulihusu vita kuu. ‘Usiogope, Danieli. Tangu siku ya kwanza ulipoweka nia yako kupata ufahamu na kujinyenyekeza mbele za Mungu wako, maneno yako yalisikiwa, nami nimekuja kuyajibu. nimekuja kukueleza yatakayowapata watu wako siku zijazo, kwa maana maono haya yanahusu wakati ujao. Nguvu zangu zimeisha na siwezi kupumua. Usiogope, ewe mtu uliyetukuka, nitarudi kupigana na mkuu wa Uajemi, nami nitakapokwenda, mkuu wa Uyunani atakuja; lakini kwanza nitakuambia kile kilichoandikwa katika Kitabu cha Kweli. Wafalme watatu zaidi watatokea katika Uajemi, na kisha wa nne, ambaye atakuwa tajiri sana kuliko wengine wote. Atakapokuwa amepata mamlaka kwa utajiri wake, atawachochea watu wote dhidi ya ufalme wa Ugiriki. Ndipo mfalme mwenye nguvu atatokea, ambaye atatawala kwa nguvu nyingi na kufanya apendavyo. Baada ya yeye kuonekana, milki yake itavunjwa na kugawanywa kuelekea pepo nne za mbinguni. Hautakwenda kwa wazao wake, wala hautakuwa na uwezo alioutumia, kwa sababu milki yake itang'olewa na kupewa wengine." (Danieli 10 & 11)

Maoni: Ndoto ya Danieli ilitokea “katika mwaka wa tatu wa Koreshi, mfalme wa Uajemi (10:1). Au 534 KK, alipokuwa bado na miaka minne ya kutawala, na lazima awe wa kwanza kati ya hao watatu. Wawili waliomfuata wangekuwa Cambyses II (530-522 KK) na Darius Hystaspes (522-486 KK). Wa nne angekuwa Xerxes I (486-465 KK), tajiri na mwenye nguvu zaidi wa wafalme wa Uajemi -- yaelekea Ahasuero wa Kitabu cha Esta. Aliivamia Ugiriki, lakini alishindwa huko Salami (480 KK). Huu haukuwa kwa vyovyote mwisho wa Milki ya Uajemi, bali uliiweka katika kudorora na Ugiriki katika kutawala, hadi hatimaye Uajemi ikaanguka kwa mfalme wa Ugiriki Alexander the Great mwaka 330 KK” The Book of Daniel by Cecil Wright.

Mwisho wa Nyakati

“Wakati huo Mikaeli, mkuu mkuu anayewalinda watu wako, atatokea. Kutakuwa na wakati wa dhiki ambao haujapata kutokea tangu mwanzo wa mataifa hadi wakati huo. Lakini wakati huo watu wako - kila mtu ambaye jina lake litaonekana limeandikwa katika kitabu - wataokolewa. Umati wa watu wanaolala katika mavumbi ya dunia wataamka: wengine kwa uzima wa milele, wengine kwa aibu na kudharauliwa milele. Lakini wewe, Danieli, yafunge na uyatie muhuri maneno ya kitabu hicho mpaka wakati wa mwisho. hapo mbele yangu walisimama wengine wawili, mmoja kwenye ukingo huu wa mto na mwingine ukingo wa pili. Mmoja wao akamwambia yule mtu aliyevaa nguo za kitani, aliyekuwa juu ya maji ya mto, Itachukua muda gani kabla mambo haya ya ajabu yatatimia? 'Itakuwa kwa wakati, nyakati na nusu wakati. Wakati nguvu za watu watakatifu zitakapokwisha kuvunjwa, mambo haya yote yatakamilika.' Nilisikia, lakini sikuelewa. Basi, nikauliza, 'Bwana wangu, nini mwisho wa haya yote? Akajibu, Enenda zako, Danielii, kwa maana maneno haya yamefungwa na kutiwa muhuri hata wakati wa mwisho.” (Danieli 12 .

Mambo Muhimu kutoka kwa Danieli

- Danieli aliazimia kutojitia unajisi.
- Mungu wa Mbinguni alimfunulia mfalme kwamba kutakuwa na falme nne za kidunia, kuanzia Babeli. Wakati wa ufalme wa nne, Mungu wa Mbinguni atausimamisha ufalme wake ambao hautaangamizwa kamwe - ufalme wa kiroho.
- Mtu hawezi daima kujitetea au kujilinda, lakini Mungu anaweza kufanya hivyo.
- Jinyenyekeze - Achana na dhambi zako kwa kufanya yaliyo sawa.
- Usipojinyenyekeza au kumheshimu Mungu, utaonekana umepungukiwa na kuteseka matokeo ya matendo yako.
- Hupaswi kujisalimisha kwa sheria za mwanadamu zinazokiuka Mungu au amri zake.
- Mwana wa Adamu amepewa mamlaka, utukufu na enzi na ufalme wake utadumu milele.
- Mola wetu Mlezi ni mwadilifu katika kila anachofanya.
- Mmoja wa watoto wa Mungu anapoweka nia yake kupata ufahamu na kujinyenyekeza mbele za Mungu, atasikilizwa.
- Kila mtu ambaye jina lake litaonekana limeandikwa katika kitabu (kitabu cha uzima) ataokolewa, pamoja na wafu.
- Wale ambao hawajaandikwa katika kitabu watatolewa kwenye aibu na kudharauliwa milele.
- Tena, mtu alipoweka nia yake kupata ufahamu na kujinyenyekeza mbele za Mungu wako, maneno yako yalisikiwa.

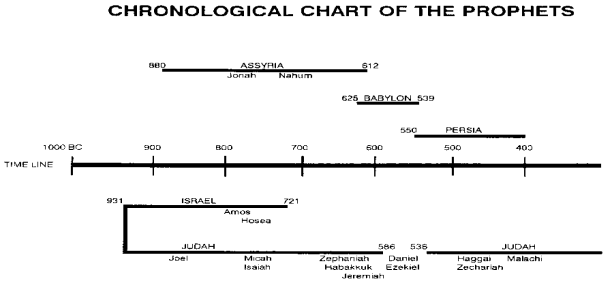

HOSEA

Hosea alitoa unabii katika Israeli (Ufalme wa Kaskazini) saa au karibu wakati ule ule Isaya alitabiri katika Yuda (Ufalme wa Kusini). Wote wawili walitangaza uharibifu ikiwa watu hawangeacha kuabudu sanamu na kumrudia Mungu.

Hosea anatumia ukahaba, ukahaba na uzinzi mara nyingi kuelezea hali kati ya Israeli na Mungu. Uzinzi, uasherati, katika maisha ya kimwili ni kutozingatia maadili hasa kuhusiana na mwenendo wa mtu wa kujamiiana. Ambapo katika maisha ya kiroho ni kutojali uhusiano wa agano la mtu na Mungu kwa kutoishi kwa haki. Uzinzi kwa maana ya kimwili, ni kuvunja agano la mtu la ndoa; kuwa na mahusiano ya kimapenzi na mtu mwingine yeyote isipokuwa mke au mume au kutotimiza agano la ndoa. Ingawa katika maana ya Kiroho, ni kuwa na uhusiano wowote wa kuabudu na kitu chochote isipokuwa na Mungu, ambacho kimojawapo ni ibada ya sanamu.

“BWANA akamwambia Hosea, Enenda ukajitwalie mke wa uzinzi, nawe uzae watoto wa uzinzi; Basi akaenda akamtwaa Gomeri, binti Diblaimu, naye akapata mimba na kumzalia mwana. BWANA akamwambia, Mwite jina lake Yezreeli, kwa maana bado kitambo kidogo nitaiadhibu nyumba ya Yehu kwa ajili ya damu ya Yezreeli, nami nitaukomesha ufalme wa nyumba ya Israeli. … Akapata mimba tena na kuzaa mwana. Bwana akasema, Mwite jina lake Lo-Ami, (maana si watu wangu) kwa maana ninyi si watu wangu, wala mimi si Mungu wenu.” (Hos 1:2-4; 8-9)

“Waambie ndugu zako, ‘Mmepokea rehema. Mteteeni mama yenu (akimaanisha Israeli), msihi—maana yeye si mke wangu, wala mimi si mume wake—kwamba aondoe uasherati wake usoni mwake, na uzinzi wake kati ya matiti yake; nisije nikamvua nguo. Nami nitamwadhibu kwa ajili ya sikukuu za Mabaali alipowafukizia dhabihu, na kujipamba kwa pete na mapambo yake, akawafuata wapenzi wake na kunisahau mimi, asema BWANA. (Hos 2:1-3; 13)

“Hakuna uaminifu wala fadhili, wala hakuna kumjua Mungu katika nchi; kuna kuapa, kusema uongo, kuua, kuiba na kuzini; wanavunja mipaka yote, na umwagaji wa damu hufuata umwagaji damu.” (Hos 4:1-2)

“Watu wangu wanaangamizwa kwa kukosa maarifa; kwa sababu umeyakataa maarifa, mimi nakukataa wewe usiwe kuhani kwangu. Na kwa kuwa umeisahau sheria ya Mungu wako, mimi nami nitawasahau watoto wako.” (Hos 4:6)

“Watu wangu huuliza juu ya kipande cha mti, na fimbo yao huwapa maneno ya maneno. Kwa maana roho ya uzinzi imewapoteza, nao wamemwacha Mungu wao ili kufanya uasherati. Hutoa dhabihu juu ya vilele vya milima, na kuteketeza dhabihu juu ya vilima, chini ya mialoni, na mierebi, na mialoni, kwa maana kivuli chake ni kizuri.” (Hos 4:12-13)

“Sikieni haya, enyi makuhani! Sikilizeni, enyi nyumba ya Israeli! Sikieni, enyi nyumba ya mfalme; Kwa maana hukumu iko kwenu; …Wamemtendea Bwana kwa kukosa uaminifu; maana wamezaa watoto wageni.” (Hos 5:1, 7)

“Nitabeba, na hakuna atakayeokoa. Nitarudi tena mahali pangu, hata watakapoungama hatia yao na kunitafuta uso wangu, na katika taabu yao watanitafuta kwa bidii.” (Hos 5:14-15)

“Njooni, tumrudie Bwana; kwa maana ameturarua ili apate kutuponya. ... Upendo wako ni kama wingu la asubuhi, kama umande utowekao mapema. ... Maana nataka fadhili wala si dhabihu, kumjua Mungu kuliko sadaka za kuteketezwa.” (Hos 6:1; 4, 6)

“Israeli ameyakataa mema; adui atamfuatia. Walifanya wafalme, lakini si kupitia kwangu. Waliweka wakuu, lakini sikujua. … Kwa fedha zao na dhahabu, walijitengenezea sanamu kwa ajili ya maangamizi yao wenyewe. Nimeikataa ndama yako, Ee Samaria. Hasira yangu inawaka dhidi yao. Je, watakuwa hawana hatia hadi lini? Kwa maana wao hupanda upepo, nao watavuna tufani.” (Hos 8:3-5, 7)

“Mioyo yao ni ya uongo; sasa wanapaswa kubeba hatia yao.” (Hos 10:2)

“Wanasema maneno tu; wanafanya maagano kwa viapo visivyo na maana.” (Hos 10:4)

“Mmelima uovu; mmevuna udhalimu; mmekula matunda ya uongo. Kwa sababu umeitumainia njia yako mwenyewe na wingi wa mashujaa wako.” (Hos 10:13)

“Mungu aliachilia dhidi ya Efraimu hukumu ya kutisha dhidi ya Israeli: Walipokamatwa na kuhukumiwa katika ibada ya uasherati ya Baali, walikufa! Na sasa wamerudi katika biashara ya dhambi tena, wakitengeneza sanamu za miungu wanazoweza kutumia, Dini iliyobinafsishwa ili kuonja. Wataalamu wanaona: Chochote unachotaka kwa mungu unaweza kupata. Je, unaweza kuamini? Wanawatoa dhabihu watoto walio hai kwa miungu hii iliyokufa - kuua watoto

walio hai na kubusu ndama wa dhahabu! Na sasa hakuna kitu kilichosalia kwa watu hawa: wanaume wasio na kitu, wanawake waliokata tamaa. (Hos 13:1-3)

“Efraimu aliponena, watu walitetemeka; aliinuliwa katika Israeli. Lakini akawa na hatia ya ibada ya Baali na akafa. Sasa wanatenda dhambi zaidi na zaidi; wanajifanyia sanamu za fedha, sanamu zilizotengenezwa kwa werevu, zote ni kazi ya mafundi. Imesemwa juu ya watu hawa, ‘Wanatoa dhabihu za kibinadamu na kuzibusu sanamu za ndama.’” (Hos 13:1-2)

“Nani mwenye hekima? Atatambua mambo haya. Ni nani mwenye utambuzi? Atawaelewa. Njia za Bwana ni sawa; wenye haki hutembea ndani yake, lakini waasi hujikwaa ndani yake.” (Hos 14:9)

Mambo Muhimu kutoka kwa Hosea

- Waisraeli wakati fulani walikuwa watu wateule wa Mungu. Walimwacha na kumwacha, kwanza kwa kuacha kuabudu Yerusalemu, kisha kwa kuabudu sanamu za majirani zao. Kwa hiyo, walivunja agano lililowekwa kati yao na Mungu, wakawa watu wazinzi.
- Mungu ni mwaminifu, mwenye upendo, mwenye huruma na mwenye kusamehe kwa yeyote kati ya watu wake wa agano wanaotubu, kurudi kuanza kuishi kwa haki.
- Upendo wa dhati ulikuwa na ni mkuu kuliko ibada yoyote ya kitamaduni.

JOEL

Hakuna mengi yanajulikana kuhusu Joel. Wakati aliotabiri unaonekana ulikuwa kabla ya uvamizi wa Babeli kama anavyotaja "jeshi la kaskazini". Inaonekana Hosea alinukuu au kurejelea kauli za Yoeli. Kwa hiyo, labda Yoeli alitabiri kwa Yuda na Yerusalemu kabla ya Hosea na Isaya.

“Amka, enyi walevi, lieni! Pigeni yowe, ninyi nyote mnywao divai; ombolezeni kwa sababu ya divai mpya, kwa maana imeporwa midomoni mwenu. Taifa limevamia nchi yangu, lenye nguvu na lisilohesabika; ana meno ya simba, na meno ya simba jike.” (Yoeli 1:5-6)

“Vaeni nguo za magunia, enyi makuhani, mkaomboleze; piga yowe, ninyi mhudumu mbele ya madhabahu. Njoni, mlale usiku kucha katika nguo za magunia, ninyi mnaohudumu mbele za Mungu wangu; kwa maana sadaka ya unga na sadaka ya kinywaji imezuiliwa katika nyumba ya Mungu wako. Tangazeni saumu takatifu; mwiteni kusanyiko takatifu. Waiteni wazee na wote wakaao katika nchi waje nyumbani kwa BWANA, Mungu wenu, na kumlilia BWANA. Ole wa siku hiyo! Kwa maana siku ya Bwana i karibu; itakuja kama uharibifu kutoka kwa Mwenyezi.” (Yoeli 1:13-15)

“Pigeni tarumbeta katika Sayuni; piga kengele juu ya kilima changu kitakatifu. Wote wakaao katika nchi na watetemeke, kwa maana siku ya BWANA inakuja."

"Inakaribia jeshi kubwa na lenye nguvu linakuja, ambalo halijapata kuwapo zamani wala halitakuwapo katika nyakati zijazo." (Yoeli 2:1-2)

“Rarueni mioyo yenu na si mavazi yenu. Mrudieni Mwenyezi-Mungu, Mungu wenu, kwa maana yeye ni mwenye neema na huruma, si mwepesi wa hasira, ni mwingi wa rehema, naye anaghairi mabaya. Nani anajua? Anaweza kugeuka na kuwa na huruma. Ndipo BWANA atakuwa na wivu kwa ajili ya nchi yake na kuwahurumia watu wake.” (Yoeli 2:13-14; 18)

Masihi Ajaye

“Nitamimina Roho yangu juu ya watu wote. Wana wenu na binti zenu watatabiri, wazee wenu wataota ndoto, na vijana wenu wataona maono. Hata juu ya watumishi wangu, wanaume kwa wanawake, nitamimina Roho yangu siku zile.

Nitaonyesha maajabu mbinguni na duniani, damu na moto na mafuriko ya moshi. Jua litageuzwa kuwa giza na mwezi kuwa damu kabla ya kuja kwa ile siku ya Bwana iliyo kuu na kuogofya. Na kila atakayeliitia jina la Bwana ataokolewa; kwa maana katika mlima Sayuni na katika Yerusalemu kutakuwako wokovu, kama Bwana alivyosema, kati ya mabaki, ambao BWANA atawaita." (Yoeli 2:28-32)

Mambo Muhimu kutoka kwa Joel

- Watoto wa Agano la Kale, Israeli na Yuda, waliacha kumwabudu na kumtumikia Mungu. Wengi wa watoto wa Mungu wa Agano Jipya pia, tangu karne ya kwanza hadi sasa, wameacha kumwabudu.
- Kuna tumaini la wokovu kwani Mungu alimimina Roho wake juu ya watu wote wakati kwa utii wao waliweka tumaini lao kwa Kristo.

AMOS

Amosi hakuwa wa shule ya manabii. Alikuwa mchungaji na mtunzaji wa mikuyu kutoka mashambani mwa Yuda. Alitabiri katika Ufalme wa kaskazini wa Israeli ambapo Yeroboamu alikuwa Mfalme.

Amosi anaandika kwamba Bwana alisema kwa ajili ya dhambi za Damasko, Gaza, Tiro, Edomu, Amoni, Moabu, Yuda, Israeli sitaizuia ghadhabu yangu. Kisha atazitaja hizo nchi au miji akisema nitaziangamiza pamoja na wafalme wao. "Kwa hiyo hivi ndivyo nitakavyokutendea, Ee Israeli, na kwa sababu nitakutendea hivi, jitayarishe kukutana na Mungu wako, Ee Israeli." (Amosi 1)

Bwana anaonyesha huruma yake akiwasihi Israeli "Nitafuteni mimi, mkaishi; msitafute Betheli, msiende Gilgali, wala msisafiri kwenda Beer-sheba. Kwa maana Gilgali hakika itakwenda uhamishoni, na Betheli itakuwa bure. Mtafuteni Bwana, mkaishi, asije atapita katika nyumba ya Yusufu kama moto; itakula, na Betheli haitakuwa na mtu wa kuizima. (Amosi 5:4-6)

"Tafuteni mema, si mabaya, mpate kuishi. Kisha Mwenyezi-Mungu, Mwenyezi-Mungu, atakuwa pamoja nanyi kama msemavyo. Chukieni mabaya, pendani mema; kudumisha haki katika mahakama. Labda Bwana Mungu Mwenye Nguvu Zote atawarehemu mabaki ya Yusufu." (Amosi 5:14-15)

"Nazichukia, nazidharau karamu zenu za kidini; Siwezi kustahimili makusanyiko yenu. Ingawa mtaniletea sadaka za kuteketezwa na sadaka za nafaka, sitazikubali. Ijapokuwa mnaleta sadaka bora za amani, sitazijali." (Amosi 5:21-22)

"Kwa hiyo, nchi yako itapimwa na kugawanywa, na wewe mwenyewe utafia katika nchi ya kipagani. Na Israeli hakika watakwenda uhamishoni, mbali na nchi yao ya asili." (Amosi 7:17)

"Siku zinakuja,' asema BWANA Mwenyezi, 'nitakapotuma njaa katika nchi, si njaa ya chakula au kiu ya maji, bali njaa ya kusikia maneno ya Mwenyezi-Mungu. Watu watatanga-tanga toka bahari hata bahari, na kutanga-tanga toka kaskazini hata mashariki, wakilitafuta neno la Bwana, lakini hawataliona.' (Amosi 8:11-12) Kumbe

"Kwa maana nitatoa amri, nami nitaitikisa nyumba ya Israeli kati ya mataifa yote kama vile nafaka inavyopeperushwa katika ungo, na hakuna hata kokoto moja itakayofika chini. Wenye dhambi wote miongoni mwa watu wangu watakufa kwa upanga, wale wote wasemao, Maafa hayatatupata wala kukutana nasi. (Amosi 9:9-10)

Mambo Muhimu kutoka kwa Amosi

- Ili kuwa mmoja wa watumishi wa Mungu haihitaji mazoezi ya pekee.
- Mtafuteni Bwana mkaishi.
- Israeli hawakuwa tayari kukutana na Mungu wao. Je, sisi?
- Mungu hakubali ibada wakati moyo wa mtu na matendo ya maisha yao ya kila siku hayampendezi.

OBADIAH

TheнabiiObadia, ambaye kulingana na mapokeo, aliishi katikaMwashurikipindi.Yakejina linamaanisha "mtumishi waYehova". Mwaka 597 KK,Nebukadreza IIaliharibu Yerusalemu, akamfukuza Mfalme wa Yuda, na kumweka mtawala bandia. Waedomu waliwasaidia Wababiloni kuteka nyara jiji hilo. Obadia, alitabiri karibu 580 BC. (ESV Study Bible) Waedomu walikuwa wazao wa Esau ndugu pacha wa Yakobo.

Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo kuhusu Edomu.

- nitakufanya mdogo kati ya mataifa; utadharauliwa kabisa. Kiburi cha moyo wako kimekudanganya. (Ob. 1:1-2)
- Siku hiyo, Bwana, je! sitawaangamiza wenye hekima wa Edomu, watu wa ufahamu katika milima ya Esau? (Ob 1:8)
- Utakatwa katika machinjo. Kwa sababu ya jeuri aliyomtendea ndugu yako Yakobo, utafunikwa na aibu; utaangamizwa milele. (Ob 110
- Nyumba ya Yakobo itakuwa moto na nyumba ya Yusufu itakuwa mwali wa moto; nyumba ya Esau itakuwa makapi. (Ob 1:18)
- Utatiwa moto na kuteketeza. Hakutakuwa na mtu atakayeokoka kutoka katika nyumba ya Esau. (Ob 1:18)

Hoja muhimu kutoka kwa Obadia

- Watu wa Mungu ambao hawatabaki kwa uaminifu pia watateseka isipokuwa kurudi kwake na kuishi kwa haki.
- Katika Agano la Kale na Jipya, wale, pamoja na watoto Wake, wanaofanya maovu dhidi ya watu wa Mungu watateseka ama katika ulimwengu huu wa kimwili au wa milele katika maisha ya kiroho au vyote viwili.

YONA

“Neno la Bwana likamjia Yona, uende katika mji mkubwa wa Ninawi, ukahubiri juu yake, kwa maana uovu wake umepanda juu mbele yangu. Lakini Yona alimkimbia Bwana na kuelekea Tarshishi ambako alipata meli iliyokuwa ikielekea bandari hiyo. Kisha Mwenyezi-Mungu akatuma upepo mkali baharini, na dhoruba kali ikatokea hata meli ikakaribia kuvunjika. Mabaharia wote wakaogopa na kila mmoja akamlilia mungu wake. Lakini Yona alikuwa ameshuka chini ya sitaha, ambako alilala na akapitiwa na usingizi mzito. Mkuu wa jeshi akamwendea na kumwambia, 'Unawezaje kulala? Inuka umwite mungu wako! Labda atatuangalia, nasi hatutaangamia.’”

“Wale mabaharia wakaambiana, ‘Njooni, tupige kura ili kujua ni nani amesababisha msiba huu’ na kura ikamwangukia Yona. Basi, wakamwuliza, "Tuambie, ni nani anayetuletea matatizo haya yote? Unafanya nini? Unatoka wapi? Nchi yako ni ipi? Wewe ni wa watu gani?" Yona akajibu, “Mimi ni Mwebrania na ninamwabudu Mwenyezi-Mungu, Mungu wa mbinguni, aliyeumba bahari na nchi. Jambo hili liliwatia hofu na kuuliza, 'Mmefanya nini?' (Walijua kwamba alikuwa akimkimbia Bwana, kwa sababu alikuwa amewaambia hivyo.)

"Bahari ilikuwa ikichafuka zaidi na zaidi. Basi, wakamwuliza, 'Tukufanyie nini ili bahari itulie kwa ajili yetu?' Kisha wakamchukua Yona na kumtupa baharini, nayo bahari iliyochafuka ikatulia. Ndipo hao watu wakamcha BWANA sana, wakamtolea BWANA dhabihu, wakaweka nadhiri kwake.” (Yona 1:1-11, 15-16)

“Bwana akaweka samaki mkubwa ammeze Yona mahali alipokuwa kwa siku tatu mchana na usiku. Kisha akamwomba Mwenyezi-Mungu, Mungu wake. Akasema: Katika shida yangu nalimwita Bwana, naye akanijibu. Niliomba msaada na akasikiliza kilio changu. … Maisha yangu yalipokuwa yakidhoofika, nilikukumbuka wewe, Bwana, na maombi yangu

yakafika kwako, kwenye hekalu lako takatifu. Wale wanaoshikamana na sanamu zisizofaa hupoteza neema ambayo inaweza kuwa yao. ... Wokovu hutoka kwa Bwana. (Yona 1:17- 2:1-2, 7, 9)
Maoni: Yesu alikuwa kaburini siku tatu mchana na usiku. (Mathayo 12:40)

“Sasa kwa kuwa Mwenyezi-Mungu amemsikiliza, asema tena, ‘Nenda kwenye jiji kubwa la Ninawi na ukalitangazie ujumbe ninaokupa. Yona alitii neno la Bwana akaenda Ninawi. Alitangaza hivi: 'Bado siku arobaini Ninawi itapinduliwa.' Watu wa Ninawi walimwamini Mungu. Wakatangaza kufunga, na wote, kuanzia mkubwa zaidi hadi mdogo kabisa, wakavaa nguo za magunia. Mfalme akavua mavazi yake ya kifalme, akajivika nguo ya gunia, akaketi katika udongo na kutoa tangazo katika Ninawi: Kila mtu na amwite Mungu kwa haraka. Waache njia zao mbaya na jeuri yao. Nani anajua? Mungu anaweza kughairi na kwa rehema zake aache hasira yake kali ili tusiangamie.” (Yona 3:2-9)

“Mungu alipoona walichofanya na jinsi walivyogeuka kutoka katika njia zao mbaya, aliwahurumia na hakuwaletea uharibifu ambao alikuwa amewatishia. Lakini Yona alichukizwa sana na kukasirika. Akamwomba Bwana, “Ee Bwana, sivyo nilivyosema nilipokuwa bado nyumbani? Ndiyo sababu nilifanya haraka sana kukimbilia Tarshishi. Nilijua kwamba wewe ni Mungu mwenye neema na huruma, si mwepesi wa hasira na mwingi wa upendo, Mungu anayeghairi kuleta maafa. Sasa, ee Mwenyezi-Mungu, niondolee uhai wangu, maana ni afadhali nife kuliko kuishi.’”
Maoni: Mtazamo wa Yona haukuwa wa upendo bali chuki, labda kwa sababu hawakuwa Wayahudi.

“Yona akatoka na kuketi mahali upande wa mashariki wa jiji. Huko alijitengenezea kimbilio, akaketi kwenye kivuli chake na kungojea kuona nini kitatokea kwa jiji hilo. Kisha Mwenyezi-Mungu akatengeneza mzabibu, akauotesha juu ya Yona ili kuweka kivuli kwa kichwa chake ili kutuliza maumivu yake, naye Yona akaufurahia sana mzabibu huo. Lakini kulipopambazuka siku iliyofuata Mungu akaweka mdudu, ambaye aliutafuna mzabibu hata ukanyauka. Jua lilipochomoza, Mungu akaleta upepo mkali wa mashariki, na jua likawaka juu ya kichwa cha Yona hata akazimia. Alitaka kufa, akasema, 'Ingekuwa bora kwangu kufa kuliko kuishi.' Lakini Mungu akamwambia Yona, 'Je, una haki ya kukasirika kwa ajili ya mzabibu?' 'Ninafanya,' alisema. 'Nina hasira kiasi cha kufa.' Lakini Mwenyezi-Mungu akasema, ‘Umejishughulisha na mzabibu huu, ingawa hukuutunza au kuukuza. Iliibuka usiku kucha na kufa usiku kucha. Lakini Ninawi ina zaidi ya watu laki na ishirini elfu ambao hawawezi kutofautisha mkono wao wa kulia na mkono wao wa kushoto, na ng'ombe wengi pia. Je! nisijishughulishe na jiji hilo kubwa?” (Yona 4:5-11)

Mambo Muhimu kutoka kwa Yona

- Mungu alimwambia Yona na twende tukahubiri juu ya dhambi na uovu.
- Yona alikataa kwenda na kujaribu kujificha kutoka kwa Mungu.
- Tena, Mungu alisema nenda, Ayubu bila kupenda akaenda na kuhubiri ujumbe wa Mungu.
- Watu walisikia ujumbe wa Mungu, wakauamini na kutubu.
- Yona hakujali kuhusu ustawi wa kimwili au wa kiroho wa Waninawi. Hakutaka waachwe.
- Mungu ni mwenye huruma na mwenye huruma kwa wale wanaosikia, kuamini na kutubu.
- Ujumbe wa Mungu chini ya agano lililotolewa kupitia Musa ulikuwa kwa Wayahudi, ambao sasa chini ya ujumbe wa Kristo, wokovu unatolewa kwa wanadamu wote.
- Watumishi wote wa Mungu wanapaswa kutangaza ujumbe wake wa kutubu na kumtii kabla hawajachelewa kwao.

MIKA

Mika na Isaya walitabiri karibu wakati huo huo. Isaya alikuwa wa kifalme na alitabiri kwa wafalme na wakuu ambapo Mika alikuwa miongoni mwa watu na alitabiri kwa umati.

“Neno la Yehova lililomjia Mika wa Moreshethi wakati wa kutawala kwa Yothamu, Ahazi na Hezekia, wafalme wa Yuda, maono aliyoyaona kuhusu Samaria na Yerusalemu. Sikieni, enyi mataifa, ninyi nyote, sikilizeni, Ee dunia na wote mkaao ndani yake, ili Bwana MUNGU ashuhudie juu yenu, Bwana katika hekalu lake takatifu. ... Haya yote ni kwa

sababu ya kosa la Yakobo, kwa sababu ya dhambi za nyumba ya Israeli. Je, kosa la Yakobo ni nini? Je! si Samaria? Kwa hiyo, nitaifanya Samaria kuwa rundo la vifusi. Sanamu zake zote zitavunjwa vipande vipande; matoleo yake yote ya hekalu yatateketezwa kwa moto; nitaziharibu sanamu zake zote.' (Mika 1:1-2, 5-7) Na.

"Sikieni haya, enyi viongozi wa nyumba ya Yakobo, ninyi watawala wa nyumba ya Israeli, mnaodharau haki na kupotosha yote yaliyo sawa; wajengao Sayuni kwa umwagaji damu, na Yerusalemu kwa uovu. Viongozi wake huhukumu ili wapate rushwa, makuhani wake hufundisha ili wapate malipo, na manabii wake hupiga ramli ili wapate fedha. Lakini wanamtegemea Bwana na kusema, Je! Bwana hayuko kati yetu? Hakuna msiba utakaotupata.' Kwa hiyo, kwa ajili yenu, Sayuni italimwa kama shamba, na Yerusalemu itakuwa rundo la vifusi, na kilima cha hekalu kama kilima chenye vichaka." (Mika 3:9-12)

"Siku hiyo, asema Bwana, utakwenda Babeli; hapo utaokolewa. Huko BWANA atakukomboa kutoka mikononi mwa adui zako." (Mika 4:10)

"Kwa kuwa Bwana ana kesi na watu wake; anafungua mashtaka dhidi ya Israeli. … Nimkaribie Bwana na kitu gani na kusujudu mbele za Mungu aliyetukuka? Je! nije mbele zake na sadaka za kuteketezwa, pamoja na ndama wa mwaka wa kwanza? Je! Bwana atapendezwa na maelfu ya kondoo waume, na mito elfu kumi ya mafuta? … Je! nimtoe mzaliwa wangu wa kwanza kwa kosa langu, mzao wa tumbo langu kwa dhambi ya roho yangu? Amekuonyesha, ewe mwanadamu, lililo jema. Na Bwana anataka nini kwako? Kutenda haki na kupenda rehema na kutembea kwa unyenyekevu na Mungu wako." (Mika 6:2; 6-8)

"Nitakuacha uangamizwe, na watu wako kuwa mzaha; utabeba dhihaka ya mataifa." (Mika 6:16)

"Wacha Mungu wamefagiliwa mbali na nchi; hatabaki hata mtu mmoja mnyofu. Watu wote huotea kumwaga damu; kila mmoja anawinda ndugu yake kwa wavu. Mikono yote miwili ni stadi katika kutenda maovu; mtawala hudai zawadi, mwamuzi anapokea rushwa, wenye mamlaka huamuru kile wanachotaka—wote wanakula njama pamoja." (Mika 7:2-3)

Katika Siku za Mwisho (wakati baada ya Masihi kuja)
"Mataifa mengi watakuja na kusema, Njoni, twende juu mlimani kwa Bwana, nyumbani kwa Mungu wa Yakobo; Yeye atatufundisha njia zake, ili tuenende katika mapito yake. Sheria itatoka katika Sayuni, neno la BWANA kutoka Yerusalemu." (Mika 4:2)

"Lakini wewe, Bethlehemu Efratha, uliye mdogo miongoni mwa jamaa za Yuda, kwako atanitokea mmoja atakayekuwa mtawala juu ya Israeli, ambaye asili yake ni tangu zamani za kale, tangu zamani za kale." (Mika 5:2)
Maoni: Kumbuka Yesu alizaliwa Bethlehemu.

Hoja muhimu kutoka kwa Mika

- Wafalme na watu wa Israeli walikuwa wamemwacha Mungu katika maisha yao ya kila siku na kumwabudu.
- Haijalishi jinsi mtu anavyojaribu kuabudu, ama chini ya agano la kale au lile ambalo Kristo alitoa, ibada yao haitakubaliwa bila moyo na mawazo yaliyowekwa katika kuishi kwa haki na kufanya mapenzi ya Mungu.
- Kwa kuwa Mungu ni mwenye haki, sikuzote amekuwa akitaka uumbaji wake kutenda haki na kupenda rehema na kutembea kwa unyenyekevu.

NAHUM

Asili ya Ninawi

“Neno la maneno juu ya Ninawi. Kwa sababu ya uovu wao, Mungu alimtuma Yona kuhubiri Ninawi akisema, ‘Bado siku arobaini Ninawi utaangamizwa.’” Walisikia, wakatubu, na kuokolewa. Wala wakati wa mahubiri ya Yona wala wakati wa mfalme aliyetubu wa utawala wa Ninawi, haujulikani. Wengine wanaamini ilikuwa muda mfupi kabla ya Isaya.

Ninawi ilikuwa nyumba ya MfalmeSenakeribu, Mfalme wa Ashuru, wakati wa utawala wa MfalmeHezekiana wakati wa maisha ya nabii wa YudaIsaya.

Katika mwaka wa kumi na nne wa mfalme Hezekia, Senakeribu mfalme wa Ashuru akaishambulia miji yote yenye ngome ya Yuda na kuiteka. (2 Wafalme 18:13)

Nahumu Oracle
“BWANA ni Mungu mwenye wivu, mwenye kulipiza kisasi; Bwana hulipiza kisasi na kujaa ghadhabu, lakini si mwepesi wa hasira, ni mwingi wa uweza. Hatamuacha mwenye hatia bila kuadhibiwa. Bwana ni mwema, ni kimbilio wakati wa taabu. Anawajali wale wanaomtumaini.” (Nahumu 1:2-3, 7)

“Wewe, Ee Ninawi, hutakuwa na uzao utakaoitwa kwa jina lako. Nitaziharibu sanamu za kuchonga, na sanamu zilizomo katika hekalu la miungu yenu. Nitatayarisha kaburi lako, kwa maana wewe ni mbaya." (Nahumu 1:14)

“Wote wakuonao watakukimbia, na kusema, Ninawi umekuwa magofu; ni nani atakayeuomboleza? Nitapata wapi mtu wa kukufariji?” (Nahumu 3:7)

“Ngome zako zote ni kama mitini yenye matunda ya kwanza yaliyoiva; zikitikiswa, tini huanguka kinywani mwa mlaji. Angalia askari wako - wote ni wanawake! Malango ya nchi yako yako wazi kwa adui zako.” (Nahumu 3:12-13)

“Wachungaji wako wanasinzia; wakuu wako hulala kupumzika. Watu wako wametawanyika juu ya milima na hakuna wa kuwakusanya. Hakuna kinachoweza kuponya jeraha lako; jeraha lako ni mbaya.” (Nahumu 3:18-19)

“…Kila asikiaye habari zako hupiga makofi kwa kuanguka kwako na kufurahi…” (Nahumu 3:19)

Inaonekana kwamba Ninawi iliharibiwa zaidi ya miaka 100 baadaye. “Katika mwaka wa 612 KWK jiji la Ninawi lilitekwa nyara na kuchomwa moto na majeshi ya washirika ya Waajemi, Wamedi, Wababiloni.”

Mambo Muhimu kutoka kwa Nahumu
- Bwana ni Mungu mwenye kulipiza kisasi.
- Bwana si mwepesi wa hasira bali ana uweza mwingi.
- Hatamuacha mwenye hatia bila kuadhibiwa.
- Yeye ni kimbilio nyakati za taabu, huwatunza wale wanaomtumaini.

HABAKUKI

Habakuki alimuuliza Mungu. Nitalia msaada hadi lini? Mbona unanifanya nione uovu? Kwa nini niangalie udhalimu? (Hab. 1:1)

Mwenyezi-Mungu akajibu kwamba ninawainua watu wa Babeli, watu wakorofi na wenye pupa
- ni watu wa kuogopwa na kuogopwa.
- wao ni sheria kwao wenyewe na kukuza heshima yao wenyewe.
- hawashibi kamwe, wakijikusanyia mataifa yote, na kuwateka watu wote.

Baada ya Babeli kufanya kazi ya Bwana, mataifa na watu wa karibu wataidhihaki Israeli wakisema: (Hab. 2:6-19)

- Ole wake yeye akusanyaye mali ya wizi na kujitajirisha kwa unyang'anyi.
- Ole wake yeye ajengaye ufalme wake kwa faida isiyo ya haki ili kuweka kiota chake juu, ili kuepuka makucha ya uharibifu!
- Ole wake yeye ajengaye mji kwa umwagaji damu, na kuusimamisha mji kwa uhalifu!
- Ole wake anayewanywesha jirani zake mpaka wamlewe kutazama miili yao iliyo uchi.
- Ole wake aambiaye mti, Uwe hai! Au kwa jiwe lisilo na uhai, 'Amka! 'Je, inaweza kutoa mwongozo? Sanamu yafaa nini, kwa kuwa mwanadamu ameichonga?

Bali Bwana yumo ndani ya hekalu lake takatifu; dunia yote na nyamaze mbele zake." (Hab. 2:20).

Habakuki anaomba tena; "Bwana, nimesikia habari zako; Ninayaogopa matendo yako, ee Mwenyezi-Mungu. Yafanye upya katika siku zetu, katika wakati wetu yajulishe; katika ghadhabu kumbuka rehema." (Hab. 3:2)

Hoja Muhimu kutoka kwa Habakuki
- Wenye haki wanatafuta haki.
- Mungu hutumia mataifa maovu kutimiza makusudi yake.
- Watu walio nje ya ufalme wa Mungu hutambua dhambi za watu wake na kuwadhihaki.
- Mungu daima ni mwenye rehema hata anapowaadhibu watu wake ili kuwatia moyo watubu na kurudi.

SEFANIA

Wakati wa utawala wa Manase (695 - 642 KK) na Amoni (642 - 640 KK) ufalme wa kusini wa Yuda ulizama kwa kina cha kushangaza cha maadili na kiroho. Wafalme hawa wawili walibaki kuwa vibaraka waaminifu kwa Ashuru, na wakatafuta kufuta mema yote ambayo Mfalme Hezekia alikuwa ametimiza. Hata hivyo, katika mwaka wa 640 KK --- akiwa na umri wa miaka 24 tu --- Mfalme Amoni aliuawa na watumishi wake (2 Wafalme 21:23; II Nya. 33:24), na mtoto wake wa miaka 8, Yosia, alifanywa kuwa mfalme (2 Wafalme 21:24 - 22:2; 24:225). Yosia alikuwa mfalme mwema wa mwisho kutawala juu ya Yuda. Alipokufa mwaka 609 KK --- akiwa na umri wa miaka 39 tu --- Yuda angekuwa na miaka 23 tu kabla ya kuangamizwa kwake na Utumwa wa Babeli (586 KK). (Kutoka kwa The Outlineed Bible na Steve Flatt ambayo inapatikana kwenye tovuti ya BibleWay.)

Yuda na mataifa ya mbali kuzunguka Yuda yalidhoofika kiroho kama inavyothibitishwa na ibada ya sanamu. Sefania alianza kutoa unabii kwa kuhutubia mataifa hayo yote, akianza na Yuda.

Kwa Yuda
"Nitaunyoosha mkono wangu dhidi ya Yuda na dhidi ya wote wakaao Yerusalemu. Nitakatilia mbali kutoka mahali hapa kila mabaki ya Baali, majina ya wapagani na makuhani waabudu sanamu, wale wanaogeuka na kuacha kumfuata Mwenyezi-Mungu na kutomtafuta Mwenyezi-Mungu wala kumwuliza. ... nitawaadhibu wakuu na wana wa mfalme na wote waliovaa mavazi ya kigeni. Siku hiyo nitawaadhibu wote wanaoepuka kukanyaga kizingiti, wanaolijaza hekalu la miungu yao udhalimu na udanganyifu." (Sef 1:4; 6; 8-9)

"Sikiliza! Kilio katika siku ya Bwana kitakuwa kichungu, kelele za shujaa huko. Siku hiyo itakuwa siku ya ghadhabu, siku ya dhiki na dhiki, siku ya dhiki na uharibifu, siku ya giza na utusitusi, siku ya mawingu na giza, siku ya tarumbeta na kilio cha vita dhidi ya miji yenye ngome na juu ya minara ya pembeni. nitawaletea watu dhiki, nao watatembea kama vipofu, kwa sababu wamemtenda BWANA dhambi." (Sef 1:14-17)

Kwa Wafilisti
"Ole wenu ninyi mkaao kando ya bahari, enyi Wakerethi; neno la Bwana li juu yako, Ee Kanaani, nchi ya Wafilisti. 'Nitawaangamiza, wala hapana hata mmoja atakayesalia.' … Itakuwa ya mabaki ya nyumba ya Yuda; huko watapata malisho." (Sef 2:5; 7)

Kwa Moabu
“Nimesikia matusi ya Moabu na dhihaka za Waamoni, ambao waliwatukana watu wangu na kutoa vitisho dhidi ya nchi yao. Hakika Moabu atakuwa kama Sodoma, Waamoni kama Gomora. (Sef 2:8; 9)

Kwa Wakushi
“Nanyi pia, enyi Wakushi, mtauawa kwa upanga wangu.” (Sef 2:12)

Kwa Ashuru
“Naye ataunyosha mkono wake juu ya kaskazini, na kuiharibu Ashuru, na kuuacha Ninawi ukiwa kabisa, na kavu kama jangwa.” (Sef 2:13)

Kwa wale walioko Yerusalemu
“Ole wake mji wa madhalimu, waasi na wenye unajisi! Hamtii mtu yeyote, hakubali kurekebishwa. Hamtumaini Bwana, hamkaribii Mungu wake.” (Sef 3:1-2)

“Niliuambia mji, Hakika utaniogopa na kukubali kurudiwa; Ndipo makao yake hayangekatiliwa mbali, wala adhabu zangu zote hazitampata. Lakini bado walikuwa na hamu ya kutenda ufisadi katika yote waliyofanya.” (Sef 3:7)

“Nitawaondoa katika mji huu wale wanaofurahia kiburi chao. Hutakuwa na kiburi tena juu ya mlima wangu mtakatifu. Lakini nitawaacha ndani yako walio wapole na wanyenyekevu, wanaolitumainia jina la BWANA.” (Sef 3:11-12)

Hoja Muhimu kutoka kwa Sefania
- Watu wanapoacha kuwa waaminifu kwa Mungu na amri Zake, ni uharibifu wa milele pekee unaongoja, isipokuwa watambue hali yao ya kiroho na kutubu, kurudi, kusihi msamaha na rehema na kuanza kuishi kwa uadilifu.

HAGAI

Miaka mingi ya uhamishoni imekimbia. Amri ya Koreshi ilikuwa imewaachilia mateka. Sasa walikuwa na uhuru wa kurudi katika nchi yao wenyewe. Walihimizwa kufanya hivyo, kuanzisha upya taasisi zao za kitaifa na kujenga upya hekalu, jambo kuu katika maisha yao ya kidini. … Miaka kumi na sita baada ya kuachiliwa na Koreshi, Hagai aliwachochea kutoka katika kutojali kwao na kazi ya Hekalu ikaanza tena. (kutoka Dickson Bible)

“Watu hawa husema, ‘Wakati haujafika wa kujengwa kwa nyumba ya Bwana. Lakini Hagai kama alivyoagizwa na Mwenyezi-Mungu akasema, “Je! … Zingatia kwa makini njia zako. Pandeni milimani, mkashushe mbao, mkaijenge nyumba, ili nipate furaha ndani yake, na kutukuzwa, asema Bwana.’” (Hag 1:2, 3-4; 7-8) Je!

“Ndipo Zerubabeli mwana wa Shealtieli, Yoshua mwana wa Yehosadaki, kuhani mkuu, na mabaki yote ya watu wakaitii sauti ya BWANA, Mungu wao, na neno la nabii Hagai, kwa sababu BWANA Mungu wao alikuwa amemtuma. Na watu wakamcha Bwana. … Wakaja na kuanza kufanya kazi katika nyumba ya Bwana Mwenye Nguvu Zote, Mungu wao.” (Hag 1:12; 14)

“ ‘Uwe hodari, Ee Zerubabeli,’ asema Yehova. ‘Uwe hodari, Ee Yoshua mwana wa Yehosadaki, kuhani mkuu. Iweni hodari, enyi watu wote wa nchi, asema Bwana, mkafanye kazi. Kwa maana mimi nipo pamoja nanyi,’ asema BWANA Mwenye Nguvu Zote. Haya ndiyo niliyoagana nanyi mlipotoka Misri. Na Roho wangu anakaa kati yenu. Msiogope.’” (Hag 2:4-5)

Hoja muhimu kutoka kwa Hagai
- Bwana hafurahishwi wakati watu wake wakijiweka mbele badala ya Yeye.

Yaelekea Zekaria alizaliwa Babiloni na kuhani aliyerudi Yerusalemu pamoja na Zerubabeli. Aliwatabiria wale waliorudi. Zekaria anaanza na ukumbusho wa dhambi za mababu zao."Bwana aliwakasirikia sana baba zenu. Msiwe kama baba zenu, ambao manabii wa kwanza waliwalilia, wakisema, Bwana wa majeshi asema hivi, Rudini katika njia zenu mbaya na matendo yenu mabaya. Lakini hawakunisikiliza, wala hawakunisikiliza, asema BWANA."

"Baba zako wako wapi? Na manabii, je! wanaishi milele? Lakini maneno yangu na sheria zangu, nilizowaamuru watumishi wangu manabii, je! hazikuwapata baba zenu? Basi wakatubu, wakasema, Kama alivyokusudia Bwana wa majeshi kututendea kwa njia na matendo yetu, ndivyo alivyotutendea. (Zek 1:2-6)

Maono ya Zekaria

<u>Mtu anayeendesha farasi mwekundu</u>
"Mtu anayepanda farasi mwekundu! Alikuwa amesimama kati ya mihadasi. Hawa ndio aliowatuma Bwana kuzunguka-zunguka duniani. Nao wakamjibu malaika wa Bwana aliyesimama kati ya mihadasi, wakasema, Tumezunguka katika nchi, na tazama, dunia yote imetulia. Kwa hiyo, Bwana asema hivi, Nimerudi Yerusalemu kwa rehema; nyumba yangu itajengwa ndani yake, asema Bwana wa majeshi, na kamba ya kupimia itanyoshwa juu ya Yerusalemu. piga kelele tena, Bwana wa majeshi asema hivi, Miji yangu itafurika tena kufanikiwa, naye Bwana ataufariji Sayuni tena, na kuuchagua Yerusalemu tena." (Zek 1:10-11; 16-17) .

<u>Pembe na Mafundi</u>
"Hizi ndizo pembe zilizotawanya Yuda, hata hakuna mtu aliyeinua kichwa chake. Na mafundi hawa wamekuja kuwatia hofu, na kuziangusha chini pembe za mataifa, walioinua pembe zao juu ya nchi ya Yuda, ili kuwatawanya." (Zek 1:21)

<u>Mtu mwenye uzi wa kupimia kupima Yerusalemu</u>
"Yerusalemu utakaliwa na watu kama vijiji visivyo na kuta, kwa sababu ya wingi wa watu na mifugo ndani yake. Nami nitakuwa ukuta wake wa moto kuuzunguka pande zote, asema BWANA, nami nitakuwa huo utukufu ndani yake." (Zek 2:4-5)

<u>Shetani Alikemea</u>
"Basi Yoshua alikuwa amevaa mavazi machafu akiwa amesimama mbele ya malaika. Malaika akawaambia wale waliosimama mbele yake, Mvueni nguo zake chafu. Kisha akamwambia Yoshua, Tazama, nimeiondoa dhambi yako, nami nitakuvalisha mavazi mazuri." (Zek 3:3-4)
Maoni:**Mavazi machafu pengine yanawakilisha watu waliotiwa madoa ya dhambi na mavazi safi ni mavazi yasiyo na madoa ya dhambi.**

<u>Kinara cha taa na Mizeituni Miwili</u>
"Hili ndilo neno la BWANA kwa Zerubabeli, si kwa uwezo, wala si kwa nguvu, bali ni kwa roho yangu, asema BWANA wa majeshi. (Zek 4:6-7)

"Mikono ya Zerubabeli imeuweka msingi wa nyumba hii; mikono yake nayo itaikamilisha. Ndipo mtakapojua kwamba Mwenyezi-Mungu wa majeshi amenituma kwenu." (Zek 4:9-10)

<u>Kitabu cha Kuruka</u>
"Hii ndiyo laana itokayo juu ya nchi yote; kwa maana kama lisemavyo upande mmoja, kila mwivi atafukuzwa, na kama lisemavyo upande wa pili, kila mtu aapaye kwa uongo atafukuzwa. (Zek 5:3)

<u>Magari manne</u>
"Magari manne ni roho nne za mbinguni. … Wale wanaokwenda nchi ya kaskazini wameipumzisha Roho yangu katika nchi ya kaskazini." (Zek 6:1, 8)

“Zekaria aliwauliza watu wote wa nchi na makuhani, ‘Mlipofunga na kuomboleza katika mwezi wa tano na wa saba kwa muda wa miaka sabini iliyopita, je! kweli mlifunga kwa ajili yangu? Na mlipokuwa mkila na kunywa, je! … Hili ndilo asemalo BWANA Mwenye Nguvu Zote: ‘Simamieni haki ya kweli; kuoneana huruma na kuhurumiana. Usimdhulumu mjane au yatima, mgeni au maskini. Msifikiriane ubaya katika nyoyo zenu.' Lakini walikataa kusikiliza; kwa ukaidi wakageuza migongo na kuziba masikio yao. Waliifanya mioyo yao kuwa migumu kama gumegume na hawakutaka kusikiliza sheria au maneno ambayo Mwenyezi-Mungu wa majeshi alituma kwa Roho wake kupitia manabii wa awali. Kwa hiyo BWANA Mwenye Nguvu Zote akakasirika sana.” (Zek 7:5-6; 9-12)

“‘Usiogope. Haya ndiyo mtapaswa kufanya: Semeni ukweli ninyi kwa ninyi, na toeni hukumu ya kweli na ya kweli katika mahakama zenu; usipange mabaya juu ya jirani yako, na usipende kuapa kwa uongo. Nachukia haya yote,’ asema BWANA. …Kwa hiyo, pendani ukweli na amani.” (**Zek 8:16-17, 19)**

<u>Mji wa Ukweli</u>

“Bado watu wengi na wenyeji wa miji mingi watakuja, na wenyeji wa mji mmoja watauendea mji mwingine, na kusema, Twendeni mara moja ili kumwomba Bwana, na kumtafuta Bwana wa majeshi. (Zek 8:20-21)

“Siku hizo watu kumi wa lugha zote na mataifa watamshika Myahudi mmoja kwa upindo wa vazi lake, wakisema, Twendeni pamoja nanyi, kwa maana tumesikia ya kwamba Mungu yu pamoja nanyi. (Zek 8:23)

“Furahi sana, Ee Binti Sayuni! Piga kelele, Binti wa Yerusalemu! Tazama, mfalme wako anakuja kwako, mwenye haki, mwenye wokovu, mpole, amepanda punda, juu ya mwana-punda, mtoto wa punda.” (Zek 9:9-11)
Maoni: Yesu aliingia Yerusalemu kwa njia hii “Nendeni mpaka kijiji kilicho mbele yenu, na mara mtamkuta punda amefungwa, na mwana-punda pamoja naye. Wafungueni na mniletee. Mtu ye yote akiwaambia neno lo lote, mtasema, Bwana anawahitaji, naye atawatuma mara moja. (Mt 21:2-3) … Atatangaza amani kwa mataifa. … Nitawatoa wafungwa wako kutoka katika shimo lisilo na maji. Shimo lisilo na maji ni kaburi.

“Watu wanatanga-tanga kama kondoo walioonewa kwa kukosa mchungaji. Hasira yangu inawaka juu ya wachungaji, nami nitawaadhibu wakuu; kwa maana Bwana wa majeshi atalichunga kundi lake, nyumba ya Yuda, na kuwafanya kama farasi wa kiburi vitani. Kutoka Yuda litakuja jiwe la pembeni.” (Zek 10:2-4)
Maoni: Basi, ninyi si wageni tena wala wapitaji, bali ninyi ni wenyeji pamoja na watakatifu na watu wa nyumba ya Mungu, iliyojengwa juu ya msingi wa mitume na manabii, naye Kristo Yesu mwenyewe akiwa jiwe kuu la pembeni. (Waefeso 2:19-20)

“Nilichukua fimbo yangu iitwayo Neema na kuivunja, na kulibatilisha agano nililofanya na mataifa yote. Ilibatilishwa siku hiyo, na hivyo wale walioteswa wa kundi waliokuwa wakinitazama wakajua kuwa ni neno la Bwana. Nikawaambia, Mkiona ni vyema, nipeni malipo yangu; lakini kama sivyo, ishike." Kwa hiyo, wakanilipa vipande thelathini vya fedha. Bwana akaniambia, Mtupe mfinyanzi, yaani, bei nzuri waliyoniwekea. Kwa hiyo, nilichukua vile vipande thelathini vya fedha na kumtupa mfinyanzi katika nyumba ya Yehova. Kisha nikaivunja fimbo yangu ya pili iitwayo Muungano, nikavunja udugu kati ya Yuda na Israeli. Ndipo Mwenyezi-Mungu akaniambia, ‘Chukua tena vifaa vya mchungaji mpumbavu. Kwa maana nitainua juu ya nchi mchungaji ambaye hatawajali waliopotea, wala hatawatafuta makinda, wala hatawaponya waliojeruhiwa, wala hatawalisha walio na afya njema, bali atakula nyama ya kondoo wateule, na kuzing'oa kwato zao.' Ole wake mchungaji asiyefaa kitu, ambaye analiacha kundi! (Zek 11:10-17)

> Maelezo: “Tazama, siku zinakuja, asema Bwana, nitakapofanya agano jipya na nyumba ya Israeli, na nyumba ya Yuda, si kama agano lile nililofanya na baba zao. Nitatia sheria zangu katika nia zao, na katika mioyo yao nitaziandika, nami nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu. Kwa maana nitayarehemu maovu yao, wala sitazikumbuka dhambi zao tena.” (Ebr 8:8-12)

“Nitawamiminia nyumba ya Daudi na wenyeji wa Yerusalemu roho ya neema na dua. Watanitazama mimi, yeye waliyemchoma.” (Zek 12:10)
Maelezo: “Mmoja wa askari alimchoma ubavu kwa mkuki, na mara ikatoka damu na maji. Aliyeiona ametoa ushahidi.” (Yohana 19:34-35)

Siku hiyo nyumba ya Daudi na wenyeji wa Yerusalemu itafunguliwa chemchemi, ili kuwatakasa na dhambi na uchafu" (Zek 13:1).

Mambo Muhimu kutoka kwa Zekaria

- Wakati umefika wa kutubu, kurudi kwa Bwana na kufanya kazi yake.
- Shetani anachafua dhambi. Bwana anasafisha.
- **Simamia haki ya kweli; kuoneana huruma na kuhurumiana.**
- **Usimdhulumu mjane au yatima, mgeni au maskini.**
- **Msiwaziane mabaya.**
- **Sema ukweli. toa hukumu ya kweli na iliyo sahihi.**
- **Msifanye njama mbaya.**
- **Usiape kwa uwongo.**

MALAKI

Malaki hana habari za utangulizi kumhusu. Inaanza na "Neno la neno la Bwana kwa Israeli" kisha inaendelea kusema dhidi ya mazoea maovu ya wale waliokuwa wamerudi kutoka Babiloni. (Mal 1:1)

"Ni ninyi, enyi makuhani, mnaodharau jina langu. Lakini mnauliza, Tumelidharauje jina lako? Unaweka chakula kilichotiwa unajisi kwenye madhabahu yangu. Lakini mwauliza, Tumewatia unajisi jinsi gani? Kwa kusema kwamba meza ya Bwana ni ya kudharauliwa. Unapoleta wanyama vipofu kwa ajili ya dhabihu, je, hilo si kosa? Unapotoa dhabihu wanyama walio vilema au wagonjwa, je, hilo si kosa? ... sitakubali toleo lolote kutoka kwa mikono yako." (Mal 1:6-8, 10)

"Na alaaniwe mdanganyifu ambaye ana dume anayekubalika katika kundi lake na kuweka nadhiri ya kumtoa, lakini kisha akamtolea Mwenyezi-Mungu mnyama aliye na dosari."

"Mawaidha haya ni kwa ajili yenu, enyi makuhani. Ikiwa hamsikii, na msipoweka moyo wenu kuliheshimu jina langu, nitatuma laana kati yenu." (Malaki 2:1-2)

"Agano langu lilikuwa pamoja naye kabila ya Lawi, agano la uzima na amani, nami nikampa hayo; hii ilihitaji heshima na akaniheshimu na kusimama katika hofu ya jina langu. Mafundisho ya kweli yalikuwa kinywani mwake na hakuna neno la uongo lililoonekana midomoni mwake. alienda pamoja nami kwa amani na unyofu, na kuwageuza wengi waache dhambi." (Malaki 2:5-6)

"Lakini ninyi mmeiacha njia, na kwa mafundisho yenu mmewakwaza wengi; mmelihalifu agano na Lawi; kwa sababu hamkufuata njia zangu, bali mmeonyesha upendeleo katika mambo ya sheria." (Malaki 2:8-9)

"Yuda amevunja imani. Jambo la kuchukiza limefanyika katika Israeli na katika Yerusalemu: Yuda amenajisi mahali patakatifu anapopenda Yehova, kwa kuoa binti ya mungu wa kigeni." (Malaki 2:11-12)
Maoni: Sheria ya Musa ilikataza kuoa waabudu sanamu wa kipagani "BWANA, Mungu wako, atakapokuleta katika nchi unayoingia kuimiliki, na kuyaondoa mataifa mengi mbele yako, Mhiti, na Mgirgashi, na Mwamori, na Mkanaani, na Mperizi, na Mhivi, na Myebusi; na kuwashinda, basi lazima kuwaangamiza kabisa. Usifanye agano nao wala usiwarehemu. Msiolewe nao, kuwaoza wana wao binti zenu, wala msiwatwalie wana wenu binti zao; kwa maana watawageuza wana wenu wasinifuate mimi na kutumikia miungu mingine." (Kum. 7:1-4)
Maoni: Ahadi kwamba mataifa yote yatabarikiwa na Masihi aliyeahidiwa, Kristo, ilitolewa kwa Abrahamu hivyo kwa makabila kumi na mawili ya Israeli. Kwa hiyo, kuoa ndani ya makabila kumi na mawili kulihakikisha Angekuwa Mwisraeli kutoka katika ukoo wa Daudi.

“Kwa habari za mtu afanyaye haya, hata awe nani, BWANA na amtenge na hema za Yakobo, hata kama anamtolea Bwana wa majeshi. Jambo lingine unalofanya: Unafurika madhabahu ya Bwana kwa machozi. Mnalia na kuomboleza kwa sababu hatazingatii tena matoleo yenu au kuzipokea kwa raha kutoka kwa mikono yenu. Unauliza, "Kwa nini?" Ni kwa sababu BWANA ndiye shahidi kati yako na mke wa ujana wako, kwa sababu umemwamini, ingawa ni mwenzako, mke wa agano lako la ndoa.” (Malaki 2:12-14)

“Kwa hiyo, nitawakaribia ninyi ili nihukumu. Nitakuwa mwepesi kushuhudia juu ya wachawi, wazinzi na waapiao uongo, juu ya wale wanaowadhulumu wafanyakazi ujira wao, wanaowadhulumu wajane na yatima, na kuwanyima wageni haki, lakini hawaniogopi mimi,” asema BWANA Mwenye Nguvu Zote. (Mal 3:5)

“Je, mwanadamu atamwibia Mungu? Hata hivyo unaniibia. Lakini unauliza, Tunakuibiaje? Katika zaka na sadaka. Mko chini ya laana - taifa lenu lote - kwa sababu mnaniibia mimi. Leteni zaka nzima (si sehemu au matoleo yenye dosari) ghalani, ili kiwemo chakula katika nyumba yangu.” (Malaki 3:8-10)

“Hakika siku inakuja; itawaka kama tanuru. Wote wenye kiburi na kila mtenda maovu watakuwa makapi, na siku hiyo inayokuja itawateketeza kwa moto,” asema BWANA Mwenye Nguvu Zote. (Mal 4:1)

Mambo Muhimu kutoka kwa Malaki

- Kumdharau Mungu kunadhihirishwa kwa kujiwekea yaliyo bora zaidi.
- Kutembea na Bwana katika unyofu huleta maisha ya amani.
- Kuacha uhusiano wa agano la mtu na Mungu, mke au mume au mtu mwingine yeyote ni chukizo kwani ni uzinzi, ni kuvunja agano.
- Wenye kiburi na watenda maovu watateketezwa kwa moto mwisho wa nyakati.

Imetolewa kutoka kwa The Outlined Bible na Steve Flatt

Tangu wakati tunapoondoka Malaki, takriban miaka 400 inapita kabla ya mistari ya ufunguzi ya Agano Jipya. Wakati huo matukio mengi muhimu ya kihistoria na mabadiliko hutokea. Zikiunganishwa, masharti haya yanajumuisha "wakati ufaao tu" wa kuja kwa Yesu Kristo. (taz. Warumi 5:6)

I. Milki ya Babeli

Wakati wa miaka sabini ya utumwa wa Babeli, mabadiliko kadhaa ya kudumu, muhimu yalifanyika katika Uyahudi.

1. Sinagogi likawa mahali pa kutawala pa ibada na mafundisho.2. Mwandishi alichukua mahali pa kuhani kama watu wenye uvutano mkubwa zaidi wa kiroho. (Wasomi wa Biblia walichukua nafasi ya watumishi wa Mungu.)3. Uhamisho wa Babeli pia uliunda Diaspora, Wayahudi waliotawanyika kwani Wayahudi wengi hawakurudi Palestina.

II. Milki ya Umedi na UajemiMfalme Koreshi Uajemi alishinda Babeli mwaka wa 539 KK.

III. Ufalme wa Kigiriki

A. Ingawa ufalme wa Kiyunani ulikuwa umetabiriwa na nabii Danieli (cf. Danieli 2) wakati wa kutawaliwa kwake haukuonyeshwa katika maandiko.

B. Ugiriki ilianza kutawala wakati Philip wa Makedonia alifanikiwa kuunganisha majimbo ya jiji la Ugiriki chini ya utawala mmoja. Alitawala kutoka 359 BC hadi 306 BC.

C. Alexander the Great alimrithi baba yake mwaka 336 KK na kutawala kwa miaka kumi na tatu.

1. Alexander alikuwa shujaa wa kijeshi.
2. Akifundishwa na Aristotle alilemewa na wazo la kuuteka na kuuunganisha ulimwengu chini ya utamaduni wa Kigiriki.
3. Taifa baada ya taifa lilipoanguka, usanifu wa Kigiriki, michezo ya Kigiriki, lugha ya Kigiriki, desturi za Kigiriki, n.k. zilienea katika ulimwengu wa Mediterania.
4. Alexander na wanajeshi wake waliiteka Palestina mnamo 332 BC.
   a. Wayahudi hawakutoa upinzani wowote wa kijeshi. b. Kama Waajemi, Wagiriki waliwaruhusu Wayahudi uhuru wa kidini.

D. Baada ya kifo cha Alexander, ushawishi wa Wagiriki ulimwenguni pote uliendelea, lakini mapigano yalizuka kati ya majemadari wake, na milki hiyo ikagawanyika katika sehemu nne:

1. Ptolemy alitawala Misri.2. Antipater alidhibiti Ugiriki na Makedonia.3. Seleuko alitawala Babeli.4. Lysimachus alitawala Thrace.

E. Hatimaye, mamlaka mbili, Ptolemy na Seleuko, zilitawala.

IV. Miaka ya Baada ya Kigiriki/Kabla ya Kirumi

A. Akina Ptolemy walikuwa na udhibiti wa kisiasa na kijeshi juu ya Palestina kuanzia 323BC-198 BC.

1. Chini ya utawala wao, ushawishi wa Wagiriki uliendelea kuwa na nguvu zaidi.2. "Maandiko" yalitafsiriwa yapata 250 BC. katika Kigiriki - Septuagint (LXX)

B. Antiochus III alipata udhibiti wa Palestina mwaka wa 198 KK. (taz. 1 Wamakabayo 1:15)

1. Miaka thelathini baadaye, mwanawe Antiochus IV Epiphanies alikuwa kwenye kiti cha enzi.2. Antiochus Epiphanies alijaribu kuwateka Ptolemies wa Misri lakini alilazimishwa kutoka na Rumi iliyopanda juu.3. Alirudi nyuma kupitia Palestina na kutoa hasira yake juu ya Wayahudi. (1 Wamakabayo 1:20-53)4. Alinajisi hekalu, akalivua hazina zake. Mnamo Desemba 16, 167 KK.
5. Antiochus Epiphanies hata alitoa nguruwe kwenye madhabahu takatifu. (1 Wamakabayo 1:54-64)

C. Kuhani wa Kiyahudi aliyeitwa Mathias na wanawe watano waliongoza uasi dhidi ya Waseleucidi mwaka wa 166 KK.

1. Kutoka nchi ya milimani, walipanga wapiganaji wa msituni. (1 Wamakabayo 2:1-70)2. Mathiya alikufa mwaka uliofuata na uongozi wa uasi ukapita kwa mwanawe Yuda.

3. Yuda Maccabeus alichukua udhibiti wa Yerusalemu.
    a. Alijenga madhabahu mpya na kulirekebisha hekalu.b. Aliweka wakfu tena hekalu kwa Bwana mnamo Desemba 14, 164 KK. c. Hanukkah (Sikukuu ya Taa) ni msimu wa likizo wa Kiyahudi wa kila mwaka ambao huadhimisha tukio hili.
4. Chini ya uongozi wa Wamakabayo, Palestina ilijiondoa katika ushawishi wa Washami (yaani - Seleucid), hasa kupitia mkataba uliofanywa na Roma mwaka 139 KK.
5. Wakati wa utawala wa Wamakabayo, vikundi viwili vilipata umaarufu
    a. Hasidi wakawa Mafarisayo.b. Wagiriki wakawa Masadukayo.

V. Ufalme wa KirumiA. Roma ilichukua udhibiti wa Palestina chini ya Pompey mnamo 63 KK.

B. Ingawa mamlaka ya Kirumi ilitawala ulimwengu uliostaarabika katika kipindi chote cha muda kilichofunikwa na maandiko ya Agano Jipya, Rumi kimsingi iliruhusu maeneo yaliyotekwa kujitawala.

C. Baada ya Pompey kuiteka Palestina, utawala wa Palestina ulipewa Antipater. Alikuwa mwanzo wa nasaba ya Herode

D. Baada ya Antipater, Herode Mkuu, mtu katili na mkatili, alitawala Wayahudi kutoka 37 BC hadi 4 AD.

E. Baada ya kifo cha Herode, Palestina iligawanywa kati ya wanawe - Filipo, Antipas, na Archileus.

F. Chini ya himaya ya Kirumi, mambo kadhaa yalikuwepo kwa ajili ya "utimilifu wa wakati."
    1. Lugha ya kawaida.2. Amani ya jumla duniani kote.3. Umaskini ulioenea miongoni mwa watu waliotekwa.4. Utumwa ulitekelezwa.

thebiblewayonline.com/HTML/Outlined Bible/Out-35Between.html

Miaka 400 hivi kabla ya Mathayo kuandika kuhusu Yesu wa Nazareti, Masihi, Zekaria aliandika “Nilichukua fimbo yangu iitwayo Neema na kuivunja, nikilitangua agano (agano ambalo Mungu alifanya kupitia Musa) nililofanya na mataifa yote. Ilibatilishwa siku hiyo, na kwa hiyo wale walioteswa wa kundi waliokuwa wakinitazama wakajua kwamba lilikuwa Neno la Bwana.” (Zekaria 11:10) “Nitawamiminia nyumba ya Daudi na wenyeji wa Yerusalemu roho ya neema na maombi (Kristo, dhabihu ya upatanisho). Watanitazama mimi, niliyemchoma (askari wa Kirumi alimchoma Yesu alipokuwa msalabani).” (Zekaria 12:10) Siku hiyo chemchemi itafunguliwa kwa ajili ya nyumba ya Daudi na wenyeji wa Yerusalemu, ili kuwasafisha kutokana na dhambi na uchafu. (Zekaria 13:1)

Nasaba ya Yesu

Kwa hiyo, Mathayo anaanza kitabu chake kuhusu Mesiya ajaye kwa “kitabu cha nasaba ya Yesu Kristo, mwana wa Daudi, mwana wa Abrahamu.” Baadaye kidogo katika mstari wa 16-17 anasema “Yosefu, mume wa Mariamu, ambaye Yesu alizaliwa kwake, aitwaye Kristo. Kwa hiyo, vizazi vyote kuanzia Abrahamu hadi Daudi vilikuwa vizazi kumi na vinne, na kutoka kwa Daudi hadi uhamisho wa Babiloni vizazi kumi na vinne, na kutoka uhamisho hadi Babiloni hadi Kristo vizazi kumi na vinne. Yesu alizaliwa na Mariamu huko Bethlehemu kama ilivyotabiriwa katika Mika 5: 2 - "Lakini wewe, Bethlehemu Efratha, uliye mdogo sana kuwa katika jamaa za Yuda, kwako atanitokea mtu atakayekuwa mtawala katika Israeli, ambaye kutokea kwake ni tangu zamani za kale, tangu zamani za kale." Kwa sababu ya agizo la Herode, malaika aliwaagiza Yusufu na Mariamu wakimbilie Misri. Kufuatia kifo cha Herode, walirudi Nazareti ambako aliishi hadi alipoanza huduma Yake. Chati ya Nasaba ya Yesu inaweza kupatikana katika http://www.thebiblewayonline.com/Genealogy/genealogy.htm.

Ujumbe wa Yohana Mbatizaji

“Siku zile Yohana Mbatizaji alikuja akihubiri katika nyika ya Uyahudi, Tubuni, kwa maana ufalme wa mbinguni umekaribia. Kwa maana huyo ndiye aliyenenwa na nabii Isaya, aliposema, Sauti ya mtu aliaye nyikani, Itengenezeni njia ya Bwana; yanyosheni mapito yake.”… “Nchi zote za kandokando ya Yordani walikuwa wakimwendea, naye akawabatiza katika mto Yordani, wakiziungama dhambi zao. … Kisha Yesu akaja kutoka Galilaya mpaka Yordani kwa Yohana ili abatizwe naye. Yohana angemzuia, akisema, Mimi nahitaji kubatizwa na wewe, nawe waja kwangu? Lakini Yesu akamjibu, "Acha iwe hivyo sasa, kwa maana ndivyo itupasavyo kuitimiza haki yote." (Mt 3:1-3; 5-6; 13-15)
Maoni: Masihi aliyengojewa kwa muda mrefu yuko hapa, jitayarishe kumsikiliza.

Majaribu ya Ibilisi kwa Yesu

Kisha Yesu aliongozwa na Roho hadi jangwani ili ajaribiwe na shetani kwa njia tatu tofauti. Hizi ndizo njia zilezile anazotumia leo dhidi ya wale walio ndani ya Kristo - Kanisa lake.

a) Tamaa ya chakula - tamaa ya mwili.
b) Tamaa ya madaraka - fahari ya maisha
c) Kutamani vitu - tamaa ya macho.

Kwa kila jaribu Yesu alijibu kwa “Imeandikwa” hivyo shetani aliondoka kwa muda mwafaka zaidi.

“Naye (Yesu) aliposikia kwamba Yohana amekamatwa, alikwenda zake mpaka Galilaya. Akaondoka Nazareti, akaenda Kapernaumu, kando ya bahari, akakaa katika nchi ya Zabuloni na Naftali, ili litimie neno lililonenwa na nabii Isaya, akisema, Nchi ya Zabuloni na nchi ya Naftali, njia ya bahari, ng'ambo ya Yordani, Galilaya ya Mataifa. Kisha akazunguka katika Galilaya yote, akifundisha katika masinagogi yao, na kuihubiri Injili ya ufalme, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina katika watu. Umaarufu wake ukaenea na “umati mkubwa wakamfuata kutoka Galilaya, na Dekapoli, na Yerusalemu, na Yudea, na ng’ambo ya Yordani.” (Mt 4:12-15; 23-25)
Maoni: Ibilisi atatumia udhaifu huu watatu wa kibinadamu kuwajaribu.

Yesu Alifundisha Jinsi ya Kuishi Kwa Kumpendeza Mungu

Heri

- Maskini katika Roho - wale wanaotambua dhambi zao wenyewe na haki ya Mungu. (Mt 5:3)

- Wale wanaoomboleza - wale wasiofurahishwa na udhaifu wao wa kiroho badala ya shida zao za kimwili maishani. (Mt 5:4)
- Wapole - wale wasio na kiburi, kiburi au kiburi. (Mt 5:5)
- Wale wenye Njaa na Kiu ya haki, - wale wanaotafuta daima kufanya yaliyo sawa na kumpendeza Mungu. (Mt 5:6)
- Mwenye kurehemu - wale wasiohukumu au kulaani. (Mt 5:7)
- Walio Safi Moyoni - watu wanyoofu, wasio na uwongo, wasio na kitu chochote kinachochafua, kinachozini, na kupotosha. (Mt 5:8)
- Wapenda Amani - wale wanaoishi kwa amani na wenzao na kuwasaidia wengine kufanya hivyo. (Mathayo 5:9)
- Waaminifu/Wenye Haki - Kuishi kweli kwa Kristo bila kujali mateso, shinikizo, majaribu au tamaa. (Mt 5:10)

Chumvi na Mwanga

“Ninyi ni chumvi ya dunia, lakini chumvi ikiwa imepoteza ladha yake itarudishwaje? Haifai tena kwa chochote ila kutupwa nje na kukanyagwa chini ya miguu ya watu. Ninyi ni nuru ya ulimwengu. Mji uliowekwa juu ya mlima hauwezi kufichwa. Wala watu hawawashi taa na kuiweka chini ya pishi, bali juu ya kiango, nayo yawaangaza wote waliomo nyumbani.” (Mt 5:13-15)

Maoni: Mnapofanya matendo mema na kumtukuza Baba yenu aliye mbinguni, inaonekana na wengine.

Timiza Sheria

“Msidhani ya kuwa nalikuja kuitangua Torati au Manabii; sikuja kutangua bali kutimiliza. Kwa maana nawaambia, Haki yenu isipozidi hiyo ya waandishi na Mafarisayo, hamtaingia kamwe katika ufalme wa mbinguni. (Mt 5:17-18)

Maoni: Wakati umekaribia wa badiliko kutoka kwa agano ambalo Mungu alifanya kupitia Musa hadi agano ambalo Kristo atafanya.

Maoni: Kwa Mafarisayo haki kama njia ya maisha ni kitu cha kuonekana na watu; kwa mfano, niangalie jinsi nilivyo mzuri.

Tatua na Upatanishe Tofauti

“Mmesikia watu wa kale walivyoambiwa, Usiue; na mtu akiua, itampasa hukumu. Lakini mimi nawaambia, kila amwoneaye ndugu yake hasira (kutaka kuua) itampasa hukumu. Ikiwa una jambo dhidi ya ndugu yako, patanishwe mara moja. Patana haraka na mshitaki wako.” (Mt 5:21-22; 24-25)

Maoni: "Umesikia inasemwa" labda ni fundisho la marabi.

Maoni: Ni hatari kuwa na nia mbaya au kinyongo.

Matendo Yanayodhuru Uzima wa Milele

“Mmesikia kwamba imenenwa, Usizini; Lakini mimi nawaambia, Kila mtu atazamaye mwanamke kwa kumtamani amekwisha kuzini naye moyoni mwake. (Mt 5:27-28)

Maoni: Mtu anayetamani mwenzi wa mwingine si mwaminifu kwa agano la ndoa - mzinzi.

Talaka au Kuachana

“Ilisemwa pia, ‘Mtu yeyote anayemwacha mke wake, na ampe cheti cha talaka. Lakini mimi nawaambia, kila mtu amwachaye mkewe, isipokuwa kwa sababu ya uasherati, amfanya mzinzi. Na anayemwoa aliyeachwa anazini.” (Mt 5:31-32)

Maoni: Kuvunja agano ni dhambi.

thebiblewayonline.com/HTML/Ndoa na Talaka.html.

Viapo vya Uongo na Viapo

“Mmesikia watu wa kale walivyoambiwa, Usiape kwa uongo, bali utamtimizia Bwana yale uliyoapa. Lakini mimi nawaambia, msiape hata kidogo. (Mt 5:33)

Maoni: “umesikia” pendekeza sana kufanya kiapo, kumwita Mungu kama shahidi wako, lilikuwa jambo la kawaida.

Maoni: Acha unachosema kiwe tu 'Ndiyo' au 'Hapana'; chochote zaidi ya hiki kinatokana na nia mbaya.

Kupata Hata kwa Kufanya Mema

“Mmesikia kwamba imenenwa, Jicho kwa jicho na jino kwa jino. (Kusawazisha) Mtu akikulazimisha mwendo wa maili moja, nenda naye maili mbili. Mpe anayeomba kwako, wala usimkatae anayetaka kukukopa.” (Mathayo 5:38)
Maoni: Mungu ni upendo. Kristo alitoa maisha yake. Fanya mema - si mabaya.

Upendo na Chuki

“Mmesikia kwamba imenenwa, Umpende jirani yako, na, umchukie adui yako; Lakini mimi nawaambia, wapendeni adui zenu na waombeeni wanaowaudhi, ili mpate kuwa wana wa Baba yenu aliye mbinguni. Maana yeye huwaangazia jua lake waovu na wema, huwanyeshea mvua wenye haki na wasio haki. Kwa maana mkiwapenda wale wanaowapenda ninyi, mna thawabu gani? Je! hata watoza ushuru hawafanyi vivyo hivyo? Na mkiwasalimu ndugu zenu tu, mnafanya nini zaidi ya wengine? Je! hata watu wa mataifa mengine hawafanyi vivyo hivyo?” (Mt 5:43-47)
Maoni: Mungu anakupenda. Ibilisi anachukia. Ni chaguo lako kufuata.

Kutafuta Utambuzi wa Kibinafsi na Makini

“Jihadharini msifanye wema wenu mbele ya watu ili mtazamwe nao, kwa maana mkifanya hivyo hamtapata thawabu kutoka kwa Baba yenu aliye mbinguni. Lakini unapotoa kwa wahitaji usitafute kutambuliwa mruhusu Mungu apokee utukufu.” (Mt 6:1-2) “Mnaposali, msiwe kama wanafiki kwa maana wao hupenda kuonekana na wengine; salini faraghani na si kwa maneno yenu mengi.” (Mt 6:5-6) “Mnapofunga, msiwe na huzuni kama wanafiki ili kuonekana na watu. Lakini unapofunga fanya kwa faragha bila kujishughulisha mwenyewe.” (Mt 6:16)
Maoni: Kutamani kutambuliwa kibinafsi badala ya kumtukuza Mungu sio kuishi kwa haki.

Hazina Mbinguni

"Msijiwekee hazina duniani, nondo na kutu huharibu, na wezi huingia na kuiba, bali jiwekeeni hazina mbinguni kama moyo wako ulivyo." (Mt 6:19-20) “Jicho ni taa ya mwili. Kuwa makini na kile kinachoendelea." (Mt 6:22) “Hakuna mtu awezaye kutumikia mabwana wawili. Huwezi kumtumikia Mungu na kuweka moyo wako katika kupata utajiri.” (Mt 6:24)
Maoni: - Matendo yetu yanaonyesha umakini wa hamu ya mioyo yetu.

Wasiwasi

“Kwa hiyo nawaambia, msiwe na wasiwasi juu ya maisha yenu. Utafuteni kwanza ufalme wa Mungu, na haki yake, na hayo yote mnayohangaika nayo mtaongezewa.” (Mt 6:25, 33)

Kuhukumu

“Msihukumu, msije mkahukumiwa. Kwa maana kwa hukumu ile mhukumuyo, ndiyo mtakayohukumiwa; na kwa kipimo kile mpimacho, ndicho mtakachopimiwa." (Mt 7:1-2)

Omba Mapenzi Ya Mungu Yatimizwe

“Ombeni, nanyi mtapewa; tafuteni, nanyi mtapata; bisheni, nanyi mtafunguliwa (mambo yanayopatana na mapenzi ya Mungu.) ... kwa maana Baba yenu aliye mbinguni huwapa mema wale wamwombao!” (Mt 7:7, 11)

Kanuni ya Dhahabu

“Lolote mtakalo mtendewe na wengine, watendeeni wao pia.” (Mt 7:12)

Njia ya Kuingia Mbinguni

“Ingieni kwa kupitia mlango mwembamba. Kwa maana mlango ni mpana na njia ni rahisi iendayo upotevuni, nao ni wengi waingiao kwa mlango huo. Kwa maana mlango ni mwembamba, na njia imesonga iendayo uzimani, nao waionao ni wachache.” (Mt 7:13-14)

Kutambulika Kwa Matunda/Matendo Yako

“Jihadharini na manabii wa uongo, watu wanaowajia wamevaa mavazi ya kondoo, walakini kwa ndani ni mbwa-mwitu wakali. Mtawatambua kwa matunda yao (matendo yao). Kutambuliwa kunahitaji kujua neno la Mungu ambalo linahitaji kujifunza kwa bidii, si kusikiliza tu maoni na tafsiri za wengine.” (Mt 7:15)

Sikuwahi Kukujua

“Si kila mtu aniambiaye, Bwana, Bwana, atakayeingia katika ufalme wa mbinguni, bali ni yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni. Siku ile wengi wataniambia, Bwana, Bwana, hatukufanya unabii kwa jina lako, na kutoa pepo kwa jina lako, na kufanya miujiza mingi kwa jina lako? Ndipo nitawaambia, Sikuwajua ninyi kamwe; ondokeni kwangu, ninyi watenda maovu.’ (Mt 7:21-23)

Jenga Nyumba yako kwenye Mwamba

“Basi kila asikiaye hayo maneno yangu na kuyafanya atafananishwa na mtu mwenye akili, aliyejenga nyumba yake juu ya mwamba (msingi imara). Wale wasikiao maneno yangu haya wasiyafanye, watakuwa kama mtu mpumbavu, aliyejenga nyumba yake juu ya mchanga (sio msingi imara) na anguko lake lilikuwa kubwa.” Umati ulishangazwa na mafundisho yake. (Mt 7:24-28)

Mafundisho Yanayoonyeshwa kwa Vitendo

Husafisha Mwenye Ukoma

“Aliposhuka (Yesu) kutoka mlimani, umati mkubwa wa watu ulimfuata. Na tazama, mtu mwenye ukoma akamjia, akampigia magoti, akisema, Bwana, ukitaka, waweza kunitakasa. Yesu akanyosha mkono wake, akamgusa, akisema, Nataka; kuwa safi.' Mara ukoma wake ukatakaswa. Yesu akamwambia, Angalia, usimwambie mtu neno lo lote, bali enenda ukajionyeshe kwa kuhani, ukaitoe sadaka ambayo Musa aliamuru, iwe uthibitisho kwao.” (Mt 8:1-4)

Hutuliza Dhoruba

“Alipoingia kwenye mashua, wanafunzi wake wakamfuata. Kukawa na dhoruba kuu baharini, hata chombo kikajawa na mawimbi; lakini alikuwa amelala. Wakaenda, wakamwamsha, wakisema, Bwana, utuokoe; tunaangamia.' Akawaambia, Mbona mnaogopa, enyi wa imani haba? Kisha akainuka, akazikemea pepo na bahari, kukawa shwari kuu. Wale watu wakastaajabu, wakisema, Ni mtu wa namna gani huyu hata pepo na bahari humtii?” (Mt 8:23-26)

Mwenye Pepo Ameponywa

“Alipofika ng’ambo, katika nchi ya Wagerasi, watu wawili wenye pepo walikutana naye, wanatoka makaburini, wakali sana hata mtu asiweze kuipitia njia ile. Na tazama, wakapiga kelele, "Una nini nasi, Mwana wa Mungu? Je! umekuja kututesa kabla ya wakati wake?" Kulikuwa na kundi la nguruwe wengi wakilisha karibu nao. Nao pepo wakamsihi, wakisema, Ukitutoa, utupeleke kwenye lile kundi la nguruwe. Akawaambia, Nendeni. Basi, wakatoka nje, wakaingia ndani ya wale nguruwe, na tazama, kundi lote likatelemka kwenye mteremko mkali baharini na kuzama majini. Wachungaji wakakimbia, wakaenda mjini wakaeleza kila kitu, hasa yale yaliyowapata wale watu waliokuwa wamepagawa na pepo. Na tazama, mji wote ukatoka kwenda kumlaki Yesu; nao walipomwona, wakamsihi aondoke katika nchi yao.” (Mt 8:28-34)

Aliyepooza Ameponywa

“Akapanda mashua, akavuka, akafika katika mji wake. Na tazama, watu wakamletea mtu mwenye kupooza, amelala kitandani. Naye Yesu alipoiona imani yao, akamwambia yule mwenye kupooza, Jipe moyo mkuu, mwanangu; umesamehewa dhambi zako.' Na tazama, baadhi ya waandishi wakasemezana, Mtu huyu anakufuru. Lakini Yesu akijua mawazo yao, akasema, Mbona mnawaza mabaya mioyoni mwenu? Kwa maana ni lipi lililo rahisi zaidi, kusema, Umesamehewa dhambi zako, au kusema, Simama, utembee? Lakini ili mpate kujua kwamba Mwana wa Adamu anayo mamlaka duniani ya kusamehe dhambi.’ Kisha akamwambia yule mwenye kupooza, ‘Simama, chukua kitanda chako uende nyumbani kwako.’ Naye akaondoka, akaenda nyumbani. Makutano walipoona hayo, wakaogopa, wakamtukuza Mungu, aliyewapa wanadamu uwezo wa namna hii.” (Mt 9:1-8)

Uzima Uliorejeshwa

“Alipokuwa akisema hayo, tazama, ofisa mmoja akaingia, akampigia magoti, akisema, Binti yangu amekufa hivi punde, lakini njoo uweke mkono wako juu yake, naye ataishi. Yesu akaondoka, akamfuata pamoja na wanafunzi wake.” (Mt 9:18-19)

Mwanamke Ameponywa

“Na tazama, mwanamke aliyekuwa na kutokwa kwa damu muda wa miaka kumi na miwili, akaja nyuma yake, akagusa upindo wa vazi lake; Yesu akageuka, akamwona, akasema, Jipe moyo, binti; imani yako imekuponya. Na papo hapo yule mwanamke akapona. Yesu alipofika nyumbani kwa yule ofisa mkuu, akawaona wapiga filimbi na umati wa watu wakipiga filimbi, akasema, Ondokeni, kwa maana msichana hakufa bali amelala. Nao wakamcheka. Lakini makutano walipokwisha kutolewa nje, akaingia ndani, akamshika mkono, na yule msichana akasimama. Na habari hiyo ikaenea katika wilaya hiyo yote.” (Mt 9:20-26)

Vipofu Waponywa

“Yesu alipokuwa akipita kutoka huko, vipofu wawili walimfuata, wakipiga kelele, wakisema, Uturehemu, Mwana wa Daudi. Alipoingia nyumbani, wale vipofu walimwendea, na Yesu akawaambia, 'Je, mnaamini kwamba naweza kufanya hili?' Wakamwambia, Ndiyo, Bwana. Kisha akayagusa macho yao, akasema, Na iwe kwa imani yenu. Na macho yao yakafumbuliwa. Naye Yesu akawaonya kwa ukali, "Angalieni mtu yeyote asijue jambo hili." Lakini wao wakaenda, wakaeneza sifa zake katika wilaya ile yote.” (Mt 9:27-31)

Kibubu Amepona

“Mtu mmoja mwenye pepo ambaye alikuwa bubu aliletwa kwake. Na pepo alipotolewa, yule bubu akasema. Makutano wakashangaa, wakisema, Jambo kama hili halijapata kuonekana katika Israeli. Lakini Mafarisayo wakasema, Anawatoa pepo kwa mkuu wa pepo.” (Mt 9:32-34)

Mafarisayo

“Mafarisayo wakasema, ‘Anawafukuza pepo kwa nguvu ya mkuu wa pepo.’” (Mt 9:34)

Maoni: Mafarisayo na viongozi waliona miujiza lakini walikataa kumtukuza Mungu ingawa walikuwa viongozi wa “Watoto wa Israeli.”

Maoni: Uponyaji wa Yesu ulikuwa uthibitisho kwamba Yeye alikuwa zaidi ya mwanadamu anayeweza kufa. Alikuwa Mungu katika mwili wa mwanadamu akimtukuza “Baba.” Wengine walitambua uungu wake wengine walikataa. Tazama Uungu wa Yesu kwenye
thebiblewayonline.com/html/DeityJesusEmptied.html

Mafumbo

“Mkulima alitoka kwenda kupanda mbegu zake. Alipokuwa akipanda, mbegu nyingine zilianguka kando ya njia, ndege wakaja wakazila. Nyingine zilianguka penye miamba, ambapo hapakuwa na udongo mwingi. Ikamea upesi, kwa sababu udongo ulikuwa duni. Lakini jua lilipochomoza, mimea iliungua, ikanyauka kwa sababu haikuwa na mizizi. Nyingine zilianguka kwenye miiba, nayo ikamea na kuzisonga. Nyingine zilianguka penye udongo mzuri, zikazaa mara mia moja, sitini au thelathini iliyopandwa. (Mt. 13:3-8)

Maelezo:

> “Sikilizeni basi maana ya mfano wa mpanzi: Kila mtu asikiapo neno la ufalme na halielewi, yule mwovu huja na kunyakua kile kilichopandwa moyoni mwake. Hii ndiyo mbegu iliyopandwa njiani. Ile mbegu iliyoanguka penye miamba ni mtu alisikiaye neno na kulipokea mara kwa furaha. Lakini kwa kuwa hana mizizi, hudumu kwa muda mfupi tu. inapotokea dhiki au udhia kwa ajili ya lile neno, yeye huanguka upesi. Ile mbegu iliyoanguka kwenye miiba ni mtu alisikiaye lile neno, lakini wasiwasi wa maisha haya na udanganyifu wa mali hulisonga na kufanya lisizae matunda. Lakini yule aliyepokea mbegu iliyoanguka kwenye udongo mzuri ni mtu ambaye husikia neno na kuelewa nalo. Yeye huzaa mazao mia, sitini au thelathini ya yale yaliyopandwa. (Mt. 13:18-23)

“Ufalme wa mbinguni umefanana na mtu aliyepanda mbegu njema katika shamba lake. Lakini kila mtu alipokuwa amelala, adui yake akaja akapanda magugu katikati ya ngano, akaenda zake. Ngano ilipoota na kufanya masuke, magugu pia yakaonekana. 'Watumishi wa mwenye nyumba wakamwendea wakamwambia, 'Bwana, hukupanda mbegu nzuri

katika shamba lako?' 'Basi magugu yametoka wapi?' 'Adui alifanya hivi,' akajibu. Wale watumishi wakamwuliza, Je! Akajibu, 'Hapana, kwa sababu mnapong'oa magugu, mwaweza kung'oa na ngano pamoja nayo. Viache vyote viwili vikue pamoja mpaka wakati wa mavuno. Wakati huo, nitawaambia wavunaji: Kusanyeni kwanza magugu na kuyafunga matita ili kuchomwa moto; kisha ikusanye ngano na kuileta ghalani mwangu." (Mt. 13:24-30)

Maelezo

"Aliyepanda mbegu njema ni Mwana wa Adamu. Shamba ni ulimwengu, na mbegu nzuri ni wana wa ufalme. Magugu ni wana wa yule mwovu, na adui anayeyapanda ni Ibilisi. Mavuno ni mwisho wa nyakati, na wavunaji ni malaika. "Kama vile magugu yanavyong'olewa na kuchomwa motoni, ndivyo itakavyokuwa katika ukamilifu wa dahari. Mwana wa Adamu atawatuma malaika zake, nao watang'oa kutoka katika ufalme wake kila kitu kisababishacho dhambi na wote watendao maovu, na kuwatupa katika tanuru ya moto, ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno. Ndipo mwenye haki atakapong'aa kama masikio ya Baba yake." (Mt 13:37-43)

"Ufalme wa mbinguni umefanana na mbegu ya haradali ambayo mtu aliitwaa na kuipanda katika shamba lake. Ijapokuwa ni ndogo kuliko mbegu zako zote, lakini inapomea, ni kubwa kuliko mimea yote ya bustani na huwa mti, hivi kwamba ndege wa angani huja na kukaa katika matawi yake." (Mt 13:31-32

"Ufalme wa mbinguni umefanana na chachu aliyoitwaa mwanamke na kuichanganya katika unga mwingi, hata unga wote ukaumuka." (Mt 13:33)

"Ufalme wa mbinguni umefanana na hazina iliyofichwa shambani. Mtu mmoja alipoiona, akaificha tena, kisha kwa furaha yake akaenda akauza vyote alivyokuwa navyo, akalinunua shamba lile." (Mathayo 13:44)

"Ufalme wa mbinguni umefanana na mfanyabiashara mwenye kutafuta lulu nzuri. Alipopata moja ya thamani kubwa, akaenda akauza vyote alivyokuwa navyo na kuinunua." (Mt 13:45-46)

"Tena ufalme wa mbinguni umefanana na wavu uliotupwa ziwani, ukakamata samaki wa kila namna. Ulipojaa, wavuvi waliuvuta ufukweni. Kisha wakaketi, wakakusanya samaki wazuri katika vikapu, lakini wabaya wakawatupa. Hivi ndivyo itakavyokuwa katika mwisho wa nyakati. Malaika watakuja na kuwatenga waovu na wenye haki na kuwatupa katika tanuru ya moto, ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno." (Mt 13:47-50)

"Unafikiri nini? Ikiwa mtu ana kondoo mia, na mmoja wao akitangatanga, je, hatawaacha wale tisini na kenda vilimani na kwenda kumtafuta yule aliyepotea? Naye akimpata, nawaambia kweli, anamfurahia huyo kondoo mmoja kuliko wale tisini na tisa ambao hawakupotea. Vivyo hivyo Baba yenu aliye mbinguni hapendi hata mmoja wa wadogo hawa apotee." (Mt 18:12-14)

"Kwa hiyo, Ufalme wa mbinguni umefanana na mfalme mmoja aliyetaka kufanya hesabu na watumishi wake. Alipoanza kufanya kazi hiyo, mtu mmoja aliyekuwa na deni lake la talanta elfu kumi aliletwa kwake. Kwa kuwa hakuwa na uwezo wa kulipa, bwana huyo aliamuru kwamba yeye na mke wake na watoto wake na vitu vyote alivyokuwa navyo viuzwe ili kulipa deni hilo. 'Mtumishi akapiga magoti mbele yake. 'Nivumilie,' alisihi, 'na nitalipa kila kitu.' Bwana wa yule mtumishi akamhurumia, akamfuta lile deni, akamwacha aende zake. "Lakini mtumishi huyo alipotoka nje, akamkuta mtumishi mwenzake aliyekuwa na deni lake la dinari mia moja. akamwambia, 'Mtumishi mwenzake akapiga magoti na kumsihi, 'Nivumilie, nami nitakulipa.'

"Lakini alikataa. Badala yake, akaenda na kuamuru mtu huyo atupwe gerezani mpaka atakapoweza kulipa deni. Wale watumishi wengine walipoona yaliyotukia, walihuzunika sana, wakaenda kumwambia bwana wao kila kitu kilichotokea. Ndipo yule bwana akamwita yule mtumishi ndani, akasema, Ewe mtumishi mwovu, nalikusamehe deni lako lile lote kwa vile ulinisihi nikufanyie. Je! haikukupasa kumhurumia mtumishi mwenzako kama mimi nilivyokuhurumia wewe?' Kwa hasira bwana wake akamkabidhi kwa walinzi wa gereza ili ateswe, mpaka atakapolipa deni lote.' Hivi ndivyo Baba yangu wa mbinguni atakavyowatendea kila mmoja wenu msipomsamehe ndugu yenu kutoka moyoni." (Mt 18:21-35)

"Ufalme wa mbinguni unafanana na mtu mwenye shamba aliyetoka asubuhi na mapema ili kuajiri watu wafanye kazi katika shamba lake la mizabibu. Akakubali kuwalipa dinari moja kwa siku, akawatuma katika shamba lake la mizabibu. Yapata saa tatu akatoka, akaona wengine wamesimama sokoni bila kufanya lolote. Akawaambia, Ninyi pia nendeni

mkafanye kazi katika shamba langu la mizabibu, nami nitawalipa haki yenu. Kwa hiyo, wakaenda. Akatoka tena mnamo saa sita na saa tisa akafanya vivyo hivyo. Yapata saa kumi na moja akatoka nje, akawakuta wengine wamesimama. Akawauliza, Mbona mmesimama hapa mchana kutwa bila kufanya lolote? Wakajibu, 'Kwa sababu hakuna mtu aliyetuajiri.' Akawaambia, Nendeni nanyi mkafanye kazi katika shamba langu la mizabibu. Ilipofika jioni, mwenye shamba akamwambia msimamizi wake, ‘Waite wafanyakazi na uwalipe ujira wao, ukianza na wale wa mwisho na kuendelea hadi wa kwanza. Wale wafanyakazi walioajiriwa mnamo saa kumi na moja wakaja, wakapokea kila mmoja dinari moja. Kwa hiyo, wale walioajiriwa kwanza walipokuja, walitazamia kupokea zaidi. Lakini kila mmoja wao alipokea dinari moja. Walipoipokea walianza kumnung’unikia mwenye shamba. Watu hawa walioajiriwa mwisho walifanya kazi saa moja tu, wakasema, 'Nawe umewasawazisha sisi tuliostahimili kazi ngumu na joto la mchana.' Lakini akamjibu mmoja wao, Rafiki, sikudhulumu. Je, hukukubali kufanya kazi kwa dinari moja? Chukua malipo yako uende. Nataka kumpa mtu aliyeajiriwa mwisho kama nilivyokupa wewe. Je, sina haki ya kufanya ninachotaka kwa pesa zangu? Au wanionea wivu kwa sababu mimi ni mkarimu?' Vivyo hivyo wa mwisho watakuwa wa kwanza, na wa kwanza watakuwa wa mwisho." (Mt 20:1-16)

“Kulikuwa na mtu mmoja aliyekuwa na wana wawili. Akamwendea wa kwanza, akasema, Mwanangu, leo nenda ukafanye kazi katika shamba la mizabibu. 'Sitaki,' akajibu, lakini baadaye alibadili mawazo na kwenda. Kisha baba akaenda kwa mwana mwingine na kusema kitu sawa. Akajibu, 'Nitaenda, bwana,' lakini hakwenda. Ni yupi kati ya hao wawili aliyefanya vile baba yake alivyotaka?” (Mt 21:28-31)

“Watoza ushuru na makahaba wanatangulia mbele yenu kuingia katika Ufalme wa Mungu. Kwa maana Yohana alikuja kwenu ili kuwaonyesha njia ya haki, nanyi hamkumwamini, bali watoza ushuru na makahaba walimwamini. Na hata baada ya kuona haya, hamkutubu na kumwamini.” (Mt 21:31-32)

“Kulikuwa na mwenye shamba aliyepanda shamba la mizabibu. Akauzungushia ukuta, akachimba shinikizo ndani yake na kujenga mnara. Kisha akalikodisha shamba la mizabibu kwa wakulima fulani, akaenda zake safarini. Wakati wa mavuno ulipokaribia, aliwatuma watumishi wake kwa wale wakulima kuchukua matunda yake. Wale wakulima wakawakamata watumishi wake; wakampiga mmoja, wakamwua mwingine, na wa tatu wakampiga mawe. Kisha akawatuma watumishi wengine zaidi ya mara ya kwanza, nao wale wakulima wakawatendea vivyo hivyo. Mwisho wa yote, akamtuma mwanawe kwao. 'Watamheshimu mwanangu,' alisema. Lakini wale wakulima walipomwona mwana, wakaambiana, Huyu ndiye mrithi; Njooni, tumuue na tuchukue urithi wake. Kwa hiyo, wakamchukua na kumtupa nje ya shamba la mizabibu na kumuua. Kwa hiyo, atakapokuja mwenye shamba la mizabibu, atawafanya nini hao wakulima? Atawamaliza wale wanyonge, wakamjibu, na shamba la mizabibu atalipa kwa wakulima wengine, ambao watampa sehemu yake ya mavuno wakati wa mavuno. (Mt 21:33-41)

“Jiwe lililolikataa waashi limekuwa jiwe la msingi; Bwana ndiye aliyefanya hili, nalo ni ajabu machoni petu? Kwa hiyo, nawaambieni, Ufalme wa Mungu utaondolewa kwenu na kupewa watu watakaozaa matunda yake. Aangukaye juu ya jiwe hili atavunjika vipandevipande, lakini yeye ambaye litamwangukia atasagwa.” Makuhani wakuu na Mafarisayo waliposikia mifano ya Yesu, wakajua kwamba alikuwa anawazungumzia, wakatafuta njia ya kumkamata, lakini waliogopa umati wa watu kwa sababu watu walimwona kuwa nabii. (Mt 21:42-46)

“Ufalme wa mbinguni umefanana na mfalme mmoja aliyemwandalia mwanawe karamu ya arusi. Akatuma watumishi wake kwa wale walioalikwa kwenye karamu ili wawaambie waje, lakini wakakataa kuja. Kisha akatuma watumishi wengine zaidi na kusema, ‘Waambieni wale walioalikwa kwamba nimetayarisha karamu yangu: Ng’ombe wangu na ng’ombe walionona wamechinjwa, na kila kitu kiko tayari. Njooni kwenye karamu ya arusi.' Lakini hawakujali, wakaenda zao, mmoja kwenye shamba lake, mwingine kwenye biashara yake. Wengine wakawakamata watumishi wake, wakawatenda vibaya na kuwaua. Mfalme alikasirika. Alituma jeshi lake na kuwaangamiza wauaji hao na kuuteketeza mji wao. Kisha akawaambia watumishi wake, Karamu ya arusi iko tayari, lakini wale niliowaalika hawakustahili kuja. Nenda kwenye kona za barabara na umwalike kwenye karamu mtu yeyote utakayempata. Basi, watumishi wakaenda barabarani na kuwakusanya wote walioweza kuwapata, wema na waovu, na ukumbi wa arusi ukajaa wageni. Lakini mfalme alipoingia kuwatazama wageni, akaona mle mtu mmoja ambaye hakuvaa vazi la arusi. 'Rafiki,' akauliza, 'uliingiaje humu bila nguo za arusi?' Mwanaume huyo alikosa la kusema. Ndipo mfalme akawaambia

watumishi, Mfungeni mikono na miguu, mkamtupe nje gizani, huko kutakuwako kilio na kusaga meno. Kwa maana wengi wamealikwa, lakini waliochaguliwa ni wachache." (Mt 22:2-14)

Mtego na Unafiki

"Waliposikia kwamba Yesu alikuwa amewanyamazisha Masadukayo, Mafarisayo wakakusanyika pamoja. Mmoja wao, mtaalamu wa sheria, alimjaribu kwa swali hili: 'Mwalimu, ni amri gani iliyo kuu katika Sheria?' Yesu akajibu: 'Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote na kwa akili yako yote. Hii ndiyo amri kuu na ya kwanza. Na ya pili inafanana nayo: Mpende jirani yako kama nafsi yako. Sheria yote na manabii hutegemea amri hizi mbili." (Mt 22:34-40)

"Kisha Yesu akasema, "Walimu wa sheria na Mafarisayo wameketi katika kiti cha Musa. … ninyi msiitwe Rabi, kwa maana mnaye mwalimu mmoja, nanyi nyote ni ndugu msimwite mtu baba duniani, kwa maana mnaye Baba mmoja aliye mbinguni, kwa maana mnaye mwalimu mmoja, ambaye ni mkuu kati yenu atakuwa mtumwa wenu. ESV)

Ole

"Ole wenu viongozi vipofu! Mwasema, Mtu akiapa kwa hekalu, si kitu; lakini mtu akiapa kwa dhahabu ya hekalu, amefungwa kwa kiapo chake.' Wajinga vipofu! Ni lipi lililo kuu: dhahabu, au hekalu linalofanya dhahabu kuwa takatifu? Tena mwasema, Mtu akiapa kwa madhabahu, si kitu; lakini mtu akiapa kwa sadaka iliyo juu yake, amefungwa kwa kiapo chake.' Enyi vipofu! Ni lipi lililo kubwa zaidi: ile zawadi, au madhabahu inayoifanya kuwa takatifu? Kwa hiyo, anayeapa kwa madhabahu anaapa kwa hiyo na kwa kila kitu kilicho juu yake. Na anayeapa kwa hekalu anaapa kwa hilo na kwa yeye akaaye ndani yake. Na anayeapa kwa mbingu anaapa kwa kiti cha enzi cha Mungu na kwa yeye aketiye juu yake. (Mt 23:16-22)

"Ole wenu walimu wa sheria na Mafarisayo, wanafiki! Mnawafungia watu ufalme wa mbinguni. Ninyi wenyewe hamuingii, wala hamuwaruhusu wale wanaojaribu kuingia." (Mt 23:13)

"Ole wenu walimu wa sheria na Mafarisayo, wanafiki! Unasafiri nchi kavu na baharini ili kupata mtu mmoja aliyeongoka, na anapokuwa mmoja, unamfanya kuwa mwana wa Jahannamu mara mbili kuliko wewe. (Mt 23:15)

"Ole wenu walimu wa sheria na Mafarisayo, wanafiki! Unatoa sehemu ya kumi ya manukato yako - mint, bizari na cumin. Lakini mmepuuza mambo muhimu zaidi ya sheria - haki, rehema na uaminifu. Ulipaswa kufanya mazoezi ya mwisho, bila kupuuza ya kwanza. Enyi viongozi vipofu! Mnachuja mbu lakini mnameza ngamia." (Mt 23:23-24)
Maoni: Walizingatia yale yasiyojulikana na kushindwa kuona muhimu. Je, sisi?

"Ole wenu walimu wa sheria na Mafarisayo, wanafiki! Mnasafisha kikombe na sahani kwa nje, lakini ndani vimejaa ulafi na ubinafsi. Mfarisayo kipofu! Safisha kwanza ndani ya kikombe na sahani, na nje pia kutakuwa safi. (Mt 23:25-26)
Maoni: Watu wanaweza kuonekana kuwa waadilifu lakini mara nyingi waovu. Ni matendo ya mtu si sura yake.

"Ole wenu walimu wa sheria na Mafarisayo, wanafiki! Ninyi mmefanana na makaburi yaliyopakwa chokaa, ambayo kwa nje yanapendeza, lakini ndani yamejaa mifupa ya wafu na kila kitu kichafu. Vivyo hivyo, kwa nje mnaonekana na watu kuwa wenye haki, lakini kwa ndani mmejaa unafiki na uovu." (Mt 23:27-28)

"Ole wenu walimu wa sheria na Mafarisayo, wanafiki! Mnajenga makaburi ya manabii na kuyapamba makaburi ya watu wema. Nanyi mwasema, Kama tungaliishi katika siku za baba zetu, tusingalishiriki nao katika kumwaga damu ya manabii. Kwa hiyo, mnajishuhudia wenyewe kwamba ninyi ni wazao wa wale waliowaua manabii. Basi, jazeni kipimo cha dhambi ya baba zenu!" (Mt 23:29-32)

"Nyie nyoka! Enyi wazao wa nyoka! Utaepukaje kuhukumiwa kuzimu? Kwa hiyo, ninawatumia ninyi manabii na watu wenye hekima na walimu. Baadhi yao mtawaua na kuwasulubisha; wengine mtawapiga viboko katika masinagogi yenu na kuwafuata kutoka mji hadi mji. Kwa hiyo, damu yote ya haki iliyomwagwa duniani itakuja juu yenu, kuanzia damu ya Abeli mwadilifu hadi damu ya Zekaria mwana wa Berekia, ambaye ninyi mlimuua kati ya hekalu na madhabahu. Nawaambieni kweli, haya yote yatakuja juu ya kizazi hiki." (Mt 24:33-36)

Maoni: Manabii, mamajusi na walimu ambao Yesu aliwatuma pengine walikuwa mitume na wainjilisti.
Maoni: Mateso ya Wayahudi yalianza na kifo cha Stefano kupigwa mawe.

Mwisho wa Umri umekaribia
"Yerusalemu, Yerusalemu, wewe uwauaye manabii na kuwapiga kwa mawe wale waliotumwa kwako ... nyumba yako imeachwa ukiwa." (Mt 23:37-39)
Maoni: Hekalu, lingeharibiwa na Agano lililotolewa kupitia Musa litatimizwa.

“Nawaambieni kweli, hakuna jiwe litakalosalia juu ya jiwe; kila mtu atatupwa chini.” (Mathayo 24:2)
Maoni: Hili lilitokea mnamo mwaka wa 70 BK kwa kuzingirwa kwa Warumi kwa Yerusalemu na kumbukumbu zao zote za thamani za ukoo kuharibiwa. Hivyo, Wayahudi hawataweza kamwe kuwa na uthibitisho usioweza kukanushwa wa kutangaza Masihi mwingine wa uzao wa Daudi au kutambua kuhani mkuu wa Agano la Kale kama Kristo ambaye sasa ndiye Kuhani Mkuu.

“Kwa maana wengi watakuja kwa jina langu, wakisema, ‘Mimi ndiye Kristo,’ nao watadanganya wengi. Mtasikia habari za vita na fununu za vita, lakini angalieni msitishwe. Mambo kama hayo lazima yatokee, lakini mwisho bado unakuja. Taifa litasimama kupigana na taifa, na ufalme kupigana na ufalme. Kutakuwa na njaa na matetemeko ya ardhi mahali mahali. Hayo yote ndiyo mwanzo wa utungu wa kuzaa. (Mathayo 24:5-8)
Maoni: Kuzaliwa kwa agano jipya lililotolewa na Kristo, Mwana wa Mungu alikuja na maumivu mengi kwa mateso na Wayahudi na Milki ya Kirumi.

“Nanyi mtatiwa katika mateso na kuuawa, nanyi mtakuwa mkichukiwa na mataifa yote kwa ajili yangu.” (Mathayo 24:9)
Maoni: Wayahudi hawakukubali miujiza na ushahidi mwingine kwamba Yesu alikuwa Masihi hivyo wakati Agano Jipya likitoa wokovu na uzima wa milele lilipotekelezwa, lilikataliwa pia na wafuasi wa Kristo na Agano lake Jipya waliteswa.

“Wakati huo ufalme wa mbinguni utakuwa kama wale wanaotazamia kuwasili kwa bwana-arusi. Baadhi walikuwa tayari wengine hawakuwa. Wasiojitayarisha hawakuruhusiwa kuingia kwenye karamu ya arusi.” (Mt 25:1-13)
Maoni: Wasiojitayarisha, wale wanaomkataa Kristo na agano Lake jipya, hawataruhusiwa kuingia Mbinguni.

“Akijua mambo yote Yesu alijua wakati wa dhabihu Yake ya upatanisho ulikuwa karibu, alikusanyika pamoja na wanafunzi Wake ili:

- Kushiriki Pasaka ya Kiyahudi, ukumbusho wa ukombozi kutoka kwa utumwa kwa wale waliotoroka utumwa wa Misri.
- Tekeleza ukumbusho wa dhabihu yake ya upatanisho - ukumbusho wa ukombozi kutoka kwa utumwa wa dhambi kwa wale ambao wamechagua kuacha dhambi na kukubali toleo lake la msamaha na wokovu.
- Tambua msaliti wake Yesu akiwa amezidiwa na huzuni, aliomba "Baba yangu, ikiwezekana, kikombe hiki (kusulubiwa kwake) kiniepuke. Lakini si kama nitakavyo mimi, bali kama utakavyo wewe." (Mathayo 26:39)

“Yuda pamoja na umati mkubwa wa watu wenye mapanga na marungu, waliotumwa na makuhani wakuu na wazee wa watu wakamkamata Yesu. (Mt 26:47-48)

Kusulubishwa kwa Yesu - Sadaka ya Upatanisho
"Wale waliomkamata Yesu wakampeleka kwa Kayafa, kuhani mkuu, ambako walimu wa sheria na wazee walikuwa wamekusanyika." (Mt 26:57) “Walikuwa wakitafuta ushahidi wa uwongo dhidi ya Yesu ili wamuue.” (Mt 26:59) “Wakamtemea mate usoni na kumpiga ngumi. Wengine walimpiga makofi.” (Mt 26:67) “Kulipopambazuka, makuhani wakuu wote na wazee wa watu walifanya uamuzi wa kumwua Yesu. Wakamfunga, wakampeleka na kumkabidhi kwa Pilato, mkuu wa mkoa. (Mathayo 27:1-2)

“Yesu akasimama mbele ya liwali; liwali akamwuliza, Wewe ndiwe mfalme wa Wayahudi? 'Ndiyo, ni kama unavyosema,' Yesu akajibu. (Mt 27:11)

“'Basi, nifanye nini na Yesu aitwaye Kristo?' Pilato aliuliza. Wote wakajibu, Msulubishe! 'Kwa nini? Amefanya uhalifu gani?' akauliza Pilato. (Mt 27:22-23)

“Akakubali umati wa watu wenye ghasia, Pilato akawafungulia Baraba. Lakini akaamuru Yesu apigwe mijeledi, akamtoa ili asulibiwe.” (Mathayo 27:26)

“Walipokwisha kumsulubisha, wakagawana mavazi yake kwa kuyapigia kura. Wakaketi, wakamlinda huko. Juu ya kichwa chake wakaweka shtaka dhidi yake, HUYU NDIYE YESU, MFALME WA WAYAHUDI. (Mt 27:35-37)

“Yesu akalia tena kwa sauti kuu, akaitoa roho yake (akafa). Wakati huo pazia la Hekalu likapasuka vipande viwili kutoka juu hadi chini. Nchi ikatikisika na miamba ikapasuka. Makaburi yakafunguka na miili ya watakatifu wengi waliokufa ikafufuliwa. Wakatoka makaburini, na baada ya kufufuka kwake Yesu wakaingia katika mji mtakatifu, wakawatokea watu wengi.” (Mt 27:50-53)
Maoni: Mlango wa Patakatifu pa Patakatifu ulifunguliwa kwa ajili ya wote.

“Yusufu (kutoka Arimathaya) akautwaa ule mwili, akauzungushia sanda safi, akauweka katika kaburi lake jipya alilokuwa amelichonga katika mwamba. Akavingirisha jiwe kubwa mbele ya mlango wa kaburi, akaenda zake.” (Mt 27:59-61)

Ufufuo
“Baada ya sabato, kulipopambazuka siku ya kwanza ya juma, Maria Magdalene na Mariamu yule mwingine walikwenda kulitazama kaburi. Kukawa na tetemeko kuu la nchi, kwa maana malaika wa Bwana alishuka kutoka mbinguni, akaenda kaburini, akavingirisha lile jiwe na kukaa juu yake. Kuonekana kwake kulikuwa kama umeme, na mavazi yake yalikuwa meupe kama theluji.” (Mt 28:1-4)

“Malaika akawaambia wale wanawake, Msiogope, kwa maana najua ya kuwa mnamtafuta Yesu aliyesulibiwa; hayupo hapa, amefufuka. (Mathayo 28:5-6)

“Wale wanafunzi kumi na mmoja walikwenda Galilaya mpaka mlima ambao Yesu aliwaambia waende. Walipomwona, walimsujudia; lakini wengine walitilia shaka. Kisha Yesu akaja kwao na kusema, “Nimepewa mamlaka yote mbinguni na duniani. Kwa hiyo, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza (mkiwazamisha) kwa jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu, na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi.’” (Mt 28:16-20) Kwa hiyo, ninyi mkiwabatiza kwa jina la Baba na Mwana na Roho Mtakatifu.

Mambo Muhimu kutoka kwa Mathayo
- Nasaba ya Yesu ilikuwa muhimu sana kwa Wayahudi kwani Masihi angekuwa mzao wa Daudi na rekodi hizi zilikuwa ni uthibitisho.
- Mafundisho ya Yesu yalithibitishwa na miujiza yake.
- Kiburi, nguvu na ufahari viliwazuia wengi kusikia, kuelewa na kukubali ushahidi kwamba Yesu alikuwa Masihi wao waliotazamiwa kwa muda mrefu.
- Agano na Israeli kupitia Musa lilitimizwa kwa Agano Jipya lililoanzishwa na Kristo kwa wanadamu wote, sio Wayahudi pekee.
- Kristo kwa hiari alitoa uhai wake wa kidunia kuwa dhabihu pekee ya upatanisho kwa ajili ya msamaha wa dhambi.
- Ufufuo wa Kristo kutoka kwa kifo na kaburi ni ushindi juu ya kifo cha kiroho umiliki wa Shetani juu ya mwanadamu.

Swali: Je, Yesu wa Nazareti, kama Mafarisayo wanavyodai, mwana wa Yusufu, alikuwa mwanadamu kama kila mtu mwingine; au wote wawili Mungu na mwanadamu kama sauti kutoka mbinguni ilivyosema “Huyu ni Mwanangu, mpendwa wangu; nimependezwa naye”?

“Nabii Isaya alisema, Tazama, namtuma mjumbe wangu mbele ya uso wako, atakayeitengeneza njia yako, sauti ya mtu aliaye nyikani, Itengenezeni njia ya Bwana, yanyosheni mapito yake.” (Isaya 40:3) (Mk 1:2-3)

Yohana Mbatizaji alitangaza ubatizo wa toba kwa ajili ya ondoleo la dhambi akisema 'baada yangu anakuja yeye aliye na nguvu kuliko mimi, ambaye mimi sistahili hata kuinama na kuilegeza gidamu ya viatu vyake. Mimi nimewabatiza kwa maji, lakini yeye atawabatiza kwa Roho Mtakatifu. … Yesu alikuja kubatizwa na Yohana katika Yordani. Na mara alipopanda kutoka majini, aliona mbingu zinafunguka na Roho akishuka juu yake kama njiwa. Sauti ikatoka mbinguni, "Wewe ni Mwanangu, mpendwa wangu." (Marko 1:4; 7-11)

Miujiza Inathibitisha Yesu alikuwa Mwana wa Mungu
“Yesu aliingia katika sinagogi huko Kapernaumu siku ya sabato, akaanza kufundisha. Watu walishangazwa na mafundisho yake, kwa maana aliwafundisha kama mtu mwenye mamlaka, si kama walimu wa sheria. Mara mtu mmoja katika sinagogi lao aliyekuwa amepagawa na pepo mchafu akapaza sauti, akisema, Una nini nasi, Yesu wa Nazareti? Umekuja kutuangamiza? Najua wewe ni nani - Mtakatifu wa Mungu!' 'Kaa kimya!' Alisema Yesu kwa ukali. 'Toka kwake!' Yule pepo mchafu akamtikisa mtu huyo kwa nguvu na kumtoka huku akipiga kelele. Watu wote walishangaa sana hata wakaulizana, 'Ni nini hiki? Mafundisho mapya - na yenye mamlaka! Hata huwaamuru pepo wachafu nao wanamtii.' Habari zake zikaenea upesi katika eneo lote la Galilaya.” (Marko 1:21-28)
Maoni: Viumbe wa roho, ingawa waovu, walimjua Yeye. Watu walishangazwa na mafundisho yake lakini viongozi wa kidini walikataa kumkiri.

“Mama mkwe wa Simoni (Petro) alikuwa amelala kitandani ana homa, wakamwambia Yesu habari zake. Basi, akamwendea, akamshika mkono na kumnyanyua. Homa ikamwacha, akaanza kuwahudumia.” (Marko 1:30-31)

“Watu wakamletea Yesu wagonjwa wote na wenye pepo. Mji mzima ukakusanyika mlangoni, naye Yesu akawaponya watu wengi waliokuwa na magonjwa mbalimbali. Naye akawafukuza pepo wengi, lakini hakuwaacha pepo hao waseme, kwa sababu walimjua yeye ni nani.” (Marko 1:32-34)

“Mtu mmoja mwenye ukoma akamjia, akapiga magoti, akamwomba, Ukipenda, waweza kunitakasa. Akiwa amejawa na huruma, Yesu akanyoosha mkono wake na kumgusa mtu huyo. 'Niko tayari,' alisema. 'Kuwa safi!' Mara ule ukoma ukamwacha, akapona. (Marko 1:40-42)

“Yesu akaingia tena Kapernaumu; Watu wengi sana wakakusanyika hata nafasi ikabaki, hata nje ya mlango, naye akawahubiria lile neno. Wakaja watu wakimletea mtu aliyepooza, amechukuliwa na watu wanne. Kwa kuwa hawakuweza kumfikisha kwa Yesu kwa sababu ya umati wa watu, walitoboa dari juu ya dari iliyokuwa juu ya Yesu, na baada ya kuitoboa, wakateremsha godoro alilokuwa amelazwa yule mwenye kupooza. Yesu alipoiona imani yao, akamwambia yule mwenye kupooza, Mwanangu, umesamehewa dhambi zako. Basi baadhi ya waalimu wa sheria walikuwa wameketi hapo, wakawaza mioyoni mwao, Mbona huyu anasema hivi? Anakufuru! Ni nani awezaye kusamehe dhambi isipokuwa Mungu peke yake?' Mara Yesu akajua katika roho yake ya kuwa ndivyo walivyokuwa wakiwazia mioyoni mwao, akawaambia, Mbona mnawaza haya? Ni lipi lililo rahisi zaidi: kumwambia mwenye kupooza, Umesamehewa dhambi zako, au kusema, Simama, jitwike godoro lako, utembee? Lakini mpate kujua kwamba Mwana wa Adamu anayo mamlaka duniani ya kusamehe dhambi. ... Akamwambia yule mwenye kupooza, Nakuambia, Inuka, chukua mkeka wako, uende zako nyumbani. Akainuka, akachukua mkeka wake na kutoka nje mbele ya watu wote. Jambo hili likawashangaza watu wote, wakamtukuza Mungu wakisema, "Hatujapata kuona jambo kama hili kamwe!" (Marko 2:1-12)
Maoni: Neno ambalo Yesu alifundisha lilikuwa Habari Njema - Msamaha wa dhambi umekaribia. Kwa hiyo, tubu na ujitayarishe kwa ajili ya Masihi.

“Mtawala wa sinagogi aitwaye Yairo alimsihi sana Yesu amponye binti yake aliyekuwa karibu kufa. Walipofika nyumbani kwa mkuu wa sinagogi, Yesu aliona ghasia, watu wakilia na kuomboleza sana. Akaingia ndani na kuwaambia, ‘Kwa nini ghasia na maombolezo haya yote? Mtoto hakufa bali amelala.' Lakini walimcheka. Akamshika mkono

msichana mdogo na kumwambia 'Msichana mdogo, nakuambia, inuka!' Mara yule binti akasimama na kutembea huku na kule. (alikuwa na umri wa miaka kumi na mbili). Nao wakastaajabu sana" (Marko 5:22-23; 38-43).

"Umati mkubwa wa watu ulimfuata kila alipokwenda, kwa hiyo akaanza kuwafundisha mambo mengi. Muda ulienda na ilikua ni sehemu ya mbali bila chakula chochote. Kwa hiyo, Yesu aliwaambia wanafunzi wake 'Wapeni ninyi chakula.' Wanafunzi walikuwa wamepitwa na wakati, pesa kidogo na hawakuona kwamba Yesu angeweza kuchukua mikate mitano na samaki wawili na kulisha elfu tano - lakini alifanya hivyo. (Marko 6:34-38)

"Tena, umati mwingine mkubwa ukakusanyika. Kwa kuwa hawakuwa na chakula, Yesu aliwaita wanafunzi wake akawaambia, "Ninawahurumia watu hawa; tayari wamekuwa nami siku tatu na hawana chakula. Nikiwarudisha nyumbani wakiwa na njaa, wataanguka njiani, kwa sababu baadhi yao wametoka mbali.' Wanafunzi wake wakamjibu, Lakini ni wapi mahali hapa pa mbali mtu awezapo kupata mikate ya kuwatosha? Walikuwa na samaki wadogo wachache pia; akashukuru kwa ajili yao pia, akawaambia wanafunzi wawagawie. Watu wakala na kushiba." (Marko 8:1-8)

"Wakafika Bethsaida, na baadhi ya watu wakamleta kipofu mmoja, wakamwomba Yesu amguse. Yesu akafanya hivyo, akaona tena, akaona kila kitu waziwazi." (Marko 8:22-26)

Point ya Miujiza
Yesu aliwaponya wengi lakini si wote. Uponyaji wake ulitokea pamoja na mashahidi wengi ambao walishangazwa na nguvu na mamlaka yake. Kulisha kwake umati kulihusisha maelfu na sio wachache tu walioponywa. Walihusisha miujiza hiyo kwa Mungu, lakini viongozi wao, Mafarisayo, waandishi na walimu hawakufanya hivyo. Viongozi hawa walitamani kushika mamlaka na udhibiti hata kufikia hatua ya kuhusisha nguvu za Mungu na Shetani. Kwa watu wengi ilikuwa wazi kwamba Yesu ndiye Masihi aliyengojewa kwa muda mrefu. Viongozi walistarehe katika mapokeo yao na kwa marabi hao wasomi, Masihi hangeweza kutoka katika hali ya chini kama hiyo maishani ikiwa angekuwa mfalme wao.

Ufalme wa Mbinguni
"Akafundisha kwa mifano akisema, Mkulima alitoka kwenda kupanda mbegu zake. Alipokuwa akipanda, mbegu nyingine zilianguka kando ya njia, ndege wakaja wakazila. Nyingine zilianguka penye miamba, ambapo hapakuwa na udongo mwingi. Ikamea upesi, kwa sababu udongo ulikuwa duni. Lakini jua lilipochomoza, mimea iliungua, ikanyauka kwa sababu haikuwa na mizizi. Mbegu nyingine zilianguka kwenye miiba, nayo ikamea na kuzisonga, hata zisizae nafaka. Mbegu nyingine zilianguka kwenye udongo mzuri. Ikamea, ikamea, ikazaa, ikaongezeka mara thelathini, sitini, au hata mara mia.' (Marko 4:2-8) Wakati huo huo, watu wengi sana wakaanza kuota na kuota, na kuzidisha mara moja.

Maelezo -Mkulima hupanda neno. Watu wengine huisikia lakini Shetani huja na kuiondoa upesi Wengine mwanzoni huipokea kwa furaha, lakini kwa kuwa haina mizizi, hudumu kwa muda mfupi tu. Lakini wengine husikia neno lakini wasiwasi wa maisha haya, udanganyifu wa mali na tamaa ya mambo mengine huingia na kulisonga lile neno, na kulifanya lisizae. Wakati wengine wanasikia neno, walikubali, na kuzaa - mara thelathini, sitini au hata mara mia zaidi. (kutoka Marko 4:14-20)

"Mtu anatawanya mbegu ardhini. Usiku na mchana, iwe amelala au anaamka, mbegu huota na kukua, ingawa yeye hajui jinsi gani. Udongo wenyewe hutoa nafaka, kwanza bua, kisha suke, kisha punje iliyojaa katika suke. Mara tu nafaka inapoiva, huweka mundu ndani yake, kwa sababu mavuno yamefika. Pia ni kama punje ya haradali, ambayo ni mbegu ndogo sana unayopanda ardhini. Lakini ikipandwa, huota na kuwa mmea mkubwa kuliko mimea yote ya bustani, yenye matawi makubwa hivi kwamba ndege wa angani wanaweza kukaa kwenye kivuli chake." (Marko 4:26-32)
Maoni: Mbegu ni habari njema ambayo dhabihu ya upatanisho ya Yesu na ufufuo wake utatoa - msamaha wa dhambi kwa wale ambao wako tayari kusikiliza ujumbe wake na kuweka tumaini lao Kwake kwa kutii mafundisho yake ya kuzikwa katika kifo cha Kristo (damu).

"Mtu mmoja mwenye pepo mchafu akaja kutoka makaburini ili kumlaki. Mara nyingi alikuwa amefungwa minyororo mikononi na miguuni, lakini aliirarua ile minyororo na kuvunja zile chuma miguuni mwake. Alipomwona Yesu alipiga kelele kwa sauti kuu, "Unataka nini nami, Yesu, Mwana wa Mungu Aliye Juu? Uape kwa Mungu kwamba hutanitesa!' Kwa maana Yesu alikuwa amemwambia, 'Pepo mchafu, mtoke mtu huyu!' 'Jina lako ni nani?' Legion alijibu. wakamsihi

Yesu awapeleke kati ya kundi la nguruwe. Kwa sababu hiyo, nguruwe hao walikimbilia kwenye ukingo mkali na kuingia ziwani na wakafa maji. Watu wakatoka kwenda kuona kilichotokea. Walipomwona yule mtu mwenye pepo ameketi, amevaa na ana akili timamu; waliogopa. Wale walioiona wakawaeleza wale watu yaliyompata yule mtu aliyekuwa amepagawa na pepo, wakaeleza kuhusu wale nguruwe. Yesu alipokuwa akipanda mashua, yule mtu aliyekuwa na roho waovu akamwomba aende pamoja naye. Yesu hakumruhusu, bali alisema, Nenda nyumbani kwa jamaa yako, ukawaambie ni mambo gani Bwana aliyokutendea, na jinsi alivyokurehemu. Basi, huyo mtu akaenda, akaanza kueleza katika Dekapoli mambo mengi ambayo Yesu alikuwa amemtendea. Na watu wote wakashangaa.” (Marko 5:2-20)

Hoja ya Mifano kuhusu Ufalme
Mungu alifundisha watu wake kupitia Agano la Musa, kwamba angeleta msamaha kamili kupitia Agano Jipya. Agano Jipya hili lingekuja kupitia Mwanawe, Yesu wa Nazareti. Ingejumuisha ahadi ya Uzima wa Milele kwa kila mtu, kutia ndani Wasio Wayahudi, katika taifa lolote linaloweka tumaini lao Kwake kwa njia ya utii.

Kuwashawishi na Kuwatayarisha Wanafunzi Wake
“Akawaita wale Thenashara, akawatuma wawili wawili, akawapa mamlaka juu ya pepo wachafu. Wakatoka na kuhubiri kwamba watu watubu. Wakatoa pepo wengi na wakapaka mafuta wagonjwa wengi na kuwaponya.” (Marko 6:7; 12-13)
Maoni: Sio tu kwamba Yesu alikuwa na nguvu za kuponya, alikuwa na uwezo wa kuwapa wengine uwezo wa kuponya wakati hakuwa karibu.

“Yesu aliwaambia wanafunzi Wake ‘Imempasa Mwana wa Adamu kupata mateso mengi na kukataliwa na wazee, na makuhani wakuu na walimu wa sheria, na kwamba lazima auawe, na baada ya siku tatu kufufuka.’” (Marko 8:31) Yesu aliwaambia wanafunzi wake kwamba ‘Mwana wa Adamu anapaswa kupata mateso mengi na kukataliwa na wazee na makuhani wakuu na walimu wa sheria.

“Mtu ye yote akitaka kunifuata, na ajikane mwenyewe, auchukue msalaba wake, anifuate. Kwa maana yeyote anayetaka kuokoa maisha yake atayapoteza, lakini yeyote anayepoteza maisha yake kwa ajili yangu na kwa ajili ya Injili atayaokoa. Yafaa nini mtu kuupata ulimwengu wote, lakini apate hasara ya nafsi yake? Au mtu atatoa nini badala ya nafsi yake? Mtu ye yote akinionea haya mimi na maneno yangu katika kizazi hiki cha uzinzi na dhambi, Mwana wa Adamu atamwonea haya mtu huyo atakapokuja katika utukufu wa Baba yake pamoja na malaika watakatifu. (Marko 8:34-38)
Maoni: Ni lazima mtu aache kukazia fikira anasa za maisha na azingatie mambo ya kiroho.

“Nawaambieni kweli, baadhi ya watu wanaosimama hapa hawataonja kifo kabla ya kuuona ufalme wa Mungu ukija kwa nguvu.” (Marko 9:1)

“Baada ya siku sita Yesu akawachukua Petro, Yakobo na Yohana pamoja naye, akawaleta juu ya mlima mrefu ambapo walikuwa peke yao. Hapo aligeuka sura mbele yao. Nguo zake zikang'aa, zikawa nyeupe kuliko mtu ye yote duniani angeweza kuzifanya ziwe meupe. Na Eliya na Musa wakatokea mbele yao, wakizungumza na Yesu. Wingu likatokea na kuwafunika, na sauti ikasikika kutoka katika hilo wingu: "Huyu ni Mwanangu mpendwa, msikilizeni yeye!" Ghafla, walipotazama huku na huku, hawakumwona mtu ye yote pamoja nao isipokuwa Yesu.” (Marko 9:2-8)

Ili kusuluhisha mabishano kati ya wanafunzi Wake kuhusu cheo na cheo Yesu alisema “Mtu yeyote akitaka kuwa wa kwanza lazima awe wa mwisho kabisa, na mtumishi wa wote.” (Marko 9:35)
Maoni: Wote walio katika Kristo, Kanisa Lake, ni watumishi.

“Baadhi ya Mafarisayo wakaja, wakamjaribu kwa kumwuliza, Je! ni halali mtu kumwacha mkewe? 'Musa aliwaamuru nini?' alijibu. Wakasema, Musa aliruhusu mwanamume kuandika hati ya talaka na kumwacha. Mose akawaandikia sheria hii kwa sababu mioyo yenu ilikuwa migumu. Lakini katika mwanzo wa uumbaji, Mungu aliwaumba mume na mke. Kwa sababu hiyo, mwanamume atamwacha baba yake na mama yake, ataambatana na mkewe, na hao wawili watakuwa mwili mmoja. Kwa hiyo, wao si wawili tena, bali ni mmoja. Kwa hiyo, alichounganisha Mungu, mwanadamu asikitenganishe.' Walipokuwa tena nyumbani, wanafunzi walimwuliza Yesu kuhusu jambo hilo. Akajibu, 'Yeyote

anayemwacha (neno la Kigiriki apoluo) mke wake na kuoa mwanamke mwingine, anazini dhidi yake. Naye akimwacha mumewe na kuolewa na mwanamume mwingine, anazini." (Marko 10:2-12)
Maoni: Mke bado anaolewa anapotumwa au kuachwa bila cheti cha talaka - hii ndiyo maana ya neno la Kigiriki apoluo. Ikiwa ataolewa bila cheti, anavunja agano lake la ndoa na mume aliyemfukuza kwani amefukuzwa bila talaka. Kwa hiyo, yeye ni mzinzi. Kwa cheti mke haolewi tena hivyo basi huru kuolewa tena kwa hiyo, si mzinzi kwani hakuna agano la ndoa la kuvunja. Mafarisayo walifahamu sana jambo hili kama ilivyoandikwa katika Kumbukumbu la Torati 24.
thebiblewayonline.com/html/MarriageDivorce.html

"Mtu mmoja akamkimbilia na akapiga magoti mbele yake. 'Mwalimu mwema,' aliuliza, 'nifanye nini ili niurithi uzima wa milele?' Nimeishika Sheria tangu nilipokuwa mvulana.' Kitu kimoja unakosa,' alisema. 'Nenda, ukauze vyote ulivyo navyo, uwape maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni. Kisha njoo unifuate.' Kwa hili, uso wa mtu huyo ulianguka. Alienda zake akiwa na huzuni, kwa sababu alikuwa na mali nyingi." (Marko 10:17-22)
Maoni: Alitegemea mali yake mwenyewe hivyo hayuko tayari kuacha anasa za maisha badala ya mali ya Mungu.

"Yakobo na Yohana wana wa Zebedayo wakifikiri kwamba Yesu angesimamisha ufalme wa kidunia aliuliza 'Hebu tuketi mmoja wetu upande wako wa kuume na mwingine upande wako wa kushoto katika utukufu wako.' Yesu akajibu kwamba haikuwa juu yake bali kama walitaka kuwa wakuu katika ufalme alisema 'Mwajua ya kuwa wale wanaohesabiwa kuwa wakuu wa mataifa huwatawala kwa mabavu, na wakubwa wao huwatumikisha. Si hivyo na wewe. Badala yake, yeyote anayetaka kuwa mkuu kati yenu lazima awe mtumishi wenu, na yeyote anayetaka kuwa wa kwanza lazima awe mtumwa wa wote. Kwa maana hata Mwana wa Adamu hakuja kutumikiwa, bali kutumika, na kutoa nafsi yake iwe fidia ya wengi.'" (Marko 10:37-45) Kumbe Mwana wa Adamu naye hakuja kutumikiwa, bali kutumikia na kutoa nafsi yake iwe fidia ya watu wengi.

"Walipokuwa wakikaribia Yerusalemu na kufika Bethfage na Bethania kwenye Mlima wa Mizeituni, Yesu aliwatuma wawili wa wanafunzi wake, akawaambia, 'Nendeni mpaka kijiji kilicho mbele yenu, na mara mtakapoingia humo mtamkuta mwana-punda amefungwa, ambaye hakuna mtu amewahi kupanda. Ifungueni na mlete hapa. Kisha Yesu akatupa nguo zao juu yake, akaketi juu yake. Watu wengi wakatandaza nguo zao barabarani, na wengine wakatandaza matawi waliyokata mashambani. Wale waliotangulia na waliofuata wakapaza sauti Hosana!' 'Abarikiwe yeye ajaye kwa jina la Bwana!' "Umebarikiwa ufalme ujao wa baba yetu Daudi!' 'Hosana juu mbinguni!'" (Marko 11:1-10)

"Alipokuwa akitoka hekaluni, mmoja wa wanafunzi wake akamwambia, 'Tazama, Mwalimu! Mawe makubwa kama nini! Majengo mazuri kama nini!' 'Unaona majengo haya yote makubwa?' akajibu Yesu. 'Hakuna jiwe hapa litakalosalia juu ya jiwe; wote watatupwa chini.' Yesu alipokuwa ameketi juu ya Mlima wa Mizeituni mkabala wa hekalu, Petro, Yakobo, Yohana na Andrea wakamuuliza faraghani, Tuambie, mambo haya yatatukia lini? Na ni nini ishara ya kwamba yote yanakaribia kutimizwa?' Angalieni mtu asiwadanganye. Wengi watakuja kwa jina langu, wakidai, Mimi ndiye, na watawadanganya wengi. Mtakaposikia habari za vita na fununu za vita, msitishwe. Mambo kama hayo lazima yatokee, lakini mwisho bado unakuja. Lazima uwe macho. Mtatiwa mikononi mwa mabaraza na kupigwa mijeledi katika masinagogi. Kwa ajili yangu mtasimama mbele ya magavana na wafalme kama mashahidi kwao." (Marko 13:1-9)
"Lakini yatatokea lini? 'Mtakapoona 'chukizo la uharibifu' limesimama mahali lisipostahili—msomaji na afahamu—ndipo walio katika Yudea na wakimbilie milimani.'" (Marko 13:14-15)
Maoni: Kuna uvumi mwingi juu ya nini chukizo lilikuwa. Lakini vyovyote ilivyokuwa Wayahudi walijua kwamba haikupaswa kuwepo, ilikuwa ni chukizo kwao na dhidi ya ibada yao. Ndipo wanafunzi wangejua kwamba ulikuwa ni wakati wa kuondoka Yerusalemu kwa kuwa Hekalu lilikuwa karibu kuharibiwa. (Ona Danieli 9:27)

"Lakini siku zile, baada ya dhiki hiyo, jua litatiwa giza, na mwezi hautatoa mwanga wake; nyota zitaanguka kutoka mbinguni, na viumbe vya mbinguni vitatikisika. Wakati huo watu watamwona Mwana wa Adamu akija katika mawingu akiwa na nguvu nyingi na utukufu. Naye atawatuma malaika zake na kuwakusanya wateule wake kutoka pepo nne, kutoka mwisho wa dunia hadi mwisho wa mbingu. Sasa jifunzeni somo hili kutokana na mtini: Mara tu matawi yake yanapoanza kuwa laini na majani kuchanua, mnajua kwamba wakati wa kiangazi umekaribia. Vivyo hivyo, mwonapo mambo hayo yakitukia, jueni kwamba yu karibu, mlangoni. Nawaambieni kweli, kizazi hiki hakitapita mpaka mambo

hayo yote yatimie. Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe. Hakuna ajuaye siku hiyo au saa hiyo, hata malaika walio mbinguni, wala Mwana, ila Baba peke yake. Jihadharini! Kuwa macho! Hujui wakati huo utakuja lini. Ni kama mtu anayeenda zake: Anaacha nyumba yake na kuwaweka watumishi wake wasimamie, kila mmoja na kazi yake aliyopewa, na kumwambia yule aliye mlangoni kukesha. “Basi, kesheni kwa maana hamjui ni lini mwenye nyumba atakaporudi, kwamba ni jioni, au usiku wa manane, au jogoo awikapo, au alfajiri. Akija ghafula, asiwakute mmelala. Ninachowaambia, nawaambia kila mtu, Kesheni!’” (Marko 13:24-37)

Maoni: Wale waliokuwepo waliambiwa kwamba wengine wangeona uharibifu wa Hekalu lao linaloheshimiwa lakini habari ambazo Yesu alileta zilikuwa Habari Njema iliyoahidiwa, msamaha wa dhambi na wokovu kwa dhabihu yake ya upatanisho. Ingesimama milele. Lakini wakati unakuja ambapo Mwana wa Adamu atarudi na kuwakusanya wale waliochagua wokovu kwa uaminifu na utii kwa Neno Lake.

Maoni: Yesu alikuwa amechagua wanaume kutangaza Habari Njema kwamba wokovu na msamaha wa dhambi haupatikani chini ya Agano la Kale lakini ungepatikana katika Agano Jipya kufuatia dhabihu yake ya upatanisho. Waliamini kwamba Yesu ndiye Masihi ambaye angesimamisha ufalme wa kidunia kama alivyofanya Mfalme wao mpendwa Daudi. Kufuatia ufufuo wa Kristo, kuonekana na kupaa kwake kurudi Mbinguni, ambako wao binafsi walishuhudia, hatimaye walikuwa tayari kutoa maisha yao kwa ajili Yake wakati na ikiwa ni lazima. Ushuhuda wao na maisha ya haki hufanya iwezekane kwa wale wote ambao hawakuwa mashahidi kuamini, kuamini na kutii.

Mafarisayo Wapanga Njama

“Yesu akaingia katika sinagogi, na palikuwapo hapo mtu mwenye mkono uliopooza. Mafarisayo walijiuliza je ataponya siku ya sabato? Kwa hiyo, Yesu akamwambia yule mtu mwenye mkono uliopooza, 'Simama mbele ya watu wote.' Kisha Yesu akawauliza, 'Ni lipi lililo halali siku ya sabato: kutenda mema au kutenda mabaya, kuokoa maisha au kuua?' Lakini walikaa kimya. Akawatazama pande zote kwa hasira, akihuzunishwa sana na ukaidi wa mioyo yao, akamwambia yule mtu, Nyosha mkono wako. Akaunyosha, na mkono wake ukawa mzima kabisa. Ndipo Mafarisayo wakatoka nje, wakaanza kufanya shauri pamoja na Maherodi jinsi ya kumwua Yesu. (Marko 3:1-6)

“Yesu aliingia ndani ya nyumba, na tena umati ukakusanyika kumsikiliza akifundisha au kufanya muujiza. Walimu wa sheria walioshuka kutoka Yerusalemu walisema, ‘Ana Beelzebuli! Anatoa pepo kwa nguvu ya mkuu wa pepo.' Yesu aliuliza ‘Shetani anawezaje kumfukuza Shetani? Ufalme ukigawanyika wenyewe kwa wenyewe, ufalme huo hauwezi kusimama. Ikiwa nyumba imegawanyika yenyewe, nyumba hiyo haiwezi kusimama. Na kama Shetani akijipinga mwenyewe na amegawanyika hawezi kusimama; mwisho wake umefika. Kwa kweli, hakuna mtu awezaye kuingia katika nyumba ya mtu mwenye nguvu na kuchukua mali yake isipokuwa kwanza amfunge huyo mtu mwenye nguvu. Kisha anaweza kuiba nyumba yake. Nawaambieni kweli, dhambi na kufuru zote za wanadamu watasamehewa. Lakini yeyote atakayemkufuru Roho Mtakatifu hatasamehewa kamwe; ana hatia ya dhambi ya milele.’ (Marko 3:20-29)

Maoni: Kukufuru dhidi ya Roho Mtakatifu inaonekana kuhusisha kazi na nguvu za Roho Mtakatifu kwa Shetani.

“Mafarisayo na baadhi ya walimu wa sheria waliokuja kutoka Yerusalemu walikusanyika kumzunguka Yesu na kuwaona baadhi ya wanafunzi wake wakila chakula kwa mikono ‘najisi,’ yaani, isiyonawa. (Mafarisayo na Wayahudi wote hawali isipokuwa wanawa mikono yao kwa taratibu, wakishika mapokeo ya wazee. Wakauliza, ‘Kwa nini wanafunzi wako hawaishi kufuatana na mapokeo ya wazee, badala ya kula chakula chao kwa mikono ‘najisi?’ Akajibu, ‘Isaya alitabiri kweli juu yenu ninyi wanafiki; mafundisho yao ni sheria zinazofundishwa na watu. Ninyi mmeziacha amri za Mungu na kuyashika mapokeo ya wanadamu.’ Naye akawaambia: ‘Mna njia nzuri ya kuziweka kando amri za Mungu ili mshike mapokeo yenu wenyewe!’ Yesu anaeleza ‘Nisikilizeni, kila mtu, na kufahamu jambo hili, hakuna kitu kinachoweza kumtia mtu najisi kwa kumtia najisi 7:1-14)

“Mafarisayo wakaja na kuanza kumuuliza Yesu maswali. Ili kumjaribu, walimwomba ishara kutoka mbinguni. Akapumua sana na kusema, ‘Kwa nini kizazi hiki kinaomba ishara ya ajabu? Nawaambieni kweli, haitapewa ishara yoyote.’” (Marko 8:11-12)

Maoni: Mafarisayo walikuja kwa sababu walijua miujiza yake mingi. Kufufua wafu, kulisha maelfu kwa chakula kidogo na kuponya mamia katika maeneo mengi ya Yudea haikutosha. Walitaka muujiza kutoka kwa Mungu Mbinguni sio kutoka kwa mtu duniani kwani hawakumtambua Yesu kama Mungu.

“Walipofika Yerusalemu, Yesu aliingia ndani ya hekalu na kuanza kuwafukuza wale waliokuwa wakinunua na kuuza humo. Akapindua meza za wabadili fedha na viti vya wale waliokuwa wakiuza njiwa, wala hakumruhusu mtu yeyote kubeba bidhaa kupitia Hekaluni. Na alipokuwa akiwafundisha, alisema, Je! haikuandikwa, Nyumba yangu itaitwa nyumba ya sala kwa mataifa yote? Lakini mmeifanya kuwa pango la wanyang'anyi. Makuhani wakuu na walimu wa sheria waliposikia hayo, wakaanza kutafuta njia ya kumwua, kwa maana walimwogopa, kwa sababu umati wote wa watu ulishangazwa na mafundisho yake. (Marko 11:15-18)

“Wakafika tena Yerusalemu, na Yesu alipokuwa akitembea katika hekalu, makuhani wakuu, walimu wa sheria na wazee wakamwendea. Unafanya mambo haya kwa mamlaka gani?' waliuliza. 'Na ni nani aliyekupa mamlaka ya kufanya hivi?' Yesu akajibu, 'Nitawauliza swali moja. Nijibuni, nami nitawaambia ninafanya mambo haya kwa mamlaka gani. Ubatizo wa Yohana ulitoka mbinguni au kwa wanadamu? Niambie!' Wakajadiliana wao kwa wao, wakisema, Tukisema, Ilitoka mbinguni, atawauliza, Basi, mbona hamkumwamini? Lakini tukisema, 'Yalitoka kwa wanadamu' ... '(Waliogopa umati wa watu, kwa maana wote waliamini kwamba Yohana kweli ni nabii.) Basi, wakamjibu Yesu, Hatujui.' Yesu alisema, ‘Wala mimi sitawaambia ninyi ninafanya mambo haya kwa mamlaka gani.’” (Marko 11:27-33) Wakati huo huo, Yesu alisema:

“Mtu mmoja alipanda shamba la mizabibu. Akauzungushia ukuta, akachimba shimo la shinikizo la divai, akajenga mnara wa ulinzi. Kisha akalikodisha shamba la mizabibu kwa wakulima fulani, akaenda zake safarini. Wakati wa mavuno, alimtuma mtumishi kwa wale wakulima kuchukua baadhi ya matunda ya shamba la mizabibu. Lakini wakamkamata, wakampiga na kumfukuza mikono mitupu. Kisha akamtuma mtumishi mwingine kwao; wakampiga mtu huyu kichwani na kumtendea aibu. Akatuma mwingine, na huyo wakamuua. Akatuma wengine wengi; baadhi yao waliwapiga, wengine waliwaua. 'Alikuwa amebakiwa na mtu mmoja wa kumtuma, mwana ambaye alimpenda. Akamtuma mwisho, akisema, Watamheshimu mwanangu. Lakini wale wakulima wakasemezana wao kwa wao, Huyu ndiye mrithi. Njooni, tumuue, na urithi utakuwa wetu. Basi, wakamkamata, wakamwua, wakamtupa nje ya shamba la mizabibu. 'Ni nini basi mwenye shamba la mizabibu atafanya? Atakuja na kuwaua wale wakulima na kuwapa wengine shamba la mizabibu. Je, hamjasoma andiko hili: Jiwe walilolikataa waashi limekuwa jiwe kuu la msingi; Bwana ndiye aliyefanya hili, nalo ni ajabu machoni petu? Basi, wakatafuta njia ya kumtia nguvuni, kwa sababu walijua kwamba huo mfano alikuwa amesema dhidi yao. (Marko 12:1-12)

“Baadaye wakatuma baadhi ya Mafarisayo na Maherodi kwa Yesu ili wamnase kwa maneno yake. Wakamwendea wakamwambia, ‘Mwalimu, tunajua wewe ni mtu mwadilifu. Huyumbiwi na watu, kwa sababu hauzingatii wao ni nani; bali unafundisha njia ya Mungu kwa haki. Je, ni sawa kumpa Kaisari kodi au sivyo? Je, tulipe au tusilipe?' Lakini Yesu alijua unafiki wao. 'Kwa nini unajaribu kunitega?' Aliuliza. 'Nileteeni dinari niitazame.' Wakaileta ile sarafu, naye akawauliza, 'Picha hii ni ya nani? Na maandishi ya nani?' 'Ya Kaisari,' wakajibu. Kisha Yesu akawaambia, ‘Mpeni Kaisari yaliyo ya Kaisari na Mungu yaliyo ya Mungu.’” (Marko 12:13-17) Basi, Yesu akawaambia:

“Ndipo Masadukayo, wasemao hakuna ufufuo, wakamwendea na swali. Wakasema, ‘Mwalimu, Mose alituandikia kwamba ikiwa ndugu ya mtu akifa na kumwacha mke lakini hana watoto, ni lazima mwanamume amwoe huyo mjane na kumzalia ndugu yake watoto. Sasa kulikuwa na ndugu saba. Wa kwanza alioa na akafa bila kuacha mtoto. Wa pili akamwoa yule mjane, lakini pia akafa bila kuacha mtoto. Ilikuwa sawa na ya tatu. Kwa kweli, hakuna hata mmoja wa wale saba aliyeacha mtoto yeyote. Mwisho wa yote, mwanamke naye akafa. Katika ufufuo atakuwa mke wa yupi, kwa kuwa wale saba walikuwa wamemwoa? Yesu akawajibu, Je! Wafu watakapofufuka, hawataoa wala kuolewa; watakuwa kama malaika wa mbinguni. Kwa habari ya kufufuka kwa wafu, je, hamjasoma katika kitabu cha Musa katika habari ya kile kijiti, jinsi Mungu alivyomwambia, Mimi ni Mungu wa Ibrahimu, na Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo? Yeye si Mungu wa wafu, bali wa walio hai. Mmekosea sana!’” (Marko 12:18-27)
Maoni: Ndoa ni muungano wa kidunia, agano, kati ya mwanamume na mwanamke ambao huisha wakati wa kifo.

“Mmoja wa walimu wa sheria akaja akawasikia wakijadiliana. Alipoona kwamba Yesu alikuwa amewajibu vizuri, akamwuliza, 'Katika amri zote, ni ipi iliyo kuu?' Yesu akajibu, 'La kuu kuliko zote ni hili: 'Sikia, Ee Israeli, Bwana Mungu wetu ni Bwana mmoja. Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote na kwa akili zako zote na kwa nguvu zako zote.' Ya pili ndiyo hii: Mpende jirani yako kama nafsi yako. Hakuna amri iliyo kuu kuliko

hizi.' 'Umesema vema, mwalimu,' mtu huyo akajibu, 'Umesema kweli kwamba Mungu ni mmoja na hakuna mwingine ila yeye.' Yesu alipoona kwamba amejibu kwa busara, akamwambia, 'Wewe si mbali na Ufalme wa Mungu.' Na tangu wakati huo hakuna mtu aliyethubutu kumwuliza tena maswali.” (Marko 12:28-34)
Maoni: Tamaa ya ukuu na mamlaka hujenga tabia ya kujiona kuwa muhimu na kiburi. Mtazamo huu hautoi ukweli, badala yake, unamzuia mtu kujinyenyekeza na kuwa mtumishi mtiifu. Kila ushahidi unaotolewa na kukataliwa unafanya moyo wa mtu kuwa mgumu kama vile tu ilivyotokea kwa Farao alipokabiliana na mapigo.

Sadaka ya Upatanisho
“Siku ya kwanza ya Mikate Isiyotiwa Chachu, walipokuwa wakitoa dhabihu ya Pasaka, walipokuwa wakila, Yesu alitwaa mkate, akaubariki, akaumega, akawapa, akasema, Twaeni; huu ni mwili wangu.' Kisha akatwaa kikombe, akashukuru, akawapa, nao wote wakanywa katika kikombe hicho. Akawaambia, Hii ni damu yangu ya agano, imwagikayo kwa ajili ya wengi. Amin, nawaambia, sitakunywa tena uzao wa mzabibu, hata siku ile nitakapokunywa mpya katika ufalme wa Mungu." (Marko 14:12-31)
Maoni: “Baraka” linatokana na neno la Kigiriki eulogeésas linalomaanisha kusifu, kusherehekea kwa sifa. “Mwili wangu” ni Mungu katika mwili wa mwanadamu kuwa dhabihu ya upatanisho.

“Wakatoka kwenda kwenye Mlima wa Mizeituni ambako Yesu alisema, ‘Nyinyi nyote mtaanguka kwa maana imeandikwa, ‘Nitampiga mchungaji, na kondoo watatawanyika. Lakini baada ya kufufuka kwangu, nitawatangulia kwenda Galilaya. Petro akamwambia, Ijapokuwa wote wameanguka, mimi sitaanguka. Yesu akamwambia, Amin, nakuambia, usiku huu huu, kabla jogoo hajawika mara mbili, utanikana mara tatu. Lakini alisema kwa msisitizo 'hata ikibidi nife nawe, sitakukana kamwe.' (Marko 14:27-31) Muda mfupi baadaye mmoja wa watumishi wa kike wa kuhani mkuu akaja, na kumwona Petro akiota moto, akamtazama na kusema, ‘Wewe pia ulikuwa pamoja na Yesu Mnazareti. Lakini akakana akisema, Sijui wala sielewi unalomaanisha. Tena, Petro alikana kumjua Yesu. Mara ya tatu hata alijilaani na kuwaapia, 'Simjui mtu huyu mnayemzungumzia.' Mara jogoo akawika mara ya pili. Ndipo Petro akakumbuka neno ambalo Yesu alimwambia: 'Kabla jogoo hajawika mara mbili, utanikana mara tatu.' Naye akaanguka chini na kulia.” (Marko 14:66-72)

“Kisha wakaenda mpaka mahali paitwapo Gethsemane. Akawaambia wanafunzi wake, Ketini hapa, nisali. Akawachukua Petro na Yakobo na Yohana pamoja naye, akaanza kufadhaika sana na kufadhaika, akisema, Roho yangu ina huzuni nyingi hata kufa. Kaeni hapa mkikesha. Akaenda mbele kidogo, akaanguka kifudifudi, akaomba kwamba, kama ingewezekana, saa hiyo impite. Akasema, Aba, Baba, yote yanawezekana kwako. Niondolee kikombe hiki. Lakini si kama nitakavyo mimi, bali utakavyo wewe. Sasa saa imefika. Mwana wa Adamu anasalitiwa katika mikono ya wenye dhambi. Inukeni, twende zetu; ona, msaliti wangu yu karibu.” (Marko 14:32-42)
Maoni: Kikombe ambacho Yesu alitamani kiondolewe hakikuwa chombo au vilivyomo ndani yake bali kusulubishwa kwake kunakongoja, kikombe cha mateso, dhabihu yake ya upatanisho ili kuleta msamaha wa dhambi, wokovu na uzima wa milele kwa wale wanaoweka tumaini lao Kwake kwa njia ya utii.

“Basi yule msaliti alikuwa amewapa ishara, akisema, Nitakayembusu ndiye. Mkamateni na kumpeleka chini ya ulinzi.' Kwa hiyo, Yuda akamwendea mara moja na kusema, 'Rabi!' Naye akambusu. Walinzi waliweka mikono juu yake, wakamkamata na kumpeleka Yesu kwa kuhani mkuu. Makuhani wakuu wote na wazee na walimu wa Sheria wakakusanyika wakitaka ushuhuda dhidi ya Yesu wapate kumwua, lakini hawakuupata. Kwa maana wengi walimshuhudia uongo, lakini ushuhuda wao haukupatana. Basi, Kuhani Mkuu akamwuliza, Je! wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mbarikiwa? Yesu akasema, Mimi ndiye, nanyi mtamwona Mwana wa Adamu ameketi mkono wa kuume wa Mwenyezi, akija na mawingu ya mbinguni. 'Tunahitaji mashahidi gani zaidi? Mmesikia kufuru yake. Uamuzi wako ni upi?' Wote wakamhukumu kuwa anastahili kifo.” (Marko 14:44-64)

“Kulipopambazuka, makuhani wakuu walifanya shauri pamoja na wazee na waandishi na Baraza lote. Wakamfunga Yesu, wakampeleka na kumkabidhi kwa Pilato. Pilato akamwuliza, Wewe ndiwe Mfalme wa Wayahudi? Yesu akajibu ni kama unavyosema. Pilato hakumwona Yesu na hatia ya kifo na alitambua kwamba ilikuwa ni kwa sababu ya wivu kwamba makuhani wakuu walikuwa wamemtoa aliuliza. Nifanye nini na Mfalme wa Wayahudi? Wakapiga kelele tena, Msulubishe. Pilato akawauliza, "Kwa nini, amefanya uovu gani?" Lakini wao wakazidi kupiga kelele, 'Msulubishe!'

Basi, Pilato akitaka kuuridhisha huo umati wa watu, akawafungulia Baraba, na baada ya kumpiga Yesu mijeledi, akamtoa asulibiwe. (Marko 15:1-15)

“Wale askari wakampeleka ndani ya ikulu (yaani, makao makuu ya mkuu wa mkoa), wakakusanya kikosi kizima. Wakamvika vazi la zambarau, wakasokota taji ya miiba, wakamvika. Wakaanza kumsalimu, "Shikamoo, Mfalme wa Wayahudi!" Walikuwa wakimpiga kichwani kwa mwanzi na kumtemea mate na kupiga magoti chini kumsujudia. Na walipokwisha kumdhihaki, wakamvua lile joho la zambarau, wakamvika nguo zake mwenyewe. Wakampeleka nje mpaka Golgotha (maana yake Mahali pa Fuvu la Kichwa) ili kumsulubisha na kuweka juu ya msalaba shtaka dhidi yake ‘Mfalme wa Wayahudi.’” (Mk. 15:16-26) Basi, Yesu Kristo alitoa shtaka dhidi yake.

“Wale waliokuwa wakipita njiani walimdhihaki, wakitikisa vichwa vyao na kusema, ‘Aha! Wewe ambaye ungeharibu Hekalu na kulijenga tena kwa siku tatu, jiokoe mwenyewe, na ushuke msalabani! Pia wakuu wa makuhani pamoja na walimu wa Sheria walimdhihaki wao kwa wao, wakisema, Aliwaokoa wengine; hawezi kujiokoa mwenyewe. Kristo, Mfalme wa Israeli, na ashuke sasa msalabani ili tuone na kuamini.’” (Marko 15:29-32)

“Akaja Yusufu, mwenyeji wa Arimathaya, mshiriki mashuhuri wa Baraza, naye mwenyewe akiutazamia ufalme wa Mungu; akajipa moyo, akaingia mbele ya Pilato, akaomba apewe mwili wa Yesu. Pilato alishangaa kama alikuwa amekufa wakati huo, na akamwita jemadari, akamwuliza kama alikuwa amekwisha kufa. Alipojua jambo hilo kutoka kwa yule jemadari, akampa Yosefu maiti hiyo. Yusufu akanunua sanda, akamshusha, akamfunga hiyo sanda, akamweka katika kaburi lililochongwa mwambani; akavingirisha jiwe kwenye mlango wa kaburi. (Marko 15:43-47)
Maoni: Kabla ya Sabato kuanza Yusufu wa Arimathaya aliomba mwili wa Yesu azikwe. Askari wa Kirumi walimthibitishia Pilato kwamba Yesu alikuwa amekufa. Yosefu aliuzika mwili wa Yesu na kuviringisha jiwe kwenye mlango wa kaburi. Walinzi waliwekwa siku iliyofuata.

“Siku ya Sabato ilipokwisha, Maria Magdalene, Mariamu mama yake Yakobo, na Salome walinunua manukato ili waende kuupaka mwili wa Yesu. Asubuhi na mapema siku ya kwanza ya juma, jua lilipochomoza tu, walikuwa wakienda kaburini, wakaulizana, Ni nani atakayelivingirishia lile jiwe mlangoni pa kaburi? Lakini walipotazama, waliona kwamba lile jiwe lilikuwa kubwa sana limeondolewa. Walipoingia kaburini, walimwona kijana mmoja aliyevaa vazi jeupe ameketi upande wa kulia, wakashtuka. 'Usiogope,' alisema. 'Mnamtafuta Yesu Mnazareti, aliyesulubiwa. Amefufuka! Hayupo hapa. Tazama mahali walipomlaza. Lakini enendeni mkawaambie wanafunzi wake na Petro, 'Yeye anawatangulia kwenda Galilaya. Huko mtamwona kama alivyowaambia.’” (Marko 16:1-7)

Sehemu ya Sadaka ya Upatanisho
Agano la Kale ambalo Mungu alitoa kupitia Musa lilikuwa ni kuwatayarisha watu kwa ajili ya msamaha. Kila mwaka Wayahudi walileta kwa kuhani mnyama asiye na doa kama dhabihu yao kwa ajili ya dhambi zao. Katika Agano Jipya Yesu, dhabihu isiyo na mawaa ya dhambi, ilitoa fursa ya msamaha wa dhambi na uzima wa milele kwa wote waliosikia mafundisho ya Kristo, kuweka tumaini lao Kwake kwa kutii mafundisho yake na kuishi kwa haki. Rejelea Kusulubishwa kwa Kirumi, thebiblewayonline.com.

Mambo Muhimu kutoka kwa Marko
- Miujiza ya Yesu ilithibitisha kwamba Yeye alikuwa Mungu, Mwana wa Mungu kama alivyodai kuwa.
- Ujumbe wa Mungu wa Wokovu ni Kristo - kifo chake, kuzikwa, ufufuo na kupaa kwake - dhabihu ya upatanisho.
- Watu waliozama sana katika mapokeo yao huona kuwa vigumu au haiwezekani kumkubali Kristo.
-

Swali: Ni nini madhumuni ya dhabihu ya upatanisho?

LUKA

Paulo alichaguliwa na Kristo kuwa wake kama mtume kwa Mataifa. Luka hakuwa Myahudi bali mtu wa mataifa na tabibu aliyeandamana na Paulo katika safari zake nyingi za uinjilisti. Katika Wakolosai 4:14 , Paulo anafunua jinsi alivyothamini Luka kwa maneno haya: Rafiki yetu mpendwa Luka, daktari, na Dema wanatuma salamu. Luka alisema

hapo mwanzo “kama vile wale waliokuwa mashahidi waliojionea wenyewe tangu mwanzo na wahudumu wa lile neno walivyotutolea sisi, ilionekana kuwa vema kwangu pia, kwa kuyafuata mambo yote kwa ukaribu kwa muda fulani uliopita, kuandika habari yenye utaratibu. (Luka 1:2-3) Luka aendeleza masimulizi yake ya “mambo yaliyotukia kati yetu” (1:1) pamoja na kitabu cha Matendo, kinachojulikana pia kuwa Matendo ya Mitume.

Kuzaliwa kwa Yohana - Mtangulizi wa Kristo
“Zekaria, wa zamu ya Abiya. Naye Elisabeti mkewe, wa binti za Haruni, walikuwa waadilifu wote mbele za Mungu, wakienenda katika amri zote na amri za Bwana bila lawama. Lakini hawakuwa na mtoto. ... Malaika akamwambia, Usiogope, Zekaria, kwa maana maombi yako yamesikiwa, na mkeo Elisabeti atakuzalia mwana, nawe utamwita jina lake Yohana. … atajazwa Roho Mtakatifu hata tangu tumboni mwa mama yake. Yeye atatangulia mbele zake katika roho na nguvu za Eliya, ili kuigeuza mioyo ya baba iwaelekee watoto wao, na waasi wafuate hekima ya wenye haki, na kumwekea Bwana tayari watu waliotengenezwa. Kwa sababu hukuamini 'utakuwa kimya na huwezi kusema mpaka siku ambayo mambo haya yatatukia.' Wale waliokuwepo wakati wa kutahiriwa kwake walijaribu kumwita Zekaria lakini Elisabeti hivyo HAPANA jina lake ni Yohana. Kwa hiyo, wakafanya ishara kwa baba yake, wakiuliza alitaka aitwe nani. Naye akaomba kibao cha kuandikia, akaandika, Jina lake ni Yohana. Mara kinywa chake kikafunguliwa na ulimi wake ukafunguliwa, akasema, akimsifu Mungu. Na hofu ikaja juu ya jirani zao wote.” (kutoka Luka 1:5-7; 13; 15-17; 20; 62-65)

Kuzaliwa kwa Yesu
“Gabrieli alitumwa na Mungu mpaka mji wa Galilaya, jina lake Nazareti, kwa mwanamwali bikira aliyekuwa ameposwa na mtu, jina lake Yusufu, wa mbari ya Daudi. Na jina la bikira huyo ni Mariamu. Akamwendea akasema, Salamu, uliyepewa neema, Bwana yu pamoja nawe. Lakini alifadhaika sana kwa ajili ya msemo huo, akajaribu kutambua ni aina gani ya salamu hii. Malaika akamwambia, Usiogope, Mariamu, kwa maana umepata neema kwa Mungu. Na tazama, utachukua mimba na kuzaa mtoto mwanamume, nawe utamwita jina lake Yesu. Yeye atakuwa mkuu na ataitwa Mwana wa Aliye Juu Zaidi. Na Bwana Mungu atampa kiti cha enzi cha Daudi baba yake, naye atatawala juu ya nyumba ya Yakobo milele, na ufalme wake hautakuwa na mwisho. Mariamu akamwambia malaika, Litakuwaje hili, nami ni bikira? Malaika akamjibu, Roho Mtakatifu atakujilia juu yako, na nguvu zake Aliye juu zitakufunika kama kivuli; kwa hiyo huyo mtoto atakayezaliwa ataitwa mtakatifu, Mwana wa Mungu …

“Agizo likatoka kwa Kaisari Augusto kwamba ulimwengu wote uandikishwe. Basi, Yosefu naye akapanda kutoka Galilaya, kutoka mji wa Nazareti, mpaka Yudea, mpaka mji wa Daudi, uitwao Bethlehemu, kwa sababu yeye ni wa nyumba na ukoo wa Daudi, ili kuandikwa pamoja na Mariamu, mchumba wake, aliyekuwa na mimba. Na walipokuwa huko, wakati wake wa kujifungua ukafika. Naye akamzaa mwanawe mzaliwa wa kwanza, akamvika nguo za kitoto, akamlaza horini, kwa sababu hawakupata nafasi katika nyumba ya wageni.” (Luka 2:1; 4-7)

“Malaika wa Bwana akawatokea wachungaji waliokuwa karibu nao, utukufu wa Bwana ukawaangazia pande zote, wakaingiwa na hofu. Malaika akawaambia, Msiogope, kwa maana tazama, mimi ninawaletea ninyi habari njema ya furaha kuu itakayokuwa kwa watu wote (kumbuka yote ni pamoja na mataifa). maana leo katika mji wa Daudi amezaliwa kwa ajili yenu, Mwokozi, ndiye Kristo Bwana.’” (Luka 2:8-12)

“Wale wachungaji wakasema, Twendeni Bethlehemu tukalione jambo hili lililotukia, ambalo Bwana ametujulisha. Wakaenda kwa haraka, wakamkuta Mariamu na Yusufu, na mtoto mchanga amelala horini. Na walipomwona, wakawajulisha maneno waliyoambiwa juu ya mtoto huyu. Na wote waliosikia wakastaajabia yale waliyoambiwa na wachungaji. (Luka 2:15-19)

“Wakati ulipofika wa kutakaswa kwao sawasawa na sheria ya Musa, wakampandisha mpaka Yerusalemu ili wamtoe kwa Bwana … ili kutoa dhabihu kama ilivyonenwa katika sheria ya Bwana. Basi palikuwa na mtu huko Yerusalemu, jina lake Simeoni, naye mtu huyo alikuwa mwadilifu na mcha Mungu, akingojea faraja (faraja ya Israeli-Masiya) ya Israeli, na Roho Mtakatifu alikuwa juu yake. Na alikuwa amefunuliwa na Roho Mtakatifu kwamba hatakufa kabla ya kumwona Kristo wa Bwana. Naye akaingia hekaluni kwa Roho, na wazazi walipomleta mtoto Yesu, ili wamfanyie kama desturi ya Sheria, akamchukua mikononi mwake, akamtukuza Mungu na kusema, ‘Bwana, sasa unamwacha mtumishi

wako aende zake kwa amani, kama ulivyosema; kwa maana macho yangu yameuona wokovu wako, uliouweka tayari mbele ya mataifa yote, nuru ya kuwafunulia Mataifa, na utukufu wa watu wako Israeli.'" (Luka 2:22-32) Wakati huohuo, watu wa mataifa mengine wanaamini kwamba watu wa Mungu wa mbinguni watakuwa waangalifu sana.

"Walipokwisha kufanya mambo yote sawasawa na sheria ya Bwana, walirudi Galilaya, katika mji wao wenyewe wa Nazareti. Mtoto akakua na kuwa na nguvu, amejaa hekima. Na neema ya Mwenyezi Mungu ilikuwa juu yake." (Luka 2:39-40)

"Basi wazazi wake walikuwa wakienda Yerusalemu kila mwaka katika sikukuu ya Pasaka. Na alipokuwa na umri wa miaka kumi na miwili. Baada ya siku tatu wakamkuta Hekaluni, ameketi kati ya walimu, akiwasikiliza na kuwauliza maswali. Na wote waliomsikia walistaajabia ufahamu wake na majibu yake. Mama yake akamwambia, Mwanangu, mbona umetutenda hivi? Tazama, baba yako na mimi tumekuwa tukikutafuta kwa dhiki nyingi. Naye akawaambia, 'Kwa nini mlinitafuta? Hamkujua kwamba imenipasa kuwa katika nyumba ya Baba yangu?'" (Luka 2:41-42; 46-49) Je!

"Neno la Mungu lilimjia Yohana (Mbatizaji) mwana wa Zekaria kule jangwani. Alikwenda katika nchi zote za kandokando ya Yordani, akihubiri ubatizo wa toba liletalo ondoleo la dhambi. Kama ilivyoandikwa katika kitabu cha maneno ya nabii Isaya, Sauti ya mtu aliaye nyikani, Itengenezeni njia ya Bwana, yanyosheni mapito yake. Kila bonde litajazwa, na kila mlima na kilima kitashushwa, na palipopotoka patakuwa pamenyoka, na mahali palipopotoka patakuwa njia tambarare, na wote wenye mwili watauona wokovu wa Mungu. (Isaya 40:3) Basi akawaambia makutano waliotoka ili abatizwe naye, Enyi wazao wa nyoka! Kwa maana nawaambia, Mungu aweza katika mawe haya kumwinulia Ibrahimu watoto hata sasa shoka limekwisha kuwekwa kwenye mashina ya miti. (Luka 3:2-6)
Maoni: Ni lazima mtu abadilike, atubu, kutoka katika maisha ya dhambi na kuishi maisha ya haki ili kuzaa matunda mema ya kumpendeza Mungu.

"Walipokuwa wakihubiri habari njema watu walikuwa wakijiuliza mioyoni mwao kuhusu Yohana, kwamba labda yeye ndiye Kristo. Yohana akawajibu wote, akisema, Mimi nawabatiza kwa maji; Yeye atawabatiza kwa Roho Mtakatifu na kwa moto.'" (Luka 3:15-19)

"Yesu naye alikuwa amebatizwa, naye alikuwa akiomba, mbingu zikafunguka, na Roho Mtakatifu akashuka juu yake katika umbo la mwili kama njiwa; na sauti ikatoka mbinguni, Wewe ndiwe Mwanangu, mpendwa wangu; nimependezwa nawe.' Yesu, alipoanza huduma yake, alikuwa na umri wa kama miaka thelathini." (Luka 3:21-23)

Yesu Anaanza Huduma Yake
"Akiwa amejaa Roho Mtakatifu, Yesu alirudi kutoka Yordani, akaongozwa na Roho muda wa siku arobaini nyikani, akijaribiwa na Ibilisi. Ibilisi alipomaliza kila jaribu, akamwacha mpaka wakati ufaao. Yesu alirudi kwa nguvu za Roho Mtakatifu mpaka Galilaya, na habari zake zikaenea katika sehemu zote za jirani. Naye akafundisha katika masunagogi yao, huku akitukuzwa na watu wote." (Luka 4:1-2; 13)

"Yesu anarudi nyumbani kwake Nazareti katika Galilaya na kama ilivyokuwa desturi yake, akaenda kwenye sinagogi siku ya Sabato, naye akasimama ili asome. Kitabu cha kukunjwa cha nabii Isaya alipewa. Akakifungua kile kitabu na kupata mahali palipoandikwa, 'Roho wa Bwana yu juu yangu, kwa maana amenitia mafuta kuwahubiri maskini habari njema. Amenituma kuwatangazia wafungwa uhuru wao, na vipofu kupata kuona tena, kuwaacha huru waliosetwa, na kutangaza mwaka wa Bwana uliokubaliwa. Akakikunja kile kitabu, akamrudishia mtumishi, akaketi, akasema, Leo Maandiko haya yametimia masikioni mwako. Wote walizungumza vizuri juu yake na kustaajabia maneno ya neema. Kwa sababu walikuwa wamemjua tangu ujana wake, wakasema, "Je, huyu si mwana wa Yusufu?" Yesu akajibu, 'Kweli nawaambieni, hakuna nabii anayekubalika katika mji wake.' … wakasimama wakamtoa nje ya mji ili wamtupe chini ya mwamba. Lakini akipita katikati yao, akaenda zake." (Luka 4:16-30)

Yesu alifika Kapernaumu akifanya miujiza mingi ya uponyaji: a) Mama mkwe wa Petro; b) mwenye ukoma; c) mtu aliyepooza d) akitoa pepo mchafu; na e) zote zikiletwa kwake. "Waandishi na Mafarisayo wakaanza kuulizana, wakisema, Ni nani huyu asemaye makufuru? Ni nani awezaye kusamehe dhambi isipokuwa Mungu peke yake?' Yesu akajibu kwa neno lipi lililo rahisi zaidi, kusema, Umesamehewa dhambi zako, au kusema, Simama, utembee? Kwa hiyo,

Akasema, inuka, chukua kitanda chako uende nyumbani. Sasa mnajua kwamba Mwana wa Adamu anayo mamlaka duniani ya kusamehe dhambi.’” (Luka 4:31-5:26)

“Siku moja Yesu alitoka akaenda mlimani ili kuomba, akakesha usiku kucha akimwomba Mungu. Kulipopambazuka, alishuka pamoja nao na kusimama mahali tambarare. Kulikuwa na umati mkubwa wa wanafunzi wake na umati mkubwa wa watu kutoka Uyahudi, Yerusalemu, Tiro na Sidoni, ambao walikuwa wamekuja kumsikiliza na kuponywa magonjwa yao, waliokuwa wakisumbuliwa na pepo wachafu.
Akawatazama wanafunzi wake, akasema:

a) Heri ninyi mlio maskini, kwa maana ufalme wa Mungu ni wenu.
b) Heri ninyi mlio na njaa sasa, kwa maana mtashibishwa.
c) Heri ninyi mnaolia sasa, maana mtacheka.
d) Heri ninyi watu watakapowachukia, na kuwatenga, na kuwatukana, na kulikataa jina lenu kuwa ovu, kwa ajili ya Mwana wa Adamu.
e) Furahini kwa sababu thawabu yenu ni kubwa mbinguni.”
thebiblewayonline.com/html/LifeChrist.html

"Lakini, ole wako wewe ambaye:

a) Ni matajiri, kwa maana tayari mmepokea faraja yenu.
b) Umeshiba sasa, kwa maana utakuwa na njaa.
c) Cheka sasa, maana mtaomboleza na kulia.
d) Wanaume wanawasifu, kwa maana hivyo ndivyo baba zao walivyowatendea manabii wa uongo.”

"Lakini mimi nawaambia ninyi mnaonisikia: Wapendeni adui zenu, watendeeni mema wale wanaowachukia ninyi, wabarikini wale wanaowalaani, waombeeni wanaowaonea." (Luka 6:1-13; 17-29)

"Yesu aliendelea jinsi mtu anavyopaswa kupenda, kutoa, kuhukumu na kusamehe - asili halisi ya Mungu. Aliendelea kusema kwamba watu wanaweza kujua ikiwa mtu anaishi kulingana na asili ya Mungu kwa matendo yako ‘mtu mwema kutoka katika hazina njema ya moyo wake hutoa mema, na mtu mwovu kutoka katika hazina mbovu ya moyo wake hutoa yaliyo mabaya, kwa maana kinywa chake husema kutokana na wingi wa moyo.’” (Luka 6:45) Hata hivyo, tunaona kwamba Mungu anaishi kulingana na tabia ya Mungu.

"Hii inategemea misingi ambayo maisha yao yamejengwa. Msingi wa akida ulikuwa imara sana kwa maana alisema 'Sikudhania kuja kwako. Lakini sema neno, na mtumishi wangu na aponywe.’” (Luka 7:7)

“Yohana Mbatizaji alimtuma mmoja wa wanafunzi wake kumwuliza Yesu, ‘Wewe ndiye yule ajaye, au tumtazamie mwingine? Badala ya kujibu NDIYO Yesu alisema angalia ninachofanya na ninachofundisha. Walipokwisha kuondoka, aliuambia umati wa watu, “Nawaambieni, katika wazao wa wanawake hakuna aliye mkuu kuliko Yohana; lakini aliye mdogo katika ufalme wa Mungu ni mkuu kuliko yeye.' Watu wote, hata watoza ushuru, waliposikia maneno ya Yesu, walikiri kwamba njia ya Mungu ilikuwa sawa, kwa sababu walikuwa wamebatizwa na Yohana. Lakini Mafarisayo na walimu wa sheria walikataa kusudi la Mungu kwa ajili yao wenyewe, kwa sababu hawakubatizwa na Yohana.” (Luka 7:28-30)

“Yesu alianza kusafiri kutoka mji hadi mji akitangaza habari njema ya ufalme wa mbinguni. Umati mkubwa ulikuwa unakusanyika na watu walikuwa wakimjia Yesu kutoka mji baada ya mji, aliwaambia mfano huu: Mkulima alipanda mbegu zake nyingine zilianguka kwenye njia, b) mawe, c) miiba na d) udongo wenye rutuba uliozaa, mara mia zaidi ya iliyopandwa. Wanafunzi wake hawakuelewa hivyo akaeleza: a) baadhi ya watu husikia tu maneno yakisemwa, b) wengine husikia na kuamini kwa muda, c) wengine hukubali kile walichosikia lakini walichagua utajiri na raha na d) wengine “kwa moyo wa uungwana na mwema, ambao husikia neno, na kulishika, na kwa kuvumilia huzaa mazao.” (Luka 8:1-15)

“Aliendelea kusafiri kutoka mji hadi mji akifanya miujiza ya kutuliza dhoruba, kuponya mtu mwenye pepo, kufufua wafu na kulisha maelfu. Wanafunzi wake waliona miujiza hii yote lakini walihitaji mafunzo zaidi ili kuongeza imani yao. Kwa hiyo Yesu akawatuma wawili wawili, akiwapa uwezo wake wa kuponya.” (Luka 8:16-9:17)

“Siku moja Yesu alipokuwa akisali faraghani, na wanafunzi wake wakiwa pamoja naye, aliwauliza, Umati wa watu huninena mimi kuwa nani? Wakajibu, 'Wengine husema Yohana Mbatizaji; wengine husema Eliya; na bado wengine, kwamba mmoja wa manabii wa kale amefufuka.' 'Lakini vipi kuhusu wewe?' Aliuliza. 'Mnasema mimi ni nani?' Petro akajibu, 'Ndiye Kristo wa Mungu.' Yesu aliwaonya vikali wasimwambie mtu yeyote jambo hili. Naye akasema, "Imempasa Mwana wa Adamu kupata mateso mengi na kukataliwa na wazee na makuhani wakuu na walimu wa sheria, na itampasa kuuawa na siku ya tatu kufufuliwa." Kisha akawaambia wote, Mtu ye yote akitaka kunifuata, na ajikane mwenyewe, ajitwike msalaba wake kila siku, anifuate. Kwa maana yeyote anayetaka kuokoa maisha yake atayapoteza, lakini yeyote anayeyapoteza maisha yake kwa ajili yangu atayaokoa. Yafaa nini mtu kuupata ulimwengu wote, na huku akijipoteza au kujipoteza mwenyewe? Mtu yeyote akinionea haya mimi na maneno yangu, Mwana wa Adamu atamwonea haya mtu huyo atakapokuja katika utukufu wake na wa Baba na wa malaika watakatifu. Kweli nawaambieni, baadhi ya watu wanaosimama hapa hawataonja kifo kamwe kabla ya kuuona ufalme wa Mungu.’” (Luka 9:18-27) Wakati huo huo, Yesu Kristo Yesu alisema, “Ufalme wa Mungu ni wa kweli na wa kweli.”

“Yapata siku nane baada ya kusema hayo, aliwachukua Petro, na Yohana na Yakobo, akaenda nao mlimani kusali. Alipokuwa akiomba, sura ya uso wake ikabadilika, mavazi yake yakang'aa kama umeme. Watu wawili, Musa na Eliya, walionekana katika uzuri wa utukufu, wakizungumza na Yesu. Walisema juu ya kuondoka kwake, ambako alikuwa karibu kutimiza katika Yerusalemu. Petro na wenzake walikuwa wamepitiwa na usingizi, lakini walipokesha wakauona utukufu wake na wale watu wawili waliosimama pamoja naye. Wale watu walipokuwa wakimuacha Yesu, Petro akamwambia, "Bwana, ni vizuri sisi kuwa hapa. Tujenge vibanda vitatu: kimoja chako, kimoja cha Mose na kimoja cha Eliya." (Hakujua alichokuwa akisema.) Alipokuwa akisema hayo, wingu likatokea na kuwafunika, nao wakaogopa walipoingia ndani ya lile wingu. Sauti ikatoka katika hilo wingu, ikisema, Huyu ni Mwanangu niliyemchagua; msikilizeni.' Sauti ilipokwisha kusema, wakamkuta Yesu yuko peke yake. Wanafunzi wakaweka hayo moyoni mwao, wala wakati ule hawakumwambia mtu ye yote waliyoyaona.” (Luka 9:28-36)

“Wakati wa kunyanyuliwa kwake kwenda mbinguni ulipokaribia, Yesu aliazimia kwenda Yerusalemu. Akatuma wajumbe watangulie, wakaingia katika kijiji cha Wasamaria ili kumtayarishia vitu; lakini watu wa huko hawakumkaribisha, kwa sababu alikuwa akielekea Yerusalemu. Wanafunzi, Yakobo na Yohana, walipoona hayo, wakamwuliza, Bwana, wataka tuite moto kutoka mbinguni uwaangamize? Lakini Yesu akageuka, akawakemea, nao wakaenda kijiji kingine. (Luka 9:51-56)

“Baada ya hayo, Bwana aliweka wengine sabini na wawili, akawatuma wawili wawili wamtangulie katika kila mji na kila mahali alipokusudia kwenda. Akawaambia, Mavuno ni mengi, lakini watenda kazi ni wachache. Basi mwombeni Bwana wa mavuno apeleke watenda kazi katika mavuno yake. Nenda! Ninawatuma kama wana-kondoo kati ya mbwa-mwitu. Msichukue mfuko wa fedha, wala mfuko, wala viatu; wala msimsalimie mtu yeyote njiani. Mkiingia katika nyumba, semeni kwanza, Amani iwe na nyumba hii. Ikiwa huko kuna mtu wa amani, amani yenu itamkalia; kama sivyo, itarudi kwenu. Kaeni katika nyumba hiyo, mkila na kunywa chochote watakachowapa, kwa maana mfanyakazi anastahili ujira wake. Usitembee kutoka nyumba hadi nyumba. Mkiingia katika mji na kukaribishwa, kuleni vilivyowekwa mbele yenu. Ponyeni wagonjwa walioko huko na kuwaambia, 'Ufalme wa Mungu uko karibu nanyi.' Lakini mkiingia katika mji na hamkukaribishwa, nendeni katika njia zake na kusema, ‘Hata mavumbi ya mji wenu yaliyoshikamana na miguu yetu tunakung’uta juu yenu. Lakini jueni hili: Ufalme wa Mungu umekaribia.' Nawaambia itakuwa rahisi zaidi Sodoma siku ile kuliko mji huo. Anayewasikiliza ninyi ananisikiliza mimi; anayewakataa ninyi ananikataa mimi; bali yeye anikataaye mimi anamkataa yeye aliyenituma. Wale sabini na wawili wakarudi kwa furaha, wakasema, Bwana, hata pepo wanatutii kwa jina lako. ... Akajibu, "Nilimwona Shetani akianguka kama umeme kutoka mbinguni." (Luka 10:1-12, 18)

Kukataliwa na Mafarisayo na Wataalamu wa Sheria

“Wakati mmoja mtaalamu wa sheria alisimama ili kumjaribu Yesu. 'Mwalimu,' akauliza, 'nifanye nini ili niurithi uzima wa milele?' 'Imeandikwa nini katika Sheria?' alijibu. 'Unaisomaje?' Akajibu: ‘Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote na kwa nguvu zako zote na kwa akili zako zote’; na mpende jirani yako kama nafsi yako. 'Umejibu vizuri,' Yesu akajibu. 'Fanya hivi nawe utaishi.' Lakini alitaka kujihesabia haki, hivyo akamwuliza Yesu, 'Na jirani yangu ni nani?' Kwa kujibu Yesu alisema: ‘Mtu mmoja alikuwa akishuka kutoka Yerusalemu kwenda Yeriko, alipoangukia katika mikono ya wanyang’anyi. Wakamvua nguo, wakampiga, wakaenda zao, wakimuacha karibu kufa. Ilitokea kwamba kuhani mmoja alikuwa akishuka katika njia hiyohiyo, na alipomwona mtu huyo, akapita upande mwingine. Vivyo hivyo na Mlawi, alipofika mahali pale na kumwona, akapita upande mwingine. Lakini Msamaria mmoja, katika safari yake, alifika pale alipokuwa yule mtu; naye alipomwona akamwonea huruma. Akamwendea na kumfunga majeraha yake, akiyamimina juu ya mafuta na divai. Kisha akamweka mtu huyo juu ya punda wake, akampeleka kwenye nyumba ya wageni na kumtunza. Siku iliyofuata akatoa sarafu mbili za fedha na kumpa mwenye nyumba ya wageni. 'Mtunze,' akasema, 'na nitakaporudi, nitakurudishia gharama yoyote ya ziada utakayokuwa nayo.' “Unafikiri ni yupi kati ya hawa watatu aliyekuwa jirani yake yule mtu aliyeangukia mikononi mwa wanyang’anyi? Mtaalamu wa sheria akajibu, 'Yule aliyemhurumia.' Yesu akamwambia, Nenda ukafanye vivyo hivyo.” (Luka 10:25-37)

“Yesu alikuwa akitoa pepo bubu. Yule pepo alipoondoka, yule mtu aliyekuwa bubu akanena, na umati wa watu ukashangaa. Lakini baadhi yao wakasema, 'Anatoa pepo kwa Beelzebuli, mkuu wa pepo.' Wengine walimjaribu kwa kumwomba ishara kutoka mbinguni. … Makutano walipoongezeka, Yesu alisema, 'Hiki ni kizazi kiovu. Inaomba ishara ya kimuujiza, lakini haitapewa yoyote isipokuwa ishara ya Yona. Kwa maana kama vile Yona alivyokuwa ishara kwa watu wa Ninawi, ndivyo Mwana wa Adamu atakavyokuwa kwa kizazi hiki.’” (Luka 11:14-16; 29-30) Wakati huohuo, watu wa Mungu na watu wa Mungu walikuwa wanamjua Yesu Kristo.
Maoni: Muujiza wa Yesu haukutosha. Wengine walitaka muujiza wa moja kwa moja kutoka Mbinguni. Walikataa kukubali miujiza ya Yesu kuwa ilitoka kwa Mungu.

“Yesu alipomaliza kusema, Mfarisayo mmoja alimkaribisha kula chakula pamoja naye; kwa hiyo, akaingia na kuketi mezani. Lakini Farisayo alipoona kwamba Yesu hakuoga kwanza kabla ya kula, alishangaa. Kisha Bwana akamwambia. 'Sasa basi, ninyi Mafarisayo

- Safisheni nje ya kikombe na bakuli, lakini ndani mmejaa ulafi na uovu. Wajinga nyie! Je! yeye aliyefanya nje hakufanya na ndani pia? Lakini wapeni masikini vilivyomo ndani (sahani), na kila kitu kitakuwa safi kwenu.
- unampa Mungu sehemu ya kumi ya mnanaa wako, na mchicha, na aina zote za mboga za bustani, lakini unapuuza haki na upendo wa Mungu. Ulipaswa kufanya mazoezi ya mwisho bila kuacha ya kwanza bila kutenduliwa.
- mwapenda viti vya mbele zaidi katika masinagogi na kusalimiwa sokoni.
- wewe ni kama makaburi yasiyo na alama ambayo watu hupita juu yake bila kujua.

Ninyi wataalamu wa sheria

- ole wenu, kwa sababu mnawatwika watu mizigo ambayo hawawezi kubeba, na ninyi wenyewe hamnyooshi hata kidole kimoja kuwasaidia.
- mnajenga makaburi ya manabii, na mababu zenu ndio waliowaua.
- wazee wenu waliwaua manabii, mnashuhudia kwamba mnakubali na mnajenga makaburi yao.
- kizazi hiki kitawajibika kwa damu ya manabii wote iliyomwagika tangu mwanzo wa ulimwengu.
- Ole wenu ninyi wataalam wa sheria, kwa sababu mmeuondoa ufunguo wa maarifa. Ninyi wenyewe hamjaingia, na wale waliokuwa wakiingia mmewazuia.

"Yesu alipoondoka hapo, Mafarisayo na walimu wa sheria wakaanza kumpinga vikali na kumzingira kwa maswali, wakingoja kumnasa aseme neno." (Luka 11:37-54)

“Jihadharini na chachu ya Mafarisayo, ambayo ni unafiki. Hakuna kilichofichwa ambacho hakitafichuliwa, au kilichofichwa ambacho hakitajulikana. …Yeyote atakayenikiri mbele ya watu, Mwana wa Adamu naye atamkiri mbele ya malaika wa Mungu. Lakini yeye atakayenikana mbele ya watu, atakataliwa mbele ya malaika wa Mungu. Na kila mtu

atakayenena neno juu ya Mwana wa Adamu atasamehewa, lakini yeye atakayemkufuru Roho Mtakatifu hatasamehewa. (Luka 12:1-2; 8-10)

“'Jihadhari! Jihadharini na kila aina ya uchoyo; uzima wa mtu haumo katika wingi wa mali yake.' Akawaambia mfano huu: Shamba la mtu mmoja tajiri lilizaa mazao mazuri. Akawaza moyoni, 'Nifanye nini? Sina mahali pa kuweka mazao yangu.' "Kisha akasema, 'Hili ndilo nitakalofanya. Nitabomoa ghala zangu na kujenga kubwa zaidi, na huko nitaweka nafaka yangu yote na mali yangu. Na nitajiambia, Una vitu vingi vyema vilivyowekwa kwa miaka mingi. Uwe na maisha rahisi, kula, kunywa na kufurahi. 'Lakini Mungu akamwambia, 'Mpumbavu wewe! Usiku huu huu maisha yako yatadaiwa kutoka kwako. Hivi ndivyo itakavyokuwa kwa yeyote anayejiwekea akiba lakini si tajiri kwa Mungu.’ Yesu alisema kwa wanafunzi wake, halafu, usiwe na wasiwasi juu ya maisha yako; Je! Una wasiwasi kuhusu wengine?’” (Luka 12:15-26)

“Yesu alipita katika miji na vijiji, akifundisha alipokuwa njiani kwenda Yerusalemu. Mtu fulani akamwuliza, ‘Bwana, ni watu wachache tu watakaookolewa?’ Akawaambia, “Jitahidini sana kuingia kwa kupitia mlango ulio mwembamba, kwa maana nawaambieni, wengi watajaribu kuingia lakini hawataweza. Mwenye nyumba atakapoinuka na kufunga mlango, nyinyi mtasimama nje huku mkibisha hodi na kumsihi, Bwana, tufungulie mlango.' 'Lakini atajibu, 'Siwajui ninyi wala mlikotoka.' Ndipo mtasema, Tulikula na kunywa pamoja nawe, nawe ulifundisha katika njia zetu. ‘Lakini yeye atajibu, siwajui ninyi wala mlikotoka, ninyi nyote watenda maovu!

Umati mkubwa wa watu ulikuwa unasafiri pamoja na Yesu, akawageukia, akasema: "Mtu akija kwangu naye hamchukii baba yake na mama yake, mke wake na watoto wake, ndugu zake na dada zake, naam, hata maisha yake mwenyewe, hawezi kuwa mfuasi wangu. Na mtu yeyote asiyeuchukua msalaba wake na kunifuata hawezi kuwa mfuasi wangu. ... (Luka 14:25-27; 33)
Maoni: Hakuna kitu kinachoweza kuwekwa mbele ya Kristo, si vitu vya kimwili vya maisha au hata familia.

“Yesu akasema, ‘Palikuwa na mtu mmoja aliyekuwa na wana wawili. Yule mdogo akamwambia baba yake, 'Baba, nipe sehemu yangu ya urithi.' Basi akawagawia mali yake. "Baada ya muda mfupi, yule mdogo akakusanya vyote alivyokuwa navyo, akasafiri kwenda nchi ya mbali, akatapanya mali yake kwa maisha ya ushetani. Baada ya kutumia kila kitu, kukawa na njaa kali katika nchi hiyo yote, naye akaanza kuhitaji. Basi, akaenda akajiajiri kwa mwananchi mmoja wa nchi ile, naye akampeleka shambani mwake kulisha nguruwe. Aliporudiwa na fahamu, akasema, ‘Jinsi gani watumishi wa baba yangu wana chakula cha kusaza, na mimi hapa ninakufa kwa njaa! Basi, akaondoka, akaenda kwa baba yake.” Lakini alipokuwa bado mbali, baba yake alimwona, akamhurumia; akamkimbilia mwanawe, akamkumbatia na kumbusu.' Mwana akamwambia, Baba, nimekosa juu ya mbingu na mbele yako. sistahili tena kuitwa mwana wako.' Lakini baba akawaambia watumishi wake, 'Haraka! Leteni vazi lililo bora zaidi na kumvika. Mtieni pete kidoleni na viatu miguuni. Mleteni ndama aliyenona na mchinje. Hebu tufanye karamu na kusherehekea. Kwa maana huyu mwanangu alikuwa amekufa, naye yu hai tena; alikuwa amepotea naye amepatikana.' Kwa hiyo, walianza kusherehekea. Wakati huohuo, mwana mkubwa alikuwa shambani. Alipofika karibu na nyumba, alisikia muziki na dansi. Basi, akamwita mmoja wa watumishi na kumwuliza nini kilikuwa kinaendelea. Akajibu, 'Ndugu yako amekuja, na baba yako amechinja ndama aliyenona kwa sababu amerudi akiwa mzima.' Yule kaka mkubwa alikasirika, akakataa kuingia. Basi, baba yake akatoka nje na kumsihi. Lakini yeye akamjibu baba yake, 'Tazama! Miaka hii yote nimekuwa mtumwa kwa ajili yako na sikuwahi kukaidi maagizo yako. Lakini hukunipa hata mwana-mbuzi ili nisherehekee pamoja na marafiki zangu. Lakini mwanao huyu aliyetapanya mali yako pamoja na makahaba akija nyumbani, unamchinjia ndama aliyenona! 'Mwanangu,' baba akasema, 'wewe uko pamoja nami siku zote, na kila kitu nilicho nacho ni chako. Lakini ilitubidi kusherehekea na kushangilia, kwa sababu huyu ndugu yako alikuwa amekufa na sasa yu hai; alikuwa amepotea naye amepatikana.’” (Luka 15:11-32)
Maoni: Kuna mitazamo kadhaa iliyotolewa hapa:

a) Mwana mdogo alijifikiria yeye tu na kuwa na wakati mzuri. Kwa muda fulani kiburi chake kilizuia kutubu hivyo akagaagaa katika kujihurumia akifanya kazi za kudharauliwa. Kwa uzuri, akitambua hali yake, alifanya mabadiliko (alitubu), akarudi kwa unyenyekevu akitafuta msaada bila masharti. Huu lazima uwe mtazamo wa mtu anayetafuta msamaha wa dhambi.

b) Mwana mkubwa alikuwa na wivu, mwingi wa kujihurumia, hakutaka kufurahi pamoja na baba yake juu ya kaka zake kubadilika kimtazamo na kurudi akiwa tayari kuwa mtumishi.
c) Kwa jinsi ilivyokuwa ngumu, baba hakumlazimisha mwanawe mdogo kubaki, bali alimruhusu ajifunze kufanya maamuzi yake mwenyewe akijua inaweza kuleta huzuni.
d) Tamaa ya kudumu ya baba ya kutubu na kurudi kwa mwana inaonyeshwa kwa kumtazama na kumwona mwanawe akiwa mbali.
e) Mtazamo wa baba wa msamaha na kufurahia toba na kurudi kwa mwana ni mtazamo ambao Mungu alionyesha katika kumtoa Yesu kuwa dhabihu ya dhambi za mwanadamu kwa wale wote ambao wako tayari kurejeshwa kwenye uhusiano wake wa upendo kwa toba yao na kurudi kwake.

“ ‘Hakuna mtumishi awezaye kutumikia mabwana wawili. Ama atamchukia huyu na kumpenda mwingine, ama atashikamana na huyu na kumdharau mwingine. Hamwezi kumtumikia Mungu na Fedha.' Mafarisayo, waliopenda pesa, walisikia haya yote na wakamdhihaki Yesu. Akawaambia, Ninyi ndio mnaojidai haki mbele ya watu, lakini Mungu anaijua mioyo yenu. Jambo ambalo ni la thamani sana miongoni mwa wanadamu ni chukizo machoni pa Mungu.’” (Luka 16:13-15) Je!

"Yeyote anayemwacha (kutoka kwa neno la Kigiriki apoluo; ASV na YLT wamemwacha) mkewe na kuoa mwanamke mwingine anazini, na mtu anayemwoa mwanamke aliyeachwa anazini." (Luka 16:18)
Maoni: Neno la Kiyunani apoluo linamaanisha kupeleka (kuweka) bila cheti cha talaka, bado wameoana. Ambapo neno la Kiyunani ukengeufu ni talaka yenye cheti cha talaka. Hawajaolewa tena. Uzinzi hutokea pale mke aliyeachwa bila cheti cha talaka akiolewa na hivyo kufanya uzinzi, kwa vile bado ameolewa na mume aliyempeleka bila cheti cha talaka.

“Palikuwa na tajiri mmoja aliyevaa nguo za zambarau na kitani safi na kuishi maisha ya anasa kila siku. Mlangoni mwake palikuwa na mwombaji mmoja aitwaye Lazaro, ambaye ana vidonda na akitamani kula kile kilichoanguka kutoka kwenye meza ya yule tajiri. Hata mbwa walikuja na kulamba vidonda vyake. 'Wakati ukafika ambapo yule mwombaji alikufa na malaika wakamchukua mpaka kando ya Abrahamu. Yule tajiri naye akafa akazikwa. kule kuzimu, mahali alipokuwa katika mateso, alitazama juu, akamwona Ibrahimu kwa mbali, na Lazaro karibu naye. Kwa hiyo, akamwita, 'Baba Abrahamu, nihurumie umtume Lazaro achovye ncha ya kidole chake katika maji na auburudishe ulimi wangu, kwa sababu ninateseka katika moto huu.' Lakini Abrahamu akamjibu, ‘Mwanangu, kumbuka kwamba ulipokea mema yako katika maisha yako, na Lazaro alipata mabaya, lakini sasa anafarijiwa hapa, na wewe unateseka. Na zaidi ya hayo, kati yetu sisi na ninyi kumewekwa shimo kubwa, ili wale wanaotaka kutoka huku kwenda kwenu wasiweze, wala mtu kutoka huko asiweze kuvuka kuja kwetu. Akajibu, basi, baba, nakuomba, umtume Lazaro nyumbani kwa baba yangu, kwa maana ninao ndugu watano. Na awaonye, ili wao pia wasije mahali hapa pa mateso. Ibrahimu akajibu: Wana Musa na Manabii; na wawasikilize wao.' Akasema, La, baba Ibrahimu, lakini mtu kutoka kwa wafu akiwaendea, watatubu. “Akamwambia, wasipowasikiliza Musa na manabii, hawatasadiki hata akifufuka mtu katika wafu.” (Luka 16:19-31)
Maoni: Inaweza kuonekana kuwa mtu wa kushiba alikuwa akimfahamu mtu maskini kwenye mlango wa mali yake, si mgeni asiyejulikana ambaye hakujua lolote kuhusu kudai kuwa na uhitaji. Huku akizingatia maisha yake mepesi, hakuweza kutambua na kuwa na huruma juu ya masaibu ya msiba wa mmoja mlangoni pake.

“Mambo yanayowafanya watu watende dhambi hayana budi kuja, lakini ole wake mtu yule yajaye. Ingekuwa afadhali kwake kutupwa baharini na jiwe la kusagia limefungwa shingoni mwake kuliko kumkosesha mmojawapo wa wadogo hawa. Kwa hiyo, jiangalieni wenyewe.” (Luka 17:1-3)

“Kama ndugu yako akitenda dhambi, mkemee, na akitubu, msamehe. Akikukosea mara saba kwa siku, na akarudi kwako mara saba na kusema, Nimetubu, msamehe. (Luka 17:3-4)

“Baada ya kuulizwa na Mafarisayo ni lini ufalme wa Mungu ungekuja, Yesu akajibu, ‘Ufalme wa Mungu hauji kwa kuuona kwenu kwa uangalifu, wala watu hawatasema, Huu hapa, au kule, kwa sababu ufalme wa Mungu umo ndani yenu.’” (Luka 17:20-21) Wakati huo huo, Mafarisayo walimuliza Yesu kwamba ufalme wa Mungu ungekuja.
Maoni: Viongozi na watu wote walikuwa wakitafuta ufalme wa kidunia kama wa Daudi. Ufalme ujao si serikali na watawala bali mitazamo na mitindo ya maisha katika asili ya Mungu - upendo, amani, rehema, ukweli, uaminifu - mambo

yaliyo ndani ya moyo wa mwanadamu, sio kujihesabia haki. Ni mshtuko ulioje kwa Wayahudi wanaotafuta mamlaka ya kidunia.
Maoni: Ufalme wa Mungu si jengo la kanisa (patakatifu) au tengenezo fulani la kidini bali ni kiumbe hai, kikundi kinachofanya kazi cha watu.

“Kwa wengine waliojiamini kuwa waadilifu na kuwadharau wengine wote, Yesu aliwaambia mfano huu: ‘Watu wawili walipanda kwenda hekaluni kusali, mmoja Farisayo na mwingine mtoza ushuru. Yule Farisayo akasimama na kuomba juu yake mwenyewe: 'Mungu, nakushukuru kwa kuwa mimi si kama watu wengine, wanyang'anyi, watenda mabaya, wazinzi, au kama mtoza ushuru huyu. Mimi hufunga mara mbili kwa juma na kutoa sehemu ya kumi ya yote ninayopata.' Lakini mtoza ushuru akasimama mbali. Hakutaka hata kutazama mbinguni, bali alijipiga kifua na kusema, 'Mungu, nihurumie mimi mwenye dhambi.' Nawaambia ya kwamba mtu huyu alikwenda nyumbani kwake akiwa amehesabiwa haki mbele za Mungu kuliko yule mwingine. Kwa maana kila ajikwezaye atanyenyekezwa, naye anayejinyenyekeza atakwezwa.’” (Luka 18:9-14)

Kuna mtu alimuuliza Yesu nifanye nini ili niurithi uzima wa milele, nimeishika sheria tangu ujana wangu? Yesu alijibu kwa kushika sheria huwezi kupata uzima wa milele ni lazima uweke tumaini lako kwa Mungu kuwa kama Yeye, sio kutegemea mali yako. (Kutoka Luka 18:18-22)

“Yesu akawachukua wale Thenashara kando na kuwaambia, ‘Tunapanda kwenda Yerusalemu, na kila kitu kilichoandikwa na manabii kumhusu Mwana wa Adamu kitatimizwa. Atakabidhiwa kwa watu wa mataifa. Watamdhihaki, watamtukana, watamtemea mate, watampiga mijeledi na kumuua. siku ya tatu atafufuka.’ (Luka 18:31-33)

“Wakiwa njiani kuelekea Yerusalemu. … akawatuma wawili wa wanafunzi wake waende mpaka kijiji kinachowakabili, na mkiingia humo mtamkuta mwana-punda amefungwa, ambaye hakuna mtu amewahi kumpanda. Ifungueni na mlete hapa. Mtu akiwauliza, Mbona mnamfungua? mwambieni, Bwana anaihitaji. Wale waliotumwa wakaenda wakakuta kama alivyokuwa amewaambia. Walipokuwa wakimfungua huyo mwana-punda, wamiliki wake wakawauliza, Mbona mnamfungua huyo mwana-punda? Wakajibu, 'Bwana anaihitaji.' Wakamleta kwa Yesu, wakatandika mavazi yao juu ya mwana-punda, wakampandisha Yesu. Alipokuwa akienda, watu wakatandaza nguo zao barabarani. Alipofika karibu na mahali ambapo njia inashuka kwenye Mlima wa Mizeituni, umati wote wa wanafunzi ulianza kwa shangwe kumsifu Mungu kwa sauti kuu kwa ajili ya miujiza yote waliyoona: ‘Amebarikiwa mfalme anayekuja katika jina la Bwana!’ 'Amani mbinguni na utukufu juu mbinguni!' Baadhi ya Mafarisayo katika ule umati wakamwambia Yesu, “Mwalimu, uwakemee wanafunzi wako! ‘Nawaambia,’ akawajibu, ‘wakikaa kimya, mawe yatapiga kelele.’” (Luka 19:34-40)

Ikawa alipokaribia Yerusalemu na kuuona mji, akaulilia, akasema, Laiti ungalijua, hata wewe katika siku hii, yatakayokuletea amani; lakini sasa yamefichwa machoni pako; siku zitakuja ambapo adui zako watakujengea boma, na kukuzingira, na kukuzingira pande zote; watakuangusha chini; wewe na hao watoto hawatambui hata jiwe moja juu ya kuta zako. Mungu anakuja kwako.” (Luka 19:41-44)

“Kisha akaingia ndani ya hekalu na kuanza kuwafukuza nje wale waliokuwa wakiuza. Akawaambia, Imeandikwa, Nyumba yangu itakuwa nyumba ya sala; lakini ninyi mmeifanya kuwa pango la wanyang'anyi. Kila siku alikuwa akifundisha hekaluni. Lakini makuhani wakuu, walimu wa sheria na viongozi wa watu walikuwa wakitaka kumwua. Lakini hawakuweza kupata njia yo yote ya kufanya hivyo, kwa sababu watu wote walishikilia maneno yake.” (Luka 19:2845-48)

“Baadhi ya wanafunzi wake walikuwa wakitoa maelezo kuhusu jinsi hekalu lilivyopambwa kwa mawe mazuri na zawadi zilizowekwa wakfu kwa Mungu. Lakini Yesu akasema, 'Kwa habari ya hayo mnayoyaona hapa, wakati utakuja ambapo halitasalia jiwe juu ya jiwe; kila mmoja wao atatupwa chini. Wakauliza, ‘Mwalimu, mambo haya yatatukia lini? Na ni nini dalili ya kwamba yanakaribia kutukia?' … ‘Mtakapoona Yerusalemu imezungukwa na majeshi, jueni kwamba uharibifu wake umekaribia. Kisha wale walio katika Yudea na wakimbilie milimani, na walio mjini watoke nje, na wale walio mashambani wasiingie mjini. Kwa maana huu ndio wakati wa adhabu katika kutimiza yote yaliyoandikwa. ... 'kizazi hiki hakika hakitapita mpaka mambo haya yote yatimie. Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno yangu hayatapita

kamwe. Jihadharini, mioyo yenu isije ikalemewa na ulafi, ulevi na mahangaiko ya maisha, na siku hiyo iwafikie ninyi bila kutazamia kama mtego.’” (Luka 21:5-7; 20; 32-35) Je!

“Sikukuu ya Pasaka ilipokuwa inakaribia, wakuu wa makuhani na walimu wa sheria walikuwa wakitafuta njia ya kumwua Yesu, kwa maana waliwaogopa watu. Kisha Shetani akamwingia Yuda. Akawaendea wakuu wa makuhani na walinzi wa hekalu, akajadiliana nao jinsi ya kumsaliti Yesu.” (Luka 22:1-4)

Wakati wa Sadaka ya Upatanisho
“Ikafika siku ya Mikate Isiyotiwa Chachu, ambayo ilipasa kutolewa sadaka ya Pasaka. Yesu akawatuma Petro na Yohana, akisema, Nendeni mkatuandalie kula Pasaka. 'Unataka tujiandae wapi?' waliuliza. Akajibu, 'Mnapoingia mjini, mtakutana na mtu aliyebeba mtungi wa maji. Mfuateni mpaka nyumba atakayoingia, mkamwambie mwenye nyumba, Mwalimu anauliza, ki wapi chumba cha wageni, nipate kula Pasaka pamoja na wanafunzi wangu? Atawaonyesha chumba kikubwa cha juu, chenye kila kitu. Fanya maandalizi huko.' Wakaondoka na kukuta mambo kama Yesu alivyokuwa amewaambia. Kwa hiyo, walitayarisha Pasaka. Saa ilipofika, Yesu na mitume wake waliketi mezani. Akawaambia, Nimetamani sana kula Pasaka hii pamoja nanyi kabla ya kuteswa kwangu. Kwa maana nawaambia, sitaila tena hata itakapotimia katika ufalme wa Mungu.” Baada ya kukitwaa kikombe, akashukuru akasema, “Chukueni hiki mgawe kati yenu. Kwa maana nawaambia sitakunywa tena uzao wa mzabibu mpaka ufalme wa Mungu utakapokuja.” Kisha akatwaa mkate, akashukuru, akaumega, akawapa, akisema, Huu ni mwili wangu unaotolewa kwa ajili yenu; akisema, Kikombe hiki ni agano jipya katika damu yangu, inayomwagika kwa ajili yenu. Lakini mkono wa yule atakayenisaliti uko pamoja na wangu mezani. Mwana wa Adamu atakwenda kama ilivyoamriwa, lakini ole wake mtu yule anayemsaliti.’” (Luka 22:7-23) Kumbe Mwana wa Adamu atakwenda zake kama ilivyoamriwa.

“Yesu akatoka kama kawaida kwenda kwenye Mlima wa Mizeituni, na wanafunzi wake wakamfuata. Alipofika mahali pale akawaambia, Ombeni ili msije mkaingia majaribuni. Akaenda mbali nao kama umbali wa kutupa jiwe, akapiga magoti, akaomba, akisema, Baba, ikiwa ni mapenzi yako, uniondolee kikombe hiki; lakini si mapenzi yangu, bali yako yatendeke. Malaika kutoka mbinguni akamtokea na kumtia nguvu. Naye akiwa katika dhiki, akazidi kuomba kwa bidii, na jasho lake likawa kama matone ya damu yakidondoka chini.” (Luka 22:39-44)

“Yesu alipokuwa bado anazungumza na wanafunzi wake, umati wa watu ukafika, na yule mtu aitwaye Yuda, mmoja wa wale Thenashara, alikuwa akiwaongoza. Alimwendea Yesu ili kumbusu, Yesu akamuuliza, 'Yuda, unamsaliti Mwana wa Adamu kwa kumbusu?' … wakamkamata, wakampeleka na kumpeleka nyumbani kwa kuhani mkuu. … Wanaume waliokuwa wakimlinda Yesu walianza kumdhihaki na kumpiga. Wakamfunika macho na kumwambia, 'Tabiri! Nani amekupiga?' Nao wakamsema maneno mengi ya matusi. Kulipopambazuka baraza la wazee wa watu, makuhani wakuu na walimu wa sheria, wakakutana pamoja, naye Yesu akaletwa mbele yao. 'Ikiwa wewe ndiye Kristo,' wakasema, 'tuambie.' Yesu akawajibu, Nikiwaambia, hamtaniamini; na nikiwauliza, hamtanijibu. Lakini tangu sasa Mwana wa Adamu atakuwa ameketi mkono wa kuume wa Mungu mwenye nguvu. Wote wakauliza, 'Basi wewe ndiwe Mwana wa Mungu?' Akajibu, 'Umesema kweli kwamba mimi ndiye.' Kisha wakasema, 'Kwa nini tunahitaji ushuhuda mwingine? Tumesikia kutoka kwa midomo yake mwenyewe.' Ndipo mkutano wote ukasimama, wakampeleka kwa Pilato. Wakaanza kumshtaki, wakisema, Tumemwona mtu huyu akilipotosha taifa letu. Anapinga malipo ya kodi kwa Kaisari na kujidai kuwa Kristo, mfalme.' Kwa hiyo, Pilato akamwuliza Yesu, 'Je, wewe ni mfalme wa Wayahudi?' 'Ndiyo, ni kama unavyosema,' Yesu akajibu. Ndipo Pilato akatangaza kwa wakuu wa makuhani na umati, ‘Sioni sababu yoyote ya kumshtaki mtu huyu.’” (Luka 22:47-48; 54, 63; 23:1-4) Basi, Pilato akawatangazia makuhani wakuu na umati kwamba:

“Baada ya Pilato kumpeleka Yesu kwa Herode ambaye alimrudisha kwa Pilato bila hukumu. Pilato akawaita pamoja makuhani wakuu, viongozi na watu, akawaambia, “Mlinileta mtu huyu kama anachochea watu waasi. Nimemchunguza mbele yenu na sikuona msingi wowote wa mashtaka yenu dhidi yake. Wala Herode hana, maana amemrudisha kwetu; kama unavyoona, hajafanya lolote la kustahili kifo. Kwa hiyo, nitamwadhibu kisha nitamwachilia.' Kwa sauti moja wakapiga kelele, 'Mwondoe mtu huyu! Akitaka kumwachilia Yesu, Pilato aliwasihi tena. Lakini wao wakazidi kupiga kelele, "Msulubishe! Msulubishe!" Kwa mara ya tatu akasema nao: 'Kwa nini mtu huyu amefanya kosa gani ambalo

sijaona kwake kwa ajili ya hukumu ya kifo.' Lakini kwa sauti kubwa wakataka asulubiwe, na kelele zao zikashinda. (Luka 23:13-25)

“Walipofika mahali paitwapo Fuvu la Kichwa, ndipo walipomsulubisha Yesu pamoja na wale wahalifu, mmoja upande wake wa kulia na mwingine upande wake wa kushoto. Yesu akasema, Baba, wasamehe, kwa maana hawajui wanalofanya. Watu wakasimama wakitazama, na watawala hata wakamdhihaki. Wakasema, 'Aliokoa wengine; na ajiokoe mwenyewe ikiwa yeye ndiye Kristo wa Mungu, Mteule. Askari nao wakaja na kumdhihaki. Wakampa siki ya divai na kusema, 'Ikiwa wewe ni mfalme wa Wayahudi, jiokoe mwenyewe.' Na juu yake palikuwa na andiko limeandikwa: HUYU NDIYE MFALME WA WAYAHUDI. (Luka 23:33-38)

“Ilikuwa kama saa sita, giza likaingia katika nchi yote hata saa tisa, jua likaacha kuwaka. Pazia la Hekalu likapasuka vipande viwili. Yesu akaita kwa sauti kuu, 'Baba, mikononi mwako naiweka roho yangu.' Alipokwisha kusema hayo, alikata roho. Yule akida alipoona yaliyotukia, akamsifu Mungu, akisema, Hakika huyu alikuwa mtu mwadilifu. (Luka 23:44-47)

“Yusufu, mjumbe wa Baraza, mtu mwema na mwadilifu, ambaye hakukubali uamuzi wao na kitendo chao. Alikuja kutoka mji wa Arimathaya wa Yudea na alikuwa akingojea ufalme wa Mungu. Akaenda kwa Pilato, akaomba apewe mwili wa Yesu. Kisha akaushusha, akauzungushia sanda ya kitani, akauweka katika kaburi lililochongwa kwenye mwamba, ambalo bado hajatiwa mtu yeyote ndani yake. Ilikuwa Siku ya Maandalio, na Sabato ilikuwa karibu kuanza.” (Luka 23:50-54)

“Siku ya kwanza ya juma, alfajiri na mapema, wale wanawake walichukua yale manukato waliyotayarisha, wakaenda kaburini.

a) Jiwe lilikuwa limeviringishwa mbali na kaburi.
b) Mwili wa Yesu haukupatikana.
c) Watu wawili waliovaa mavazi ya kumeta kama umeme wakasimama karibu nao wakasema, Mbona mnamtafuta aliye hai miongoni mwa wafu? Hayupo hapa; amefufuka! Kumbukeni alivyowaambia, Mwana wa Adamu lazima atiwe mikononi mwa watu wenye dhambi, na kusulibiwa, na kufufuka siku ya tatu. Ndipo wakayakumbuka maneno yake." (Luka 24:1-8).

“Siku hiyohiyo wawili kati yao walikuwa wanakwenda kwenye kijiji kimoja kiitwacho Emau, umbali wa maili saba kutoka Yerusalemu. Walikuwa wakizungumza wao kwa wao juu ya kila kitu kilichotokea. Walipokuwa wakizungumza na kujadiliana mambo hayo, Yesu mwenyewe akatokea, akatembea pamoja nao; lakini walizuiliwa wasimtambue. … Yesu akianzia na Musa na Manabii wote aliwaeleza yaliyosemwa katika Maandiko yote kumhusu yeye mwenyewe. Walipokuwa wakikaribia kijiji walichokuwa wakienda, Yesu akajifanya kana kwamba anaenda mbele zaidi. Lakini wakamsihi wakisema, Kaa pamoja nasi, kwa maana kunakaribia jioni; siku inakaribia kwisha.' Basi, akaingia kukaa nao. Alipokuwa mezani pamoja nao, alichukua mkate, akashukuru, akaumega, akaanza kuwapa. Kisha macho yao yakafumbuliwa na wakamtambua, naye akatoweka machoni pao. … wakaondoka na kurudi Yerusalemu mara moja. Huko wakawakuta wale kumi na mmoja na wale waliokuwa pamoja nao, wamekusanyika pamoja. … Walipokuwa wakizungumza hayo, Yesu mwenyewe akasimama kati yao, akawaambia, Amani iwe kwenu. Walishtuka na kuogopa, wakidhani wanaona mzimu. Akawaambia, "Kwa nini mnafadhaika, na kwa nini mna mashaka mioyoni mwenu? Tazameni mikono yangu na miguu yangu. Ni mimi mwenyewe. Nishikeni mwone; mzimu hana nyama na mifupa, kama mnionavyo mimi." Baada ya kusema hayo, akawaonyesha mikono na miguu yake. Na wakiwa bado hawajaamini kwa sababu ya furaha na mshangao, akawauliza, 'Mna cho chote hapa?' Wakampa kipande cha samaki wa kuokwa, naye akakitwaa, akala mbele yao. Akawaambia, Haya ndiyo yale niliyowaambia nilipokuwa pamoja nanyi: Ni lazima yatimizwe yote niliyoandikiwa katika Torati ya Musa, na katika Manabii na Zaburi. Kisha akazifungua akili zao ili waweze kuelewa Maandiko. Akawaambia, Ndivyo ilivyoandikwa, Kristo atateswa na kufufuka katika wafu siku ya tatu, na toba na ondoleo la dhambi watahubiriwa kwa jina lake kwa mataifa yote, kuanzia Yerusalemu. Ninyi ni mashahidi wa mambo haya. Mimi nitawapelekea ninyi kile ambacho Baba yangu ameahidi; lakini kaeni humu mjini hata mvikwe uwezo utokao juu. Baada ya kuwaongoza nje mpaka karibu na Bethania, aliinua mikono yake na kuwabariki. Alipokuwa

akiwabariki, akawaacha, akachukuliwa juu mbinguni. Kisha wakamsujudia na kurudi Yerusalemu wakiwa na furaha kubwa. Nao wakakaa sikuzote katika hekalu, wakimsifu Mungu. (Luka 24:13-16; 27-31; 33-34; 36-53)

Mambo Muhimu kutoka kwa Luka

- Mungu alikuja duniani kwa tendo la Roho Mtakatifu kama mtu Yesu wa Nazareti.
- Yesu aliishi maisha yasiyo na dhambi hata alipojaribiwa na Shetani.
- Alifanya vitendo ambavyo Mungu pekee ndiye angeweza kufanya; kwa mfano, kumfufua mtu kutoka kwa wafu.
- Alitoa mwili wake wa kibinadamu usio na dhambi kwa Mungu, Baba, kama dhabihu pekee ya upatanisho kwa ajili ya dhambi.
- Kufuatia kifo chake na kuzikwa kwake alifufuliwa na kuonekana kwa muda wa siku 40 na wengi.
- Kupaa kwa Yesu kurudi Mbinguni kulishuhudiwa na wengi.

Swali - Ni nini umuhimu wa Ufufuo wa Kristo?

YOHANA

Mwanzo wa vitu vyote ulikuwa Neno

- Neno alikuwa pamoja na Mungu.
- Neno alikuwa Mungu.
- Neno aliumba vitu vyote.
- Neno lilikuwa Uzima ambalo lilikuwa nuru ya wanadamu.
- Neno lilikuwa ulimwenguni lakini halikutambuliwa na mwanadamu.
- Neno linatoa haki ya kuwa watoto wa kiroho wa Mungu.
- Neno alifanyika mwili akiishi kati ya wanadamu.

Ushuhuda wa Yohana Mbatizaji

- Yule, Yesu, ajaye nyuma yangu ni mkuu sana kuliko mimi.
- Huyu Yesu ni Mwanakondoo wa Mungu azichukuaye dhambi za ulimwengu.
- Niliona Roho akishuka juu ya Yesu.

Yesu Anaanza Huduma Yake

Baadhi ya wanafunzi wa Yohana walimwacha kumfuata Yesu wakiamini kuwa yeye ndiye Masihi.

“Nikodemo mjumbe wa Baraza la Kifalme alimwendea Yesu usiku (pengine hakutaka kuonekana) na kumwambia Rabi, tunajua wewe ni mwalimu uliyetoka kwa Mungu. 'Kwa maana hakuna mtu angeweza kufanya ishara hizo unazozifanya ikiwa Mungu hakuwa pamoja naye.' Kwa kujibu Yesu alisema, 'Nawaambia kweli, hakuna mtu awezaye kuuona ufalme wa Mungu asipozaliwa mara ya pili.' 'Mtu anawezaje kuzaliwa akiwa mzee?' Nikodemo aliuliza. Yesu akajibu, "Nawaambieni kweli, hakuna mtu awezaye kuingia katika ufalme wa Mungu isipokuwa amezaliwa kwa maji na kwa Roho. Mwili huzaa mwili, lakini Roho huzaa roho. 'Hili linawezaje kuwa?' Nikodemo akauliza, “Nimewaambia mambo ya duniani, nanyi hamsadiki;

“Hakuna aliyepata kwenda mbinguni isipokuwa yeye aliyetoka mbinguni, yaani, Mwana wa Adamu. Kama vile Musa alivyomwinua yule nyoka jangwani, vivyo hivyo Mwana wa Adamu hana budi kuinuliwa, ili kila mtu amwaminiye awe na uzima wa milele. Ndiyo maana Mungu alimtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele.” (Yohana 3:2-15)

Fafanua: “Kwa maana hakuna mtu angeweza kufanya miujiza unayofanya ikiwa Mungu hakuwa pamoja naye.” Ni kauli nzito jinsi gani ambayo washiriki wenzake wa baraza la Nikodemo ama hawakuweza kuiona au kukataa kuitambua.

Maoni: Ufalme wa Mungu hauwezi kuingiwa kwa njia yoyote ya kidunia, ukoo, mamlaka, cheo au fedha kwa vile ni wa kiroho na unahitaji kuzaliwa kiroho kwa kumkubali Yesu kama Mungu na kupitia utii kwa ujumbe wake wa msamaha na upatanisho.

“Yesu akaondoka Uyahudi, akaenda zake tena mpaka Galilaya, akipita katikati ya mji wa Samaria, uitwao Sikari, hapo palikuwa na kisima cha Yakobo; Basi, Yesu, akiwa amechoka kwa safari, alikuwa ameketi kando ya kisima. Ilikuwa yapata saa sita. … Akaja mwanamke Msamaria kuteka maji. Yesu akamwambia, Nipe maji ninywe. Yule mwanamke Msamaria akamwambia, Imekuwaje wewe Myahudi kuniomba maji, mimi mwanamke Msamaria? (Wayahudi hawakushughulika na Wasamaria.) Yesu akamjibu, ‘Kama ungalijua zawadi ya Mungu, na ni nani anayekuambia, ‘Nipe maji ninywe,’ ungalimwomba, naye angalikupa maji yaliyo hai. Yule mwanamke akamwambia, ‘Bwana, huna kitu cha kuteka maji, na kisima ni kirefu. Hayo maji yaliyo hai unayapata wapi? Je, wewe ni mkuu kuliko baba yetu Yakobo? Alitupa sisi kisima na akanywa kutoka humo yeye mwenyewe, pamoja na wanawe na mifugo yake. Yesu akamwambia, Kila atakayekunywa maji haya ataona kiu tena; lakini ye yote atakayekunywa maji yale nitakayompa mimi hataona kiu milele. Maji nitakayompa yatakuwa ndani yake chemchemi ya maji, yakibubujikia uzima wa milele.' Yule mwanamke akamwambia, 'Bwana, nipe maji hayo, nisione kiu, wala nisije hapa kuteka maji.' Yesu akamwambia, Nenda ukamwite mumeo, uje hapa. Yule mwanamke akamjibu, Sina mume. Yesu akamwambia, Umesema kweli, sina mume; kwa maana umekuwa na waume watano, na huyo uliye naye sasa si mume wako. Uliyosema ni kweli.' Yule mwanamke akamwambia, 'Bwana, naona ya kuwa wewe u nabii. Baba zetu waliabudu juu ya mlima huu, lakini ninyi mwasema kwamba kule Yerusalemu ni mahali ambapo watu wanapaswa kuabudu. Yesu akamwambia, "Mama, niamini, saa inakuja ambayo hamtamwabudu Baba katika mlima huu, wala kule Yerusalemu. Ninyi mnaabudu msichokijua; sisi twaabudu tukijuacho, kwa maana wokovu watoka kwa Wayahudi. Lakini waabuduo halisi watamwabudu Baba katika roho na kweli. Mungu ni roho, nao wamwabuduo yeye imewapasa kumwabudu katika roho na kweli." Yule mwanamke akamwambia, Najua ya kuwa yuaja Masihi (aitwaye Kristo). Yesu akamwambia, "Mimi ninayesema nawe ndiye (Masihi)." (Yohana 4:3-26)

“Yule mwanamke akauacha mtungi wake, akaenda zake mjini, akawaambia watu, Njoni, mwone mtu aliyeniambia mambo yote niliyofanya. Je, huyu anaweza kuwa Kristo?' Wakatoka nje ya mji wakamwendea. Wasamaria wengi kutoka katika mji huo walimwamini kwa sababu ya ushuhuda wa yule mwanamke, 'Aliniambia yote niliyowahi kufanya.' Basi, Wasamaria walipomwendea, wakamwomba akae nao, naye akakaa huko siku mbili. Na wengi zaidi waliamini kwa sababu ya neno lake. Wakamwambia yule mwanamke, ‘Hatuamini tena kwa sababu ya maneno uliyosema, kwa maana tumesikia wenyewe, na tunajua kwamba hakika huyu ndiye Mwokozi wa ulimwengu.’” (Yoh. 4:28-30; 39-42) Wakati huo huo, Yesu akawaambia, “Hatuamini tena kwa sababu ya maneno yako haya!

“Yesu alitoka Samaria na kwenda tena Galilaya ambako alimponya mtoto wa ofisa wa kifalme kwa kutokuwa mbele ya mwana wa ofisa bali kuzungumza tu uponyaji wake. Afisa huyo aliamini kuwa mtoto wake amepona na akaondoka.” (Yohana 4:52)

“Yesu alikwenda Yerusalemu ambako alimponya mgonjwa aliyekuwa ameketi kwenye bwawa la langoni la Kondoo. Wayahudi walikuwa wakimtesa Yesu kwa sababu alikuwa akifanya mambo hayo siku ya Sabato. Lakini Yesu akawajibu, 'Baba yangu anafanya kazi hata sasa, nami ninafanya kazi.' Hili liliwakasirisha hata zaidi kwa sababu hata alikuwa akimwita Mungu Baba yake mwenyewe, akijifanya sawa na Mungu (Yesu alikuwa ametoka tu kufanya lisilowezekana la kibinadamu). Yesu akajibu kwa kusema, ‘Lolote analofanya Baba, Mwana hufanya vivyo hivyo. Kwa maana Baba anampenda Mwana na humwonyesha yote anayofanya mwenyewe. Na kazi kubwa kuliko hizo atamwonyesha, ili nanyi mpate kustaajabu. Kwa maana kama vile Baba huwafufua wafu na kuwahuisha, vivyo hivyo na Mwana huwapa uzima wale awapendao. Baba hamhukumu mtu ye yote, bali amempa Mwana hukumu yote, ili wote wamheshimu Mwana kama vile wanavyomheshimu Baba. Yeyote asiyemheshimu Mwana hamheshimu Baba aliyemtuma. Amin, amin, nawaambia, Ye yote anayesikia neno langu na kumwamini yeye aliyenipeleka yuna uzima wa milele. wala haingii hukumuni, bali amepita kutoka mautini kuingia uzimani.” (Yohana 5:1-24)

“Amin, amin, nawaambia, Saa inakuja, nayo saa ipo, ambayo wafu wataisikia sauti ya Mwana wa Mungu, na wale waisikiao wataishi. Kwa maana kama vile Baba ana uzima ndani yake, vivyo hivyo amemjalia Mwana pia kuwa na uzima ndani yake mwenyewe. Naye amempa mamlaka ya kuhukumu, kwa sababu yeye ni Mwana wa Adamu. Msistaajabie hayo; kwa maana saa inakuja ambayo watu wote waliomo makaburini wataisikia sauti yake na kutoka, wale waliofanya mema kwa ufufuo wa uzima, na wale waliofanya mabaya kwa ufufuo wa hukumu. (Yohana 5:25-29)
Maoni: Wafu kiroho hawawezi kusikia ujumbe wa Kristo. Hawakutaka kusikia chochote tofauti na mila zao zilizotekelezwa kwa miaka mingi na viongozi wao.

“Lakini najua ya kuwa hamna upendo wa Mungu ndani yenu. Mimi nimekuja kwa jina la Baba yangu, nanyi hamnipokei. mwingine akija kwa jina lake mwenyewe, mtampokea huyo. Mwawezaje kuamini wakati mnapokea utukufu kutoka kwa ninyi kwa ninyi, na utukufu ule utokao kwa Mungu peke yake hamutafuti? Msifikiri kwamba mimi nitawashitaki kwa Baba. Yuko anayewashitaki ninyi: Musa, ambaye mmemwekea tumaini lenu. Kama mngalimwamini Musa, mngeniamini mimi; maana aliandika kunihusu. Lakini msipoyaamini maandiko yake, mtayaaminije maneno yangu? (Yohana 5:42-47)
Fafanua: “Bwana Mungu wenu atawaondokeeni nabii miongoni mwa ndugu zenu kama mimi. Ni lazima umsikilize yeye.” (Kum. 18:15-16)

“Yesu alikuwa amekwenda ng’ambo ya ziwa. Umati wa watu ulikwenda huko wakimtafuta. Yesu alisema, “Ninyi mnanitafuta, si kwa sababu mliona ishara, bali kwa sababu mlikula ile mikate mkashiba. Msikifanyie kazi chakula chenye kuharibika, bali chakula kidumucho hata uzima wa milele (maneno ya Kristo), ambayo Mwana wa Adamu atawapa. Kwa maana juu yake Mungu Baba ameweka muhuri wake.” Kisha wakamwuliza, “Tufanye nini ili tuzifanye kazi za Mungu?” Yesu akawajibu, “Hii ndiyo kazi ya Mungu, mwamini yeye ambaye amemtuma. Basi, wakamwambia, Unafanya ishara gani, ili tuione na kukuamini wewe, unafanya kazi gani baba zetu walikula mana kule jangwani; Ndipo Yesu akawaambia, “Kweli nawaambieni, si Musa aliyewapa ninyi mkate kutoka mbinguni, bali Baba yangu ndiye anayewapa ninyi mkate wa kweli kutoka mbinguni kwa maana mkate wa Mungu ni yeye anayeshuka kutoka mbinguni na kuupa ulimwengu uzima. Wakamwambia, Bwana, tupe mkate huu daima. Yesu akawaambia, Mimi ndimi mkate wa uzima (Yeye ni chakula cha uzima wa milele); yeye ajaye kwangu hataona njaa, na yeyote aniaminiye hataona kiu kamwe nisije nikapoteza hata kitu katika yote aliyonipa, bali niwafufue siku ya mwisho, kwa maana mapenzi ya Baba yangu ndiyo haya, kwamba kila mtu amtazamaye Mwana na kumwamini yeye awe na uzima wa milele, nami nitamfufua siku ya mwisho.’” (Yoh.
Maoni: Imani inahitaji zaidi ya ufahamu inahitaji hatua. Kwa maana ikiwa unaamini kweli kwamba unakaribia kufa kimwili, utachukua hatua fulani kuzuia kifo chako. Ndivyo ilivyo kiroho, kwani ikiwa unaamini kweli kwamba Yesu ni Mungu na anatoa uzima wa milele, utachukua hatua yoyote muhimu ili kupokea uzima wa milele pamoja Naye.

“Wayahudi wakamnung’unikia, kwa sababu alisema, Mimi ndimi chakula kilichoshuka kutoka mbinguni. Wakasema, Huyu siye Yesu, mwana wa Yusufu, ambaye tunawajua babaye na mamaye? Anasemaje sasa, 'Nimeshuka kutoka mbinguni'? Yesu akawajibu, ‘Msinung’unike ninyi kwa ninyi. Hakuna awezaye kuja kwangu asipovutwa na Baba aliyenituma (kwa ujumbe wa Yesu). nitamfufua siku ya mwisho. Imeandikwa katika manabii, 'Na wote watafundishwa na Mungu.' Kila mtu ambaye amesikia na kujifunza kutoka kwa Baba huja kwangu, si kwamba kuna mtu ambaye amemwona Baba isipokuwa yeye anayetoka kwa Mungu. amemwona Baba. Amin, amin, nawaambia, ye yote aaminiye anao uzima wa milele. Mimi ndimi mkate wa uzima. Baba zenu walikula mana kule jangwani, nao wakafa. Huu ndio mkate unaoshuka kutoka mbinguni, ili mtu akile wala asife. Mimi ndimi mkate ulio hai ulioshuka kutoka mbinguni. Mtu akila mkate huu, ataishi milele. Na mkate nitakaotoa kwa ajili ya uzima wa ulimwengu ni mwili wangu.’” (Yohana 6:41-51)
Maoni: Mkate ulio hai ni Mwana wa Mungu, Yesu Kristo, kwa kuwa Yeye ni uzima wa milele. Ujumbe wake unapotiiwa kutoka moyoni, si kwa wajibu au desturi fulani, hutoa msamaha wa dhambi na uzima wa milele.

“Ndipo Wayahudi wakaanza kubishana vikali wao kwa wao. Mtu huyu awezaje kutupa mwili wake tuule? Yesu akawaambia, Amin, nawaambia, msipoula mwili wa Mwana wa Adamu na kuinywa damu yake, hamna uzima ndani yenu. Mtu ye yote aulaye mwili wangu na kunywa damu yangu (hukula nafsi yake kama Mungu wa milele aliye katika

umbo la mwanadamu na atakuwa dhabihu ya upatanisho kwa ajili ya dhambi) anao uzima wa milele, nami nitamfufua siku ya mwisho. Kwa maana mwili wangu ni chakula cha kweli na damu yangu ni kinywaji cha kweli. Aulaye mwili wangu na kuinywa damu yangu, hukaa ndani yangu, nami ndani yake. Kama vile Baba aliye hai alivyonituma nami naishi kwa ajili ya Baba, vivyo hivyo yeye anilaye ataishi kwa ajili yangu. Huu ndio mkate ulioshuka kutoka mbinguni. Wazee wenu walikula mana wakafa, lakini yeye alaye mkate huu ataishi milele. Alisema hayo alipokuwa akifundisha katika sunagogi huko Kapernaumu. Waliposikia, wengi wa wanafunzi wake walisema, “Mafundisho haya ni magumu. Ni nani awezaye kuupokea?’” (Yohana 6:52-60)
Maoni: Mungu huwaweka wale katika Mwili wa Kristo, Kanisa Lake, kufuatia toba yao, mabadiliko ya mtindo wa maisha, na kuzikwa kwa kuzamishwa - ubatizo.

“Yesu akijua ya kuwa wanafunzi wake walikuwa wakinung’unika juu ya neno hilo, akawaambia, Je! Itakuwaje kama mtamwona Mwana wa Adamu akipaa kwenda mahali alipokuwa hapo awali (kurudi kwa Baba)! Roho huwapa uzima; mwili hauna maana. Maneno niliyowaambia ni roho na ni uzima. Lakini wapo miongoni mwenu wasioamini. Kwa maana Yesu alijua tangu mwanzo ni nani kati yao ambaye hakuamini na ni nani atakayemsaliti. Akaendelea kusema, “Ndiyo maana niliwaambia kwamba hakuna mtu awezaye kuja kwangu isipokuwa amewezeshwa na Baba.” Tangu wakati huo wengi wa wanafunzi wake walirudi nyuma na hawakumfuata tena. (Yohana 6:61-66)
Maoni: Kauli ya Yesu “Maneno niliyowaambia” yanatoa msamaha na wokovu – Uzima wa Milele – kupitia dhabihu ya upatanisho ya Kristo.

“Sikukuu ya Wayahudi ya Vibanda ilikuwa karibu; Yesu alikwenda lakini kwa siri. Umati ulikuwa ukimtafuta wakinong'ona 'Yeye ni mtu mwema.' Wengine wakajibu, La, anawadanganya watu. Lakini hakuna mtu aliyesema hadharani juu yake kwa kuwaogopa Wayahudi. (Yohana 7:12-13)

Katikati ya Sikukuu, Yesu alikwenda Hekaluni na kuanza kufundisha. Wayahudi walishangaa na kuuliza, 'Mtu huyu alipataje elimu kama hiyo bila kusoma?' Yesu akajibu 'Mafundisho yangu si yangu mwenyewe. Inatoka kwa yeye aliyenituma. Mtu akipenda kufanya mapenzi ya Mungu, atajua kama mafundisho yangu yatoka kwa Mungu au kama mimi nanena kwa nafsi yangu. (Yohana 7:14-17)

“ ‘Je, Mose hakuwapa sheria? Lakini hakuna hata mmoja wenu anayeishika sheria. Kwa nini unajaribu kuniua?' 'Wewe umepagawa na pepo,' umati ukajibu. Baadhi ya watu wa Yerusalemu wakaanza kuuliza, ‘Je, huyu siye mtu wanayetaka kumuua? Huyu hapa, akizungumza hadharani, wala hawasemi neno kwake. Je, wenye mamlaka kweli wamekata kauli kwamba yeye ndiye Kristo.’” (Yohana 7:19-26) Je!

“Yesu akasema, ‘Niko pamoja nanyi kwa muda mfupi tu, kisha nitamwendea yule aliyenituma. Mtanitafuta, lakini hamtaniona; na nilipo ninyi hamwezi kuja. Mtu huyu anakusudia kwenda wapi hata hatuwezi kumpata? (Yohana 7:33-35)
Maoni: Ni mara ngapi Yesu aliwaambia Yeye alitoka kwa Baba, kama inavyothibitishwa na miujiza yake? Mapokeo yao kwamba Kristo angekuwa duniani yalizuia utayari wao wa kuamini.

Njooni Kwangu Mimi Ndimi Njia
“Siku ya mwisho, iliyo kuu ya sikukuu, Yesu akasimama, akasema kwa sauti kuu, Mtu akiona kiu, na aje kwangu anywe; Aniaminiye mimi, kama vile Maandiko yalivyonena, vijito vya maji yaliyo hai vitatoka ndani yake. Kwa hili alimaanisha Roho, ambaye wale waliomwamini watampokea baadaye. Mpaka wakati huo Roho alikuwa hajatolewa, kwa kuwa Yesu alikuwa bado hajatukuzwa.” (Yohana 7:37-39)

“Mimi ndimi nuru ya ulimwengu (ujumbe wa Mungu wa wokovu). Yeye anifuataye hatakwenda gizani kamwe, bali atakuwa na nuru ya uzima.” (Yohana 8:12)

“Yesu akawaambia, Mimi ninaenda, nanyi mtanitafuta, nanyi mtakufa katika dhambi yenu. Niendako ninyi hamwezi kuja.’” (Yohana 8:21)

“Ninyi ni wa chini; Mimi ni kutoka juu. Ninyi ni wa ulimwengu huu; mimi si wa ulimwengu huu. Niliwaambia ya kwamba mtakufa katika dhambi zenu; msipoamini ya kuwa mimi ndiye, mtakufa katika dhambi zenu. (Yohana 8:23-24)
Maoni: Ikiwa mtu hatatenda kulingana na imani yao kwamba Yesu ni Mungu, hawezi kusamehewa dhambi.

“Hawakuelewa kwamba alikuwa akiwaambia juu ya Baba yake. Kwa hiyo, Yesu alisema, “Mtakapokwisha kumwinua Mwana wa Adamu (aliposulubiwa msalabani), ndipo mtakapojua ya kuwa mimi ndiye (yule ninayedai kuwa) na ya kuwa sifanyi neno kwa nafsi yangu ila yale aliyonifundisha Baba. Yeye aliyenituma yu pamoja nami; (Yohana 8:27-30)

“Kama mkiyashika mafundisho yangu, mmekuwa wanafunzi wangu kweli kweli. Ndipo mtaifahamu kweli, nayo hiyo kweli itawaweka huru.” (Yohana 8:31-32)
Maoni: Ikiwa hutashikilia mafundisho Yake, unaacha kuwa mfuasi wake kwani wewe si mfuasi muumini.

“Kila atendaye dhambi ni mtumwa wa dhambi. Sasa mtumwa hana nafasi ya kudumu katika familia, lakini mwana ni wake milele. Basi, Mwana akiwaweka huru, mtakuwa huru kweli kweli. Najua ninyi ni wazao wa Ibrahimu. Lakini mko tayari kuniua, kwa sababu hamna nafasi kwa neno langu. Mimi nawaambia yale niliyoyaona mbele za Baba, nanyi mnafanya yale mliyoyasikia kutoka kwa baba yenu. (Yohana 8:34-38)

“Kama Mungu angekuwa Baba yenu, mngenipenda mimi, kwa maana nilitoka kwa Mungu na sasa niko hapa. sikuja kwa nafsi yangu; lakini alinituma. Kwa nini lugha yangu haieleweki kwako? Kwa sababu hamwezi kusikia ninachosema. Ninyi ni wa baba yenu, Ibilisi, nanyi mnataka kuzifanya tamaa za baba yenu. Yeye alikuwa muuaji tangu mwanzo, asiyeshikamana na kweli, kwa maana hamna hiyo kweli ndani yake. Asemapo uongo, husema lugha yake ya asili, kwa maana yeye ni mwongo na baba wa uongo. Lakini kwa sababu nasema kweli, ninyi hamniamini! Je, kuna yeyote kati yenu atakayenithibitisha kuwa nina hatia ya dhambi? Ikiwa nasema kweli, kwa nini hamniamini? Aliye wa Mungu husikia anachosema Mungu. Sababu ninyi hamsikii ni kwamba ninyi si mali ya Mungu.” (Yohana 8:42-47)

“Yesu alipokuwa akipita alimwona mtu kipofu tangu kuzaliwa, akatema mate chini, akatengeneza tope kwa yale mate, akampaka yule mtu tope machoni, akamwambia, Nenda ukanawe katika bwawa la Siloamu. Akaenda na kunawa, akarudi anaona. Majirani na wale waliomwona hapo awali kama mwombaji wakasema, Je! huyu siye yule aliyekuwa akiketi na kuombaomba? Wengine walidai kwamba alikuwa. Wengine walisema, 'La, anafanana naye tu.' Lakini yeye mwenyewe alisisitiza, 'Mimi ndiye mtu.' … Basi, wakamleta yule mtu aliyekuwa kipofu kwa Mafarisayo. Ilikuwa siku ya Sabato Yesu alipomponya yule kipofu. Kwa hiyo, Mafarisayo nao wakamwuliza jinsi alivyopata kuona. Yule mtu akajibu Yesu alinipaka tope machoni, nikanawa, na sasa naona. Wengine walisema mtu huyu hakutoka kwa Mungu, kwa maana haishiki Sabato. Lakini wengine wakasema, Awezaje mtu aliye mwenye dhambi kufanya ishara za namna hii? Lakini wengine wakauliza, 'Mtenda dhambi anawezaje kufanya miujiza kama hii?' Hatimaye, wakamgeukia tena yule kipofu, wakasema, Wewe unasemaje juu yake? Ni macho yako aliyoyafungua.' Yule mtu akajibu, 'Yeye ni nabii.' Wayahudi bado hawakuamini kwamba alikuwa kipofu na kupata kuona kwake mpaka walipotuma kuwaita wazazi wake. 'Huyu ni mwanao?' waliuliza. 'Je, huyu ndiye mnayesema alizaliwa kipofu? Inakuwaje sasa anaweza kuona?' 'Tunajua kwamba yeye ni mtoto wetu,' wazazi wakajibu, 'na tunajua kwamba alizaliwa kipofu.' … Kwa mara ya pili wakamwita yule mtu wakisema, Mpeni Mungu utukufu. Sisi tunajua kwamba mtu huyu ni mwenye dhambi. Akajibu, 'Kama yeye ni mwenye dhambi sijui. Jambo moja najua, kwamba nilikuwa kipofu, sasa naona. … Yule mtu akajibu, 'Kwa nini, hili ni jambo la kushangaza! Ninyi hamjui alikotoka, na bado amenifumbua macho. Tunajua kwamba Mungu hawasikii wenye dhambi, lakini ikiwa yeyote ni mwabudu wa Mungu na kufanya mapenzi yake, Mungu humsikiliza huyo.' … Wakamjibu, Wewe ulizaliwa katika dhambi, nawe ungetufundisha sisi?” Wakamtoa nje.” (Yohana 9:1-34)
Maoni: Walijua mtu huyo alikuwa kipofu - "Je, huyu si yule mtu aliyekuwa akiketi na kuomba?" Hata hivyo walikataa kukiri kuwa haiwezekani. Oh, nguvu ya mila.

“Yesu alisema mtu asiyeingia mlangoni kwenye zizi la kondoo, bali huingia kwa njia nyingine, huyo ni mwivi na mnyang’anyi. Bali aingiaye mlangoni ndiye mchungaji wa kondoo. Mchungaji wao huwatangulia, na kondoo humfuata, kwa maana waijua sauti yake.” (Yohana 10:1-5)

“Mimi ndimi mlango na Mchungaji Mwema ambaye atautoa uhai wake kwa ajili ya kondoo. Mtu akiingia kwa mimi, ataokoka, ataingia na kutoka na kupata malisho. Nawajua walio wangu na walio wangu wananijua mimi, kama vile Baba anijuavyo mimi nami nimjuavyo Baba; nami nautoa uhai wangu kwa ajili ya kondoo.” (Yohana 10:7-17)

“Ninao kondoo wengine ambao si wa zizi hili (kondoo wengine ni wafuasi ambao si Wayahudi). Ni lazima niwalete pia, nao wataisikiliza sauti yangu. Kwa hiyo, kutakuwa na kundi moja, mchungaji mmoja. Kwa sababu hii, Baba ananipenda, kwa sababu nautoa uhai wangu ili niutwae tena. Hakuna mtu anayeninyang'anya, bali mimi nautoa kwa hiari yangu mwenyewe. Ninayo mamlaka ya kuutoa, na ninayo mamlaka ya kuutwaa tena. Agizo hili nalipokea kwa Baba yangu.” (Yohana 10:16-18)

“Ilikuwa majira ya baridi kali, Yesu alikuwa akitembea hekaluni. Wayahudi wakamzunguka na kumwambia, ‘Utatufanya mashaka mpaka lini? Ikiwa wewe ndiwe Kristo, tuambie waziwazi. Yesu akawajibu, ‘Niliwaambia, lakini hamsadiki. Kazi ninazozifanya (miujiza iliyo dhahiri kwa umati kwamba alitoka kwa Mungu, lakini haikubaliki kwa viongozi wao) kwa jina la Baba yangu zinanishuhudia, lakini ninyi hamsadiki kwa sababu ninyi si sehemu ya kundi langu. Kondoo wangu huisikia sauti yangu, nami nawajua, nao hunifuata. Mimi nawapa uzima wa milele, nao hawatapotea kamwe, na hakuna mtu atakayewapokonya kutoka mkononi mwangu. Baba yangu aliyenipa hao ni mkuu kuliko wote, wala hakuna awezaye kuwapokonya kutoka mkononi mwa Baba. Mimi na Baba tu umoja.’” (Yohana 10:22-30)

Kumfufua Lazaro kwa Wafu

Yesu aliambiwa kwamba Lazaro wa Bethania ni mgonjwa. Yesu alisema ugonjwa huu hauleti kifo. Ni kwa ajili ya utukufu wa Mungu, ili Mwana wa Mungu atukuzwe kwa njia hiyo. Baadaye kidogo akasema, “Rafiki yetu Lazaro amelala, lakini ninaenda kumwamsha.” Wanafunzi wakamwambia, Bwana, ikiwa amelala, atapona. Sasa Yesu alikuwa amesema juu ya kifo chake, lakini wao walifikiri kwamba alimaanisha kupumzika katika usingizi. Kisha Yesu akawaambia waziwazi, “Lazaro amekufa, na kwa ajili yenu nafurahi kwamba sikuwako huko, ili mpate kuamini. Lakini twende kwake.” (Yohana 11:11-16)

“Yesu alipokuja, alimkuta Lazaro amekwisha kuwa kaburini siku nne. … Martha akamwambia Yesu, ‘Bwana, kama ungalikuwa hapa, ndugu yangu hangalikufa. Lakini hata sasa najua kwamba chochote utakachomwomba Mungu, Mungu atakupa.' Yesu akamwambia, 'Ndugu yako atafufuka.' Martha akamwambia, Najua ya kuwa atafufuka katika ufufuo siku ya mwisho. Yesu akamwambia, Mimi ndimi huo ufufuo na uzima. Yeye aniaminiye mimi, ajapokufa, atakuwa anaishi, na kila aishiye na kuniamini hatakufa hata milele. Je, unaamini hivyo?' Akamwambia, Ndiyo, Bwana; Ninasadiki kwamba wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu, anayekuja ulimwenguni.’” (Yohana 11:17, 21-27) Wakati huo huo, Yesu Kristo alikuja ulimwenguni pote.

“Yesu akahuzunika tena sana, akafika kaburini. Lilikuwa ni pango, na jiwe limewekwa juu yake. Yesu alisema, 'Ondoeni jiwe.' 'Bwana, wakati huu kutakuwa na harufu, kwa maana amekuwa maiti siku nne.' Yesu akamwambia, 'Je, sikukuambia ya kwamba ukiamini utaona utukufu wa Mungu?' Yesu akainua macho yake juu, akasema, Baba, nakushukuru kwa kuwa umenisikia. Nami nilijua ya kuwa unanisikia sikuzote, lakini nimesema haya kwa ajili ya watu wanaosimama hapa, ili wapate kusadiki ya kwamba ndiwe uliyenituma. Alipokwisha sema hayo, akalia kwa sauti kuu, Lazaro, njoo huku nje. Akatoka yule aliyekufa, amefungwa sanda mikono na miguu, na uso wake umefungwa kwa kitambaa. Yesu akawaambia, Mfungueni, mkamwache aende zake.” (Yohana 11:38-44)

“Basi wengi katika Wayahudi waliokuja pamoja na Mariamu, na kuyaona aliyoyafanya, wakamwamini; lakini baadhi yao walikwenda kwa Mafarisayo wakawaambia aliyoyafanya Yesu. Basi wakuu wa makuhani na Mafarisayo wakakusanya Baraza, wakasema, Tufanye nini? Kwa maana mtu huyu anafanya ishara nyingi. Tukimruhusu aendelee hivi, watu wote watamwamini, na Waroma watakuja na kuchukua mahali petu na taifa letu pia. … Kayafa, ambaye alikuwa kuhani mkuu mwaka huo, akawaambia, 'Ninyi hamjui neno lo lote. Wala hamfahamu kwamba ni afadhali kwenu mtu mmoja afe kwa ajili ya watu, si kwamba taifa zima liangamie. Tangu siku hiyo na kuendelea walifanya mipango ya kumuua.’ (Yoh.

Wakati Umekaribia wa Sadaka ya Upatanisho

“Basi Pasaka ya Wayahudi ilikuwa imekaribia, na watu wengi walipanda kutoka mashambani kwenda Yerusalemu kabla ya Pasaka ili kujitakasa. Walikuwa wakimtafuta Yesu, wakiambiana wao kwa wao wakiwa wamesimama Hekaluni, "Mwaonaje? Hatakuja kwenye sikukuu hata kidogo?" Basi wakuu wa makuhani na Mafarisayo walikuwa wametoa amri kwamba mtu ye yote akijua alipo, awajulishe, ili wapate kumtia nguvuni.” (Yohana 11:55-57)

“Siku sita kabla ya Pasaka, Yesu alifika Bethania, alipokuwa Lazaro, ambaye Yesu alimfufua kutoka kwa wafu, Mariamu alimpaka Yesu miguu na kuipangusa kwa nywele zake. Yuda Iskariote, mmoja wa wanafunzi wake, ambaye ndiye atakaye kumsaliti, akasema, Mbona marashi haya hayakuuzwa kwa dinari mia tatu, wakapewa maskini? Alisema hivyo, si kwa sababu aliwajali maskini, bali kwa sababu alikuwa mwizi, na ambaye alikuwa akiuchukua mfuko huo, alijisaidia kwa kile kilichowekwa ndani yake. Yesu akasema, Mwacheni, ili aiweke kwa ajili ya siku ya maziko yangu. Maskini mnao sikuzote, lakini mimi hamna mimi sikuzote.’” (Yohana 12:1; 4-8)

“Kwa hiyo wakuu wa makuhani wakafanya mpango wa kumwua Lazaro pia, kwa sababu kwa ajili yake Wayahudi wengi walikuwa wakienda zao na kumwamini Yesu. (Yohana 12:10-11)

Maoni: Mauaji yalikatazwa na Sheria ya Musa, ambayo walikusudia kuipuuza. Uwezo wao, heshima, mali na heshima vilikuwa muhimu kwao kuliko amri za Mungu.

“Umati mkubwa wa watu waliokuja kwenye sikukuu walisikia kwamba Yesu anakuja Yerusalemu. Kwa hiyo, wakachukua matawi ya mitende wakatoka kwenda kumlaki, wakipaaza sauti, ‘Hosana! (maana yake Tuokoe!) Amebarikiwa ajaye kwa jina la Bwana, Mfalme wa Israeli! Yesu akamwona mwana-punda akampanda, kama ilivyoandikwa, Usiogope, binti Sayuni; tazama, mfalme wako anakuja, amepanda mwana-punda!’ (kutoka Zekaria 9:9) (Yohana 12:12-15)

“Saa imefika ya Mwana wa Adamu kutukuzwa. Amin, amin, nawaambia, Chembe ya ngano isipoanguka katika nchi, ikafa, hukaa hali iyo hiyo peke yake; lakini ikifa, hutoa matunda mengi. Yeyote anayependa maisha yake atayapoteza, na yeyote anayechukia maisha yake katika ulimwengu huu atayaweka kwa uzima wa milele. Mtu akinitumikia, lazima anifuate; na nilipo, ndipo na mtumishi wangu atakapokuwapo. Mtu akinitumikia, Baba atamheshimu.” (Yohana 12:23-26)

“Sasa hukumu ya ulimwengu huu ipo; sasa mtawala wa ulimwengu huu (Shetani) atatupwa nje. Nitakapoinuliwa juu ya nchi (nikiwa nimesulubiwa msalabani), nitawavuta watu wote kwangu.” (Yohana 12:31-32)

“Nuru (Yesu) iko kati yenu kwa muda kidogo zaidi. Tembeeni maadamu mnayo nuru, giza lisije likawapata. Anayetembea gizani hajui aendako. Maadamu mnayo nuru, iaminini hiyo nuru, ili mpate kuwa wana wa nuru. Yesu alipokwisha kusema hayo, akaondoka, akajificha wasimwone.” (Yohana 12:35-37)

“Wengi hata katika wenye mamlaka walimwamini, lakini kwa kuwaogopa Mafarisayo hawakukiri hivyo, wasije wakatengwa na sinagogi; kwa maana waliupenda utukufu utokao kwa wanadamu kuliko utukufu utokao kwa Mungu.” (Yohana 12:42-43)

“Yesu akapaza sauti na kusema, ‘Yeye aniaminiye mimi, haniamini mimi, bali yeye aliyenituma. Anayeniona mimi anamwona yeye aliyenituma. Mimi nimekuja ulimwenguni kama nuru, ili kila mtu aniaminiye mimi asikae gizani. Mtu akiyasikia maneno yangu asiyashike, mimi simhukumu; kwa maana sikuja kuhukumu ulimwengu, bali kuokoa ulimwengu. Yeye anikataaye na hayakubali maneno yangu anaye mwamuzi; neno hilo nililolinena ndilo litakalomhukumu siku ya mwisho. Kwa maana mimi sikunena kwa mamlaka yangu mwenyewe, bali Baba aliyenituma ndiye aliyeniamuru niseme nini na niseme nini. Nami najua ya kuwa amri yake ni uzima wa milele. Kwa hiyo, kile nisemacho, mimi nasema kama vile Baba alivyoniambia.’” (Yohana 12:44-50)

Maoni: Ujumbe wa Yesu, Neno Lake, ulikuwa na ni Injili, ondoleo la dhambi ni kupitia Kristo. Kukubalika kwa njia ya imani, uaminifu na utii hutoa uzima wa milele, kukataliwa kunatoa kifo cha milele. Kwa njia hiyo matendo ya mtu hukubali au kukataa Neno lake ambalo huhukumu.

“Yesu alijua ya kuwa saa yake imefika. Akaanza kuwaosha wanafunzi miguu na kuipangusa kwa kile kitambaa alichojifunga. Alipokwisha kuwatawadha miguu na kuvaa mavazi yake ya nje na kurudi mahali pake, akawaambia, Je! Mnaniita Mwalimu na Bwana, nanyi mwasema kweli, kwa maana ndivyo nilivyo. Basi ikiwa mimi, niliye Bwana na Mwalimu, nimewatawadha miguu, imewapasa vivyo kutawadhana miguu ninyi kwa ninyi. Mtumwa si mkuu kuliko bwana wake, wala mjumbe si mkuu kuliko yeye aliyemtuma. Ikiwa mnajua mambo haya, heri ninyi mkiyafanya. Sisemi juu yenu nyote; Namjua niliyemchagua. Lakini Maandiko Matakatifu yatatimia, 'Aliyekula mkate wangu ameniinua kisigino chake.' Amin, kwa kweli, ninawaambia ninyi, Mmoja wenu atanisaliti.’” (Yohana 13:1, 5, 12-21) Na.

“Nitakuwa nanyi muda mfupi tu. Mtanitafuta, na kama vile nilivyowaambia Wayahudi, ndivyo nawaambia sasa hivi: Niendako ninyi hamwezi kuja.” (Yohana 13:33)

“Amri mpya nawapa: Mpendane. Kama vile nilivyowapenda ninyi, vivyo hivyo lazima mpendane ninyi kwa ninyi. Hivyo watu wote watatambua ya kuwa ninyi mmekuwa wanafunzi wangu, mkiwa na upendo ninyi kwa ninyi. (Yohana 13:34-35)
Maoni: Mungu ni upendo, kwa hivyo ili kuwa kama Yeye ni lazima pia kupenda.

“'Niendako, hamwezi kunifuata sasa, lakini mtafuata baadaye.'… 'Mnajua njia ya kwenda mahali ninapoenda.' Tomaso akamwambia, Bwana, sisi hatujui uendako, basi tunawezaje kuijua njia? Yesu akajibu, ‘Mimi ndimi njia na kweli na uzima. mtu haji kwa Baba ila kwa njia ya mimi. Kama mngalinijua mimi, mngalimjua na Baba yangu pia. Tangu sasa mnamjua na mmemwona.' Filipo akasema, 'Bwana, tuonyeshe Baba na hilo litatosha kwetu.' Yesu akajibu: ‘Je, hunijui, Filipo, hata baada ya kuwa kati yenu muda mrefu namna hii? Yeyote aliyeniona mimi amemwona Baba. Wawezaje kusema, Tuonyeshe Baba? husadiki ya kuwa mimi ni ndani ya Baba, na Baba yu ndani yangu? Maneno ninayokuambia si yangu tu. Bali, ni Baba anayeishi ndani yangu, ambaye anafanya kazi yake. Niamini ninaposema kwamba mimi ni ndani ya Baba na Baba yu ndani yangu; au angalau kuamini juu ya ushahidi wa miujiza yenyewe. Kweli nawaambieni, yeyote anayeniamini atafanya yale niliyokuwa nikiyafanya. Atafanya hata mambo makubwa kuliko haya, kwa sababu mimi naenda kwa Baba. Na lo lote mtakaloomba kwa jina langu nitafanya, ili Mwana apate kumtukuza Baba. Mkiniomba neno lo lote kwa jina langu, nami nitalifanya.’” (Yohana 13:36; 14; 4-14) Je!

Roho wa Kweli
“Mkinipenda, mtatii ninayowaamuru. Nami nitamwomba Baba, naye atawapa Msaidizi mwingine ili akae nanyi milele, huyo Roho wa kweli. Ulimwengu hauwezi kumkubali, kwa sababu haumwoni wala haumtambui. Lakini ninyi mnamjua, maana anakaa pamoja nanyi na atakuwa ndani yenu. sitawaacha ninyi yatima; nitakuja kwako. Muda si muda, ulimwengu hautaniona tena, lakini ninyi mtaniona. Kwa kuwa mimi ni hai, ninyi nanyi mtaishi. Siku hiyo mtatambua ya kuwa mimi niko ndani ya Baba yangu, nanyi mko ndani yangu, nami ni ndani yenu. Yeyote aliye na amri zangu na kuzishika, huyo ndiye anipendaye. Yeye anipendaye atapendwa na Baba yangu, nami pia nitampenda na kujionyesha kwake.” (Yohana 14:15-21)

“Haya yote nimeyasema nikiwa bado nanyi. Lakini huyo Msaidizi, huyo Roho Mtakatifu, ambaye Baba atamtuma kwa jina langu, atawafundisha yote na kuwakumbusha yote niliyowaambia. ... sitasema nanyi muda mrefu zaidi, kwa maana mkuu wa ulimwengu huu anakuja. Yeye hana nguvu juu yangu, lakini ulimwengu unapaswa kujifunza kwamba ninampenda Baba na kwamba ninafanya sawasawa na vile Baba ameniamuru.” (Yohana 14:25-26, 30-31)

“'Baba yangu ndiye mtunza bustani. Yeye hulikata kila tawi ndani yangu lisilozaa matunda. Kaeni ndani yangu, nami nitabaki ndani yenu. Hakuna tawi liwezalo kuzaa peke yake; lazima ibaki ndani ya mzabibu. Wala hamwezi kuzaa matunda msipokaa ndani yangu. Mtu asipokaa ndani yangu, ni kama tawi lililotupwa na kunyauka; matawi kama hayo hutupwa motoni na kuchomwa.” (Yohana 15:1-2, 4)
Maoni: Yeyote ambaye Mungu amemweka ndani ya Kanisa la Kristo anaweza kuchagua kutobaki ndani yake hivyo, na kubatilisha fundisho la “ukiokolewa mara tu umeokoka siku zote” kwa sababu usipoenenda nuruni basi damu ya Kristo haiwezi kuendelea kusafisha dhambi – tukienenda nuruni, kama yeye yu katika nuru, tuna ushirika sisi kwa sisi, na damu ya Yesu, Mwana wake, hutusafisha sisi sote. (1 Yohana 1:7)

“Ajapo huyo Msaidizi, nitakayewapelekea kutoka kwa Baba, huyo Roho wa kweli atokaye kwa Baba, yeye atanishuhudia. Na ninyi pia mnapaswa kushuhudia, kwa maana mmekuwa pamoja nami tangu mwanzo. (Yohana 15:26-27)

“Yesu aliwaambia wanafunzi Wake 'wakati unakuja ambapo mtu yeyote anayewaua atafikiri kwamba anamtolea Mungu huduma.' ... "Sasa mimi namwendea yeye aliyenituma; lakini, atakapokuja huyo Roho wa kweli, atawaongoza awatie kwenye kweli yote; hatanena kwa uwezo wake mwenyewe; atanena tu yale atakayoyasikia, na mambo yajayo atawaambia; atanileta utukufu mimi, akitwaa katika yaliyo yangu, na kuwajulisha ninyi. Yote yaliyo ya Baba ni yangu. Ndiyo maana nimesema hayo machache na kuwajulisha ninyi Roho. msinione tena, na baada ya kitambo kidogo mtaniona.” (Yohana 16:2-3, 5, 13-16)

Sala ya Yesu

“Baada ya Yesu kusema hayo, alitazama kuelekea mbinguni na kusali: ‘Baba, wakati umefika. Mtukuze Mwana wako, ili Mwanao apate kukutukuza wewe. Kwa maana umempa mamlaka juu ya watu wote ili awape uzima wa milele wale wote uliompa. Sasa uzima wa milele ndio huu: Wakujue wewe, Mungu wa pekee wa kweli, na Yesu Kristo uliyemtuma.’” (Yohana 17:1-3) Yesu Kristo Yesu Kristo alituma watu wa Mungu.

“Naja kwako sasa, lakini nasema mambo haya wakati ningali ulimwenguni, ili wawe na kadiri kamili ya furaha yangu ndani yao. Mimi nimewapa neno lako na ulimwengu umewachukia, kwa maana wao si wa ulimwengu kama mimi nisivyo wa ulimwengu. Ombi langu si kwamba uwatoe duniani bali uwalinde na yule mwovu. Wao si wa ulimwengu, kama mimi nisivyo wa ulimwengu. Uwatakase kwa ile kweli; neno lako ni kweli. Kama vile ulivyonituma mimi ulimwenguni, nami nimewatuma wao ulimwenguni." (Yohana 17:13-18)

“Dua yangu si kwa ajili yao peke yao. Nami pia nawaombea wale watakaoniamini kwa njia ya ujumbe wao (pamoja na watu wa mataifa mengine), ili wote wawe na umoja, Baba, kama wewe ulivyo ndani yangu nami nikiwa ndani yako. Na wao pia wawe ndani yetu ili ulimwengu upate kusadiki kwamba ndiwe uliyenituma. Mimi nimewapa utukufu ule ulionipa, ili wawe na umoja kama sisi tulivyo umoja: mimi ndani yao na wewe ndani yangu. Na waletwe kwenye umoja kamili ili kuujulisha ulimwengu kwamba ulinituma na umewapenda kama vile ulivyonipenda mimi.” (Yohana 17:20-23)

Tine Imekuja

“Alipomaliza kuomba, Yesu aliondoka pamoja na wanafunzi wake na kuvuka Bonde la Kidroni. Yuda akaja akiongoza kikosi cha askari na baadhi ya maafisa kutoka kwa makuhani wakuu na Mafarisayo. Walikuwa wamebeba mienge, taa na silaha. Kisha kikosi cha askari pamoja na jemadari wake na maafisa wa Wayahudi wakamkamata Yesu. Wakamfunga, wakampeleka kwanza kwa Anasi, baba mkwe wa Kayafa, kuhani mkuu mwaka huo. Kayafa ndiye aliyekuwa amewashauri Wayahudi kwamba ingekuwa heri mtu mmoja afe kwa ajili ya watu. Kisha Wayahudi wakamchukua Yesu kutoka kwa Kayafa hadi kwenye jumba la liwali wa Kirumi. Pilato akawatokea nje, akawauliza, Mnaleta mashtaka gani juu ya mtu huyu? 'Mchukueni ninyi wenyewe na kumhukumu kwa sheria yenu wenyewe.' ‘Lakini sisi hatuna haki ya kumwua mtu yeyote.’” (Yohana 18:1, 3, 12-14, 28-31) Je!

“Basi Pilato akaingia tena ndani ya ikulu, akamwita Yesu, akamwuliza, Wewe ndiwe mfalme wa Wayahudi? 'Je, hilo ni wazo lako mwenyewe,' Yesu akauliza, 'au wengine walizungumza na wewe kunihusu mimi?' 'Je, mimi ni Myahudi?' Pilato akajibu. 'Watu wako na makuhani wako wakuu ndio waliokutia mikononi mwangu. Umefanya nini?' Yesu alisema, ‘Ufalme wangu si wa ulimwengu huu. Kama ingekuwa hivyo, watumishi wangu wangepigana ili kuzuia kukamatwa kwangu na Wayahudi. Lakini sasa ufalme wangu unatoka mahali pengine.' 'Wewe ni mfalme basi!' Alisema Pilato. Yesu akajibu, 'Umesema kweli kwamba mimi ni mfalme. Kwa kweli, kwa sababu hii mimi nilizaliwa, na kwa ajili ya hii nilikuja ulimwenguni, ili nishuhudie ukweli. Kila mtu aliye upande wa kweli hunisikiliza mimi.’” (Yoh. 18:33-37) Je!

“Pilato akawatokea tena Wayahudi nje, akasema, Sioni sababu ya kumshitaki. Ni desturi yenu kuwafungulia mfungwa mmoja wakati wa Pasaka. Je! mwataka nimwachilie 'mfalme wa Wayahudi?' Walipiga kelele, 'Hapana, si yeye! Tupe Baraba!’” (Yohana 18:38-40)

“Pilato akamchukua Yesu, akaamuru apigwe viboko. Askari wakasokota taji ya miiba na kumvika kichwani. Wakamvika vazi la zambarau, wakamwendea tena na tena, wakisema, Salamu, Mfalme wa Wayahudi! Nao wakampiga usoni. Pilato akatoka tena nje na kuwaambia Wayahudi, "Tazameni, namleta nje kwenu ili mjue kwamba mimi sioni msingi wowote wa kumshtaki." Wakuu wa makuhani na watumishi walipomwona, wakapiga kelele wakisema, Msulubishe! Msulubishe!' Ni lazima afe, kwa sababu alidai kuwa Mwana wa Mungu. Pilato aliposikia hayo, aliogopa zaidi, akarudi ndani ya ikulu. 'Unatoka wapi?' alimuuliza Yesu, lakini Yesu hakumjibu. 'Je, unakataa kusema nami?' Pilato alisema. 'Je, hujui kwamba nina uwezo wa kukufungua au kukusulubisha?' Yesu akajibu, Hungekuwa na mamlaka juu yangu kama usingepewa kutoka juu. Kwa hiyo yeye aliyenitia mikononi mwako ana dhambi kubwa zaidi.' Tangu wakati huo na kuendelea, Pilato alijaribu kumwachilia Yesu, lakini Wayahudi wakaendelea kupiga kelele, ‘Ukimwachilia mtu huyu, wewe si rafiki ya Kaisari. Yeyote anayedai kuwa mfalme humpinga Kaisari.’” (Yohana 19:1-12)

“Mwishowe, Pilato akamtia mikononi mwao ili asulubishwe, na barua ikatayarishwa na kufungwa juu ya msalaba. Imeandikwa: YESU WA NAZARETI, MFALME WA WAYAHUDI.” (Yohana 19:16, 19)

“Baadaye Yosefu wa Arimathaya alimwomba Pilato mwili wa Yesu. Sasa Yosefu alikuwa mfuasi wa Yesu, lakini kwa siri kwa sababu aliwaogopa Wayahudi. Kwa ruhusa ya Pilato, akaenda akauchukua ule mwili. Aliandamana na Nikodemo, mwanamume ambaye hapo awali alimtembelea Yesu usiku. Nikodemo alileta mchanganyiko wa manemane na udi kiasi cha ratili sabini na tano. Wakauchukua mwili wa Yesu, wakaufunga pamoja na yale manukato katika sanda za kitani. Hii ilikuwa kwa mujibu wa desturi za mazishi za Kiyahudi.” (Yohana 19:38-40)

Ufufuo
“Siku ya kwanza ya juma, kungali giza bado, Maria Magdalene alikwenda kaburini, akaliona lile jiwe limeondolewa mlangoni. Akawajia mbio Simoni Petro na Yohana, akasema, Wamemtoa Bwana kaburini, nasi hatujui walikomweka!’ (Yoh.

“Petro na Yohana walianza kuelekea kaburini. Wote wawili walikuwa wakikimbia, lakini yule mwanafunzi mwingine alikimbia mbio zaidi kuliko Petro na kufika kaburini kwanza. Akainama na kuchungulia sanda za kitani zilizokuwa zimelala humo, lakini hakuingia ndani. Ndipo Simoni Petro aliyekuwa nyuma yake akafika na kuingia kaburini. Aliona vitambaa vya kitani vimelala, pamoja na sanda iliyokuwa juu ya kichwa cha Yesu. Kitambaa kilikunjwa peke yake, tofauti na kitani. Wakaingia ndani ya kaburi waliona na kuamini.” (Yohana 20:3-9)

“Ikawa jioni ya siku ile ya kwanza ya juma, wanafunzi walipokuwa pamoja, na milango imefungwa kwa hofu ya Wayahudi, Yesu akaja akasimama kati yao, akasema, Amani iwe kwenu! Tena, Yesu akasema, 'Amani iwe nanyi! Kama vile Baba alivyonituma mimi, nami nawatuma ninyi.' Naye akawavuvia, akasema, Pokeeni Roho Mtakatifu. Mkimsamehe mtu dhambi zake, amesamehewa; msipowasamehe, hawatasamehewa.’” (Yohana 20:19-23)

“Yesu alifanya miujiza mingine mingi mbele ya wanafunzi wake ambayo haijaandikwa katika kitabu hiki. Lakini hizi zimeandikwa ili mpate kuamini ya kwamba Yesu ndiye Kristo, Mwana wa Mungu, na kwa kuamini mwe na uzima kwa jina lake.” (Yohana 20:30-31)

“Kulipopambazuka, Yesu alisimama kando ya Bahari ya Tiberia, lakini wanafunzi hawakutambua kwamba alikuwa Yesu. Akawaita, 'Ndugu, je! hamna samaki?' 'Hapana,' wakajibu. Akasema, Tupeni wavu upande wa kulia wa mashua, nanyi mtapata. Kisha yule mwanafunzi ambaye Yesu alimpenda akamwambia Petro, "Ni Bwana!" … Yesu akawaambia, 'Leteni baadhi ya samaki mliovua hivi punde.' 'Njoo upate kifungua kinywa.' … Walipokwisha kula, Yesu akamwambia Simoni Petro, Simoni wa Yohana, je! wanipenda mimi kuliko hawa? Yesu akamwambia Simoni Petro, Simoni wa Yohana, je! wanipenda mimi kuliko hawa? 'Naam, Bwana,' akasema, 'unajua kwamba ninakupenda.' Yesu alisema, 'Lisha wana-kondoo wangu.' Yesu akasema tena, Simoni wa Yohana, wanipenda kweli? Akajibu, Naam, Bwana, wewe wajua ya kuwa nakupenda. Yesu alisema, 'Tunza kondoo wangu.' Akamwambia mara ya tatu, Simoni wa Yohana,

wanipenda? Petro aliumia kwa sababu Yesu alimwuliza mara ya tatu, 'Je, wanipenda?' Akasema, ‘Bwana, wewe wajua mambo yote; unajua kwamba ninakupenda.' Yesu alisema, 'Lisha kondoo wangu. Amin, nakuambia, ulipokuwa kijana ulijivika mwenyewe na kwenda upendako; lakini utakapokuwa mzee utanyoosha mikono yako, na mtu mwingine atakuvika nguo na kukuongoza usipotaka kwenda. Yesu alisema hivyo ili kuonyesha aina ya kifo ambacho Petro angemtukuza Mungu. Kisha akamwambia, ‘Nifuate!’” (Yohana 21:4-15)

Mambo Muhimu kutoka kwa Yohana

- Yesu alikuwa na ni Mungu.
- Kupitia Yesu vitu vyote viliumbwa.
- Yesu ndiye njia pekee ya uzima wa milele.
- Miujiza yake ilikuwa uthibitisho kwamba Yesu alikuwa Mungu katika mwili wa mwanadamu.
- Akili iliyofungwa iliyozama katika mapokeo haiwezi kukubali kile wanachokiona au kusikia.
- Uzima wa Milele unapatikana kwa wote wanaoamini; kwa mfano, kuweka tumaini lao kwa Kristo na kutenda kulingana na ujuzi wao wa amri zake.
- Yohana alikuwa pamoja na Yesu tangu mwanzo wa huduma yake. Kwa hiyo, shahidi wa macho wa mambo aliyoandika.
- Yeyote aliye na Yesu hutii amri ndiye anipendaye.

Swali - Ni nini muhimu sana kuhusu kauli ya Yohana “Hapo mwanzo kulikuwako Neno, naye Neno alikuwako kwa Mungu, naye Neno alikuwa Mungu?”

MATENDO

Kanisa Kristo Limeanzishwa

“Katika kitabu cha kwanza, Ee Theofilo, mimi (Luka) nimeandika kuhusu mambo yote ambayo Yesu alianza kufanya na kufundisha, mpaka siku ile alipochukuliwa juu, baada ya kuwapa maagizo kupitia Roho Mtakatifu wale mitume aliowachagua. Alijidhihirisha kwao kuwa hai baada ya mateso (kusulubiwa) kwa uthibitisho mwingi, akiwatokea kwa muda wa siku arobaini na kusema juu ya ufalme wa Mungu. Akikaa nao, akawaamuru wasitoke Yerusalemu, bali waingoje ahadi ya Baba, ambayo alisema, Mliisikia kwangu; kwa maana Yohana alibatiza kwa maji, lakini ninyi mtabatizwa kwa Roho Mtakatifu baada ya siku si nyingi.”

Kupaa kwa Yesu Kurudi Mbinguni

“Bwana, wakati huu utarudisha ufalme kwa Israeli (Kumbuka: -rejesho kwa Israeli- walikuwa bado wanafikiria juu ya ufalme wa duniani)?' Akawaambia, Si kazi yenu kujua nyakati wala majira ambayo Baba ameweka kwa mamlaka yake mwenyewe. Lakini mtapokea nguvu, akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu, nanyi mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalemu, na katika Uyahudi wote, na Samaria, na hata mwisho wa nchi. Naye alipokwisha kusema hayo, walipokuwa wakitazama, aliinuliwa, na wingu likamchukua kutoka machoni pao. Na walipokuwa wakitazama mbinguni, alipokuwa akienda zake, tazama, watu wawili wakasimama karibu nao, wenye mavazi meupe, wakasema, Enyi watu wa Galilaya, mbona mmesimama mkitazama mbinguni? Huyu Yesu, aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda juu mbinguni, atakuja jinsi iyo hiyo mlivyomwona akienda zake mbinguni.’” (Matendo 1:7-11) Wakati huo huo, Yesu Kristo alipandishwa kutoka kwenu kwenda mbinguni.

Roho Mtakatifu Amepewa

“Siku ya Pentekoste ilipofika, walikuwako wote mahali pamoja. Ghafla, sauti kama ya upepo mkali ikivuma kutoka mbinguni, ikajaza nyumba yote waliyokuwa wameketi. Ndimi zilizogawanyika zikawatokea na kukaa juu ya kila mmoja wao. Wote wakajazwa Roho Mtakatifu, wakaanza kusema kwa lugha nyingine kama Roho alivyowajalia kutamka.”

“Basi palikuwa na Wayahudi wakikaa Yerusalemu, watu watauwa kutoka kila taifa chini ya mbingu (walikuja Yerusalemu kwa sababu ya Pentekoste). Kwa sauti hiyo umati wa watu ukakusanyika, wakashangaa kwa sababu kila mmoja aliwasikia wakisema kwa lugha yake mwenyewe. Wakastaajabu na kustaajabu, wakisema, Je! Hawa wote wanaosema si Wagalilaya? Imekuwaje sisi kusikia kila mmoja wetu katika lugha yake ya asili... Wayahudi na waongofu? Wakrete na Waarabu - tunawasikia wakitangaza maajabu ya Mungu kwa lugha zetu wenyewe!' 'Tunawasikia wakieleza kwa lugha zetu matendo makuu ya Mungu.' Wote wakashangaa na kufadhaika wakiambiana, Hii maana yake nini? Lakini wengine wakadhihaki wakisema, Wamelewa divai mpya (wamelewa)” (Matendo 2:1-13).

“Petro akasimama pamoja na wale kumi na mmoja, akapaza sauti yake, akasema, Enyi watu wa Uyahudi, na ninyi nyote mkaao Yerusalemu, lijueni jambo hili, msikilize maneno yangu. Kwa maana watu hawa hawakulewa, kama mnavyodhani, kwa kuwa ni saa tatu tu ya mchana (saa tisa). Hili ndilo lililosemwa kupitia nabii Yoeli: “Na itakuwa katika siku za mwisho, asema Mungu, ya kwamba nitamimina Roho yangu juu ya wote wenye mwili, na wana wenu na binti zenu watatabiri, na vijana wenu wataona maono, na wazee wenu wataota ndoto; hata juu ya watumishi wangu wa kiume na wa kike siku zile nitamimina Roho yangu, nao watatabiri. Nami nitaonyesha maajabu mbinguni juu, na ishara juu ya nchi, damu, na moto, na mvuke wa moshi; jua litageuzwa kuwa giza, na mwezi kuwa damu, kabla haijaja siku ile kuu na tukufu ya Bwana. Na itakuwa ya kwamba kila mtu atakayeliitia jina la Bwana ataokolewa.’ (kutoka Yoeli 2:28-32) (Matendo 2:14-21)

“Wanaume wa Israeli, sikilizeni maneno haya: Yesu wa Nazareti, mtu aliyeshuhudiwa kwenu na Mungu kwa matendo makuu na maajabu na ishara (miujiza) ambayo Mungu alifanya kupitia kwake katikati yenu, kama ninyi wenyewe mnavyojua—Yesu huyo, ambaye alitolewa kwa mikono ya watu waasi kulingana na mpango wa hakika na ujuzi wa kujua mbele za Mungu, ninyi mlimsulubisha na kumwua. Mungu alimfufua, akiufungua uchungu wa kifo, kwa maana haikuwezekana ashikwe nacho. Kwa maana Daudi asema juu yake, Nilimwona Bwana mbele yangu sikuzote, kwa maana yuko mkono wangu wa kuume, nisitikisike; kwa hivyo, moyo wangu ulifurahi, na ulimi wangu ukafurahi; mwili wangu nao utakaa katika matumaini. Kwa maana hutaiacha nafsi yangu kuzimu, wala kumruhusu Mtakatifu wako aone uharibifu. Umenijulisha njia za uzima; utanijaza furaha kwa kuwapo kwako.’ (Zab 16:8-11) (Matendo 2:23-28)

“Ndugu zangu, naweza kuwaambia kwa ujasiri juu ya babu yetu Daudi, kwamba alikufa akazikwa, na kaburi lake liko kwetu hata leo. Kwa hiyo, kwa kuwa alikuwa nabii, na akijua ya kuwa Mungu amemwapia kwa kiapo kwamba atamketisha mmoja wa wazao wake juu ya kiti chake cha enzi, aliona kimbele na kusema juu ya ufufuo wa Kristo, kwamba hakuachwa kuzimu (makao ya roho za watu), wala mwili wake haukuona uharibifu. Yesu huyu Mungu alimfufua, na sisi sote tu mashahidi wa jambo hilo. Basi yeye akiisha kupandishwa hata mkono wa kuume wa Mungu, na kupokea kwa Baba ahadi ya Roho Mtakatifu, amemimina hii mnayoona na kusikia ninyi wenyewe (sauti ya upepo uvumao, kunena na kusikia kwa lugha mbalimbali). Kwa maana Daudi hakupanda mbinguni, bali yeye mwenyewe asema, -Bwana alimwambia Bwana wangu, Uketi mkono wangu wa kuume, hata niwawekapo adui zako chini ya miguu yako. - Basi nyumba yote ya Israeli na wajue yakini ya kwamba Mungu amemfanya Yesu huyo mliyemsulibisha kuwa Bwana na Kristo. Waliposikia hayo wakachomwa mioyo yao, wakamwambia Petro na mitume wengine, Tufanye nini, ndugu zetu? Petro akawaambia, Tubuni mkabatizwe kila mmoja wenu kwa jina la Yesu Kristo, mpate ondoleo la dhambi zenu, nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu (kipawa - si kumwagwa kwa Roho Mtakatifu ambako kumetokea tu). Kwa maana ahadi hii ni kwa ajili yenu, na kwa watoto wenu, na kwa wote walio mbali, na kwa kila mtu ambaye Bwana Mungu wetu atamwita kwake. Na kwa maneno mengine mengi alishuhudia na kuendelea kuwahimiza akisema, 'Jiokoeni na kizazi hiki chenye ukaidi.' Basi wale waliolipokea neno lake wakabatizwa; na siku hiyo wakaongezeka watu wapata elfu tatu.” (Matendo 2:14-41)

Ushirika wa Waumini

“Walidumu katika fundisho la mitume, na katika ushirika, na katika kuumega mkate, na katika kusali. Kila mtu akaingiwa na hofu, na maajabu na ishara nyingi zilifanyika kupitia mitume. Wote walioamini walikuwa pamoja na walikuwa na vitu vyote shirika. Walikuwa wakiuza mali zao na mali zao na kugawanya mapato kwa wote, kama mtu yeyote alivyokuwa na uhitaji. Siku baada ya siku, walikuwa wakihudhuria Hekaluni na kuumega mkate nyumbani mwao, walipokea chakula chao kwa furaha na ukarimu wa mioyo yao, wakimsifu Mungu na kuwapendeza watu wote. Bwana

aliongeza kwa hesabu yao (Mwili wa waamini watiifu ambao Mungu aliongeza kwa Kanisa ambalo Kristo alianzisha) siku baada ya siku wale waliokuwa wakiokolewa.” (Matendo 2:42-47)

Mwombaji Kilema Amepona

“Petro na Yohana walikuwa wakipanda kwenda hekaluni, saa ya kusali, saa tisa. Mtu mmoja aliyekuwa kiwete tangu kuzaliwa alikuwa anabebwa, ambaye walikuwa wakimweka kila siku kwenye mlango wa hekalu uitwao Lango Mzuri, ili aombe sadaka kwa wale waliokuwa wakiingia Hekaluni. Akawaona Petro na Yohana wakiingia Hekaluni, akawaomba wapokee sadaka. Petro akamkazia macho, kama Yohana alivyomtazama, akasema, Sina fedha na dhahabu, lakini nilicho nacho ndicho nikupacho. Katika jina la Yesu Kristo wa Nazareti, simama, utembee!' Mara miguu na vifundo vya miguu yake vikatiwa nguvu, akaruka juu akaingia ndani ya hekalu pamoja nao, akitembea na kuruka-ruka na kumsifu Mungu. Watu wote wakamwona akitembea na kumsifu Mungu, wakamtambua kuwa ndiye yeye aliyekuwa akiketi penye Mlango Mzuri wa Hekalu, akiomba sadaka.

“Akiwa ameshikamana na Petro na Yohana, watu wote wakawakimbilia kwenye ukumbi wakiwa wameshangaa. Petro alipowaona watu wote, akawaambia, "Enyi watu wa Israeli, mbona mnastaajabia jambo hili, au kwa nini mnatukazia macho, kana kwamba tumemfanya aende kwa nguvu zetu au utauwa wetu? Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo, Mungu wa baba zetu, amemtukuza mtumishi wake Yesu, ambaye ninyi mlimtoa na kumkana mbele ya uso wa Pilato, nanyi mkamkataa kwa haki, lakini mkamkataa kwa haki. mwuaji mpate kupewa, nanyi mlimwua yule aliye chanzo cha uzima, ambaye Mungu alimfufua kutoka kwa wafu, kwa imani katika jina lake mtu huyu mnayemwona na kumjua, na imani iliyo kwa Yesu imempa huyu mtu afya hii kamilifu mbele yenu.

“Najua ya kuwa mlitenda kwa ujinga, kama walivyofanya wakuu wenu (Waandishi, Mafarisayo na Masadukayo). Lakini yale ambayo Mungu alitabiri kwa vinywa vya manabii wote, kwamba Kristo wake atateswa, alitimiza hivyo. Tubuni basi, mrejee, ili dhambi zenu zifutwe, zipate kuja nyakati za kuburudishwa kwa kuwako kwake Bwana, apate kumtuma Kristo aliyewekwa kwa ajili yenu, Yesu; ambaye mbingu imempasa kumpokea hata wakati wa kurudisha mambo yote aliyonena Mungu kwa kinywa cha manabii wake watakatifu zamani za kale. Musa alisema, ‘Bwana Mungu atawainulia nabii kutoka kwa ndugu zenu kama mimi. Msikilizeni katika lolote atakalowaambia. Itakuwa kwamba kila nafsi isiyomsikiliza Nabii huyo (Masihi) itaangamizwa kutoka kwa watu. Manabii wote walionena, kuanzia Samweli na wale waliokuja baada yake, nao walitangaza siku hizi. Ninyi ni wana wa manabii na wa agano ambalo Mungu alifanya na baba zenu, akimwambia Ibrahimu, Katika uzao wako jamaa zote za dunia zitabarikiwa. Mungu akiisha kumfufua mtumishi wake, alimtuma kwenu kwanza, ili awabariki kwa kumgeuza kila mmoja wenu na kuacha uovu wake.” (Matendo 3)

Petro na Yohana Mbele ya Baraza

“Walipokuwa wakisema na watu, makuhani na mkuu wa hekalu na Masadukayo wakawajia, wakiwa wamekasirika sana kwa sababu walikuwa wakifundisha watu na kutangaza ufufuo wa wafu katika Yesu (Masadukayo hawakuamini ufufuo). Wakawakamata na kuwaweka chini ya ulinzi hadi kesho yake. Wengi katika wale waliosikia lile neno waliamini, na hesabu ya wanaume ikafika kama elfu tano.” (Matendo 4:1-4)

“Siku ya pili yake watawala wao, wazee na waandishi wakakusanyika Yerusalemu, pamoja na Anasi, kuhani mkuu, na Kayafa, na Yohana, na Aleksanda, na wote waliokuwa wa jamaa ya kuhani mkuu. Na walipowaweka katikati wakawauliza, Kwa nguvu gani au kwa jina la nani mlifanya hivi? Ndipo Petro, akiwa amejawa na Roho Mtakatifu, akawaambia, Enyi wakuu wa watu na wazee, ikiwa tunahojiwa leo juu ya tendo jema alilotendewa mtu kiwete, jinsi mtu huyu aliponywa, na ijulikane kwenu ninyi nyote na watu wote wa Israeli ya kuwa kwa jina la Yesu Kristo wa Nazareti, ambaye ninyi mlimsulubisha, ambaye Mungu alimfufua kutoka kwa wafu amesimama karibu naye. Yesu huyu ndiye jiwe lililokataliwa na ninyi waashi, ambalo limekuwa jiwe kuu la msingi. Hakuna wokovu katika mwingine awaye yote, kwa maana hapana jina jingine chini ya mbingu walilopewa wanadamu litupasalo sisi kuokolewa kwalo.’” (Matendo 4:5-12) Kumbe hakuna wokovu katika mwingine yeyote.

“Basi walipoona ujasiri wa Petro na Yohana, na kuwatambua ya kuwa hawakuwa na elimu (hawajafunzwa nao katika shule zao za marabi), watu wa kawaida, walishangaa. Walitambua kwamba walikuwa pamoja na Yesu. Lakini walipomwona yule mtu aliyeponywa amesimama karibu nao, hawakuwa na la kusema kwa kumpinga. Lakini walipokwisha kuwaamuru watoke nje ya baraza, wakajadiliana wao kwa wao, wakisema, Tufanye nini na watu hawa? Kwa maana ishara mashuhuri imefanywa kupitia kwao ni dhahiri kwa wakaaji wote wa Yerusalemu, nasi hatuwezi kukana. Lakini ili jambo hilo lisienee zaidi kati ya watu, na tuwaonye wasiseme tena na mtu ye yote kwa jina hili. Kwa hiyo, wakawaita na kuwaonya wasiseme wala kufundisha kabisa kwa jina la Yesu. Lakini Petro na Yohana wakajibu, wakasema, Ikiwa ni haki machoni pa Mungu kuwasikiliza ninyi kuliko Mungu, hukumuni ninyi; Na baada ya kuwatisha zaidi, wakawaacha waende zao, bila kuona njia ya kuwaadhibu, kwa ajili ya watu; kwa maana wote walikuwa wakimsifu Mungu kwa yaliyotokea. Kwa maana mtu aliyefanyiwa ishara hii ya uponyaji alikuwa na umri wa zaidi ya miaka arobaini.” (Matendo 4:13-22)

Ujasiri

“Walipoachiliwa, walikwenda kwa marafiki zao na kuwaeleza yale ambayo makuhani wakuu na wazee walikuwa wamewaambia. Waliposikia hayo, walipaza sauti zao kwa Mungu pamoja na kusema, ‘Bwana Mwenye Enzi Kuu, uliyezifanya mbingu na dunia na bahari na vyote vilivyomo, ambaye kwa kinywa cha baba yetu Daudi, mtumishi wako, alisema, Kwa nini mataifa yalifanya ghasia, na mataifa yalifanya shauri la ubatili? Wafalme wa dunia wamejipanga, na watawala wamekusanyika, juu ya Bwana na juu ya Masihi wake’—kwa maana kweli katika mji huu walikusanyika juu ya mtumishi wako mtakatifu Yesu, uliyemtia mafuta, Herode na Pontio Pilato pamoja na mataifa na watu wa Israeli, ili kufanya lolote ambalo mkono wako na mpango wako ulikuwa umekusudia tangu zamani litendeke. Na sasa, Bwana, yatazame matisho yao, ukawajalie watumishi wako kunena neno lako kwa ujasiri wote, huku ukinyosha mkono wako kuponya, na ishara na maajabu yanafanyika kwa jina la Yesu, mtumishi wako mtakatifu. Hata walipokwisha kumwomba Mungu, mahali pale walipokusanyika pakatikiswa, wote wakajazwa Roho Mtakatifu, wakanena neno la Mungu kwa ujasiri.” (Matendo 4:23-31)

Ushirika - Kila kitu kwa Pamoja

“Basi hesabu kamili ya wale walioamini walikuwa na moyo mmoja na roho moja, wala hakuna mtu aliyesema ya kwamba cho chote alicho nacho ni mali yake mwenyewe; Na kwa nguvu nyingi mitume walikuwa wakitoa ushuhuda wao juu ya ufufuo wa Bwana Yesu, na neema kubwa ilikuwa juu yao wote. Hapakuwa na mtu mwenye uhitaji miongoni mwao, kwa maana wote waliokuwa na mashamba au nyumba waliziuza na kuleta mapato ya vitu vilivyouzwa na kuiweka miguuni pa mitume, na kila mmoja akagawiwa kama alivyohitaji.” (Matendo 4:32-35)

Ishara na Maajabu Mengi Yamefanyika

“Ishara na maajabu mengi yalifanyika kati ya watu kwa mikono ya mitume. Wote walikuwa pamoja katika Ukumbi wa Sulemani. Hakuna hata mmoja wa wengine aliyethubutu kujiunga nao, lakini watu waliwaheshimu sana. Na zaidi ya siku zote waamini wakaongezeka kwa Bwana, makutano ya wanaume na wanawake, hata wakawatoa wagonjwa njiani na kuwaweka juu ya vitanda na mikeka, ili Petro akipita angalau kivuli chake kianguke juu ya baadhi yao. Na watu wakakusanyika kutoka katika miji iliyozunguka Yerusalemu, wakiwaleta wagonjwa na wale waliopagawa na pepo wachafu, nao wote wakaponywa.” (Matendo 5:12-16)

Mitume Wakamatwa

“Kuhani mkuu akasimama, na wote waliokuwa pamoja naye, yaani, washiriki wa Masadukayo, wakajawa na wivu, wakawakamata mitume na kuwaweka katika gereza la watu wote. Lakini wakati wa usiku malaika wa Bwana alifungua milango ya gereza, akawatoa nje, akasema, 'Nendeni mkasimame Hekaluni na kuwaambia watu maneno yote ya Uzima huu.' Waliposikia hayo, waliingia Hekaluni kulipopambazuka, wakaanza kufundisha. Kuhani Mkuu na wale waliokuwa pamoja naye walipokuja, wakakusanya baraza la wazee na baraza lote la Waisraeli, wakatuma watu gerezani wawalete. Lakini wale maofisa walipofika hawakuwakuta gerezani, kwa hiyo wakarudi na kutoa taarifa, ‘Tulikuta gereza limefungwa na walinzi wamesimama kwenye milango, lakini tulipofungua hatukukuta mtu yeyote ndani. Basi, mkuu wa hekalu na makuhani wakuu waliposikia maneno hayo, wakafadhaika sana kwa ajili yao, wakiwaza ni nini kitatokea.

Mtu fulani akaja na kuwaambia, 'Tazama! Wanaume mliowaweka gerezani wamesimama katika hekalu na kuwafundisha watu.'" (Mdo. 5:17-25) Je!

"Ndipo yule jemadari pamoja na maofisa wakaenda na kuwaleta, lakini si kwa nguvu, kwa maana waliogopa kupigwa mawe na watu. Baada ya kuwaleta, wakawaweka mbele ya Baraza. Kuhani Mkuu akawauliza, akisema, Tuliwaagiza sana msifundishe kwa jina hili, lakini hapa mmejaza mafundisho yenu Yerusalemu, na mnakusudia kuleta damu ya mtu huyu juu yetu. Lakini Petro na mitume wakajibu, Imetupasa kumtii Mungu kuliko wanadamu. Mungu wa baba zetu alimfufua Yesu, ambaye ninyi mlimwua kwa kumtundika juu ya mti. Mungu alimwadhimisha kwa mkono wake wa kuume kuwa Kiongozi na Mwokozi, awape Israeli toba na msamaha wa dhambi.'"

"Waliposikia hivyo walikasirika na kutaka kuwaua. Lakini Farisayo mmoja katika baraza, jina lake Gamalieli, akaiambia baraza, Enyi watu wa Israeli, jihadharini na mambo mtakayowafanyia watu hawa. Jiepushe na watu hawa na waache, kwa maana ikiwa mpango huu au ahadi hii ni ya mwanadamu, itashindwa; lakini ikiwa imetoka kwa Mungu, hamtaweza kuwaangusha. Unaweza hata kupatikana unampinga Mungu!' Wakakubali ushauri wake kisha wakawapiga na kuwaamuru wasiseme kwa jina la Yesu, na wakawaacha waende zao. Kisha wakaondoka mbele ya baraza, wakishangilia kwa kuwa wamehesabiwa kuwa wamestahili kuaibishwa kwa ajili ya jina hilo. Na kila siku, ndani ya hekalu na nyumba kwa nyumba, hawakuacha kufundisha na kuhubiri kwamba Yesu ndiye Kristo." (Matendo 5:26-42)

Stephen Anakamatwa na Kupigwa Mawe

"Stefano, akijaa neema na nguvu, alikuwa akifanya maajabu na ishara kubwa kati ya watu. Kisha baadhi ya wale waliokuwa wa sunagogi la Watu Huru wakasimama na kubishana na Stefano. Lakini hawakuweza kushindana na hekima na Roho ambaye alikuwa akisema naye. Kisha wakawafanya watu kwa siri wakisema, Tumemsikia akisema maneno ya kumkufuru Musa na Mungu. Wakawachochea watu na wazee na waandishi, wakamwendea, wakamkamata, wakampeleka mbele ya baraza, wakaweka mashahidi wa uongo waliosema, Mtu huyu haachi kunena maneno juu ya mahali hapa patakatifu na sheria, kwa maana tumemsikia akisema ya kwamba huyu Yesu wa Nazareti atapaharibu mahali hapa, na kuzibadili desturi ambazo Musa alitutolea. Nao wote walioketi katika ile baraza wakamkazia macho, wakamwona uso wake kuwa kama uso wa malaika." (Matendo 6:8-15)

"Stefano alimalizia hotuba yake kwa 'Enyi watu wenye shingo ngumu, wenye mioyo na masikio yasiyotahiriwa! Ninyi ni kama baba zenu: Siku zote mnampinga Roho Mtakatifu! Je! alikuwepo nabii ambaye baba zenu hawakumtesa? Waliwaua hata wale waliotabiri kuja kwake Mwenye Haki. Na sasa mmemsaliti na kumwua, ninyi mlioipokea sheria iliyoletwa na malaika, lakini hamkuitii.

"Waliposikia hayo walikasirika, wakamsagia meno. Lakini yeye akiwa amejaa Roho Mtakatifu, akatazama mbinguni, akauona utukufu wa Mungu na Yesu amesimama upande wa kulia wa Mungu. Akasema, Tazama, naona mbingu zimefunguka, na Mwana wa Adamu amesimama mkono wa kuume wa Mungu. Lakini walilia kwa sauti kuu na kuziba masikio yao na kumkimbilia pamoja. Kisha wakamtoa nje ya mji na kumpiga kwa mawe. Nao mashahidi wakaweka nguo zao chini ya miguu ya kijana mmoja aitwaye Sauli. Na walipokuwa wakimpiga mawe Stefano, akapaza sauti, 'Bwana Yesu, pokea roho yangu.' Akapiga magoti, akalia kwa sauti kuu, "Bwana, usiwahesabie dhambi hii." Naye alipokwisha kusema hayo, alilala usingizi." (Matendo 7:54-60)

"Siku hiyo palitokea adha kubwa juu ya kanisa lililokuwa Yerusalemu, nao wote wakatawanyika katika sehemu za Uyahudi na Samaria, isipokuwa mitume. Watu waliomcha Mungu walimzika Stefano na kufanya maombolezo makubwa juu yake. Lakini Sauli akaliharibu kanisa, akiingia nyumba baada ya nyumba, akawaburuta wanaume kwa wanawake, akawatia gerezani. (Matendo 8:1-3) thebiblewayonline.com/html/ChurchChristBuilt.html

Kristo Alitangazwa huko Samaria

"Basi wale waliotawanyika wakaenda huko na huko, wakihubiri neno. Filipo alishuka mpaka mji wa Samaria na kuwahubiria Kristo. Umati kwa nia moja ulisikiliza yale yaliyokuwa yakisemwa na Filipo waliposikia na kuona ishara alizofanya. Kwa maana pepo wachafu waliwatoka watu wengi waliopagawa, wakilia kwa sauti kuu, na wengi waliopooza na viwete wakaponywa. Kwa hiyo, kulikuwa na furaha nyingi katika jiji hilo. Kulikuwa na mtu mmoja

aitwaye Simoni, ambaye hapo awali alikuwa akifanya uchawi katika mji ule, akiwashangaza watu wa Samaria, akisema kwamba yeye mwenyewe ni mtu mkuu. Wote wakamsikiliza, tangu mdogo hata mkubwa, wakisema, Mtu huyu ni nguvu ya Mungu iitwayo Kuu. Lakini walipomwamini Filipo akihubiri habari njema ya ufalme wa Mungu na jina la Yesu Kristo, wakabatizwa, wanaume na wanawake. Hata Simoni mwenyewe aliamini, na baada ya kubatizwa akaendelea na Filipo. Alipoona ishara na miujiza mikubwa inafanyika, alishangaa. Basi mitume waliokuwa Yerusalemu waliposikia kwamba Samaria imelipokea neno la Mungu, wakawatuma kwao Petro na Yohana, nao wakashuka kwao na kuwaombea wampokee Roho Mtakatifu; Kisha wakaweka mikono yao juu yao, nao wakampokea Roho Mtakatifu. Basi Simoni alipoona ya kuwa watu wanapewa Roho kwa kuwekewa mikono ya mitume, akawatolea fedha akisema, Nipeni na mimi uwezo huu, ili kila nitakayemwekea mikono yangu apokee Roho Mtakatifu. Petro akamwambia, "Fedha yako na ipotelee mbali pamoja nawe, kwa kuwa ulidhani kuwa unaweza kupata karama ya Mungu kwa fedha! Huna sehemu wala huna sehemu katika jambo hili, kwa maana moyo wako si sawa mbele za Mungu. Basi, tubu ubaya wako huu, na umwombe Bwana, ili, kama yamkini, usamehewe nia ya moyo wako. Kwa maana nakuona u katika uchungu wa uchungu, na katika kifungo cha uovu. Simoni akajibu, Niombeeni kwa Bwana, nisije nikapata neno lo lote katika hayo mliyosema.” (Matendo 8:4-24)

Towashi wa Ethiopia

“Malaika wa Bwana akamwambia Filipo, Ondoka, uende upande wa kusini katika njia ishukayo kutoka Yerusalemu kwenda Gaza; Hii ni sehemu ya jangwa. Akainuka na kwenda. Kulikuwa na Mwethiopia mmoja, towashi, ofisa wa makao ya Kandake, malkia wa Waethiopia, ambaye alikuwa msimamizi wa hazina yake yote. Alikuwa amekuja Yerusalemu kuabudu na alikuwa anarudi, ameketi katika gari lake, naye alikuwa anasoma nabii Isaya. Roho akamwambia Filipo, "Nenda ukashikamane na gari hili." Filipo akamkimbilia, akamsikia akisoma nabii Isaya, akamwuliza, Je! unaelewa unachosoma? Akasema nitawezaje isipokuwa mtu aniongoze? Akamwomba Filipo apande na kuketi pamoja naye. Basi kifungu cha Andiko alichokuwa akikisoma kilikuwa hiki: 'Kama kondoo aliongozwa kwenda machinjoni na kama mwana-kondoo anyamaze mbele ya mtu anayemkata manyoya manyoya yake, hivyo hatafungua kinywa chake. Katika unyonge wake haki ilinyimwa. Nani anaweza kueleza kizazi chake? Kwa maana uhai wake umeondolewa duniani.' Yule towashi akamwambia Filipo, 'Nakuuliza, je, nabii anasema hivi kuhusu yeye mwenyewe au kuhusu mtu mwingine?' Filipo akafumbua kinywa chake, akaanza na andiko hilo, akamhubiri habari njema za Yesu. Walipokuwa wakienda njiani walifika kwenye maji, na yule towashi akasema, 'Tazama, maji haya! Ni nini kinachonizuia nisibatizwe?' Basi, akaamuru lile gari lisimame, nao wote wawili wakashuka majini, Filipo na yule towashi, naye akambatiza. Na walipopanda kutoka majini, Roho wa Bwana akamchukua Filipo, yule towashi hakumwona tena, akaendelea na safari yake akifurahi. (Matendo 8:26-40)
thebiblewayonline.com/html/BaptismIntoChrist.html)

Kuongoka kwa Sauli

“Sauli, akiendelea kutisha na kuwaua wanafunzi wa Bwana, alimwendea kuhani mkuu na kumwomba ampe barua za kwenda kwenye masinagogi ya Damasko, ili kwamba akiwakuta watu wa Njia hiyo, wanaume kwa wanawake, awalete wakiwa wamefungwa mpaka Yerusalemu. Alipokuwa akienda zake, alikaribia Damasko, na ghafla nuru kutoka mbinguni ikamwangaza pande zote. Akaanguka chini akasikia sauti ikimwambia, Sauli, Sauli, mbona unanitesa? Akasema, "Wewe ni nani, Bwana?" Akasema, ‘Mimi ni Yesu, ambaye wewe unamtesa. Ondoka na uingie mjini, nawe utaambiwa unachopaswa kufanya.' Wale watu waliokuwa wakisafiri pamoja naye wakasimama kimya, wakisikia sauti lakini hawakumwona mtu. Sauli akainuka kutoka chini, na ingawa macho yake yalikuwa yamefumbuliwa, hakuona kitu. Kwa hiyo, wakamshika mkono na kumpeleka Damasko. Na kwa muda wa siku tatu alikuwa haoni, wala hakula wala kunywa.” (Matendo 9:1-9)

“Palikuwa na mfuasi mmoja huko Damasko, jina lake Anania. Bwana akamwambia katika maono, ‘Anania’ ‘Simama uende kwenye barabara iitwayo Nyofu, na katika nyumba ya Yuda utafute mtu wa Tarso aitwaye Sauli, kwa maana tazama, anaomba, naye amemwona katika maono mtu aitwaye Anania akiingia na kumwekea mikono ili apate kuona tena. Lakini Anania akajibu, ‘Bwana, nimesikia kutoka kwa watu wengi habari za mtu huyu, jinsi alivyowatenda watakatifu wako huko Yerusalemu. Anayo mamlaka kutoka kwa makuhani wakuu kuwafunga wote wanaoliitia jina lako.' Lakini Bwana akamwambia, Nenda, kwa maana huyu ni chombo kiteule kwangu, alichukue jina langu mbele ya

Mataifa, na wafalme, na wana wa Israeli. Kwa maana nitamwonyesha jinsi impasavyo kuteswa kwa ajili ya jina langu. Basi, Anania akaenda na kuingia ndani ya nyumba. Akaweka mikono yake juu yake akasema, “Ndugu Sauli, Bwana Yesu aliyekutokea katika njia uliyoijia amenituma ili upate kuona tena na kujazwa Roho Mtakatifu. Mara vitu kama magamba vikaanguka machoni pake, akapata kuona tena. (Matendo 9:10-19)

“Kwa siku kadhaa alikuwa pamoja na wanafunzi huko Damasko. Mara akamhubiri Yesu katika masunagogi akisema, "Yeye ni Mwana wa Mungu." Wote waliomsikia wakashangaa, wakasema, Je! Je! hakuja hapa kwa kusudi hili, kuwapeleka wamefungwa kwa wakuu wa makuhani? Lakini Sauli akazidi kupata nguvu, akawatia fadhaa Wayahudi waliokaa Damasko kwa kuthibitisha kwamba Yesu ndiye Kristo. Baada ya siku nyingi kupita, Wayahudi walipanga njama ya kumwua, lakini njama yao ikajulikana kwa Sauli. Walikuwa wakiingoja malango mchana na usiku ili wapate kumwua; lakini wanafunzi wake wakamchukua usiku, wakamshusha katika nafasi iliyokuwa ukutani, wakamshusha ndani ya kikapu.” (Matendo 9:20-25)

“Alipofika Yerusalemu, alijaribu kujiunga na wanafunzi. Wote walimwogopa, kwa maana hawakuamini kwamba yeye ni mfuasi. Lakini Barnaba akamchukua, akampeleka kwa mitume, akawaeleza jinsi alivyomwona Bwana njiani, ambaye alisema naye, na jinsi alivyokuwa akihubiri kwa ujasiri katika jina la Yesu huko Damasko. Basi, akaingia na kutoka kati yao katika Yerusalemu, akihubiri kwa ujasiri katika jina la Bwana. Na alizungumza na kubishana dhidi ya Wayunani. Lakini walikuwa wakitafuta kumwua. Ndugu walipopata habari hiyo, wakamleta Kaisaria na kumpeleka Tarso. Basi, kanisa likapata amani katika Uyahudi wote na Galilaya na Samaria na likajengwa. Ukienenda katika kicho cha Bwana na faraja ya Roho Mtakatifu, uliongezeka." (Matendo 9:26-31)

Petro Awaponya Enea na Tabitha

“Huko Lida mtu mmoja, jina lake Enea, alikuwa amepooza, na hali amelala kitandani kwa muda wa miaka minane, Petro akamwambia, Enea, Yesu Kristo anakuponya; inuka, utandike kitanda chako.' Mara akainuka. Wakaaji wote wa Lida na Sharoni walimwona, wakamgeukia Bwana.

“Huko Yafa mfuasi mmoja jina lake Tabitha. Aliugua na akafa. Wanafunzi wakatuma watu wawili kwa Petro wakimsihi, 'Tafadhali uje kwetu bila kukawia.' Petro akaondoka, alipofika, wakampeleka katika chumba cha juu. Wajane wote wakasimama karibu naye wakilia na kumwonyesha kanzu na nguo nyingine ambazo Dorkasi alitengeneza alipokuwa pamoja nao. Petro akawatoa nje wote, akapiga magoti, akaomba; akaugeukia ule mwili, akasema, Tabitha, amka. Akampa mkono na kumwinua. Kisha akawaita watakatifu na wajane, akamweka mbele yao akiwa hai. Ikajulikana katika Yopa yote, na watu wengi wakamwamini Bwana. Akakaa siku nyingi huko Yafa pamoja na mtu mmoja, mtengenezaji wa ngozi, aitwaye Simoni. (Matendo 9:32-43)

Kornelio

“Palikuwa na mtu mmoja jina lake Kornelio, mcha Mungu, yeye pamoja na jamaa yake yote, alikuwa akiwapa watu sadaka kwa ukarimu, na kumwomba Mungu daima. Yapata saa tisa mchana aliona katika maono waziwazi malaika wa Mungu akisema, Kornelio. Akamkodolea macho kwa hofu, akasema, Kuna nini, Bwana? Akamwambia, Sala zako na sadaka zako zimepanda juu na kuwa ukumbusho mbele za Mungu. Tuma watu Yopa wamlete mtu mmoja aitwaye Simoni aitwaye Petro. anakaa kwa Simoni mtengenezaji wa ngozi, ambaye nyumba yake iko kando ya bahari.” Malaika aliyesema naye alipokwisha kwenda zake, aliwaita watumishi wake wawili na askari mmoja mtauwa kutoka miongoni mwa wale waliokuwa wakimhudumia, na baada ya kuwaeleza mambo yote, akawatuma waende Yafa.’” (Matendo 10:1-8) Wakati huo huo malaika aliyekuwa akizungumza naye alipokwisha kwenda zake, aliwaita watumishi wake wawili na askari mmoja mtauwa.

Maono ya Petro

“Siku iliyofuata, walipokuwa wakisafiri na kuukaribia mji, Petro alipanda juu ya dari yapata saa sita kusali. Akaona njaa, akataka chakula, lakini walipokuwa wakitayarisha, alishikwa na ndoto, akaona mbingu zimefunguka na kitu kama shuka kubwa kikishushwa kwa pembe zake nne juu ya nchi. Ndani yake walikuwamo kila aina ya wanyama na viumbe vitambaavyo na ndege wa angani. Sauti ikamjia, ikisema, Inuka, Petro; kuua na kula.' Lakini Petro akasema, La, Bwana; kwa maana sijakula kamwe kitu kilicho kichafu au najisi. Sauti ikamjia tena mara ya pili, ikisema, Alichokitakasa

Mungu, usikiite najisi. Jambo hili lilifanyika mara tatu, na kitu hicho kikachukuliwa juu mbinguni mara moja. (Matendo 10:9-16)

“Petro alipokuwa bado anashangaa sana maana ya maono hayo aliyoyaona, wale watu waliotumwa na Kornelio, wakiisha kuitafuta nyumba ya Simoni, wakasimama mlangoni, wakapaza sauti kuuliza kama Simoni aitwaye Petro anakaa huko. Petro alipokuwa akitafakari maono hayo, Roho akamwambia, Tazama, watu watatu wanakutafuta. Inuka na ushuke na ufuatane nao bila kusita, kwa maana mimi ndiye niliyewatuma. Petro akashuka kwa wale watu na kusema, ‘Mimi ndiye mnayemtafuta. Ni sababu gani ya kuja kwako?' Wakasema, Kornelio, akida, mtu mwadilifu na mcha Mungu, aliyeshuhudiwa vema na taifa zima la Kiyahudi, aliagizwa na malaika mtakatifu akutume wewe uje nyumbani kwake na kusikia utakalosema. Petro akawakaribisha ndani wawe wageni wake.” (Matendo 10:17-23)

“Kesho yake akaondoka, akaenda pamoja nao, na baadhi ya ndugu wa Yopa wakafuatana naye. Kornelio alikuwa anawangoja na alikuwa amewaita pamoja jamaa zake na marafiki wa karibu. Petro akafungua kinywa chake na kusema: ‘Kwa kweli ninaelewa kwamba Mungu hana ubaguzi, bali katika kila taifa mtu yeyote ambaye anamwogopa na kutenda haki anakubalika kwake. Kwa habari ya lile neno alilotuma kwa Israeli, akihubiri habari njema ya amani kwa Yesu Kristo (yeye ni Bwana wa wote), ninyi wenyewe mnajua yaliyotukia katika Uyahudi wote, kuanzia Galilaya baada ya ubatizo aliohubiri Yohana, jinsi Mungu alivyomtia Yesu wa Nazareti mafuta kwa Roho Mtakatifu na nguvu. Alizunguka huko na huko akitenda mema na kuponya wote walioonewa na Ibilisi, kwa maana Mungu alikuwa pamoja naye. Sisi ni mashahidi wa mambo yote aliyofanya katika nchi ya Wayahudi na Yerusalemu. Walimuua kwa kumtundika juu ya mti, lakini Mungu alimfufua siku ya tatu na kufanya aonekane, si kwa watu wote bali kwetu sisi tuliochaguliwa na Mungu kuwa mashahidi, ambao tulikula na kunywa pamoja naye baada ya kufufuka kwake kutoka kwa wafu. Alituamuru kuhubiri kwa watu na kushuhudia kwamba yeye ndiye aliyewekwa na Mungu kuwa mwamuzi wa walio hai na wafu. Kwake manabii wote humshuhudia ya kwamba kwa jina lake kila mtu amwaminiye anapokea ondoleo la dhambi.” (Matendo 10:24-43)

Roho Mtakatifu Anawashukia Mataifa

“Petro alipokuwa bado akisema hayo, Roho Mtakatifu akawashukia wote waliolisikia lile neno. Waumini kutoka miongoni mwa waliotahiriwa (Wayahudi kutoka Yopa) waliokuja pamoja na Petro walishangaa, kwa sababu zawadi ya Roho Mtakatifu ilimiminwa hata juu ya watu wa mataifa mengine. Kwa maana walikuwa wakiwasikia wakisema kwa lugha na wakimtukuza Mungu. Ndipo Petro akasema, Je! Akaamuru wabatizwe kwa jina la Yesu Kristo. Kisha wakamwomba abaki kwa siku kadhaa.” (Matendo 10:44-48)

Petro Aripoti Kanisani

“Mitume na ndugu walisikia kwamba watu wa mataifa mengine pia wamelipokea neno la Mungu. Kwa hiyo, Petro alipopanda kwenda Yerusalemu Wayahudi wa Kikristo walimkosoa wakisema, ‘Ulienda kwa watu wasiotahiriwa ukakula nao’ (hii ilikuwa kinyume na mapokeo yao). Petro alianza na kueleza maono aliyoyapata huko Yopa na kwamba Roho alimwambia aende pamoja nao bila kufanya tofauti yoyote. Ndugu hawa sita pia walifuatana nami. Nilipoanza kusema, (kwa Kornelio) Roho Mtakatifu alipoanza kuwashukia, Roho Mtakatifu akawashukia tu. akasema, Yohana alibatiza kwa maji, lakini ninyi mtabatizwa kwa Roho Mtakatifu. Ikiwa basi Mungu aliwapa wao zawadi ile ile aliyotupa sisi tulipomwamini Bwana Yesu Kristo, mimi ni nani hata niweze kusimama katika njia ya Mungu?' Waliposikia hayo, wakanyamaza, wakamtukuza Mungu, wakisema, “Basi Mungu amewapa watu wa mataifa mengine toba liletalo uzima. (Matendo 11:1-18)

Kanisa la Antiokia

“Basi wale waliotawanyika kwa ajili ya dhiki iliyotukia kwa ajili ya Stefano, wakasafiri hata Foinike na Kipro na Antiokia, wasiseme lile neno kwa mtu ye yote ila Wayahudi. Lakini kulikuwa na baadhi yao, watu wa Kupro na Kurene, ambao walipofika Antiokia wakazungumza na Wagiriki wakihubiri habari njema ya Bwana Yesu. Mkono wa Bwana ulikuwa pamoja nao, na hesabu kubwa ya walioamini wakamgeukia Bwana. Habari hiyo ikasikika katika kanisa la Yerusalemu, wakamtuma Barnaba aende Antiokia. Alipokuja na kuona neema ya Mungu, alifurahi, akawahimiza wote wabaki waaminifu kwa Bwana kwa kusudi thabiti, kwa maana alikuwa mtu mwema, aliyejaa Roho Mtakatifu na imani. Na watu wengi sana wakaongezeka kwa Bwana. Kwa hiyo, Barnaba alikwenda Tarso kumtafuta Sauli, (aliyeitwa

baadaye Paulo) alipompata, akamleta Antiokia. Kwa mwaka mzima walikutana na kanisa na kufundisha watu wengi sana. Na huko Antiokia wanafunzi waliitwa Wakristo kwanza.

“Manabii walishuka kutoka Yerusalemu mpaka Antiokia. Mmoja wao aitwaye Agabo alisimama na kutabiri kwa Roho kwamba kutakuwa na njaa kubwa katika dunia yote (hii ilitokea siku za Klaudio). Basi wanafunzi wakaazimia, kila mtu kwa kadiri ya uwezo wake, kutuma msaada kwa ndugu waliokaa Yudea.” (Matendo 11:18-29)

Mateso Yanaanza

“Wakati huohuo, mfalme Herode aliwawekea jeuri baadhi ya watu wa kanisa. Alimwua Yakobo ndugu yake Yohana kwa upanga, na alipoona kwamba imewapendeza Wayahudi, akaendelea kumkamata Petro pia. Hii ilikuwa siku za Mikate Isiyotiwa Chachu. Alipokwisha kumkamata, alimtia gerezani, akamtia mikononi mwa vikosi vinne vya askari ili wamlinde, akitaka baada ya Pasaka kumtoa kwa watu. Basi, Petro akalindwa gerezani, lakini kanisa lilimwomba Mungu kwa bidii.”

“Herode alipokuwa karibu kumtoa nje, usiku uleule Petro alikuwa amelala kati ya askari wawili, amefungwa kwa minyororo miwili, na walinzi mbele ya mlango walikuwa wakiilinda gereza. Malaika wa Bwana akasimama karibu naye, na mwanga ukaangaza chumbani. Akampiga Petro ubavuni, akamwamsha, akisema, Inuka upesi. Na minyororo ikaanguka mikononi mwake. Malaika akamwambia, 'Vaa na kuvaa viatu vyako.' 'Jifunge joho lako na unifuate.' Akatoka na kumfuata. Hakujua kwamba yale yanayofanywa na huyo malaika yalikuwa ya kweli, bali alifikiri kwamba anaona maono. Walipopita mlinzi wa kwanza na wa pili, wakafika kwenye lango la chuma linaloingia mjini. Ukawafungukia wenyewe, nao wakatoka wakaenda katika njia moja, na mara malaika akamwacha. Petro alipopata fahamu, akasema, ‘Sasa nina hakika kwamba Bwana amemtuma malaika wake na kuniokoa kutoka katika mkono wa Herode na kutoka katika mambo yote ambayo Wayahudi walikuwa wakitazamia.’”

“Petro akaenda mpaka nyumbani kwa Mariamu mamaye Yohana aitwaye Marko, ambapo watu wengi walikuwa wamekusanyika wakisali. Alipobisha hodi kwenye lango la lango, kijakazi aitwaye Roda akaja kujibu. Alipoitambua sauti ya Petro, kwa furaha yake hakufungua lango, bali alikimbia na kuripoti kwamba Petro alikuwa amesimama langoni. Walipofungua lango, wakamwona Petro, wakastaajabu. Akawaonyesha kwa mkono wanyamaze, akawaeleza jinsi Bwana alivyomtoa gerezani. Akasema, Mwambieni Yakobo na ndugu mambo haya. Kisha akatoka akaenda mahali pengine.” (Matendo 12:1-19)

Imetengwa Kumhubiri Kristo

“Basi palikuwa na manabii na waalimu katika kanisa la Antiokia, Barnaba, na Simeoni aitwaye Nigeri, na Lukio wa Kurene, na Manaeni wa baraza la mfalme Herode, na Sauli. Walipokuwa wakimwabudu Bwana na kufunga, Roho Mtakatifu akasema, Nitengeeni Barnaba na Sauli kwa kazi ile niliyowaitia. Kisha baada ya kufunga na kuomba, wakaweka mikono yao juu yao, wakawaacha waende zao.” (Matendo 13:1-3)

Kazi ya Mwili wa Kristo

Pafo

> “Basi, wakiwa wametumwa na Roho Mtakatifu, wakashuka mpaka Salami na kuhubiri neno la Mungu katika masunagogi ya Wayahudi. Walipokwisha kupita katikati ya kisiwa chote mpaka Pafo, wakamkuta mchawi mmoja Myahudi, nabii wa uongo, jina lake Bar-Yesu. Alikuwa pamoja na liwali Sergio Paulo, mtu mwenye akili, aliyewaita Barnaba na Sauli, akataka kulisikia neno la Mungu. Lakini Elima akawapinga, akitaka kumgeuza yule liwali aiache imani. Sasa Sauli aitwaye Paulo, akiwa amejawa na Roho Mtakatifu, akamkazia macho na kusema, ‘Ewe mwana wa Ibilisi, wewe adui wa uadilifu wote, uliyejaa hila na uovu wote, je, hutaacha kuzipotosha njia zilizonyooka za Bwana? Tazama, mkono wa Bwana u juu yako, nawe utakuwa kipofu, usiweze kuliona jua kwa muda. Mara ukungu na giza vikamwangukia, naye akazunguka-zunguka akitafuta watu wa kumshika mkono. Yule liwali aliamini, alipoona yaliyotukia, kwa maana alistaajabia mafundisho ya Bwana.” (Matendo 13:4-12)

Antiokia huko Pisidia

“Paulo na wenzake wakapanda meli hadi Antiokia ya Pisidia. Siku ya Sabato waliingia katika sinagogi na kuketi. Baada ya kusomwa katika Sheria na Manabii, wakuu wa sinagogi wakatuma ujumbe kwao, wakisema, Ndugu, mkiwa na neno lo lote la kuwahimiza watu, semeni. Paulo akasimama, akawapungia mkono, akasema, Enyi watu wa Israeli, nanyi mnaomcha Mungu, sikilizeni. Mungu wa watu hawa wa Israeli aliwachagua baba zetu na kuwafanya watu kuwa wakuu walipokuwa katika nchi ya Misri, na kwa mkono ulioinuliwa akawaongoza kutoka humo. Na kwa muda wa miaka arobaini aliwavumilia kule jangwani. Baada ya kuyaangamiza mataifa saba katika nchi ya Kanaani, aliwapa nchi yao kuwa urithi. Haya yote yalichukua kama miaka 450. Kisha akawapa waamuzi mpaka nabii Samweli. Ndipo wakaomba mfalme, naye Mungu akawapa Sauli, alipokwisha kumwondoa, akamwinua Daudi awe mfalme wao, ambaye alimshuhudia akisema, Nimemwona Daudi, mwana wa Yese, mtu anayeupendeza moyo wangu, atakayefanya mapenzi yangu yote. Katika uzao wa mtu huyu Mungu amewaletea Israeli Mwokozi, Yesu, kama alivyoahidi. Kabla ya kuja kwake, Yohana (Mbatizaji) alikuwa ametangaza ubatizo wa toba (sio msamaha au wokovu) kwa watu wote wa Israeli. Yohana alipomaliza mwendo wake alisema, tazama, yuaja nyuma yangu (Yesu Masiya), ambaye mimi sistahili hata kuilegeza viatu vyake miguuni pake.” (Matendo 13:13-25)

“Wale wakaao Yerusalemu na wakuu wao, kwa sababu hawakumtambua yeye, wala hawakuelewa maneno ya manabii, ambayo husomwa kila sabato, waliyatimiza kwa kumhukumu. Wao wala Pilato hawakuona hatia yoyote ndani yake iliyostahili kifo wakamwomba Pilato aamuru auawe. Walipokwisha kufanya yote yaliyoandikwa juu yake, wakamshusha kutoka kwenye mti, wakamweka kaburini. Mungu alimfufua kutoka kwa wafu, na kwa siku nyingi akawatokea wale waliopanda pamoja naye kutoka Galilaya hadi Yerusalemu, ambao sasa ni mashahidi wake kwa watu. Tunakuletea habari njema kwamba yale Mungu aliyowaahidi mababa, yametimia kama ilivyoandikwa katika Zaburi ya pili, "'Wewe ni Mwanangu, mimi leo nimekuzaa.' Katika zaburi nyingine Daudi alisema "'Hutamwacha Mtakatifu wako aone uharibifu.' Kama unavyojua Daudi alikufa aliwekwa pamoja na baba zake na kuona uharibifu, lakini yeye ambaye Mungu alimfufua hakuona uharibifu. Na ijulikane kwa njia ya mtu huyu (Yesu wa Nazareti, Kristo) msamaha wa dhambi unatangazwa kwenu, na kwa huyo kila amwaminiye anawekwa huru katika mambo yote ambayo msingeweza kuokolewa nayo kwa sheria ya Musa.” (Matendo 13:26-39)

“Jihadharini, basi, lisije likatokea lile lililonenwa katika Manabii: ‘Angalieni, enyi wenye dhihaka, mshangae na kuangamia; kwa maana ninafanya kazi katika siku zenu, kazi ambayo hamtaamini, hata mtu akiwaambia. Walipokuwa wakitoka, watu wakawasihi waambiwe mambo hayo Sabato inayofuata. Baada ya mkutano wa sinagogi kuvunjika, Wayahudi wengi na waongofu wa dini ya Kiyahudi walimfuata Paulo na Barnaba wakawahimiza waendelee katika neema ya Mungu. Sabato iliyofuata, karibu mji wote ukakusanyika ili kusikiliza neno la Bwana. Lakini Wayahudi walipoona umati wa watu, walijawa na wivu, wakaanza kupinga maneno ya Paulo na kumtukana. Paulo na Barnaba walisema kwa ujasiri, wakisema, Ilikuwa lazima neno la Mungu linenwe kwenu kwanza. Kwa kuwa mnaiweka kando na kujiona kuwa hamstahili uzima wa milele, tazama, tunawageukia watu wa mataifa mengine. Kwa maana ndivyo Bwana alivyotuamuru, akisema, Nimekuweka wewe kuwa nuru ya Mataifa, upate kuwaokoa hata miisho ya dunia. Watu wa mataifa mengine waliposikia hayo, wakaanza kushangilia na kulitukuza neno la Bwana, wengi wakaamini na neno la Bwana likaenea katika eneo lote. Lakini Wayahudi waliwachochea wanawake wacha Mungu na wanaume wakuu wa jiji, wakachochea mateso na kuwafukuza katika wilaya yao. Wanafunzi wakajawa na furaha na Roho Mtakatifu.” (Matendo 13:40-52)

Ikoniamu

“Huko Ikoniamu walisema (walihubiri Neno la Mungu) katika sinagogi kwa njia ambayo idadi kubwa ya Wayahudi na Wagiriki waliamini. Lakini wale Wayahudi wasioamini waliwachochea watu wa mataifa mengine na kuwatia sumu mioyoni mwao dhidi ya hao ndugu. Wakakaa kwa muda mrefu wakinena kwa uhodari juu ya Bwana, aliyelishuhudia neno la neema yake, akiwapa ishara na maajabu yatendeke kwa mikono yao. Watu wa mji huo waligawanyika; wengine wakawa upande wa Wayahudi na wengine upande wa mitume. Watu wa Mataifa na Wayahudi pamoja na watawala wao walipojaribu kuwatesa na kuwapiga kwa mawe, walifahamu jambo hilo na kukimbilia Listra na Derbe ili kuhubiri injili.” (Matendo 14:1-7)

Listra

“Huko Listra palikuwa na mwanamume aliyekuwa kilema tangu kuzaliwa, ambaye hajapata kutembea kamwe. Alimsikiliza Paulo akizungumza. Paulo, akimkazia macho, na kuona kwamba ana imani ya kuponywa, akasema kwa sauti kuu, Simama kwa miguu yako. Akainuka na kuanza kutembea. Makutano walipoona aliyoyafanya Paulo, wakapaza sauti zao, wakisema kwa Kilikaonia, Miungu imetushukia kwa sura za wanadamu. Barnaba, wakamwita Zeu, na Paulo, Herme, kuhani wa Zeu, ambaye hekalu lake lilikuwa mlangoni pa mji, wakaleta ng'ombe na taji za maua kwenye malango, akataka kutoa dhabihu pamoja na makutano. Lakini Barnaba na Paulo wakararua mavazi yao na kukimbilia katika ule umati wa watu, wakipiga kelele, wakisema, ‘Wanaume, kwa nini mnafanya mambo haya? Sisi pia ni watu wenye tabia moja nanyi, na tunawaletea habari njema (wokovu), kwamba mgeuke kutoka katika mambo haya ya ubatili na kumwelekea Mungu aliye hai, aliyeziumba mbingu na nchi na bahari na vyote vilivyomo. Katika vizazi vilivyopita aliruhusu mataifa yote watembee katika njia zao wenyewe. Lakini hakujiacha bila ushahidi, kwa kuwa alitenda mema kwa kuwapa ninyi mvua kutoka mbinguni na majira ya mavuno, akiishibisha mioyo yenu kwa chakula na furaha. Hata kwa maneno hayo, ilikuwa vigumu kuwazuia watu wasiwatolee dhabihu. Wayahudi wakaja kutoka Antiokia na Ikonio, wakawashawishi makutano, wakampiga Paulo kwa mawe, wakamburuta nje ya mji, wakidhani amekwisha kufa. Wanafunzi walipokusanyika kumzunguka, alisimama, akaingia mjini.” (Matendo 14:8-20)

Derbe, na kurudi Listra, Ikonio na Antiokia

“Siku iliyofuata walikwenda Derbe. Walipokwisha kuhubiri Injili katika mji huo na kufanya wanafunzi wengi, walirudi Listra na Ikonio na Antiokia, wakizitia nguvu roho za wanafunzi, wakiwatia moyo kudumu katika imani, na kusema kwamba imetupasa kuingia katika ufalme wa Mungu kupitia dhiki nyingi. Baada ya kuwawekea wazee katika kila kanisa pamoja na kusali na kufunga, wakawaweka chini ya ulinzi wa Bwana ambaye walimwamini. Kisha wakapitia Pisidia wakafika Pamfilia, Perga na Atalia wakimhubiri Kristo. Kutoka huko wakasafiri kwa meli mpaka Antiokia, ambako walikuwa wamewekwa chini ya ulinzi wa neema ya Mungu kwa ajili ya kazi ambayo walikuwa wameimaliza.

Utata wa Tohara

“Watu wengine walishuka kutoka Uyahudi wakafundisha, 'Kama hamtatahiriwa kufuatana na desturi ya Mose, hamwezi kuokolewa.' Baada ya Paulo na Barnaba kuwa na mabishano makubwa na majadiliano nao, wakatuma wajumbe Yerusalemu kwa mitume na wazee kuhusu swali hilo. Walikaribishwa na kanisa, mitume na wazee kisha wakatangaza mambo yote ambayo Mungu alikuwa amefanya pamoja nao. Baadhi ya waumini waliokuwa wa kikundi cha Mafarisayo wakasimama na kusema, ‘Ni lazima kuwatahiri na kuwaamuru kuishika torati ya Musa.’” (Matendo 15:1-6) Wakati huohuo, baadhi ya waumini waliokuwa wa kikundi cha Mafarisayo wakasimama na kusema, ‘Ni lazima kuwatahiri na kuwaamuru kuishika torati ya Musa.’”

“Mitume na wazee walifikiri jambo hili na baada ya mjadala mwingi Petro akasema, ‘Ndugu zangu, mnajua kwamba hapo awali Mungu alichagua kati yenu kwamba kwa kinywa changu watu wa mataifa mengine walisikie neno la Injili na kuamini. Mungu, ajuaye mioyo, aliwashuhudia kwa kuwapa Roho Mtakatifu kama vile alivyotupa sisi, wala hakufanya tofauti kati yetu na wao, akiisha kuisafisha mioyo yao kwa imani. Kwa hiyo, kwa nini mnamjaribu Mungu kwa kuweka nira kwenye shingo za wanafunzi ambayo baba zetu wala sisi hatukuweza kuibeba? Lakini tunaamini kwamba tutaokolewa kwa neema ya Bwana Yesu kama wao watakavyo. (Matendo 15:7-11)

“Barnaba na Paulo walieleza jinsi ishara na maajabu Mungu alivyofanya kwa mkono wao kati ya Mataifa. Baada ya kumaliza kusema, ilionekana vema kutuma watu wampeleke Yuda, na Sila aende Antiokia pamoja na Paulo na Barnaba pamoja na barua ifuatayo: "Ndugu, mitume na wazee, tunawasalimu ndugu wa Mataifa walioko Antiokia na Siria na Kilikia. Kwa kuwa tumesikia ya kwamba baadhi ya watu wametoka kwetu na kuwasumbua kwa neno, ijapokuwa hatujawapa neno jema; kwa nia moja, kuwachagua watu na kuwatuma kwenu pamoja na wapendwa wetu Barnaba na Paulo, watu waliohatarisha maisha yao kwa ajili ya Bwana wetu Yesu Kristo, basi tumewatuma Yuda na Sila, ambao wao wenyewe watawaambia mambo yale yale kwa maneno ya kinywa; mkijiepusha na mambo hayo, mtakuwa mmefanya vyema. Kwaheri.” (Matendo 15:12-29)

“Huko Antiokia, wakakutanisha mkutano, wakawapa ile barua. Walipokwisha kuisoma, walifurahi kwa sababu ya kutiwa moyo nayo. Yuda na Sila, ambao wenyewe walikuwa manabii, waliwatia moyo na kuwatia moyo akina ndugu kwa maneno mengi, kisha wakarudi Yerusalemu. Lakini Paulo na Barnaba wakabaki Antiokia wakifundisha na kuhubiri neno la Bwana pamoja na watu wengine wengi pia. (Matendo 15:30-35)

Paulo Anatembelea tena

“Baada ya siku kadhaa, Paulo akamwambia Barnaba, Na turudi tukawatembelee ndugu katika kila mji tulipohubiri neno la Bwana, tuone jinsi walivyo. Barnaba alitaka kumchukua Yohana aitwaye Marko pamoja nao. Paulo aliona afadhali asimchukue pamoja nao mtu mmoja ambaye amejitenga nao kule Pamfilia na ambaye hakuenda pamoja nao kazini. Kwa hivyo, walitengana kutoka kwa kila mmoja. Barnaba akamchukua Marko, akaenda zake kwa meli mpaka Kipro, Paulo akamchagua Sila, akapitia Siria na Kilikia akiyaimarisha makanisa. (Matendo 15:36-41)

“Paulo alifika Derbe na Listra. Huko palikuwa na mfuasi mmoja aitwaye Timotheo, aliyenenwa sana na ndugu wa Listra na Ikonio. Timotheo akaandamana na Paulo walipokuwa wakipita katika miji, wakawapa ili wayashike maamuzi ambayo mitume na wazee waliokuwa huko Yerusalemu walikuwa wameyaweka.” (Matendo 16:1-5)

Kimasedonia

“Walipitia sehemu za Frugia na Galatia. Walipofika Misia wakajaribu kwenda Bithinia, lakini Roho wa Yesu hakuwaruhusu. Basi, wakapita Misia, wakashuka mpaka Troa. Maono yalimtokea Paulo usiku: mtu mmoja wa Makedonia alikuwa amesimama hapo akimsihi akisema, Vuka uje Makedonia utusaidie. Paulo alipoyaona maono hayo, mara tukataka kwenda Makedonia, tukikata kauli kwamba Mungu ametuita tuwahubirie Injili. (Matendo 16:6-10)

Lydia

Basi, wakasafiri kwa meli kutoka Troa, wakafika Filipi. Siku ya Sabato tukatoka nje ya lango mpaka kando ya mto ambako tulidhani kwamba kulikuwa na mahali pa kusali, tukaketi na kuzungumza na wanawake waliokuwa wamekusanyika. Mwanamke mmoja aliyetusikiliza alikuwa Lidia, mwenyeji wa Thiatira, mfanyabiashara wa nguo za zambarau, mcha Mungu. Bwana akaufungua moyo wake asikilize maneno ya Paulo. Alipokwisha kubatizwa, yeye na jamaa yake pia, alitusihi akisema, "Ikiwa mmeona kwamba mimi namwamini Bwana, njooni nyumbani kwangu mkae." (Matendo 16:11-15)

Mlinzi wa Jela

“Mjakazi mmoja aliyekuwa na pepo wa uaguzi na aliyewaletea bwana zake faida nyingi kwa kuagua akawafuata, akipaaza sauti, ‘Watu hawa ni watumishi wa Mungu Aliye Juu Zaidi, ambao wanawatangazieni njia ya wokovu. Aliendelea kufanya hivi kwa siku nyingi. Paulo akageuka, akamwambia yule pepo, Nakuamuru kwa jina la Yesu Kristo, mtoke huyu. Ilitoka saa hiyohiyo. Mabwana wake walipoona kwamba tumaini lao la kupata faida limetoweka, wakawakamata Paulo na Sila, wakawaburuta mpaka sokoni mbele ya watawala, wakasema, “Watu hawa ni Wayahudi na wanasumbua mji wetu. Wanatetea desturi ambazo si halali kwetu sisi Waroma kuzikubali au kuzifuata.' Mahakimu wakawararua mavazi hayo, wakawapiga kwa fimbo na kuwatupa gerezani, wakamwamuru mlinzi wa gereza awalinde. Alipokwisha kupokea amri hiyo, akawaweka ndani ya chumba cha gereza cha ndani zaidi, akawafunga miguu yao kwenye mkatale. Yapata usiku wa manane Paulo na Sila walikuwa wakimwomba Mungu na kuimba nyimbo za kumsifu, na wafungwa walikuwa wakiwasikiliza, ghafla palikuwa na tetemeko kubwa la ardhi, hata misingi ya gereza ikatikisika. Mara milango yote ikafunguliwa, na vifungo vya wote vikafunguliwa. Askari wa gereza alipoamka na kuona kwamba milango ya gereza ilikuwa wazi, akauchomoa upanga wake, akataka kujiua, akidhani kwamba wafungwa walikuwa wametoroka. Lakini Paulo akalia kwa sauti kuu, 'Usijidhuru, kwa maana sisi sote tuko hapa.' Askari wa gereza aliita taa na kukimbilia ndani, na akitetemeka kwa hofu akaanguka mbele ya Paulo na Sila. Kisha akawaleta nje, akasema, Bwana zangu, yanipasa nifanye nini nipate kuokoka? Wakasema, Mwamini Bwana Yesu, nawe utaokoka, wewe na nyumba yako.’’ Ndipo wakamwambia neno la Bwana yeye na wote waliokuwa katika nyumba yake, akawachukua saa ile ile ya usiku, akawaosha majeraha yao, naye akabatizwa mara moja, yeye na jamaa yake yote, akafurahi pamoja na nyumba yake yote, kwa kuwa amemwamini Mungu.’” (Matendo 16:1;

“Siku iliyofuata, mahakimu wakatuma polisi, wakisema, 'Waacheni watu hao waende zao.' Askari wa gereza akamweleza Paulo maneno hayo, akisema, Mahakimu wametuma watu ili mfunguliwe kwa amani. Lakini Paulo akasema, Wametupiga hadharani bila kuhukumiwa, tukiwa raia wa Roma, wakatutupa gerezani; na sasa mtupeni kwa siri? Hapana! Na waje wenyewe watutoe.' Polisi walitoa taarifa kwa mahakimu kuhusu maneno hayo, nao wakaogopa waliposikia kwamba wao ni raia wa Roma. Walikuja na kuomba msamaha, wakawatoa nje na kuwataka waondoke mjini. Wakatoka gerezani, wakamwendea Lidia, wakawatia moyo akina ndugu, wakaondoka. (Matendo 16:35-40)

Thesalonike

“Paulo akaingia katika sinagogi na siku za Sabato tatu akajadiliana nao kwa kutumia Maandiko, akifafanua na kuthibitisha kwamba ilikuwa lazima Kristo ateseke na kufufuka kutoka kwa wafu, na kusema, ‘Huyu Yesu ninayemtangaza ni Kristo. Baadhi yao walishawishiwa na kujiunga na Paulo na Sila, pamoja na Wagiriki wengi waliomcha Mungu na wanawake wengi mashuhuri. Lakini Wayahudi waliona wivu, wakawachukua baadhi ya watu waovu miongoni mwa watu wasio na adabu, wakafanya kundi, wakafanya ghasia katika mji, wakaishambulia nyumba ya Yasoni, wakitaka kuwaleta nje kwa mkutano. Walipokosa kuwapata, wakamkokota Yasoni na baadhi ya ndugu mbele ya wakuu wa jiji, wakipiga kelele, ‘Watu hawa walioupindua ulimwengu wamefika hapa pia, Yasoni amewapokea, na wote wanatenda kinyume cha amri za Kaisari, wakisema kwamba yuko mfalme mwingine, Yesu. Watu na wakuu wa jiji walifadhaika waliposikia mambo haya. Baada ya kuchukua fedha kutoka kwa Yasoni na wengine kuwa dhamana, wakawaacha waende zao. (Matendo 17:1-9)

Berea

“Mara moja akina ndugu waliwatuma Paulo na Sila hadi Beroya usiku, walipofika wakaingia katika sinagogi la Wayahudi. Wayahudi hawa walikuwa waungwana kuliko wale wa Thesalonike; wakalipokea lile neno kwa uelekevu wa moyo, wakiyachunguza Maandiko kila siku, waone kama mambo hayo ndivyo yalivyo. Kwa hiyo wengi wao waliamini, pamoja na wanawake wa Kigiriki wenye vyeo na wanaume si wachache. Lakini Wayahudi kutoka Thesalonike walipojua kwamba neno la Mungu lilikuwa linahubiriwa na Paulo huko Beroya, walikwenda huko wakifanya ghasia na kuwachochea makutano. Ndipo akina ndugu wakamtuma Paulo mara moja kwenda Athene.” (Matendo 17:10-15)

Athene

“Basi Paulo alipokuwa akiwangoja huko Athene, aliona mji umejaa sanamu. Akajadiliana katika sinagogi na Wayahudi na watu waliomcha Mungu, na sokoni kila siku na wale waliotokea. Baadhi ya wanafalsafa Waepikuro na Wastoa walisema, ‘Anaonekana kuwa mhubiri wa miungu ya kigeni’ kwa sababu alikuwa akihubiri kuhusu Yesu na ufufuo. Wakampeleka hadi Areopago, wakisema, Je! Paulo alisema hivi: ‘Wanaume wa Athene, naona kwamba katika mambo yote ninyi ni watu wa kidini sana. Kwa maana nilipokuwa nikipita na kutazama vitu vya ibada yenu, niliona pia madhabahu yenye maandishi haya, Kwa mungu asiyejulikana. Basi kile mnachokiabudu kama hakijulikani, ndicho ninachowahubiri kwenu (Paulo alimtangaza Kristo). Mungu aliyeufanya ulimwengu na vyote vilivyomo, ambaye ni Bwana wa mbingu na nchi, hakai katika mahekalu yaliyojengwa na mwanadamu, wala hatumikiwi kwa mikono ya wanadamu kana kwamba anahitaji kitu, kwa kuwa yeye mwenyewe huwapa wanadamu wote uhai na pumzi na kila kitu. Alifanya kutoka kwa mtu mmoja kila taifa la wanadamu, wakae juu ya uso wa dunia yote, akiisha kuwawekea nyakati zilizowekwa na mipaka ya makao yao, ili wamtafute Mungu, wakitumaini kwamba wapate kuhisi njia yao kumwelekea na kumwona. Lakini kwa kweli hayuko mbali na kila mmoja wetu, kwa maana ndani yake tunaishi, tunakwenda na kuwa na uhai wetu; kama hata baadhi ya washairi wenu walivyosema, Sisi tu wazao wake. Kwa kuwa sisi ni wazao wa Mungu, hatupaswi kufikiri kwamba Uungu ni kama dhahabu au fedha au jiwe, sanamu iliyoundwa kwa ustadi na mawazo ya mwanadamu. Nyakati za ujinga Mungu alijifanya kama hazioni, lakini sasa anawaamuru watu wote wa kila mahali watubu, kwa maana ameweka siku atakayowahukumu walimwengu kwa haki kupitia mtu ambaye amemteua. naye amewapa watu wote uthabiti wa jambo hili kwa kumfufua kutoka kwa wafu. Basi waliposikia habari za ufufuo wa wafu, wengine wakadhihaki. Lakini wengine wakasema, 'Tutakusikiliza tena kuhusu jambo hili.' Basi, Paulo akatoka katikati yao. Baadhi ya watu walijiunga naye na kuamini, miongoni mwao akiwa Dionisio, Mwareopago, na mwanamke mmoja aitwaye Damari, na wengineo. (Matendo 17:16-34)

Korintho

“Paulo alitoka Athene, akaenda Korintho, akamkuta Myahudi mmoja jina lake Akila, mzaliwa wa Ponto, ametoka Italia hivi karibuni, pamoja na Prisila mkewe, kwa sababu Klaudio alikuwa ameamuru Wayahudi wote watoke Rumi. Akakaa nao kwa maana kazi yao ilikuwa ya kutengeneza mahema. Kila Sabato alijadiliana katika sunagogi, akajaribu kuwavuta Wayahudi na Wagiriki, akiwashuhudia Wayahudi kwamba Yesu ndiye Kristo. Walipompinga na kumtukana, alikung'uta mavazi yake na kuwaambia, "Damu yenu na iwe juu ya vichwa vyenu wenyewe! Mimi sina hatia. Tangu sasa nitakwenda kwa watu wa mataifa mengine." Akaenda nyumbani kwa mtu mmoja jina lake Titio Yusto, karibu na sinagogi. Krispo, mkuu wa sinagogi, alimwamini Bwana pamoja na jamaa yake yote. Wengi wa Wakorintho waliomsikia Paulo waliamini na kubatizwa. Bwana akamwambia Paulo, Usiogope, bali endelea kusema wala usinyamaze, kwa maana mimi nipo pamoja nawe, na hakuna mtu atakayekushambulia ili kukudhuru, kwa maana ninao wengi katika mji huu ambao ni watu wangu. Alikaa mwaka mmoja na nusu akifundisha Neno la Mungu.” (Matendo 18:1-18)

Efeso

“Myahudi mmoja jina lake Apolo, mzaliwa wa Aleksandria, akafika Efeso. Alikuwa mtu mwenye ufasaha, mwenye uwezo katika Maandiko. Alikuwa amefundishwa katika njia ya Bwana. Akiwa na roho ya bidii, alisema na kufundisha kwa usahihi mambo yanayomhusu Yesu, ingawa alijua ubatizo wa Yohana pekee. Alianza kusema kwa ujasiri katika sinagogi, lakini Prisila na Akila walipomsikia, wakamchukua na kumfafanulia njia ya Mungu kwa usahihi zaidi. Kutoka Efeso alikwenda Akaya na kuwasaidia sana wale ambao kwa neema ya Mungu waliamini, kwa maana kwa nguvu aliwakanusha Wayahudi hadharani, akionyesha kwa Maandiko kwamba Kristo ndiye Yesu.” (Matendo 18:19-24)

“Paulo alifika Efeso na kupata baadhi ya wanafunzi. Akawaambia, Je! mlipokea Roho Mtakatifu mlipoamini? Wakasema, La, hata hatujasikia kwamba kuna Roho Mtakatifu. Basi, Paulo akauliza, 'Basi mlibatizwa katika nini?' Wakasema, Katika ubatizo wa Yohana. Paulo akajibu, Yohana alibatiza kwa ubatizo wa toba, akiwaambia watu wamwamini yeye atakayekuja nyuma yake, yaani, Yesu. Waliposikia hayo, wakabatizwa kwa jina la Bwana Yesu. Kisha Paulo akaweka mikono yake juu yao, Roho Mtakatifu akaja juu yao, wakaanza kunena kwa lugha na kutabiri. Palikuwa na wanaume wapatao kumi na wawili. Kisha Paulo akaingia katika sinagogi na kwa muda wa miezi mitatu akazungumza kwa ujasiri, akijadiliana na kuwavuta kuhusu Ufalme wa Mungu. Lakini wengine walipokaidi na kudumu katika kutokuamini, wakiisema vibaya ile Njia mbele ya mkutano, alijitenga nao, akawachukua wanafunzi pamoja naye, akajadiliana kila siku katika ukumbi wa Tirano. Mambo haya yaliendelea kwa muda wa miaka miwili, hata wakazi wote wa Asia wakasikia neno la Bwana, Wayahudi na Wagiriki. Mungu akafanya miujiza isiyo ya kawaida kwa mikono ya Paulo, na neno la Bwana likazidi kuenea na kuwa na nguvu zaidi.” (Matendo 19:1-20)

“Kukatokea fujo kubwa kuhusu ile Njia. Mtu mmoja jina lake Demetrio, mfua fedha, aliyetengeneza vihekalu vya fedha vya Artemi, aliwaletea mafundi faida kubwa sana. Akawakusanya pamoja na wafanya kazi wa mambo yaleyale, akasema, Enyi watu, mnajua kwamba katika biashara hii tuna mali yetu (uchoyo siku zote ni tatizo). Unaona na kusikia kwamba si Efeso tu bali karibu katika Asia yote Paulo huyu amewashawishi na kuwageuza watu wengi sana, akisema kwamba miungu iliyofanywa kwa mikono si miungu. Kuna hatari si tu kwamba biashara yetu hii inaweza kudharauliwa, bali pia kwamba hekalu la mungu mke mkuu Artemi litahesabiwa kuwa si kitu, na hata kuondolewa kwenye fahari yake, yeye ambaye Asia yote na ulimwengu humwabudu.’ Waliposikia hayo walikasirika, wakapiga kelele, "Mkuu ni Artemi wa Waefeso!" Waliendelea kwa muda wa saa mbili wakilia kwa sauti moja, 'Artemi wa Waefeso ni mkuu!' Baada ya karani wa mji kuutuliza umati wa watu, akasema, "Wanaume wa Efeso, ikiwa Demetrio na mafundi pamoja naye wana mashtaka dhidi ya mtu yeyote, mahakama iko wazi, na maliwali wako. Waache walete mashtaka wao kwa wao. Lakini mkitafuta neno lo lote zaidi, litaamuliwa katika kusanyiko la kawaida. Kwa maana kweli tuko katika hatari ya kushtakiwa kwa kufanya ghasia leo, kwa kuwa hakuna sababu tunayoweza kutoa kuhalalisha ghasia hii.' Kisha akavunja kusanyiko. Ghasia ile ilipokwisha, Paulo aliwaita wale wanafunzi, naye baada ya kuwatia moyo, akaaga, akaondoka kwenda Makedonia, akafika Troa. (Matendo 19:21-41)

Troa

> “Siku ya kwanza ya juma, tulipokuwa tumekutana ili kumega mkate, Paulo akazungumza nao, akiazimu kusafiri siku ya pili yake; Kulikuwa na taa nyingi katika chumba cha juu tulimokuwa tumekusanyika. Kijana mmoja aitwaye Eutiko, aliyekuwa ameketi dirishani, alipitiwa na usingizi mzito Paulo alipokuwa akiongea zaidi. Akiwa amepitiwa na usingizi, akaanguka kutoka ghorofa ya tatu, akainuliwa akiwa amekufa. Lakini Paulo akashuka, akainama juu yake, akamkumbatia, akasema, Msifadhaike, maana uhai wake umo ndani yake. Paulo alipanda juu na kuumega mkate na kula, alizungumza nao kwa muda mrefu mpaka kulipopambazuka, na hivyo akaenda zake. Paulo alikuwa ameamua kupita Efeso kwa meli, ili asikawie katika Asia; kwa maana aliharakisha kuwa huko Yerusalemu, ikiwezekana, siku ya Pentekoste. (Matendo 20:1-16)

Kurudi Yerusalemu

“Basi kutoka Mileto akatuma watu Efeso na kuwaita wazee wa kanisa waje kwake. Akawaonya wajitunze nafsi zao na lile kundi lote, ambalo Roho Mtakatifu amewaweka ninyi kuwa waangalizi ndani yake, mpate kulichunga kanisa la Mungu, alilolinunua kwa damu yake mwenyewe. Mimi najua ya kuwa baada ya kuondoka kwangu mbwa-mwitu wakali wataingia kwenu, wasilihurumie kundi; na katika ninyi wenyewe watainuka watu wakisema mapotovu, wawavute hao wanafunzi wawafuate. Kwa hiyo, muwe macho, mkikumbuka kwamba kwa muda wa miaka mitatu sikuacha usiku wala mchana kuwaonya kila mtu kwa machozi. Sasa ninawaweka ninyi kwa Mungu na kwa neno la neema yake, ambalo laweza kuwajenga na kuwapa ninyi urithi pamoja na wale wote waliotakaswa. sikutamani fedha wala dhahabu wala mavazi ya mtu. Ninyi wenyewe mnajua kwamba mikono hii ilitumikia mahitaji yangu na ya wale waliokuwa pamoja nami. Katika mambo yote nimewaonyesha ya kwamba kwa kufanya kazi kwa bidii hivi imewapasa kuwasaidia walio dhaifu na kukumbuka maneno ya Bwana Yesu, jinsi yeye mwenyewe alivyosema, Ni heri kutoa kuliko kupokea. (Matendo 20:1-38)

“Baada ya kujitenga nao, tulisafiri baharini na kutua Tiro. Tukawakuta wanafunzi huko, tukakaa nao siku saba. Walimsihi Paulo asiende Yerusalemu. Tuliendelea na safari yetu hadi Kaisaria na tukakaa nyumbani kwa Filipo mhubiri wa Injili, mmoja wa wale Saba. Baada ya kukaa huko kwa siku kadhaa, nabii mmoja aitwaye Agabo alishuka kutoka Yudea. Akaja kwetu, akauchukua mshipi wa Paulo, akajifunga mikono na miguu kwa huo, akasema, Roho Mtakatifu asema, Hivi ndivyo Wayahudi wa Yerusalemu watamfunga mwenye mshipi huu na kumtia mikononi mwa Mataifa. Tuliposikia hayo, sisi na watu wa huko tulimsihi Paulo asipande kwenda Yerusalemu. Ndipo Paulo akajibu, Mbona mnalia na kunivunja moyo? niko tayari si kufungwa tu, bali hata kufa katika Yerusalemu kwa ajili ya jina la Bwana Yesu. Alipokataa kuzuiwa, tulikata tamaa na kusema, 'Mapenzi ya Bwana yatimizwe.' Baada ya hayo tukajitayarisha, tukapanda kwenda Yerusalemu. Baadhi ya wanafunzi kutoka Kaisaria walifuatana nasi, wakatupeleka nyumbani kwa Mnasoni, tulipopaswa kukaa. Alikuwa mtu wa Kupro na mmoja wa wanafunzi wa kwanza. (Matendo 21:1-16)

“Tulipofika Yerusalemu, akina ndugu walitupokea kwa uchangamfu. Kesho yake Paulo na sisi wengine tulikwenda kumwona Yakobo, na wazee wote walikuwapo. Paulo aliwasalimu na kueleza kwa kina mambo ambayo Mungu alikuwa amefanya kati ya watu wa mataifa kupitia huduma yake. Waliposikia hivyo walimtukuza Mungu. Kisha wakamwambia Paulo: ‘Unaona, ndugu, jinsi maelfu ya Wayahudi wameamini, na wote wana bidii kwa ajili ya sheria (Wakristo Wayahudi bado wanashikilia mapokeo yao na Sheria ya Musa). Wameambiwa kwamba unawafundisha Wayahudi wote wanaoishi kati ya watu wa mataifa mengine wamwasi Musa, na kuwaambia wasiwatahiri watoto wao au kuishi kulingana na desturi zetu. Tufanye nini? Hakika watasikia kwamba umekuja, basi fanya tunayokuambia. Kuna wanaume wanne pamoja nasi ambao wameweka nadhiri. Wachukue watu hawa, ujiunge na ibada zao za utakaso (mila) na ulipe gharama zao, ili wanyolewe vichwa vyao. Ndipo watu wote watajua kwamba taarifa hizi juu yako hazina ukweli wowote, bali kwamba wewe mwenyewe unaishi kwa kuitii sheria. Kwa habari ya waamini wa mataifa, tumewaandikia uamuzi wetu kwamba wajiepushe na vyakula vilivyotolewa sadaka kwa sanamu, na damu, na nyama ya mnyama aliyenyongwa, na wajiepushe na uasherati.” (Matendo 21:17-25)

Mwanzo wa mateso ya Paulo

“Kesho yake Paulo akawachukua wale watu na kujitakasa pamoja nao. Kisha akaenda hekaluni ili kutoa taarifa ya tarehe ambayo siku za utakaso zingeisha na toleo lingetolewa kwa kila mmoja wao. Siku saba zilipokaribia kwisha, baadhi ya

Wayahudi kutoka mkoa wa Asia walimwona Paulo hekaluni. Wakauchochea umati wote wa watu, wakamkamata, wakipiga kelele, "Wanaume wa Israeli, tusaidieni! Huyu ndiye mtu anayewafundisha watu wote kila mahali kinyume cha watu wetu na sheria yetu na mahali hapa. Zaidi ya hayo, amewaleta Wagiriki ndani ya hekalu na kupanajisi mahali hapa patakatifu.' (Hapo awali walikuwa wamemwona Trofimo, Mwefeso, mjini pamoja na Paulo, wakafikiri kwamba Paulo alikuwa amemleta katika eneo la hekalu.) Jiji lote likajaa ghasia, na watu wakaja mbio kutoka pande zote. Wakamkamata Paulo, wakamburuta kutoka hekaluni, na mara milango ikafungwa. Walipokuwa wakijaribu kumwua, habari zilimfikia kamanda wa askari wa Kirumi kwamba jiji lote la Yerusalemu lilikuwa katika ghasia. Mara akachukua baadhi ya maofisa na askari na kukimbilia kwenye umati wa watu. Waasi walipomwona yule jemadari na askari wake, wakaacha kumpiga Paulo. Mkuu wa jeshi akaja, akamkamata, akaamuru afungwe kwa minyororo miwili. Kisha akauliza yeye ni nani na amefanya nini. Baadhi ya watu katika ule umati walipiga kelele jambo hili na wengine lingine, na kwa kuwa yule jemadari hakuweza kupata ukweli kwa sababu ya ghasia ile, akaamuru Paulo apelekwe ndani ya ngome. Paulo alipofika kwenye ngazi, jeuri ya umati ilikuwa kubwa sana ikamlazimu kubebwa na askari. Umati uliofuata uliendelea kupaaza sauti, ‘Mwondolee mbali!’” (Matendo 21:26-36) Wakati huohuo, umati uliofuata uliendelea kupaaza sauti: ‘Mwondoe mbali!

“Wale askari walipokaribia kumpeleka Paulo ndani ya ngome, alimwuliza jemadari, Je! 'Je, unazungumza Kigiriki?' alijibu. 'Je, wewe si yule Mmisri aliyeanzisha uasi na kuwaongoza magaidi elfu nne hadi jangwani muda fulani uliopita?' Paulo akajibu, “Mimi ni Myahudi kutoka Tarso katika Kilikia, raia wa mji usio wa kawaida. Tafadhali niruhusu niseme na watu.' Baada ya kupata kibali cha mkuu wa jeshi, Paulo alisimama kwenye ngazi na kuwaashiria watu. Wote walipokaa kimya, aliwaambia kwa Kiaramu: 'Ndugu zangu na akina baba, sikilizeni sasa nikijitetea.' Walipomsikia akisema nao kwa Kiaramu, wakanyamaza sana.” (Matendo 21:37-22:2)

“Ndipo Paulo akasema: ‘Mimi ni Myahudi, niliyezaliwa Tarso ya Kilikia, lakini nililelewa katika jiji hili. Chini ya Gamalieli nilifundishwa sana sheria ya baba zetu na nilikuwa na bidii kwa ajili ya Mungu kama ninyi nyote leo. Niliwatesa wafuasi wa Njia hii hadi kufa, nikiwakamata wanaume kwa wanawake na kuwatupa gerezani, kama vile kuhani mkuu na Baraza lote wanavyoweza kushuhudia. Hata nilipata barua kutoka kwao kwa ndugu zao huko Damasko, nikaenda huko ili kuwaleta watu hawa wafungwa Yerusalemu ili waadhibiwe. Yapata saa sita mchana nilipokuwa nikikaribia Damasko, ghafla mwanga mkali kutoka mbinguni uliniangazia pande zote. Nikaanguka chini na kusikia sauti ikiniambia, ‘Sauli! Sauli! Kwa nini unanitesa?' 'Wewe ni nani, Bwana?' niliuliza.' 'Mimi ni Yesu wa Nazareti, ambaye wewe unamtesa,' akajibu. Wenzangu waliona mwanga, lakini hawakuielewa sauti ya yule aliyekuwa akizungumza nami. 'Nifanye nini, Bwana?' niliuliza. ‘Simama,’ Bwana akasema, ‘uende Damasko. Huko utaambiwa yote uliyopewa kufanya.' Wenzangu wakaniongoza kwa mkono mpaka Dameski, kwa sababu mwangaza wa nuru ulikuwa umenipofusha. Mtu mmoja aitwaye Anania alikuja kuniona. Alikuwa mshika sheria na aliheshimiwa sana na Wayahudi wote walioishi huko. Akasimama kando yangu na kusema, 'Ndugu Sauli, pata kuona!' Na wakati huo huo niliweza kumuona. Kisha akasema: ‘Mungu wa baba zetu amekuchagua wewe ujue mapenzi yake na umwone Mwenye Haki na usikie maneno kutoka katika kinywa chake. Utakuwa shahidi wake kwa watu wote wa mambo uliyoyaona na kuyasikia. Sasa unasubiri nini? Simama, ubatizwe, ukaoshe dhambi zako, ukiliitia jina lake. Niliporudi Yerusalemu nikiwa naomba Hekaluni, nilishikwa na ndoto, nikamwona Bwana akisema. 'Haraka!' akaniambia. Ondoka Yerusalemu mara moja, kwa maana hawatakubali ushuhuda wako juu yangu. Nikamjibu, ‘Bwana, watu hawa wanajua kwamba nilikuwa natoka katika sinagogi moja hadi lingine ili kuwatia gerezani na kuwapiga wale wanaokuamini. Wakati damu ya shahidi wako Stefano ilipomwagwa, nilisimama pale nikitoa kibali changu na kulinda nguo za wale waliokuwa wakimuua.' Ndipo Bwana akaniambia, Nenda; nitakutuma uende mbali kwa Mataifa.’” (Matendo 22:3-21)

Sanhedrin Wadai Kifo cha Paulo

“Ule umati wa watu ulimsikiliza Paulo mpaka aliposema hivyo. Kisha wakapaza sauti zao na kupiga kelele, 'Mwondoe duniani! Hafai kuishi!' (Mtazamo wa chuki hupelekea mtu kufungwa akili) Walipokuwa wakipiga kelele na kutupa nguo zao na kurusha vumbi hewani, mkuu wa jeshi aliamuru Paulo apelekwe kwenye ngome. Aliagiza apigwe viboko na kuhojiwa ili kujua kwa nini watu wanamzomea namna hii. Walipokuwa wakimnyoosha ili wamchape viboko, Paulo akamwambia yule akida aliyesimama hapo, Je! Yule jemadari alishtuka alipotambua kwamba alikuwa amemfunga Paulo, raia wa Roma. Ili kujua ni kwa nini hasa Paulo alishtakiwa na Wayahudi, alimleta Paulo mbele ya makuhani

wakuu na Sanhedrini. Paulo aliitazama Sanhedrini moja kwa moja na kusema, 'Ndugu zangu, nimetimiza wajibu wangu kwa Mungu kwa dhamiri njema hadi leo.' Wakijua kwamba baadhi yao walikuwa Masadukayo na wengine Mafarisayo, wakapaza sauti katika Sanhedrini, ‘Ndugu zangu, mimi ni Farisayo, mwana wa Farisayo. Ninasimama mbele ya hukumu kwa sababu ya tumaini langu katika ufufuo wa wafu.' Aliposema hivyo, mzozo ulianza kati ya Mafarisayo na Masadukayo, na mkutano ukagawanyika. (Masadukayo husema kwamba hakuna ufufuo, na kwamba hakuna malaika wala roho, lakini Mafarisayo hukiri hayo yote.) (Ukweli haujalishi bali mapokeo ya kikundi yalikuwa hivyo.) Kukatokea ghasia kubwa, na baadhi ya walimu wa sheria waliokuwa Mafarisayo wakasimama na kubishana kwa nguvu. "Hatuoni kosa lolote kwa mtu huyu," walisema. "Je, ikiwa roho au malaika amesema naye?" Mzozo ulikuwa mkali sana hata yule jemadari akaogopa kwamba Paulo angeraruliwa nao. Akawaamuru askari washuke na kumtoa kwao kwa nguvu na kumleta ndani ya ngome.” (Matendo 22:22; 23:10)

“Usiku uliofuata Bwana akasimama karibu na Paulo, akasema, Jipe moyo! Kama vile ulivyonishuhudia huko Yerusalemu, vivyo hivyo imekupasa kutoa ushahidi huko Rumi pia. Kesho yake asubuhi Wayahudi walifanya njama na kujifunga kwa kiapo kwamba hawatakula wala kunywa mpaka watakapomuua Paulo. Zaidi ya wanaume arobaini walihusika katika njama hii. Wakawaendea makuhani wakuu na wazee na kusema, ‘Tumekula kiapo cha kutokula chochote mpaka tutakapomwua Paulo. Sasa basi, ninyi pamoja na Baraza la Sanhedrin mwombeni mkuu wa jeshi amlete mbele yenu kwa kisingizio cha kutaka taarifa sahihi zaidi kuhusu kesi yake. Tuko tayari kumuua kabla hajafika hapa.' Lakini mtoto wa dada yake Paulo aliposikia hila hiyo, aliingia ndani ya ngome na kumwambia Paulo. Ndipo Paulo akamwita mmoja wa maakida, akasema, Mpeleke kijana huyu kwa jemadari; ana jambo la kumwambia.' Kwa hiyo, akampeleka kwa kamanda. Yule akida akasema, 'Paulo, mfungwa, aliniita na kuniomba nikuletee kijana huyu kwako, maana ana jambo la kukuambia.' Kamanda akamshika mkono kijana, akamsogeza kando na kumwuliza, 'Unataka kuniambia nini?' Alisema: ‘Wayahudi wamekubali kukuomba umpeleke Paulo mbele ya Sanhedrini kesho kwa kisingizio cha kutaka habari sahihi zaidi kuhusu. Usikubali kuwaruhusu, kwa sababu zaidi ya arobaini wao wanamvizia. Wameapa kutokula wala kunywa mpaka wamwue. Wako tayari sasa, wakingojea kibali chako kwa ombi lao.' Yule jemadari akamwacha huyo kijana aende zake na kumwonya, ‘Usimwambie mtu ye yote kwamba umeniletea habari hii.’” (Matendo 23:11-22) Wakati huo huo, jemadari akamwacha huyo kijana aende zake, akamwambia, ‘Usimwambie mtu yeyote kwamba umenipasha habari hii.’”

“Kisha yule jemadari akawaita maakida wake wawili, akawaamuru, ‘Tayarisheni kikosi cha askari mia mbili, wapanda farasi sabini na wapiga mikuki mia mbili, waende Kaisaria saa tisa usiku huu. Muandalieni Paulo milima ili apelekwe salama kwa Gavana Feliksi.' Aliandika barua kwa Mheshimiwa, Gavana Felisi kutoka kwa Klaudio Lisia. Kwa hiyo, askari pia Paulo hadi Kaisaria, walipeleka barua kwa gavana na kumkabidhi Paulo kwake. Mkuu wa mkoa aliisoma barua hiyo na kuuliza anatoka mkoa gani. Alipojua kwamba anatoka Kilikia, akasema, 'Nitasikiliza kesi yako washtaki wako watakapofika hapa.' Kisha akaamuru Paulo awekwe chini ya ulinzi katika ikulu ya Herode. Siku tano baadaye, kuhani mkuu Anania alishuka kwenda Kaisaria pamoja na baadhi ya wazee na mwanasheria mmoja aitwaye Tertulo, wakamshtaki Paulo mbele ya liwali. Paulo alipoitwa, Tertulo aliwasilisha kesi yake mbele ya Feliksi, akisema, Tumefurahia kipindi kirefu cha amani chini yako, na uwezo wako wa kuona mbele umefanya mabadiliko katika taifa hili. Kila mahali na kwa kila njia, Feliksi mtukufu zaidi, tunakiri jambo hili kwa shukrani nyingi. Lakini ili nisikuchoshe zaidi, ningekuomba uwe mwema wa kutusikiliza kwa ufupi. Tumemwona mtu huyu kuwa ni msumbufu, akichochea ghasia kati ya Wayahudi kote ulimwenguni. Yeye ni kiongozi wa madhehebu ya Mnazareti na hata alijaribu kulitia unajisi hekalu; tukamkamata. Kwa kumchunguza mwenyewe utaweza kujifunza ukweli kuhusu mashtaka haya yote tunayoleta dhidi yake.' Wayahudi walijiunga katika mashitaka hayo, wakisisitiza kwamba mambo hayo ni kweli. Gavana alipomwashiria azungumze, Paulo alijibu hivi: ‘Ninajua kwamba kwa miaka kadhaa umekuwa mwamuzi juu ya taifa hili; kwa hivyo, natoa utetezi wangu kwa furaha. Unaweza kuthibitisha kwa urahisi kwamba si zaidi ya siku kumi na mbili zilizopita nilipanda kwenda Yerusalemu kuabudu. Washitaki wangu hawakunikuta nikijadiliana na mtu yeyote Hekaluni, au nikichochea umati katika masunagogi au popote pale mjini. Hawawezi kukuthibitishia mashtaka wanayotoa dhidi yangu sasa. Hata hivyo, nakiri kwamba ninamwabudu Mungu wa baba zetu kama mfuasi wa Njia, ambayo wao wanaiita madhehebu. Ninaamini kila jambo linalopatana na Sheria na lililoandikwa katika Manabii, nami nina tumaini sawa katika Mungu kama watu hawa, kwamba kutakuwa na ufufuo wa waadilifu na waovu pia. Sikuzote ninajitahidi kuweka dhamiri safi mbele za Mungu na wanadamu. Baada ya kutokuwepo kwa miaka kadhaa, nilikuja Yerusalemu

kuleta watu wangu zawadi kwa ajili ya maskini na kutoa dhabihu. Nilikuwa safi kiibada waliponipata hekaluni nikifanya hivi. Hakukuwa na umati pamoja nami, wala sikuhusika katika usumbufu wowote. Lakini kuna Wayahudi fulani kutoka mkoa wa Asia, ambao walipaswa kuwa hapa mbele yako na kunishtaki kama wana jambo lolote dhidi yangu.Au hawa walio hapa wanapaswa kusema ni kosa gani walilopata kwangu niliposimama mbele ya Sanhedrini—isipokuwa ni jambo hili moja nililopaza sauti nilipokuwa nimesimama mbele yao: 'Ninahukumiwa mbele yenu kuhusu ufufuo wa wafu leo.'" (Matendo 24:11-21) Je!

"Feliksi, ambaye aliijua ile Njia, aliahirisha kesi, akisema, Lisia, jemadari atakapokuja, nitaamua juu ya kesi yako. Miaka miwili ilikuwa imepita, Feliksi alifuatwa na Porkio Festo, lakini kwa sababu Feliki alitaka kutoa kibali kwa Wayahudi, alimwacha Paulo gerezani. Festo akaitisha mahakama na kuamuru Paulo aletwe mbele yake. Paulo alipotokea, Wayahudi waliokuwa wameshuka kutoka Yerusalemu walisimama karibu naye, wakitoa mashtaka mengi mazito dhidi yake, ambayo hawakuweza kuyathibitisha. Paulo alijitetea hivi: 'Sijafanya kosa lolote dhidi ya sheria ya Wayahudi au dhidi ya hekalu au dhidi ya Kaisari.' Festo akitaka kuwapendeza Wayahudi, akamwambia Paulo, Je! Paulo akajibu: 'Sasa ninasimama mbele ya mahakama ya Kaisari, mahali ambapo ninapaswa kuhukumiwa. Mimi sijawakosea Wayahudi, kama wewe mwenyewe unavyojua vizuri sana. Hata hivyo, ikiwa nina hatia ya kufanya jambo lolote linalostahili kifo, sikatai kufa. Lakini ikiwa mashtaka dhidi yangu na Wayahudi hawa si ya kweli, hakuna mtu aliye na haki ya kunikabidhi kwao. nakata rufani kwa Kaisari! Baada ya Festo kuzungumza na baraza lake, alisema: 'Umekata rufani kwa Kaisari. Kwa Kaisari utakwenda!' (Matendo 24:22-27; 25:12)

Paulo Kwenda Rumi

"Agripa akasema 'mtu huyu angaliweza kuachiliwa kama asingalikuwa amekata rufani kwa Kaisari. Ilipoamuliwa tusafiri kwa meli kwenda Italia, Paulo na wafungwa wengine walitiwa mikononi mwa akida mmoja aitwaye Yulio, wa Kikosi cha Kifalme. Tulipanda meli kutoka Adramitio iliyokuwa karibu kusafiri kuelekea bandari za pwani ya mkoa wa Asia, tukasafiri baharini. Kesho yake tulitia nanga Sidoni; ijayo huko Myra huko Lycia. Huko yule akida alikuta meli ya Aleksandria iliyokuwa ikisafiri kwenda Italia, akatupandisha ndani. Tulisafiri polepole kwa siku nyingi na tukapata shida kufika karibu na Kinido. Upepo ulipotuzuia tushike njia yetu, tulisafiri mpaka ng'ambo ya Krete, mkabala wa Salmone. Tulisafiri kando ya pwani kwa shida tukafika mahali paitwapo Bandari Nzuri, karibu na mji wa Lasea. Muda mwingi ulikuwa umepotea, na meli tayari imekuwa hatari. Paulo aliwaonya, 'Wanaume, naona kwamba safari yetu itakuwa mbaya na kuleta hasara kubwa kwa meli na mizigo, na kwa maisha yetu pia.' Lakini jemadari, badala ya kusikiliza maneno ya Paulo, alifuata ushauri wa rubani na mwenye meli. Kwa kuwa ile bandari haikufaa kukaa wakati wa majira ya baridi, wengi wao waliamua kwamba tuendelee na safari, tukitumaini kufika Fenikisi na huko wakati wa baridi. Upepo wa upole wa kusi ulipoanza kuvuma, walipima nanga na kusafiri kando ya ufuo wa Krete. Muda si muda, upepo mkali wa kimbunga, unaoitwa kaskazini-mashariki, ulivuma kutoka kisiwani. Meli ilinaswa na dhoruba na haikuweza kuelekea upepo; kwa hivyo tuliiacha na tukasukumwa. Tulipata dhoruba kali sana hivi kwamba siku iliyofuata wakaanza kutupa mizigo baharini. Siku ya tatu wakatupa vifaa vya meli baharini kwa mikono yao wenyewe. Wakati jua wala nyota hazikuonekana kwa siku nyingi na dhoruba iliendelea kuvuma, hatimaye tukakata tamaa ya kuokolewa."

"Baada ya wale watu kukaa kwa muda mrefu bila kula, Paulo akasimama mbele yao na kusema: "Wanaume, iliwapasa kuchukua shauri langu la kutosafiri kutoka Krete, basi mngejiepusha na uharibifu na hasara hii. Lakini sasa nawasihi muwe na moyo mkuu, kwa maana hakuna hata mmoja wenu atakayepotea, lakini merikebu itaharibiwa. Jana usiku malaika wa Mungu ambaye mimi niko pamoja nami ni lazima niogope. Kaisari, na Mungu kwa neema yake amekupa maisha ya wote wanaosafiri pamoja nawe. Kwa hiyo, jipeni moyo, wanaume, kwa maana nina imani katika Mungu kwamba yatatokea kama vile alivyoniambia, hata hivyo, ni lazima tutaanguka kwenye kisiwa fulani. Usiku wa kumi na nne tulikuwa tukivushwa katika bahari ya Adria, karibu usiku wa manane mabaharia waliona kwamba wanakaribia nchi kavu. Wakapima sauti na kugundua kuwa maji yalikuwa na kina cha futi mia na ishirini. Muda mfupi baadaye walipiga tena sauti na kukuta kina kina cha futi tisini. Kwa kuogopa kwamba tungeanguka kwenye miamba, wakaangusha nanga nne kutoka nyuma ya meli na kusali mchana. Kabla ya mapambazuko, Paulo aliwahimiza wote wale. 'Kwa siku kumi na nne zilizopita,' alisema, 'umekuwa na mashaka ya mara kwa mara na umekwenda bila chakula - haujala chochote. Sasa nakuomba uchukue chakula. Unaihitaji ili kuishi. Hakuna hata mmoja wenu atakayepoteza hata unywele mmoja wa kichwa chake. Baada ya kusema hayo, akatwaa mkate, akamshukuru Mungu mbele yao wote. Kisha akaimega na kuanza

kula. Wote walitiwa moyo na wakala chakula wenyewe. Kwa pamoja tulikuwa 276 ndani ya meli. Walipokwisha kula chakula walichotaka, walipunguza uzito wa meli kwa kutupa nafaka baharini. Kulipopambazuka, hawakuitambua nchi kavu, lakini waliona ghuba yenye ufuo wa mchanga, ambapo waliamua kuiangusha meli ikiwa wangeweza. Wakazikata nanga, wakaziacha baharini na wakati huohuo kuzifungua zile kamba zilizoshikilia usukani. Kisha wakainua tanga la mbele kwenye upepo na kuelekea ufukweni. Lakini meli iligonga mwamba wa mchanga na kukwama. Upinde ulishika kasi na haukuweza kusogea, na sehemu ya nyuma ilivunjika vipande-vipande kwa kupigwa na mawimbi. Askari walipanga kuwaua wafungwa ili kuzuia yeyote kati yao asiogelee na kutoroka. Lakini yule akida alitaka kuokoa maisha ya Paulo na kuwazuia wasifanye mpango wao. Aliwaamuru wale wanaoweza kuogelea waruke baharini kwanza na kufika nchi kavu. Wengine walipaswa kufika huko kwa mbao au vipande vya meli. Kwa njia hii kila mtu alifika nchi kavu kwa usalama."

"Tulipofika ufuoni salama, tuligundua kwamba kile kisiwa kinaitwa Malta. Wenyeji wa kisiwa hicho walituonyesha fadhili zisizo za kawaida. Wakawasha moto na kutukaribisha sisi sote kwa sababu kulikuwa na mvua na baridi. Paulo alikusanya rundo la kuni, na alipokuwa akiiweka juu ya moto, nyoka ambaye alitolewa nje na joto, akajifunga kwenye mkono wake. Watu wa kisiwani walipomwona yule nyoka akining'inia mkononi mwake, wakaambiana, 'Lazima mtu huyu ni mwuaji; maana ingawa alitoroka baharini, Haki haikumruhusu kuishi. Lakini Paulo akamtingisha yule nyoka motoni na hakupata madhara yoyote. Watu walitazamia kwamba angevimba au kuanguka na kufa ghafula, lakini baada ya kungoja kwa muda mrefu na kuona kwamba hakuna jambo lisilo la kawaida lililompata, walibadili nia zao na kusema kwamba yeye ni mungu. Kulikuwa na shamba jirani ambalo lilikuwa la Publio, ofisa mkuu wa kisiwa hicho. Alitukaribisha nyumbani kwake na kwa siku tatu akatukaribisha kwa ukarimu. Baba yake alikuwa mgonjwa kitandani, akiugua homa na kuhara damu. Paulo aliingia ndani ili kumwona na, baada ya kusali, akaweka mikono yake juu yake na kumponya. Jambo hilo lilipotukia, wagonjwa wengine kisiwani wakaja, wakaponywa. Walituheshimu kwa njia nyingi na tulipokuwa tayari kusafiri, walituandalia vitu tulivyohitaji. Baada ya miezi mitatu tukasafiri kwa meli iliyokuwa imekaa kisiwani wakati wa baridi. Ilikuwa meli ya Aleksandria yenye kichwa cha miungu pacha Castor na Pollux. Tulianza safari na kufika siku mbili baadaye tukafika Puteoli. Huko tulipata ndugu fulani waliotualika tukae nao kwa juma moja. Kwa hiyo, tulifika Roma."

"Ndugu waliokuwa hapo walikuwa wamesikia kwamba tulikuwa tunakuja, nao wakasafiri mpaka Ukumbi wa Apio na Mikahawa Mitatu ili kutupokea. Paulo alipowaona watu hao alimshukuru Mungu na kutiwa moyo. Tulipofika Roma, Paulo aliruhusiwa kukaa peke yake, pamoja na askari wa kumlinda. Siku tatu baadaye aliwaita pamoja viongozi wa Wayahudi. Walipokuwa wamekusanyika, Paulo akawaambia, "Ndugu zangu, ingawa sikufanya jambo lolote dhidi ya watu wetu au dhidi ya desturi za babu zetu, nilikamatwa huko Yerusalemu na kutiwa mikononi mwa Waroma. Walinichunguza na kutaka kuniachia, kwa sababu sikuwa na hatia yoyote ya kustahili kifo. Lakini Wayahudi walipopinga, nililazimika kukata rufani kwa Kaisari, si kwamba nilikuwa na shtaka lolote la kuwashtaki watu wangu. Kwa sababu hii, nimeomba kukuona na kuzungumza nawe. Ni kwa sababu ya tumaini la Israeli kwamba nimefungwa kwa mnyororo huu. Wakamjibu, 'Hatujapokea barua zozote kutoka Yudea juu yako, na hakuna ndugu yeyote kutoka huko ambaye ametoa taarifa au kusema lolote baya juu yako. Lakini tunataka kusikia maoni yako ni nini, kwa maana tunajua kwamba watu kila mahali wanazungumza dhidi ya madhehebu haya.' Wakapanga kukutana na Paulo siku fulani, wakaja kwa wingi zaidi mahali alipokuwa anakaa. Tangu asubuhi mpaka jioni, aliwaeleza na kuwatangazia Ufalme wa Mungu na kujaribu kuwasadikisha kuhusu Yesu kutoka katika Sheria ya Mose na kutoka kwa Manabii. Wengine walisadikishwa na maneno aliyosema, lakini wengine hawakuamini. Walitofautiana wao kwa wao na wakaanza kuondoka baada ya Paulo kusema maneno haya ya mwisho: Roho Mtakatifu alisema kweli kwa babu zenu aliposema kupitia nabii Isaya: - Enenda kwa watu hawa ukawaambie, Mtasikia siku zote lakini hamtaelewa; mtakuwa mnaona lakini hamtambui. Kwa maana mioyo ya watu hawa imekuwa mizito; hawasikii kwa masikio yao, na wamefumba macho yao. La sivyo, wangeona kwa macho yao, na kusikia kwa masikio yao, na kuelewa kwa mioyo yao, na kugeuka, nami ningewaponya. "Kwa hiyo, nataka mjue kwamba wokovu wa Mungu umetumwa kwa watu wa mataifa, nao watasikia!" Kwa muda wa miaka miwili mizima Paulo alikaa huko katika nyumba yake mwenyewe aliyoipanga na kuwakaribisha wote waliokuja kumwona. Alihubiri ufalme wa Mungu kwa ujasiri na bila kizuizi, na kufundisha juu ya Bwana Yesu Kristo."

Mambo Muhimu ya Ujumbe wa Mungu kutoka kwa Matendo

- Wanafunzi wake walishuhudia kifo cha Yesu.
- Kwa siku arobaini baada ya kufufuka kwake", Kristo alikuwa pamoja na wanafunzi wake kabla hajamrudia Mungu.
- Siku ya Pentekoste kama Yesu alivyoahidi, alimimina Roho Mtakatifu kama inavyothibitishwa na sauti ya upepo wa kasi na mitume wakizungumza kwa lugha ambayo hawakuifahamu.
- Mitume walikuwa mashahidi wa kurudi kwa Yesu mbinguni na walitangaza kwa ujasiri msamaha wa dhambi na wokovu kwa wote waliotii mafundisho yake.
- Wayahudi wasioamini walianza kutesa jambo ambalo lilisababisha ujumbe wa Kristo wa upatanisho kuenea nje ya Yerusalemu.
- Wokovu na Uzima wa Milele hutolewa kwa wanadamu wote - sio kwa Wayahudi pekee.

Maswali

Kusudi la Kitabu cha Matendo ni nini?

Je, Kristo alijenga; muundo (patakatifu, mahali pa kukutania), shirika la kidini au kuunda upya Sanhedrini mpya ya Kiyahudi?

WARUMI

Paulo

Kwa wote walioko Rumi ambao wanapendwa na Mungu na walioitwa kuwa watakatifu:

"Namshukuru Mungu wangu kwa njia ya Yesu Kristo kwa ajili yenu nyote, kwa sababu imani yenu inatangazwa ulimwenguni pote. Mungu, ambaye ninamtumikia kwa moyo wangu wote katika kuihubiri Injili ya Mwana wake, ni shahidi wangu jinsi ninavyowakumbuka daima katika sala zangu; na sasa naomba kwamba sasa kwa mapenzi ya Mungu ifunguliwe njia ili nije kwenu. Ninatamani sana kuwaona ili niwape karama ya kiroho ili kuwatia nguvu, ili mimi na wewe tufarijiane kwa imani ya kila mmoja wetu. Ndugu, sipendi msijue kwamba nilipanga mara nyingi kuja kwenu, lakini nimezuiwa kufanya hivyo. Mimi ni wajibu kwa Wagiriki na wasio Wagiriki, kwa wenye hekima na wapumbavu. Ndiyo maana ninatamani sana kuihubiri Habari Njema na kwenu ninyi mlioko Rumi. Siionei haya Injili, kwa sababu ni uweza wa Mungu uletao wokovu wa kila aaminiye. Kwa maana katika Injili haki itokayo kwa Mungu inadhihirishwa, haki ile ipatikanayo kwa imani tangu kwanza hata mwisho; kama ilivyoandikwa, Mwenye haki ataishi kwa imani. (Warumi 1:8-17)

Uovu

"Ghadhabu ya Mungu inadhihirishwa kutoka mbinguni juu ya uasi wote na uovu wa wanadamu wanaoipinga kweli kwa uovu wao; Kwa maana tangu kuumbwa kwa ulimwengu, sifa za Mungu zisizoonekana, yaani, nguvu zake za milele na asili yake ya Uungu, zimeonekana waziwazi, zikifahamika kutokana na yale yaliyofanyika, ili wanadamu wasiwe na udhuru. Kwa maana ingawa walimjua Mungu, hawakumtukuza kama Mungu wala hawakumshukuru, bali mawazo yao yalikuwa ubatili na mioyo yao yenye ujinga ikatiwa giza". (Warumi 1:18-21)

"Ingawa walijidai kuwa wenye hekima, walipumbazika na kubadilisha utukufu wa Mungu asiyeweza kufa kwa sanamu zilizofanywa zifanane na mwanadamu anayeweza kufa na ndege na wanyama na viumbe vitambaavyo. Kwa hiyo, Mungu aliwaacha katika tamaa mbaya za mioyo yao wafuate uchafu na kuchafua miili yao wenyewe kwa wenyewe. Waliibadili kweli ya Mwenyezi Mungu kuwa uongo, na wakaabudu na kuabudu kiumbe badala ya Muumba. Kwa sababu hiyo, Mungu aliwaacha wafuate tamaa mbaya. Hata wanawake wao walibadilisha mahusiano ya asili kwa yale yasiyo ya asili. Vivyo hivyo wanaume pia waliacha mahusiano ya asili na wanawake na wakawashwa na tamaa ya kila mmoja wao kwa wao. Wanaume walifanya machafu na watu wengine, na wakapata katika nafsi zao malipo ya upotovu wao. Zaidi ya hayo, kwa kuwa hawakuona kuwa inafaa kuwa na ujuzi wa Mungu, aliwaacha wafuate akili iliyopotoka, wafanye yale ambayo hayapaswi kufanywa. Wamejawa na kila aina ya uovu, uovu, uchoyo na upotovu. Wamejaa wivu, uuaji, ugomvi, hila na uovu. Hao ni wasengenyaji, wasingiziaji, wachukizao-Mungu, wenye jeuri, wenye majivuno na wenye kujisifu; wanabuni njia za kutenda maovu; wanawaasi wazazi wao; ni wapumbavu, wasio na imani, wasio na

moyo, wasio na huruma. Ijapokuwa wanajua amri ya uadilifu ya Mungu kwamba wale wanaofanya mambo kama hayo wanastahili kifo, wao si tu kwamba wanaendelea kufanya mambo hayohayo bali pia wanakubali wale wanaoyazoea." (Warumi 1:22-32)
Maoni: Mungu hawalazimishi viumbe Wake kufanya mapenzi yake kama alivyowaumba wakiwa na uwezo wa kuchagua. Kwa hiyo, aliwaruhusu kufanya yale waliyotamani kufanya. Wala Hakuchukua hatua ya kuwazuia kuchagua matendo ya Shetani ya kipumbavu na ya uasi.

Hukumu
"Wewe umhukumuye mwingine huna udhuru, kwa maana unapomhukumu mwingine, unajihukumu mwenyewe kwa sababu unafanya mambo yale yale. Sasa tunajua kwamba hukumu ya Mungu dhidi ya wale wanaofanya mambo kama hayo inategemea ukweli. Kwa hiyo, wewe, mtu wa kawaida tu, unapowahukumu na kufanya mambo yaleyale, unafikiri kwamba utaepuka hukumu ya Mungu? Au wadharau wingi wa wema wake, uvumilivu wake na subira yake, bila kujua kwamba wema wa Mungu wakuvuta upate kutubu? Lakini kwa sababu ya ukaidi wako na moyo wako usio na toba, unajiwekea ghadhabu kwa ajili ya siku ya ghadhabu ya Mungu, wakati hukumu yake ya uadilifu itakapofunuliwa. Mungu "atamlipa kila mtu kwa kadiri ya matendo yake." Kwa wale ambao kwa kudumu katika kutenda mema wanatafuta utukufu, heshima na kutokufa, atawapa uzima wa milele. Lakini kwa wale wanaotafuta ubinafsi na wanaokataa ukweli na kufuata uovu, kutakuwa na ghadhabu na hasira. Kutakuwa na taabu na dhiki kwa kila mwanadamu atendaye maovu: kwanza kwa Myahudi, kisha kwa Myunani; bali utukufu, heshima na amani kwa kila atendaye mema: kwanza kwa Myahudi, kisha kwa Myunani. Kwa maana Mungu hana upendeleo." (Warumi 2:1-11)
Maoni: Wale waliokuwa na ukaidi na mioyo isiyo na toba pengine walikuwa wale waliozama katika mapokeo.

"Wote watendao dhambi pasipo sheria wataangamia pasipo sheria, na wote watendao dhambi chini ya sheria watahukumiwa kwa sheria. Kwa maana si wale waisikiao sheria walio waadilifu mbele za Mungu, bali ni wale wanaoitii sheria ndio watakaotangazwa kuwa waadilifu. (Kwa kweli, watu wa mataifa wasio na sheria wafanyapo kwa tabia zao matakwa ya sheria, wao ni sheria kwao wenyewe, wajapokuwa hawana sheria, kwa kuwa wanaonyesha kwamba matakwa ya torati yameandikwa mioyoni mwao, dhamiri zao zikiwashuhudia, na mawazo yao sasa yakiwashitaki, sasa yakiwatetea.) Hili litatukia siku ile ambayo Mungu ataitangaza injili yangu kwa njia ya Yesu Kristo kwa njia ya siri." (Warumi 2:12-16)

"Basi wewe, ukijiita Myahudi; ukiitegemea sheria na kujivunia uhusiano wako na Mungu; ukijua mapenzi yake na kuyakubali yaliyo bora kwa sababu umeagizwa na sheria; ikiwa unasadiki kwamba wewe ni kiongozi wa vipofu, mwanga kwa wale walio gizani, mwalimu wa wapumbavu, mwalimu wa watoto wachanga, kwa sababu unayo katika sheria mfano halisi wa ujuzi na ukweli— basi, wewe unayefundisha wengine, je, hujifundishi mwenyewe? Ninyi mnaohubiri dhidi ya kuiba, je, mnaiba? Wewe unayesema kwamba watu wasizini, je, unazini? Wewe unayechukia sanamu, unaiba mahekalu? Wewe unayejivunia sheria, je, unamvunjia Mungu heshima kwa kuvunja sheria? Kama ilivyoandikwa, Jina la Mungu linatukanwa kati ya Mataifa kwa ajili yenu." (Warumi 2:17-24)

Haki
"Kutahiriwa kuna faida kama ukishika sheria, lakini ukivunja sheria, umekuwa kama kwamba hukutahiriwa. Ikiwa wale ambao hawajatahiriwa wanashika matakwa ya sheria, je, hawatahesabiwa kuwa wametahiriwa? Mtu ambaye hajatahiriwa kimwili na bado anaitii sheria atakuhukumu wewe ambaye, ingawa unayo sheria iliyoandikwa na kutahiriwa, ni mvunja sheria. Mwanamume si Myahudi ikiwa yeye ni mmoja tu kwa nje, wala tohara si ya nje na ya kimwili. Hapana, mtu ni Myahudi ikiwa yeye ni Myahudi kwa ndani; na tohara ni tohara ya moyo, na kwa Roho, si kwa sheria iliyoandikwa. Sifa ya mtu kama huyo haitoki kwa wanadamu, bali kwa Mungu. Basi, kuna faida gani kuwa Myahudi, au kutahiriwa kuna faida gani? Mengi kwa kila njia! Kwanza kabisa, wamekabidhiwa maneno yenyewe ya Mungu." (Warumi 2:25-3:2)

"Sasa twajua ya kuwa yo yote inenayo torati, huyanena kwa wale walio chini ya sheria. Kwa hiyo, hakuna mtu atakayetangazwa kuwa mwadilifu machoni pake kwa kushika sheria; bali kwa njia ya sheria tunafahamu dhambi. Lakini sasa haki itokayo kwa Mungu imejulikana, ambayo Sheria na Manabii hushuhudia. Haki hii itokayo kwa Mungu inakuja

kwa njia ya imani katika Yesu Kristo kwa wote wanaoamini kwa maana wote wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, na wanahesabiwa haki bure kwa neema yake kwa njia ya ukombozi ulioletwa na Kristo Yesu. Mungu alimtoa kama dhabihu ya upatanisho, kwa njia ya imani katika damu yake. Alifanya hivyo ili kuonyesha haki yake, kwa sababu katika ustahimilivu wake aliacha dhambi zilizotendwa bila kuadhibiwa—alifanya hivyo ili kuonyesha haki yake wakati huu, ili awe mwadilifu na yeye anayewahesabia haki wale wanaomwamini Yesu. Kuko wapi basi kujisifu? Imetengwa. Kwa kanuni gani? Juu ya hilo la kuzingatia sheria? Hapana, lakini kwa imani. Kwa maana twaona kwamba mwanadamu huhesabiwa haki kwa imani pasipo kushika sheria. Je, Mungu ni Mungu wa Wayahudi pekee? Je, yeye si Mungu wa Mataifa pia? Naam, wa watu wa mataifa mengine pia, kwa kuwa Mungu ni mmoja tu, ambaye atawahesabia haki wale waliotahiriwa kwa imani na wale wasiotahiriwa kwa imani hiyohiyo. Je, basi, twaibatilisha sheria kwa imani hii? Sivyo kabisa! Badala yake, tunashikilia sheria." (Warumi 3:19-31)

"Ibrahimu alimwamini Mungu, na imani yake ikahesabiwa kwake kuwa haki." Basi mtu afanyapo kazi, mshahara wake hauhesabiwi kwake kuwa ni kipawa, bali ni wajibu. Kwa mtu asiyefanya kazi bali anamwamini Mungu ambaye huwahesabia haki waovu, imani yake huhesabiwa kuwa haki. amesamehewa, ambaye dhambi zake zimefunikwa;
Maoni: Imani ya Ibrahimu ilihesabiwa kwake kuwa haki kabla ya Mungu kufanya agano na Musa. Alipokea ishara ya tohara, muhuri ya haki aliyokuwa nayo kwa imani alipokuwa bado hajatahiriwa. Hivyo basi, yeye ni baba wa wote wanaoamini Wayahudi na watu wa mataifa mengine.

Ahadi
"Ibrahimu na mzao wake walipokea ahadi ya kwamba atakuwa mrithi wa ulimwengu; bali kwa haki ile ipatikanayo kwa imani. Yeye ni baba yetu sote. Kama ilivyoandikwa: Nimekuweka kuwa baba wa mataifa mengi (watu). Yeye ni baba yetu mbele ya Mungu ambaye alimwamini, Mungu ambaye huwapa wafu uzima na kuyaita yale ambayo hayapo kana kwamba yapo. Bila matumaini, Ibrahimu kwa matumaini aliamini na hivyo akawa baba wa mataifa mengi, kama alivyoambiwa, "Ndivyo utakavyokuwa uzao wako." Bila kudhoofika katika imani yake, alikabili ukweli kwamba mwili wake ulikuwa kama mfu - tangu alipokuwa na umri wa miaka mia moja hivi - na kwamba tumbo la uzazi la Sara pia lilikuwa limekufa. Lakini hakusita kwa kutokuamini juu ya ahadi ya Mungu, bali alitiwa nguvu katika imani na kumtukuza Mungu, akiwa na hakika kabisa kwamba Mungu alikuwa na uwezo wa kufanya yale aliyoahidi. Ndiyo maana 'ilihesabiwa kwake kuwa haki.' Maneno 'iliyohesabiwa kwake' yaliandikwa si kwa ajili yake peke yake, bali na kwa ajili yetu sisi ambao Mungu atawahesabia haki, sisi tunaomwamini yeye aliyemfufua Yesu Bwana wetu kutoka kwa wafu. Alitolewa afe kwa ajili ya dhambi zetu, akafufuka kwa ajili ya kuhesabiwa haki." (Warumi 4:16-25)

"Basi tukiisha kuhesabiwa haki itokayo katika imani, na mwe na amani kwa Mungu, kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye kwa yeye tumepata kwa njia ya imani kuifikia neema hii ambayo tunasimama ndani yake. Tunafurahi katika tumaini la utukufu wa Mungu. Si hivyo tu, bali pia tunafurahi katika mateso yetu, kwa sababu tunajua kwamba mateso huleta saburi; uvumilivu, tabia; na tabia, matumaini. Tumaini halitukatishi tamaa, kwa maana Mungu amekwisha kumimina upendo wake mioyoni mwetu kwa njia ya Roho Mtakatifu ambaye ametupa. Unaona, kwa wakati ufaao, tulipokuwa bado hatuna nguvu, Kristo alikufa kwa ajili ya waovu. Ni mara chache sana mtu atakufa kwa ajili ya mtu mwadilifu, ingawa huenda mtu akathubutu kufa kwa ajili ya mtu mwema. Lakini Mungu aonyesha pendo lake yeye mwenyewe kwetu sisi: tulipokuwa tungali wenye dhambi, Kristo alikufa kwa ajili yetu. Kwa kuwa sasa tumehesabiwa haki kwa damu yake, si zaidi sana tutaokolewa na ghadhabu kwa yeye? Kwa maana ikiwa tulipokuwa adui tulipatanishwa naye kwa kifo cha Mwana wake, si zaidi sana baada ya kupatanishwa tutaokolewa kwa uzima wake! Si hivyo tu, bali pia tunafurahi katika Mungu kwa Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye kwa yeye sasa tumepata upatanisho." (Warumi 5:1-11)
Maoni: Mtu anahesabiwa haki kupitia imani. Bila hatua yoyote ya kuthibitisha imani ya mtu hakuna imani. Wana ufahamu tu.
Maoni: Ikiwa Kristo alionyesha upendo wake mwenyewe kwa mwanadamu kwa dhabihu ya upatanisho, Mwanadamu angeonyesha upendo wake kwa msamaha wa Mungu kwa hatua yake ya imani ya kugeuka kutoka kwa dhambi na kuzikwa katika damu ya dhabihu hiyo.

“Kwa hiyo, kama vile dhambi iliingia ulimwenguni kupitia mtu mmoja, na kupitia dhambi hiyo mauti; Lakini dhambi haizingatiwi wakati hakuna sheria. Hata hivyo, kifo kilitawala tangu wakati wa Adamu hadi wakati wa Musa (kifo kilitawala kabla ya Sheria), hata juu ya wale ambao hawakutenda dhambi kwa kuvunja amri, kama vile Adamu, ambaye alikuwa kielelezo cha yule atakayekuja. Lakini zawadi si kama lile kosa. Kwa maana ikiwa wengi walikufa kwa kosa la mtu mmoja, basi zaidi sana neema ya Mungu na karama iliyoletwa kwa neema (zawadi ya wokovu kwa wote wanaotii) ya mtu mmoja, Yesu Kristo, imefurika kwa wengi! Tena, karama ya Mungu si kama matokeo ya dhambi ya mtu mmoja: Hukumu ilifuata dhambi ya mtu mmoja na kuleta hukumu, lakini zawadi hiyo ilifuata makosa mengi na kuleta haki. Kwa maana ikiwa kwa kosa la mtu mmoja kifo kilitawala kwa sababu ya mtu huyo mmoja, si zaidi sana wale wanaopokea wingi wa neema na zawadi ya haki ya Mungu watatawala katika uzima kwa huyo mtu mmoja, Yesu Kristo. Kwa hiyo, kama vile kosa moja lilivyoleta hukumu kwa watu wote, vivyo hivyo matokeo ya tendo moja la haki yalikuwa kuhesabiwa haki kwa uzima (uzima wa milele) kwa watu wote. Kwa maana kama vile kwa kuasi kwake mtu mmoja wengi walifanywa wenye dhambi, vivyo hivyo kwa kutii kwake mtu mmoja wengi watafanywa kuwa wenye haki.” (Warumi 5:12-19)

Maoni: Zawadi ya Mungu ya wokovu ilikuja kwa neema, Yesu wa Nazareti, kutokana na upendo (zawadi kutoka kwa Mungu). Mwanadamu lazima aamue kama atakubali zawadi yake kwa utii au kukataa.

Imani, Haki na Maagano

"Mungu alitoa ahadi ya kuwa mwaminifu na mwenye haki kwa Ibrahimu - 'kupitia wewe mataifa YOTE yatabarikiwa (mzao wako Kristo).' Mamia ya miaka baadaye alifanya agano na Waisraeli kupitia Musa ambalo liliwatenga watu wa mataifa mengine. Agano pamoja na Waisraeli liliwafanya watambue dhambi lakini si msamaha tu ahadi ya mkombozi ambaye angefanya. Dhabihu zao za kila mwaka za wanyama zilikuwa ukumbusho wa dhambi zilizopita na ahadi ya msamaha wa wakati ujao. Ahadi ya mkombozi ilitimizwa Mungu alipomtuma Yesu kufanya agano lililo bora zaidi pamoja na wanadamu wote si Wayahudi pekee.”

“Hili agano jipya la kudumu lilianzishwa na dhabihu ya upatanisho ya Mwana wa Mungu, ufufuo Wake kutoka kaburini - ushindi juu ya kifo - umiliki wa Shetani juu ya mwanadamu. Agano hili jipya na bora lilitoa msamaha, ukombozi na upatanisho kwa Mungu. Wale waliochagua kupokea zawadi yake ya wokovu watazikwa kwa ubatizo katika kifo cha Kristo ili kwamba, kama vile Kristo alivyofufuliwa kutoka kwa wafu kupitia utukufu wa Baba, wao pia wataunganishwa naye kuishi maisha mapya. Ikiwa tumeunganika naye namna hii katika kifo chake, bila shaka tutaunganishwa naye katika ufufuo wake. Kwa maana tunajua ya kuwa utu wetu wa kale ulisulubishwa pamoja naye, ili mwili wa dhambi ubatilike, tusiwe watumwa wa dhambi tena; kwa maana mtu aliyekufa amewekwa huru mbali na dhambi.

Maoni: Zawadi hii ya msamaha, ukombozi, upatanisho - wokovu - inaweza kukubaliwa au kukataliwa.

Maoni: Ubatizo basi ni maziko, kufuatia kifo cha maisha ya dhambi, katika kifo na damu ya Kristo - pia inajulikana kama kuzamishwa.

Maoni: Ikiwa mtu hajazikwa katika kifo cha Kristo basi wao pia hawataunganishwa katika ufufuo wake.

“Ili kueleza maagano kwa Wakristo wa Kirumi Paulo alitoa agano la ndoa kama mfano. -Ndugu, hamjui kwa maana nasema na watu wanaoijua sheria (ya Mose) ya kuwa torati ina mamlaka juu ya mtu muda wote anapokuwa yu hai? Kwa mfano, mwanamke aliyeolewa amefungwa kwa sheria wakati mumewe yungali hai, lakini mumewe akifa, huyo mwanamke amefunguliwa kutoka katika sheria ya ndoa. Hivyo basi, akiolewa na mwanamume mwingine wakati mumewe angali hai, anaitwa mzinzi. Lakini mumewe akifa, amefunguliwa sheria hiyo, wala si mzinzi, hata kama ameolewa na mwanamume mwingine.”

Maoni: Kwa kuwa uzinzi ni uvunjaji wa agano na kwa kuwa kifo huvunja maagano, mke ambaye mume wake alikufa hajaolewa tena na hawezi kuwa mzinzi anapoolewa tena kwani hakuna agano la ndoa la kuvunja.

Maoni: Mwanadamu anaingia katika agano na Kristo baada ya kifo chake kwa maisha ya dhambi. Lakini anapoabudu chochote isipokuwa Mungu, anakuwa mzinzi kwa sababu alivunja agano lake na Kristo.

“Ndugu zangu, ninyi nanyi mmeifia sheria kwa njia ya mwili wa Kristo, mpate kuwa mali ya mwingine, yeye aliyefufuka katika wafu, ili tumzalie Mungu matunda. Kwa maana tulipokuwa tukitawaliwa na tabia ya dhambi, tamaa mbaya zilizochochewa na sheria zilikuwa zikifanya kazi katika miili yetu hata tukazaa matunda ya kifo. Lakini sasa, kwa kufia

yale yaliyokuwa yakitufunga, tumefunguliwa torati, ili tupate kutumika katika njia mpya ya Roho, wala si kwa njia ya zamani ya sheria iliyoandikwa. (Warumi 7:5-6)
Maoni: Dhabihu ya upatanisho, kifo cha Kristo, kilitimiza agano la kale na kuanzisha jipya na bora zaidi kupitia Kristo.
Maoni: Wayahudi hawakuweza kuwa wazinzi walipokubali zawadi ya Kristo ya wokovu katika agano jipya, kwa kuwa agano la kale liliondolewa kwa utimizo.

“Naona sheria hii inafanya kazi: Ninapotaka kutenda mema, mabaya yamo pamoja nami. Kwa maana naifurahia sheria ya Mungu ndani yangu; lakini naona sheria nyingine inafanya kazi katika viungo vyangu, inapiga vita na ile sheria ya akili yangu na kunifanya mfungwa wa ile sheria ya dhambi itendayo kazi ndani ya viungo vyangu. Mimi ni mtu mnyonge! Ni nani atakayeniokoa na mwili huu wa mauti? Shukrani kwa Mungu kwa njia ya Yesu Kristo Bwana wetu! (Warumi 7:21-25)

“Kwa hiyo basi, mimi mwenyewe katika akili zangu ni mtumwa wa sheria ya Mungu, lakini katika hali ya dhambi ni mtumwa wa sheria ya dhambi. Kwa hiyo, sasa hakuna hukumu ya adhabu kwa wale walio katika Kristo Yesu, kwa sababu kwa njia ya Kristo Yesu sheria ya Roho wa uzima wa uzima imeniweka huru kutoka katika sheria ya dhambi na kifo. Kwa maana yale ambayo sheria haikuweza kufanya kwa kuwa ilidhoofishwa na asili ya dhambi, Mungu alifanya kwa kumtuma Mwanawe mwenyewe katika mfano wa mwanadamu mwenye dhambi ili awe dhabihu ya dhambi. Aliihukumu dhambi katika mwanadamu mwenye dhambi, ili matakwa ya haki ya torati yatimizwe kwa utimilifu ndani yetu sisi, sisi ambao si kwa jinsi ya mwili, bali mambo ya Roho. (Warumi 8:1-4)

“Wale wanaoishi kwa kuufuata asili huziweka nia zao katika mapenzi ya asili; bali wale wanaoishi kwa kuongozwa na Roho huweka nia zao katika mapenzi ya Roho. Nia ya mtu mwenye dhambi ni mauti, bali nia ya Roho ni uzima na amani; akili ya dhambi ina uadui kwa Mungu. Haiitii sheria ya Mungu, wala haiwezi kufanya hivyo. Wale wanaotawaliwa na asili ya dhambi hawawezi kumpendeza Mungu. Lakini ikiwa Roho wa Mungu anaishi ndani yenu, ninyi hamtawaliwi na tabia ya dhambi, bali na Roho. Mtu ye yote asipokuwa na Roho wa Kristo, huyo si wa Kristo. Lakini Kristo akiwa ndani yenu, mwili wenu umekufa kwa sababu ya dhambi, lakini roho yenu i hai kwa sababu ya haki. Ikiwa Roho wake yeye aliyemfufua Yesu katika wafu anakaa ndani yenu, yeye aliyemfufua Kristo katika wafu ataihuisha na miili yenu iliyo katika hali ya kufa, kwa Roho wake anayeishi ndani yenu.” (Warumi 8:5-11)
Maoni: Unatawaliwa na Roho wakati kutoka ndani ya utu wako wa ndani, moyo, daima unatafuta na kufanya mapenzi ya Mungu.

Roho
“Hatujui tunapaswa kuomba nini, lakini Roho mwenyewe hutuombea kwa kuugua (hisia za ndani za huzuni, furaha, tumaini au kukata tamaa) ambazo maneno hayawezi kueleza. Yeye aichunguzaye mioyo yetu anaijua nia ya Roho, kwa maana Roho huwaombea watakatifu kama apendavyo Mungu. Twajua ya kuwa katika mambo yote Mungu hufanya kazi pamoja na wale wampendao katika kuwapatia mema, yaani, wale walioitwa kwa kusudi lake. Maana wale Mungu aliowajua tangu asili, aliwachagua tangu asili wafananishwe na mfano wa Mwana wake, ili yeye awe mzaliwa wa kwanza miongoni mwa ndugu wengi. Wale aliowachagua tangu asili, hao pia aliwaita; wale aliowaita, hao pia aliwahesabia haki; wale aliowahesabia haki, hao pia aliwatukuza. Ni nani atakayetutenga na upendo wa Kristo? Je! ni dhiki au shida au adha au njaa au uchi au hatari au upanga? Hapana, katika mambo hayo yote tunashinda na zaidi ya kushinda kwa yeye aliyetupenda. Kwa maana nimekwisha kusadiki kwamba wala mauti, wala uzima, wala malaika wala roho waovu, wala ya sasa wala yatakayokuwapo, wala wenye uwezo, wala yaliyo juu, wala yaliyo chini, wala kiumbe kinginecho chote hakitaweza kututenga na upendo wa Mungu ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu.” (Warumi 8:26-30, 36-39)
Maoni: Wanadamu wote waliumbwa wakiwa na uwezo wa kuchagua.
Maoni: Mungu alijua kimbele moyo wa uumbaji wake; yaani, jinsi wangeweza kuitikia hali zinazowakabili maishani; kwa mfano, hasira ya haraka au mlegevu na kwenda kwa urahisi, njia yangu au hapana, mkarimu au mwenye ubinafsi.
Maoni: Mungu anataka wanadamu wote waokolewe.
Maoni: Mungu alikusudia wokovu na kuwaita watu wote kwake kwa kipawa cha Yesu (neema) lakini ni wachache tu walio na au watakubali wito wake.

“Basi watoto wa Rebeka walikuwa na baba mmoja, Isaka. Hata hivyo, kabla ya mapacha hao kuzaliwa ili kusudi la Mungu katika uchaguzi lisimame: si kwa matendo bali kwa yeye aitaye - aliambiwa, 'Mkubwa atamtumikia mdogo.' ‘Yakobo, nilimpenda, lakini Esau nilimchukia’ (penda kidogo, dharau, chukia (labda kwa sababu ya mtazamo). Tuseme nini basi? Je, Mungu dhalimu? Si hata kidogo! Kwa maana anamwambia Musa, “Nitamrehemu yule niliyemhurumia” (kwa msingi wa ujuzi Wake wa moyo wao). Pia, Maandiko Matakatifu yanasema kwamba nitamhurumia Farao na kukuinua kwa kusudi hili. in you and that my name might be proclaimed in all the earth.' God has mercy on whom he wants to have mercy, and he hardens whom he wants to harden. One of you will say to me: 'Then why does God still blame us? For who resists his will? But who are you, O man, to talk back to God? Shall what is formed say to him who formed it, Why did you make me like this? Does not the potter (God) have the right to make out of the same lump ya udongo (wanadamu) baadhi ya vyombo vya udongo kwa ajili ya matumizi bora na baadhi kwa ajili ya matumizi ya kawaida (dosari katika udongo inaweza kubadilisha bidhaa iliyokusudiwa kutengenezwa) … basi tuseme nini? Ya kwamba watu wa Mataifa ambao hawakutafuta haki, walipata haki, haki ipatikanayo kwa imani; lakini Israeli, walioifuata sheria ya haki, hawakuipata. Kwa nini sivyo? Kwa sababu hawakuifuata kwa imani bali kana kwamba kwa matendo. Walijikwaa juu ya jiwe la kujikwaa. Tazama, naweka katika Sayuni jiwe (Kristo) liwakwazalo watu, na mwamba uwaangushayo, na yeye anayemwamini hatatahayarika kamwe.” (Warumi 9:9-21; 30-33)
Maoni: Moyo unafanywa kuwa mgumu kwa kukataa daima fursa zinazotolewa na Mungu za kufanya mapenzi yake. Ugumu huu wa moyo ulidhihirishwa kupitia kwa Farao kwa chaguzi kumi ambazo Mungu alimpa ambazo alizikataa.

“Naweza kuwashuhudia kwamba wana bidii kwa ajili ya Mungu, lakini bidii yao haitegemei ujuzi. Kwa kuwa hawakujua haki itokayo kwa Mungu, wakatafuta kuithibitisha haki yao wenyewe, hawakujitiisha kwa haki ya Mungu. Kristo ndiye mwisho wa sheria, ili kila aaminiye ahesabiwe haki.” (Warumi 10:2-4)

“Neno li karibu nawe; ni katika kinywa chako na moyoni mwako, yaani, neno la imani tunahubiri: ukimkiri Yesu kwa kinywa chako ya kuwa ni Bwana, na kuamini moyoni mwako ya kuwa Mungu alimfufua katika wafu, utaokoka. Kwa maana ni kwa moyo wako unaamini na kuhesabiwa haki, na ni kwa kinywa chako unakiri na kuokolewa. Kama Maandiko Matakatifu yasemavyo, “Yeyote anayemwamini hatatahayarika kamwe” (kama walivyotenda kulingana na imani yao, maungamo na imani yao). Basi, wanawezaje kumwomba yeye ambaye hawakumwamini, au wanawezaje kumwamini yeye ambaye hawajamsikia. Na wanawezaje kusikia bila mtu anayewahubiria? Wanawezaje kuhubiri isipokuwa wametumwa?' (Warumi 10:8-15)
Maoni: Wito wa Mungu ni Neno lake, Injili - Kristo.
Maoni: Mtu anaweza kukubali kitu kiakili; yaani, wawe na elimu lakini wasiwe na nia juu yake - si kutoka ndani ya mioyo yao.

Rehema za Mungu
“Kama vile ninyi ambao zamani mlikuwa hamtii Mungu sasa mmepokea karama zake, wito wake na rehema zake (toleo lake la wokovu). Lo! Jinsi kina cha utajiri wa hekima na ujuzi wa Mungu! Hukumu zake hazitafutikani jinsi gani, na mapito yake hayatafutikani! Ni nani aliyeijua nia ya Bwana? Au ni nani amekuwa mshauri wake? Ni nani aliyewahi kumpa Mungu, ili Mungu amlipe? Kwa maana vitu vyote vinatoka kwake na kwa njia yake na kwake yeye. Utukufu una yeye milele! Kwa hiyo, ndugu zangu, nawasihi, kwa huruma zake Mungu, itoeni miili yenu iwe dhabihu iliyo hai, takatifu, ya kumpendeza Mungu, ndiyo ibada yenu yenye maana. Msiifuatishe tena namna ya dunia hii, bali mgeuzwe kwa kufanywa upya nia zenu (nia lazima iwe sehemu ya tendo la ibada ya kiroho). Ndipo mtaweza kuyajaribu na kuyathibitisha mapenzi ya Mungu yaliyo mema, ya kumpendeza na ukamilifu.” (Warumi 11:28-36; 12:1-2)

Watumishi
“Usijifikirie kuwa makuu kuliko inavyokupasa, bali ujifikirie kwa kiasi, kwa kadiri ya kipimo cha imani ulichopewa na Mungu. Kama vile kila mmoja wetu ana mwili mmoja na viungo vingi, na viungo hivi vyote havifanyi kazi sawa. Kwa hiyo, katika Kristo sisi tulio wengi tunafanya mwili mmoja na kila kiungo ni cha wengine wote. Tuna kazi tofauti, kazi, kulingana na neema tuliyopewa. Ikiwa:

- akihutubu, na atumie kwa kadiri ya imani yake;

- kutumikia, na atumike;
- akifundisha, na afundishe;
- kutia moyo, na atie moyo;
- akichangia mahitaji ya wengine, na atoe kwa ukarimu;
- uongozi, atawale kwa bidii;
- mwenye huruma, na afanye hivyo kwa furaha.” (Warumi 12:3-8)

"Upendo lazima uwe wa dhati. Chukieni yaliyo maovu; shikamaneni na lililo jema. Jitahidini sana ninyi kwa ninyi katika upendo wa kindugu. Heshimu ninyi kwa ninyi kuliko ninyi wenyewe. Usipungukiwe na bidii, bali iweni na bidii ya kiroho katika kumtumikia Bwana. Furahini katika tumaini, mvumilivu katika dhiki, mwaminifu katika sala. Shiriki pamoja na watu wa Mungu walio na uhitaji. Wabarikini wanaowaudhi; bariki wala usilaani. Furahini pamoja na wanaofurahi; omboleza pamoja na wanaoomboleza. Kuishi kwa amani na mtu mwingine. Usijivune, bali uwe tayari kushirikiana na watu wa hali ya chini. Usijivune. Usimlipe mtu ovu kwa ubaya. Kuwa mwangalifu kufanya yaliyo sawa machoni pa kila mtu. Ikiwezekana, kwa kadiri inavyowategemea ninyi, kaeni kwa amani na watu wote. Rafiki zangu, msilipize kisasi, bali ipisheni ghadhabu ya Mungu, kwa maana imeandikwa: ‘Ni juu yangu kulipiza kisasi; mimi nitalipa, asema Bwana. Kinyume chake: ‘Adui yako akiwa na njaa, mpe chakula; akiwa na kiu, mpe kitu cha kunywa. Kwa kufanya hivyo, utampalia makaa ya moto juu ya kichwa chake. Usishindwe na ubaya, bali uushinde ubaya kwa wema." (Warumi 12:9-21)

“Kila mtu na aitii mamlaka iliyo kuu, kwa maana hakuna mamlaka isipokuwa ile iliyowekwa na Mungu. Mamlaka zilizopo zimeanzishwa na Mungu. Kwa hiyo, anayeasi mamlaka anaasi dhidi ya yale ambayo Mungu ameyaanzisha, na wale wanaofanya hivyo watajiletea hukumu. Kwa maana watawala hawaogopi watu watendao haki, bali watendao maovu. Je, unataka kuwa huru kutokana na hofu ya mwenye mamlaka? Kisha fanya yaliyo sawa naye atakusifu. Kwa maana yeye ni mtumishi wa Mungu kukutendea mema. Lakini ukitenda mabaya, ogopa, kwa maana hauchukui upanga bure. Yeye ni mtumishi wa Mungu, wakala wa ghadhabu ili kuleta adhabu juu ya mkosaji. Kwa hiyo, ni lazima kujitiisha kwa wenye mamlaka, si kwa sababu tu ya adhabu iwezekanayo bali pia kwa sababu ya dhamiri. Ndio maana pia mnalipa kodi, kwa maana wenye mamlaka ni watumishi wa Mungu, wanaotoa muda wao wote katika kutawala. Mpeni kila mtu kile mnachodaiwa: Mkidaiwa kodi, lipani kodi; ikiwa mapato, basi mapato; ikiwa heshima, basi heshima; ikiwa heshima, basi heshima. Asiwe na deni lolote, isipokuwa deni la kudumu la kupendana, kwa maana anayempenda mwenzake ameitimiza sheria. Amri, Usizini, Usiue, Usiibe, Usitamani, na amri zingine zozote zile, zimejumlishwa katika kanuni hii moja: "Mpende jirani yako kama nafsi yako." Upendo haumdhuru jirani yake. Kwa hiyo, upendo ni utimilifu wa sheria.” (Warumi 13:1-10)

“Saa imefika ya ninyi kuamka katika usingizi wenu, kwa sababu wokovu wetu u karibu sasa kuliko tulipoanza kuamini. Usiku unakaribia kwisha; siku inakaribia. Kwa hiyo, tuyaweke kando matendo ya giza na kuvaa silaha za nuru. na tuenende kwa adabu, kama wakati wa mchana, si kwa karamu na ulevi, si kwa uasherati na ufisadi, si kwa magomvi na wivu. Bali jivikeni Bwana Yesu Kristo, wala msifikiri jinsi ya kukidhi tamaa za mwili. Mpokeeni yule ambaye imani yake ni dhaifu, bila kutoa hukumu juu ya mambo yanayogombana. Imani ya mtu mmoja inamruhusu kula kila kitu, lakini mtu mwingine ambaye imani yake ni dhaifu, hula mboga tu. Mtu anayekula kila kitu asimdharau yeye asiyekula, na mtu asiyekula kila kitu asimhukumu mtu anayekula, kwa maana Mungu amemkubali. Wewe ni nani hata umhukumu mtumishi wa mtu mwingine? Kwa bwana wake mwenyewe husimama au huanguka. Naye atasimama, kwa maana Bwana aweza kumsimamisha. Mtu mmoja anaona siku moja kuwa takatifu kuliko nyingine; mtu mwingine hufikiria kila siku sawa. Kila mmoja na athibitike katika akili yake mwenyewe. Anayeiona siku moja kuwa ya pekee, anafanya hivyo kwa Bwana. Yeye alaye nyama hula kwa ajili ya Bwana, kwa maana anamshukuru Mungu; naye ajiepushayo hufanya hivyo kwa Bwana na kumshukuru Mungu.” (Warumi 13:11-14; 14:6)
Maoni: Watumishi wa Mungu wanapaswa kufanya kazi, kuwa waaminifu, kunyenyekea, kuwaheshimu wengine na sio kuwahukumu wengine.

“Hakuna hata mmoja wetu anayeishi kwa ajili yake peke yake na hakuna hata mmoja wetu anayekufa kwa ajili yake peke yake. Tukiishi, twaishi kwa Bwana; na tukifa, twafa kwa Bwana. Basi, kama tukiishi au tukifa, sisi ni wa Bwana. Kwa sababu hii, Kristo alikufa na akafufuka ili awe Bwana wa waliokufa na walio hai pia. Wewe, basi, kwa nini wamhukumu ndugu yako? Au kwa nini unamdharau ndugu yako? Kwa maana sisi sote tutasimama mbele ya kiti cha hukumu cha Mungu.” (Warumi 14:7-10)

Hukumu

“Kama niishivyo, asema Bwana, kila goti litapigwa mbele zangu; kila ulimi utakiri kwa Mungu.' Kwa hiyo, kila mmoja wetu atatoa hesabu yake mwenyewe kwa Mungu. Kwa hiyo, tuache kuhukumiana. Badala yake, amua kutoweka kikwazo chochote au kizuizi katika njia ya ndugu yako. Kama mtu aliye ndani ya Bwana Yesu, nina hakika kabisa kwamba hakuna chakula chenyewe ambacho ni najisi. Lakini mtu akiona kitu kuwa najisi, basi kwake ni najisi. Ndugu yako akihuzunika kwa sababu ya kile unachokula, hufanyi tena kwa upendo. Kwa kula usimwangamize ndugu yako ambaye Kristo alikufa kwa ajili yake. Usiruhusu yale unayoyaona kuwa mazuri kusemwa kuwa ni mabaya. Maana ufalme wa Mungu si kula na kunywa, bali ni haki, amani na furaha katika Roho Mtakatifu; Basi na tufanye bidii katika kufanya yale yanayoleta amani na kujengana sisi kwa sisi. Usiharibu kazi ya Mungu kwa ajili ya chakula. Vyakula vyote ni safi, lakini ni kosa kwa mtu kula kitu chochote ambacho kinaweza kusababisha mtu mwingine kukwaza. Ni afadhali kutokula nyama au kunywa divai au kufanya jambo lingine lolote litakalomfanya ndugu yako aanguke.” (Warumi 14:11-21)
Maoni: Utumishi wa mtu kwa Mungu unapaswa kuwa matendo na usemi wao unaosababisha Mungu atukuzwe.

“Chochote unachoamini kuhusu mambo haya kiweke kati yako na Mungu. Heri mtu yule asiyejihukumu mwenyewe kwa yale anayokubali. Lakini mwenye mashaka, akila, anahukumiwa kuwa amehukumiwa, kwa sababu kula kwake hakutokani na imani; na kila lisilotoka katika imani ni dhambi. Sisi tulio na nguvu imetupasa kustahimili udhaifu wao walio dhaifu na si kujipendeza wenyewe. Kila mmoja wetu ampendeze jirani yake kwa wema, ili kumjenga. Kwa maana hata Kristo hakujipendeza mwenyewe, bali kama yasemavyo Maandiko: "Matukano ya wale waliokutukana yamenipata mimi." Kwa maana yote yaliyoandikwa zamani yaliandikwa ili kutufundisha sisi, ili kwa saburi na faraja ya Maandiko tupate kuwa na tumaini. Mungu anayetoa saburi na faraja na awape ninyi roho ya umoja kati yenu mnapomfuata Kristo Yesu, ili kwa moyo mmoja na kwa kinywa kimoja mpate kumtukuza Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo. Mkubaliane ninyi kwa ninyi kama Kristo alivyowakubali ninyi, ili kumletea Mungu sifa. Kwa maana nawaambieni, Kristo amekuwa mtumwa wa Wayahudi kwa ajili ya ukweli wa Mungu, ili azithibitishe ahadi walizopewa wazee wetu, ili watu wa mataifa mengine wapate kumtukuza Mungu kwa ajili ya rehema zake. (Warumi 14:22-15:9)
Maoni: Maoni ya kibinafsi na tafsiri hazipaswi kulazimishwa kwa wengine kama mtihani wa ushirika.

Mambo Muhimu kutoka kwa Warumi

- Sifa za Mungu zisizoonekana ni upendo, amani, rehema, ukweli, fadhili, haki, utakatifu na nguvu zake za milele zinaonekana wazi.
- Katika siku Yake ya ghadhabu hukumu ya haki ya Mungu itafunuliwa wakati ambapo "atamlipa kila mtu kulingana na kazi yake."
- Haki hutoka kwa Mungu kwa njia ya imani katika Yesu Kristo kwa wote wanaoamini kwa maana wote wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu. Hii mara nyingi inajulikana kama haki 'iliyohesabiwa'.
- Wanahesabiwa haki bure kwa neema yake kwa njia ya ukombozi uliokuja kwa dhabihu ya upatanisho ya Kristo Yesu, kwa kuzikwa ndani ya damu yake na utii wa daima.
- Wale wanaoishi kwa kuufuata mwili huweka nia zao katika mapenzi ya asili; bali wale wanaoishi kwa kuongozwa na Roho huweka nia zao katika mapenzi ya Roho.

Swali - Mwanadamu anakuwaje mwadilifu?

Paulo na Sosthene,
kwa kanisa la Mungu lililoko Korintho,
“Namshukuru Mungu daima kwa ajili yenu kwa ajili ya neema yake mliyopewa katika Kristo Yesu. Kwa maana katika yeye mmetajirishwa katika kila namna, katika kunena kwenu na katika maarifa yenu yote, kwa maana ushuhuda wetu juu ya Kristo ulithibitishwa ndani yenu. Kwa hiyo, hamkosi karama yoyote ya kiroho mnapongojea kwa hamu Bwana wetu Yesu Kristo kufunuliwa. Atawaweka imara hadi mwisho, ili msiwe na lawama siku ya Bwana wetu Yesu Kristo. Mungu, aliyewaita ninyi katika ushirika na Mwanawe Yesu Kristo Bwana wetu, ni mwaminifu." (1 Wakorintho 1:10)

Ugomvi na Mgawanyiko
“Nawasihi, akina ndugu, kwamba nyote mpate kukubaliana ninyi kwa ninyi, ili pasiwe na mafarakano kati yenu na muwe na umoja kikamilifu katika akili na fikira. Ndugu zangu, baadhi ya watu wa nyumbani mwa Kloe wamenijulisha kwamba kuna ugomvi kati yenu. Ninachomaanisha ni hiki: Mmoja wenu asema, 'Mimi ni wa Paulo;' mwingine, Mimi ni wa Apolo; mwingine, Mimi ni wa Kefa; mwingine tena, Mimi ni mfuasi wa Kristo.” (1Kor 1:10-12)
Maoni: Mgawanyiko wa Makanisa ya Korintho haukuwa juu ya ufasiri wa kibinafsi wa maandiko bali katika kuweka umuhimu kwa nani aliyebatiza. Kwao kuunganishwa katika Kristo kupitia dhabihu ya damu yake haikuwa muhimu kama vile kubatizwa na mtu anayefikiriwa kuwa muhimu.

“Kristo hakunituma mimi (Paulo) kubatiza, bali kuhubiri Injili, msalaba wa Kristo. Maana neno la msalaba kwao wanaopotea ni upuzi, bali kwetu sisi tunaookolewa ni nguvu ya Mungu. Kwa maana imeandikwa: ‘Nitaharibu hekima ya wenye hekima; akili za wenye akili nitazivunja moyo.' Wayahudi wanataka ishara za miujiza na Wagiriki wanatafuta hekima, lakini sisi tunamhubiri Kristo aliyesulubiwa: kikwazo kwa Wayahudi na upumbavu kwa watu wa mataifa mengine, lakini kwa wale ambao Mungu amewaita, Wayahudi na Wagiriki, Kristo nguvu ya Mungu na hekima ya Mungu. Kwa maana upumbavu wa Mungu una hekima zaidi ya hekima ya mwanadamu, na udhaifu wa Mungu una nguvu zaidi ya nguvu za wanadamu.” (1Kor 1:13-25)
Maoni: Mungu huwaita watu wote lakini, wale wanaotafuta uzima wa milele pamoja Naye kupitia injili ya Kristo husikia sauti yake.

“Ndugu, fikirini mlivyokuwa mlipoitwa. Si wengi wenu waliokuwa na hekima kwa viwango vya kibinadamu (sio wasomi, matajiri na/au wanaojitegemea); si wengi waliokuwa na ushawishi; si wengi waliokuwa wa uzao wa vyeo. Lakini Mungu aliyachagua mambo mapumbavu ya dunia ili awaaibishe wenye hekima; Mungu alichagua vitu dhaifu vya dunia ili aaibishe vyenye nguvu. Alichagua vitu duni vya dunia hii na vitu vinavyodharauliwa na vitu ambavyo haviko, ili avibatilishe vilivyoko, ili mtu yeyote asijisifu mbele zake. Ni kwa ajili yake yeye mmekuwa ndani ya Kristo Yesu, aliyefanywa kwetu hekima itokayo kwa Mungu, yaani, haki yetu, utakatifu na ukombozi wetu.” (1 Wakorintho 1:26-30)

“Sikuja na ufasaha wala hekima iliyopitiliza, nilipowahubiria ushuhuda wa Mungu. Ujumbe wangu na mahubiri yangu hayakuwa kwa maneno ya hekima na ya kuvutia, bali kwa dalili za nguvu za Roho Mtakatifu, ili imani yenu isiwe katika hekima ya wanadamu, bali katika nguvu za Mungu. Tunazungumza ujumbe wa hekima miongoni mwa watu waliokomaa, lakini si hekima ya nyakati hizi au ya watawala wa wakati huu. Hapana, tunazungumza juu ya hekima ya siri ya Mungu, hekima ambayo imefichwa na ambayo Mungu alikusudia kwa utukufu wetu kabla ya wakati. Hakuna hata mmoja wa watawala wa wakati huu aliyeelewa hilo, kwa maana kama wangelijua, hawangalimsulubisha Bwana wa utukufu. Hata hivyo, kama ilivyoandikwa: ‘Hakukuwa na jicho lililoona, wala sikio halijasikia, wala hakuna mtu aliyefikiri jambo ambalo Mungu aliwaandalia wale wampendao,’ lakini Mungu ametufunulia sisi kwa Roho wake. (1 Wakorintho 2:1-10)

“Roho huchunguza yote, hata mafumbo ya Mungu. Kwa maana ni nani katika wanadamu ayajuaye mawazo ya mwanadamu isipokuwa roho ya mtu iliyo ndani yake? Vivyo hivyo mawazo ya Mungu hakuna ajuaye ila Roho wa Mungu. Sisi hatukuipokea roho ya dunia bali Roho atokaye kwa Mungu, ili tupate kuelewa kile ambacho Mungu

ametukirimia bila malipo. Haya twayanena, si kwa maneno yanayofundishwa kwa hekima ya kibinadamu, bali kwa maneno yanayofundishwa na Roho, tukifafanua kweli za rohoni katika maneno ya rohoni. Mtu asiye na Roho hayakubali mambo yatokayo kwa Roho wa Mungu, kwa maana kwake ni upumbavu, wala hawezi kuyafahamu, kwa sababu yatambulikana kwa jinsi ya rohoni. Mtu wa kiroho huamua mambo yote, lakini yeye mwenyewe hahukumiwi na mtu yeyote. Maana ni nani aliyeijua nia ya Bwana apate kumfundisha? Lakini sisi tunayo nia ya Kristo." (1 Kor 2:10-16)

"Ndugu ninyi ni watoto wachanga katika Kristo. Bado wewe ni wa kidunia. Kuna wivu na ugomvi kati yenu. Mnajifanya kama wanadamu tu wakati mmoja anasema, 'Mimi ni wafuasi wa Paulo,' na mwingine, 'Mimi ni wa Apolo,' je, ninyi si wanadamu tu? Paulo na Apolo ni nini? Ni watumishi tu ambao kupitia kwao mliamini kila mmoja kazi yake. Mimi nilipanda, Apolo akatia maji, lakini Mungu ndiye aliyeikuza. Kwa hiyo, yeye apandaye si kitu, wala yeye atiaye maji si kitu, bali Mungu pekee ndiye anayekuza. Mtu anayepanda na mtu anayetia maji wana kusudi moja, na kila mtu atalipwa kulingana na kazi yake mwenyewe. Kwa maana sisi tu wafanyakazi pamoja na Mungu; ninyi ni shamba la Mungu, ni jengo la Mungu. (1 Wakorintho 3:1-9)
Maoni: Ni ujumbe wa msamaha, upatanisho, ukombozi na urejesho ambao ni muhimu; si wale wanaofikisha Ujumbe wa Mungu.

"Niliweka msingi kama mjenzi stadi, na mtu mwingine anajenga juu yake. Lakini kila mtumwa anapaswa kuwa mwangalifu jinsi anavyojenga, kwa maana hakuna mtu awezaye kuweka msingi mwingine isipokuwa ule uliokwisha kuwekwa, ambao ni Yesu Kristo. Mtu ye yote akijenga juu ya msingi huu kwa dhahabu, fedha, mawe ya thamani, mbao, majani au nyasi, kazi yake itadhihirika jinsi ilivyo, kwa maana Siku hiyo itaidhihirisha. Itafunuliwa kwa moto, na moto utajaribu ubora wa kazi ya kila mtu. Ikiwa alichojenga kitadumu, atapokea thawabu yake. Ikiwa itachomwa moto, atapata hasara; yeye mwenyewe ataokolewa, lakini kama mtu atokaye katika miali ya moto." (1 Wakorintho 3:10-1)
Maoni: Swali ambalo kila Mkristo anapaswa kujibu - Ikiwa mtu atachagua kutojenga; kutakuwa na malipo?

Watumishi katika Hekalu la Mungu
"Hamjui ya kuwa ninyi mmekuwa hekalu la Mungu, na ya kuwa Roho wa Mungu anakaa ndani yenu? Mtu akiliharibu hekalu la Mungu, Mungu atamharibu mtu huyo; kwa maana hekalu la Mungu ni takatifu, na ninyi ni hekalu hilo. Msijidanganye. Mtu wa kwenu akijiona kuwa mwenye hekima kwa fikira za nyakati hizi, na awe 'mpumbavu' 'Bwana anajua kwamba mawazo ya wenye hekima ni ubatili.' Hivyo basi, hakuna tena kujisifu juu ya wanaume! Sisi ni watumishi wa Kristo waliokabidhiwa mambo ya siri ya Mungu na wale ambao wamepewa dhamana lazima wathibitike kuwa waaminifu. Mungu atayaangazia yaliyofichwa gizani na kufichua nia za mioyo ya watu. 'Usiende zaidi ya yale yaliyoandikwa.' Hapo hutajivunia mtu mmoja dhidi ya mwingine. Kwa maana ni nani anayekufanya kuwa tofauti na mtu mwingine yeyote? Una nini ambacho hukupokea? Ikiwa umeipokea, kwa nini wajisifu kana kwamba hukuipokea?" (1Kor 3:16-4:7)

Kushughulikia Dhambi na Migogoro Katika Kanisa
"Imepokewa kwamba kuna zinaa (uasherati) kati yenu, na ya namna fulani isiyotokea hata miongoni mwa wapagani: Mtu ana mke wa baba yake (anaishi na mke wa baba yake- RSV) na nyinyi mnajivuna! Je! haikupaswa wewe kujazwa na huzuni na kumtoa nje ya ushirika wako mtu aliyefanya hivi? Ingawa sipo kimwili, niko pamoja nanyi katika roho. Tayari nimeshatoa hukumu juu ya yule aliyefanya hivi, kana kwamba nipo. Mnapokutana katika jina la Bwana wetu Yesu, nami nipo pamoja nanyi katika roho, na uweza wa Bwana wetu Yesu ukiwapo, mpeni mtu huyu kwa Shetani, ili hali ya asili iharibiwe na roho yake iokolewe katika siku ya Bwana. Kujisifu kwenu (kuhusu dhambi hii ya zinaa) si kuzuri. Je, hamjui kwamba chachu kidogo hutia donge lote? Ondoeni ile chachu ya kale (dhambi) ili mpate kuwa donge jipya lisilo na chachu kama mlivyo." (1 Wakorintho 5:1-8)
Maoni: Uzinzi na uzinzi sio maneno sawa
uasherati, pornos za Kigiriki - uasherati; uasherati, ibada ya sanamu; ukosefu wa uasherati; uasherati; ngono yoyote haramu).
<u>uzinzi, mzinzi</u>, moichos ya Kigiriki - kuvunja agano kwa kujamiiana na mtu mwingine isipokuwa mwenzi wao au njia nyingine; kwa mfano, kutotimiza majukumu ya agano la ndoa.

Maoni: Dhambi ndani ya Mwili wa Kristo lazima isipuuzwe. Ni lazima ikabiliwe kutoka kwa moyo wa upendo unaotamani kumrudisha mtu kwa Kristo.

“Nimewaandikia katika barua yangu kwamba msishirikiane na wazinzi, simaanishi kabisa watu wa ulimwengu huu wazinzi, wachoyo, wanyang'anyi, walevi au waabudu sanamu. Katika hali hiyo itabidi uondoke katika ulimwengu huu. Kwa hiyo, usishirikiane wala kula na mtu aitwaye ndugu kama huyo. Unapaswa kuwahukumu walio ndani? Mungu atawahukumu walio nje. Mfukuzeni mtu mwovu miongoni mwenu.” (1 Wakorintho 5:9-13)
Maoni: Usishirikiane na ndugu, haimaanishi kutokuwa na mawasiliano na ndugu asiyetubu. Ili kuonyesha upendo kwa ndugu aliyetenda dhambi na kujali dhambi katika maisha yao, mtu lazima awe na uwezo wa kuwasiliana upendo wao na wasiwasi huku akielezea asili ya maisha yao ya dhambi na jinsi ya kutubu na kurudi kwa Kristo. Mawasiliano yoyote ambayo yanaacha hisia ya idhini ya mafundisho inapaswa kuepukwa.

“Na mtu wa kwenu akiwa na mabishano na mwenzake, je! Hamjui ya kuwa watakatifu watauhukumu ulimwengu? Ikiwa mtauhukumu ulimwengu, je, hamna uwezo wa kuhukumu kesi ndogo? Je, hamjui kwamba tutawahukumu malaika? Si zaidi sana mambo ya maisha haya! Kwa hiyo, mkiwa na mabishano katika mambo kama hayo, wawekeni wawe mahakimu watu wasio na cheo katika kanisa. Nasema hivi ili kuwaaibisha. Je, inawezekana hakuna miongoni mwenu mwenye hekima ya kuhukumu ugomvi baina ya waumini? Lakini badala yake, ndugu mmoja anamshtaki mwenzake - na hii mbele ya wasioamini! Ukweli kwamba mna mashitaka kati yenu ina maana kwamba tayari mmeshindwa kabisa. Kwa nini si afadhali kudhulumiwa? Kwa nini si afadhali kudanganywa? Badala yake, ninyi wenyewe mwalaghai na kutenda mabaya, na mnawatendea hivi ndugu zenu.” (1 Wakorintho 6:1-8)

“Je, hamjui ya kuwa waovu hawataurithi ufalme wa Mungu? Msidanganyike: Wazinzi (uasherati) wala waabudu-sanamu au wazinzi au wazinzi au wahalifu wagoni-jinsia-jinsia-jinsi au wezi au wachoyo+ au walevi au wachongezi+ wala wanyang'anyi hawataurithi ufalme wa Mungu. Na hivyo ndivyo baadhi yenu mlivyokuwa. Lakini mlioshwa, mlitakaswa, mlihesabiwa haki katika jina la Bwana Yesu Kristo, na katika Roho wa Mungu wetu.” (1 Wakorintho 6:9-11)
Maoni: Wale wanaotenda, kuendelea kuishi maisha ya dhambi, hawatarithi uzima wa milele. Wale waliosamehewa na sasa wanaoishi kwa haki mbele za Mungu ni wale ambao watapokea uzima wa milele.

"Kila kitu kinaruhusiwa kwangu - lakini sio kila kitu kina faida, sitatawaliwa na chochote. Chakula kwa ajili ya tumbo na tumbo kwa chakula"-lakini Mungu ataviangamiza vyote viwili. Mwili si kwa ajili ya zinaa, bali ni kwa ajili ya mwili, na Bwana kwa mwili. Kwa uwezo wake Mungu alimfufua Bwana katika wafu, naye atatufufua sisi nasi. Kwa maana imeandikwa, "Wale wawili watakuwa mwili mmoja." (1Kor 6:12-17)

“Ikimbieni uasherati. Dhambi nyingine zote anazozitenda mwanadamu ni nje ya mwili wake, lakini yeye afanyaye zinaa hutenda dhambi dhidi ya mwili wake mwenyewe. Je! hamjui ya kuwa mwili wenu ni hekalu la Roho Mtakatifu, aliye ndani yenu, ambaye mlimpokea kwa Mungu? Wewe si wako; ulinunuliwa kwa bei. Kwa hiyo, mheshimuni Mungu kwa miili yenu.” (1Kor 6:18-20)

Ndoa
“Mungu kwa kubuni katika mchakato wa uumbaji alisema kwamba haikuwa vyema kwa mwanadamu kuwa peke yake na kwamba alihitaji mwandamani anayefaa, mwenzake, msaidizi wake, mke. Aliwaunganisha mwanamume na mwanamke pamoja kwa uhusiano wa agano tunaouita ndoa ili kutosheleza tamaa zao za kimwili za ushirika na shauku ya ngono. Kwa hiyo, ndoa ni ya heshima na si dhambi. ‘Ndoa na iheshimiwe na watu wote, na malazi yawe safi, kwa maana waasherati na wazinzi Mungu atawahukumia adhabu.’” (Waebrania 13:4-5) Kwa hiyo, Mungu atawahukumu waasherati na wazinzi.

"Ni vizuri kwa mwanamume asioe (chini ya hali ya mateso yenye mkazo). Lakini kwa kuwa kuna uasherati mwingi (watu wasioweza kutawala tamaa zao za ngono), kila mwanamume na awe na mke wake mwenyewe, na kila mwanamke awe na mume wake mwenyewe. Mume atimize wajibu wake wa ndoa kwa mkewe, na vivyo hivyo mke kwa mumewe. Mwili wa mke si wake peke yake bali ni wa mumewe pia. Vivyo hivyo mwili wa mume si wake peke yake bali ni wa

mkewe pia. Wala msinyimane (wanaofanya ngono) isipokuwa kwa kuridhiana na kwa muda, ili mpate kusali. Kisha mkutane tena, Shetani asije akawajaribu kwa sababu ya upungufu wenu wa kiasi. Nasema hivi kwa kibali, si kwa amri." (1 Wakorintho 7:1-6)
Maoni: Uasherati ni kutoka kwa neno la Kigiriki Háptesthai linalomaanisha ngono (uasherati) na kuishi pamoja - kuishi pamoja kana kwamba wameoana.
Maoni: Ndoa ni kuunganishwa pamoja kwa mwanamume na mwanamke katika mwili mmoja kana kwamba kuunganishwa pamoja na ubinafsi wote na ubinafsi umepita na kwa hamu ya kufanya kile ambacho ni bora zaidi kimwili na kiroho kwa mwenzi.

Hajaolewa
"Basi nawaambia wale wasioolewa na wajane: Ni vema wakae bila kuolewa kama mimi nilivyo. Lakini ikiwa hawawezi kujizuia, waoe; kwa maana ni afadhali kuoa kuliko kuwaka tamaa." (1 Wakorintho 7:1-9)
Maoni: Wale ambao hawajaoa ni wale ambao hawajaoa, kuachwa au kufiwa - mtu mzima asiye na mwenzi.

Ndoa
"Kwa wale waliooana nawapa amri hii (si mimi, bali Bwana): Mke asitengane na mumewe. Lakini kama akifanya hivyo, abaki bila kuolewa au apatanishwe na mume wake. Mume asimpe talaka mkewe." (1Kor 7:10-17)
Maoni: Mtu anayetenganisha, kuondoka au kuondoka (neno la Kigiriki chorizo) mume wake au mke wake bila talaka bado ameolewa.
Maoni: Neno la Kiyunani afiénai lililotafsiriwa hapa kama talaka ni kumwacha mke bila cheti cha talaka, kwa hiyo bado wameoana.

Mwenzi sio Mkristo
"Kwa wengine nasema hivi (mimi, si Bwana): Ikiwa ndugu yeyote ana mke ambaye si mwamini, na mke yuko tayari kukaa naye, basi asimpe talaka. Ikiwa mwanamke ana mume ambaye si mwamini, na mume yuko tayari kuishi naye, basi asimpe talaka. Kwa maana yule mume asiyeamini anatakaswa kupitia mke wake, na huyo mke asiyeamini anatakaswa kupitia kwa mumewe anayeamini. La sivyo, watoto wenu wangekuwa najisi, lakini sasa hivi ni watakatifu. Lakini yule asiyeamini akiondoka, na aondoke. Mwanamume au mwanamke aliyeamini hafungwi katika hali kama hizo; Mungu ametuita tuishi kwa amani. Wewe mke, unajuaje kama utamwokoa mumeo? Au, wewe mume wajuaje kwamba utamwokoa mkeo?" (1Kor 7:12-16)
Maoni: Kufungwa ni kutoka kwa neno la Kigiriki deoo - kufunga, kufunga pamoja; kwa mfano, kwa agano la ndoa. Wao si wawili tena bali ni mmoja. Kwa hiyo, mtu ambaye hajafungwa amewekwa huru au kuachiliwa kutoka kwa agano la ndoa.

"Hata hivyo, kila mtu na abaki na nafasi katika maisha ambayo Bwana amemgawia na ambayo Mungu amemuitia. Hii ndiyo kanuni ninayoweka katika makanisa yote. Je, mwanamume alikuwa amekwisha kutahiriwa alipoitwa? Hapaswi kuwa asiyetahiriwa. Je! mtu alikuwa hajatahiriwa alipoitwa? Asitahiriwe. Kutahiriwa si kitu na kutotahiriwa si kitu. Kushika amri za Mungu ndiko jambo la maana. Kila mmoja na abaki katika hali aliyokuwa nayo Mungu alipomwita. Je, ulikuwa mtumwa ulipoitwa? Usiruhusu ikusumbue - ingawa unaweza kupata uhuru wako, fanya hivyo. Maana yeye aliyekuwa mtumwa alipoitwa na Bwana ni mtu huru wa Bwana; vivyo hivyo, yeye aliyekuwa mtu huru alipoitwa ni mtumwa wa Kristo. Mlinunuliwa kwa bei; msiwe watumwa wa watu. Ndugu, kila mtu, kwa kuwa anawajibika kwa Mungu, abaki katika hali ile aliyoitiwa nayo Mungu." (1Kor 7:17-24)

Hali ya Ndoa
"Basi kuhusu mabikira: sina amri kutoka kwa Bwana, lakini natoa hukumu kama mtu ambaye kwa rehema za Bwana ni mwaminifu. Kwa sababu ya msukosuko uliopo, nafikiri ni vyema nyinyi kubaki kama mlivyo. Je, umeolewa? Usitafute talaka. Je, hujaolewa? Usitafute mke. (Je, umefungwa kwa mke? Usitafute kufunguliwa. Je, umefunguliwa kutoka kwa mke? Usitafute mke. NASU) Lakini, ukioa hutakuwa umetenda dhambi; na bikira akiolewa hatakuwa ametenda dhambi.

Lakini wale wanaofunga ndoa watapata taabu nyingi katika maisha haya, nami nataka nikuepushie hili.” (1Kor 7:25-28)
Maoni: Wanawali kwa ujumla huchukuliwa kuwa wanawake wasioolewa lakini pia hawawezi kuwa wanaume wasioolewa.
Maoni: Huru au kufunguliwa (neno la Kigiriki lúsin - talaka Thayer's); hawapo tena katika agano la ndoa.

“Ningependa usiwe na wasiwasi. Mwanamume ambaye hajaoa anajishughulisha na mambo ya Bwana - jinsi anavyoweza kumpendeza Bwana. Lakini mwanamume aliyeoa hujishughulisha na mambo ya dunia - jinsi atakavyompendeza mkewe - na maslahi yake yamegawanyika. Mwanamke asiyeolewa au bikira hujishughulisha na mambo ya Bwana: Kusudi lake ni kujitoa kwa Bwana katika mwili na roho pia. Lakini mwanamke aliyeolewa hujishughulisha na mambo ya ulimwengu huu jinsi atakavyoweza kumpendeza mumewe. Nasema haya kwa faida yenu wenyewe, si kwa kuwawekea vikwazo, bali ili mpate kuishi katika njia ifaayo katika ujitoaji usiogawanyika kwa Bwana.” (1Kor 7:29-35)

“Ikiwa yeyote anafikiri kwamba anamtendea isivyofaa yule bikira aliyeposwa naye, na ikiwa anazeeka na anahisi kwamba anapaswa kuolewa, na afanye kama apendavyo. Hatendi dhambi. Wanapaswa kuolewa. Lakini mtu ambaye ameamua jambo hilo katika akili yake mwenyewe, ambaye si chini ya kulazimishwa, lakini ana mamlaka juu ya mapenzi yake mwenyewe, na ambaye ameamua kutomwoa bikira, mtu huyo pia anafanya jambo lililo sawa. Basi yeye amwoaye huyo bikira anafanya haki; lakini asiyemwoa anafanya vyema zaidi.” (1Kor 7:36-38)

Kifo huvunja maagano
“Mwanamke amefungwa kwa mumewe muda wote anapokuwa hai. Lakini mumewe akifa, yu huru kuolewa na mtu ye yote amtakaye, bali awe wa Bwana. Kwa maoni yangu, atakuwa na furaha zaidi ikiwa ataendelea kuwa kama yeye - na nadhani kwamba mimi pia ninaye Roho wa Mungu. (1 Kor 7:39-40)

Sadaka za Sanamu
Sasa kuhusu vyakula vilivyotambikiwa sanamu: Tunajua kwamba sisi sote tuna ujuzi. Ujuzi huleta majivuno, bali upendo hujenga. Mtu anayefikiri kwamba anajua jambo fulani bado hajui kama inavyompasa kujua. Lakini mtu anayempenda Mungu anajulikana na Mungu. Basi, kuhusu kula vyakula vilivyotolewa sadaka kwa sanamu: Tunajua kwamba sanamu si kitu duniani na kwamba hakuna Mungu ila mmoja tu. Kwa maana ijapokuwa wako wale waitwao miungu, ama mbinguni au duniani (kama vile walivyo “miungu” mingi na “mabwana” wengi, lakini kwetu sisi yuko Mungu mmoja tu, aliye Baba, ambaye vitu vyote vimetoka kwake, na kwa ajili yake tunaishi; na yuko Bwana mmoja tu, Yesu Kristo, ambaye vitu vyote vilikuja kwake, na ambaye kwa yeye tunaishi. Lakini si kila mtu anajua hili. Watu wengine bado wamezoea sanamu hivi kwamba wanapokula vyakula hivyo hufikiri kwamba vimetolewa kwa sanamu, na kwa vile dhamiri zao ni dhaifu, basi (dhamiri zao) hutiwa unajisi. Lakini chakula hakituletei karibu na Mungu; sisi si wabaya tusipokula, na si bora tukila." (1 Wakorintho 8:1-8)

“Hata hivyo, jihadharini ili kutumia uhuru wenu kusiwe kikwazo kwa walio dhaifu. Maana mtu ye yote aliye na dhamiri dhaifu akikuona wewe mwenye elimu hii unakula katika hekalu la sanamu, je, hatatiwa moyo wa kula vyakula vilivyotambikiwa sanamu? Kwa hiyo, ndugu huyu dhaifu ambaye Kristo alikufa kwa ajili yake, anaangamizwa kwa ujuzi wako. Mnapowakosea ndugu zenu hivyo na kuijeruhi dhamiri zao dhaifu, mnamtenda dhambi Kristo. Kwa hiyo, ikiwa kile ninachokula kitamfanya ndugu yangu aanguke dhambini, sitakula nyama tena kamwe, nisije nikamfanya aanguke. (1 Wakorintho 8:9-13)

“Siko huru? Je, mimi si mtume? Je, sikumwona Yesu Bwana wetu? Je, ninyi si matokeo ya kazi yangu katika Bwana? Ingawa mimi si mtume kwa wengine, hakika mimi kwenu ni mtume! Kwa maana ninyi ni muhuri wa utume wangu katika Bwana. Huu ndio utetezi wangu kwa wale wanaoketi katika hukumu juu yangu. Je, hatuna haki ya kula na kunywa? Je, hatuna haki ya kuchukua mke aliyeamini pamoja nasi, kama wafanyavyo mitume wengine na ndugu za Bwana na Kefa? Au je, ni mimi tu na Barnaba ambao lazima tufanye kazi ili kupata riziki? Ni nani anayetumika kama askari kwa gharama yake mwenyewe? Ni nani apandaye shamba la mizabibu na asile zabibu zake? Ni nani anayechunga kundi na asiyekunywa maziwa? Je, nasema hivi kwa mtazamo wa kibinadamu tu? Je, Sheria haisemi hivyo hivyo? Kwa maana imeandikwa katika Sheria ya Mose: "Usimfunge kinywa ng'ombe anapopura nafaka." Je! Mungu anajali kuhusu

ng'ombe? Hakika, anasema hivi kwa ajili yetu, sivyo? Ndiyo, hili liliandikwa kwa ajili yetu, kwa sababu wakati mkulima analima na mtu anayepura napura, wanapaswa kufanya hivyo kwa matumaini ya kushiriki katika mavuno. Ikiwa tumepanda mbegu ya kiroho kati yenu, je! Ikiwa wengine wana haki hii ya msaada kutoka kwako, je, sisi hatupaswi kuwa nayo zaidi?" (1Kor 9:1-12)

"Lakini hatukutumia haki hii. Badala yake, tunavumilia chochote badala ya kuizuia Injili ya Kristo. Je, hamjui kwamba wale wafanyao kazi hekaluni hupata chakula chao cha Hekalu, na wale wanaotumikia madhabahuni hushiriki sadaka ya madhabahu? Vivyo hivyo Bwana ameamuru kwamba wale waihubirio Injili wapate riziki zao kwa Injili." (1Kor 9:13-14)

"Lakini sijatumia yoyote ya haki hizi. Na siandiki haya nikitumaini kwamba utanifanyia mambo kama hayo. Afadhali nife kuliko mtu yeyote aninyime majigambo haya. Lakini ninapohubiri Injili, siwezi kujisifu, kwa maana nimelazimika kuhubiri. Ole wangu nisipoihubiri Injili! Ikiwa ninahubiri kwa hiari, nina thawabu; kama si kwa hiari, ninatekeleza tu uaminifu niliokabidhiwa. Ni nini basi malipo yangu? Ni hivi, ili katika kuihubiri Injili niitoe bure, wala nisitumie haki yangu katika kuihubiri." (1Kor 9:15-18)

Huru katika Kristo
"Ingawa niko huru na si mali ya mtu yeyote, ninajifanya mtumwa wa kila mtu, ili kushinda wengi iwezekanavyo. Kwa Wayahudi nimekuwa kama Myahudi, ili nipate Wayahudi. Kwa wale walio chini ya sheria nalikuwa kama chini ya sheria (ingawa mimi mwenyewe siko chini ya sheria), ili niwapate walio chini ya sheria. Kwa wale wasio na sheria nimekuwa kama mtu asiye na sheria (ingawa siko huru kutoka kwa sheria ya Mungu bali niko chini ya sheria ya Kristo), ili niwapate wale wasio na sheria. Kwa wanyonge nalikuwa dhaifu, ili kuwashinda wanyonge. nimekuwa mambo yote kwa watu wote ili kwa njia zote nipate kuwaokoa baadhi yao. Ninafanya haya yote kwa ajili ya Injili, ili nipate kushiriki baraka zake." (1Kor 9:19-23)

"Je, hamjui kwamba katika shindano la mbio wote wanaokimbia hukimbia, lakini ni mmoja tu anayepokea tuzo? Kimbia kwa namna ya kupata tuzo. Kila mtu anayeshindana katika michezo huenda kwenye mafunzo madhubuti. Wanafanya hivyo ili kupata taji ambayo haitadumu; lakini tunafanya hivyo ili kupata taji ambayo itadumu milele. Kwa hiyo, mimi sikimbia kama mtu anayekimbia bila malengo; Sipigani kama mtu anayepiga hewa. Hapana, naupiga mwili wangu na kuutumikisha ili kwamba, baada ya kuwahubiria wengine, mimi mwenyewe nisiwe mtu wa kukataliwa kupata tuzo." (1Kor 9:24-27)

"Kwa maana sitaki mkose kujua, ndugu, kwamba baba zetu wote walikuwa chini ya wingu na kwamba wote walivuka bahari. Wote walibatizwa kuwa Musa katika wingu na katika bahari. Wote walikula chakula kile kile cha kiroho na kunywa kinywaji kilekile cha kiroho; kwa maana walikunywa kutoka katika ule mwamba wa kiroho ulioandamana nao, na mwamba huo ulikuwa Kristo. Hata hivyo, Mungu hakupendezwa na wengi wao; miili yao ilitawanyika juu ya jangwa. Sasa mambo haya yalitokea kama mifano ili kutuzuia tusiweke mioyo yetu katika mambo maovu kama wao. Msiwe waabudu sanamu, kama baadhi yao walivyokuwa; kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Watu waliketi kula na kunywa, wakainuka ili kujishughulisha na karamu za kipagani." Tusifanye uasherati, kama wengine wao walivyofanya, na kwa siku moja watu ishirini na tatu elfu kati yao walikufa. Tusimjaribu Bwana, kama baadhi yao walivyomjaribu, wakauawa na nyoka. Msinung'unike kama baadhi yao walivyonung'unika, wakauawa na malaika mwenye kuharibu. Mambo hayo yaliwapata wao kwa mifano, yakaandikwa ili kutuonya sisi, tuliofikiliwa na utimilifu wa nyakati. Kwa hiyo, ikiwa unafikiri umesimama imara, jihadhari usije ukaanguka! Jaribu halikuwapata ninyi ila lililo kawaida ya wanadamu. Mungu ni mwaminifu; hatawaacha mjaribiwe kupita mwezavyo. Lakini mnapojaribiwa, yeye atatoa pia njia ya kutokea ili mweze kusimama chini yake." (1 Wakorintho 10:1-13)
Maoni: Watoto wa Mungu wa Agano la Kale lililotolewa kupitia Musa ambao hawakumpendeza Mungu hawakuruhusiwa kuingia katika Nchi ya Ahadi ya kidunia, Kanaani. Vivyo hivyo, watoto wa Mungu wa agano la Kristo wasiompendeza Mungu hawataingia katika Nchi ya Ahadi ya kiroho, Mbinguni.

Heshima na Heshima

“Basi nataka mjue ya kuwa kichwa cha kila mwanamume ni Kristo, na kichwa cha mwanamke ni mwanamume, na kichwa cha Kristo ni Mungu. Kila mwanamume anayesali au kutoa unabii akiwa amefunikwa kichwa, anaaibisha kichwa chake. Kila mwanamke anayesali au kutoa unabii, bila kufunika kichwa, anaaibisha kichwa chake; ni kana kwamba amenyolewa. Ikiwa mwanamke haifuniki kichwa chake, basi atakatwa nywele zake; na ikiwa ni aibu kwa mwanamke kukatwa nywele zake au kunyolewa, basi atafunika kichwa chake. Mwanamume haimpasi kufunika kichwa chake, kwa kuwa yeye ni mfano na utukufu wa Mungu; lakini mwanamke ni utukufu wa mwanamume. Kwa maana mwanamume hakutoka kwa mwanamke, bali mwanamke katika mwanamume; wala mwanamume hakuumbwa kwa ajili ya mwanamke, bali mwanamke kwa ajili ya mwanamume. Kwa sababu hiyo, na kwa sababu ya malaika, mwanamke imempasa kuwa na alama ya mamlaka juu ya kichwa chake. Lakini katika Bwana, mwanamke si kitu bila mwanamume, wala mwanamume si kitu pasipo mwanamke. Kwa maana kama vile mwanamke alitoka kwa mwanamume, vivyo hivyo mwanamume huzaliwa na mwanamke. Lakini kila kitu kinatoka kwa Mungu. Amueni wenyewe: Je, inafaa kwa mwanamke kumwomba Mungu bila kufunika kichwa? Je, hali yenyewe haiwafundishi kwamba mwanamume akiwa na nywele ndefu ni aibu kwake, lakini kwamba mwanamke akiwa na nywele ndefu ni fahari yake? Kwa maana nywele ndefu amepewa kama kifuniko. Mtu ye yote akitaka kubishana juu ya hili, sisi hatuna desturi nyingine, wala makanisa ya Mungu. (1 Wakorintho 11:3-16)
Maoni: Wanaume na wanawake waliomba na kutabiri. Kifuniko chao cha kichwa kilionyesha tamaa yao ya kumheshimu yule aliyewajibika kwa ustawi wao - aliyejulikana kama kichwa chao.
Maoni: Mwanamke aliyenyolewa kichwa alionyesha kuwa alikuwa kahaba.

Wakristo Kukusanyika Pamoja
“Nasikia kwamba mnapokutana pamoja katika kanisa kuna migawanyiko kati yenu, nami kwa kiasi fulani naamini. Bila shaka lazima kuwe na tofauti kati yenu ili kuonyesha ni nani kati yenu aliye na kibali cha Mungu. Mnapokutana pamoja, si Meza ya Bwana mnakula huku mlapo, kila mmoja hutangulia bila kumngoja mtu mwingine. Mmoja anabaki na njaa, mwingine analewa. Je, hamna nyumba za kula na kunywa? Au mnalidharau kanisa la Mungu na kuwafedhehesha wale wasio na kitu? Niseme nini kwako? Je, nikusifu kwa hili? Hakika sivyo!” (1Kor 11:18-22)
Maoni: Inaonekana Wakristo wa Korintho walikubali kukusanyika kwa ushirika kwa kula pamoja. Badala yake, matajiri kwa aibu yao, waliwafedhehesha na kuwapuuza ndugu maskini (pengine watumwa wengi) na kula hadi kushiba na kuacha kidogo kwa maskini waliorudi nyumbani na njaa - hakuna upendo na hakuna ushirika. Ukumbusho wa Kristo labda ulikuwa umekuwa desturi isiyo na maana kwani matendo yao hayakutukuza maisha ya Kristo au dhabihu Yake.

“Bwana Yesu, usiku ule aliotolewa, alitwaa mkate, na akiisha kushukuru, akaumega, akasema, Huu ni mwili wangu ulio kwa ajili yenu; fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu. Baada ya kula akakitwaa kikombe, akisema, Kikombe hiki ni agano jipya katika damu yangu; fanyeni hivi kila mnywapo kwa ukumbusho wangu. Kwa maana kila mwulapo mkate huu na kukinywea kikombe hiki, mwaitangaza mauti ya Bwana hata ajapo. Basi kila aulaye mkate huo au kukinywea kikombe cha Bwana isivyostahili atakuwa ametenda dhambi juu ya mwili na damu ya Bwana. Mwanadamu anapaswa kujichunguza (kuzingatia matendo yake ya zamani, mtazamo wake na mawazo yake ya sasa kuhusu Kristo) mwenyewe kabla ya kula mkate na kukinywea kikombe. Kwa maana kila alaye na kunywa pasipo kuutambua mwili wa Bwana hula na kunywa hukumu juu yake mwenyewe. Ndiyo maana wengi wenu ni dhaifu na wagonjwa, na baadhi yenu wamelala. Lakini kama tungejihukumu wenyewe, hatungehukumiwa. Tunapohukumiwa na Bwana, tunaadhibiwa ili tusije tukahukumiwa pamoja na ulimwengu.” (1Kor 11:23-32)

“Basi, ndugu zangu, mnapokutana kula chakula, mngojane. Mtu akiwa na njaa, na ale nyumbani kwake, ili mkutanapo msipate hukumu.” (1Kor 11:33-34)

Karama za Kiroho,
“Kuna aina mbalimbali za karama, huduma na matendo ambayo Roho humpa kila mmoja, kama apendavyo yeye. Kila mmoja hupewa ufunuo wa Roho kwa faida ya wote.

- hekima,

- maarifa
- imani
- uponyaji
- nguvu za miujiza,
- unabii,
- kutofautisha kati ya roho,
- kunena kwa aina mbalimbali za lugha (lugha) na
- tafsiri ya lugha." (1 Wakorintho 12:1-11)

Katika Mwili wa Kristo
"Mwili wa kimwili ni kitu kimoja, ingawa una viungo vingi; na viungo vyake vyote ni vingi, vinafanya mwili mmoja. Hivyo, ni pamoja na Kristo. Kwa maana sisi sote tulibatizwa katika Roho mmoja katika mwili mmoja wa kiroho, ikiwa ni Wayahudi au Wagiriki, watumwa au watu huru, nasi sote tulipewa Roho huyo mmoja kunywa. Sasa mwili haufanyiki kwa kiungo kimoja, bali ni viungo vingi, na Mungu amevipanga vile viungo kwa jinsi alivyotaka viwe. Sehemu zile za mwili zinazoonekana kuwa dhaifu zaidi ni za lazima, zile ambazo tunafikiri kuwa hazina heshima tunazitendea kwa heshima ya pekee na zile ambazo hazionekani hutendewa kwa staha ya pekee, huku sehemu zetu zinazoonekana zikihitaji utunzaji maalum. Lakini Mungu ameviunganisha viungo vya mwili na kuvipa heshima zaidi vile viungo vilivyopungukiwa, ili pasiwe na mgawanyiko katika mwili, bali viungo vyake vijaliane kila mmoja na mwenzake. kiungo kimoja kikiumia, kila kiungo huumia nacho; kiungo kimoja kikitukuzwa, kila kiungo hufurahi pamoja nacho." (1Kor 12:12-26)

Sasa ninyi ni mwili wa Kristo, na kila mmoja wenu ni sehemu yake. Katika kanisa (mwili wa Wakristo) Mungu ameweka:

- mitume
- manabii
- tatu walimu (wainjilisti, wachungaji wanaofundisha, walimu wengine)
- watenda miujiza
- wenye karama za uponyaji
- kuweza kuwasaidia wengine
- zawadi za utawala
- kunena kwa lugha mbalimbali (lugha).

"Je, wote ni mitume? Je, wote ni manabii? Wote ni walimu? Wote hufanya miujiza? Je! wote wana karama za kuponya? Je! wote hunena kwa lugha? Je, wote wanatafsiri? Lakini tamanini sana karama zilizo kuu zaidi."
"Sasa nitakuonyesha njia iliyo bora kabisa. (1Kor 12:27-31)

- Nijaposema kwa lugha, ikiwa ni za wanadamu na za malaika, kama sina upendo, mimi ni kama shaba iliayo na upatu uvumao.
- Ikiwa nina kipawa cha unabii na ninaweza kufahamu siri zote na ujuzi wote.
- nikiwa na imani inayoweza kuhamisha milima, kama sina upendo, mimi si kitu.
- Nikitoa mali yangu yote kwa maskini na kuutoa mwili wangu motoni, lakini sina upendo, sifaidii kitu kwa maana Upendo ni:
    - mgonjwa
    - aina
    - sio wivu
    - sio kujisifu
    - sio kiburi
    - sio mkorofi
    - sio kujitafutia

- si rahisi kukasirika
- haiweki kumbukumbu za makosa
- haufurahii ubaya

“Hufurahi pamoja na kweli. Daima hulinda, daima huamini, daima hutumaini, daima huvumilia. Upendo haushindwi kamwe. Lakini palipo na unabii, zitakoma; palipo na ndimi, zitatulizwa; palipo na maarifa, yatapita. Kwa maana tunajua kwa sehemu na tunatoa unabii kwa sehemu, lakini ukamilifu unapokuja, usio kamili hutoweka. Nilipokuwa mtoto, nilizungumza kama mtoto, nilifikiri kama mtoto mchanga, nilifikiri kama mtoto mchanga. Nilipokuwa mwanamume, niliacha njia za kitoto nyuma yangu. Sasa tunaona lakini kutafakari vibaya kama kwenye kioo; basi tutaonana uso kwa uso. Sasa najua kwa sehemu; ndipo nitakapojua kikamilifu, kama ninavyojulikana sana. Sasa haya matatu yanabaki: imani, tumaini na upendo. Lakini lililo kuu kati ya hayo ni upendo. (Katika umilele imani na tumaini ni ukweli wa sasa, si kitu cha wakati ujao.) Kwa hiyo, fuata njia ya upendo na kutamani kwa hamu karama za kiroho, hasa karama ya unabii. Maana yeyote anenaye kwa lugha hasemi na watu bali husema na Mungu. Hakika, hakuna anayemwelewa; hutamka mafumbo kwa roho yake. Lakini kila atoaye unabii husema na watu kwa ajili ya kuwatia nguvu, kuwatia moyo na kuwafariji. Yeye anenaye kwa lugha hujijenga nafsi yake, bali yeye atoaye unabii hulijenga kanisa. Ningetaka kila mmoja wenu anene kwa lugha, lakini ni afadhali ninyi mtoe unabii. Yeye atoaye unabii ni mkuu kuliko yeye anenaye kwa lugha, isipokuwa afasiri, ili kanisa lipate kujengwa.” (1Kor 13:1-14:5)

“Basi, ndugu zangu, nikija kwenu na kunena kwa lugha msiyoifahamu, nitawafaa nini, isipokuwa nikinena lugha yenu, nikiwaletea ufunuo fulani, au maarifa, au unabii, au neno la mafundisho? Hata katika habari ya vitu visivyo na uhai vinavyotoa sauti, kama vile filimbi au kinubi, mtu atajuaje wimbo unaopigwa isipokuwa kuwe na tofauti katika noti? Tarumbeta isipolia, ni nani atakayejitayarisha kwa vita? Hivyo, ni pamoja na wewe. Usiposema maneno ya kueleweka kwa ulimi wako, mtu atajuaje unachosema? Utakuwa unaongea tu hewani. Bila shaka kuna lugha za kila namna duniani, lakini hakuna hata moja isiyo na maana. Ikiwa basi sielewi maana ya mtu anayosema, mimi ni mgeni kwa mzungumzaji, naye ni mgeni kwangu. Hivyo, ni pamoja na wewe. Kwa kuwa mna shauku ya kuwa na karama za roho, jitahidini kuzidi katika karama zinazolijenga kanisa.” (1Kor 14:6-12)

“Yeyote anayesema kwa lugha isiyoeleweka na aombe ili apate kufasiri anayosema, vinginevyo usemi wako hauna matunda na hakuna mtu anayejenga. Kwa hiyo, katika kanisa lililokusanyika maneno matano yenye kueleweka ya kuwafundisha wengine ni bora kuliko maneno elfu kumi katika lugha isiyojulikana na wasikilizaji.” (1Kor 14:13-19)

“Basi, ndimi ni ishara, si kwa waaminio bali kwa wasioamini (wajuao lugha); unabii, hata hivyo, ni kwa ajili ya waumini, si kwa ajili ya wasioamini. Kwa hiyo, ikiwa kanisa lote likija linazungumza kwa lugha wasiyoielewa na wakaingia wasioamini, je, hawatasema kwamba mna wazimu? Lakini ikiwa mtu asiyeamini au mtu asiyeelewa akija huku kila mtu akitoa unabii, atasadikishwa na wote kwamba yeye ni mwenye dhambi na atahukumiwa na wote, na siri za moyo wake zitafichuliwa. Kwa hiyo, ataanguka chini na kumwabudu Mungu, akisema, ‘Hakika Mungu yu kati yenu.’” (1 Wakor 14:20-25)

“Basi, mnapokutana pamoja, kila mtu ana wimbo, au neno la mafundisho, au ufunuo, na lugha, au tafsiri. Yote haya lazima yafanyike kwa ajili ya kuimarisha (kuijenga) ya Mwili uliokusanyika. Mtu akinena kwa lugha, wawili, au watatu, si zaidi, waseme, mmoja baada ya mwingine, na mtu afasiri. Ikiwa hakuna mkalimani, mzungumzaji anapaswa kunyamaza kanisani na kujisemea mwenyewe na Mungu. Manabii wawili au watatu waseme, na wengine wachunguze kwa makini kile kinachosemwa. Ikiwa ufunuo unamjia mtu ambaye ameketi, mzungumzaji wa kwanza anapaswa kuacha. Kwa maana nyote mwaweza kutoa unabii kwa zamu ili kila mtu afundishwe na kutiwa moyo. Roho za manabii ziko chini ya udhibiti wa manabii. Kwa maana Mungu si Mungu wa machafuko, bali wa amani.” (1Kor 14:25-33)
Maoni: Makusanyiko ya Mwili yanapaswa kuwa ya utaratibu na sio machafuko na machafuko - sio wasemaji wanaojaribu kuzungumza kwa sauti zaidi, au juu ya mtu mwingine, kana kwamba wanatafuta kutambuliwa kwa umuhimu au nguvu zao.

“Kama ilivyo katika makutaniko yote ya watakatifu, wanawake wanapaswa kunyamaza katika makanisa. Hawaruhusiwi kusema, lakini lazima watii, kama Sheria inavyosema. Ikiwa wanataka kuuliza juu ya jambo fulani, wawaulize waume zao wenyewe nyumbani; kwa maana ni aibu kwa mwanamke kunena katika kanisa.” (1 Wakorintho 14:33-39)
Maoni: "Hawaruhusiwi" haiko katika maandishi ya Kigiriki. Wanawake ambao walipaswa kunyamaza na kunyenyekea ni wake za mume Mkristo ambaye huenda alikuwa akizungumza. Kwa kuwa kimya, anaonyesha heshima kwa mume wake na anaweza kuzungumzia kikamilifu mada hiyo nyumbani bila kumwaibisha. Ikiwa sivyo hivyo basi mwanamke asiye na mume Mkristo hangeweza kuelewa ujumbe huo kwa kuwa lingekuwa bure kumuuliza mume wake asiyeamini au mpagani.

Mhubiri Kristo
“Sasa, ndugu, nataka niwakumbushe Injili (sadaka ya dhambi ya Kristo, dhabihu yake ya upatanisho; ufufuo, ushindi wake juu ya kifo; na kupaa kwake, kurudi kwake kwa Mungu Mbinguni.) Kwa injili hii mnaokolewa, ikiwa mkilishika sana neno, nilihubiri kwenu. La sivyo, mmeamini bure (hivyo, msipodumu kuwa waaminifu hamtaokoka.) Kwa maana yale niliyoyapokea naliwapa ninyi kama ya umuhimu wa kwanza: kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu kulingana na Maandiko Matakatifu, kwamba alizikwa, kwamba alifufuka siku ya tatu kulingana na Maandiko, na kwamba alimtokea Petro, na kisha kwa wale Thenashara. Baada ya hayo, akawatokea ndugu zaidi ya mia tano kwa wakati mmoja, ambao wengi wao wangali hai, ingawa wengine wamelala usingizi. Kisha akamtokea Yakobo, kisha kwa mitume wote, na mwisho wa wote akanitokea mimi pia, kama mtu aliyezaliwa kwa njia isiyo ya kawaida. Mimi ni mdogo kabisa miongoni mwa mitume na sistahili hata kuitwa mtume, kwa sababu naliliudhi kanisa la Mungu. Lakini kwa neema ya Mungu nimekuwa hivi nilivyo, na neema yake kwangu haikuwa bure. Hapana, nilifanya kazi kwa bidii kuliko wote, lakini si mimi, bali ni neema ya Mungu iliyokuwa pamoja nami. Basi, iwe ni mimi au wao, haya ndiyo tunayohubiri, na haya ndiyo mliyoamini.” (1 Wakorintho 15:1-11)

“Lakini ikiwa inahubiriwa kwamba Kristo amefufuka kutoka kwa wafu, inawezekanaje baadhi yenu kusema kwamba hakuna ufufuo wa wafu? Ikiwa hakuna ufufuo wa wafu, basi hata Kristo hakufufuka. Ikiwa Kristo hakufufuka, basi kuhubiri kwetu ni bure, na imani yenu ni bure. Zaidi ya hayo, tunaonekana kuwa mashahidi wa uongo juu ya Mungu, kwa maana tumeshuhudia kuhusu Mungu kwamba alimfufua Kristo kutoka kwa wafu. Lakini hakumfufua ikiwa wafu hawafufuliwi. Kwa maana ikiwa wafu hawafufuliwi, basi Kristo naye hakufufuka. Ikiwa Kristo hakufufuka, imani yenu ni bure; bado mko katika dhambi zenu. Ndipo wale waliolala katika Kristo wamepotea. Ikiwa tunamtumaini Kristo kwa maisha haya tu, sisi ni wa kuhurumiwa zaidi ya watu wote." (1Kor 15:12-19)

“Lakini Kristo amefufuka katika wafu, limbuko lao waliolala; Kwa maana kama vile kifo kilikuja kwa njia ya mtu, ufufuo wa wafu pia huja kupitia mtu. Kwa maana kama katika Adamu wote wanakufa, vivyo hivyo katika Kristo wote watahuishwa. Lakini kila mmoja kwa nafasi yake: Kristo, limbuko; kisha atakapokuja wale walio wake. Hapo ndipo mwisho utakapokuja, atakapokabidhi ufalme kwa Mungu Baba, akiisha kuharibu mamlaka yote na mamlaka na nguvu. Kwa maana sharti atawale mpaka atakapowaweka adui zake wote chini ya miguu yake. Adui wa mwisho kuangamizwa ni kifo. Kwa maana "ameweka kila kitu chini ya miguu yake." Sasa inaposema kwamba "kila kitu" kimewekwa chini yake, ni wazi kwamba hii haijumuishi Mungu mwenyewe, ambaye aliweka vitu vyote chini ya Kristo. Akisha kufanya hivyo, ndipo Mwana mwenyewe atakapowekwa chini yake yeye aliyeweka vitu vyote chini yake, ili Mungu awe yote katika yote.” (1 Wakorintho 15:20-28)

“Sasa ikiwa hakuna ufufuo, wale wanaobatizwa kwa ajili ya wafu watafanya nini? Ikiwa wafu hawafufuliwi hata kidogo, kwa nini watu wanabatizwa kwa ajili yao? Na sisi, kwa nini tunajitia hatarini kila saa? Ninakufa kila siku - namaanisha hivyo, ndugu - kwa hakika kama vile ninavyojisifu juu yenu katika Kristo Yesu Bwana wetu. Ikiwa nilipigana na hayawani-mwitu huko Efeso kwa sababu za kibinadamu tu, nilipata faida gani? Ikiwa wafu hawafufuliwi.” (1Kor 15:29-32)
Maoni: Labda watu walifikiri wanaweza kubadilisha maisha ya mtu aliyekufa (kutubu), kukiri kwamba Kristo alikuwa Mwana wa Mungu, Masihi, na kubatizwa kwa ajili yao. Katika kukanusha imani ya kwamba hakuna ufufuo, aliuliza swali la kejeli kwamba ikiwa watu walifikiri kwamba hakuna ufufuo kwa nini wangebatiza wale ambao tayari

wamekufa? Ikiwa imani hii ilikuwa ya kweli, basi katika hukumu mtu wa ukoo angechukua jukumu la matendo ya mwingine badala ya ambaye hakuwa amemtii Kristo kibinafsi.

Mwili Uliofufuka wa Wafu

"Lakini mtu anaweza kuuliza, "Wafu watafufuliwaje? Watakuja na mwili wa namna gani?" Ni upumbavu ulioje! Unachopanda hakiishi isipokuwa kinakufa. Unapopanda, hupandi mwili utakaokuwako, bali ni mbegu, labda ya ngano au ya kitu kingine chochote. Lakini Mungu huipa mbegu mwili kama alivyokusudia, na kila mbegu huwapa mwili wake. Miili yote si sawa: Wanadamu wana nyama moja, wanyama wana aina nyingine, ndege wana aina nyingine na samaki wana aina nyingine. Pia kuna miili ya mbinguni na kuna miili ya duniani; lakini fahari ya miili ya mbinguni ni ya namna moja, na fahari ya miili ya duniani ni ya namna nyingine. Jua lina uzuri wa namna moja, mwezi una fahari nyingine na nyota nyingine; na nyota hutofautiana na nyota kwa uzuri. Ndivyo itakavyokuwa kwa ufufuo wa wafu. Mwili (wa duniani) unaopandwa ni wa kuharibika, unafufuliwa, usioharibika; hupandwa katika aibu, hufufuliwa katika utukufu; hupandwa katika udhaifu, hufufuliwa katika nguvu; hupandwa mwili wa asili, hufufuliwa mwili wa roho." (1Kor 15:33-44)

"Ikiwa kuna mwili wa asili, kuna mwili wa kiroho pia. Kwa hiyo, imeandikwa: "Mtu wa kwanza Adamu akawa kiumbe hai"; Adamu wa mwisho, roho inayohuisha. Ule wa kiroho haukuja kwanza, bali ule wa asili, kisha ule wa roho. Mtu wa kwanza alikuwa wa mavumbi ya nchi, mtu wa pili kutoka mbinguni. … Ndugu zangu, nawaambieni kwamba nyama na damu haziwezi kuurithi ufalme wa Mungu, wala kuharibika kurithi kutoweza kuharibika. Sikilizeni, ninawaambia ninyi siri: hatutalala sote, lakini sote tutabadilishwa - kwa kung'aa, kufumba na kufumbua, wakati wa parapanda ya mwisho. Kwa maana tarumbeta italia, wafu watafufuliwa wasiwe na uharibifu, nasi tutabadilishwa. Kwa maana kile kinachoharibika lazima kivae kutoharibika, na kile chenye kufa kivae kutokufa. Wakati kile chenye kuharibika kitakapovikwa kutoharibika, na kile chenye kufa pamoja na kutokufa, ndipo lile neno lililoandikwa litakapotimia: "Kifo kimemezwa kwa ushindi." "Ku wapi, Ewe mauti, kushinda kwako? U wapi, Ewe mauti, uchungu wako?" Uchungu wa kifo ni dhambi, na nguvu ya dhambi ni sheria. Lakini ashukuriwe Mungu! Yeye hutupa ushindi kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo." (1 Wakorintho 15:45-57)

Rejelea:

thebiblewayonline.com/html/BodySoulSpirit.html

Mambo Muhimu kutoka kwa 1 Wakorintho

- Matendo au kuonekana kwa ubora miongoni mwa Wakristo kwa sababu yoyote ile husababisha ugomvi na migawanyiko.
- Wale wanaofahamu dhambi ndani ya Mwili lazima waende kwa ndugu aliyetenda dhambi waonyeshe upendo wao, wakabiliane na dhambi na kuleta toba.
- Ndoa haitakiwi bali inapendekezwa ili kuzuia uasherati kutokana na mapenzi ya mtu.
- Ndoa ni uhusiano wa agano uliojengwa juu ya uaminifu.
- Kutokuwa mwaminifu kingono au vinginevyo kunavunja agano la ndoa.
- Maarifa hujivuna huku upendo hujenga. Mtu mwenye ujuzi au uwezo mkubwa zaidi hatakiwi kumdharau mwenye ujuzi au uwezo mdogo. Kufanya hivyo kunaweza kuwafanya wote wawili kupoteza imani na kuwa wasio waaminifu.
- Imani na matumaini ya uzima wa milele yapo katika maisha haya pekee. Wakati upendo upo katika maisha ya kimwili na ya kiroho - kwa maana Mungu ni Upendo.
- Miili ya walio hai na miili ya wafu wenye haki itabadilishwa kuwa mwili wa uasherati. Mwili wa kimwili wa waasi utabadilishwa kuwa mwili usioharibika.

Swali - Je, kanisa la Korintho lilikuwa mfano wa makanisa mengine yanapaswa kufuata?

Paulo na Timotheo
Kwa kanisa la Mungu lililoko Korintho

Hapo awali Paulo alikuwa ameandika barua yenye uchungu (1 Wakorintho) kwa Wakristo wa Wakorintho kuhusu wasiwasi wake wa baadhi ya matatizo makubwa ya mgawanyiko na kiburi chao na ukosefu wa upendo wa mwanachama ambaye dhambi yake haikukubaliwa hata kati ya jumuiya ya kipagani.

Wasiwasi Kuhusu Barua Maumivu
“Ndugu, hatupendi msijue habari kuhusu taabu tulizopata katika mkoa wa Asia. Tulikuwa chini ya mkazo mwingi, kupita uwezo wetu wa kustahimili, hivi kwamba tulikata tamaa hata ya maisha. Hakika, katika mioyo yetu tulihisi hukumu ya kifo. Lakini hii ilifanyika ili tusijitegemee sisi wenyewe bali tumtegemee Mungu ambaye huwafufua wafu. Ametukomboa kutoka katika hatari hiyo ya mauti, naye atatukomboa. Kwake tumeweka tumaini letu kwamba ataendelea kutukomboa, kama ninyi mnatusaidia kwa maombi yenu. Ndipo wengi watashukuru kwa niaba yetu kwa neema tuliyopewa kwa kujibu maombi ya wengi.” (2 Wakorintho 1:8-11)

“Kwa hiyo, (kwa sababu ya barua yangu yenye uchungu) niliamua kwamba sitafanya ziara nyingine yenye uchungu kwako. Kwa maana nikiwahuzunisha ninyi, ni nani aliyesalia kunifurahisha ila ninyi niliowahuzunisha? Niliandika ili nijapo nisisumbuliwe na wale waliopaswa kunifurahisha. Nilikuwa na imani kwenu nyote, kwamba nyote mngeshiriki furaha yangu. Kwa maana niliwaandikia ninyi katika dhiki nyingi na uchungu wa moyo na kwa machozi mengi, si ili kuwahuzunisha ninyi, bali ili kuwajulisha undani wa upendo wangu kwenu.” (2 Wakorintho 2:1-4)

"Ikiwa mtu yeyote amesababisha huzuni, hajanihuzunisha mimi kama vile amewahuzunisha ninyi nyote kwa kiasi fulani - bila kuweka ukali sana. Adhabu (kutoshiriki) aliyorushiwa na walio wengi inamtosha. Badala yake, inawapasa kumsamehe na kumfariji, ili asiletwe na huzuni nyingi kupita kiasi. Kwa hiyo, nawasihi, mhakikishe upendo wenu kwake. Sababu niliyowaandikia ni kuona kama mtastahimili majaribu na kuwa watiifu katika kila jambo. Mkimsamehe yeyote, mimi pia namsamehe. Nilichosamehe - ikiwa kuna kitu cha kusamehe - nimesamehe mbele ya Kristo kwa ajili yenu, ili Shetani asije akatushinda. Kwa maana hatukosi kuzijua njama zake.” (2 Wakorintho 2:5-11)

Hubiri Injili ya Kristo
“Nilipokwenda Troa kuhubiri Injili ya Kristo na nikaona kwamba Bwana amenifungulia mlango, bado sikuwa na amani moyoni, kwa sababu sikumkuta ndugu yangu Tito huko. Kwa hiyo, nikaagana nao na kwenda Makedonia.” (2 Kor 2:12-13)

“Mungu ametuwezesha kuwa wahudumu wa agano jipya, si wa andiko, bali wa Roho; kwa maana andiko huua, bali Roho huhuisha. Ikiwa huduma iliyoleta kifo, iliyochorwa kwa herufi kwenye mawe, ilikuja na utukufu, hata Waisraeli wasiweze kuutazama uso wa Musa kwa sababu ya utukufu wake, uliokuwa unafifia, ingawa ulikuwa unafifia, je, huduma ya Roho haitakuwa na utukufu zaidi? Ikiwa huduma inayowahukumu wanadamu ina utukufu, basi huduma iletayo haki ina utukufu zaidi! Kwa maana kile kilichokuwa kitukufu hakina utukufu sasa kwa kulinganishwa na utukufu uzidio. Ikiwa kile kilichokuwa kinafifia kilikuja na utukufu, je! (2 Wakorintho 3:6-11)
Maoni: Utukufu wa uso wa Musa ulififia vivyo hivyo Agano ambalo Mungu alitoa kupitia kwake. Lakini, utukufu wa Agano Jipya ulioanzishwa na Mungu, Mwana, hautafifia kamwe.

“Kwa hiyo, kwa kuwa tuna tumaini hili, tuna ujasiri mwingi. Sisi si kama Musa, ambaye aliweka utaji juu ya uso wake ili kuwazuia Waisraeli wasitazame huku mng'ao ukiwa unafifia. Lakini akili zao zilififia. Hata leo Musa anaposomwa, utaji unafunika mioyo yao. Lakini kila mtu akimgeukia Bwana, utaji huo huondolewa. Basi Bwana ndiye Roho, na alipo Roho wa Bwana, hapo ndipo penye uhuru. Sisi sote, kwa nyuso zisizotiwa utaji, twaonyesha utukufu wa Bwana; (2 Kor 3:12-18)

“Hata ikiwa injili yetu imesitirika, imesitirika kwa hao wanaopotea. Mungu wa nyakati hizi amepofusha fikira zao wasioamini, wasiweze kuiona nuru ya Injili ya utukufu wa Kristo aliye sura yake Mungu. Kwa maana hatujihubiri

wenyewe, bali Kristo Yesu ya kuwa ni Bwana, na sisi wenyewe kuwa tu watumishi wenu kwa ajili ya Yesu. Kwa maana Mungu, aliyesema, Nuru na iangaze kutoka gizani, ndiye aliyefanya nuru yake iangaze mioyoni mwetu, atupe nuru ya elimu ya utukufu wa Mungu katika uso wa Kristo. (2 Wakorintho 4:3-6)

“Lakini tuna hazina hii katika mitungi ya udongo (miili ya nyama na damu) ili kuonyesha kwamba uwezo huu usio na kipimo watoka kwa Mungu wala si kutoka kwetu. Tunasongwa kila upande, lakini hatuandwa; tunashangaa, lakini hatukati tamaa; tunateswa, lakini hatukuachwa; kupigwa chini, lakini si kuharibiwa. Sikuzote twachukua katika miili yetu kifo cha Yesu, ili uzima wa Yesu nao udhihirishwe katika miili yetu. Kwa maana sisi tulio hai sikuzote twatolewa tufe kwa ajili ya Yesu, ili uzima wake udhihirishwe katika miili yetu ipatikanayo na mauti.” (2 Wakorintho 4:7-11)

“Imeandikwa: ‘Niliamini; kwa hiyo, nimesema.' Kwa roho hiyohiyo ya imani, sisi pia tunaamini na kwa hiyo tunazungumza, kwa sababu tunajua kwamba yeye aliyemfufua Bwana Yesu kutoka kwa wafu atatufufua sisi pia pamoja na Yesu na kutuhudhurisha pamoja nanyi mbele zake. Yote haya ni kwa faida yenu, ili neema inayowafikia watu wengi zaidi na zaidi izidishe shukrani kwa utukufu wa Mungu. Kwa hiyo, hatukati tamaa. Ingawa kwa nje tunachakaa (tukizeeka siku baada ya siku), lakini ndani tunafanywa upya siku baada ya siku (tukikua katika ujuzi na imani). Kwa maana taabu zetu nyepesi na za kitambo zinatupatia utukufu wa milele unaopita zote. Kwa hiyo, tunakaza macho yetu si kwa kile kinachoonekana, bali juu ya kile kisichoonekana. Kwa maana kinachoonekana ni cha muda tu, lakini kisichoonekana ni cha milele." (2 Kor 4:13-18)

“Sasa tunajua kwamba ikiwa hema tuliyomo duniani ikiharibiwa, tunalo jengo kutoka kwa Mungu, nyumba ya milele mbinguni, isiyojengwa kwa mikono ya binadamu. Wakati huo huo tunaugua, tukitamani kuvikwa makao yetu ya mbinguni, kwa maana tukivikwa hatutaonekana uchi. Kwa maana tukiwa ndani ya hema hii, tunaugua na kulemewa, kwa sababu hatutaki kufunguliwa, bali kuvikwa makao yetu ya mbinguni, ili kile kinachokufa kimezwe na uzima. Sasa ni Mungu ambaye ametuumba kwa kusudi hili hili na ametupa Roho kama amana, dhamana ya mambo yajayo. Siku zote tuna ujasiri na tunajua kwamba maadamu tuko nyumbani katika mwili tunakuwa mbali na Bwana. Tunaishi kwa imani, si kwa kuona. Ningependelea kuwa mbali na mwili na kukaa nyumbani kwa Bwana. Kwa hiyo, tunajiwekea lengo la kumpendeza yeye, ikiwa tuko nyumbani katika mwili au mbali nao. Kwa maana imetupasa sisi sote kudhihirishwa mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo, ili kila mtu apokee impasayo kwa mambo aliyotenda alipokuwa katika mwili, kwamba ni mema au mabaya.” (2 Wakorintho 5:1-10)
Maoni: Kwa kuwa Mungu ambaye ametuumba kwa ajili ya uzima wa milele, je, tunajitahidi kupata na kutimiza kusudi lake maishani mwetu?

“Basi, kwa kuwa tunajua kumcha Bwana ni nini, tunajaribu kuwavuta wanadamu. Jinsi tulivyo ni wazi kwa Mungu, na natumaini ni wazi pia kwa dhamiri zenu. ... Kwa maana upendo wa Kristo unatulazimisha, kwa sababu tuna hakika kwamba mmoja alikufa kwa ajili ya wote, na kwa hiyo wote walikufa. Alikufa kwa ajili ya wote, ili wanaoishi wasiishi tena kwa ajili yao wenyewe bali kwa ajili yake yeye aliyekufa na kufufuka kwa ajili yao. Tangu sasa hatumchukulii mtu yeyote kwa mtazamo wa kidunia. Ingawa hapo awali tulimwona Kristo kwa njia hii, hatufanyi hivyo tena. Kwa hiyo, mtu akiwa ndani ya Kristo amekuwa kiumbe kipya; ya kale (mtu mwenye dhambi) yamepita, mapya yamekuja! Haya yote yametoka kwa Mungu, aliyetupatanisha sisi naye kwa njia ya Kristo, akatupa huduma ya upatanisho: Mungu alikuwa akiupatanisha ulimwengu na nafsi yake katika Kristo, asiwahesabie dhambi za wanadamu. Na ametukabidhi ujumbe wa upatanisho. Kwa hiyo sisi ni mabalozi wa Kristo, kana kwamba Mungu anasihi kupitia sisi. Tunawasihi kwa ajili ya Kristo: mpatanishwe na Mungu. Mungu alimfanya yeye asiyejua dhambi kuwa dhambi kwa ajili yetu, ili sisi tupate kuwa haki ya Mungu katika yeye." (2 Wakorintho 5:11-21)
Maoni: Huduma ya upatanisho ni huduma ya kufundisha Kristo aliyesulubiwa, bila kusikiliza' Ndiyo, mabalozi wa Kristo wanapaswa kutangaza ujumbe wake.

“Nawaambia, sasa ndiyo wakati wa neema ya Mungu, sasa ndiyo siku ya wokovu. Hatuweki kikwazo katika njia ya mtu ye yote, ili huduma yetu isiharibiwe. Bali, kama watumishi wa Mungu, twajisifu wenyewe kwa kila njia: kwa saburi kubwa; katika shida, shida na dhiki; katika vipigo, vifungo na machafuko; katika kazi ngumu, kukosa usingizi usiku na njaa; katika usafi, ufahamu, saburi na utu wema; katika Roho Mtakatifu na katika upendo usio na kifani; kwa maneno

ya kweli na katika uwezo wa Mungu; na silaha za haki katika mkono wa kuume na wa kushoto; kwa utukufu na aibu, habari mbaya na habari njema; halisi, lakini wanaochukuliwa kuwa wadanganyifu; inayojulikana, lakini inachukuliwa kuwa haijulikani; kufa, na bado tunaishi; kupigwa, na bado hakuuawa; wenye huzuni, lakini wanafurahi daima; maskini, lakini wakiwatajirisha wengi; bila kitu, na bado tuna kila kitu. Tumezungumza nanyi kwa uhuru, enyi Wakorintho, na kufungua mioyo yetu kwenu. Hatukuzuii mapenzi yetu kwenu, bali mnatunyima mapenzi yenu. Kama ubadilishanaji wa haki - nasema kama na watoto wangu - fungua mioyo yenu pia." (2 Wakorintho 6:2-13)
Maoni: Ikiwa leo ni siku ya wokovu, basi kesho inaweza kuwa imechelewa sana kwa moyo wa kupokea - USISUBIRI.

“Msifungwe nira pamoja na wasioamini. Kwa maana haki na uovu vina uhusiano gani? Au nuru inaweza kushirikiana nini na giza? Kuna upatano gani kati ya Kristo na Beliari? Je, mwamini ana uhusiano gani na asiyeamini? Kuna mapatano gani kati ya hekalu la Mungu na sanamu? Kwa maana sisi tu hekalu la Mungu aliye hai. Kama Mungu alivyosema, Nitaishi pamoja nao na kutembea kati yao, nami nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu. Kwa hiyo, tokeni kati yao, mjitenge, nami nitakuwa Baba kwenu, nanyi mtakuwa kwangu wanangu wa kiume na wa kike, asema Bwana Mwenye Nguvu Zote. Wapenzi, kwa kuwa tuna ahadi hizo, na tujitakase nafsi zetu na uchafu wote wa mwili na roho, tukitimiza utakatifu katika kumcha Mungu.” (2 Kor 6:14-18; 7:1)
Maoni: Kufungwa nira ni kufungwa pamoja. Kwa hivyo, kufungwa nira pamoja na mtu kutasaidia au kuzuia kuishi maisha ya uadilifu.

Kutoa
“Ndugu, tunataka mfahamu kuhusu neema ambayo Mungu amewapa makanisa ya Makedonia. Kutoka kwa jaribu kali zaidi, furaha yao iliyofurika na umaskini wao uliokithiri uliongezeka katika ukarimu mwingi. Kwa maana nashuhudia kwamba walitoa kadiri walivyoweza, na hata zaidi ya uwezo wao. Wakiwa peke yao, walitusihi kwa uharaka ili tupate pendeleo la kushiriki katika utumishi huu kwa watakatifu. Nao hawakufanya kama tulivyotazamia, bali walijitoa nafsi zao kwanza kwa Bwana, kisha kwetu sisi, sawasawa na mapenzi ya Mungu. Kwa hiyo, tulimsihi Tito, kwa kuwa alikuwa ameanza mapema, pia akamilishe tendo hili la neema kutoka kwenu. Lakini kama vile mlivyo na ubora katika kila jambo, katika imani, na katika usemi, na katika ujuzi, na katika bidii kamili, na katika upendo wenu kwetu sisi, angalieni pia kwamba mzidi katika neema hii ya kutoa.” (2 Wakorintho 8:1-7)
Maoni: Je, utoaji wetu kwa madhumuni ya kushiriki injili au kukidhi mahitaji yaliyofafanuliwa katika bajeti, ambayo huenda isiakisi uelewa wetu wa mapenzi ya Mungu?

“Mwaka jana mlikuwa wa kwanza si tu kutoa bali pia kuwa na hamu ya kufanya hivyo. Sasa malizia kazi hii, ili nia yako ya kuifanya ipate kupatana na kuimaliza, kwa kadiri ya uwezo wako. Kwa maana ikiwa nia ipo, karama hukubalika kwa kadiri alivyo navyo mtu, si kwa kadiri ya asivyo nacho. Hamu yetu si kwamba wengine wafarijiwe nanyi mkiwa katika taabu, bali kwamba kuwe na usawa. Kwa sasa wingi wenu utawapa mahitaji yao, ili nao wingi wao wakupe mnachohitaji. Ndipo kutakuwa na usawa, kama ilivyoandikwa: ‘Aliyekusanya vingi hakuwa na vingi sana, na yeye aliyekusanya kidogo hakuwa na kidogo.’” (2Kor 8:10-15)

“Kumbuka hili: Apandaye haba atavuna haba; na yeye apandaye kwa ukarimu atavuna kwa ukarimu. Kila mtu na atoe alichokusudia moyoni mwake, si kwa kusita au kwa kulazimishwa, kwa maana Mungu humpenda yeye atoaye kwa moyo wa ukunjufu. Na Mungu aweza kuwajaza kila neema kwa wingi, ili ninyi mkiwa na riziki za kila namna siku zote, mpate kuzidi sana katika kila tendo jema. Kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Ametawanya zawadi zake kwa maskini; haki yake hudumu milele.” (2 Wakorintho 9:6-9)

“Huduma hii (ya kutoa) mnayofanya si tu kwamba inawatimizia watu wa Mungu mahitaji yao, bali pia inazidi sana katika kutoa shukrani nyingi kwa Mungu. Kwa sababu ya huduma ambayo mmejithibitisha wenyewe, watu watamtukuza Mungu kwa ajili ya utii unaoambatana na ukiri wenu wa Injili ya Kristo, na kwa ukarimu wenu katika kushiriki pamoja nao na pamoja na watu wengine wote. Katika maombi yao kwa ajili yenu mioyo yao itawaelekea ninyi, kwa sababu ya neema kuu ambayo Mungu amewapa ninyi. Asante Mungu kwa zawadi yake isiyoelezeka!” (2Kor 9:12-15)

Mbalimbali

“Kwa upole na upole wa Kristo, nawasihi—mimi Paulo, ambaye ni “mwoga” ninapokutana nanyi uso kwa uso, lakini “mwenye ujasiri” ninapokuwa mbali! Ninawasihi kwamba nitakapokuja, nisiwe na ujasiri kama ninavyotazamia kuwaelekea watu fulani wanaofikiri kwamba tunaishi kulingana na viwango vya ulimwengu huu. Kwa maana ingawa tunaishi ulimwenguni, hatufanyi vita kama ulimwengu unavyofanya. Silaha tunazopigana nazo sio silaha za ulimwengu. Kinyume chake, wana uwezo wa kimungu wa kubomoa ngome. Tunabomoa mabishano na kila aina ya majivuno ambayo yanajiinua yenyewe dhidi ya ujuzi wa Mungu, na tunateka nyara kila fikira ili ipate kumtii Kristo. Tutakuwa tayari kuadhibu kila tendo la uasi, mara tu utiifu wenu utakapokamilika.” (2 Wakorintho 10:1-6)

“Nina wivu kwa ajili yenu na wivu wa kimungu. Niliwaahidi ninyi kwa mume mmoja, kwa Kristo, ili niwalete kwake kama bikira safi. 3 Lakini nachelea kwamba kama vile Hawa alivyodanganywa na hila za nyoka, fikira zenu zinaweza kupotoshwa kutoka katika unyofu na utiifu wenu kwa Kristo. Kwa maana mtu akija kwenu na kuhubiri Yesu mwingine isipokuwa Yesu tuliyemhubiri, au mkipokea roho tofauti na ile mliyoipokea, au injili tofauti na ile mliyoikubali, mnavumilia kwa urahisi vya kutosha. Lakini sidhani kama mimi si duni kuliko hao "mitume wakuu." Huenda nisiwe mzungumzaji aliyefunzwa (kama wazungumzaji wa kitaalamu wa Kigiriki, wanasofi, waliotoza hesabu nzuri za kuzungumza), lakini nina ujuzi. Tumeliweka hili wazi kwenu kwa kila njia. … Kwa maana watu kama hao ni mitume wa uongo, watenda kazi kwa hila, wanaojigeuza wawe mfano wa mitume wa Kristo. Si ajabu, maana Shetani mwenyewe hujigeuza awe mfano wa malaika wa nuru. Basi si ajabu watumishi wake wakijigeuza wawe watumwa wa uadilifu. Mwisho wao utakuwa yale yanayostahiki matendo yao.” (2 Kor 11:2-4; 13-15)
Maoni: Kumfundisha Kristo ni kutoa maarifa ya Kristo badala ya kumshinikiza mtu kufanya jambo bila maarifa. Kitendo cha mtu lazima kiwe kutoka moyoni si kwa shinikizo fulani au athari ya kihisia.

“Ili kunizuia nisiwe na kiburi kwa ajili ya mafunuo haya makuu kupita kiasi, nalipewa mwiba katika mwili wangu, mjumbe wa Shetani, ili kunitesa. Mara tatu nilimsihi Bwana aniondolee. Lakini akaniambia, Neema yangu yakutosha; maana uweza wangu hukamilishwa katika udhaifu. Kwa hiyo, nitajisifia udhaifu wangu kwa furaha zaidi, ili uweza wa Kristo ukae juu yangu. Ndiyo maana, kwa ajili ya Kristo napendezwa na udhaifu, na matukano, na shida, na adha, na shida. Maana niwapo dhaifu ndipo nilipo na nguvu. Mimi si mdogo hata kidogo kuliko “mitume wakuu,” ingawa mimi si kitu. Mambo ya mtume - ishara, maajabu na miujiza - yalifanyika kati yenu kwa uvumilivu mkubwa. Mlikuwaje duni kuliko makanisa mengine, isipokuwa kwamba sikuwa mzigo kwenu kamwe? Nisamehe kosa hili!” (2 Wakorintho 12:7-13)

“Sasa niko tayari kuwatembelea kwa mara ya tatu, na sitakuwa mzigo kwenu, kwa sababu ninachotaka si mali yenu bali ninyi. Kwani, watoto hawapaswi kuweka akiba kwa ajili ya wazazi wao, bali wazazi kwa ajili ya watoto wao. Kwa hiyo, nitafurahi sana kutumia kwa ajili yako kila kitu nilicho nacho na kujitolea mwenyewe pia. Ikiwa ninakupenda zaidi, utanipenda kidogo? Iwe iwe hivyo, sikuwa mzigo kwenu. … Kwa maana nachelea kwamba nitakapokuja nisiwapate ninyi jinsi nipendavyo, nanyi msinipate jinsi mnavyotaka niwe. Ninaogopa kwamba kunaweza kuwa na ugomvi, wivu, milipuko ya hasira, mafarakano, matukano, masengenyo, majivuno na fujo. Ninaogopa kwamba nitakapokuja tena Mungu wangu ataninyenyekeza mbele yenu, nami nitahuzunika kwa ajili ya wengi waliotenda dhambi hapo awali na hawakutubia uchafu, uasherati na ufisadi ambao wameufanya.” (2 Kor 12:14-16, 20-21)

“Kila jambo na lithibitishwe kwa ushahidi wa mashahidi wawili au watatu.” Nilikwisha kuwapa onyo nilipokuwa pamoja nanyi mara ya pili. Sasa narudia tena nisipokuwapo: Nikirudi sitawaachilia wale waliofanya dhambi kwanza au wengine wote, kwa kuwa ninyi mwataka uthibitisho kwamba Kristo anasema kupitia mimi. Vivyo hivyo sisi ni dhaifu katika yeye, lakini kwa uwezo wa Mungu tutaishi pamoja naye ili kuwatumikia ninyi.” (2 Wakorintho 13:1-4)

“Jijaribuni ninyi wenyewe kwamba mmekuwa katika imani; jijaribuni wenyewe. Je! hamtambui kwamba Kristo Yesu yu ndani yenu, isipokuwa kama mmeshindwa? Ninaamini kuwa utagundua kuwa hatujafeli mtihani. Sasa tunakuombea kwa Mungu kwamba usifanye chochote kibaya. Si kwamba watu wataona kwamba sisi tumestahimili majaribu, bali ninyi mtafanya yaliyo sawa, ingawa sisi tunaweza kuonekana kuwa tumeshindwa. Kwa maana hatuwezi kufanya neno lo lote kinyume cha kweli, bali kwa ajili ya kweli. Tunafurahi tunapokuwa dhaifu lakini ninyi mna nguvu; na maombi yetu ni kwa ajili ya ukamilifu wenu. Ndiyo maana naandika mambo haya nisipokuwapo, ili nitakapokuja nisiwe mkali

katika matumizi yangu ya mamlaka, mamlaka aliyonipa Bwana ya kuwajenga ninyi, si ya kuwaangusha." (2 Wakorintho 13:5-9)

Mambo Muhimu kutoka 2 Wakorintho

- Dhambi katika Mwili wa Kristo lazima ikabiliwe bila kujali ni uchungu kiasi gani
- Kurudi na kutubu kwa ndugu katika ushirika kunaonyesha upendo wa Mungu ndani yako na kumfariji.
- Utume wa Mwili wa Kristo ni kufundisha injili, uaminifu, upendo na kutenda kazi zinazosababisha Mungu kutukuzwa.
- Wakati mtu anatoka moyoni, kutoa ni wonyesho wa upendo.
- Ili kubaki mwaminifu, ni lazima mtu ajichunguze na kujijaribu kila mara dhidi ya mafundisho ya Kristo na si mengine.

Swali - Paulo alimaanisha nini aliposema "Mungu, aliyetupatanisha sisi naye kwa njia ya Kristo na kutupa huduma ya upatanisho."

WAGALATIA

Paulo, mtume
Kwa makanisa ya Galatia:

"Neema na iwe kwenu na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana Yesu Kristo, ambaye alijitoa mwenyewe kwa ajili ya dhambi zetu ili atukomboe na ulimwengu huu mwovu, kulingana na mapenzi ya Mungu wetu na Baba, ambaye utukufu una yeye milele na milele.

Kugeuka Nyuma

"Nastaajabu kwamba mnamwacha upesi hivi yeye aliyewaita kwa neema ya Kristo na kugeukia Injili nyingine, ambayo si injili kabisa. Ni dhahiri baadhi ya watu wanawatia ninyi katika machafuko na wanajaribu kupotosha injili ya Kristo. Lakini hata ikiwa sisi au malaika kutoka mbinguni atawahubirieni Habari Njema tofauti na ile tuliyowahubiria, na awe na hatia milele! Kama tulivyokwisha sema, na sasa nasema tena: Mtu ye yote akiwahubiri ninyi injili tofauti na ile mliyoikubali, na ahukumiwe milele! Ndugu zangu, nataka mjue kwamba injili niliyohubiri si kitu ambacho mwanadamu alitunga. sikuipokea kutoka kwa mtu ye yote, wala sikufundishwa; bali, niliipokea kwa ufunuo kutoka kwa Yesu Kristo." (Wagalatia 1:6-12)

Maoni: Yeyote katika Mwili wa Kristo ambaye amemwacha na toleo Lake la wokovu hawako tena katika hali ya kuokolewa, lakini wanaweza kutubu na kurudi Kwake kama vile Yeye huwakaribisha kila mtu anayemgeukia. Huu ndio ujumbe ambao Mungu aliwapa Waisraeli - tubu na kurudi.

Injili kwa Mataifa

"Kwa maana mmesikia juu ya mwenendo wangu wa awali katika Dini ya Kiyahudi, jinsi nilivyolitesa kanisa la Mungu sana na kujaribu kuliangamiza. Lakini Mungu, aliyenitenga tangu kuzaliwa na kuniita kwa neema yake, alipoona vema kumdhihirisha Mwanawe ndani yangu ili nimhubiri kati ya Mataifa, sikushauriana na mtu ye yote, wala sikupanda kwenda Yerusalemu kuwaona wale waliokuwa mitume kabla yangu, bali mara nilikwenda Arabuni, kisha nikarudi Damasko. Kisha, baada ya miaka mitatu, nilipanda kwenda Yerusalemu ili nipate kuonana na Petro, nikakaa naye siku kumi na tano. Sikuwaona mitume wengine ila Yakobo tu, ndugu yake Bwana. (Wagalatia 1:13-19)

Maoni: Mtu anaweza kumtangaza Kristo bila kuwa mwinjilisti anayesafiri.

"Miaka kumi na minne baadaye nilipanda tena kwenda Yerusalemu, wakati huu pamoja na Barnaba. Nilimchukua Tito pia. Nilikwenda kwa kuitikia ufunuo na kuweka mbele yao Injili ninayohubiri kati ya watu wa mataifa. Lakini nilifanya hivyo kwa faragha kwa wale walioonekana kuwa viongozi, kwa kuogopa kwamba nilikuwa nakimbia au nilikuwa

nimekimbia bure. Lakini hata Tito aliyekuwa pamoja nami hakushurutishwa kutahiriwa, ingawa alikuwa Mgiriki. (Jambo hili lilizuka) kwa sababu baadhi ya ndugu wa uongo walikuwa wamejipenyeza katika safu zetu ili kupeleleza uhuru tulionao katika Kristo Yesu na kutufanya watumwa. Hatukukubali kuwakubali hata kidogo, ili ukweli wa Injili ukae nanyi." (Wagalatia 2:5)
Maoni: Ni nani wanaweza kuwa "ndugu wa uwongo" isipokuwa yule aliyekuwa katika Mwili wa Kristo, lakini sasa wanatangaza mafundisho yanayopingana na habari njema ya wokovu ya Kristo hata kumkana Kristo kama Mungu.

"Kuhusu wale walioonekana kuwa wa maana - chochote walivyokuwa haileti tofauti kwangu; Mungu hahukumu kwa sura ya nje - watu hao hawakuongeza chochote kwa ujumbe wangu. Badala yake, waliona kwamba nimekabidhiwa jukumu la kuhubiri Injili kwa watu wa mataifa mengine, kama vile Petro alivyokuwa amekabidhiwa kwa Wayahudi. Kwa maana Mungu, ambaye alikuwa akifanya kazi katika huduma ya Petro kama mtume kwa Wayahudi, alikuwa akifanya kazi pia katika huduma yangu kama mtume kwa watu wa mataifa. Yakobo, Petro na Yohana, wale waliojulikana kuwa nguzo, walinipa mimi na Barnaba mkono wa kuume wa ushirika walipoitambua neema niliyopewa. Walikubali kwamba tuende kwa watu wa mataifa mengine, na wao kwa Wayahudi. Walichoomba tu ni kwamba tuendelee kuwakumbuka maskini, jambo ambalo nilikuwa natamani kufanya." (Wagalatia 2:6-10)

"Petro alipofika Antiokia nalimpinga usoni, kwa sababu alikuwa amekosea waziwazi. Kabla watu fulani kutoka kwa Yakobo hawajafika, alikuwa akila pamoja na watu wa mataifa mengine. Lakini walipofika alianza kujitenga na watu wa mataifa mengine kwa kuwaogopa wale waliokuwa wa kundi la tohara. Wayahudi wengine walijiunga naye katika unafiki wake, hata Barnaba akapotea kwa unafiki wao. Nilipoona kwamba hawakutenda kulingana na ukweli wa Injili, nilimwambia Petro mbele ya wote, "Wewe ni Myahudi, lakini unaishi kama Myunani na si kama Myahudi. Inakuwaje basi kuwalazimisha watu wa mataifa mengine kufuata desturi za Kiyahudi?" Kama ilivyoandikwa katika Matendo 15. (Wagalatia 2:11-14)
Maoni: Dhambi lazima ikabiliwe bila kujali jinsi mdhambi anaonekana kuwa muhimu kama mchangiaji mkuu wa kifedha, mzazi, mwenzi, mtoto, mhubiri au mchungaji.

Kuhesabiwa Haki kwa Imani au Sheria
"Sisi tulio Wayahudi kwa kuzaliwa na wala si 'wenye dhambi Wamataifa' tunajua kwamba mwanadamu hahesabiwi haki kwa kuishika sheria (utendaji wa matendo ya kitamaduni unaohesabiwa kuwa wa lazima), bali kwa imani katika Yesu Kristo. Vivyo hivyo, sisi pia tumeweka imani yetu katika Kristo Yesu ili tuhesabiwe haki kwa imani katika Kristo na si kwa kushika sheria, kwa maana kwa kushika sheria hakuna mtu atakayehesabiwa haki. "Ikiwa, tunapotafuta kuhesabiwa haki katika Kristo, inakuwa dhahiri kwamba sisi wenyewe ni wenye dhambi, je! hiyo inamaanisha kwamba Kristo anaendeleza dhambi? Sivyo kabisa! Ikiwa ninajenga upya kile nilichokibomoa, nathibitisha kwamba mimi ni mvunja sheria. Kwa maana kupitia sheria naliifia sheria ili niishi kwa ajili ya Mungu. Nimesulubiwa pamoja na Kristo na siishi tena katika mwili wangu, bali ninaishi ndani ya mwili wa Kristo. Mungu, ambaye alinipenda, akajitoa nafsi yake kwa ajili yangu, siibatili neema ya Mungu; kwa maana ikiwa haki inaweza kupatikana kwa njia ya sheria, Kristo alikufa bure. (Wagalatia 2:15-21)
Maoni: Mkristo anaweza kuwa mwenye dhambi. Kwa hiyo, lazima abadilike (atubu) na kutafuta msamaha wa Mungu.
Maoni: Mtu anapokufa kwa dhambi akitafuta msamaha, anazikwa (kubatizwa; yaani, kuzamishwa) katika kifo chake, kufufuliwa na Mungu na kuwekwa katika Ufalme wa Kristo, amesulubiwa pamoja na Kristo.

"Je, mlipokea Roho kwa kushika sheria, au kwa kuamini mliyoyasikia? Baada ya kuanza na Roho, je, sasa unajaribu kufikia lengo lako kwa juhudi za kibinadamu (kupata lengo lako)? Je! Mungu huwapa ninyi Roho wake na kufanya miujiza kati yenu kwa sababu mnaishika sheria, au kwa sababu mnaamini yale mliyosikia? Fikiria Abrahamu (aliyeishi zaidi ya miaka 400 kabla ya Sheria ya Musa): Alimwamini Mungu (na akatenda kulingana na imani yake), na ikahesabiwa kwake kuwa mwadilifu. Fahamuni basi kwamba wale wanaoamini ni watoto wa Abrahamu. Maandiko Matakatifu yalitangulia kuona kwamba Mungu atawahesabia haki mataifa kwa imani, yakamtangazia Abrahamu Habari Njema: "Mataifa yote yatabarikiwa kupitia wewe. Basi wale walio na imani wanabarikiwa pamoja na Abrahamu mtu wa imani." (Wagalatia 3:2-9)

“Wote wanaotegemea kuitii sheria wako chini ya laana, kwa maana imeandikwa: “Amelaaniwa kila mtu asiyeendelea kufanya yote yaliyoandikwa katika kitabu cha Sheria. Ni wazi kwamba hakuna mtu ahesabiwaye haki mbele za Mungu kwa sheria, kwa sababu, "Mwenye haki ataishi kwa imani." Sheria haitokani na imani; kinyume chake, "Mtu anayefanya mambo haya ataishi kwa hayo." Kristo alitukomboa kutoka katika laana ya torati kwa kufanyika laana kwa ajili yetu, maana imeandikwa: “Amelaaniwa kila mtu aangikwaye juu ya mti. Alitukomboa ili baraka aliyopewa Ibrahimu iwafikilie Mataifa katika Kristo Yesu, tupate kupokea ahadi ya Roho kwa imani.” (Wagalatia 3:10-14)
Maoni: Matendo ya mtu yanaweza kuwa nje ya wajibu wa kutimiza amri au nje ya moyo wa upendo kwa Kristo na msamaha wake.

“Ndugu zangu, nichukue mfano wa maisha ya kila siku. Kama vile hakuna mtu anayeweza kuweka kando au kuongeza kwa agano la kibinadamu ambalo limeimarishwa, ndivyo ilivyo katika kesi hii. Ahadi zilinenwa kwa Ibrahimu na kwa mzao wake. Maandiko hayasemi “na kwa wazao,” maana yake watu wengi, bali “na kwa mzao wako,” maana yake mtu mmoja, ambaye ni Kristo. Ninachomaanisha ni hiki: Sheria iliyoletwa miaka 430 baadaye, hailitangui agano lililofanywa hapo awali na Mungu na hivyo kulibatilisha ahadi. Kwa maana ikiwa urithi unategemea sheria, basi hautegemei tena ahadi; lakini Mungu kwa neema yake alimpa Ibrahimu kwa njia ya ahadi.” (Wagalatia 3:15-18)

“Basi, kusudi la sheria lilikuwa nini? Iliongezwa kwa sababu ya makosa mpaka Mzao ambaye ahadi ilirejelewa alikuja. Sheria ilianza kutumika kwa njia ya malaika na mpatanishi. Mpatanishi, hata hivyo, hawakilishi chama kimoja tu; lakini Mungu ni mmoja. Je! Sheria inapingana na ahadi za Mungu? Sivyo kabisa! Kwa maana kama ingetolewa sheria inayoweza kuwapa uzima, basi, haki ingalipatikana kwa njia ya sheria. Lakini Maandiko yanasema kwamba ulimwengu wote ni mfungwa wa dhambi, ili kile kilichoahidiwa, kwa imani katika Yesu Kristo, wapewe wale wanaoamini. Kabla ya imani hii kuja, tulikuwa tumefungwa kwa sheria, tumefungwa mpaka imani ifunuliwe. Kwa hiyo, sheria iliwekwa ili kutuongoza kwa Kristo ili tuhesabiwe haki kwa imani. Sasa kwa kuwa imani imekuja, hatuko tena chini ya usimamizi wa sheria.” (Wagalatia 3:19-25)

Wana wa Mungu
“Ninyi nyote mmekuwa wana wa Mungu kwa njia ya imani katika Kristo Yesu (kwa imani si kwa kufuata sharti fulani kwa sababu lilikuwa ni amri), kwa maana ninyi nyote mliobatizwa katika Kristo mmemvaa Kristo. Hakuna Myahudi wala Mgiriki, mtumwa wala huru, mwanamume wala mwanamke, kwa maana ninyi nyote mmekuwa mmoja katika Kristo Yesu. Ikiwa ninyi ni wa Kristo, basi, mmekuwa uzao wa Ibrahimu, na warithi sawasawa na ahadi. Ninachosema ni kwamba maadamu mrithi ni mtoto hana tofauti na mtumwa japo mali yote anamiliki. Yuko chini ya walezi na wadhamini mpaka wakati uliowekwa na baba yake. Vivyo hivyo, tulipokuwa watoto, tulikuwa chini ya kanuni za msingi za ulimwengu. Lakini wakati ulipotimia, Mungu alimtuma Mwanawe ambaye amezaliwa na mwanamke, amezaliwa chini ya sheria, kusudi awakomboe wale waliokuwa chini ya sheria, tupate kupokea haki kamili za wana. Kwa sababu ninyi mmekuwa wana, Mungu alimtuma Roho wa Mwanawe mioyoni mwetu, Roho ambaye alia, Aba, yaani, Baba. Basi, wewe si mtumwa tena, bali mwana; na kwa kuwa u mwana, Mungu amekufanya wewe pia kuwa mrithi.” (Wagalatia 3:26-29; 4-7)
Maoni: Hakuna tofauti kati ya watu katika Kristo, Ufalme wa Mungu na Kristo. Yesu haangalii utaifa, rangi au mali. Yesu anaangalia moyo.

“Hapo awali, mlipokuwa hamjui Mungu, mlikuwa watumwa wa wale ambao kwa asili si miungu. Lakini sasa kwa kuwa mnamjua Mungu—au tuseme mnajulikana na Mungu—mnawezaje kuzirudia kanuni hizo dhaifu na duni (Kwa hiyo, Mkristo anaweza kurudi nyuma na kupotea (kuwa mtumwa))? Je! ungependa kuwa mtumwa wao tena? Unaadhimisha siku maalum na miezi na majira na miaka! Ninaogopa kwamba kwa njia fulani, nimepoteza juhudi zangu kwako. … Niambieni, ninyi mnaotaka kuwa chini ya sheria, je, hamjui sheria inasema nini? Kwa maana imeandikwa kwamba Abrahamu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mwanamke mtumwa na mwingine kwa mwanamke huru. Mwana wake wa mwanamke mtumwa alizaliwa kwa njia ya kawaida; lakini mwanawe wa mwanamke huru alizaliwa kwa ahadi. ... Sasa ninyi, ndugu, kama Isaka, mmekuwa wana wa ahadi. Wakati huo yule aliyezaliwa kwa njia ya kawaida alimtesa yule aliyezaliwa kwa nguvu za Roho. Ni sawa sasa. Lakini Maandiko yanasemaje? "Mwondoe mjakazi na mwanawe,

kwa maana mtoto wa mtumwa hatashiriki urithi pamoja na mwana wa mwanamke huru." Kwa hiyo, ndugu, sisi si watoto wa mtumwa, bali wa mwanamke huru. Ni kwa ajili ya uhuru ambao Kristo ametuweka huru. Basi simameni imara, wala msijiruhusu tena kulemewa na kongwa la utumwa." (Wagalatia 4:8-11, 21-23, 21-23, 28-31, 5:1)
Maoni: "Unarudi nyuma" - sio tena katika Kristo. Weka alama kwa maneno yangu! Mimi, Paulo, nawaambieni ninyi mnaojaribu kuhesabiwa haki kwa sheria, mmefarakana na Kristo; umeanguka kutoka kwa neema. Lakini kwa imani tunatazamia kwa hamu katika Roho haki ambayo tunaitumainia. Kwa maana katika Kristo Yesu jambo pekee la muhimu ni imani inayojidhihirisha yenyewe kwa njia ya upendo. (Wagalatia 5:2-6)
Toa maoni yako: "Umeanguka kutoka kwa neema – umeanguka kutoka kwa Kristo." Je, hii ni taarifa ya kweli au ya uongo? Ikiwa si kweli, ni nini kinachoweza kuaminiwa?

"Nyinyi, ndugu zangu, mliitwa muwe huru. Lakini msitumie uhuru wenu kwa kuendekeza tabia ya dhambi; bali tumikianeni kwa upendo. Sheria nzima inajumlishwa katika amri moja: "Mpende jirani yako kama nafsi yako." Mkiendelea kuumana na kumeza nyinyi kwa nyinyi, angalieni msije mkaangamizana wenyewe kwa wenyewe." (Wagalatia 5:13-15)

"Basi nasema, Enendeni kwa Roho, wala hamtazitimiza kamwe tamaa za mwili. Kwa maana mwili hutamani yale yaliyo kinyume cha Roho, na Roho hutamani yale yaliyo kinyume cha asili. Wanagombana wao kwa wao, ili usifanye utakalo. Lakini mkiongozwa na Roho, hampo chini ya sheria." (Wagalatia 5:16-18)

"Matendo ya asili ni dhahiri: uasherati, uchafu na ufisadi; ibada ya sanamu na uchawi; chuki, fitina, wivu, hasira, ubinafsi, fitina, mafarakano na husuda; ulevi, karamu, na kadhalika. Nawaonya ninyi (Wakristo wa Galatia), kama nilivyotangulia, kwamba watu wa namna hii hawataurithi ufalme wa Mungu." (Wagalatia 5:19-21)
Maoni: Matendo haya ya asili ya dhambi yalikuwepo miongoni mwa Wakristo wakati wa Paulo na kuanzia wakati huo hadi na kutia ndani siku hizi. Kwa hiyo, onyo lake linawahusu Wakristo wote katika vizazi vyote.

"Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, utu wema, fadhili, uaminifu, upole na kiasi. Juu ya mambo kama hayo hakuna sheria. Wale walio wa Kristo Yesu wameisulubisha hali ya dhambi pamoja na mawazo yake mabaya na tamaa zake. Kwa kuwa tunaishi kwa Roho, na tuenende kwa Roho. Tusiwe na majivuno, kuchokozana na kuoneana wivu." (Wagalatia 5:22-26)

Urejesho
"Ndugu zangu, mtu akinaswa katika dhambi, ninyi mlio wa Roho mnapaswa kumrejesha tena kwa upole. Lakini jiangalie mwenyewe, au wewe pia unaweza kujaribiwa. Mchukuliane mizigo, na kwa njia hii, mtaitimiza sheria ya Kristo. Mtu akijiona kuwa yeye ni kitu, kumbe yeye si kitu, anajidanganya mwenyewe. Kila mtu ajipime matendo yake mwenyewe. Hapo ndipo atakapoweza kujivunia nafsi yake bila kujilinganisha na mtu mwingine, kwa maana kila mmoja na awe na mzigo wake mwenyewe. Yeyote anayepokea mafundisho ya Neno lazima amshiriki mwalimu wake katika mambo yote mema." (Wagalatia 6:1-6)
Maoni: Katika fundisho la "kuokolewa mara moja tu kuokolewa sikuzote" shauri la Paulo kwa wale "walio wa roho wamrudishe kwa upole" ni usemi wa uwongo, kwa kuwa urejesho si lazima kwani daima wako katika hali ya kuokolewa na hawana haja ya kurejeshwa.

"Msidanganyike: Mungu hawezi kudhihakiwa. Mtu (Mkristo wa Galatia akipanda mbegu ya dhambi atavuna uharibifu) anavuna alichopanda. Apandaye katika hali ya dhambi, katika hali hiyo atavuna uharibifu; yeye apandaye katika kumpendeza Roho, katika Roho atavuna uzima wa milele. Tusichoke katika kutenda mema, maana tutavuna kwa wakati wake tusipozimia roho. Kwa hiyo kadiri tupatavyo nafasi na tuwatendee watu wote mema, hasa jamaa ya waaminio." (Wagalatia 6:7-10)

Mambo muhimu kutoka kwa Wagalatia
- Agano kupitia Musa lilitimizwa wakati agano la Kristo lilipoanzishwa.
- Huwezi kuwa na wajibu wa kushindana maagano, mtu lazima kuchagua kati ya ibada au imani.

- Mkristo anayerudi katika maisha ya zamani ya dhambi atapokea thawabu ya mtenda dhambi isipokuwa atarudi, kutubu na kutafuta msamaha.

Swali
Je! ni akina nani walikuwa wana wa Mungu kwa njia ya Kristo kwa njia ya imani ambao walikuwa wakirudi kwenye kanuni dhaifu na mbaya na wameanguka kutoka kwa neema?

WAEFESO

Paulo
kwa watakatifu walioko Efeso

“Atukuzwe Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, aliyetubariki kwa baraka zote za rohoni, katika ulimwengu wa roho, katika Kristo, kama vile alivyotuchagua katika yeye kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu, ili tuwe watakatifu, watu wasio na hatia mbele zake. Katika pendo alitangulia kutuchagua ili tufanywe wana kwa njia ya Yesu Kristo, sawasawa na kusudi la mapenzi yake, ili sifa ya neema yake tukufu aliyotubariki katika yeye Mpendwa.” (Waefeso 1:1-4)

Wale Waliowekwa katika Mwili wa Kristo - Kanisa Lake
“Katika yeye huyo, kwa damu yake, tunao ukombozi wetu, masamaha ya makosa, sawasawa na wingi wa neema yake, aliyotuzidishia, katika hekima yote na ufahamu, akitujulisha siri ya mapenzi yake, sawasawa na kusudi lake, alililoliweka katika Kristo kuwa mpango wa utimilifu wa wakati, kuviunganisha vitu vyote katika yeye, vilivyo mbinguni na vilivyo juu ya nchi. (Waefeso 1:7-9)

"Katika yeye huyo sisi tulio urithi, huku tukichaguliwa tangu awali sawasawa na kusudi lake yeye ambaye hufanya mambo yote kwa shauri la mapenzi yake, ili sisi tuliotangulia kumtumaini Kristo tupate kuwa sifa ya utukufu wake." (Waefeso 1:11-12)

“Katika yeye ninyi pia, mliposikia neno la kweli, habari njema za wokovu wenu, na kumwamini yeye, na kutiwa muhuri na huyo Roho Mtakatifu wa ahadi, aliye dhamana ya urithi wetu, hata tupate kuumiliki, kwa sifa ya utukufu wake. (Waefeso 1:13-14)

Mmoja katika Kristo
“Ninyi mlikuwa wafu kwa sababu ya makosa na dhambi mlizoziendea zamani, kwa kuifuata njia ya ulimwengu huu, kwa kumfuata mkuu wa uwezo wa anga, roho yule atendaye kazi sasa katika wana wa kuasi; ambao sisi sote tuliishi kati yao hapo kwanza katika tamaa za miili yetu, tukizifanya tamaa za mwili na nia; na kwa asili tulikuwa watoto wa ghadhabu kama wanadamu wengine. Lakini Mungu, kwa kuwa ni mwingi wa rehema, kwa ajili ya pendo kuu alilotupenda nalo, hata tulipokuwa wafu kwa sababu ya makosa yetu, alituhuisha pamoja na Kristo; mmeokolewa kwa neema (Kristo zawadi ya Mungu) na akatufufua (kutoka kwa kifo hadi dhambi na kuzikwa katika damu ya Kristo) akatuketisha pamoja naye katika ulimwengu wa roho katika Kristo Yesu, ili atuonyeshe katika ukarimu wa neema yake katika kuja kwake. katika Kristo Yesu. Kwa maana mmeokolewa kwa neema kwa njia ya imani. Na hii si kazi yako mwenyewe; ni kipawa cha Mungu, wala si matokeo ya matendo, mtu awaye yote asije akajisifu. Maana tu kazi yake, tuliumbwa katika Kristo Yesu, tutende matendo mema, ambayo tokea awali Mungu aliyatengeneza ili tuenende nayo." (Waefeso 2:1-10)

Maoni: Matendo mema ambayo Mungu alituandalia ili tuonekane ni kuwaambia wengine kuhusu wokovu katika Kristo na kuwasaidia wale walio na uhitaji.

“Kumbukeni kwamba wakati fulani ninyi watu wa mataifa mengine mlikuwa mmetengwa na Kristo, mmefarakana na jumuiya ya Israeli, wageni wasio wa maagano ya ahadi, mkiwa hamna tumaini wala Mungu duniani. Lakini sasa katika Kristo Yesu wokovu umekaribia kwa damu ya Kristo na kutufanya sisi sote wawili kuwa wamoja na kuubomoa katika mwili wake ukuta uliogawanyika wa uadui kwa kuibatilisha sheria ya amri na maagizo, ili apate kuunda ndani yake mtu mmoja mpya badala ya hao wawili (hivyo wala Myahudi au Myunani hawakufungwa tena na torati aliyopewa Musa), na hivyo akafanya amani na kutupatanisha sisi kwa mwili wote na Mungu katika mwili mmoja. Basi, basi, ninyi si wageni wala wapitaji tena, bali ninyi ni wenyeji wa nyumba ya Mungu, iliyojengwa juu ya msingi wa mitume na manabii, naye Kristo Yesu mwenyewe ndiye jiwe kuu la pembeni, ambaye ndani yake muundo wote (mwili wa Wakristo), ukiunganishwa pamoja, hukua hata kuwa hekalu takatifu katika Bwana. Katika yeye ninyi nanyi mnajengwa pamoja kuwa maskani ya Mungu katika Roho.” (Waefeso 2:11-22)

Siri ya Injili Yafunuliwa

“Kwa sababu hiyo, sasa siri ya Kristo imefunuliwa kwa mitume na manabii wake watakatifu katika Roho, ya kwamba Mataifa ni warithi pamoja nasi, na viungo vya mwili mmoja, na washiriki wa ahadi iliyo katika Kristo Yesu kwa njia ya Injili. Nalifanywa mhudumu wa Injili hii kwa kadiri ya kipawa cha neema ya Mungu, ili kuwahubiri Mataifa utajiri wake Kristo usiopimika, na kuwafunulia watu wote, ili kwa njia ya kanisa hekima ya namna nyingi ya Mungu ijulikane sasa kwa watawala na wenye mamlaka katika ulimwengu wa roho. Kwa sababu hiyo, nampigia Baba magoti yangu, ili awajalieni kuimarishwa kwa nguvu kwa Roho wake katika utu wenu wa ndani, ili Kristo akae mioyoni mwenu kwa njia ya imani, mkiwa na shina na msingi katika upendo, mpate kuwa na nguvu za kufahamu pamoja na watakatifu wote jinsi ulivyo upana na urefu na kimo na kina; na kuujua upendo wa Kristo ule utimilifu wa maarifa yote ya Mungu. Basi atukuzwe yeye awezaye kufanya mambo ya ajabu mno kuliko yote tuyaombayo au tuyawazayo, kwa kadiri ya nguvu itendayo kazi ndani yetu, atukuzwe katika Kanisa na katika Kristo Yesu hata vizazi vyote, hata milele na milele.” (Waefeso 3:1-21)

Maoni: Siri ya Kristo ni kwamba wokovu unapatikana kwa watu wote wanaoweka tumaini lao kwa Kristo na kutii ujumbe wake wa ukombozi, Injili ya Kristo.

Mwili, Nafsi na Roho

Basi, mimi niliye mfungwa kwa ajili ya Bwana, nawasihi mwenende kama inavyoustahili wito wenu mlioitiwa, kwa unyenyekevu wote na upole, kwa uvumilivu, mkichukuliana katika upendo, na kujitahidi kuuhifadhi umoja wa Roho katika kifungo cha amani. Kuna mwili mmoja na Roho mmoja - kama vile mlivyoitiwa kwenye tumaini moja la wito wenu - Bwana mmoja, imani moja, ubatizo mmoja, Mungu mmoja na Baba wa wote, aliye juu ya yote na katika yote na ndani ya yote. Lakini kila mmoja wetu alipewa neema kwa kadiri ya kipimo cha kipawa chake Kristo. Kwa hiyo, inasema, "Alipopaa juu, aliongoza jeshi la wafungwa, (Nafsi za haki zilizokufa kabla ya Kristo zikipaa kurudi kwa Mungu ambazo zilikuwa zimefungwa katika upande wa Paradiso wa Hadesi. Hades ikiwa ni makao ya roho za watu wawe wazuri au wabaya.) naye akawapa wanadamu zawadi." (Kwa kusema, “Alipaa,” ina maana gani isipokuwa kwamba alikuwa ameshuka pia sehemu za chini za dunia? Yeye aliyeshuka ndiye ambaye pia alipaa juu sana kuliko mbingu zote, ili avijaze vitu vyote.)” (Efe 4:1-10) Hilo linazungumziwa katika kitabu hiki. thebiblewayonline.com/HTML/BodySoulSpirit.html

Mitume, Manabii, Wainjilisti na Wachungaji wanaofundisha

“Akawapa mitume, manabii, wainjilisti, wachungaji na waalimu (tafsiri zingine amewapa wengine kuwa mitume, wengine wainjilisti na wengine kuwa wachungaji na waalimu), ili kuwatayarisha watakatifu kwa ajili ya kazi ya huduma, kwa ajili ya kuujenga mwili wa Kristo, hata na sisi sote tutakapoufikia umoja wa imani na kumfahamu sana Mwana wa Mungu, hata ku cheo cha utu uzima wa Kristo. tusiwe tena watoto wachanga, tukitupwa huku na huku na mawimbi, na kuchukuliwa na kila upepo wa elimu, kwa hila za wanadamu, kwa ujanja, tukizitumia njia za udanganyifu. Badala yake, tukisema kweli katika upendo, na tukue katika kila njia hata tumfikie yeye aliye kichwa, ndani ya Kristo, ambaye kutoka

kwake mwili wote unaunganika na kushikanishwa kwa kila kiungo ambacho unakamilishwa nacho, kila kiungo kinapofanya kazi ipasavyo, huufanya mwili ukue hata ujijenge wenyewe katika upendo.” (Waefeso 4:1-16)
Maoni: Neno “baadhi” (Kigiriki toús) linawatangulia mitume, manabii, wainjilisti na wachungaji lakini si kabla ya walimu kuonyesha wachungaji na walimu walikuwa kundi moja. Baadhi ya tafsiri zina wachungaji wanaofundisha. Maandishi yao yanatoa kazi yao - kuandaa watakatifu kwa kazi yao. Kuhubiri; kwa mfano, mahubiri ya mimbarini hayakutajwa katika Biblia lakini kazi ya kuhubiri Injili imejumuishwa katika kazi ya wainjilisti. Zaidi juu ya wachungaji wa mafundisho ya Mungu yanaweza kupatikana katika:

Ulikuwa nini na unapaswa kuwa nini
“Basi nasema neno hili, na nashuhudia katika Bwana, kwamba msienende tena kama watu wa Mataifa waenendavyo (Wamataifa hapa wanawakilisha wale walio nje ya Kristo), katika ubatili wa nia zao. akili zao zimetiwa giza, wametengwa na uzima wa Mungu kwa sababu ya ujinga uliomo ndani yao, kwa sababu ya ugumu wa mioyo yao. Wamekuwa wakaidi na wamejitoa kwenye uasherati, wenye pupa ya kufanya kila aina ya uchafu. Lakini hivyo sivyo ulivyojifunza Kristo! — mkidhani kwamba mmesikia habari zake na kufundishwa ndani yake, kama kweli ilivyo katika Yesu, kuuvua utu wenu wa kale, unaoambatana na mwenendo wenu wa kwanza, na ulioharibika kwa njia ya tamaa zenye udanganyifu, na kufanywa upya katika roho ya nia zenu, na kuvaa utu mpya, ulioumbwa kwa namna ya Mungu katika haki na utakatifu wa kweli. Kwa hiyo, tukiuondoa uongo, kila mmoja wenu aseme kweli na jirani yake, kwa maana tu viungo, kila mmoja kiungo cha mwenzake. Mwe na hasira na msitende dhambi; jua lisichwe na uchungu wenu bado haujawatoka, wala msimpe ibilisi nafasi. Mwivi asiibe tena, bali afadhali afanye bidii, akifanya kazi nzuri kwa mikono yake mwenyewe, ili apate kuwa na kitu cha kumgawia mtu mwenye uhitaji. Neno ovu lisitoke vinywani mwenu, bali lililo jema kwa ajili ya kujenga kadiri ifaavyo, ili liwape neema wanaosikia. Wala msimhuzunishe Roho Mtakatifu wa Mungu, ambaye kwa yeye mlitiwa muhuri hata siku ya ukombozi. Uchungu wote na ghadhabu na hasira na kelele na matukano yaondoke kwenu, pamoja na uovu wote. iweni wafadhili ninyi kwa ninyi, wenye huruma, mkasameheane kama na Mungu katika Kristo alivyowasamehe ninyi." (Waefeso 4:17-32)

Tembea kwa Upendo
Muwe waigaji wa Mungu, endeni katika upendo - epuka

- uasherati (ngono na mtu yeyote ambaye si mwenzi, uasherati).
- uchafu wote au tamaa (choyo -ibada ya pesa au vitu).
- uchafu wala mazungumzo ya kipumbavu wala mzaha usiofaa.
- usidanganywe na maneno matupu.
- usishirikiane nao; kwa maana wale watendao mazoea hawana urithi katika ufalme wa Kristo na Mungu.

Badala yake kuwe na shukrani

- enendeni kama wana wa nuru (maana tunda la nuru linapatikana katika kila lililo jema na la haki na la kweli).
- jaribuni kupambanua ni nini impendezayo Bwana.
- msishiriki katika matendo yasiyozaa ya giza, bali yafichueni. Kwa maana ni aibu hata kuyanena mambo wanayofanya kwa siri.

Angalia kwa makini jinsi unavyoishi,

- msiwe wajinga, bali mfahamu ni nini yaliyo mapenzi ya Bwana.
- msilewe kwa mvinyo, maana huo ni ufisadi.
- mjazwe Roho, mkisemezana kwa zaburi, na tenzi, na tenzi za rohoni, huku mkiimba na kumshangilia Bwana kwa mioyo yenu yote, na kumshukuru Mungu Baba siku zote na kwa mambo yote, katika jina la Bwana wetu Yesu Kristo; (Waefeso 5:1-21)

Mahusiano
“Enyi wake watiini waume zenu kama kumtii Bwana. Waume wanawajibika kwa familia kama Kristo ni wa kanisa, mwili wake. Basi kama vile kanisa linavyomtii Kristo, vivyo hivyo wake nao wanapaswa kuwatii waume zao katika kila jambo.

Maoni: "Wasilisha" haimaanishi hakuna sauti au majadiliano lakini usidharau au kudai - sema kutoka moyoni mwako kisha toa ruhusa kwa mume kuamua kulingana na ukweli na maoni akifanya kile ambacho ni bora kwa familia ya kimwili na hasa ya kiroho.

“Enyi waume, wapendeni wake zenu, kama Kristo naye alivyolipenda Kanisa, akajitoa kwa ajili yake, ili alitakase, akiisha kulisafisha kwa maji katika neno, apate kujiletea kanisa katika uzuri, lisilo na mawaa wala kunyanzi, wala lo lote kama hayo, ili liwe takatifu lisilo na mawaa. Kwa hiyo mwanamume atamwacha baba yake na mama yake naye ataambatana na mkewe, na hao wawili watakuwa mwili mmoja.

“Enyi watoto, watiini wazazi wenu katika Bwana. Waheshimu baba yako na mama yako (hii ndiyo amri ya kwanza yenye ahadi), ili upate heri, ukae siku nyingi katika nchi. Nanyi akina baba, msiwachokoze watoto wenu, bali waleeni katika adabu na adabu ya Bwana.”

“Watumwa (watumishi na wafanyakazi) watiini mabwana zenu wa kidunia kwa hofu na kutetemeka, kwa moyo wa unyofu, kama vile mngefanya Kristo; si kwa utumishi wa macho, kama wapendezao watu, bali kama watumishi wa Kristo, mkifanya mapenzi ya Mungu kwa moyo, mkitoa utumishi kwa nia njema, kama kwa Bwana, wala si kwa wanadamu, mkijua ya kuwa mema yo yote atendayo mtu, atayapokea hayo kutoka kwa Bwana, ikiwa ni mtumwa.

“Nanyi akina bwana, watendeeni vivyo hivyo, wala acheni kutisha, mkijua ya kuwa yeye aliye Bwana wao na wenu yuko mbinguni, wala hakuna upendeleo kwake. (Waefeso 5:22-6:9)

Jitayarishe Dhidi ya Majeshi Maovu ya Kiroho
"Vaeni silaha zote za Mungu, mpate kuweza kushindana juu ya nguvu za ulimwengu juu ya giza hili la sasa, juu ya majeshi ya pepo wabaya katika ulimwengu wa roho."

“Simameni imara mkiwa mmejifunga mshipi wa kweli, na kuvaa dirii ya haki kifuani. Mtegemee Mungu kwa kuchukua
a) ngao ya imani, ambayo kwa hiyo mwaweza kuizima mishale yote yenye moto ya yule mwovu;
b) kofia ya wokovu;
c) upanga wa Roho ambao ni neno la Mungu pamoja na sala zote na maombi."

Mambo Muhimu kutoka kwa Waefeso
- Siri ya Kristo ni Injili - wokovu kwa wanadamu wote wanaomwamini, kuweka tumaini lao kwake na kumtii.
- Mungu huwaweka wote wanaomtii Kristo katika Ufalme, Mwili wa Kristo, Kanisa Lake.
- Wale waliowekwa katika Kanisa la Kristo wanapaswa kukua hadi kuwa asili ya Mungu.
- Mahusiano hutegemea mtazamo wa kila mmoja kuwa na upendo wa Mungu.
- Jizungushe na silaha za Mungu ili kujilinda dhidi ya maovu ya Kiroho.

Swali - Je, ni faida gani za kuwa ndani ya Kristo?

WAFILIPI

Paulo na Timotheo, watumishi wa Kristo Yesu
kwa watakatifu wote katika Kristo Yesu huko Filipi

“Hili ndilo ombi langu: kwamba upendo wenu uzidi kuwa mwingi zaidi na zaidi katika ujuzi na kina cha ufahamu, ili mweze kupambanua lililo bora zaidi na mpate kuwa safi na bila lawama mpaka siku ya Kristo, mkiwa mmejazwa tunda la haki linalokuja kupitia Yesu Kristo—kwa utukufu na sifa ya Mungu.”
Maoni: Kupata ujuzi wa mapenzi ya Mungu kwa kujifunza neno Lake humsaidia mtu kutambua kilicho safi na kisicho na lawama. Funzo laweza kuwa la kibinafsi au mazungumzo pamoja na Wakristo wenzetu.

“Nataka ujue kile ambacho kimenipata kimesaidia sana kuendeleza injili. Imekuwa wazi katika walinzi wote wa ikulu na kwa watu wengine wote kwamba niko katika minyororo kwa ajili ya Kristo. Kwa sababu ya minyororo yangu, wengi wa ndugu katika Bwana wametiwa moyo kunena neno la Mungu kwa ujasiri zaidi na bila woga.” (Flp 1:12-14)

“Sitaaibika kwa vyovyote, Kristo atakwezwa katika mwili wangu, iwe kwa uzima au kwa kifo. Lo lote litakalotokea, jiendesheni kwa namna inavyostahili Injili ya Kristo iweni upendo uleule, mkiwa na roho moja na nia moja. Msitende neno lolote kwa kushindana wala kwa majivuno, bali kwa unyenyekevu na kuwahesabu wengine kuwa bora kuliko nafsi zenu. Kila mmoja wenu asiangalie mambo yake tu, bali pia mambo ya wengine. Mtazamo wako unapaswa kuwa sawa na ule wa Kristo Yesu. Fanyeni mambo yote bila kunung'unika wala kubishana, ili mpate kuwa watoto wa Mungu wasio na hatia na safi. (Flp 1:20-21; 27; 2:3-5; 14-15)

“Furahini katika Bwana! Jihadharini na hao mbwa, wale watendao maovu, wale wakatao nyama (Wayahudi). Kwa maana sisi tulio tohara (dhambi iliyoondolewa kwa utii), sisi tunaoabudu kwa Roho wa Mungu, na kujisifu katika Kristo Yesu, na ambao hatuutumainii mwili, ingawa mimi mwenyewe ninazo sababu za kuwa na uhakika huo. … mimi pia ni Myahudi wa kabila ya Benyamini, Mwebrania wa Waebrania; Farisayo ambaye alilitesa kanisa, bila dosari (kwa habari ya Sheria ya Musa). Lakini chochote cha kuwa Myahudi kilikuwa faida yangu sasa naona hasara kwa ajili ya Kristo. Nazihesabu kuwa takataka, ili nipate Kristo na kuonekana ndani yake, nisiwe na haki yangu mwenyewe ipatikanayo kwa sheria, bali ile ipatikanayo kwa imani iliyo katika Kristo, haki ile itokayo kwa Mungu, itokayo kwa imani.” (Flp 3:1-9)
Maoni: Wakeketaji wa mwili labda walikuwa ni Wayahudi wanaodai watu wa mataifa mengine watahiriwe kulingana na Sheria ya Musa ili wawe na ushirika.

“Jambo moja ninalofanya: nikiyasahau yaliyo nyuma na kuyachuchumilia yaliyo mbele, nakaza mwendo nifikie lengo, ili nipate tuzo ambayo kwayo Mungu aliniitia mbinguni katika Kristo Yesu.” (Flp 3:13-14)
Maoni: Usiishi katika urefu au kina cha zamani, lakini ishi kwa haki kwa ajili ya uzima wako wa milele wa siku zijazo.

“Jihadharini na wale wanaoishi kulingana na mtindo tuliokupa. Maana, kama nilivyokwisha kuwaambia mara nyingi, na sasa nasema tena kwa machozi, wengi wanaishi kama adui wa msalaba wa Kristo. Hatima yao ni uharibifu, mungu wao ni tumbo lao, na utukufu wao ni katika aibu yao. Akili zao ziko kwenye mambo ya duniani. Lakini uraia wetu uko mbinguni.” (Flp 3:17-20)
Maoni: Neno lililotafsiriwa “mfano” linatokana na neno la Kigiriki tupos linalomaanisha fundisho ambalo linajumuisha jumla na kiini (Thayer’s Greek Lexicon). “Adui wa msalaba” wanaonekana kuwa wale walioacha kuishi jumla na kiini cha mafundisho ya Kristo kwa kusitawisha sharti kwamba tendo fulani au imani lazima zifuatwe ili kuwa katika ushirika wao.

“Namsihi Euodia, namsihi Sintike wapatane wao kwa wao katika Bwana. Naam, nakuomba wewe mwenzangu mwaminifu, uwasaidie wanawake hawa walioshiriki pamoja nami katika kazi ya Injili, pamoja na Klementi na wafanyakazi wenzangu wengine, ambao majina yao yamo katika kitabu cha uzima.” (Flp 4:2-3)
Maoni: Maelezo maalum ya kutokubaliana kwa wanawake hawa haijulikani. Hoja ni kwamba Wakristo wanahitaji kutatua tofauti zao na sio kudai kwamba mambo lazima yawe kama yale ninayosema na kufanya.

“Msijisumbue kwa neno lo lote; bali katika kila neno kwa kusali na kuomba, pamoja na kushukuru, haja zenu na zijulikane na Mungu. Na amani ya Mungu, ipitayo akili zote, itawahifadhi mioyo yenu na nia zenu katika Kristo Yesu. Mambo yo yote yaliyo ya kweli, yo yote yaliyo ya staha, yo yote yaliyo sawa, yo yote yaliyo safi, yo yote yenye

kupendeza, yo yote yenye kupendeza, ikiwa ni kitu cho chote kilicho bora au chenye kusifiwa, yatafakarini hayo.” (Flp 4:5-9)

Mambo Muhimu kutoka kwa Wafilipi

- Tunapomruhusu Mungu atutumie kufanya mapenzi yake, basi Mungu anatawala maisha yetu na tunamtukuza.
- Ushirika unahitaji unyenyekevu badala ya kuzingatia maoni au tamaa za kibinafsi.
- Kila mmoja wenu asiangalie mambo yake mwenyewe tu, bali pia mambo ya wengine, huku ndiko kupendana.
- Kuanzisha na kuhitaji tafsiri ya kibinafsi ya maandiko husababisha kuacha au kujiondoa kutoka kwa msalaba wa Kristo.

Swali - Kwa nini mtu atafute kupata maarifa zaidi na kina cha ufahamu wa mapenzi ya Mungu?

WAKOLOSAI

“Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu, na Timotheo ndugu yetu, kwa ndugu watakatifu na waaminifu katika Kristo huko Kolosai. Tumesikia juu ya imani yenu katika Kristo Yesu na upendo mlio nao kwa watakatifu wote—imani na upendo unaotokana na tumaini ambalo mmewekewa akiba mbinguni na ambalo tayari mmesikia katika neno la kweli, injili ambayo imekuja kwenu. Mlijifunza kutoka kwa Epafra, mtumishi mwenzetu mpendwa.”

Maombi

“Tumekuwa tukimwomba Mungu akujaze ujuzi wa mapenzi yake kupitia hekima yote ya kiroho na ufahamu. Tunaomba haya ili mpate kuishi maisha yanayomstahili Bwana na kumpendeza katika kila namna: mkizaa matunda katika kila kazi njema, mkikua katika kumjua Mungu, mkiimarishwa kwa nguvu zote, kwa kadiri ya uweza wa utukufu wake, mpate kuwa na saburi kubwa na saburi.” (Kol 1:9-11)

“Naye alituokoa katika nguvu za giza, akatuleta na kutuingiza katika ufalme wa Mwana ampendaye, ambaye katika yeye tuna ukombozi, yaani, msamaha wa dhambi. Kwa kuwa katika yeye vitu vyote viliumbwa, vilivyo mbinguni na vilivyo juu ya nchi, vinavyoonekana na visivyoonekana, ikiwa ni viti vya enzi au uweza au watawala au mamlaka; vitu vyote viliumbwa na yeye na kwa ajili yake. Yeye amekuwako kabla ya vitu vyote, na vitu vyote hushikana katika yeye. Naye ndiye kichwa cha mwili, yaani, cha kanisa; yeye ndiye mwanzo na mzaliwa wa kwanza katika wafu, ili kwamba awe mtangulizi katika yote. Kwa kuwa ilipendeza utimilifu wake wote ukae ndani yake, na kwa yeye kuvipatanisha vitu vyote na nafsi yake, ikiwa ni vitu vilivyo juu ya nchi, au vilivyo mbinguni, kwa kufanya amani kwa damu yake iliyomwagika msalabani. (Kol 1:13-14; 16-20)

“Hapo zamani mlikuwa mmefarakana na Mungu na mlikuwa adui katika akili zenu kwa sababu ya mwenendo wenu mbaya. Lakini sasa amewapatanisha ninyi kwa mwili wa Kristo kwa njia ya mauti, ili awalete ninyi watakatifu mbele zake, bila mawaa wala mashitaka, mkidumu katika imani, mmeimarishwa, mkiwa thabiti, msitishwe na kuliacha lile tumaini lililo katika Injili. (Kol 1:21-23)

Maoni: Usipodumu katika imani hakutakuwa na upatanisho na Mungu.

Kusudi la Barua

“Kusudi langu ni kwamba wao (wote ambao hawajakutana na Paulo kibinafsi) watiwe moyo moyoni na kuunganishwa katika upendo, wapate kuwa na utajiri kamili wa ufahamu kamili, wapate kujua siri ya Mungu, yaani, Kristo, ambaye ndani yake hazina zote za hekima na ujuzi zimefichwa. Nawaambia haya ili mtu ye yote asiwadanganye kwa mabishano

matupu. Angalieni mtu asiwafanye mateka kwa elimu yake ya upuuzi na ya udanganyifu, inayotegemea mapokeo ya wanadamu na mafundisho ya awali ya ulimwengu huu badala ya Kristo. (Kol 2:2-5; 8)

“Katika yeye mlizikwa pamoja naye katika ubatizo na kufufuliwa pamoja naye kwa njia ya imani yenu katika nguvu za Mungu aliyemfufua kutoka kwa wafu. Mungu alikufanya hai pamoja na Kristo. Naye alitusamehe dhambi zetu zote, akiisha kuifuta ile sheria iliyoandikwa, pamoja na kanuni zake, iliyokuwa juu yetu, na yenye kupingana nasi; akauondoa, akaupigilia msalabani. akiisha kuzivua enzi na enzi, akazifanya kuwa kitu cha kushangaza, akizishangilia katika msalaba.” (Kol 2:11-15)

“Msiruhusu mtu yeyote awahukumu ninyi kwa kile mnachokula au kunywa, au kwa sababu ya sikukuu ya kidini, sherehe ya mwezi mpya au sabato. Hivi ni kivuli (Agano na Israeli) cha mambo yatakayokuja (Agano Jipya na wanadamu wote lililoanzishwa na Kristo); ukweli, hata hivyo, hupatikana katika Kristo. Usimruhusu yeyote anayefurahia unyenyekevu wa uwongo na ibada ya malaika akuzuie kupata tuzo. Mtu wa namna hiyo hueleza kwa kina sana juu ya yale aliyoyaona, na akili yake isiyo ya kiroho humletea kiburi na mawazo yasiyo na maana. Amepoteza uhusiano na Kichwa, ambaye kutoka kwake mwili wote ukitegemezwa na kushikanishwa kwa mishipa yake na mishipa yake hukua kadiri Mungu anavyoukuza.” (Kol 2:16-19)

“Kwa kuwa mlikufa pamoja na Kristo katika kuyashika mafundisho ya awali ya ulimwengu huu, kwa nini, kana kwamba bado ni wa ulimwengu huu, mwatii sheria zake: “Msishike! Onjeni! Haya yote yamekusudiwa kuangamia kwa matumizi, kwa sababu yanategemea maagizo na mafundisho ya wanadamu. Maagizo hayo kwa kweli yana muonekano wa hekima, pamoja na ibada yao ya kujitungia wenyewe, unyenyekevu wao usio wa kweli na kuutendea mwili kwa ukali, lakini hayana faida yoyote katika kuzuia tamaa zao za kimwili.” (Kol 2:20-23)

“Kwa kuwa mmefufuliwa pamoja na Kristo, yawekeni mioyo yenu katika yaliyo juu, Kristo aliko, ameketi mkono wa kuume wa Mungu.

- Yafikirini yaliyo juu, si mambo ya duniani.
- Basi, zifisheni zote za asili yenu ya kidunia: uasherati, uchafu, tamaa mbaya, tamaa mbaya na kutamani, ambayo ni ibada ya sanamu. Ulikuwa unatembea katika njia hizi, katika maisha uliyoishi hapo awali.
- Mnapaswa kuachana na mambo yote kama hayo
    - Hasira
    - Rage
    - Uovu
    - Kashfa
    - Lugha chafu.
    - Kudanganyana
- Lazima uvae
    - Huruma
    - Wema
    - Unyenyekevu
    - Upole
    - subira.
    - Vumilianeni
    - Sameheni malalamiko yoyote mnayoweza kuwa nayo dhidi ya mtu mwingine.
- Juu ya fadhila hizi zote weka
    - Upendo, unaowaunganisha wote katika umoja mkamilifu.
    - Amani ya Kristo itawale mioyoni mwenu
    - Kuwa na shukrani.
    - Neno la Kristo na likae kwa wingi ndani yenu mkifundishana na kuonyana kwa hekima yote huku mkiimba zaburi, nyimbo na tenzi za rohoni kwa shukrani mioyoni mwenu kwa Mungu.

- Kila mfanyalo, kwa neno au kwa tendo, fanyeni yote katika jina la Bwana Yesu, mkimshukuru Mungu Baba kwa yeye. (Kol 3:1-2; 5-10; 12-17)

Mahusiano

- Enyi wake, watiini waume zenu, kama ipasavyo katika Bwana.
- Enyi waume, wapendeni wake zenu na msiwe wakali kwao.
- Enyi watoto, watiini wazazi wenu katika kila jambo, kwa maana hilo humpendeza Bwana.
- Akina baba, msiwaudhi watoto wenu, wasije wakakata tamaa.
- Enyi watumwa, watiini mabwana zenu wa kidunia katika kila jambo; na kufanya hivyo, si tu wakati macho yao yanapokutazama na kupata kibali chao, bali kwa unyofu wa moyo na kicho kwa Bwana.
- Lolote mfanyalo, lifanyeni kwa moyo wote kama kumtumikia Bwana.
- Enyi mabwana, wapeni watumwa wenu haki na haki, kwa sababu mnajua kwamba nyinyi pia mna Bwana. (Kol 3:18-23; 4:1)

Mambo Muhimu kutoka kwa Wakolosai

- Upatanisho na Mungu unakataliwa kwa kutoendelea katika imani.
- Kuishi kila siku kwa kumpendeza Mungu ni daima katika imani.

Swali - Ni zipi funguo za umoja katika mahusiano kati ya mtu na mtu na mwanadamu kwa Mungu?

1 WATHESALONIKE

Kwa kanisa la Wathesalonike

“Sikuzote tunamshukuru Mungu kwa ajili yenu nyote tukiwataja katika sala zetu. Tunakumbuka daima mbele za Mungu na Baba yetu kazi yenu inayotokana na imani, taabu yenu mkichochewa na upendo, na uvumilivu wenu mkichochewa na tumaini katika Bwana wetu Yesu Kristo.” (1 Thes.1:1-3)

Upendo na Kutia Moyo Vimeonyeshwa
“Mkawa wafuasi wetu na wa Bwana; ijapokuwa mlipata mateso makali, mliupokea ujumbe huo kwa furaha mliyopewa na Roho Mtakatifu. ukawa kielelezo kwa waamini wote katika Makedonia na Akaya. (1 Thes.1:6-7)
Maoni: Kuteseka kwa ajili ya Kristo kunaweza kumsogeza mtu karibu Naye au kuwasukuma mbali ili kupunguza mfadhaiko na mkazo anaoona - ni chaguo.

“Tuliteswa hapo awali na kutukanwa huko Filipi, kama mjuavyo, lakini kwa msaada wa Mungu wetu tuliwahubirieni Injili yake licha ya upinzani mkali. Rufaa tuliyotoa haikutokana na makosa au nia chafu, wala hila. Badala yake, tulisema kama watu waliokubaliwa na Mungu kukabidhiwa Injili. Hatukujaribu kuwapendeza wanadamu bali Mungu, ambaye anajaribu mioyo yetu. Hatukuwahi kutumia maneno ya kujipendekeza, wala hatukuvaa kinyago ili kuficha uchoyo. Hatukutafuta sifa kutoka kwa wanadamu, si kutoka kwako au kwa mtu mwingine yeyote.” (1 Thes.2:2-6)

“Tuliwapenda ninyi sana hata tukafurahi kushiriki nanyi, si Injili ya Mungu tu, bali na maisha yetu pia, kwa sababu mmekuwa wapenzi sana kwetu. Hakika mnakumbuka taabu yetu na taabu zetu kwa kuwa tulifanya kazi usiku na mchana ili tusiwe mzigo kwa mtu yeyote tulipokuwa tukiihubiri Injili ya Mungu. Tulimtendea kila mmoja wenu kama vile baba anavyowatendea watoto wake mwenyewe, tukiwatia moyo, tukiwafariji, na kuwaonya nyinyi mpate kuishi maisha yanayompendeza Mungu, anayewaita ninyi kuingia katika ufalme wake na utukufu wake.” (1 Thes.2:8-9)

“Ninyi mkawa waigaji wa makanisa ya Mungu yaliyoko Uyahudi kwa kuwa mlipata mateso kutoka kwa watu wa nchi yenu wenyewe.” (1 The. 2:14)

"Tulipotengwa nawe kwa muda mfupi (ana kwa ana, si kwa mawazo), kwa tamaa yetu kubwa tulifanya kila jitihada ya kukuona - lakini Shetani alituzuia." (1 Thes.2:17-19)

“Tuliposhindwa kuvumilia tena, tuliona ni bora tuachwe peke yetu huko Athene. Tulimtuma Timotheo, ndugu yetu na mfanyakazi mwenzetu wa Mungu katika kueneza Habari Njema ya Kristo, ili awatie nguvu na kuwatia moyo katika imani yenu, ili mtu yeyote asifadhaishwe na majaribu hayo. Kwa kweli, tuliendelea kuwaambia kwamba tutateswa. Kwa sababu hiyo, nilimtuma Timotheo ili ajue kuhusu imani yenu. Niliogopa kwamba kwa namna fulani mjaribu angeweza kuwajaribu na jitihada zetu zingekuwa bure.” (1 Thes.3:1-5)

“Timotheo ametujia sasa hivi kutoka kwenu na ameleta habari njema kuhusu imani na upendo wenu. Tutawezaje kumshukuru Mungu vya kutosha kwa ajili yenu, kwa ajili ya furaha tuliyo nayo mbele za Mungu wetu kwa ajili yenu? Usiku na mchana twaomba kwa bidii ili tupate kuwaona tena na kutimiza kile kilichopungua katika imani yenu.” (1 Thes.3:6; 9-10)

“Bwana na awaongezee upendo wenu ninyi kwa ninyi na kwa wengine wote, kama upendo wetu unavyofanya kwenu. Na aimarishe mioyo yenu mpate kuwa bila lawama na watakatifu mbele za Mungu na Baba yetu wakati Bwana wetu Yesu atakapokuja pamoja na watakatifu wake wote.” (1 Thes.3:12-13)

“Ni mapenzi ya Mungu kwamba mpate kutakaswa (kutakaswa. kufanywa Takatifu-ISBE) kwamba mnapaswa kuepuka uasherati; Kila mmoja wenu ajifunze kuutawala mwili wake mwenyewe kwa utakatifu na heshima, si katika tamaa mbaya kama mataifa wasiomjua Mungu. na kwamba katika jambo hili mtu yeyote asimdhulumu ndugu yake au kumdhulumu. Bwana atawaadhibu wanadamu kwa dhambi zote kama hizo. Maana Mungu hakutuita tuwe najisi, bali tuishi maisha matakatifu. Kwa hiyo yeye anayekataa mafundisho haya hamkatai mwanadamu bali anamkataa Mungu anayewapa ninyi Roho wake Mtakatifu.” (1 Thes.4:3-8)

“Fanyeni kuwa nia yenu kuishi maisha ya utulivu, kujali mambo yenu wenyewe na kufanya kazi kwa mikono yenu, kama tulivyowaambia, ili maisha yenu ya kila siku yapate heshima ya watu wa nje na ili msiwe tegemezi kwa mtu yeyote.” (1 Thes.4:11-12)

Wafu katika Kristo
“Ndugu zangu, hatutaki mkose kufahamu wale wanaolala (wanaokufa), au kuhuzunika kama watu wengine wasio na matumaini. Tunaamini kwamba Yesu alikufa na kufufuka na hivyo tunaamini kwamba Mungu atawaleta pamoja na Yesu wale waliolala katika yeye. Kulingana na neno la Bwana mwenyewe, tunawaambia kwamba sisi ambao bado tuko hai, ambao tutabaki hadi kuja kwake Bwana (Kuja kwa 2), hakika hatutawatangulia wale ambao wamelala. Kwa maana Bwana mwenyewe atashuka kutoka mbinguni pamoja na mwaliko, na sauti ya malaika mkuu, na parapanda ya Mungu; nao waliokufa katika Kristo watafufuliwa kwanza. Baada ya hayo, sisi tulio hai, tuliosalia, tutanyakuliwa pamoja nao katika mawingu, ili tumlaki Bwana hewani, ili tuwe pamoja na Bwana milele.” (1 Thes.4:13-18)

“Ninyi mwajua ya kuwa siku ya Bwana itakuja kama mwivi usiku. ... Lakini ninyi, akina ndugu, hamko gizani hata siku hii iwapate kama mwizi. Ninyi nyote ni wana wa nuru na wana wa mchana. Sisi si wa usiku wala wa giza. Basi, tusiwe kama wengine, bali tuwe waangalifu na wenye kiasi. … Kwa hiyo farijianeni na kujengana kila mmoja na mwenzake, kama vile mnavyofanya. Kuishi kwa amani na kila mmoja. Waonye walio wavivu, watie moyo waoga, wasaidie walio dhaifu, uwe na subira kwa kila mtu. Hakikisha kwamba hakuna mtu anayelipa ubaya kwa ubaya, lakini kila wakati jaribu kuwa wema kwa kila mmoja na kwa kila mtu. Furahini siku zote; omba daima; shukuruni kwa kila jambo; maana hayo ni mapenzi ya Mungu kwenu katika Kristo Yesu.” (1 Thes.5:2-21)
Maoni: Onya wale ambao hawana kazi inaweza kumaanisha wale ambao wanaweza kufanya kazi ili kujipatia mahitaji lakini hawafanyi hivyo. Inaweza pia kumaanisha kutofanya kile ambacho Mungu anataka kwa watumishi Wake wote kufanya; kwa mfano, kutangaza injili.

“Msiuzime moto wa Roho; usidharau unabii. Jaribu kila kitu. Shikilia lililo jema. Jiepusheni na kila aina ya uovu.”

Kwa somo la “Mwili, Nafsi na Roho Huenda Wapi Unapokufa?thebiblewayonline.com/HTML/BodySoulSpirit.html

Mambo Muhimu ya 1 Wathesalonike

- Upendo kwa wafanyakazi wenzako unaendelea kukua hata wanapotengana.
- Kuonyesha upendo kunatia moyo sana.
- Inapowezekana, ondoa wasiwasi na wasiwasi mwingine.

Swali - Mkristo anapaswa kujitahidi nini - nia ya maisha yake?

2 WATHESALONIKE

“Paulo anawaambia Wathesalonike kwamba anajivunia uvumilivu wao katika mateso yote. Haya yote ni ushahidi kwamba hukumu ya Mungu ni ya haki, na matokeo yake utahesabiwa kuwa unastahili ufalme wa Mungu. Atawalipa dhiki wale wanaowatesa ninyi na kuwapa kitulizo ninyi mnaoteseka, na sisi pia.” (2 Thes.1:4)

Wasiwasi kuhusu Ujio wa Pili

“Haya yatatukia wakati Bwana Yesu atakapofunuliwa kutoka mbinguni katika mwali wa moto pamoja na malaika zake wenye nguvu (Mwisho wa nyakati, Ujio wa 2). Atawaadhibu wale wasiomjua Mungu na wasioitii Injili ya Bwana wetu Yesu. Wataadhibiwa kwa maangamizi ya milele na kufungiwa nje ya uwepo wa Bwana na kutoka kwa ukuu wa uweza wake siku ile atakapokuja kutukuzwa katika watu wake watakatifu na kustaajabishwa kati ya wale wote walioamini. Hii ni pamoja nanyi, kwa sababu mliamini ushuhuda wetu kwenu.” (2 Thes.1:5-10)

“Kuhusu kuja kwa Bwana wetu Yesu Kristo na kukusanywa kwetu kwake, msifadhaike kwa urahisi au kutishwa na unabii fulani, ripoti au barua inayodhaniwa kuwa imetoka kwetu, ikisema kwamba siku ya Bwana tayari imekuja. Usikubali mtu yeyote akudanganye kwa maana siku hiyo haitakuja mpaka uasi (kuanguka, ukengeufu, ukengeufu (Thayer's Greek Lexicon)) utokee na mtu wa uasi (mtu wa uharibifu kabisa - Thayer) afunuliwe, mtu aliyehukumiwa kuangamizwa. Yeye atapinga na kujiinua juu ya kila kiitwacho Mungu au kuabudiwa, hata kujiweka mwenyewe katika hekalu la Mungu, akijitangaza mwenyewe kuwa Mungu. (2 Thes.2:1-4)

Maoni: Kujitenga au kuasi kunaweza kutokea tu kwa wale walio katika kundi fulani. Katika hali hii ni kuanguka kwa wale walio katika Kristo.

“Je, hamkumbuki kwamba nilipokuwa nanyi niliwaambia mambo haya? Na sasa mnajua kinachomzuia, ili afunuliwe kwa wakati wake. Maana ile siri ya uasi sasa inatenda kazi; lakini yule anayezuia sasa ataendelea kufanya hivyo mpaka atakapoondolewa. Ndipo atakapofunuliwa yule mwasi, ambaye Bwana Yesu atampindua kwa pumzi ya kinywa chake na kumwangamiza kwa uzuri wa kuja kwake. Kuja kwa yule mwovu kutakuwa kwa mujibu wa kazi ya Shetani inayoonyeshwa katika kila aina ya miujiza ya uwongo, ishara na maajabu, na katika kila aina ya uovu unaowapotosha wale wanaoangamia. Wanaangamia kwa sababu walikataa kuipenda kweli na hivyo kuokolewa. Kwa sababu hiyo, Mungu huwaletea nguvu ya upotevu ili wauamini uwongo na wahukumiwe wote ambao hawakuiamini kweli, bali walipendezwa na uovu.” (2 Thes.2:5-12)

Maoni: Wale wanaosikia ukweli wana chaguo la kukubali au kukataa. Wakristo kila mahali wanahitaji kuona kwamba ujumbe Wake unatangazwa.

“Lakini imetupasa kumshukuru Mungu sikuzote kwa ajili yenu, ndugu mliopendwa na Bwana, kwa maana Mungu aliwateua tangu mwanzo mpate kuokolewa kwa kazi ya kutakaswa na Roho, na kwa kuiamini kweli. Aliwaita ninyi kupitia Injili yetu, ili mpate kushiriki katika utukufu wa Bwana wetu Yesu Kristo. Kwa hiyo, ndugu, simameni imara na mshike yale mafundisho tuliyowapeni, ama kwa maneno au kwa barua.” (2 Thes.2:13-15)

“Hatimaye, ndugu, tuombeeni ili ujumbe wa Bwana uenee haraka na kuheshimiwa kama vile ninyi. Na ombeni ili tuokolewe kutoka kwa watu waovu na waovu, kwa maana si wote wanaoamini. Lakini Bwana ni mwaminifu, naye atawatia nguvu na kuwalinda na yule mwovu.” (2 Thes.3:1-3)

“Jiepusheni na kila ndugu ambaye ni mvivu na haishi kulingana na mafundisho mliyopokea kutoka kwetu. Msiwe mzigo kwa yeyote kati yenu. Tulikupa sheria hii: "Ikiwa mtu hataki kufanya kazi, basi asile." Tunasikia kwamba baadhi yenu hawana kazi. Baadhi yenu ni wavivu, hawana shughuli; lakini wahusika. Wahimize kutulia na kuchuma wanachokula.” (2 Thes.3:6-13)
Maoni: Wakristo wenye uwezo wanahitaji kujiruzuku wao wenyewe, familia zao na wale walio na mahitaji badala ya wale ambao wanaweza lakini hawawezi.

“Kama mtu ye yote hatatii maagizo yetu katika barua hii, mtahadharini sana naye. Usishirikiane naye, ili apate kuona haya. Lakini msimwone kuwa ni adui, bali mwonye kama ndugu.” (2 Thes.3:13-14)

Jambo kuu kutoka kwa 2 Wathesalonike

- Usipotoshwe na mafundisho ya Wakristo fulani wanaoripotiwa kwamba yanaonekana kuwa ya kweli lakini yanapingana na mafundisho ya Kristo au mitume Wake. Ni lazima mtu amjue Kristo na mafundisho yake ili asipotoshwe.

Swali - Nini kinatokea kwa Wakristo baada ya kufa?

1 TIMOTHEO

Paulo, mtume wa Kristo Yesu
kwa Timotheo mwanangu halisi katika imani.
“Niliwasihi ukae Efeso ili kuwaamuru watu fulani wasifundishe tena mafundisho ya uongo, wala wasijishughulishe tena na hadithi na nasaba zisizo na mwisho. Lengo la amri hii ni upendo utokao katika moyo safi na dhamiri njema na imani isiyo na kifani. Wengine walijitenga na haya na kugeukia mazungumzo yasiyo na maana.” (1 Timotheo 1:3-7)
Maoni: “Waliotangatanga” walikuwa Wakristo ambao inaonekana walimwacha Kristo na kurudi kwenye Dini ya Kiyahudi.
Maoni: Nasaba ilikuwa na mizizi mirefu katika utamaduni wa Wayahudi. Walikuwa wakimtazamia Masihi wa ukoo uliothibitishwa wa Daudi ambaye angerudisha Israeli kama ufalme wa kidunia wenye nguvu kama ulivyokuwa ufalme wa Daudi. Kumbukumbu hizi za ukoo ziliharibiwa na uharibifu wa Warumi wa Hekalu lao na Yerusalemu mnamo AD 70. Kwa hiyo, hakuna njia ya kuthibitisha kwamba kuna "masihi" mwingine wa uzao wa Daudi.

Wavunja Sheria na Sheria
“Sheria haijawekwa kwa ajili ya wenye haki, bali kwa ajili ya wahalifu na waasi, wasiomcha Mungu na wenye dhambi, wasio watakatifu na wasiomcha Mungu; kwa ajili ya wale wauao baba zao au mama zao, wauaji, wazinzi na wapotovu, wafanya biashara ya utumwa na waongo na waapaji uongo, na kwa ajili ya kitu kingine chochote ambacho ni kinyume cha mafundisho yenye uzima ambayo yanapatana na injili ya utukufu wa Mungu aliyebarikiwa.

"Kristo Yesu alikuja ulimwenguni kuokoa wenye dhambi - ambao mimi ni mbaya zaidi wao. Lakini kwa ajili hiyohiyo nalionyeshwa rehema, ili ndani yangu mimi, mwenye dhambi mkuu, Kristo Yesu aonyeshe uvumilivu wake usio na kikomo, niwe kielelezo kwa wale watakaomwamini na kupata uzima wa milele." (1 Timotheo 1:17)

Kumkataa Kristo
"Mwanangu Timotheo, pigana vita vilivyo vizuri, ukishikamana na imani na dhamiri njema. Wengine wamewakataa na hivyo wameiharibu imani yao miongoni mwao wamo Humenayo na Aleksanda, ambao nimewakabidhi kwa Shetani ili wafundishwe wasimtukane Mungu." (1 Timotheo 1:18-20)
Maoni: Wale ambao wamevunjilia imani yao ni wale ambao baada ya kuwa katika Ufalme wa Kristo wanamkataa Kristo kama mwokozi wao, hivyo si Mkristo mwaminifu tena katika Mwili wa Kristo.

Matendo Yanayompendeza Mungu
"Basi, kabla ya mambo yote, nataka dua, na sala, na maombezi, na shukrani, zifanyike kwa ajili ya kila mtu kwa ajili ya wafalme na wote wenye mamlaka, tuishi maisha ya amani na utulivu katika utauwa wote na ustahivu." (1 Timotheo 2:1-2)

"Mungu Mwokozi wetu, anataka watu wote waokolewe na kupata ujuzi wa kweli. Kwa maana kuna Mungu mmoja na mpatanishi mmoja kati ya Mungu na wanadamu, mwanadamu Kristo Yesu, ambaye alijitoa mwenyewe kuwa ukombozi kwa ajili ya watu wote, ushuhuda huo ambao umetolewa kwa wakati wake." (1 Timotheo 2:3-7)

"Nataka wanaume kila mahali kuinua mikono takatifu katika maombi, bila hasira au mabishano."
Maoni: "Mikono mitakatifu" ni mikono isiyotiwa doa na isiyotiwa unajisi na dhambi, isiyo na uovu. (Leksikoni ya Kigiriki ya Thayer)

"Tena nataka wanawake wajivike kwa mavazi ya kujisitiri, kwa adabu na adabu, si kwa kusuka nywele, wala kwa dhahabu na lulu, wala kwa mavazi ya thamani, bali kwa matendo mema, yawapasao wanawake wanaokiri kumwabudu Mungu." (1 Timotheo 2:8-10)
Maoni: Katika tamaduni za Kigiriki/Kirumi nywele za mwanamke zilikuwa sehemu yenye matamanio ya mwili wake. Kupambwa kwa 'nywele zilizosokotwa na dhahabu au lulu au mavazi ya gharama kubwa' kulikazia uangalifu wa mali yake na uasherati na 'haifai kwa wanawake wanaodai kuwa watauwa.' Wanawake wamevaa katika karne ya kwanza Roma na Ugiriki inajadiliwa katika
thebiblewayonline.com/HTML/Women.html#Vazi la Wanawake na Kufunika Kichwa)

"Mwanamke na ajifunze katika utulivu na unyenyekevu kamili. Simruhusu mwanamke kufundisha au kuwa na mamlaka juu ya mwanamume; lazima akae kimya. Kwa maana Adamu ndiye aliyeumbwa kwanza, kisha Hawa. Wala si Adamu aliyedanganywa; mwanamke ndiye aliyedanganywa na akawa mwenye dhambi. Lakini wanawake wataokolewa kwa kuzaa, ikiwa watadumu katika imani, upendo na utakatifu pamoja na kustahili." (1 Timotheo 2:11-15)
Maoni: Mafundisho ya mwanamke si ya kuwa mhadhara kama mwenye mamlaka bali mpole, mpole na anayependelea mtu mwingine akionyesha heshima yake kwa wote hasa mume wake na viongozi wa kanisa. Hatakiwi kujaribu kumtawala mumewe kwa sababu ya nafasi yake ya kuongoza katika kujisalimisha kwa Shetani katika bustani.

Viongozi wa Makutano
"Ikiwa mtu yeyote anaweka moyo wake juu ya kuwa mwangalizi, (wale wanaolinda, pia walinzi, walezi, wachungaji, wazee) anatamani kazi nzuri. Basi imempasa askofu awe mtu asiyelaumika, mume wa mke mmoja tu, mwenye kiasi, mwenye kiasi, mwenye kustahiwa, mkaribishaji-wageni, awezaye kufundisha, asiyependa ulevi, asiwe mkorofi, bali mpole, asiwe mgomvi, asiwe mpenda fedha. Anapaswa kuisimamia vyema familia yake mwenyewe na kuona kwamba watoto wake wanamtii kwa heshima ifaayo. (Ikiwa mtu yeyote hajui kuisimamia familia yake mwenyewe, atawezaje kulitunza kanisa la Mungu?) Asiwe mwongofu wa hivi karibuni, la sivyo anaweza kuwa na majivuno na kuanguka chini

ya hukumu sawa na shetani. Imempasa pia kuwa na sifa njema kwa watu walio nje, asije akaanguka katika aibu na katika mtego wa Ibilisi. (1 Timotheo 3:1-7)

Maoni: Kadhaa hutafsiri "kazi bora" kama kazi inayoonekana kuwa sahihi zaidi kama neno la Kigiriki ni érgou - likimaanisha kitendo, tendo au kazi, si ofisi au cheo.

Maoni: Sifa, katika jedwali lililo hapa chini, za wale wanaotamani kuwa mlinzi, mwangalizi, zimepangwa pamoja na zile za Tito pamoja na maoni ya mkusanyaji kuhusu maana inayowezekana. Mungu alibainisha aina ya wachungaji, walinzi, waangalizi anaowataka kwa kutumia maneno yafuatayo.

poimeni- mtoaji wa lishe ya kiroho na mlinzi dhidi ya hatari.

episkopeés, mlinzi, mlinzi, mtu anayewatahadharisha wengine juu ya hatari inayongoja au mtu anayechunga - mwangalizi.

presbuteros- kivumishi cha kuashiria umri mkubwa, mtu mwenye umri mkubwa - ukomavu wa kiroho.

Tabia (sifa)	Maana inayowezekana
shikilia kwa uthabiti ujumbe	kuwa mwaminifu kwa Kristo na kumjua Yeye na mafundisho ya mitume wake
juu ya aibu	si wazi kukemea
sifa nzuri, asiye na hatia	sifa nzuri na watu wa nje
mume wa mke mmoja	sio mwenye wake wengi
kiasi, akili timamu	hutumia uamuzi mzuri
mwenye kujidhibiti mwenye nidhamu	nidhamu, si kanuni legelege
heshima	utaratibu, tabia nzuri
mkarimu	hushughulikia mahitaji ya wengine
uwezo wa kufundisha (apt KJV)	nguvu katika mawasiliano
sio kulewa	usinywe pombe kupita kiasi hakuna mgomvi
sio mshambuliaji (jeuri)	si ya mapigano au hasira ya haraka
mpole	fadhili na kujali wengine
sio mgomvi	si mgomvi, mtu anayebishana
si mchoyo	haitanguliza vitu vya kimwili
kusimamia familia yake mwenyewe	familia inaishi ndani ya mapato - sio ubadhirifu
usiwe mwongofu wa hivi majuzi	haja ya kukabiliana na majaribu kama Mkristo
watoto wasiofunguliwa mashtaka ya kuwa wakali na wasiotii	watoto si waasi awe Mkristo au si Mkristo

“Wazee waongozao vema mambo ya kanisa wanastahili heshima maradufu, hasa wale ambao kazi yao ni kuhubiri na kufundisha. Maana Maandiko Matakatifu yasema: "Usimfunge ng'ombe kinywa anapopura nafaka," na "Mfanyakazi anastahili ujira wake." Usikubali shtaka dhidi ya mzee isipokuwa likiletwa na mashahidi wawili au watatu. Watendao dhambi watakemewa hadharani, ili na wengine wapate kuonywa.” (1 Timotheo 5:17-20)

“Watumishi hao wanapaswa kustahili heshima, wanyofu, wasiotumia mvinyo nyingi, si kutafuta mapato ya aibu; wala hakuna chochote dhidi yao.”

“Vivyo hivyo wake zaowawe wanawake wanaostahili heshima, si wasemaji wenye nia mbaya bali wenye kiasi na wenye kutegemeka katika kila jambo.” 1 Timotheo 3:11

Maoni: “Vivyo hivyo wake zao” haimo katika maandishi ya Kigiriki. YLT ina "Vivyo hivyo wanawake wastahivu, si wasingiziaji, wakesha, waaminifu katika mambo yote." RSV ina "Vivyo hivyo wanawake na wawe wastahivu, wasiwe wasingiziaji, bali wa kiasi, waaminifu katika mambo yote."

“Shemasi lazima awe mume wa mke mmoja tu na anapaswa kuwasimamia watoto wake na nyumba yake vema. Wale ambao wametumikia vyema hupata msimamo bora na uhakikisho mkubwa katika imani yao katika Kristo Yesu.”
Maoni: Neno la Kigiriki diakonos lililotafsiriwa kama “shemasi” (mtumishi kwa Kiingereza na mhudumu katika Kilatini) haliegemei kijinsia na linamaanisha mtu anayetekeleza maagizo ya mwingine, mtekelezaji wa shughuli, mhudumu, msaidizi - mwanamume au mwanamke. (Thayer Kigiriki Lexicon)
Maoni: Diakonos au lahaja zake zimetumika mara 28 katika Agano Jipya moja ambayo inarejelea Pheobe (mtumishi wa kike bila dalili kwamba alitimiza mahitaji yaliyotajwa hapo juu) na mara mbili kama shemasi katika Wafilipi 1:1.
Maoni Diakonos ni watumishi wanaofanya kazi za watumishi au kazi, sio ofisi au nafasi. Njia rahisi zaidi ya kufafanua kazi ya diakonos ni kwa maana yake ya mtumishi. Kwa hiyo, kila Mkristo ni diakonos. Wale walio na sifa hizi (sifa) zilizotajwa huonekana kusaidia wale wanaolichunga kutaniko.

“Ijapokuwa natumaini kuja kwako upesi, nakuandikia maagizo haya, ili nikichelewa, upate kujua jinsi iwapasavyo watu kuenenda katika nyumba ya Mungu, ambayo ni kanisa la Mungu aliye hai, nguzo na msingi wa kweli. Zaidi ya maswali yote, siri ya utauwa ni kuu: Alionekana katika mwili, akathibitishwa na Roho, akaonekana na malaika, akahubiriwa katika mataifa, akaaminiwa ulimwenguni, akachukuliwa juu katika utukufu. (1 Timotheo 3:12-16)

Kumwacha Kristo
“Roho anena waziwazi ya kwamba nyakati za mwisho wengine watajitenga na imani, na kufuata roho zidanganyazo, na mafundisho ya mashetani. Mafundisho hayo huja kwa njia ya waongo wanafiki, ambao dhamiri zao zimechomwa moto kama vile chuma cha moto. Wanawakataza watu kuoa na kuwaamuru wajiepushe na vyakula fulani, ambavyo Mungu aliviumba vipokewe kwa shukrani na wale wanaoamini na wanaojua ukweli. Kwa maana kila alichoumba Mungu ni chema, wala hakuna kitu cha kukataliwa, kama kikipokewa kwa shukrani, kwa kuwa kimetakaswa kwa neno la Mungu na kwa maombi." (1 Timotheo 4:1-5)

Watumishi kwa Ujumla
"Usimkemee mtu mzee kwa ukali; msihi kama baba yako." (1 Timotheo 5:1)
"Watende vijana kama ndugu, wanawake wazee kama mama, na wanawake vijana kama dada, kwa usafi kabisa." (1 Timotheo 5:2)

“Usijihusishe na ngano za watu wasiomcha Mungu na hadithi za vikongwe; bali jizoeze kuwa mcha Mungu.” (1 Timotheo 5:7)

“Kwa maana mazoezi ya kimwili yafaa kidogo, lakini utauwa hufaa kwa mambo yote, yaani, unayo ahadi ya uzima wa sasa, na ule ujao.” (1 Timotheo 5:8)

"Wekeni tumaini lenu kwa Mungu aliye hai, ambaye ni Mwokozi wa watu wote, na hasa wale waaminio." (1 Timotheo 5:9)

“Lazima sana na ufundishe mambo haya. Usikubali mtu yeyote akudharau kwa sababu wewe ni kijana, bali uwe kielelezo kwa waaminio katika usemi, maisha, upendo, imani na usafi. Mpaka nitakapokuja, fanya bidii katika kusoma Maandiko hadharani, kuhubiri na kufundisha. Usiache kuitumia zawadi yako, uliyopewa kwa ujumbe wa kinabii wakati baraza la wazee lilipoweka mikono juu yako.” (1 Timotheo 4:10-15)

“Uwe na bidii katika mambo hayo; jitoe kabisa kwao, ili kila mtu aone maendeleo yako. Tazama maisha yako na mafundisho yako kwa karibu. Dumu katika hayo, kwa maana ukifanya hivyo, utajiokoa wewe mwenyewe na wale wakusikiao pia.” (1 Timotheo 5:15-16)

“Nakuagiza mbele za Mungu, na mbele za Kristo Yesu, na mbele za malaika wateule, uyashike maagizo haya pasipo upendeleo, wala usifanye neno lo lote kwa upendeleo. (1 Timotheo 5:21)

"Jiweke safi." (1 Timotheo 5:22)

"Usiwe na haraka katika kuwekea mikono, wala usishiriki dhambi za wengine." (1 Timotheo 5:24)

“Dhambi za watu wengine ni dhahiri, zikiwatangulia hukumuni; dhambi za wengine hufuata nyuma yao. Vivyo hivyo matendo mema yanaonekana wazi, na hata yale yasiyokuwako hayawezi kufichika.” (1 Timotheo 5:25)

Wajane
Ikiwa mjane ana watoto au wajukuu, hawa wanapaswa kujifunza kwanza kabisa kuweka dini yao (dini ingeweza kutafsiriwa kuwa ibada au heshima) katika matendo kwa kutunza familia zao wenyewe na hivyo kuwalipa wazazi na babu na babu zao.

Yule mjane ambaye kweli ni mhitaji na aliyeachwa peke yake (bila mtu wa kuwashughulikia mahitaji yao) huweka tumaini lake kwa Mungu na huendelea kusali na kumwomba Mungu usiku na mchana.

Mjane anayeishi kwa anasa amekufa hata akiwa hai (yaonekana wajane hawa hawaweki tumaini lao kwa Mungu).

Mtu ye yote asiyewatunza jamaa zake, na hasa jamaa zake wa karibu, ameikana imani, na ni mbaya kuliko mtu asiyeamini.

Hakuna mjane anayeweza kuwekwa kwenye orodha ya wajane isipokuwa akiwa zaidi ya miaka sitini, amekuwa mwaminifu kwa mumewe, na anajulikana sana kwa matendo yake mema, kama vile kulea watoto, kuonyesha ukarimu, kuosha miguu ya watu wa Mungu, kuwasaidia walio katika shida na kujitolea katika kila aina ya matendo mema.

Kuhusu wajane vijana, usiwaweke kwenye orodha kama hiyo. Kwa maana tamaa zao za kimwili zinaposhinda kujitolea kwao kwa Kristo, wanataka kuoa. Hivyo, wanajiletea hukumu, kwa sababu wamevunja ahadi yao ya kwanza. Isitoshe, wanakuwa na mazoea ya kuwa wavivu na kuzunguka-zunguka nyumba kwa nyumba. Wala si tu kwamba wanakuwa wavivu, bali pia ni wachongezi na wajishughulisha, wakisema yasiyowapasa. Kwa hiyo, nawashauri wajane ambao ni vijana waolewe, wazae watoto, wasimamie nyumba zao na wasimpe adui nafasi ya kukashifu. Wengine kwa kweli tayari wamekengeuka na kumfuata Shetani. (1 Timotheo 5:1-15)

Ikiwa mwanamke aliye mwamini ana wajane katika jamaa yake, na anapaswa kuwasaidia na lisiache kanisa lilemewe nao, ili kanisa liweze kuwasaidia wajane hao ambao kweli ni wahitaji. (1 Timotheo 5:16)

Wajane inajadiliwa katika
thebiblewayonline.com/HTML/widows.html.

Kazi - Utumwa na Ajira
“Wote walio chini ya nira ya utumwa wanapaswa kuwaona bwana zao kuwa wanastahili heshima kamili, ili jina la Mungu na mafundisho yetu yasitukanwe. Wale walio na mabwana waaminio hawapaswi kuwaheshimu kidogo kwa sababu wao ni ndugu. Badala yake, wanapaswa kuwatumikia vyema zaidi, kwa maana wale wanaofaidika na huduma yao ni waumini, na wapendwa wao. Hayo ndiyo mambo utakayowafundisha na kuwahimiza.” (1 Timotheo 6:1-2)
Maoni: Haijalishi hali yako katika maisha ni lazima uishi ili kumtukuza Mungu. Wafanyakazi lazima wafanye kazi waliyoajiriwa kufanya na kisha zaidi - kwenda hatua ya ziada.

Kupenda mali

“Mtu ye yote akifundisha mafundisho ya uwongo, wala hakubaliani na mafundisho yenye uzima ya Bwana wetu Yesu Kristo, na mafundisho ya utauwa, huyo ni mwenye majivuno wala haelewi neno lo lote. Anapendezwa isivyofaa katika mabishano na ugomvi kuhusu maneno ambayo hutokeza husuda, ugomvi, maongezi mabaya, shuku mbaya na ugomvi wa daima kati ya watu wenye akili potovu, ambao wameibiwa ukweli na wanaofikiri kwamba utauwa ni njia ya kupata pesa.”
Maoni: Kuna wanaume wasio waaminifu katika kila nyanja ya maisha. Kwa hiyo, Wakristo wote wahitaji kutafuta kweli kutokana na mafunzo ya kibinafsi ya Biblia na mazungumzo pamoja na Wakristo wenzao waaminifu na wanaotumainiwa ili kujua neno la Mungu ili kukanusha mafundisho ya uwongo na kufichua mwalimu wa mafundisho hayo.

“Lakini utauwa pamoja na kuridhika ni faida kubwa. Kwa maana hatukuja na kitu duniani, wala hatuwezi kutoka na kitu kutoka humo. Lakini tukiwa na chakula na mavazi, tutaridhika na vitu hivyo. Watu wanaotaka kutajirika huanguka katika majaribu na mtego na tamaa nyingi za kipumbavu na zenye kudhuru ambazo hutumbukiza watu katika uharibifu na uharibifu. Maana shina moja la mabaya ya kila namna ni kupenda fedha. Baadhi ya watu kwa kuwa na tamaa ya fedha, wamefarakana na imani na kujichoma kwa huzuni nyingi. Jikimbie na haya yote; ukafuate haki, utauwa, imani, upendo, saburi, upole." (1 Timotheo 6:3-11)

“Piga vile vita vizuri vya imani. Shika uzima wa milele ambao uliitiwa ulipoungama maungamo mazuri mbele ya mashahidi wengi. Mbele ya Mungu, anayevipa vitu vyote uzima, na mbele ya Kristo Yesu, ambaye alitoa ushuhuda mzuri mbele ya Pontio Pilato, nakuagiza uishike amri hii pasipo doa wala lawama, mpaka kufunuliwa kwake Bwana wetu Yesu Kristo, ambayo Mungu ataileta kwa wakati wake, Mungu, aliyebarikiwa na Mtawala wa pekee, Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana, ambaye peke yake ndiye asiyeweza kuharibika, asiyeweza kuona, asiyeweza kuona, ambaye ameona mwanga, na asiyeweza kuona. Heshima na uwezo una yeye milele.” (1 Tim 6:10-12)

“Walio matajiri katika ulimwengu huu wa sasa uwaagize wasijivune, wala wasiweke tumaini lao katika mali isiyoweza kutegemewa, bali wamtumaini Mungu, atupaye kila kitu kwa wingi ili tuvitumie kwa furaha. Waamuru watende mema, wawe matajiri katika matendo mema, wawe wakarimu na tayari kushiriki. Kwa njia hiyo watajiwekea hazina iwe msingi imara kwa wakati ujao, ili wapate uzima ambao ni uzima wa kweli.” (1 Tim 6:11-19)

“Linda kile ulichokabidhiwa. Jiepushe na mazungumzo yasiyo ya kimungu na mawazo yanayopinga ule uitwao ujuzi kwa uwongo, ambao wengine wamekiri na kwa kufanya hivyo wamefarakana na imani.”

Mambo Muhimu kutoka kwa 1 Timotheo
- Baadhi ya Wakristo wamevunjikiwa na meli na kuacha imani yao - Shetani ameshinda.
- Mwonekano wa nje wa mtu haupaswi kusababisha tamaa mbaya.
- Wakristo wanapaswa kujua aina ya maisha ya kiroho ambayo wachungaji wao (walinzi, walinzi) wanaishi ili wawe tayari kufuata (kuitambua sauti yao).
- Wakristo wote ni watumishi wenye majukumu ya kufanya yanayompendeza Mungu.
- Wachungaji wanapaswa kuwatayarisha Wakristo wote wanaokusanyika pamoja nao katika ujuzi wa Kristo na mafundisho yake, ili waweze kukabiliana na mafundisho ya uwongo.

Swali - Kwa kuwa neno la Kiyunani diaconos linamaanisha mtumishi, ni nani watumishi ndani ya makutaniko na wanapaswa kufanya nini?

2 TIMOTHEO

Paulo
Kwa Timotheo, mtoto wangu mpendwa:
“Natamani kukuona, ili nijazwe na furaha. Nakumbuka imani yako ya kweli, imani ambayo ilikaa kwanza katika nyanya yako Loisi na mama yako Eunike na sasa, nina hakika, inakaa ndani yako pia. Kwa sababu hiyo nakukumbusha

uichochee karama ya Mungu, iliyo ndani yako kwa kuwekewa mikono yangu; kwa maana Mungu alitupa roho si ya woga, bali ya nguvu na ya upendo na ya kiasi. Kwa hiyo usiuonee haya ushuhuda wa Bwana wetu, wala usiuonee haya mimi mfungwa wake; bali ushiriki kuteswa kwa ajili ya Injili kwa nguvu ya Mungu aliyetuokoa na kutuita mwito mtakatifu, si kwa ajili ya kazi zetu, bali kwa makusudi yake yeye mwenyewe na neema aliyotukirimia katika Kristo Yesu kabla ya milele. niliwekwa kuwa mhubiri na mtume na mwalimu, ndiyo maana ninateseka kama mimi. Lakini sioni haya, kwani namjua niliyemwamini, na nina hakika kwamba yeye aweza kukilinda mpaka Siku ile niliyokabidhiwa. Fuata kielelezo cha maneno yenye uzima uliyoyasikia kwangu, katika imani na upendo ulio katika Kristo Yesu. Na kwa Roho Mtakatifu akaaye ndani yetu, ilinde amana nzuri uliyokabidhiwa." (2 Timotheo 1:4-14)

“Watu wote wa Asia waliniacha, ambao miongoni mwao ni Figelo na Hermogene. Bwana na awape rehema nyumba ya Onesiforo, kwa maana aliniburudisha mara nyingi na hakuona haya minyororo yangu, lakini alipofika Roma alinitafuta kwa bidii na kunipata; Bwana na amjalie kupata rehema kutoka kwa Bwana siku ile! Nanyi mwaijua vema huduma yote aliyoifanya huko Efeso.” (2 Timotheo 1:15-18)

Askari Mwema wa Kristo Yesu
“Imarishwe kwa yale uliyoyasikia kwangu mbele ya mashahidi wengi. Yale uliyoyasikia kutoka kwangu uwakabidhi watu waaminifu ambao wataweza kuwafundisha wengine pia. Shiriki mateso kama askari mwema wa Kristo Yesu. Hakuna askari anayejiingiza katika shughuli za kiraia, kwa kuwa lengo lake ni kumpendeza yule aliyemwandisha.”

"Mwanariadha hapewi taji isipokuwa atashindana kwa mujibu wa sheria."

"Ni mkulima anayefanya kazi kwa bidii ndiye anayepaswa kuwa na sehemu ya kwanza ya mazao."

“Mkumbuke Yesu Kristo, aliyefufuka katika wafu, mzawa wa Daudi, kama ilivyohubiriwa katika Injili yangu, ambayo kwa ajili yake nateswa, nimefungwa minyororo kama mhalifu. Lakini neno la Mungu halifungwi! nastahimili mambo yote kwa ajili ya wateule, ili wao nao wapate wokovu ulio katika Kristo Yesu, pamoja na utukufu wa milele.” (2 Timotheo 2:8-10)

Hatima ya Waumini na Wakufuru
Wale waliokufa pamoja naye, tutaishi pia pamoja naye;

- tukivumilia, tutatawala pamoja naye;
- tukimkana, yeye naye atatukana sisi;
- kama sisi si waaminifu, yeye hubaki mwaminifu, kwa maana hawezi kujikana mwenyewe.

Maagizo kwa Watumishi wa Mungu
“Uwakumbushe mambo hayo, na kuwaonya mbele za Mungu wasishindane juu ya maneno ambayo hayafai kitu, bali huwaharibu wasikiao.
Maoni: Ugomvi juu ya maneno hutokea leo labda kutokana na viwango vya maarifa, mazingira, uzoefu na uwezo unaohusiana na kazi ambao husababisha tafsiri tofauti, ambayo hakuna inaweza kuwa sahihi. Ugomvi unaonekana kuwa ni kutotaka kuchunguza na kujadili tofauti za maana ya neno fulani na kwa kudai kwamba uelewa wa "wangu" ndio maana pekee.

“Jitahidi kujionyesha kuwa umekubaliwa na Mungu, mtenda kazi asiye na sababu ya kutahayari, ukitumia kwa halali neno la kweli.”

“Jiepusheni na maneno yasiyo ya heshima, kwa maana yatazidi kuwafanya watu wazidi kuasi, na maneno yao yataenea kama kidonda. Miongoni mwao ni Humenayo na Fileto, ambao wamekengeuka kutoka kwenye kweli, wakisema kwamba ufufuo umekwisha tokea. Wanaharibu imani ya watu fulani.”

“Msingi ulio imara wa Mungu umesimama, wenye muhuri hii, Bwana awajua walio wake; na, Kila alitajaye jina la Bwana na auache uovu.

“Basi katika nyumba kubwa hakuna vyombo vya dhahabu na fedha tu, bali pia vya mti na udongo, vingine kwa ajili ya matumizi ya heshima na vingine havina heshima. Kwa hiyo, mtu akijitakasa nafsi yake na kutoka katika lile lisilo heshima, atakuwa chombo cha matumizi ya heshima, kilichowekwa kitakatifu, chenye kumfaa mwenye nyumba, tayari kwa kila kazi njema.”

"Zikimbie tamaa za ujanani; ukafuate haki, na imani, na upendo, na amani, pamoja na wale wamwitao Bwana kwa moyo safi."

“Usijihusishe na mabishano ya kipumbavu, ya kijinga; unajua wanazaa ugomvi. Mtumishi wa Bwana asiwe mgomvi, bali awe mwema kwa kila mtu, awezaye kufundisha, akistahimili mabaya, akiwarekebisha wapingao kwa upole. labda Mungu awajalie kutubu na kuijua kweli, wapate kutoka katika mtego wa Ibilisi, akiisha kunaswa naye ili kuyafanya mapenzi yake.” (2 Timotheo 2:11-26)

Onyo la Nyakati Mgumu
“Lakini fahamuni neno hili, siku za mwisho kutakuwako nyakati za taabu. Kwa maana watu watakuwa wenye kujipenda wenyewe, wenye kupenda fedha, wenye kiburi, wenye kiburi, wenye kutukana, wasiotii wazazi wao, wasio na shukrani, wasio safi, wasio na huruma, wasiokubalika, wasingiziaji, wasiojizuia, wakatili, wasiopenda mema, wasaliti, wasiojali, wenye kiburi, wapenda anasa, wenye kuchukia Mungu, bali wapendao anasa. Epuka watu kama hao. Kwa maana miongoni mwao wamo wale wanaojiingiza katika nyumba za watu na kuwakamata wanawake dhaifu wenye kulemewa na dhambi na kupotoshwa na tamaa za aina mbalimbali. Kama vile Yane na Yambre walivyompinga Mose, vivyo hivyo watu hawa pia wanapinga ukweli, watu waliopotoka akilini na wasiostahili kwa ajili ya imani. Lakini hawatafika mbali sana, kwa maana upumbavu wao utakuwa wazi kwa watu wote, kama ule wa watu hao wawili ulivyokuwa wazi.” (2 Timotheo 3:1-9)

Mateso Yajayo
“Lakini wewe umeyafuata mafundisho yangu, na mwenendo wangu, na shabaha yangu, na imani yangu, na subira yangu, na upendo wangu, na saburi yangu, na adha zangu, na mateso yangu yaliyonipata huko Antiokia, na katika Ikonio, na katika Listra; lakini Bwana aliniokoa katika hayo yote. Hakika wote wapendao kuishi maisha ya utauwa katika Kristo Yesu watateswa, na watu waovu na walaghai wataendelea, kutoka ubaya hata ubaya zaidi, wakidanganya na kudanganyika.” (2 Timotheo 3:10-13)

Ujuzi wa Mafundisho ya Biblia
“Lakini wewe, endelea katika yale uliyojifunza na kuyaamini kwa uthabiti, ukijua ni nani ulijifunza kwake na jinsi tangu utoto umeyafahamu maandiko matakatifu, ambayo yaweza kukuhekimisha hata upate wokovu kwa imani iliyo katika Kristo Yesu.”

“Kila andiko, lenye pumzi ya Mungu, lafaa kwa mafundisho, na kwa kuwaonya watu makosa yao, na kwa kuwaongoza, na kwa kuwaadibisha katika haki, ili mtu wa Mungu awe kamili, amekamilishwa apate kutenda kila tendo jema.” (2 Timotheo 3:14-17)
Maoni: Wakati Paulo alimwandikia Timotheo “maandiko yote” yalikuwa Septuagint, tafsiri ya Kigiriki ya Agano la Kale la Kiebrania/Kiaramu.

Lihubiri Neno
“Nakuagiza mbele za Mungu, na mbele za Kristo Yesu, atakayewahukumu walio hai na waliokufa, kwa kufunuliwa kwake na kwa ufalme wake; karipia, kemea, na kuonya kwa uvumilivu wote na mafundisho." (2 Timotheo 4:1-2)
Maoni: Hapo mwanzo kulikuwako Neno, naye Neno alikuwako kwa Mungu, naye Neno alikuwa Mungu. (Yohana 1:1) Kwa hiyo, mtu anayehubiri Neno humhubiri Kristo – dhabihu yake ya upatanisho, kuzikwa, kufufuka na kupaa kwake.

“Kwa maana wakati unakuja ambao watu hawatakubali mafundisho yenye uzima, bali kwa kuwa na masikio ya utafiti, watajipatia waalimu kwa ajili ya tamaa zao wenyewe, na kuziacha kuzisikiliza zilizo kweli na kuziendea hadithi za uongo. Wewe, uwe na kiasi siku zote, vumilia mateso, fanya kazi ya mhubiri wa Injili, timiliza huduma yako." (2 Timotheo 4:3-5)

Siku za Mwisho za Paulo

“Kwa maana mimi tayari ninamiminwa kama sadaka ya kinywaji, na wakati wa kuondoka kwangu umefika. Nimevipiga vita vilivyo vizuri, mwendo nimeumaliza, Imani nimeilinda. Tangu sasa na kuendelea nimewekewa taji ya uadilifu, ambayo Bwana, mwamuzi mwadilifu, atanikabidhi siku ile, wala si mimi tu, bali na wote ambao wamependa kufunuliwa kwake.

“Jitahidi uje kwangu hivi karibuni. Kwa maana Dema ameniacha kwa kuupenda ulimwengu huu na kwenda Thesalonike. Kreske amekwenda Galatia, Tito amekwenda Dalmatia. Luka peke yake yuko pamoja nami. Mchukue Marko uje naye, kwa maana anafaa sana kwangu katika huduma. Tukiko nimemtuma Efeso. Utakapokuja, uniletee lile joho nililoliacha kwa Karpo kule Troa, na vile vitabu, na zaidi ya ngozi zote.

“Aleksanda mfua shaba alinifanyia mabaya makubwa; Bwana atamlipa sawasawa na matendo yake. Jihadhari naye mwenyewe, kwa maana alipinga vikali ujumbe wetu.”

“Katika kujitetea kwangu kwa mara ya kwanza hakuna mtu aliyesimama karibu nami, lakini wote waliniacha. Wasishitakiwe dhidi yao! Lakini Bwana alisimama pamoja nami na kunitia nguvu, ili kwa njia yangu ujumbe huo uhubiriwe kwa utimilifu na watu wa mataifa yote wausikie. Kwa hiyo, niliokolewa kutoka katika kinywa cha simba. Bwana ataniokoa na kila tendo baya na kunihifadhi mpaka ufalme wake wa mbinguni. Utukufu una yeye milele na milele.”

“Jitahidi uje kabla ya majira ya baridi kali. Bwana awe pamoja na roho yako. Neema na iwe nawe.” (2 Timotheo 4:6-22)

Mambo Muhimu kutoka 2 Timotheo

- Yale uliyoyasikia kutoka kwangu uwakabidhi watu waaminifu ambao wataweza kuwafundisha wengine.
- Watumishi wa Mungu wanapaswa kujitayarisha kwa ajili ya Kazi yake na kuwa na subira, wakingojea Neno lake kuchipua na kukua.
- Mbingu ni hatima ya wale walio ndani ya Kristo.
- Wale wasio waaminifu wanaorudi kwenye maisha ya kidunia watanyimwa Pepo.
- Watumishi wanapaswa kumtangaza Kristo – dhabihu yake ya upatanisho, kuzikwa, kufufuka na kupaa kwake.
- Jitayarishe kwa siku zako za mwisho duniani.

Swali - Ni nini matokeo ya mazungumzo yasiyo ya heshima na ugomvi ndani ya kanisa?

TITO

Paulo alimtuma Tito Krete akamilishe mambo ambayo hawakuyafanya walipoondoka.

Wazee, Waangalizi na Wachungaji

“Nilikuacha Krete ili uweze kunyoosha yale ambayo hayajakamilika na kuweka wazee katika kila mji kama nilivyokuagiza. Mzee wa kanisa anapaswa kuwa mtu asiye na lawama, mume wa mke mmoja tu, mwanamume ambaye watoto wake wanaamini na hawashikiwi kuwa wapotovu na wasiotii. Kwa kuwa mwangalizi amekabidhiwa kazi ya Mungu, hana budi kuwa mtu asiye na lawama, asiwe mbabe, asiwe mwepesi wa hasira, asiwe mlevi, asiwe mjeuri, asiwe mwenye kutafuta faida ya udanganyifu. Bali ni lazima awe mkaribishaji-wageni, anayependa mema, mwenye kiasi, mwenye haki, mtakatifu na mwenye nidhamu. Ni lazima ashike kwa uthabiti ujumbe wa kutegemewa kama ilivyofundishwa, ili aweze kuwatia moyo wengine kwa mafundisho yenye uzima na kuwakana wale wanaopinga.” (Tito 1:5-9) Pia imeandikwa katika 1 Timotheo 3.

Watu Waasi

“Kuna watu wengi waasi, wasemaji tu na wadanganyifu. Ni lazima wanyamazishwe, kwa sababu wanaharibu nyumba nzima kwa kufundisha mambo kwa ajili ya kupata faida isiyo ya kweli. Kwa hiyo, uwakemee kwa ukali, ili wawe na imani kamili na wasizingatie hadithi za Kiyahudi au amri za wale wanaoikataa ukweli. Kwa walio safi, vitu vyote ni safi, lakini kwa wale walioharibika na wasioamini, hakuna kitu kilicho safi. Kwa kweli, akili zao na dhamiri zao zimepotoshwa. Wanadai kumjua Mungu, lakini kwa matendo yao wanamkana. Ni wenye kuchukiza, wakaidi na hawafai kufanya lolote jema.” (Tito 1:10-16)

Fundisha
“Wanaume wazee wawe na kiasi, wastahivu, wenye kiasi, wazima katika imani, katika upendo, na katika uthabiti.”

“Wanawake wazee na wawe na tabia ya uchaji, si wasingiziaji au watumwa wa mvinyo nyingi. Wanapaswa kufundisha na kuwafundisha wasichana:

- kuwapenda waume zao na watoto wao.
- kuwa na kiasi, safi, kufanya kazi nyumbani, wema.
- kuwatii waume zao wenyewe, ili neno la Mungu lisitukanwe.

“Wanaume vijana wanapaswa kujizuia.”

“Watumwa wanapaswa kuwatii mabwana zao katika kila jambo; wawe wenye kupendeza, si wabishi, si wizi, bali wawe na nia njema kabisa, ili katika mambo yote wayapambe mafundisho ya Mwokozi wetu Mungu. (Tito 2)

“Uwe kielelezo cha matendo mema katika mambo yote; na katika mafundisho yako onyesha unyofu, ustahivu, na usemi wenye uzima, usioweza kulaumiwa;

Wakumbushe ndugu
“Watiini wenye mamlaka na wenye mamlaka, watiifu, na kuwa tayari kwa kila tendo jema; Maana hapo kwanza sisi wenyewe tulikuwa wapumbavu, waasi, tumepotoshwa, tukiwa watumwa wa tamaa na anasa za namna nyingi, tukiishi katika uovu na husuda siku zetu, tukichukiwa na wengine na kuchukiana. Lakini wema na upendo wa Mungu Mwokozi wetu ulipofunuliwa, alituokoa, si kwa sababu ya kazi tulizozitenda sisi katika haki, bali kwa rehema yake mwenyewe, kwa kuoshwa kwa kuzaliwa kwa pili na kufanywa upya na Roho Mtakatifu, ambaye alimimina juu yetu kwa wingi kwa Yesu Kristo Mwokozi wetu, ili tukihesabiwa haki kwa neema yake, tupate kuwa warithi sawasawa na tumaini la uzima wa milele.”

“Jihadharini na kujitoa katika matendo mema. Mambo hayo ni bora na yanafaa kwa wanadamu.”

“Ujiepushe na mabishano ya kipumbavu, na nasaba, na mafarakano, na magomvi juu ya sheria; Na mtu anayezusha mgawanyiko, baada ya kumwonya mara moja na mara mbili, usiwe na uhusiano wowote naye, akijua kwamba mtu kama huyo ni mpotovu na ni mwenye dhambi; anajihukumu mwenyewe.” (Tito 3:1-14)

Wazee, Waangalizi na Wachungaji
Maneno haya ya Kiingereza yametoka kwa maneno ya Kigiriki:
poimen - mtoaji wa lishe na mlinzi dhidi ya hatari. eepiskopeés, mlinzi mlezi, mlinzi, anayetahadharisha juu ya hatari inayosubiri, husimamia au kuangalia.
presbuteros- kivumishi kuashiria wanaume wazee wa kiroho.

Sifa za Wahusika	Maana inayowezekana
shikilia kwa uthabiti ujumbe	kuwa mwaminifu kwa Kristo na kumjua Yeye na mafundisho ya mitume wake
juu ya aibu	si wazi kukemea
sifa nzuri, asiye na hatia	sifa nzuri na watu wa nje

mume wa mke mmoja	sio mwenye wake wengi
kiasi, akili timamu	hutumia uamuzi mzuri
mwenye kujidhibiti mwenye nidhamu	nidhamu, si kanuni legelege
heshima	utaratibu, tabia nzuri
mkarimu	hushughulikia mahitaji ya wengine
uwezo wa kufundisha (apt KJV)	nguvu katika mawasiliano
sio kulewa	usinywe pombe kupita kiasi hakuna mgomvi
sio mshambuliaji (jeuri)	si ya mapigano au hasira ya haraka
mpole	fadhili na kujali wengine
sio mgomvi	haina ubishi, haina ubishi
si mchoyo	haiweki vitu vya kimwili kwanza
kusimamia familia yake mwenyewe	familia inaishi ndani ya mapato si ubadhirifu
usiwe mwongofu wa hivi majuzi	haja ya kukabiliana na majaribu kama Mkristo
watoto wasiofunguliwa mashtaka ya kuwa wakali na wasiotii	watoto si waasi awe Mkristo au si Mkristo

Maoni: Hakuna mhusika au sifa yoyote iliyo hapo juu inayohusiana na kufanya maamuzi kwa ajili ya baraza la kanisa.
Maoni: Maamuzi yanapaswa kufanywa na Baraza zima la kanisa badala ya kukabidhiwa kwa wengine.

“Labda ufahamu wa kuchunga kondoo na mbuzi utatusaidia kuelewa kazi ya kuchunga kondoo wa kiroho.”

“Mchungaji mwema huwajali kondoo wake na anataka kuchukua jukumu la ustawi wao. Atakuwa pamoja nao daima akiwaita kwa majina kwa maana lazima waitambue sauti yake ili wafuate. Ni wajibu wake kutafuta malisho karibu na maji tulivu au yanayosonga polepole na mbali na hatari. Lazima awe na ujuzi na kuondoa mimea yenye sumu kwenye malisho ili wasiweze kuila na kuwa wagonjwa na kufa. Lazima awe na nguvu za kimwili ili kuwalinda dhidi ya wezi na wanyama wanaowinda wanyama wengine. Sio kazi ya mtu yeyote anayehitaji tu kazi au pesa. Kumbuka Zaburi ya 23 ya Daudi "Bwana ndiye mchungaji wangu, sitapungukiwa na kitu. Hunilaza katika malisho ya majani mabichi. Huniongoza kando ya maji tulivu. ... Waandaa meza mbele yangu, Machoni pa adui zangu." Ninamwamini YEYE kwa kuwa ananitunza!”

"Kwa upande mwingine, mbuzi wanajitegemea, wadadisi na wagumu kuchunga ilhali kondoo ni wafuasi na wanahitaji utunzaji na ulinzi wa kila mara."

Wachungaji wa Kiroho, Walinzi, Walinzi au Walinzi wanahitaji:

1. Uhusiano wa karibu na Mungu na wale walio katika Mwili wa Kristo.
2. Ujuzi mzuri na ufahamu wa mafundisho ya Kristo na mafundisho ya mitume wake (mafundisho) ili kuwatayarisha Wakristo kwa huduma, kutumikia, kuwaleta kwenye ukomavu katika asili ya Mungu.
3. Uwezo wa kutambua mafundisho ya uwongo na kutoa fursa kwa wale walio chini ya uangalizi wao kujifunza, kutambua na kupata uwezo wa kukanusha mafundisho hayo. (Kwa mfano, katika wakati wao fundisho lililoenea lilikuwa kwamba kila mtu ni mwovu. Yesu hangeweza kuwa katika mwili mwovu wa mwanadamu; kwa hiyo, Alikuwa tu kizushi - Ugnostiki.
4. Ujuzi wa tofauti kati ya maoni na mafundisho ya uwongo.
5. Uwezo wa kuongoza bila kulazimisha maoni yako binafsi kwa wengine.

6. Wenye vifaa vya kiroho vinavyohitajika kufanya kazi za uchungaji na matumizi yao ya ustadi; kwa mfano, uvumilivu - si kuruka mbali ya kushughulikia au haraka kuhukumu; lakini mpole wakati wa kuonyesha wasiwasi; si mgomvi, si kanuni legelege, si mgomvi.
7. Tamaa ya kuwalinda ndugu zako hata kama itagharimu maisha yako.
8. Uwezo wa kuwasiliana kwa ufanisi. (Didaktikos wa Kigiriki mstadi katika kufundisha -Thayer)

Kazi Kazi za Wachungaji

1. Kufundisha, kulisha, kuandaa na kuleta ukomavu.
2. Kuhimiza, kuonya, kujenga na kuimarisha.
3. Wahukumu walimu wa uongo na mafundisho yao ya uongo, kama vile:
   a. Mtu anayemkana Kristo kama Mungu katika mwili wa mwanadamu.
   b. Mtu anaokolewa bila kusafishwa kwa damu ya Kristo.
   c. Wokovu hupokelewa, kupatikana, kwa kile mtu anachotimiza.
4. Kukuza umoja na maelewano.
5. Wafariji walio dhaifu na wagonjwa (kimwili lakini kimsingi kiroho).
6. Tafuta na urejeshe wale ambao wameteleza au wanaoteleza.
7. Ombea nafsi yako, wale walio chini ya uangalizi wako na waliopotea.
8. Onya juu ya hatari zinazonyemelea katika njia ya uzima.
9. Waandae watakatifu wa Mungu kwa ajili ya kazi ya utumishi (show & tell).
   (1 Timotheo 3:2-7; Tito 1:6-11; 1 Petro 5:2-4; Matendo: 20:28-30; Waefeso 4:11-15; Ezekieli 34:2-5; 1 Wathesalonike 5:12-14; Yakobo 5:14 na Luka 15:3)

Maoni: Neno "kazi" - kutoka kwa neno la Kigiriki érgou - linamaanisha kitendo, kitendo, kazi. Sio ofisi au nafasi.

Kazi Walezi lazima wajiepushe nazo

1. Kuwa sehemu.
2. Kuwataka wengine wakubali tafsiri yake juu ya mafundisho fulani.
3. Kuchukua mamlaka ya Kristo kwa kufanya maamuzi ambayo Mwili Wake kwa ujumla unapaswa kufanya.
4. Akifanya kazi, Mwili wake unapaswa kuwa unafanya na hivyo kupuuza kazi yake.
5. Kwa kuchukulia kazi ya msuluhishi, msuluhishi wa mabishano ambayo kwayo kuna njia iliyoamriwa ambayo hatimaye inajumuisha kanisa kwa ujumla.
6. Kukubali sauti ya wachangiaji wa sauti zaidi na wakubwa.

Mambo Muhimu kutoka kwa Tito

- Kuna wanaume ndani ya kanisa ambao wanafundisha jumbe kinyume na mafundisho ya kweli ili kupata faida ya kifedha. Lazima zisimamishwe.
- Watu wenye ujuzi na waadilifu wanaotamani kuwa viongozi wa kiroho na ambao hawafikirii maisha yao ya kimwili kuwa si kitu ili kulinda maisha ya kiroho ya ndugu wenzao wanapaswa kuchaguliwa kwa ajili ya kazi ya kudumisha mafundisho ya Kristo na mitume wake. Kazi yao si nafasi ya heshima, mamlaka au ufahari bali ni kazi.

Swali - Je, sifa hizo zinaonyesha uwezo wake wa kufanya maamuzi kwa ajili ya wengine au kwake kumwongoza na kumtia moyo mtu kuelekea maisha ya uadilifu?

FILEMONI

“Kwa Filemoni, na Afia, na Arkipo, na kwa kanisa linalokutana nyumbani kwako. Neema na iwe kwenu na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana Yesu Kristo. Sikuzote ninamshukuru Mungu wangu ninapokukumbuka katika sala zangu, kwa sababu ninasikia juu ya imani yako kwa Bwana Yesu na upendo wako kwa watakatifu wote.”
Maoni: Paulo alisema kanisa linalokutana, akimaanisha watu walikutana.

“Naomba kwamba mshirikiane na imani yenu kwa bidii, mpate kuwa na ufahamu kamili wa kila jambo jema tulilo nalo katika Kristo. Upendo wako umenifurahisha na kunitia moyo sana, kwa sababu umeiburudisha mioyo ya watakatifu.”
Maoni: Kushiriki imani kunahitaji mawasiliano ambayo huburudisha na kumtia moyo mtu kuwa mwaminifu katika kuishi maisha yake ya Kikristo.

“Ningeweza kuwa na ujasiri na kukuamuru ufanye unachopaswa kufanya. Ninakusihi kwa upendo kwako kwa ajili ya Onesimo, ambaye alikuja kuwa mwanangu nilipokuwa nimefungwa. Hapo awali alikuwa hana faida kwako, lakini sasa ni muhimu sana kwako na kwangu pia.”

“Namrudisha kwako ingawa ningependa abaki naye ili achukue nafasi yako katika kunisaidia wakati niko katika minyororo kwa ajili ya Injili. Lakini sikutaka kufanya lolote bila kibali chako, ili upendeleo wowote utakaofanya uwe wa hiari wala si wa kulazimishwa. Pengine alitengwa nawe kwa muda kidogo ili umrudishe kwa wema, si kama mtumwa tena, bali bora kuliko mtumwa, kama ndugu mpendwa. Yeye ni mpenzi sana kwangu, lakini zaidi kwako wewe kama mwanadamu na kama ndugu katika Bwana.”

“Basi, ukiniona kuwa mwenzako, mkaribishe kama vile ungenikaribisha mimi. Ikiwa amekukosea chochote au ana deni kwako, nishitaki mimi. Nitalilipa. Najua utafanya hata zaidi ya niombayo.
Kupendana kunajadiliwa katika
thebiblewayonline.com/HTML/OneAnother/OneAnother.html

Mambo Muhimu kutoka kwa Filemoni

- Usiweke kitu ambacho kinafaa kuwa mali ya mwingine bila kujali jinsi kitakuwa na manufaa au kitakuwa na manufaa kwako.
- Marafiki wanaweza kubadilishana kwa uhuru matamanio, mahitaji na manufaa bila hisia za wajibu wa kuuliza au kupokea.
- Mapenzi hayapimiki.
- Ushirika unahusisha kuwasilisha neno la Mungu, upendo wa ndugu na kutoa mahitaji kwa wale wasio na mahitaji ya maisha.

Swali - Je, "inafanya kazi gani katika kushiriki imani yako?"

WAEBRANIA

“Hapo zamani za kale Mungu alisema na baba zetu kwa njia ya manabii mara nyingi na kwa njia mbalimbali, lakini mwisho wa siku hizi amesema nasi kwa Mwana, aliyemweka kuwa mrithi wa yote, na ambaye kwa yeye aliufanya ulimwengu. Mwana ni mng'ao wa utukufu wa Mungu na chapa kamili ya nafsi yake, akivitegemeza vitu vyote kwa neno lake lenye nguvu. Baada ya kufanya utakaso wa dhambi, aliketi mkono wa kuume wa Ukuu mbinguni. Kwa hiyo, akawa mkuu zaidi ya malaika kama vile jina alilorithi lilivyo bora kuliko lao. Kiti chako cha enzi, Ee Mungu, kitadumu milele na milele, na haki itakuwa fimbo ya ufalme wako. Umependa haki na kuchukia uovu; kwa hiyo Mungu, Mungu wako, amekuweka juu ya wenzako kwa kukupaka mafuta ya furaha, akisema, Uketi mkono wangu wa kuume, hata niwafanyapo adui zako kuwa chini ya miguu yako. Lakini malaika ni roho watumikao, wakitumwa kuwatumikia wale watakaourithi wokovu.” (Waebrania 1:1-14)

Mwana wa Adamu

"Tunapaswa kuzingatia kwa uangalifu zaidi, kwa hivyo, yale tuliyosikia, ili tusipeperushwe. Kwa maana ikiwa ujumbe ulionenwa na malaika ulikuwa wa lazima (Agano lililotolewa na Mungu kupitia Musa), na kila ukiukwaji na uasi ulipata adhabu yake ya haki, je, sisi tutaepukaje tusipopuuza wokovu mkuu namna hii? Wokovu huu, ambao ulitangazwa kwanza na Bwana (Kristo), ulithibitishwa kwetu na wale waliomsikia. Mungu naye alilishuhudia kwa ishara na maajabu na miujiza mbalimbali na karama za Roho Mtakatifu alizogawiwa sawasawa na mapenzi yake." (Waebrania 2:1-4)

"Ulimfanya (Mwana wa Adamu, Yesu) chini kidogo kuliko malaika; ukamvika taji ya utukufu na heshima, ukaviweka vitu vyote chini ya miguu yake." Lakini tunamwona Yesu, aliyefanywa mdogo punde kuliko malaika, sasa amevikwa taji ya utukufu na heshima, kwa sababu alikabiliwa na mauti, ili kwa neema ya Mungu apate kuonja mauti kwa ajili ya kila mtu. Yesu haoni haya kuwaita ndugu." (Waebrania 2:7-11)

Maoni: Wale ambao Yesu aliwaita ndugu ni wale ambao Mungu aliwafufua kutoka katika maziko yao kwa kuzamishwa (ubatizo) katika kifo cha Kristo kufuatia kifo chao kwa dhambi na kuwekwa kwenye Mwili wa Kristo, kanisa lake.

"Kwa kuwa watoto wana damu na nyama, yeye naye alishiriki katika ubinadamu wao, ili kwa kifo chake amharibu yeye aliye na nguvu za mauti, yaani, Ibilisi, na kuwaweka huru wale ambao maisha yao yote walikuwa katika utumwa kwa hofu yao ya kifo. Kwani hakika yeye si malaika anayewasaidia, bali ni kizazi cha Ibrahimu (walioamini). Kwa sababu hiyo, ilimbidi afanywe kama ndugu zake katika mambo yote, ili awe kuhani mkuu mwenye rehema na mwaminifu katika utumishi wa Mungu, na kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi za watu. Kwa maana yeye mwenyewe aliteswa alipojaribiwa, aweza kuwasaidia wao wanaojaribiwa." (Waebrania 2:14-18)

"Kwa hiyo, ndugu watakatifu, wenye kuushiriki mwito wa mbinguni, fikirieni mawazo yenu juu ya Yesu, mtume na kuhani mkuu tunayemkiri. Alikuwa mwaminifu kwa yule aliyemweka rasmi, kama vile Mose alivyokuwa mwaminifu katika nyumba yote ya Mungu. Yesu ameonekana kuwa anastahili heshima kubwa kuliko Musa, kama vile mjenzi wa nyumba ana heshima kubwa kuliko nyumba yenyewe. Kwa maana kila nyumba hujengwa na mtu fulani, lakini Mungu ndiye mjenzi wa kila kitu. Musa alikuwa mwaminifu kama mtumishi katika nyumba yote ya Mungu, akishuhudia yale ambayo yangesemwa wakati ujao. Lakini Kristo ni mwaminifu kama mwana juu ya nyumba ya Mungu. Sisi ni nyumba yake, tukishikilia ujasiri wetu na tumaini tunalojivunia." (Waebrania 3:1-6)

Msikieni Yeye

" 'Leo, mkiisikia sauti yake, msifanye migumu mioyo yenu kama mlivyofanya wakati wa uasi, wakati wa kujaribiwa huko nyikani, ambako baba zenu walinijaribu na kunijaribu, na kwa muda wa miaka arobaini wakaona nilichokifanya. Ndio maana nilikasirikia kizazi kile, nikasema, Mioyo yao inapotoka siku zote, wala hawakujua njia zangu. Kwa hiyo, niliapa kwa hasira yangu, 'Hao (Waisraeli) hawataingia katika raha yangu kamwe (Nchi ya Kanaani)'" hakikisheni, akina ndugu, kwamba hakuna yeyote kati yenu (Wakristo) aliye na moyo mwovu na usioamini unaomwacha Mungu aliye hai. Lakini farijianeni kila siku, maadamu iitwapo Leo, ili mmoja wenu asifanywe mgumu kwa udanganyifu wa dhambi. Tumekuja kushiriki katika Kristo ikiwa tutashikilia kwa uthabiti ule ujasiri tuliokuwa nao hapo kwanza mpaka mwisho. Kwa hiyo, kwa kuwa ahadi ya kuingia katika raha yake (uzima wa milele) bado ipo, tuwe waangalifu ili mmoja wenu asije akaikosa. Kwa maana sisi pia tumehubiriwa Injili (uzima, kifo, kuzikwa, ufufuo na kupaa kwa Mwana wa Mungu) kama wao; lakini ujumbe waliousikia haukuwa na faida kwao, kwa sababu hawakuchanganyika na imani waliosikia. ... Bado inabakia kwamba wengine wataingia kwenye pumziko hilo, na wale ambao hapo awali walihubiriwa injili (wale waliotii na kisha wakarudi) hawakuingia kwa sababu ya kutotii. Basi, na tufanye bidii kuingia katika raha hiyo, ili mtu ye yote asije akaanguka kwa kufuata mfano wao wa kuasi (Waisraeli). Maana Neno la Mungu li hai, tena lina nguvu, tena lina ukali kuliko upanga uwao wote ukatao kuwili, tena lachoma hata kuzigawanya nafsi na roho, na viungo na mafuta yaliyomo ndani yake; huyahukumu mawazo na mitazamo ya moyo. Hakuna chochote katika viumbe vyote kilichofichwa machoni pa Mungu. Kila kitu kimefichuliwa na kuwekwa wazi mbele ya macho yake yeye ambaye tunapaswa kutoa hesabu kwake." (Waebrania 3:7-4:10-13)

Maoni: Wakiwa njiani kuelekea Kanaani Waisraeli hawakushikamana na Mungu kwa hiyo, hawakuingia katika nchi yao ya ahadi ya kidunia. Vivyo hivyo, Wakristo katika njia yao ya kwenda Mbinguni ambao hawashikii imara kwa Mungu hawataingia katika nchi yao ya ahadi ya kiroho.

Maoni: Neno (Injili) litagawanya roho ya Mungu aliyoiweka ndani ya mwanadamu, ambayo wakati wa kifo humrudia, kutoka kwa nafsi ya milele ya mtu mwovu na mwasi ambayo wakati wa kifo huenda kwenye kifo cha milele pamoja na Ibilisi na malaika zake.

Yesu Kristo - Kuhani wetu Mkuu

“Tunaye kuhani mkuu aliyeingia katika mbingu, Yesu, Mwana wa Mungu, na tushike sana imani tunayokiri. Kwa maana hatuna kuhani mkuu asiyeweza kuchukuana nasi katika mambo yetu ya udhaifu; Basi na tukikaribie kiti cha neema kwa ujasiri, ili tupewe rehema, na kupata neema ya kutusaidia wakati wa mahitaji."

“Kila kuhani mkuu huchaguliwa kutoka miongoni mwa wanadamu naye huwekwa kuwawakilisha katika mambo yanayohusiana na Mungu, kutoa zawadi na dhabihu kwa ajili ya dhambi. Ana uwezo wa kushughulika kwa upole na wale wasio na ujuzi na wanaopotea, kwa kuwa yeye mwenyewe yuko chini ya udhaifu. Ndiyo maana inampasa kutoa dhabihu kwa ajili ya dhambi zake mwenyewe, na kwa ajili ya dhambi za watu pia. Hakuna mtu anayejitwalia heshima hii; ni lazima aitwe na Mungu, kama vile Haruni alivyoitwa. Kwa hiyo, Kristo pia hakujitwalia utukufu wa kuwa kuhani mkuu. Lakini Mungu akamwambia, "Wewe ni Mwanangu; mimi leo nimekuwa Baba yako." (Waebrania 4:14-16; 5:1-5)

“Wakati wa maisha ya Yesu duniani, alitoa sala na dua kwa kilio kikuu na machozi kwa yule ambaye angeweza kumwokoa kutoka katika kifo, naye akasikilizwa kwa sababu ya kujitiisha kwake kwa heshima. Ingawa alikuwa mwana, alijifunza kutii kutokana na mateso aliyoteseka na, alipofanywa mkamilifu, akawa chanzo cha wokovu wa milele kwa wote wanaomtii na aliteuliwa na Mungu kuwa kuhani mkuu kwa mfano wa Melkizedeki. ... Kwa hiyo, na tuyaache mafundisho ya awali juu ya Kristo na tuendelee kufikia ukomavu, bila kuweka tena msingi wa toba kutoka kwa matendo ya kifo, na imani katika Mungu, mafundisho kuhusu ubatizo, kuwekewa mikono, ufufuo wa wafu, na hukumu ya milele. Mungu akiruhusu, tutafanya hivyo. Haiwezekani kwa wale waliokwisha kupewa nuru, walioionja karama ya mbinguni, walioshiriki Roho Mtakatifu, walioonja wema wa neno la Mungu na nguvu za wakati ujao, kama wakianguka, warudishwe na kutubu, kwa sababu kwa hasara yao wanamsulubisha Mwana wa Mungu tena na kumtia aibu hadharani.” (Waebrania 5:7-10; 6:1-6)

Kwa majadiliano juu ya mafundisho ya msingi kuhusu Kristo nenda kwa:
thebiblewayonline.com/HTML/First Principles.html.

“Ardhi inayokunywa mvua inayonyesha juu yake na inayotoa mazao ya manufaa kwa wale wanaolimwa hupata baraka ya Mungu. Lakini ardhi inayozaa miiba na michongoma haina thamani na iko katika hatari ya kulaaniwa. Mwishowe itachomwa moto.”

Maoni: Kulima ardhi yako ya kiroho kunakamilishwa kwa kujifunza mara kwa mara neno la Mungu na majadiliano na ndugu wa kiroho kwani huku ndiko kuufanyia kazi wokovu wako kwa hofu na kutetemeka.

Agano Jipya

“Bwana alisema nitafanya agano jipya ambalo nitaweka sheria zangu katika nia zao na kuziandika katika mioyo yao. Nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu. Kwa kuliita agano hili “mpya,” amelifanya lile la kwanza kuwa kuukuu; na kile ambacho kimepitwa na wakati na kuzeeka kitatoweka hivi karibuni. Basi agano la kwanza lilikuwa na masharti ya ibada na pia patakatifu pa duniani. Kristo alipokuja kama kuhani mkuu wa mambo mema ambayo tayari yapo hapa, alipitia hema kubwa na kamilifu zaidi ambayo haijatengenezwa na mwanadamu, ambayo ni kusema, si sehemu ya uumbaji huu. Aliingia Patakatifu pa Patakatifu mara moja tu kwa damu yake mwenyewe, akiisha kupata ukombozi wa milele. Kristo, ambaye kwa Roho wa milele alijitoa nafsi yake kwa Mungu kuwa safi, anasafisha dhamiri zetu na matendo ya mauti, ili tumtumikie Mungu aliye hai! Kwa sababu hiyo Kristo ni mjumbe wa agano jipya, ili wale walioitwa wapokee urithi wa milele ulioahidiwa, kwa kuwa sasa amekufa kuwa fidia, ili kuwaweka huru kutoka katika dhambi zilizotendwa chini ya agano la kwanza. (Waebrania 8:8,10,13; 9:1, 11, 12, 15)

“Hata Musa alipokwisha kuwatangazia watu wote kila amri ya torati, akatwaa damu ya ndama, pamoja na maji, na sufu nyekundu, na matawi ya hisopo, akainyunyiza hati-kunjo, na watu wote. Alisema, "Hii ni damu ya agano, ambayo

Mungu amewaamuru ninyi kulishika." Lakini Kristo hakuingia patakatifu palipojengwa na mwanadamu palikuwa tu nakala ya patakatifu pa kweli; aliingia mbinguni kwenyewe, ili sasa aonekane kwa ajili yetu mbele za Mungu. Yeye ametokea mara moja tu katika mwisho wa nyakati ili kuondoa dhambi kwa dhabihu yake mwenyewe. Kama vile mwanadamu anavyowekewa kufa mara moja, na baada ya kufa hukumu, vivyo hivyo Kristo alitolewa dhabihu mara moja ili aziondoe dhambi za watu wengi; naye atatokea mara ya pili, si kubeba dhambi, bali kuleta wokovu kwa wale wanaomngojea. Sheria ni kivuli tu cha mambo mema yajayo—siyo mambo halisi yenyewe."
Maoni: Vivuli na mafumbo ya Mungu chini ya Agano la Kale ni ukweli wa Agano Jipya.
thebiblewayonline.com/HTML/ShadowsTypesProphecies.html

"Kwanza, alisema, 'Dhabihu na matoleo, sadaka za kuteketezwa na sadaka za dhambi hukutaka, wala hukupendezwa nazo' (ingawa sheria ilitaka zifanywe). Kisha akasema, Mimi hapa, nimekuja kufanya mapenzi yako. Anaweka kando agano la kwanza ili kuanzisha agano la pili na bora zaidi. Kwa mapenzi hayo tumefanywa watakatifu kwa dhabihu ya mwili wa Yesu Kristo mara moja tu. Kisha aongezea hivi: 'Dhambi zao na maasi yao sitayakumbuka tena.' Mahali ambapo hawa wamesamehewa, hakuna tena dhabihu ya dhambi. Kwa hiyo, na tumkaribie Mungu kwa moyo wa unyofu katika utimilifu wa imani, huku mioyo yetu ikiwa imenyunyiziwa ili kutusafisha na dhamiri mbaya na kuoshwa miili kwa maji safi. Na tushikilie bila kuyumba tumaini tunalokiri, kwa maana yeye aliyeahidi ni mwaminifu. Acheni tuchunguze jinsi tunavyoweza kutiana moyo kwenye upendo na matendo mema. Tusiache kukusanyika pamoja, kama ilivyo desturi ya wengine, bali tutiane moyo, na kuzidi kufanya hivyo kwa kadiri mwonavyo siku ile kuwa inakaribia." (Waebrania 9:19-20, 24, 26-28; 10:1, 8 -10, 17-18, 22-25)

"Ikiwa sisi (Wakristo) tunaendelea kutenda dhambi makusudi (bila tamaa ya kuacha) baada ya kuupokea ujuzi wa ile kweli (Injili ya Kristo kwa kuzikwa, kuzamishwa, katika damu yake), hakuna dhabihu ya dhambi iliyosalia, bali kuitazamia tu hukumu yenye kutisha na ukali wa moto utakaoteketeza adui za Mungu. Mtu ye yote aliyeikataa sheria ya Mose alikufa pasipo huruma kwa ushuhuda wa mashahidi wawili au watatu. Je, unadhania mtu ambaye amemkanyaga Mwana wa Mungu chini ya miguu yake, ambaye ameidharau damu ya agano iliyomtakasa, na kumtukana Roho wa neema, anastahili adhabu kubwa zaidi? Maana tunamjua yeye aliyesema, Ni juu yangu kulipiza kisasi; mimi nitalipa, na tena, Bwana atawahukumu watu wake. Ni jambo la kutisha kuanguka katika mikono ya Mungu aliye hai."

"Kumbuka siku hizo za awali baada ya kupokea nuru, uliposimama imara katika pambano kuu mbele ya mateso. Wakati fulani uliwekwa wazi kwa matusi na mateso; wakati mwingine ulisimama pamoja na wale waliotendewa hivyo. Mliwaonea huruma wale waliokuwa gerezani na mkakubali kwa furaha kunyang'anywa mali zenu, kwa sababu mlijua kwamba ninyi wenyewe mna mali bora zaidi na ya kudumu. Basi msiutupe ujasiri wenu; italipwa kwa wingi. Unahitaji kustahimili ili ukishafanya mapenzi ya Mungu upate kile alichoahidi. Maana bado kitambo kidogo sana, "Yeye ajaye atakuja wala hatakawia. Lakini mwenye haki wangu ataishi kwa imani. Lakini sisi si miongoni mwao wanaorudi nyuma na kuangamizwa, bali miongoni mwao wanaoamini na kuokolewa." (Waebrania 10:26-39)

Imani Kazini
Imani ni kuwa na hakika (hakika, si labda au nadhani) ya kile tunachotumainia na uhakika wa kile ambacho hatuoni. Tunaelewa kwamba ulimwengu uliumbwa kwa amri ya Mungu, - haukufanywa kwa kuonekana. Kwa imani

Habili alimtolea Mungu dhabihu bora kuliko Kaini. Alisifiwa kuwa mtu mwadilifu,

Henoko alichukuliwa kutoka katika maisha haya - hakupata kifo kwa sababu Mungu alikuwa amemchukua.

Nuhu kwa hofu takatifu alijenga safina ili kuokoa familia yake na akawa mrithi wa haki itokanayo na imani.

Ibrahimu alitii na kwenda kama Mungu alivyoagiza asijue anakokwenda.

Ibrahimu alifanya makao yake katika nchi ya ahadi kama mgeni anayeishi katika hema, kama Isaka na Yakobo,

Abrahamu aliwezeshwa kuwa baba kwa sababu alimwona kuwa mwaminifu ambaye alikuwa ametoa ahadi.

Ibrahimu alimtoa Isaka, mwana wa ahadi, kama dhabihu Mungu angeweza kumfufua kutoka kwa wafu

Isaka alibariki Yakobo na Esau kuhusiana na maisha yao ya baadaye.

Yakobo alipokuwa karibu kufa, akawabariki kila mmoja wa wana wa Yusufu, akaabudu.

Yosefu alizungumza kuhusu kutoka kwa Waisraeli kutoka Misri na kutoa maagizo kuhusu mifupa yake.

Wazazi wa Musa walimficha kwa muda wa miezi mitatu kwa sababu waliona hakuwa mtoto wa kawaida.

Musa alikataa kujulikana kuwa mwana wa binti Farao akiwachagua watu wa Mungu

Musa aliadhimisha Pasaka na kunyunyiza damu, akihifadhi malaika wa kifo kutoka kwa wazaliwa wa kwanza wa Israeli.

Watu wakavuka Bahari ya Shamu kama katika nchi kavu

Kuta za Yeriko zilianguka baada ya watu kuzizunguka kwa muda wa siku saba.

Rahabu yule kahaba, kwa sababu aliwakaribisha wale wapelelezi, hakuuawa pamoja na wale ambao hawakutii.

“Bila imani haiwezekani kumpendeza Mungu, kwa sababu yeyote anayekuja kwake lazima aamini kwamba yeye yuko na kwamba huwapa thawabu wale wanaomtafuta kwa bidii. Watu hawa wote walikuwa bado wanaishi kwa imani walipokufa. Hawakuyapokea yale yaliyoahidiwa; waliwaona tu na kuwakaribisha kwa mbali. Walikiri kwamba walikuwa wageni na wageni duniani wakitafuta makao yao ya mbinguni.” (Waebrania 11:1-13)
Maoni: Kila moja ya mifano hii ilikuwa na uzi mmoja - matendo yanayotokana na imani na imani (imani na imani ni maneno yanayofanana. Nelson's Bible Dictionary).

“Niseme nini tena? Sina wakati wa kueleza habari za Gideoni, na Baraka, na Samsoni, na Yeftha, na Daudi, na Samweli, na manabii, ambao kwa imani walishinda ufalme, walitenda haki, na kupata kile kilichoahidiwa; waliziba vinywa vya simba, waliozima ghadhabu ya miali ya moto, na kuokoka makali ya upanga; ambaye udhaifu wake uligeuzwa kuwa nguvu; na waliopata kuwa hodari katika vita na kuyashinda majeshi ya kigeni. Wanawake walipokea wafu wao, wakafufuliwa. Wengine waliteswa na kukataa kufunguliwa ili wapate ufufuo ulio bora zaidi. Wengine walidhihakiwa na kuchapwa viboko, huku wengine wakifungwa minyororo na kutiwa gerezani. Walipigwa mawe; walikatwa vipande viwili; waliuawa kwa upanga. Walizunguka-zunguka wakiwa wamevaa ngozi za kondoo na mbuzi, wakiwa maskini, wakiteswa na kuteswa—ulimwengu haukuwastahili. Walitangatanga katika majangwa na milima, na katika mapango na mashimo ardhini. Hawa wote walisifiwa kwa ajili ya imani yao, lakini hakuna hata mmoja wao aliyepokea katika maisha yao kile kilichoahidiwa.” (Waebrania 11:32-39)

Nidhamu ya Mungu
“Katika mapambano yenu dhidi ya dhambi, bado hamjapinga hata kumwaga damu yenu. Umesahau neno hilo la kutia moyo linalosema nanyi kama wana: "Mwanangu, usidharau kuadhibu kwa Bwana, wala usikate tamaa anapokukemea, kwa maana Bwana huwaadhibu wale awapendao, na kumwadhibu kila mtu anayekubali kama mwana." Vumilia magumu kama nidhamu; Mungu anawatendea kama wana. Kwa maana ni mwana gani asiyeadhibiwa na baba yake? Hakuna nidhamu inayoonekana kuwa ya kupendeza wakati huo, lakini yenye uchungu. Hata hivyo, baadaye hutoa mavuno ya uadilifu na amani kwa wale ambao wamezoezwa nayo. Tafuteni kwa bidii kuwa na amani na watu wote na kuwa watakatifu; pasipo utakatifu hakuna atakayemwona Bwana. Angalieni mtu yeyote asiipoteze neema ya Mungu na mizizi ya uchungu isije ikachipuka na kusababisha matatizo na kuwatia watu wengi unajisi. Angalieni mtu asiwe mwasherati, wala asiyemcha Mungu kama Esau, ambaye aliuza urithi wake kama mwana mkubwa. (Waebrania 12:4-11, 14-16)

"Tunapokea ufalme usioweza kutetemeshwa, na tuwe na shukrani, na hivyo tumwabudu Mungu kwa namna ipendezayo, kwa unyenyekevu na kicho, maana Mungu wetu ni moto ulao." Endeleeni kupendana kama ndugu. Msisahau kuwakaribisha wageni (lakini si wale wanaofundisha injili tofauti na kukana Kristo kuwa Mungu katika mwili wa mwanadamu), kwa maana kwa kufanya hivyo watu wengine wamewakaribisha malaika bila kujua. Wakumbukeni wale walio gerezani (ndugu zenu Wakristo) kana kwamba ninyi ni wafungwa wenzao, na wale wanaoteswa kana kwamba ninyi wenyewe mnateseka. Ndoa inapaswa kuheshimiwa na wote, na kitanda cha ndoa kiwe safi, kwa maana Mungu

atawahukumu wazinzi (wavunjaji wa agano) na waasherati wote (kufanya ngono na mtu ambaye si mwenzi wako - uasherati). Iweke maisha yako bila kupenda pesa na ridhike na ulicho nacho. Msichukuliwe na kila namna ya mafundisho ya kigeni." (Waebrania 12:28-29; 13:2-5, 9)

"Mtolee Mungu dhabihu ya sifa sikuzote, tunda la midomo inayoliungama jina lake. Msisahau kutenda mema na kushirikiana na wengine, kwa maana dhabihu za namna hii Mungu hupendezwa. Watiini viongozi wenu na watiini (kunyenyekea mamlaka na mawaidha, (ya Thayer)) kwa mamlaka yao. Wanakuchunga (sio kuamuru lakini kuonya juu ya hatari ili uweze kuchukua hatua) kama wanaume (viongozi wa kiroho) ambao lazima watoe hesabu (kwa mchungaji mkuu.). Watiini ili kazi yao iwe yenye kufurahisha, si mzigo, kwa maana kufanya hivyo hakutakuwa na faida kwenu." (Waebrania 13:15-17)

Mambo Muhimu kutoka kwa Waebrania

- Udanganyifu wa dhambi unaweza kufanya moyo wa mtu kuwa mgumu. Zingatia sana ulichosikia ili usipeperushwe mbali.
- Angalieni, akina ndugu, msiwe mmoja wenu Mkristo aliye na moyo mbaya na usioamini unaomwacha Mungu aliye hai.
- Haiwezekani kwa wale waliokwisha kutiwa nuru, walionja karama ya mbinguni, walioshirikishwa na Roho Mtakatifu, na nguvu za wakati ujao, kama wataanguka, warudishwe na kutubu.
- Agano la Kale lilikuwa kivuli cha kidunia na mifano ya kile ambacho Agano Jipya lingejumuisha. Kwa hiyo, ilikuwa duni kuliko Agano Jipya.
- Ikiwa Wakristo wanaendelea kutenda dhambi kimakusudi baada ya sisi kupokea na kutii ujuzi wa ile kweli, Injili, hakuna dhabihu kwa ajili ya dhambi iliyobaki kwa vile wamejiondoa wenyewe kutoka kwa Kristo.
- Kina cha mtu cha imani na imani yao kinaonyeshwa na matendo yao katika kutenda mema na kuishi kwa haki.
- Bwana huwaadhibu wale awapendao, kama huzaa mavuno ya haki na amani, mtu akizoezwa nayo.

Swali - Imani ni nini na wale wa zamani walionyeshaje imani yao?

JAMES

Kwa yale makabila kumi na mawili yaliyotawanyika kati ya mataifa:

"Wakati wowote unapokumbana na majaribu ya aina nyingi ujue ni kwa ajili ya kujaribiwa kwa imani yako. Majaribu haya yanakuza saburi ili mpate kuwa watu wazima na watimilifu, bila kupungukiwa na kitu. Lakini ukipungukiwa na hekima, mwombe Mungu, ambaye huwapa watu wote kwa ukarimu bila kuwalaumu. Lakini lazima uamini kwamba Yeye anasikia. Jibu lake ndilo lililo bora kwa Ufalme. Ikiwa huamini atajibu, kwa nini uombe? Una nia mbili na huna msimamo."
Maoni: Sio kama, lakini unapokutana na majaribu, ni kusudi la kujaribu imani yako. Jinsi mtu anavyojibu huonyesha kiwango cha imani. Je, wanatarajia Mungu kutoa msaada wakati hawatafuti kujua na kuelewa neno Lake?

Tamaa na Majaribu
"Heri mtu astahimiliye majaribu, kwa maana akiisha kushinda ataipokea taji ya uzima, ambayo Mungu aliwaahidia wampendao. Mtu anapojaribiwa asiseme, "Mungu ananijaribu." Kwa maana Mungu hawezi kujaribiwa na uovu, wala yeye hamjaribu yeyote. Lakini kila mmoja hujaribiwa anapovutwa na kudanganywa na tamaa yake mwenyewe. Kisha tamaa ikichukua mimba huzaa dhambi; na dhambi, ikiisha kukomaa, huzaa mauti." (Yakobo 1:12)

Maoni: Mtihani ni wakati kitu ambacho mtu anatamani, anataka au angependa, lakini sio lazima kiwe bora kwake, kinawekwa mbele yake. Je, anakubali au kupinga? Kwa upinzani wa mara kwa mara wa wenye dhambi, tamaa labda itakoma kuwa tamaa. Ni matamanio yasiyotawaliwa ambayo huruhusu mtu kushawishiwa na kuacha kutenda dhambi.

“Ndugu zangu wapenzi, msidanganyike. Kila zawadi nzuri na kamilifu hutoka juu, ikishuka kutoka kwa Baba wa mianga ya mbinguni, ambaye habadiliki kama vivuli vinavyogeuka. Alichagua kutuzaa sisi kupitia neno la kweli.” (Yakobo 1:16-18)

Sikiliza

“Kila mtu na awe mwepesi wa kusikia, si mwepesi wa kusema, si mwepesi wa kukasirika, kwa maana hasira ya mwanadamu haileti maisha ya haki anayotaka Mungu. Kwa hiyo, ondoeni uchafu wote wa maadili na uovu ambao umeenea sana na ukubali kwa unyenyekevu neno lililopandwa ndani yenu, ambalo linaweza kukuokoa. Msisikilize neno tu, na hivyo mkijidanganya wenyewe. Fanya inavyosema. Yeyote anayesikiliza neno lakini asifanye husahau. Lakini mtu anayeitazama kwa makini sheria kamilifu iletayo uhuru, na kuendelea kufanya hivyo, bila kusahau yale aliyosikia, bali anayafanya, atabarikiwa katika kutenda kwake.” (Yakobo 1:19-25)

Ibada

“Iwapo mtu anajiona kuwa ni mdini na hali hauzuiliki ulimi wake, anajidanganya nafsi yake na dini yake ni bure. Dini (ibada ya kidini (Thayer Greek Lexicon)) ambayo Mungu Baba yetu anaikubali kuwa safi na isiyo na dosari ni hii: kuwatunza (kutembelea ni KJV) yatima na wajane katika dhiki zao na kujilinda na kuchafuliwa na ulimwengu.” (Yakobo 1:26-27)

Maoni: “Kutunza” linatokana na neno la Kigiriki episképtesthai linalomaanisha kutazama ili kusaidia au kufaidika (Thayer’s); kwa mfano, kutoa mahitaji. Wakati KJV ilitafsiriwa neno "kutembelea" lilimaanisha kwenda kuona mtu ili kushughulikia mahitaji yao ambayo hayajatimizwa maishani.

Upendeleo

“Kama waumini wa Bwana wetu Yesu Kristo mtukufu, msionyeshe upendeleo kwa matajiri waliovaa vizuri na kuwadharau maskini na wa hali ya chini. Je! Mungu hakuwachagua wale walio maskini machoni pa ulimwengu wawe matajiri wa imani na kuurithi ufalme aliowaahidi wale wampendao? Umewatukana maskini. Si matajiri ndio wanawanyonya? Si ndio wanaokuburuza mahakamani? Je! si hao wanaolitukana jina tukufu la ambaye wewe ni mali yake? Mpende jirani yako kama nafsi yako. Lakini mkiwapendelea watu, mwafanya dhambi.” (Yakobo 2:1-9)

Kuonyesha Imani kwa Matendo

“Neneni na kutenda kama watu watakaohukumiwa kwa sheria iletayo uhuru, kwa maana hukumu bila huruma itaonyeshwa kwa yeyote ambaye hakuwa na huruma. Rehema hushinda hukumu! Ndugu zangu, yafaa nini ikiwa mtu anadai kuwa ana imani lakini hana matendo? Je, imani hiyo inaweza kumwokoa? Tuseme kaka au dada hana nguo na chakula cha kila siku. Mtu wa kwenu akimwambia, Nenda, nakutakieni heri; shika moto na kushiba,’ lakini hafanyi lolote kuhusu mahitaji yake ya kimwili, kuna faida gani? Vivyo hivyo, imani peke yake, isipokuwa (imani) haina matendo, imekufa. Lakini mtu atasema, Wewe unayo imani; nina matendo.' Nionyeshe imani yako bila matendo, nami nitakuonyesha imani yangu kwa yale ninayofanya. Unaamini kwamba kuna Mungu mmoja. Nzuri! Hata pepo wanaamini hivyo na kutetemeka. Wewe mtu mpumbavu, wataka ushahidi kwamba imani bila matendo ni bure? Abrahamu alihesabiwa kuwa mwenye haki kwa yale aliyofanya alipomtoa mwanawe Isaka juu ya madhabahu? Unaona kwamba imani yake na matendo yake yalitenda kazi pamoja. Mtu huhesabiwa haki kwa matendo yake na si kwa imani peke yake.” (Yakobo 2:12-24)

Lugha

“Anayefundisha atahukumiwa vikali zaidi. Mtu ye yote asiyekosea katika maneno yake, huyo ni mtu mkamilifu, awezaye kuudhibiti mwili wake wote. Tunaweka lijamu katika vinywa vya farasi ili watutii. Vivyo hivyo, ulimi ni kiungo kidogo cha mwili, lakini hujisifu sana. Msitu mkubwa huwashwa na cheche ndogo. Ulimi nao ni moto, ulimwengu wa uovu

katika viungo vya mwili. Humharibu mtu mzima, huwasha maisha yake yote, na yenyewe huwashwa moto na jehanamu.”

“Kila aina ya wanyama, ndege, viumbe vitambaavyo na viumbe vya baharini vinafugwa na kufugwa na mwanadamu, lakini hakuna mtu awezaye kuufuga ulimi. Ni uovu usiotulia, umejaa sumu ya mauti. Kwa ulimi twamsifu Bwana na Baba yetu, na kwa ulimi huo twawalaani wanadamu waliofanywa kwa mfano wa Mungu. Kutoka kwa kinywa kimoja hutoka sifa na laana - hii haipaswi kuwa. Je, maji matamu na maji ya chumvi yaweza kutoka katika chemchemi moja au mtini waweza kuzaa zeituni, au mzabibu kuzaa tini au chemchemi ya chumvi inaweza kutoa maji safi?” (La hasha.) (Yakobo 3:1-12)

“Onyesha unyenyekevu wako kwa matendo yanayotokana na hekima. Wivu na tamaa ya ubinafsi mioyoni mwenu haishuki kutoka mbinguni bali ni ya kidunia, isiyo ya kiroho, ya shetani. Maana pale penye husuda na ubinafsi, ndipo unapopata machafuko na kila tabia mbaya. Lakini hekima kutoka mbinguni ni safi; wenye kupenda amani, wenye kujali, wenye kunyenyekea, wenye kujaa rehema na matunda mema, wasiopendelea watu na wanyofu. Wapatanishi wapandao kwa amani hupanda mavuno ya haki”. (Yakobo 3:13-18)

Matamanio
“Tamaa zako zisizodhibitiwa husababisha mapigano na ugomvi unataka kitu lakini hupati. Hamna kitu, kwa sababu hamuombi Mungu. Mkiomba, hampati kwa sababu mwaomba kwa nia mbaya, ili mvitumie kwa anasa zenu. (Yakobo 4:1-3)

“Je, hamjui kwamba urafiki na dunia ni chuki dhidi ya Mungu? Yeyote katika Kristo anayechagua kuwa rafiki wa dunia anakuwa adui wa Mungu. Anakuwa mzinzi tangu alipovunja agano lake na Kristo na Mungu.” (Yakobo 4:4)

Jikabidhi kwa Mungu
"Mungu huwapinga wenye kiburi, lakini huwapa neema wanyenyekevu." (Yakobo 4:6)

“Basi, jinyenyekezeni kwa Mungu. Mpingeni shetani naye atawakimbia. Mkaribieni Mungu naye atawakaribia ninyi. Safisheni mioyo yenu, enyi wenye nia mbili. Nyenyekeeni mbele za Bwana, naye atawainueni." (Yakobo 4:7-10)

Kashfa
“Msitukane wala kuhukumiana. (Yakobo 4:11-12)

Jisifu na Jisifu
Ninyi msemao, Leo au kesho nitakwenda katika mji huu au ule, na kukaa huko mwaka mzima, na kufanya biashara na kupata pesa. Kwa nini, hata hujui nini kitatokea kesho. Maisha yako ni nini? Ninyi ni ukungu uonekanao kwa kitambo kisha unatoweka. Badala yake, mnapaswa kusema, "Ikiwa ni mapenzi ya Bwana, tutaishi na kufanya hili au lile." Ndivyo ilivyo, unajisifu na kujisifu. Majivuno yote kama haya ni mabaya. Basi mtu ye yote anayejua mema impasayo kufanya na asifanye, anatenda dhambi. (Yakobo 4:17)

Uchoyo
Enyi matajiri,

- Dhahabu yako na fedha yako imeunguzwa na kutu na inashuhudia dhidi yako.
- Mshahara ulioshindwa kuwalipa watenda kazi wanaolia dhidi yako.
- Mmeishi duniani kwa anasa na kujifurahisha wenyewe mmejinenepesha siku ya kuchinja.
- Umewahukumu na kuwaua watu wasio na hatia, ambao hawakuwa wakikupinga. (Yakobo 5:1-6)

Subira
“Basi, ndugu, vumilieni, hata kuja kwake Bwana kama mkulima kungojeavyo mvua ya vuli na masika.”

Kunung'unika
“Ndugu zangu, msinung’unike msije mkahukumiwa.

Maoni: Waisraeli walikuwa wakimnung'unikia Mungu kila mara na waliteseka sana. Hawakupokea matamanio yao walipoyataka.

Viapo
“Zaidi ya yote, ndugu zangu, msiape, si kwa mbingu wala kwa dunia au kwa kitu kingine chochote. Acheni 'Ndiyo' yenu iwe Ndiyo, na 'Siyo' yenu iwe sivyo, la sivyo mtahukumiwa. (Yakobo 5:12)
Maoni: Ikiwa maisha na matendo ya mtu yanafanya neno lake lisitegemewe, kuapa hakuwezi kutimiza lolote hata ikiwa kwa mbingu au dunia.)

Maombi na Sifa
“Mtu yeyote mwenye matatizo? Omba.
Mtu yeyote mwenye furaha? Imba nyimbo za sifa.
Mtu yeyote mgonjwa? Anapaswa kuwaita wazee wa kanisa ili wamwombee na kumpaka mafuta kwa jina la Bwana. Na kuomba kwa imani kutamponya mgonjwa; Bwana atamwinua. Ikiwa amefanya dhambi, atasamehewa. Kwa hiyo, ungameni dhambi zenu ninyi kwa ninyi na kuombeana ili mpate kuponywa. Maombi ya mwenye haki yana nguvu na matokeo.”

Kupoteza imani ya mtu
“Ndugu zangu, ikiwa mmoja wenu akipotelea mbali na kweli na mtu fulani akamrudisha, kumbukeni hili: Yeyote anayemrejeza mtenda dhambi kutoka katika njia ya upotofu atamwokoa na kifo na kufunika wingi wa dhambi.” (Yakobo 5:19-20)

Maoni: Kupotea kutoka kwa ukweli kunamaanisha mtu kumwacha Mungu kama yeye ni Kweli. Kumrudisha kwenye ukweli wa Kristo kunamruhusu kusamehewa, hivyo kurudi katika ushirika na Kristo na wale walio ndani ya Kristo.

Mambo Muhimu kutoka kwa James
- Mtazamo wa mtu wa kusikiliza, kujifunza na kuomba aidha utamtukuza Mungu au la.

Swali - Ni nani anayemjaribu mwanadamu na kwa nini Mungu anaruhusu mwanadamu kujaribiwa?

1 PETRO

“Kwa wale walio wateule waliohamishwa wa mtawanyiko (utawanyiko huo kwa ujumla hurejezea Wayahudi, lakini ungeweza pia kutumika kwa kutawanywa kwa Wakristo kutokana na mateso) kulingana na ujuzi wa kimbele wa Mungu Baba, katika utakaso wa Roho, kwa ajili ya kumtii Yesu Kristo na kwa kunyunyiziwa damu yake.” (1 Petro 1:1)

Utii kwa Kristo
“Ametuzaa mara ya pili kwa tumaini lililo hai kwa kufufuka kwake Yesu Kristo katika wafu.” (1 Petro 1:3)
Maoni: Mtu aliyeifia dhambi, alizikwa katika damu ya Kristo, aliyefufuliwa na Mungu kutoka kwenye kaburi la maji la kuzamishwa (ubatizo) na kupewa maisha mapya (kuzaliwa) anawekwa katika Ufalme (Mwili wa Kristo) na Mungu.

“Ikiwa ni lazima, mmehuzunishwa kwa majaribu mbalimbali, ili kuujaribu unyoofu wa imani yenu.” (1 Petro 1:6-7)

"Ingawa hamumwoni sasa, mnamwamini na mjawa na furaha isiyoelezeka na tukufu, kwa maana mnapokea lengo la imani yenu, wokovu wa roho zenu." (1 Petro 1:8-9)

“Kwa hiyo, zitayarisheni akili zenu kwa ajili ya kutenda. Msijifananishe na tamaa zenu za kwanza za ujinga wenu; bali kama yeye aliyewaita alivyo mtakatifu, ninyi nanyi iweni watakatifu katika mwenendo wenu wote.” (1 Petro 1:13-16)

“Kwa kuwa mnamwita Baba ahukumuye kazi ya kila mtu bila upendeleo, ishini maisha yenu kama wageni katika hofu ya uchaji. (1 Petro 1:17)

“Mmejitakasa wenyewe kwa kuitii kweli ili mpate kuwapenda ndugu zenu kwa unyoofu, pendaneni kwa kina, kutoka moyoni.” (1 Petro 1:22-23)

“Mmezaliwa mara ya pili, si kwa mbegu iharibikayo, bali kwa ile isiyoharibika, kwa neno la Mungu lililo hai na lidumulo.” (1 Petro 1:23-24)

“Achana na uovu wote, na hila yote, na unafiki, na husuda, na masingizio ya kila namna.” (1 Petro 2:1)

"Kama watoto wachanga waliozaliwa sasa yatamanini maziwa ya akili yasiyoghoshiwa, ili kwa hayo mpate kukua katika wokovu wenu." (1 Petro 2:2)

Mawaidha kwa Wateule
“Mnapomjia yeye, lile Jiwe lililo hai, lililokataliwa na wanadamu bali lililochaguliwa na Mungu, na la thamani kwake, ninyi nanyi, kama mawe yaliyo hai, mnajengwa muwe nyumba ya roho, ukuhani mtakatifu, mkitoa dhabihu za roho zinazokubalika kwa Mungu kwa njia ya Yesu Kristo. (1 Petro 2:4-5)
Maoni: Dhabihu za kiroho zinamtolea Mungu kile anachotaka. Chini ya Agano la Kale ilikuwa ni dhabihu ya mnyama inayotolewa na kuhani. Chini ya Agano Jipya Wakristo ni makuhani. Wanapaswa kutoa maisha yao kwa kufanya kile anachotaka.

"Lakini ninyi ni mzao mteule, ukuhani wa kifalme, taifa takatifu, watu wa Mungu." (1 Petro 2:9)

“Ninyi ni watu wa Mungu; wakati mmoja hamkuwa na rehema, lakini sasa mmepokea rehema. (1 Petro 2:10)

"Jiepusheni na tamaa mbaya zifanyazo vita na nafsi zenu." (1 Petro 2:11)

"Ishi maisha mema kati ya washirikina, ili, ingawa wanakusingizia kuwa mnatenda maovu, wayaone matendo yenu mema na wamtukuze Mungu siku atakapotujia." (1 Petro 2:12)

“Jitiisheni kwa ajili ya Bwana kwa kila mamlaka iliyowekwa kati ya wanadamu.” (1 Petro 2:13)

“Ishini kama watu huru, lakini msitumie uhuru wenu kama kifuniko cha uovu; ishi kama watumishi wa Mungu.” (1 Petro 2:16

"Waheshimuni watu wote: Wapendeni udugu wa waaminio, mcheni Mungu, mheshimuni mfalme." (1 Petro 2:17)

“Enyi watumwa, watiini mabwana zenu kwa heshima yote, si kwa walio wema na wafikirio tu, bali na kwa walio wakali. (1 Petro 2:18-19)

“Kama mkiteseka kwa ajili ya kutenda mema na kustahimili, hilo ni jambo la kusifiwa mbele za Mungu.” (1 Petro 2:20)

"Yeye mwenyewe alizichukua dhambi zetu katika mwili wake juu ya mti, tukiwa wafu kwa mambo ya dhambi, tuwe hai kwa mambo ya haki." (1 Petro 2:24)

“Kwa kupigwa kwake mmeponywa. Kwa maana mlikuwa mnapotea kama kondoo, lakini sasa mmemrudia Mchungaji na Mwangalizi wa roho zenu (mlinzi wa roho -Thayer Greek Lexicon)." (1 Petro 2:24-25)

Kuishi Maisha ya Kikristo
<u>Waume na wake</u>
“Nanyi wake vivyo hivyo nyenyekeeni (Kuweni wake wema kwa waume zenu, wenye kuitikia haja zao (Biblia ya Ujumbe)) ili, ikiwa wako miongoni mwao wasioliamini neno, wavutwe pasipo neno na mwenendo wa wake zao, wauonapo usafi na uchaji wa maisha yenu. Uzuri wenu usitokane na mapambo ya nje, kama vile kusuka nywele, na

kujitia dhahabu na nguo nzuri. Badala yake, uwe utu wa ndani, uzuri usiofifia wa roho ya upole na utulivu, iliyo ya thamani kuu mbele za Mungu. (1 Petro 3:1-5)

“Vivyo hivyo waume, iweni na akili kwa wake zenu, na muwatendee kwa heshima kama wenzi dhaifu na warithi pamoja nanyi wa zawadi ya uzima yenye neema, ili kusiwe na kitu chochote cha kuzuia maombi yenu. Ninyi nyote, ishi kwa amani ninyi kwa ninyi; kuwa na huruma, upendo kama ndugu, kuwa na huruma na unyenyekevu. Msilipe ubaya kwa ubaya au tusi kwa tusi, bali kwa baraka.” (1 Petro 3:7-9)
Maoni: Mshirika dhaifu - dhaifu zaidi inaweza kumaanisha kukosa nguvu au nguvu wakati mwenzi labda anamaanisha sawa katika Kristo.
“Ni nani atakayewadhuru ikiwa mnataka kutenda mema? Lakini hata mkiteseka kwa ajili ya haki, mmebarikiwa. "Msiogope wanachokiogopa; wala msiogope." Bali ndani ya mioyo yenu mtakaseni Kristo kuwa Bwana. Kuwa tayari kila wakati kujibu kila mtu ambaye atakuuliza utoe sababu ya tumaini ulilo nalo. Lakini fanyeni hivyo kwa upole na heshima, huku mkiwa na dhamiri safi, ili wale wasengeo mabaya juu ya mwenendo wenu mwema katika Kristo, wapate kutahayarika kwa ajili ya matukano yao.” (1 Petro 3:13-16)

“Kristo aliuawa katika mwili, lakini akahuishwa na Roho, ambaye kwa yeye alikwenda na kuwahubiria roho waliokuwa kifungoni walioasi zamani Mungu alipongoja kwa saburi katika siku za Nuhu, safina ilipokuwa ikijengwa. Ndani yake watu wachache tu, yaani, wanane, waliokolewa kwa maji, na maji haya yanafananisha ubatizo unaowaokoa ninyi pia sasa, si kuondolewa uchafu wa mwili, bali rehani ya dhamiri njema kwa Mungu. Inakuokoa kwa ufufuo wa Yesu Kristo.” (1 Petro 3:18-21)

“Kristo aliteswa katika mwili wake, ninyi nanyi jivikeni silaha ya nia iyo hiyo, kwa maana yeye aliyeteswa katika mwili ameachana na dhambi. Kwa hiyo, maisha yake yaliyosalia hapa duniani hayaishi kwa ajili ya tamaa mbaya za wanadamu, bali kwa ajili ya mapenzi ya Mungu.” (1 Petro 4:1-3)

“Msiishi kama wapagani wapendavyo, katika ufisadi, na tamaa mbaya, na ulevi, na karamu, na ulafi, na ibada ya sanamu ya kuchukiza; Wanafikiri ni ajabu kwamba hutumbuki pamoja nao katika mafuriko yale yale ya uharibifu, na wanalundikia matusi juu yako. Lakini watatoa hesabu kwake yeye aliye tayari kuwahukumu walio hai na waliokufa." (1 Petro 4:3-5)

“Muwe na akili timamu na muwe na kiasi ili muweze kuomba. Zaidi ya yote pendaneni sana, kwa maana upendo husitiri wingi wa dhambi. Toeni ukarimu ninyi kwa ninyi bila kunung'unika." (1 Petro 4:7-9)

“Kila mmoja anapaswa kutumia kipawa chochote alichopokea kuwatumikia wengine, akisimamia kwa uaminifu neema ya Mungu katika aina zake mbalimbali.” (1 Petro 4:10-11)

"Ikiwa yeyote anasema, na afanye kama mtu anayesema maneno yenyewe ya Mungu." (1 Petro 4:11)

"Ikiwa yeyote anatumikia, anapaswa kufanya hivyo kwa nguvu ambazo Mungu hutoa." (1 Petro 4:11)

"Mkilaumiwa kwa ajili ya jina la Kristo, mmebarikiwa; kwa maana Roho wa utukufu na wa Mungu anakaa juu yenu." (1 Petro 4:14)

Ikiwa unateseka, isiwe kama muuaji au mwizi au aina nyingine yoyote ya mhalifu, au hata kama mingiliaji. (1 Petro 4:15)

“Iweni wachungaji wa kundi la Mungu lililo chini ya uangalizi wenu, mkitumikia kama waangalizi—si kwa sababu ni lazima, bali kwa sababu mko tayari, kama Mungu anavyotaka muwe; si watu wenye tamaa ya fedha, bali wenye bidii ya kutumika; si kwa ubwana juu ya hao waliowekwa chini yenu, bali kuwa vielelezo kwa kundi.” (1 Petro 5:2-4)

“Basi nyenyekeeni chini ya mkono wa Mungu ulio hodari, ili awainue kwa wakati wake. Huku mkimtwika yeye fadhaa zenu zote kwa maana yeye hujishughulisha sana kwa mambo yenu.” (1 Petro 5:6-7)

“Uwe mwenye kujidhibiti na kuwa macho. Adui yenu Ibilisi, kama simba angurumaye, huzungukazunguka, akitafuta mtu ammeze.” (1 Petro 5:8-9)

Mambo Muhimu kutoka kwa 1 Petro

- Imani yako itajaribiwa - si labda au ikiwa lakini itakuwa.
- Ukiwa mtumishi wa Mungu utahukumiwa kwa kazi yake unayoifanya.

Swali - Kwa nini Mkristo anapaswa kutayarisha akili yake kwa ajili ya kutenda?

2 PETRO

“Simeoni Petro, mtumwa na mtume wa Yesu Kristo, kwa wale walioipata imani iliyo sawa na yetu, kwa haki ya Mungu wetu na Mwokozi Yesu Kristo.”
Maoni: Walio ndani ya Kristo ni watumishi wenye msimamo sawa si kwa yale ambayo wametimiza kwa sababu ya uwezo tofauti bali kwa haki ya Kristo.

“Uweza wake wa Uungu umetukirimia vitu vyote vipasavyo uzima na utauwa, kwa kumjua yeye aliyetuita kwa utukufu wake na ubora wake; ambaye kwa hiyo ametukirimia ahadi kubwa mno, za thamani, ili kwamba kwa hizo mpate kuwa washirika wa tabia ya Uungu, mkiokolewa na uharibifu uliomo duniani kwa sababu ya tamaa. (2 Petro 1:3-4)
Maoni: “Kumjua” kunahitaji kusikia na kujadili Injili ya dhabihu ya upatanisho ya Kristo ili kutakasa dhambi.
Maoni: “Wito” ni mwaliko wa kumkubali Kristo na kutii maneno yake ambayo yanaongoza kwenye wokovu.

Kuwa washiriki wa Asili ya Kimungu
Fanya kila juhudi kuongeza yako

- imani pamoja na wema,
- fadhila pamoja na maarifa,
- maarifa pamoja na kujitawala,
- kujidhibiti kwa uthabiti,
- uthabiti pamoja na utauwa,
- utauwa pamoja na upendo wa kindugu,
- mapenzi ya kindugu pamoja na upendo.

“Maana sifa hizo zikiwa kwenu na zikizidi, zitawafanya ninyi kuwa wavivu au wasio na matunda katika kumjua Bwana wetu Yesu Kristo.” (2 Petro 1:5-8)

“Kwa maana mtu awaye yote asiye na sifa hizo ni kipofu hata asiyeona, amesahau kwamba alisafishwa dhambi zake za kwanza.” (2 Petro 1:9-10)
"Ukizoea sifa hizi, hutaanguka kamwe." (2 Petro 1:10-11)

“Kwa maana hatukufuata hadithi zilizotungwa kwa werevu tulipowajulisha ninyi uweza na kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo, bali tulikuwa mashahidi wenye kujionea ukuu wake.” (2 Petro 1:16-17)

"Walimu wa uwongo wataingia kwenu, wakiingiza kwa siri mafundisho mapotovu, wakimkana hata Bwana aliyewanunua." (2 Petro 2:10-19)

- Ni watu shupavu na wenye kiburi wasioogopa kukashifu viumbe vya mbinguni.
- Wao ni mawaa na mawaa, wakijifurahisha katika anasa zao huku wakila pamoja nanyi.
- Wana macho yaliyojaa uzinzi.
- Wanawatongoza wasio imara; ni wataalamu wa uchoyo
- Wameziacha njia moja kwa moja na kutangatanga ili kufuata ujira wa uovu.

- Wanasema maneno matupu, ya majivuno na, kwa kuvutia tamaa mbaya za asili ya kibinadamu yenye dhambi.
- Wanawashawishi watu ambao ndio kwanza wanatoroka kutoka kwa wale wanaoishi katika makosa.
- Wanawaahidi uhuru.
- Wao wenyewe ni watumwa wa upotovu.

"Kwa maana ikiwa, baada ya kuyakimbia machafu ya dunia kwa kumjua Bwana na Mwokozi Yesu Kristo, wakinaswa tena na kushindwa, hali yao ya mwisho imekuwa mbaya kuliko ile ya kwanza." (2 Petro 2:20)
Maoni: Mara tu mtu amewekwa katika Mwili wa Kristo kupitia uaminifu na utii, anaweza kuchagua kurudi kwenye maisha ya zamani ya dhambi na hivyo kuwa mbaya zaidi kama wamemwacha Kristo.

Vikumbusho
"Siku za mwisho watakuja watu wenye dhihaka, wakidhihaki, na kufuata tamaa zao mbaya." (2 Petro 3:3)

“Wanasahau kimakusudi kwamba zamani za kale kwa neno la Mungu mbingu zilikuwako na dunia iliumbwa kutoka kwa maji na kwa maji. Kwa maji hayo pia ulimwengu wa wakati huo uligharikishwa na kuharibiwa.” (2 Petro 3:5-7)

“Mbingu na nchi zimewekwa akiba kwa moto, zikilindwa hata siku ya hukumu na ya uharibifu wa watu wasiomcha Mungu.” (2 Petro 3:7)

Wapenzi, msisahau neno hili moja: Kwa Bwana siku moja ni kama miaka elfu, na miaka elfu ni kama siku moja. (2 Petro 3:8)

“Bwana hakawii kuitimiza ahadi yake, kama wengine wanavyokudhani kukawia. hapendi mtu ye yote apotee, bali wote wafikilie toba.” (2 Petro 3:9)

“Lakini siku ya Bwana itakuja kama mwizi. Mbingu zitatoweka kwa kishindo; vitu vya asili vitaharibiwa kwa moto, na dunia na vyote vilivyomo ndani yake vitawekwa wazi.” (2 Petro 3:9)

“Siku hiyo italeta uharibifu wa mbingu kwa moto, na viumbe vya asili vitayeyuka kwa joto. (2 Petro 3:12

“Kwa kupatana na ahadi yake, tunatazamia mbingu mpya na dunia mpya, makao ya uadilifu.” (2 Petro 3:13)

“Jihadharini ili msije mkachukuliwa na kosa la waasi na kuanguka kutoka mahali penu salama.” (2 Petro 3:17)

"Lakini kueni katika neema na katika kumjua Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo." (2 Petro 3:18)

Mambo Muhimu kutoka 2 Petro
- Kuna kielelezo cha ngazi cha ukuaji wa Kikristo ambacho huimarisha imani ya mtu na kumsaidia kutambua mafundisho ya uwongo.
- Walimu wa mafundisho ya uongo wanaweza kutambuliwa kwa kulinganisha mafundisho yao, mtazamo na matendo yao na mafundisho ya Biblia
- Wakristo wanaweza kuingizwa tena katika uharibifu wa ulimwengu hivi kwamba hali yao ni mbaya zaidi kuliko wakati waliposamehewa dhambi zao kwa kumvaa Kristo kufuatia kifo chao kwa dhambi, kuzikwa na kufufuka na kufuatiwa na kuongezwa kwa Mwili wa Kristo, Kanisa Lake.

Swali – Je, usemi wa Petro “Ikiwa wengine wameponyoka uchafu wa dunia kwa kumjua Bwana na Mwokozi Yesu Kristo, wananaswa tena na kushindwa, hali ya mwisho imekuwa mbaya kwao kuliko ile ya kwanza” inamaanisha nini na je, ni kweli?

Yohana anaandika juu ya Neno la Uzima, Kristo (na uzima wa milele), ambalo aliona, aligusa, anashuhudia na kutangaza.

Ujumbe aliousikia
“Mungu ni nuru (mwadilifu); ndani yake hamna giza hata kidogo. Ikiwa tunadai kwamba tuna ushirika naye lakini tunaenenda gizani, tunasema uongo na hatuishi kwa ukweli. Bali tukienenda nuruni, kama yeye alivyo katika nuru, twashirikiana sisi kwa sisi, na damu yake Yesu, Mwana wake, yatusafisha dhambi yote.” (1 Yohana 1:5-7)
Maoni: “Nuru” pengine inarejelea haki ya Mungu si nuru inayomwezesha mtu kuona mambo katika giza.

"Ikiwa tunadai kwamba hatuna dhambi, tunajidanganya wenyewe na ukweli haumo ndani yetu." (1 Yohana 1:8)

“Tukiziungama dhambi zetu, yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote. Tukidai kwamba hatujatenda dhambi, twamfanya yeye kuwa mwongo na neno lake halina nafasi katika maisha yetu.” (1 Yohana 1:9-10)

“Kama mtu akitenda dhambi, tunaye asemaye na Baba kwa utetezi wetu, yaani, Yesu Kristo, Mwenye Haki. Yeye ndiye dhabihu ya upatanisho kwa dhambi zetu.” (1 Yohana 2:1-2)

“Tunajua kwamba tumemjua yeye ikiwa tunatii amri zake.” (1 Yohana 2:3)

"Yeyote anayedai kuishi ndani yake lazima aenende kama Yesu alivyofanya." (1 Yohana 2:6)
Maoni: Kutembea kama Yesu anavyoishi kulingana na mapenzi yake.

"Yeyote anayedai kuwa katika nuru lakini anamchukia ndugu yake bado yuko gizani." (1 Yohana 2:9)
Maoni: Yeyote anayemtakia mwingine mabaya huchukia.
"Yeyote anayemchukia ndugu yake yuko gizani na anatembea gizani." (1 Yohana 2:11)

“Msiipende dunia wala chochote kilicho katika dunia. Mtu yeyote anaipenda dunia; upendo wa Baba haumo ndani yake.” (1 Yohana 2:15)

“Wapinga Kristo wengi wamekuja. Hivi ndivyo tunavyojua kwamba ni saa ya mwisho.” (1 Yohana 2:18-19)
Maoni: Mpinga Kristo ni mtu yeyote anayekana kuwa Yesu alikuwa Mungu katika mwili wa mwanadamu lakini ni mfano tu au anakana kuwapo kwa Kristo.

“Mna upako utokao kwa Yeye aliye Mtakatifu, nanyi nyote mwaijua kweli.” (1 Yohana 2:20)

“Mtu anayekana kwamba Yesu ni Kristo. Mtu wa namna hiyo ni mpinga-Kristo—anamkana Baba na Mwana.” (1 Yohana 2:22)

“Angalieni yale mliyoyasikia tangu mwanzo yakae ndani yenu.” (1 Yohana 2:24)

“Nimewaandikia ninyi mambo haya juu ya wale wanaojaribu kuwapoteza.” (1 Yohana 2:26)

Majadiliano ya Mpinga Kristo - ona thebiblewayonline.com/HTML/Gnosticism.html

Upendo wa Baba
“Sisi tu watoto wa Mungu, na kile tutakachokuwa bado hakijajulikana. Lakini tunajua kwamba atakapotokea, tutafanana naye.” (1 Yohana 3:2)

"Kila mwenye tumaini hili ndani yake hujitakasa, kama yeye alivyo mtakatifu." (1 Yohana 3:3)

“Yeye alionekana ili aziondoe dhambi zetu. Wala ndani yake hamna dhambi. Hakuna akaaye ndani yake akiendelea kutenda dhambi." (1 Yohana 3:5-6)

"Hakuna atendaye dhambi ambaye amemwona wala kumjua." (1 Yohana 3:6)

"Usiruhusu mtu yeyote akupoteze - kwa hivyo, mtu hawezi kuokolewa mara moja kuokolewa daima." (1 Yohana 3:7)

“Hakuna mtu aliyezaliwa na Mungu atakayeendelea kutenda dhambi, kwa sababu uzao wa Mungu hukaa ndani yake; hawezi kuendelea (kuendelea na bado anaishi katika haki ndani ya Kristo) akitenda dhambi, kwa sababu amezaliwa kutokana na Mungu.” (1 Yohana 3:9)

“Yeyote asiyefanya lililo sawa si mtoto wa Mungu; wala si mtu ye yote asiyempenda ndugu yake.” (1 Yohana 3:10)
Maoni: Kuna aina kadhaa au viwango vya upendo. Upendo unaorejelewa hapa ni kutamani kilicho bora kwa uzima wa kimwili na wa milele wa ndugu.

"Ujumbe mliousikia tangu mwanzo: Tunapaswa kupendana." (1 Yohana 3:11)

- Upendo ni: Yesu Kristo alitoa maisha yake kwa ajili yetu. (1 Yohana 3:16)
- Ikiwa mtu yeyote ana mali na akamwona ndugu yake ni mhitaji lakini hamhurumii, upendo wa Mungu unawezaje kuwa ndani yake? (1 Yohana 3:17-18)
- Tusipende kwa maneno au kwa ulimi bali kwa vitendo na kweli. (1 Yohana 3:18-19)
- Amri yake ni yake: kuliamini jina la Mwana wake Yesu Kristo, na kupendana. (1 Yohana 3:23)
- Msiiamini kila roho, bali zijaribuni hizo roho, kwamba zimetokana na Mungu, kwa sababu manabii wengi wa uongo wametokea duniani. (1 Yohana 4:1-2
- Kila roho inayokiri kwamba Yesu Kristo amekuja katika mwili inatoka kwa Mungu, lakini kila roho ambayo haimkiri Yesu haitokani na Mungu. (1 Yohana 4:2-3
- Roho ya mpinga Kristo ni yake. (1 Yohana 4:3
- Hakuna mtu aliyewahi kumwona Mungu; lakini tukipendana, Mungu anaishi ndani yetu. (1 Yohana 4:12
- Mtu akisema, "Nampenda Mungu," lakini anamchukia ndugu yake, ni mwongo. Kwa maana mtu yeyote asiyempenda ndugu yake ambaye amemwona, hawezi kumpenda Mungu ambaye hajamwona. (1 Yohana 4:20-21
- Hivyo ndivyo tunavyojua kwamba tunawapenda watoto wa Mungu: kwa kumpenda Mungu na kuzitii amri zake. (1 Yohana 5:2
- Huu ndio upendo kwa Mungu: kutii amri zake. Na amri zake si nzito. (1 Yohana 5:3-4
- Kila aliyezaliwa na Mungu huushinda ulimwengu. Huu ndio ushindi. (1 Yohana 5:4

Uzima wa Milele
"Nimewaandikia ninyi mambo haya, ili mjue ya kuwa mna uzima wa milele, ninyi mnaoliamini jina la Mwana wa Mungu." (1 Yohana 5:13-14
Maoni: Tunaye Mtetezi, Yesu, Kristo, kati yetu na Mungu wetu wa rehema ambaye hataki mtu yeyote asiangamie.

"Tukiomba kitu sawasawa na mapenzi yake, atusikia." (1 Yohana 5:14

“Mtu akimwona ndugu yake anatenda dhambi isiyompeleka kwenye mauti, anapaswa kusali na Mungu atampa uzima. Kuna dhambi inayoongoza kwenye kifo. Sisemi kwamba anapaswa kusali kuhusu hilo.” (1 Yohana 5:16

- Kifo cha kimwili - Tumechelewa sana kuombea mtu yeyote ambaye hana pumzi ya uhai ili kumtii Kristo. Uzima wao wa milele uko mikononi mwa Mungu mwenye haki.
- Kifo cha kiroho - Kwa walio hai kuna tumaini la toba na kurudi kwa Mungu.
- Kifo cha Milele - Huenda wale wanaomkana Yesu kuwa Mungu katika mwili wa mwanadamu kama alivyosema Yeye ni mzushi tu kama Wagnostiki wanavyodai - mpinga-Kristo.
- Ubaya wote ni dhambi, na kuna dhambi ambayo haileti kifo. (1 Yohana 5:17

- Yeyote aliyezaliwa na Mungu haendelei kutenda dhambi. (1 Yohana 5:18
- Yule aliyezaliwa na Mungu humlinda (kwa maisha anayoishi), na mwovu hawezi kumdhuru. (1 Yohana 5:18-19
- Jueni pia kwamba Mwana wa Mungu amekuja na ametupa sisi ufahamu ili tumjue yeye aliye wa kweli. (1 Yohana 5:20

Mambo Muhimu kutoka 1 Yohana

- Mtu anaweza kupotoshwa akichagua kuacha kuishi maisha ya kumcha Mungu.
- Waamini katika Kanisa la Kristo, daima wanaoshwa na kusafishwa na dhambi kwa damu yake ikiwa wanaishi kulingana na mapenzi yake.
- Mkristo hawezi kumchukia (kuchukia sana) ndugu kwa sababu Mungu ni Upendo.

Swali - Ni ujumbe gani ambao Yohana aliona na kusikia?

2 YOHANA

"Kwa mwanamke mteule na watoto wake niwapendao katika kweli, wala si mimi peke yangu, bali na wote waijuao kweli, kwa sababu ya ile kweli ikaayo ndani yetu, nayo itakuwa pamoja nasi milele; Imenifurahisha sana kupata baadhi ya watoto wako wakitembea katika kweli, kama vile Baba alivyotuamuru. Na sasa, mama mpendwa, sikuandikii amri mpya, bali ile tuliyokuwa nayo tangu mwanzo. Ninaomba tupendane. Na huu ndio upendo: tuenende kwa kutii amri yake. Kama vile mlivyosikia tangu mwanzo, amri yake ni kwamba mwenende katika upendo."
Maoni: Haijulikani mwanamke huyo mteule alikuwa nani. Mtu anaweza kukisia kuwa ni a) rafiki wa Yohana b) kanisa c) Mariamu mama wa Yesu - kwa sababu ya neno lililochaguliwa na d) chochote cha kuweka siri ya utambulisho.

"Wadanganyifu wengi, wasiokiri kwamba Yesu Kristo alikuja katika mwili, wametokea ulimwenguni. Mtu yeyote kama huyo ndiye mdanganyifu na mpinga-Kristo, Wagnostiki. Jihadharini msije mkapoteza kile mlichokifanyia kazi, bali mpate thawabu kamili. Yeyote apitaye mbele bila kudumu katika mafundisho ya Kristo, yeye hana Mungu; yeye adumuye katika mafundisho hayo ana Baba na Mwana pia."
Maoni: Wadanganyifu wanaonekana kuwa, Wagnostiki, wale wanaokana kwamba Kristo alikuja katika mwili kwa sababu wanaamini kwamba mwili wote ulikuwa mbaya. Kwa hivyo, Kristo asingeweza kuwa Mungu na mwovu, kwa hiyo alikuwa ni mfano tu. Ikiwa imani na mafundisho haya ni ya kweli basi hapakuwa na dhabihu ya upatanisho, hakuna msamaha, hakuna kanisa na hakuna Mwili wa Kristo.

"Mtu akija kwenu na haleti mafundisho haya, msimkaribishe nyumbani mwenu, wala msimkaribishe. Yeyote anayemkaribisha anashiriki kazi yake mbaya."
Maoni: Mafundisho haya ni Yesu ndiye na alikuwa Mungu ambaye alikuja duniani kuwa dhabihu ya upatanisho kwa wote wanaoweka tumaini lao Kwake kupitia utii kwa ujumbe wake wa upatanisho.
Maelezo: Wakati huo tendo la ukaribishaji-wageni lilikuwa likitoa msaada kwa ndugu Mkristo asafiriye. Lakini kwa kutoa msaada kwa ndugu aliyejiita Mkristo ambaye fundisho lake lilikuwa maoni yake na kinyume cha Kristo ilionwa kuwa kukubaliana na fundisho lake la uwongo. Waliambiwa "usimkaribishe nyumbani kwako wala usimkaribishe."

Mambo Muhimu kutoka 2 Yohana

- Fundisho la kwamba Yesu hakuja katika mwili (Mungu katika mwili wa mwanadamu) ni fundisho la mpinga-Kristo ambalo linaharibu msingi wa dhabihu ya upatanisho - msamaha wa dhambi.
- Kukaribisha, utunzaji wa mahitaji ya kimwili ya chakula na malazi, ni kuonyesha ukarimu na inaonyesha unaunga mkono mafundisho yao. Kwa hiyo, usitoe usaidizi, faraja na usaidizi kwa yeyote anayekataa kuwepo kwa Yesu, Kristo, kwa kuwakaribisha nyumbani kwako.

Swali: Mpinga Kristo ni nini?

3 YOHANA

Kwa rafiki yangu mpenzi Gayo, ninayempenda katika ukweli. Rafiki mpendwa naomba ufurahie afya njema na kila kitu kikuendee vizuri, kama vile roho yako inavyoendelea vizuri.

“Nilifurahi sana kuwa na ndugu fulani kuja na kueleza juu ya uaminifu wako kwa kweli na jinsi unavyoendelea kutembea katika kweli. Sina furaha iliyo kuu kuliko kusikia kwamba watoto wangu wanaenenda katika kweli.”

“Ninyi ni mwaminifu katika mambo mnayowafanyia akina ndugu ingawa ni wageni kwenu. Wameliambia kanisa juu ya upendo wako. Utafanya vyema kuwapeleka katika njia impasayo Mungu (ukarimu wa kweli). Ilikuwa kwa ajili ya Jina hilo kwamba walitoka.”

“Diotrefe, ambaye hupenda kuwa wa kwanza, hatatuhusu. Kwa hiyo, nikija, nitakumbusha yale anayofanya, akitusema vibaya. Hakuridhika na hilo, anakataa kuwakaribisha akina ndugu. Pia anawazuia wale wanaotaka kufanya hivyo na kuwaweka nje ya kanisa. "

Demetrio anasifiwa na watu wote, na hata katika ukweli wenyewe. Sisi pia tunamsifu, nawe unajua kwamba ushuhuda wetu ni wa kweli. "

Mambo Muhimu kutoka 3 Yohana

- Nguvu na hisia ya kujiona kuwa muhimu kwa kuwadhibiti wale walio katika Mwili, ni kinyume cha kuwa mtumishi, inahukumiwa.

YUDA

Kitabu hiki kifupi kiliandikwa kwa wale walioitwa na Mungu, kwa Wakristo. Niliona ni lazima niwaandikie na kuwahimizeni kushindana (kulitetea kama mpiganaji wa Neno, Kristo msingi wa imani yako) kwa ajili ya imani ambayo walikabidhiwa watakatifu mara moja tu. Kwa maana watu fulani (wanaodaiwa kuwa Wakristo wenzao) ambao hukumu yao iliandikwa zamani wameingia kwa siri miongoni mwenu. Hao ni watu wasiomcha Mungu, wanaobadili neema ya Mungu wetu kuwa kibali cha uasherati na kumkana Yesu Kristo aliye peke yake aliye Mkuu na Bwana wetu. (3-4)

“Ingawa mmekwisha kujua haya yote, nataka kuwakumbusha kwamba Bwana aliwatoa watu wake kutoka Misri, lakini baadaye aliwaangamiza wale ambao hawakuamini. Na malaika ambao hawakuzishika nafasi zao za enzi, bali waliiacha nyumba yao wenyewe, hao amewaweka gizani, wamefungwa minyororo ya milele kwa hukumu siku ile kuu.” (5-7)

“Hawa wanaojifanya, Wakristo bandia, ni:

- kama vile Sodoma na Gomora na miji iliyokuwa kando-kando ilijitia katika uasherati na upotovu. Wao ni mfano wa wale wanaopata adhabu ya moto wa milele. (7)
- waota ndoto wanachafua miili yao wenyewe, wanakataa mamlaka na kuwatukana viumbe wa mbinguni lakini hata malaika mkuu Mikaeli alipokuwa akibishana na Ibilisi kuhusu mwili wa Musa, hakuthubutu kuleta mashtaka ya kashfa dhidi yake, bali alisema, "Bwana na akukemee!" (8-10)
- wasemaji wanaozungumza kwa matusi dhidi ya chochote ambacho hawaelewi. (10)
- mawaa katika karamu zenu za upendo, wakila pamoja nanyi bila wasiwasi hata kidogo. (12)
- wachungaji wanaojilisha wenyewe tu. (12)
- mawingu bila mvua. (12)

- mawimbi makali ya bahari, yakionyesha aibu yao povu; nyota zinazotangatanga, ambao wamewekewa giza jeusi milele. (13)
- watu wanaonung'unika na wanaotafuta makosa; wanafuata tamaa zao mbaya. (13)
- wanaojisifu na kuwabembeleza wengine kwa manufaa yao wenyewe. (16)

“Kumbukeni walivyosema mitume: Siku za mwisho kutakuwako na watu wenye kudhihaki, watakaofuata tamaa zao mbaya. Hawa ndio watu wanaowatenga ninyi, wafuatao fikira za asili, wala hawana Roho." (18-19)

Lakini unapaswa:

- jijengeni katika imani yenu iliyo takatifu sana na kuomba katika Roho Mtakatifu. (20)
- jilindeni katika upendo wa Mungu huku mkingojea rehema ya Bwana wetu Yesu Kristo kuwaletea uzima wa milele. (21)
- kuwa na huruma kwa wenye shaka; kunyakua wengine kutoka kwa moto na kuwaokoa; wengine wawe na huruma, iliyochanganyika na kuchukia hata mavazi yaliyotiwa madoa na mwili ulioharibika. (22-23)

Mambo Muhimu kutoka kwa Yuda

- Kuna baadhi ya watu wanajifanya, sio waaminifu, wakosoaji na wenye majigambo wanaotafuta kutambuliwa na kupitishwa.
- Tiana moyo kutokubali mtazamo au mtindo wa maisha wa mtu anayejifanya
- Warehemu na uwasaidie wao na wengine wabadilike (watubu) na warudi kwenye haki.

Swali - Onyo la Yuda lilihusu nini?

UFUNUO

Utangulizi

Kufikia mwisho wa karne ya kwanza BK miji yote ya Asia ilikuwa na mahekalu kwa ajili ya ibada ya Roma na wafalme wake. Johns anatoa muhtasari wa athari za ibada ya maliki huko Asia Ndogo, akimalizia: "Kuna swali dogo kwamba jimbo la Asia lilikuwa kiongozi wa ulimwengu katika ibada ya kifalme" (1998: 154-57). Pilgrim anatoa muhtasari wa kesi hiyo kwa lugha yenye nguvu zaidi: "Asia Ndogo ilikuwa mahali pazuri pa ibada ya kifalme" (1999:148; ona Barclay 1960:1.22-24 na Worth.

Wakristo walilazimishwa kumwabudu mfalme miongo kadhaa baada ya Ufunuo kuandikwa ni kumbukumbu katika barua kutoka kwa Pliny Mdogo kwa Kaisari Trajan, ambaye ni dhahiri kunyongwa Wakristo na kulazimishwa wale waliokana kuwa Wakristo kuomba miungu ya kipagani na kutoa ibada, divai, na ubani mbele ya sanamu ya Kaisari (Barua 10.89; Pol pia 10.89).

Kwa sababu Wakristo walikuwa wanakuwa matajiri zaidi kutokana na biashara iliyokuwa imeenea kotekote katika milki hiyo, huenda ikawa ni tamaa yao ya mali na kutazamia mali, zaidi ya mnyanyaso wa moja kwa moja, ndiko kulikowashawishi Wakristo kumwabudu maliki. (Kraybill, 1996:117

Domitian alikuwa maliki wa kwanza kujipatia jina rasmi katika Roma kama “Mungu Bwana.” Alisisitiza kwamba watu wengine wasifu ukuu wake kwa matamko kama vile “Bwana wa dunia,” “Hawezi kushindwa,” “Utukufu,” “Mtakatifu,” na “Wewe Peke Yako.”

Alipoamuru watu wampe heshima za kimungu, Wayahudi, na bila shaka Wakristo, walisitasita. Matokeo ya mateso ya Wayahudi yanathibitishwa vizuri; hiyo ya Wakristo sivyo. Hata hivyo, mnyama ambaye mwandishi wa Ufunuo anaeleza, pamoja na matukio katika kitabu hicho, labda yanafasiriwa vyema zaidi kuwa madokezo yaliyofichika kwa utawala wa Domitian. Aidha, Flavius Clemens, balozi mwaka 95, na mke wake, Flavia Domitilla, waliuawa na kufukuzwa, kwa mtiririko huo, kwa amri za Domitian; wanahistoria wengi wanashuku hii ni kwa sababu walikuwa Wakristo.
anabaptistwiki.org/mediawiki/index.php?title=Emperors_and_Emperor_Worship_

Ujumbe wa Sauti

Sauti hiyo ilijitambulisha kwa Yohana kuwa ni alfa na omega, wa kwanza na wa mwisho, aliye hai ambaye hapo awali alikuwa amekufa lakini sasa yu hai anashikilia funguo za kifo na makao ya wafu, Hadeze. Yeye, Kristo, alimfunulia Yohana ujumbe kwa Wakristo karibu na mwisho wa karne ya kwanza kile ambacho lazima kitokee upesi (YLT) ili kuwafahamisha watu wake kwamba bila kujali hali zao za kidunia Alikuwa Anatawala. Jumuiya ya Kikristo ilijua maana ya taswira iliyotumiwa katika yale yaliyokuwa yakifichuliwa lakini, si Warumi. (Ufu 1)

Mwili wa Wakristo katika Miji Saba ya Asia

Efeso

Umeacha upendo wako wa kwanza - umeanguka; tubu fanya matendo ya kwanza au nitakuja kwako upesi na kukiondoa kinara chako.

Smirna

Nayajua matendo yako, dhiki na umaskini wako. Usiogope mambo yatakayokupata. Uwe mwaminifu hata kufa nami nitakupa taji ya uzima.

Pergamo

Unao watu wanaowafanya wengine kuabudu sanamu kwa kula vitu vilivyotolewa sadaka kwa sanamu, na kuhimiza uasherati wa upagani.

Thyratira

Mnamruhusu nabii wa kike (labda ni “Mkristo mpagani”), kuwafundisha na kuwapotosha wengine kufanya uasherati na kula vitu vilivyotolewa dhabihu kwa sanamu kama ibada kwao. Shikeni sana mlicho nacho mpaka nitakapokuja kama vile nitakavyompa kila mmoja wenu kwa kadiri ya matendo yake.

Sardi

Unafikiri uko hai lakini matendo yako yanaonyesha kuwa umekufa. Uwe macho, na uwaimarishe wale walio tayari kufa. nitakujia kama mwizi, wala hutaijua saa nitakayokuja.

Philadelphia

Una nguvu kidogo, umelishika neno langu, wala hukulikana jina langu. Kwa kuwa umeshika amri yangu ya kuvumilia, mimi nami nitakulinda utoke katika saa ya kujaribiwa itakayoujilia ulimwengu wote, kuwajaribu wakaao juu ya nchi.

Laodikia

Matendo yako si ya baridi wala si moto ambayo yanafichua jinsi usivyo na shukrani. Tubu, rudi na uwe na bidii

Maoni: Makanisa haya yanawakilisha aina za makusanyiko ya Kikristo;

1. Wengine walikuwa wamerudi kwenye njia ya maisha ya zamani huku wangali wakikusanyika kama waaminifu - walikuwa wamemwacha Kristo.
2. Imara katika imani.
3. Ibada ilikuwa imekuwa haina maana tu ibada.
4. Kuamini jinsi unavyoishi sio nyenzo kwa hivyo jifurahishe.
5. Wengine walikuwa wameacha kuwapo wakiwa kikundi cha Wakristo.
6. Mwaminifu katikati ya mateso makali.
7. Hufanyi chochote. Wewe ni mkusanyiko wa kijamii tu.

Chumba cha Enzi cha Mungu

Kukizunguka kiti cha enzi cha Mungu walikuwa

- 24 viti vya enzi pamoja na wazee wenye taji nyeupe na dhahabu.
- Katikati kulikuwa na viumbe hai vinne.
- Viumbe hao wa mfano wanaopumua hewa na wazee walikuwa wakisifu daima, wakitoa heshima na utukufu kwa Mungu aliyewakilishwa na
    - Simba - mfalme wa nyika
    - Ng'ombe - hodari zaidi ya wanyama wa kufugwa
    - Mwanadamu - amepewa kutawala duniani
    - Tai - bwana wa njia za hewa

Katika mkono wa kuume wa Mungu kulikuwa na hati-kunjo ambayo mwana-kondoo wa Mungu pekee, Yesu Kristo ambaye alijitoa Mwenyewe kuwa dhabihu ya upatanisho kwa ajili ya mwanadamu angeweza kufungua.

Gombo lenye Mihuri saba

Muhuri ulipofunguliwa kitendo chao kinaonekana kuwa katika siku zijazo - mambo ambayo lazima yatimie hivi karibuni.

Muhuri wa kwanza - Farasi mweupe - mpanda upinde na taji - alitoka kwa ushindi na kushinda.

Muhuri wa pili- Farasi mwekundu - mpanda farasi mwenye upanga mkubwa wa kuchukua amani duniani.

Muhuri wa tatu -Farasi mweusi - mpanda farasi mwenye mizani ya kupima mahitaji ya maisha - njaa kutokea.

Muhuri wa nne -Farasi wa rangi nyeupe - mpanda farasi aliyeitwa kifo na kuzimu na uwezo wa kuua kwa upanga, njaa na tauni.

Muhuri wa tano - Nafsi za wenye haki waliouawa kwa ajili ya neno la Mungu na ushuhuda wao wakiuliza ni lini kifo chao kitalipizwa kisasi.

Muhuri wa sita - Mabadiliko ya ghafla ya serikali na watu wenye nguvu wa ulimwengu unaojulikana.

Maoni: Kabla ya kufunguliwa kwa muhuri wa saba Mungu alitambua umati wa watu wake ili kuwalinda wale ambao hawakuuawa wakati wa mateso. Wanatoa sifa, heshima na utukufu kwa Mungu na kupiga kelele wokovu ni wa Mungu na Mwana-Kondoo. Baada ya muhuri wa 7 kufunguliwa kulikuwa na kipindi cha ukimya Mbinguni (wakati wa kungojea umekwisha - Mungu anaanza kulipiza kisasi kwa wale wanaompinga na watu wake). Malaika saba wenye tarumbeta saba wanaonekana wakiwa tayari kwa ajili ya hatua. Katika karne ya 1 Rumi tarumbeta ilitangaza matukio makubwa na harakati za askari.) Hakuna meza ya wakati kuhusu ni lini maafa haya yangetokea dhidi ya Milki ya Kirumi na ibada yake ya Mfalme wa ibada ya Kifalme.

Muhuri wa saba -

Tarumbeta ya kwanza - matukio ya asili; kwa mfano, dhoruba inayohusiana na hali ya hewa - mvua ya mawe, moto unaotokana na radi na kuharibu chanzo cha chakula

Tarumbeta ya pili - matukio ya asili - mlipuko wa volcano karibu na bahari kutatiza biashara na sekta ya uvuvi

Tarumbeta ya tatu - matukio ya asili - maji yaliyochafuliwa (labda wanyama waliokufa kutokana na tarumbeta ya kwanza.)

Baragumu ya nne - ikiwezekana msukosuko wa serikali ya kiraia na ole zilitamkwa juu ya wakaaji wa dunia.

Baragumu ya tano na ole wa kwanza – ng’ambo ya ile ya nchi kavu – mtu ambaye si mwanadamu alianguka duniani, akapewa uwezo na ufunguo wa gereza lenye kuungua lisilo na kipimo (shimo la kuzimu au shimo lisilo na mwisho) ambalo kutoka humo vilitoka viumbe kuwadhuru kwa muda wale ambao hawakuwa na muhuri wa Mungu, watu wasio wa Mungu.

Baragumu ya sita na ole wa pili

Iliachiliwa wajumbe wanne, majeshi, wa kifo lakini wakaaji wa dunia walikataa kubadilika kutoka kwa mazoea ya kipagani ya uuaji (labda kuwa dhabihu za watoto wachanga), uchawi, uasherati, wala wizi.

Malaika mwenye nguvu kutoka mbinguni akiwa na hati-kunjo iliyofunguliwa iliyotangazwa kuwa hakutakuwa na kukawia tena! Lakini katika siku zile malaika wa saba atakapopiga tarumbeta yake, siri ya Mungu itatimia, kama alivyowatangazia watumishi wake manabii."

- Fungua gombo (neno la Mungu linapotumiwa) tamu na Wakristo na chungu kwa maadui wa Kristo.
- Fimbo ya kupimia - wahesabu waja katika Hekalu la Mwenyezi Mungu (makazi yake) lakini sio wale wasiokuwamo. Wayahudi walikuwa na mahakama ya watu wa mataifa mengine ambao hawakuruhusiwa kuingia katika eneo lao la hekalu.
- Mashahidi wawili - mzeituni na kinara, nuru (neno la Mungu) na chanzo (Roho wa Mungu) kwa ajili ya kutangaza Injili na wanadamu.
- Mnyama kutoka katika shimo ambalo Shetani alipewa ufunguo. Kwa hiyo, mnyama huyo alikuwa wakala wa Shetani kufanya mashambulizi, kuwadhuru na kuwaua Watoto wa Mungu.

Baragumu ya saba

Sauti kuu ikitangaza "Ufalme wa ulimwengu (ufalme wa Agano la Kale ukiwa umetimizwa) umekuwa ufalme wa Bwana wetu na wa Kristo wake, (Agano Jipya la Kristo) naye atatawala milele na milele."

Maoni: Kristo sasa anatawala kutoka mbinguni juu ya Ufalme wake, Kanisa Lake.

Hekalu la Mungu mbinguni likafunguliwa. Sanduku la Agano linalowakilisha agano na Israeli sasa liko Mbinguni na agano jipya linaanza.

Kuzaliwa kwa mtawala juu ya ufalme mpya. Shetani alitumia joka lenye nguvu, Wafalme wa Kirumi, katika jaribio la kuharibu ufalme huo mpya. Shetani alitupwa kutoka mbinguni na kuruhusiwa kufanya matendo yake mabaya kati ya watu wote duniani.

Sauti kuu tena inatangaza, "Sasa kumekuwa wokovu, na nguvu, na ufalme wa Mungu wetu, na mamlaka ya Kristo wake.

Mnyama wa baharini mwenye taswira sawa na joka jekundu, Watawala binafsi waliowatesa Wakristo sana.

Mnyama wa nchi walikuwa wale waliotumia mamlaka ya mnyama wa kwanza kulazimisha ibada ya maliki (ibada ya Imperial ya ibada ya maliki). Katika jaribio la kuwaangamiza watoto wa Mungu, kanisa la Kristo, wasio Wakristo wanapokea alama ya utambulisho ili kupata mahitaji ya maisha.

Wakati wa Hukumu ya Mungu dhidi ya Roma

Mwana-Kondoo wa Mungu anatokea kwa sauti ya maji yanayotiririka na sauti kubwa ya ngurumo. Malaika anayeruka angani akiwa na injili ya milele kuwatangazia wale waishio duniani - kwa kila taifa, kabila, lugha na jamaa. Alisema kwa sauti kuu, "Mcheni Mungu na kumtukuza, kwa maana saa ya hukumu yake imekuja. Mwabuduni yeye aliyeziumba mbingu na nchi na bahari na chemchemi za maji."

Ghadhabu ya Mungu huanza kumwagwa kwa uharibifu kila mahali - mapigo ya kila aina, dhoruba, matetemeko ya ardhi na moto. Nguvu ya Rumi na ibada ya Kifalme ya kutesa imetoweka. Shetani hayuko tena mbinguni ili kuleta umiliki dhidi ya watoto wa Mungu lakini ametupwa duniani ili kudanganya mpaka mwisho wa wakati—muda mrefu unaowakilishwa kama miaka 1000.

Mwisho wa Wakati Duniani

- Shetani anatupwa katika abiso.
- Mbingu ya kwanza na nchi ya kwanza zitapita.
- Dunia itayeyuka kwa joto kali. (2 Petro 3:12)
- Watu wote wanasimama mbele za Mungu ambaye atahukumu kulingana na matendo yao, matendo katika maisha.

- Mwisho wa nguvu za Shetani juu ya mwanadamu. Nafsi zilizo kuzimu zisizo na jina lao kuandikwa katika Kitabu cha Uzima zitasimama kwenye Hukumu. Hata hivyo, wenye haki katika Paradiso walienda pamoja na Kristo alipopaa Mbinguni baada ya kufufuka kwake. Hii inajadiliwa katika "thebiblewayonline.com/HTML/Body Soul Spirit.html

Maoni mengine ya kibinafsi juu ya Ufunuo yametolewa katika.
thebiblewayonline.com/HTML/RevelationWright/A-Revelation.htm

Maoni mafupi ya "Unorthodox pia yanapatikana kwenye tovuti ya BibleWay.

Mambo Muhimu kutoka Ufunuo

- Kwa sababu ya Injili, Yohana alifukuzwa kwenye Kisiwa cha Patmo.
- Yohana aliandika juu ya mambo ambayo yangetokea hivi karibuni kwa Wakristo ambao walikuwa wakipitia mateso na walijua mengi ya taswira hiyo kuweza kuelewa.
- Wakristo waliteswa karibu kila mahali lakini zaidi sana katika Asia ambako ibada ya maliki ilikolezwa.
- Uaminifu unathawabishwa na uzima wa milele pamoja na Mungu.
- Shetani alipigwa chini kutoka mbinguni hadi mwisho wa nyakati na kuruhusiwa kudanganya.
- Kila mtu anawajibika kwa jinsi anavyoishi maisha yake.
- Mungu yu na amekuwa akitawala uumbaji wake wote.

Swali - Ni ujumbe gani ambao Mungu alitaka kuwasilisha kupitia Yohana kwa Wakristo waliokuwa wakiteswa na Wayahudi, Wapagani na Warumi?

Maswali na Majibu kutoka katika vitabu vya Agano Jipya

Mathayo

S. Je, Yesu wa Nazareti, kama Mafarisayo wanavyodai, mwana wa Yusufu, alikuwa mwanadamu kama kila mtu mwingine; au wote wawili Mungu na mwanadamu kama sauti kutoka mbinguni ilivyosema "Huyu ni Mwanangu, mpendwa wangu; nimependezwa naye"?

A. Miujiza ya Yesu iliyoshuhudiwa na maelfu ya watu inaonyesha kwamba alikuwa zaidi ya mwanadamu, ufufuo wake kutoka kaburini na kupaa kwake Mbinguni, unaoshuhudiwa pia na wafuasi wake wa karibu, unamtangaza kuwa Mungu.

Weka alama

Q. Nini madhumuni ya dhabihu ya upatanisho?

A. Dhabihu za wanyama za mafahali na mbuzi chini ya agano lililotolewa na Mungu kwa Israeli kupitia Musa hazikutosha. Msamaha wa dhambi za mwanadamu unahitaji dhabihu ya mtu asiye na dhambi. Yesu alijitoa kwa Mungu kwa kuruhusu serikali ya Kirumi kumsulubisha. Dhambi ya kutotii amri ya Mungu kwa Adamu na Hawa ilileta kifo cha kiroho kwa wale wanaokataa kukubali dhabihu ya upatanisho ya Kristo ambayo inatoa msamaha.

Luka

S. Je, kuna umuhimu gani wa Ufufuo wa Kristo?

A. Kifo cha Kristo na kuzikwa bila kufufuka kwake kungethibitisha kwamba Kristo alikuwa mwanadamu tu, kwa hiyo ni ulaghai. Mungu alikubali dhabihu ya Kristo kwa kumfufua kutoka kaburini. Ufufuo wake ni Ushindi juu ya kifo, umiliki wa Shetani juu ya mwanadamu tangu Adamu na Hawa.

Yohana

S. Je, ni nini muhimu sana kuhusu kauli ya Yohana "Hapo mwanzo kulikuwako Neno, naye Neno alikuwako kwa Mungu, naye Neno alikuwa Mungu?"

A. Yohana alitangaza kwa uvuvio kwamba “Neno” (Yesu) ni Mungu. Kwa hiyo, inajumuisha pia sifa nyingine za Mungu za upendo, amani, rehema, uaminifu kwa kutaja chache. Hata hivyo, umuhimu upo katika hamu ya Yesu ya kumpa mwanadamu fursa ya kusamehewa na kurejeshwa kwenye nafasi yake ya uadilifu na Mungu, Kristo na Roho Mtakatifu.

Matendo

S. Je, ni nini madhumuni ya Kitabu cha Matendo?

A. Luka katika Matendo anaandika matendo ya Kristo kupitia mitume wake ambayo yanatoa fursa ya wokovu kwa wale wanaomgeukia kwa ajili ya msamaha. Kufuatia kifo chao kwa dhambi, kuzikwa ndani ya damu ya dhabihu ya upatanisho ya Kristo, iliyoinuliwa na Mungu kutoka kwenye kaburi la ubatizo, Mungu anawaweka katika ufalme wa Kristo wa watu waliookolewa, kanisa ambalo aliahidi kuanzisha.

S. Je, Kristo alijenga jengo (mahali patakatifu, mahali pa kukutania), shirika la kidini au kuunda upya Sanhedrini ya Kiyahudi?

A. Kanisa la Kristo ni kiumbe hai cha watu waliowekwa ndani ya Mwili wa Kristo na Mungu baada ya mtu kusikia ujumbe wa Kristo wa ukombozi, kutambua hali yake ya dhambi na hitaji lake la msamaha ili kurejeshwa katika hali ile ya haki ambayo mwanadamu alikuwa nayo hapo mwanzo na kwa utii wake kwa mafundisho ya Kristo na ya mitume wake.

Warumi

Q. Mwanadamu anakuwaje mwadilifu?

A. Watu wote wamefanya dhambi, lakini wanaweza kusamehewa. Haki inatoka kwa Mungu ambayo anaiweka haki yake kwa wale waliowekwa katika Ufalme wa Kristo na Mungu.

1 Wakorintho

S. Je, kanisa la Korintho ni mfano ambao makanisa mengine yanapaswa kufuata?

A. Hapana! Waligombana kuhusu umuhimu wao kwa sababu ya mtu aliyewabatiza na kujivunia kuvumilia kwao dhambi. Kuzamishwa ndani ya damu ya Kristo ni MUHIMU sio wale waliowabatiza. Dhambi ndani ya Mwili lazima ikabiliwe mara moja na upendo kwa watu binafsi. Vinginevyo dhambi kama chachu huenea na kuchafua mwili wote.

2 Wakorintho

S. Paulo alimaanisha nini aliposema “Mungu, aliyetupatanisha sisi na nafsi yake kwa Kristo na kutupa huduma ya upatanisho?”

A. Kwa kuwa Mungu hataki mtu yeyote apotee na kwa kuwa injili inampa mwanadamu nafasi ya kuokolewa, basi huduma ya upatanisho lazima iwe kutangazwa kwa Kristo, dhabihu yake ya upatanisho, kuzikwa, ufufuo na kupaa kurudi Mbinguni- Injili.

Wagalatia

S. Ni nani walikuwa wana wa Mungu kwa njia ya imani katika Kristo ambao walikuwa wakirudi kwenye kanuni dhaifu na duni na wameanguka kutoka kwa neema?

A. Umuhimu sio wao walikuwa nani bali ukweli kwamba Wakristo wanaweza kugeuka kutoka kwa Kristo na kuanguka kutoka kwa toleo la Mungu la wokovu kupitia Kristo - Neema Yake.

Waefeso

S. Je, ni faida gani za kuwa ndani ya Kristo?

A. Faida kwa wale walio katika Kristo ni wokovu na ukombozi kupitia damu ya Kristo, urithi kutoka kwa Mungu, muhuri wa Roho Mtakatifu na kujengwa pamoja kuwa makao ya Mungu.

Wafilipi

S. Kwa nini mtu atafute kupata maarifa zaidi na kina cha ufahamu wa mapenzi ya Mungu?

A. Kutafakari mara kwa mara juu ya ujumbe wa Mungu kutamruhusu mtu kuweza kupambanua lililo bora zaidi ili aweze kuwa msafi na asiye na lawama hadi siku ya Kristo, akiwa amejaa tunda la haki linalokuja kupitia Yesu Kristo - kwa utukufu na sifa ya Mungu.

Wakolosai

Q. Je, ni funguo gani za umoja katika mahusiano?

A. Ni vigumu kama haiwezekani kuunganishwa na mtu usiyemjali. Kwa hiyo, upendo fulani lazima uwepo kwani upendo unakuza amani na kiwango kikubwa cha upendo ndivyo unavyokuwa na umoja zaidi. Ndipo umoja huo utaonyeshwa kwa matendo mazuri ya kujitoa kwa Mungu. Mungu alipenda sana kwamba alimpa Yesu na Yesu alimpenda sana Alitoa maisha yake ili mwanadamu aweze kurejeshwa na kuunganishwa na Mungu.

1 Wathesalonike

Q. Je, shauku ya maisha ya Mkristo inapaswa kuwa nini?

A. Fanya kuwa nia yako kuishi maisha ya utulivu, kujali mambo yako mwenyewe na kufanya kazi kwa mikono yako, kama tulivyokuambia, ili maisha yako ya kila siku yapate heshima ya watu wa nje.

2 Wathesalonike

S. Je, ni nini kinatokea kwa Wakristo baada ya kufa?

A. Kuna "mazishi" ya aina fulani - uchomaji maiti, ardhini, baharini au kuachwa wazi kwa vipengele vya dunia. Kisha roho Mungu aliyowapa watu wote inamrudia Yeye, roho za wenye haki huenda peponi na katika ujio wa 2 mwili wa kidunia wa wenye haki unabadilishwa kuwa kiumbe kisichoweza kufa na kuunganishwa tena na nafsi yake.

1 Timotheo

Q. Kwa kuwa neno la Kiyunani diaconos linamaanisha mtumishi, ni nani mtumishi ndani ya makutaniko na wanapaswa kufanya nini.

A. Wakristo wote ni watumishi wa Mwili wa Kristo, Kanisa Lake, wakiwa na kazi tofauti za kufanya kama vile mwili wa mwanadamu una viungo vyenye kazi mbalimbali. Watumishi wote wanapaswa kumtangaza Kristo, lakini kwa njia tofauti; kwa mfano, mlete mtu kwa mwalimu, anayewatunza wajane na mayatima, akiwasaidia wachungaji katika kazi yao ya kuwa walinzi na kumtangaza Kristo; kama vile kufundisha faraghani, kutangaza Injili hadharani, na kuandaa masomo ya Biblia kwa wale wanaomtafuta Mungu.

2 Timotheo

Q. Ni nini matokeo ya mazungumzo yasiyo ya heshima na magomvi ndani ya Ufalme wa Mungu?

A. Mazungumzo na ugomvi usio na heshima huwaongoza watu katika uasi zaidi na zaidi, na mazungumzo yao yataenea kama kidonda. Vitendo hivi kwa kiasi fulani vinamaanisha ubora wa uwezo, ujuzi, elimu - umuhimu wa kujitegemea.

Tito

S. Je, sifa za mzee, mchungaji, mlezi zinaonyesha uwezo wake wa kufanya maamuzi kwa ajili ya wengine au kwake kumwongoza na kumtia moyo mtu kuelekea maisha ya uadilifu.

A. Wale walio na sifa hizi za tabia wanaonyesha yeye ni mwaminifu kwa Bwana, mke wake na heshima ya watoto wake. Kwamba ana ufahamu mzuri wa maandiko kwa kujifunza Biblia mara kwa mara, uwezo wa kuwasiliana kwa ufanisi na hali ya joto kiasi kwamba watu wanamtafuta kwa ajili ya faraja, ushauri na kutia moyo ili kuwasaidia kukomaa katika kufanana na Mungu. Hakuna sifa iliyoorodheshwa ya kufanya maamuzi kwa ajili ya wengine.

Filemoni

Q. Je, “kushiriki imani yako” kunahusisha nini?

A. Wengine wanaweza kusema kitendo cha kushiriki ni kutangaza tu Injili ya Kristo. Lakini, kuwatia moyo wengine kutafuta kujua na kuelewa jinsi ya kuishi maisha ya kimungu yanayompendeza Mungu na kuhimiza uaminifu pia ni kushiriki kwa bidii imani yako.

Waebrania

S. Imani ni nini na wale wa zamani walionyeshaje imani yao?

A. Habili alimtolea Mungu dhabihu iliyo bora zaidi, Nuhu alijenga safina, Ibrahimu alitii na kumtolea Mungu Isaka, Musa alikataa kuwa mwana wa binti Farao aliyemchagua Mungu, Israeli walishika Pasaka na kuta za Yeriko zikaanguka, baada ya watu kutembea kama Mungu alivyoagiza.

James

S. Ni nani anayemjaribu mwanadamu na kwa nini Mungu anaruhusu mwanadamu kujaribiwa?

A. Mungu hamjaribu wala hawezi kujaribiwa. Alimuumba mwanadamu akiwa na uwezo wa kufikiri na kuamua. Ibilisi anajua tamaa na udhaifu wa kila mtu. Kwa hiyo, huweka mbele ya mwanadamu mambo ya kumlazimisha kufanya uamuzi. Je, mwanadamu ataamua kuwa mwaminifu kwa Mungu wake au ataamua kuachilia matamanio yake?

1 Petro

S. Kwa nini Mkristo anapaswa kutayarisha akili yake kwa ajili ya kutenda?

A. Wale walio ndani ya Kristo waliumbwa kufanya matendo mema na wakati mwanadamu aliwasilisha mapenzi yake kwa Mungu kwa njia ya utii kwa Kristo, akawa kuhani ili kumtumikia Mungu kwa upendo wa msamaha wa Mungu na ahadi ya uzima wa milele pamoja Naye. Upendo hujenga hamu ya kufanya (kufanya kazi) mambo yanayompendeza Mungu. Kwa hiyo, kuhani Mkristo huchunguza maandiko ili kujua kile ambacho Mungu anataka kutoka kwake.

2 Petro

Q. Je, kauli ya Petro “Ikiwa wengine wameponyoka uchafu wa dunia kwa kumjua Bwana na Mwokozi Yesu Kristo, wananaswa tena na kushindwa, hali ya mwisho imekuwa mbaya kwao kuliko ile ya kwanza” inamaanisha nini? Je, ni kweli?

A. “Kukimbia unajisi wa dunia” ni kusamehewa dhambi kwa damu ya Kristo. “Kunaswa tena” ni kurudi kwa njia za dhambi za ulimwengu na njia zake mbovu. "Kushindwa" ni kukataa njia za haki za Kristo kwa kuishi njia za dhambi za ulimwengu. Katika mara yake ya kwanza alikuwa amepotea sasa yeye "mbaya zaidi" ina maana tena katika hali ya kuokolewa wakati anaishi maisha ya dhambi.

1 Yohana

Q. Ni ujumbe gani ambao Yohana aliona na kusikia?

A. Yohana alisema niliona na nikamgusa Mungu, Masihi (Kristo) mtu asiye na dhambi yoyote; mtu mtakatifu na mwadilifu ambaye asili yake ilikuwa upendo.

2 Yohana

Swali. Wapinga Kristo ni nani au ni nini?

A. Wapinga Kristo ni wadanganyifu “Wakristo” wanaoamini na kufundisha kwamba Yesu alikuwa mwana wa Yusufu, si Mungu katika mwili wa mwanadamu. Alitoa wito tu kwa wajinga na wajinga sio wasomi na wasomi, wale ambao wana "maarifa".

Yuda

Q. Onyo la Yuda lilihusu nini?

A. Kuna waalimu wasiomcha Mungu wanaodai kuwa Wakristo ambao wanakubali matendo machafu ya ngono ya wapagani, wanashutumu yale wasiyoelewa na kufundisha kwamba Yesu hakuwa Mungu katika mwili wa mwanadamu - tu mzuka.

Ufunuo

S. Je, ni ujumbe gani ambao Mungu alitaka kuwasilisha kupitia Yohana kwa Wakristo waliokuwa wakiteswa na Wayahudi, Wapagani na Warumi?

A. Kupitia Yohana, Mungu anawajulisha watu wake kwamba anafahamu hali mbaya ambayo wanalazimika kuvumilia. Ninautawala ulimwengu; hali hii haitadumu milele kwa hivyo shikilia kwa uthabiti imani yako Kwangu. Lakini, baadhi ya wale katika makanisa ya Asia wamekubali shinikizo la mateso kwa kuruhusu mazoea ya kipagani kama vile uasherati, wakati wengine wamerudi kwenye upagani au Uyahudi. Tubu na urudi kwa Kristo ili kupokea uzima wa milele.